Habes accuratiſſime lector Ariſtotelis poſte
riorum opus ac eius luculentiſſimū inter/
pretem linconienſem burleumqȝ. Ab eximio artium
⁊ medicine doctore magiſtro Pamphilo de mō
te bononienſi diligenti ac ſumma vigilia nu/
per caſtigatos ⁊ expolitos. Nec nō in mar
gine plura addita ⁊ in ordie poſita. plu
rimumqȝ ad opus facientia. In cal
ce inſuper inuenies queſtiuncu/
las quaſdam de mixta ſyllo/
giſmi generatione
ſ. ⁊
de demonſtratione ab eo/
dem editas. que: vt ſpe/
ro: licet paruę: non
parum te de/
lectabunt.

✠

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Pamphilus Montanus Tullio reſceco ſuo. S.

Communc mortalibus pleriſq; oībus eſt Amātiſſime Tulli: vt glorie ad quā nature acerrima quadā vi ducimur. Enixiſſime ſtudeant: Atq; ex oī hoīum numero nemo vnus eſt: qui τ laudari τ pdicari plurimū: non maxime velit τ cupiat. Gloriā oēs appetūt. Gloriā oēs aucupātur vni glorie pre cūctis oēs ſeruiūt. Qui cedant ſi de diuitiis: ſi de titulis: ſi de fortūa certamē fuerit multi: ſi de gloria vix vnus τ alter. Ad hāc igitur oēs ſed diuerſis trahūtur viis. Ego me hercule: vt de aliorū rationibus taceā: expeditiſſimā mihi ad gloriā (qua ſi hoīes ſumus trahamur neceſſe eſt) viā fore duxi: ſi quocūq; officiorum genere multorū mihi animos cōciliarē. Quod cū ſepius alias: tum nup impendio elaboraui. Nā cū me non pauci de auditorū noſtrorū cetu nobiliſſimi aſſiduis efflagitationibus rogauerint vt Ariſtotelis eiuſq; acutiſſimi iterpretis lincolnienſis vigilias quāta maxime poſſem cura a tot cicatricibus τ cū temporū: tū librariorū vitio iniuſtis notis vendicarē: nō me operoſi operis longus τ lubricus labor: nō occupationū qbus cū publice tū priuatiz pene obruor: grauiſſima moles: nō cynicoz τ momorū grex: qui qdem latiſſime patet: abſterrere potuit: quominus optimis τ meis ſtudioſis adoleſcētib' morē gererē. Aggreſſus itaq; iſthmū. Cita.n. mihi viſus ſū: fodere dieſq; oēs quot in pricipio: medio: fine. amfractus τ Cyaneis cantibus: ſyrtibuſq; eſtuoſiores ſcopulos offendi: veritus aliqn̄: ita viuam: ſum ne in ipſo ſubſiſtere ſtadio: aut pedē referre cogerer. Audere tñ qui optimis in multis τ magiſter τ dux eſt amor me iuſſit: ſtabat illud ante oculos nō minus egregiū ardua mediocriter q̄z facilia inſigniter preſtare. Habeo his: ſtudio erga probiſſimos iuuenes grās. Ingenio meo nō dicā: cuius me mediocritatis penitet: ad vmbilicū venimus. Erunt iam in manibus hoīum lucubrationes eminentiſſimorū virorum a nobis expolite: τ faciei ac nitori ſuo reſtitute. Laudabunt ſpero q legerit diligētiā nr̄az agnoſcēt amorē erga eos meū: quoz grā opus ſuſcepimus: ſed ſiqui fuerint qui inuidere q̄z laudare maluerint: id apud me non tanti erit vt in pulcherrima re laboraſſe peniteat. Quippe qui ſcia locupletiſſimā eā eſſe laudē que potius ex cōſcientia q̄z ex ſermone petit. Dedicatur quidem opus ſapientie genio: τ cum eius ſtudioſiorūz oīum: tum in primis cōi auditorū noſtrorum frugi quorū precib' hec tentare non dubitauim'. Sed qm̄ vt inquit feſtiuiſſimus comic' etiā opilio qui alienas paſcit oues: aliquā habet peculiarem cui plus afficiatur: nominatim tibi hoc tulli nuncupare conſtitui: ductus cum tuo erga me nequaq̄z vulgari ſtudio τ beniuolentia: tum veteri familiaritatis noſtre iure. Tu.n. mihi iugis τ frequens ſemp lateri heſiſti: tu negocii: tu ocii nr̄i penitiſſimus comes. Adde q ex omni eorum turba qui ſubſellia nr̄a atterūt: te per q̄z docilem ac ſtudioſum ſum expertus. Putaui hanc ipſam dedicationem fore tibi non mediocrem ſtimulū ad philoſophie ſtudiū quo tñ adeo tuapte ſponte te propenſum ferri video: vt potius theopompi frenis q̄z ephori calcaribus egeas. Sed τ q facis vel acrius facturūz ſperaui: ſi τ minus ſalebroſa pergeres via: τ meus in te amor. Que res non leuiter conſueuit diſcipulorum animos erigere: in te dilucidius conſtitiſſet. Uale. Bononie. M.D.XIIII. Decimo. Kal. Julii.

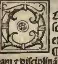
¶ Diui Roberti linconienſis archiepi pariſienſis ordinis predicatorũ in ariſtotelis peripatetichorũ principis poſteriorum analeticorum librum. Elegãtiſſima cõmentaria nuper ſumma cũ diligentia recognita feliciter incipiunt.

Ntentio Ariſtote. in iſto libro eſt inueſtigare ⁊ manifeſtare eſſentialia demonſtrationis. Quapropter in ſciẽtia tradita in libro iſto eſt demonſtratio gen⁹ ſubiectum. Igitur quoniã de ſubiecto oportet ſupponere quoniam ipſum eſt. neceſſe eſt Ariſto. in libro iſto ſupponere demonſtrationem eſſe. Et cum demõſtratio ſit ſyllogiſmus faciens ſcire. per cõſequens oportet ſupponere quoniam ſcire ſit. Cui contradicebant Achademici dicẽtes omnia ignorari ⁊ Platonici dicentes ꝙ ſcire non eſt ignotum addiſcere ſed oblitũ reminiſci. Quia igitur eſt contradictio philoſophorum circa id quod ſcire ſit. Ariſtoteli autem neceſſe ſit in hoc libro ſumere ſcire eẽ. ⁊ cũ in hoc libro non poſſit demonſtrare qđ ſcire ſit: q2 nullius artificis ẽ ſtabilire ſuum ſubiectum vel quod eſt ante ſuũ ſubiectum.ᵃ ne artem tranſgrederet. vel dubiũ aut falſuz penitus ſine rõne ſuppõere: neceſſe habuit Ariſtoteles vt ante initium huius ſcientie ſaltem modũ oſtenderet quo ꝯuenit ſcire eſſe. ⁊ aliquid addiſcere. ⁊ ſoluere opiniões deſtruẽtes ſcire ⁊ addiſcere. ꝯ Modus aũt quo conuenit aliquid ſcire per diſciplinaz. ⁊ ſolutiones oppoſitionum deſtruentiũ ſcire patentes ſunt in hac ꝑpoſitione. Omne ꝙ ſcimus per diſciplinã prius ſciuimus in ſuo vniuerſali: ignorauimus aũt in ſe. Quapropter intẽtio Ariſt. in hoc capitulo vſqꝫ ad locum illum. Scire aũt arbitramur tota verſat̃ circa explanationẽ dicte ꝑpoſitionis. ⁊ in hac explanatiõe ꝑ magna parte oñdit qualr̃ per demonſtrationẽ venim⁹ in ſciam. q2 ex ꝑcognitis: ⁊ oñdit ẽt ex quorũ ꝑcognitionẽ venimus in ſciam ⁊ modos ꝑcognoſcendi diuidit. Incipit ergo ſic.

ᵃ ¶ Nõ intelligas ꝙ nullo mõ illud qđ eſt añ ſbiectũ demrãri poſſit: q2 phyſicoꝝ ꝓmãz eẽ phi. ꝓbauit. Sꝫ verũ eſt cãz ſbiecti ĩ ſciã illi⁹ ñ poſſe demrãri demrãtione ꝓpter qđ non aũt demrãtiõe ſigni: vt phycoꝝ. 2º. cõ. 22. ⁊ 26. dixit Auer. idẽ. 12. meta. cõ. 5.

Capitulum primum.

Omnis doctrina, ⁊ omnis diſciplina intellectiua fit ex preexiſtenti cognitione.

¶ Omnis ſciẽtia acquiſita ꝑ doctrinam ⁊ diſciplinã nõ dico ſenſitiuam ſed intellectuã aggenerata eſt ex preexiſtẽti cognitione. Et dico qđ ſcia ꝑncipioꝝ nõ eſt acqſita ꝑ doctrinã. Sꝫ non docemur neqꝫ addiſcimus niſi illud qđ cũ primo concipimus eſt nobis dubium vel apparet falſuz. ⁊ poſt dubitationem: vel contrariam opinionez manifeſtatur nobis eius veritas. Nec ſolum illud voco doctrinã qđ ab ore doctoris audimus: ſed ſcripturã ẽt ꝗꝫ loco doctoris accipio. Et ſi verius dicamus: nec q exteri⁹ ſonat docet: nec littera ſcripture exteri⁹ viſa docet. ſed ſolum mouent ħ duo ⁊ excitant mentem. Sꝫ verus doctor eſt qui interius mentem ⁊ intellectum illuminat. ⁊ veritatem oſtendit.

¶ Manifeſtum eſt autẽ hoc ſpeculantibus in oĩbus, mathematice enim ſciẽtiarum ꝑ hunc modum accedunt: ⁊ aliarũ vnaqueqꝫ artium. Similiter autẽ ⁊ circa orationes que ꝑ ſyllogiſmos ⁊ que ꝑ inductionem. vtreqꝫ enim ꝑ prius nota faciunt doctrinam. he quidez accipientes tanquã a notis. ille vero monſtrãtes vniuerſale per id quod manifeſtum eſt ſingulare. Similiter autem ⁊ rethorice tum perſuadent. aut enim per exemplũ quod eſt iductio. aut per enthymema quod vere eſt ſyllogiſmus.

¶ Hanc ꝑpõnem a qua icipit Ariſt. explanat ipſe ꝑ inductionem. quia ſcientie mathematice. ⁊ ẽt mechanice ſubalternate mathematicis. ⁊ ſyllogiſmi ⁊ inductiões ⁊ exempla. ⁊ enthymemata que ſecundum veritatem eſſentie ſunt ſyllogiſmi. Sꝫ nõ differũt a ſyllogiſmo. niſi ſicut imꝑfectum vel diminutũ a ꝯpleto.ᵇ iſta dico oĩa faciunt ſcire pri⁹ ignoratũ ꝑ precognita

ᵇ ¶ Contra. ħ eſt enthymema: hõ ẽ aĩal. ğ aĩal ẽ hõ. q2 ẽ conuerſio ſimplex ⁊ reduci nõ põt ad ſyllꝫ idẽ ꝓz de iſto in q̃tuor terminis: logicus ẽ ſciẽs. ğ logica eſt ſcia. Solutio enthymemata hec ſunt loquẽdo ð enthy⁹ cõiter vt ẽ ꝑceſſus ab vna ꝑpoſiõne ad aliam. ſed ꝓprie loquendo nõ ſunt ẽthymema: quia ſic enthymema ẽ ẽ ſyllogiſm⁹ ex ꝑbabilib⁹ aut ſignis. 2º. prioꝝ capite. 27.

¶ Dupliciter aũt neceſſarium eſt precognoſcere. alia nãqꝫ q2 ſunt prius opinari neceſſe eſt. alia vero qđ eſt qđ dr̃ intelligere opꝫ. quedã aũt vtraqꝫ: vt quoniaz omne quod eſt aut affirmare aut negare verum eſt: q2 eſt triangulum aũt quoniam hoc quid ſignificat. ſed vnitatem vtraqꝫ: quid ſignificat. ⁊ q2 eſt. nõ eſt. n. ſimiliter horum nobis vnũquodqꝫ manifeſtum.

¶ Eſt aũt precognitiõis ⁊ cognitiõis duplex via. ſ. a ſimplicioribus icõpoſita vl̃ ecõuerſo: qđ inuit̃ i hac littera. Utreqꝫ enim per prius nota faciunt doctriaz ¶ Diuidit̃ etiã ꝑcognitio ĩ duas ꝑtes ꝑ ea q̃ ꝑcognoſcũtur de ꝑcognitis. que. ſ. ſunt duo. ſ. eẽ de ꝑncipijs. ⁊ qđ ẽ qđ dr̃ de paſſione: ⁊ hec duo coniũgunt̃ i tertio. ſ. i ſubiecto. hic aũt nũc dicũtur hec ꝑ modũ diuiſiõis ſoluz: poſterius aũt loco ſuo dicentur per modũ verificationis. ¶ Attulit ãt ariſtoteles exemplũ de paſſione queſita. triangulũ: q2 hoc ẽ primũ q̃ſitũ in geometria. eſt enim hoc primũ theorema: Supra oẽz datã lineã ẽ triãgulus eqlater⁹. ⁊ ẽ linea data cõceſſuz. ⁊ nõ ſolũ eqlateꝝ q̃rit̃. ſed hoc totũ triãgulus equilaterus. Sꝫ ſũt duo ſyllogiſmi ad oſtẽdẽdũ. ꝑmo ꝙ ſupra oẽm datã lineã ẽ triãgulus. Sꝫ deĩde alij treſ ad oſtẽdẽdũ q̃m eqlaterus. ¶ Exẽpluz ſubiecti ẽ vnitas. q2 ipſa ẽ ꝑmũ ſubiectũ de q̃ cõcludit̃ i arithmetica. Prima. n. ꝑpoſitio arithmetice ꝓbat̃ per impoſſibile. ⁊ impoſſibile qđ cõcludit̃ eſt ħ. Unitas numerat̃ ab aliquo numero. ꝑmũ igit̃ ſubiectũ de quo aliquid cõcluditur directe in arithmetica ẽ vnitas. Sꝫ qa in probatiõe ꝑ ipoſſibile aliqđ concludit̃ directe ſcꝫ ipoſſibile. aliquid idirecte verificat̃. ſ. propoſitũ. Et in eodez ẽ hoc ꝑncipiũ primũ. de q̃libet affirmatio.

¶ Eſt aũt cognoſcere alia qđ prius cognoſcentẽ: quorundã aũt ſimul accipere notitiam: vt quecũqꝫ contingunt eſſe ſub vniuerſali quorũ hꝫ cognitionez. Quod. n. oĩs triãgulus hꝫ tres angulos equales duobus rectis, preſciuit: ꝙ vero hic q eſt in ſemicirculo, triangulus ſit ſimul inducens cognouit. Quorũdã. n. hoc mo

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

do diſciplina eſt ⁊ nõ per mediũ vltimuʒ cognoſcit̃ .vi. Queccunqʒ iam ſingulariũ contingunt eſſe ⁊ nõ de ſubiecto aliquo.

Ex textu iſto elice ppõeʒ ſingularẽ poſſe ingredi ſyllm ꝯ albertum magnũ.

Diuidit̃ iterũ precognitio per prius ⁊ ſimul tpe. quedã.n. prioritas cognitionis eſt cũ prioritate tpis quoddã aũt precognitũ ſimul tpe cognitũ ẽ cũ eo qđ cognoſcitur per ipſum: verbi gratia: cognitio huius. Iſte triangul⁹ q in hoc ſemicirculo deſcribit̃ hʒ tres angulos eq̃les duob⁹ rectis. depẽdet ex precognitiõe huius. Omnis triangulus hẽt tres: ⁊ ex pcognitiõe huius. hec figura deſcripta in hͦ ſemicirculo ẽ triãgulus. Primũ hoꝝ pcognitoꝝ multo tpe añ cognoui. Secũdũ aũt pcognitoꝝ ſimul tpe ſenſu pcognoui cum inducerem ipſuʒ ex hoc vniuerſali. Oĩs triãgul⁹ ⁊c. Sed ex precognitiõe huius. hec figura deſcripta i ſemicirculo eſt triangulus cognoui quoniã iſte triãgulus qui eſt in ſemicirculo habet tres angulos ⁊c.

Ante aũt q̃ʒ ſit iducere aut accipe ſyllogiſmũ, quodãmõ fortaſſe dicẽdu eſt ſcire, mõ aũt alio, non qđ eni neſciuit, ſi ẽ ſimpliciter: hoc quodãmodo ſciuit: vt qđ duos rectos habet, ſed manifeſtũ eſt ꝙ ſic quidẽ ſcit: Quoniã vniuerſaliter, ſcit, ſimpliciter autem non ſcit.

Cũ igr̃ oẽ ꝙ ſcit̃ p diſciplinã itellectiuã ex pcognitis ſciat̃ ſiue ſint illa pcognita prius tpe cognita ſiue non. pcognita aũt ex q̃bus cognoſcit̃ ignotũ pri⁹ ſunt tria pncipalia ex q̃bus ẽ ſyllogiſmus eiſe de pncipijs vel circa pncipia ex quibus ẽ ſyllogiſmus. ⁊ eſſe. ⁊ qđ ẽ qđ dr̃ de ſubiecto. ⁊ qđ ẽ qđ dr̃ ſolum de q̃ſito. Principia ex. qb⁹ ẽ ſyllogiſmus p modũ vniuerſalis ſe hñt ad. cõcluſionẽ. Manifeſtũ ẽ ꝙ q̃cq̃d ſcit̃ p doctrinã erat aliquo mõ prius cognitũ in ſui pcognitis. ſ. in vlĩ. ⁊ aliquo mõ ignoratũ. ſ. in ſeipſo. Cuʒ aũt dr̃ oẽ ꝙ addiſcit̃ p doctrinã erat pcognitũ i vlĩ ſimpliciter aũt ignoratũ prius ſ̃ñ õ ẽ itelligẽdũ hoc de vlĩ. ꝙ ẽ prius in ope nature ⁊ maioris ambitus i predicãdo. q: ſm hec nõ eẽt demõſtratio in terminis parib⁹ nec cõtigeret aliq̃d cognoſcere ex poſteriorib⁹ in ope nãe ſʒ vocat̃ hic vle oẽ qđ apud itellectũ ẽ min⁹ ſignatum p drĩas. ⁊ ſic eſt diffinitio formalis vlĩor diffinitiõe mãli eiuſdẽ rei cũ tñ ſint pares i pdicãdo. ⁊ apud itellectũ reſolu ẽtẽ. totũ acceptũ cõfuſe vlĩus ẽ prib⁹ i q̃s reſoluit̃ ſʒ ñ hec ṽba. pcognoſcunt̃ i vlĩ ⁊ ignorant̃ in propria forma non ſunt in iſto loco verba Ariſtote. ſed exponentes Ariſt. ſic loquuntur.

Si vero nõ. mẽnonis ambiguitas accidit: aut. n. nihil diſcet: aut q̃ nouit: nõ. n. ſicut q̃dã agrediunt̃ ſoluere, dicẽdũ ẽ. Nũ q̃d ſciuiſti oẽʒ dualitatẽ quoniã par ẽ, aut nõ: dicẽn aũt, attulerũt quandã dualitateʒ quã nõ opinatus eſt eſſe. Soluunt. n. nõ dicẽtes cognoſcere omnẽ dualitateʒ eſſe parẽ: ſed quã ſciunt qđ dualitas ſit, atqui ſciũt q̃deʒ cuius demõſtrationẽ hñt: ⁊ cuius acceperũt: acceperũt aũt, nõ de oĩ cuius vtiqʒ ſciũt, qđ triãgulus aut numerus ſit: ſed ſimpl̃r de oĩ numero ⁊ triangulo: nec. n. vna propoſitio accipit̃ huiuſmodi ꝙ quẽ tu noſti nũerũ aut quã noſti lineaʒ rectã, ſed de oĩ ſimpl̃r. Sed nihil vt opinor phibet qđ addiſcit eſt ſic ſcire. eſt aũt ſic ignorare. incõuen ens enim non eſt ſi ſcit quodãmodo qđ addiſcit, ſʒ ſi hoc modo vt inquãtum addiſcit ⁊ ſcit.

Hoc aũt ỏñſo ſoluta eſt opinio platõis in libro intitulato noie mẽnonis qua ſic obijẽ. Qđ q̃s addiſcit aut prius ſciuit aut nõ ſi. prius ſciuit ergo nõ addiſcit. ergo qđ q̃s addiſcit ñ addiſcit. Si ṽo ñ pri⁹ ſciuit. ergo ſi occurat ei neſcit an ſit illud qđ q̃rit nec ne. Et attulit. Plato exẽplũ ỏ patre ſenulias ſeq̃nte ſuũ ſuuʒ fugitiuũ. q ſi fuerit nõ not⁹ ſeq̃nti lʒ occurat ei i via non cõprehendet eũ magis q̃ʒ aliũ aliquem. Rñdendum eſt igitur: qđ. n. q addiſcit nec ſimpl̃r ſciuit illud. nec penitus ignorauit ſed ſcđʒ quid nouit illđ qđ addiſcit: ⁊ ſm id qđ nouit non addiſcit. ſed ſʒ illđ q̃dem q̃d nouit: cognoſcit de ſimpliciter ignorato ſi occurrat ei q̃ñ ipm eſt queſitum.

Scire aut opinamur. Cap. ii.

Scire autem opinamur vnũquodqʒ ſimpliciter: ⁊ non ſophiſtico mõ, qđ eſt ſcđm accidens: cũ cãm arbitramur cognoſcere. pp quã res ẽ: ⁊ quoniã illius cã eſt. ⁊ nõ cõtingere hoc aliter ſe hẽre. Mãifeſtũ igit̃ qđ huiuſmodi aliq̃d ſcire ſit: nãqʒ nõ ſcientes, ⁊ ſcientes. Hi quidẽ opinant̃ ſic ſe hẽ. ſciẽtes aũt ⁊ hñt quare cuius ſimpl̃r eſt ſcia hoc ipoſſibile ẽ aliter ſe habere. Siquidẽ igitur ⁊ alius eſt ſciendi modus dicendũ poſterius.

Explanato mõ quo cõuenit ſcire ⁊ ſoluere opiones deſtructiuũ ſcire. ichoat Ariſ. ſciaʒ q̃ʒ itẽdit i hoc libro docere. prio ponẽs duas diffinitiões ⁊ vnã ſuppoſitiõeʒ ex q̃b⁹ ꝯcludit p̃ñr pmã ꝯclonez huius ſcie. Pria aũt diffinitio eſt eius qđ ẽ ſcire. q: ſcire eſt per ſe finis hui⁹ ſcie: finẽ aũt opoꝛtet eẽ pmum in intentione ⁊ cognitiõe, q: ſcđʒ exigẽtiã finis cõtingit oĩa cetera moderari. Sʒ nõ latet nos ꝙ ſcire dr̃ multipl̃r. cõit̃. ppꝛie. magis ppꝛie: ⁊ maxie ppꝛie. Eſt. n. ſcientia communiter veritatis cõprehẽſio. ⁊ ſic ſciũtur ꝯtigẽtia et raꝛa. Et dr̃ ſcia ppꝛia cõprehẽſio veritatis eoꝝ que ſemp vel frequẽti⁹ vno mõ ſe hñt ⁊ ſic ſciũtur aliqua ꝯtingẽtia naturalia quoꝝ ẽ demõſtratio cõiter dicta. Dicit̃ aũt ſcientia magis ppꝛie cõprehenſio veritatis eoꝝ que ſemp vno mõ ſe hñt: ⁊ ſic ſciunt̃ i: mathematicis tã pcipia q̃ʒ cõcluſiões. Cũ aũt veritas ſit illud qđ ẽ. ⁊ cõprehẽſio veritatis ſit cõprehẽſio ei⁹ ꝙ ẽ, eẽ aũt ei⁹ qđ depẽdet ab aliquo nõ cognoſcit̃ niſi per illud eſſe a quo depẽdet. Mãifeſtũ ẽ ꝙ maxie ppꝛe dr̃ ſcire cõprehẽſio ei⁹ qđ imutabiliter eſt p cõprehẽſionẽ eius a quo illud habet eẽ imutabile. ⁊ hoc eſt p cõprehenſionẽ cauſe imutabilis in eſſendo ⁊ in cauſando. h eſt igit̃ ſimpl̃r ⁊ maxime ppꝛie ſcire cognoſcere cãm incõmutabilẽ rei in ſe. ⁊ incõmutabilem in cauſando. ⁊ reſpectu huius ſcire vocat Ariſtote. alios modos ſciendi ſophiſticos. ⁊ ſcđm accidens. ⁊ iſtud ſcire eſt finis ſpecialiſſimus huius ſciẽtie. ⁊ acquiritur per demonſtrationem dictaʒ propꝛijſſime. quod autẽ hoc modo dicatur ſcire explanat p vſum acceptionis vocabuli.

Videt̃ ſm iſtum ꝙ iſtud nõ ſit ſcire qđ acq̃rit̃ p demrãtionẽ pp q̃d tñ vidẽ vi dicere Auer.

Ergo ſcire per demrationem pp q̃d tñ dici ſʒ accñs ꝙ nõ videt̃.

Dicimus

¶ Dicimus aũt ſcire ⁊ ꝑ demõſtrationẽ intelligere: demonſtrationẽ aũt dico ſyllogiſmũ ſcientialẽ: ſed ſciẽtialẽ dico ſcd̃m quem in habendo ipſum ſcimus.

¶ Cõſequenter ſubiũgit Ari. hãc ſuppoſitionẽ. Omne qđ ſcitur ꝑ demonſtrationẽ ſcitur. hec aũt ſuppoſitio partim ſumit a libro prioꝝ, partim cognoſcitur in cognoſcendo quid eſt qđ dr̃ ꝑ hunc terminũ demonſtratio. Demõſtrat aũt in analeticis priorib᷑. ꝙ oẽ qđ cognoſcitur poſtq̃ꝫ fuit dubiũ vel opiniõis cõtrarie ꝑ ſyllogiſmuꝫ cognoſcitur. ergo cognito ꝙ demõſtratio eſt ſyllogiſmus faciens ſcire. nõ põt eẽ dubiũ quin quicqđ ſcitur, ꝑ demõſtrationẽ ſciatur. Igitur propter explanationẽ precedẽtis ſuppoſitionis ⁊ ꝓpter ſequentia ſubiũgit Ariſto. hãc diffinitionem. Demonſtratio eſt ſyllogiſmuꝫ faciens ſcire ⁊ vt explanet quo modo eſt faciens ſcire. ſubiungit per quem ſcimus in habendo ipſum.

¶ Si ergo eſt ſcire vt poſuimus, neceſſe eſt demonſtratiuã ſciẽtiam eſſe ex veris ꝙ eſſe ⁊ primis imediatis: ⁊ notioribus: ⁊ prioribus: cauſis concluſionis: ſic enim erunt ⁊ ꝓpria pricipia eius quod demõſtratur. Syllogiſmus quidem erit ⁊ ſine his: demonſtratio aũt non erit: non eniꝫ faciet ſciẽtiam. Verum quidẽ igitur oportet eſſe: quoniã nõ eſt ſcire quod nõ eſt. vt ꝙ diametros ſit ſymmetros. ¶ Ex primis autẽ indemonſtrabilibus eſt eo qđ nõ ſciet nõ habens demõſtrationẽ ipſorũ. Scire enim quorũ demonſtratio eſt. nõ ſcd̃m accidens habere demõſtrationẽ eſt. ¶ Cauſas quoqꝫ ⁊ notiores oportet eſſe ⁊ priores cauſas quidẽ, quoniã tũc ſcimus, cuꝫ cãs cognoſcimus. ⁊ priores. ſi quidẽ cauſe ſunt: ⁊ notiores nõ ſolum altero modo intelligẽdo: ſed in ſciendo quoniaꝫ ſunt.
c Priora aũt ⁊ notiora dupliciter ſunt. nõ enim idẽ eſt prius natura, ⁊ ad nos. neqꝫ noti᷑ nã, ⁊ nobis noti᷑. Dico aũt ad nos priora ⁊ notiora, propinqora ſenſui. Simpliciter aũt priora ⁊ notiora, que longius ſunt. Sunt aũt longiſſima quideꝫ, vniuerſalia, maxime ꝓpinquiſſime autẽ ſingularia: ⁊ opponuntur hec inuicẽ. ¶ Ex primis aũt ẽ qđ ẽ ex ꝓprijs pncipijs. idẽ. n. dico ꝑmũ ⁊ principiũ. Eſt aũt pricipium demõſtrationis propoſitio immediata. Immediata autẽ eſt, qua non eſt altera prior. Propoſitio autẽ eſt enunciationis altera pars vnũ de vno. Dialetica qdeꝫ que ſimiliter eſt accipiẽs vtrãlibet. Demõſtratiua aũt determinare alterã quoniã vera eſt. Enũciatio autẽ eſt cõtradictiõis vtrãlibet partem aſſumẽs. Cõtradictio autẽ eſt oppoſitio cuius nõ eſt mediũ ſecũdũ ſe. Pars autẽ cõtradictionis que quidẽ aliquid de aliq̃ ẽ affirmatio: q̃ vero eſt aliqđ ab aliq̃ negatio eſt. Immediati aũt principij ſyllogiſtici poſitionẽ qdem dico: quã nõ eſt monſtrare. nec neceſſe eſt habere docendum qđ. quã vero neceſſe eſt habere docẽduꝫ dignitatẽ vel maximã ꝓpoſitionẽ. Sunt eniꝫ quedã huiuſmodi. hoc enim maxime in huiuſcemodi cõſueuim᷑ nomen dicere. Poſitiõis autẽ que eſt vtrãlibet partiũ enunciatiõis accipiens: vt dico aliquid eſſe aut nõ eſſe, ſuppoſitio eſt:
c que vero ſine hoc diffinitio eſt. diffinitio enim poſitio ẽ. ponit enĩ arithmetic᷑ vnitatẽ indiuiſibile eſſe ſcd̃m quãtitatẽ. Suppoſitio enim nõ eſt: qđ enim eſt vnitas, ⁊ eſſe vnitatem non idem eſt.

f ¶ Enũciatio hic nõ eſt diſiũctiua ꝺ partib᷑ oppoſitꝭ vt voſunt moderni. Sꝫ ꝺ enũciatiõe ꝺ loquit eo mõ quo locut᷑ ẽ in libro periermenias vt dicit Auerrois melio: ĝ ẽ iſta dicẽꝫ vtrãlibet partem.

¶ His autẽ principijs poſitis ſubnectit hec prima cõcluſio. Demõſtratiua ſcientia eſt ex veris primis ⁊ immediatis prioribus ⁊ notioribus ⁊ cauſis cõcluſionis. Si autẽ demõſtratiua ſciẽtia ⁊ demonſtratio ſint ideꝫ. ⁊ ex ſumat cõmuniter ad ex dictũ mãliter ⁊ originaliter dictuꝫ: dico ꝙ in hac ꝓbatione ꝓbatur diffinitio materialis de ſuo diffinito ꝑ diffinitionẽ formalem ſuprapoſitam. illa aũt ſumitur a cã finali.
c Si autẽ ſciẽtia demõſtratiua ſit habitus acquiſitus ꝑ demõſtrationem: ex: ſignificat ordinẽ cauſe efficientis originalis ad cauſatũ. Aliquid enim ẽ origo ⁊ efficiens ſicut pater filij. ⁊ aliquid eſt efficiens ⁊ nõ eſt origo. iſtrumentũ enim eſt efficiens ⁊ non eſt, origo. Scientia aũt ꝑmiſſarũ eſt efficiens. ſicut origo ſcientie cõcluſionis. ſcientia enim premiſſaꝝ in anima videt generare ſcientiã cõcluſionis. Predicatuꝫ autẽ huius prime cõcluſionis: qꝛ cõiunctuꝫ eſt ex multis diuiditur vt particulatim facilius ꝓbet. ſicut pluries in ſcientijs demõſtratiuis fit. Et poſtquã ꝯſiderata fuerint ſingula particulatim mãifeſta erit hec ꝓpoſitio. ſyllogizatur aũt ſic. Omne faciẽs ſcire eſt ex ꝑmis ⁊ veris ⁊ imediatis prioribus ⁊ notioribus ⁊ cauſis ꝯcluſionis ⁊ hec erit manifeſta. ſed ois demõſtratiua ſcientia eſt ſyllogiſm᷑ faciens ſcire vel ex ſyllogiſmo faciẽte ſcire quapropter per diffinitionem formalẽ demõſtratiõis concluditur ſyllogiſtice. quoniã omnis demõſtratiua ſciẽtia eſt ex veris ⁊ primis. ⁊c. Hoc autem oſtenſo ad explanationẽ eiuſdẽ diffinit Ariſto. primum ⁊ imediatum. ⁊ vt mãifeſta ſit diffinitio imediati. diffinit vltra propoſitioneꝫ tam dialeticã q̃ꝫ demonſtratiuam. ⁊ cõtradictioneꝫ. affirmationem ⁊ negationem. Et qꝛ hec dictio imediatuꝫ eſt dictio ambigua ⁊ eius diffinitio ſimiliter ambigua vt ſatis poſſit diffinitionem determinare ſubiungit diuiſio imediati. ꝑ quã determinet ambiguitas ei᷑.

f ¶ Si ſcia ꝑmiſſarum ſint ꝑmiſſe ſcite. nũc ſcia ꝑmiſſaruꝫ ẽ efficiẽs vt inſtrumentuꝫ ſcie cõlũs vt dixi in qõne de ꝺmõſtratione.

¶ Quoniam autẽ oportet ſcire, ⁊ crederem in huiuſmodi habendo ſyllogiſmum quẽ vocamus demonſtrationem. Eſt autẽ hic ea ſcire ex qbus eſt ſyllogiſmus: neceſſe eſt nõ ſoluꝫ precognoſcere

prima aut omnia aut quedam. ſed etiam magis. Semp enim ꝓpter qd̓ eſt vnum qdꝙ illud magis ē: vt propter qd̓ amamus illud amatum magis eſt. Quare ſi quidem ſcimus per prima ⁊ credimus: illa ſcimus magis ⁊ credimus. quoniā ꝓpter illa ⁊ poſteriora.

℃ Hoc facto additur ſcđa ꝯcluſio. ꝙ. ſ. ꝑmiſſa in ſyllogiſmo demonſtratiuo magis ſcim⁹ ꝙ̄ concluſiões. hec ſic ꝓbatur. ꝓpter ꝑmiſſa cum ſint ſcita ſcim⁹ cõcluſiões. ſed ꝓpter quecunqꝫ cum ſint ſcita ſcim⁹ concluſiões magis ſcimus ꝙ̄ cõcluſiões. ergo premiſſa magis ſcimus ꝙ̄ ꝯcluſiões. hec aūt ꝓpoſitio. ꝓꝑ quecunqꝫ cum ſint ſcita ⁊c̄. facilit̓ pōt ſyllogizari ꝑ illud ꝑme philoſophie. Si cā ⁊ cauſatum fuerint vniuoca cauſa in illo vniuoco dī ſcđʒ magis: ꝗ̄ ſciās ꝙ h̓ dicitur ſcire proprie vel magis proprie cuꝫ dicitur magis ſcimus principia ꝙ̄ concluſiões.

§ C 2. met. co. 4.

℃ Nō aūt poteſt quis credere magis ꝙ̄ ſcit qua non contingunt. neqꝫ ſciēs neqꝫ melius diſpoſitus ꝙ̄ ſciens ſi cõtingerit. Accidit aūt hoc niſi aliquis precognouerit ꝑ demonſtrationē credentiū. Magis eniꝫ neceſſe eſt credere principijs aut oībus. aut quibuſdam ꝙ̄ concluſioni.

℃ Tertia concluſio ē hec. Nō poteſt qs magis ſcire ꝯcluſiões ꝙ̄ ꝑncipia ꝯcluſiõuꝫ. hec ſeqꝛ imediate ex ꝑria. qꝛ ſi neceſſe eſt magis ſcire ꝑmiſſa īpoſſibile eſt magis ſcire ꝯcluſionē. Ad expoſitionem aūt lr̄e in hoc loco: qꝛ eſt aliquātulū obſcura ītendendū eſt hoc mō. Dico ꝙ ꝑncipia ꝯcluſionuꝫ qñqꝫ ſunt ꝑria quādoqꝫ ſunt non ꝑria. ſed ꝓbata per ꝑria. ſ. ea que ꝑria ſunt. nō contingunt. ideſt nō ſequuntur ex aliquo. ſ. in hoc. n. intellectu vtit̓ Ari. ſepe hoc verbo contingere. vt dicat aliqua ꝯtingere ex alijs ꝙ̄ ſequūtur ex illis. Itē vt inueret differentiā īter ſcire ꝓꝑe ⁊ magis ꝓꝑie dcm̄ ad ſcire maxie proprie dictū. ꝑ maxie ſcire poſuit ſcire. pro ſcire proprie dictum poſuit credere. Dicit ergo non poteſt quis magis credere ea que ſcit. i. concluſiões. eis ſupple que nō contingunt. ideſt premiſſis illaꝝ ꝯcluſionum. ſiue illa ꝑmiſſa ſint ſimplr̄ ꝑria ⁊ nō contingentia. i. ex aliquibus ſequentia. ſiue ſint non ſimplr̄ ꝑrima. ſed reſpectu ꝯcluſionis. Cognitio ſꝫ ꝑncipioꝝ ꝑrimoꝝ ꝙ̄ eſt intellect⁹ eſt melior diſpoſitio ꝙ̄ ſit ſciētia. Pricipia aūt nō ſimplr̄ ꝑma cognoſcūtur nō intellectu. ſꝫ ſcia que eſt peior diſpoſitio ꝙ̄ itellect⁹. ꝙ ergo dicit neqꝫ ſciens neqꝫ melius diſpoſitus ꝙ̄ ſciens ſi contingerit. idem eſt ac ſi diceret. neqꝫ habens ſcientiam premiſſorum non primoꝝ: neqꝫ habēs intellectū ꝑncipioꝝ ꝑrimoꝝ que eſt melior diſpoſitio ꝙ̄ ſcia. pt̄ magis ſcire ꝯcluſiões ꝙ̄ ꝑncipia. Accidet aūt h̓ ideſt ꝙ aliquis ſit melius diſpoſit⁹ circa principia ꝙ̄ ſcđm ſciam niſi cognoſcat etiā ipſa principia per demonſtrationem. vt quando nō ſunt principia ſimpliciter prima.

℃ Oportentem aut habere ſcientiam ꝑ demonſtrationē. Nō ſolum oportet principia magis cognoſcere ⁊ magis credere ipſis quā ei qd̓ demōſtratur. ſed neqꝫ aliud ipſo credibilius eē: neqꝫ notius oppoſitis principijs ex quibus erit ſyllogiſm⁹ contrarie deceptionis ſiquidem oportet ſcientem non incredibilem eſſe.

℃ Quarta ꝯclō eſt hec. Pricipijs ꝑmis nihil magis ſcit̓. cui⁹ ratio eſt qꝛ opꝫ ſimplr̄ ſcientem non diminutum eſſe in ſcia. ſꝫ completū: ꝓpterea ꝑncipia prima neceſſe eſt ſciri ſcđm vltimitateꝫ ſcientie. Hec autem littera. neqꝫ notius oppoſitis principijs ex qbus ⁊c̄. ſic intelligatur. vt hec dictio oppoſitis ſi ablatiui caſus. ⁊ hec dictio pricipijs datiui. ⁊ ita ſupponet hec dictio principijs ꝑ principijs veris qbus nihil eſt magis ſcitum. ⁊ hec dictio oppoſitis ponet ꝑ principijs oppoſitis pricipijs veris ex quibus oppoſitis principijs veris eſt ſyllogiſmus ꝯrie deceptionis.

℃ Capitulum. iiii.

Quibuſdam qdem igit̓. ꝓpter id ꝙ oportet prima ſcire, non videt̓ eſſe ſciētiā. Quibuſdaꝫ aūt eſſe qdem atqui oīum demonſtrationē eſſe: quorū neutrum neqꝫ verum neqꝫ neceſſariū eſt. Supponētes enim nō eſſe omnino ſcire, hi in infinituꝫ volūt reduci: tāquā non ſint vtiqꝫ ſciētes poſteriora ꝑ priora: quorū nō eſſe prima recte dicētes. Impoſſibile. n. ē īfinita trāſire. ⁊ ſi ſtāt ⁊ ſint pricipia: hec ignota eē: cū demōſtratio ipſorū non ſit. qd̓ dicunt eſſe ſcire ſolum. Si vero nō ē prima ſcire neqꝫ ꝙ̄ ſunt ex his eſt ſcire ſimplr̄ neqꝫ ꝓprie. ſed ex ſuppoſitiōe ſi illa ſint. Quidā aūt ꝙ ipſum ſcire ſit cõſitent̓ ꝑ demonſtrationē eſſe ſolū. Sed omniū eſſe demonſtrationem nihil prohibet ſcđm eos. contingit enim circulariter fieri demōſtrationē ⁊ ex his que ſunt inuicem.

℃ Iſtud capitulum non eſt de ſubſtātia huius ſciētie. ſed eſt de cõplemēto bonitatis huius ſciētie. purgans. ſ. errorē q vicinus eſt ſcientie ſupius acquiſite. Supponētes enim illud qd̓ ſupra demonſtratū ē. ſ. principiorum magis eſſe ſciētiam ꝙ̄ cõcluſionum. ⁊ pricipijs nihil magis ſciri. ⁊ ita ſciētiam eſſe primorum. ⁊ nō diſtiguētes in animo ſuo ambiguitatē huius nominis ſcire. neceſſario ꝑ fallaciā equiuocationis incidunt in alterū horū incōuenientium. vel ꝙ nihil cõtingit ſcire. vel ꝙ omniū ſcitorū eſt demonſtratio. ⁊ in hoc vltimo incōuenienti ſicut correlariū accidit circularē demonſtrationē eſſe: qd̓ eſt incōueniens. Modus aūt quo accidunt hec incōuenientia ē iſte. Prima ſciunt̓. ſed omne ꝙ ſcitur ꝑ demonſtrationē ſcitur. ergo prima ꝑ demonſtrationē ſciuntur: ergo ⁊ principia ex qbus ſunt demonſtratiōes primorū ſciūtur per ſecūdam huius. ergo per ꝑdictam ratiocinationē illorum principiorū ſunt alie demonſtrationes iterū. ⁊ ſic in infinitū. ſed via in īfinitū aut eſt via recta aut circulo ſed via recta in īfinitū ē ꝑ infinita numero. īfinita nūero nō cõtingit ꝑtranſire. ergo ſcđm viam rectā in īfinitū nō eſt ꝑuenire ad ꝑma. ſed poſteriora nō ſciūtur niſi ſciātur primo prima. ea aūt nō poſſibile eſt attingere: ergo nihil ſcitur. Si vo

supradicta

ſupradicta via in infinitum ſit circulo. tunc qđlibet eoꝝ que ſunt in illa via eſt ſcitum ꝑ aliđ. ⁊ ita ē circularis demōſtratio ⁊ cuiuſlibet eoꝝ eſt demonſtratio quod eſt impoſſibile. ſicut Ari. oſtendit paulopoſt.

¶ Nos aūt dicimus neqꝫ oēm ſciam demonſtratiuā eſſe, ſꝫ imediatoꝝ indemrābilem. ⁊ hoc ꝙ neceſſariū ſit manifeſtū ē. ſi.n. neceſſe eſt gdē ſcire prima ex gbus ē demonſtratio. ſtant autem aliquādo imediata. hec quidē priora indemonſtrabilia eſſe neceſſe ē. hoc igitur ſic dicimus, ⁊ nō ſolum ſciam. ſed ⁊ principiū ſcientie eſſe dicimus. ipſa enim cognoſcimus inquātum terminos cognoſcimus.

¶ Utrumqꝫ iſtoꝝ incōueniētiū vitat Ari. ꝑ diſtictionē ambiguitatis hui⁹ noīs ſcire. Prima.n. ſciuntur: ſed ſcientia illa nō eſt habitus acquiſitus ꝑ demrātionē nec qcqd ſcit ꝑ demrātionē ſcit. ſi dicat ſcire cōiter ſicut ſcire cōuenit principijs ſꝫ qcqd ſcitur per demonſtrationem ſcitur ſi dicatur ſcire magis ꝓprie. ¶ Qđ āt nō oīs ſcia ſit acqſita ꝑ demrātionē. ꝓbat Ariſt. Si.n. non eſt tranſire infinita neceſſe eſt ſtare in aliquib⁹ quoꝝ nō ē demōſtratio. ⁊ illa ſūt q̄ ſupra nominata ſūt imediata: que nō ſolū ſūt ſcita. ſꝫ ēt ſūt principia ſciēdi alia. ¶ Hec āt ꝓpoſitio que hic ꝓbat nō ē ꝓpoſitio huius ſciētie per ſe ſeparata. q: ipſa ē ſuperi⁹ implicata in prima propoſitione. i qua dixit ꝙ demonſtratiua ſcientia eſt ex imediatis. ⁊ q: hec particula prime propoſitionis hic fuit expreſſius ꝓbanda. eius probatio ſuperius fuit minus expreſſa.

¶ Circulo quoqꝫ qđ īpoſſibile ſit demōſtrare ſimplr̄ manifeſtū eſt. ſi quidē ex prioribus ⁊ notioribus opꝫ eſſe demrātionē. Impoſſibile.n. ē eadē ſibiipſis ſimul priora ⁊ poſteriora eſſe: niſi altero mō: vt hec quidēꝫ ad nos. illa vero ſimplr̄ quo mō inductio facit notum.[b] ſi aūt ſic eſt. nō vtiqꝫ erit ſimplr̄ ſcire bene determinatū. ſed duplr̄: aut non ſimpliciter altera demonſtratio q̄ ſit ex nobis notioribus.

b ¶ Hic ſꝫ Auerroiꝫ nō eſt talis ſi eſſet⁹ demonſtrare ꝑ cāꝫ et ecōtra ſeqt vt nā demōſtratiōi ſimplr̄ ſit nā idi ctiōis aut ꝙ altera demōſtratiōuꝫ nō ē demonſtratio ſimplr̄ et tūc nō bñ diffinituꝫ fuiſſet ſcire ſimpliciter.

¶ Soluto paralogiſmo q̄ ꝑueniebat in vtrūqꝫ dictoꝝ icōueniētiū icōueniēs manifeſtū relinquit. icōueniēs vō min⁹ manifeſtū manifeſtat ꝑ expſſa incōueniētia. Oñdit.n. ꝑmo poſito ꝙ demōſtratio circularis ſit ꝑ illud qđ ſup̄ demrātū ē in prīa ꝓpoſitōe. ſ. ꝙ demōſtratio ē ex priorib⁹ ⁊ notiorib⁹ ꝙ aliqđ ē pri⁹ et notius. ſeipſo. quod eſt oppoſitū hui⁹ ꝑ ſe noti. nihil eſt prius ⁊ noti⁹ ſe eodē mō prioritatis ⁊ notioritatis.

¶ Accidit aūt dicētibus circulo demrātionē eē nō ſolū qđ nunc dcm̄ ē. ſed nihil aliud dicere. qꝫ ſi ē h. eſt h: ſic aūt facile eſt mōſtrare oīa. Manifeſtū aūt eſt qđ h accidit tribus terminis poſitis. ꝑ multos enim aut ꝑ paucos reflectere dicer̄ nihil differt ꝑ paucos aut ꝑ duos. Cuꝫ.n. ſi ē.a. ex neceſſitate ſit.b. h aūt.c. cū.a. ſit ex neceſſitate erit.c. ſi igit̄ cū ſit.a. neceſſe eſt.b. eſſe, h āt cū ſit.a. erit. hoc.n. erat circulo: ponat̄.a. in quo eſt.c.b. igit̄ ē cū ſit.a. eſſe dicere ē ipm̄ dicere. hoc aūt eſt qm̄ cū ſit.a. eſt.c. ſꝫ c. cū.a. idem eſt quare accidit dicere circulo dicentes demrātionē eſſe nihil aliud niſi cū ſit.a. eſt.a. ſic aūt mōſtrare oīa leue ē.

¶ Et tūc oñdit litteꝝ ꝓbs ꝙ ſi eſt demrātio circularis nihil aliđ ꝓbat demrātio niſi qm̄ ſi hoc eſt h eſt: eodeꝫ demrātio q: ſi oſtenſum eſt ex.a. ſequi.b. ⁊ ex.b.c. oſtenſum eſt a principio ex.a. ſequi.c. vñ ſi.c. ⁊.a. ſunt vnum ⁊ idem. oſtenſum eſt a principio ex.a. ſequi.a. ⁊ nihil aliud oſtenſum eſt. Opꝫ autem ponere.a. inqꝫtum eſt ꝯñs ad.b. ⁊.c. idem: q: hoc eſt demoſtrare circulo oſtendere ex.a.b. ⁊ ex.b.a. ¶ Lr̄a auteꝫ Ari. que hoc oſtendit aliquid paruum hꝫ obſcuritatis ꝓpter breuitatem ſuam ⁊ curtationem ſermonis: quapropter ſuppleo hic defectum ſermonis ſui (Cum ſit.a. ex neceſſitate ſit.b.) qſi diceret ex.a. ſequit̄ neceſſario.b. (hoc aūt) id eſt.b. ſupplecum ſit ex neceſſitate (ſit.c.) hec.n. ſuppletio de prima clauſula dꝫ aſſumi ⁊ addi in medio hui⁹ ꝙ dicit (h aūt.c.) Ex his igit̄ duab⁹ cōditionalibus ꝑ argumētū a primo ad vltimū ſequit̄ cū ſit.a. ex neceſſitate ꝑ.b. mediū: erit.c. hac igit̄ cōditiōali ſuppoſita adiūgit modū quo ſit circulatio. Dicēs (ſi cū ſit.a. neceſſe eſt.b. eſſe. hoc aūt id eſt.b. cum ſit ſupple neceſſe eſt.a. eſſe. q: hec eſt circulatio vt ex.a. ſequat̄.b. ⁊ ex.b. ſequat̄ ecōuerſo.a. Ponat̄.a: inqꝫtum ipm̄ eſt ꝯñs ad.b[1] idem cuꝫ.c. qđ.c. in ſuperiori ꝯditionali poſitū eſt ſequi ad.b. (.b. igit̄ cū ſit.a. eſſe dicē eſt ipm̄.c. dic. i. dic ꝙ ex.b. ſequat̄.a. circulariter eſt dicere ꝙ ex.b. ſequitur.c. ⁊ hoc per primam conditionalem eſt dicere qm̄ cum ſit.a. eſt.c. id eſt quoniam ex.a. inquantum eſt poſitum antecedens ad.b. ſequitur.c. ſed.c. ⁊.a. idem ſunt. ergo nihil aliud eſt dicere ſi.a. eſt.c. eſt qꝫ ſi.a. eſt.a. eſt.

1 ¶ Dicit in qꝫtū ipſū eſt ꝯñs ad.b. q: tūc ſuppoſitū negari nō pt q: ſicut.a. eſt ꝯñs ad.b. ita et.c.

¶ At vero nec h poſſe ē niſi in his q̄cūqꝫ alteratim ſe cōſequunt̄, ſicut ſunt ꝓpria: vno gdē poſito, oſtenſum eſt qđ nunquā ē neceſſariū aliqđ eſſe alteꝝ: dico aūt vno, qđ neqꝫ termio vno, neqꝫ ꝓpoſitiōe vna, poſita, ex duab⁹ aūt ꝓpoſitionib⁹ primis ⁊ minimis cōtingit:[k] ſi gdē cōtingit ⁊ ſyllogizare: ſigdē igit̄ ⁊.a. ipſi.b. ⁊.c. inhereat ⁊ hec inuicē ipſi.a. ſi gdē cōtingit ex alterutris mōſtrare oīa q̄ſita in prima figura: ſicut oñſuꝫ ē in his q̄ de ſyllogiſmo ſunt. Oñſum ē aūt, qđ in alijs figuris, aut non ſit ſyls, aut nō de acceptis. Que aūt non equalr̄ ꝑdicantia ſunt, nequaqꝫ eſt monſtrare circulo: quare qm̄ pauca in huiōi demrātionibus ſunt: manifeſtū eſt, qm̄ vanum quideꝫ eſt ⁊ impoſſe, dicere ex his q̄ ſunt inuicem, eſſe demonſtrationeꝫ: ⁊ ꝓpter hoc oīum cōtingere demonſtrationē eē.

k ¶ Hic dicit cōclōneꝫ nō eē de eēntia ſyllog⁹

¶ Tertium incōueniēs per qđ Ari. deſtruit circulationem eſt ꝙ ꝑ modum circulationis nō erit demōſtratio niſi in terminis paribus vt eſt oñſum in prioribus analeticis ⁊ ita nō erit oīum ſcibilium demrātio ſicut ipſi dicunt ꝙ omnium eſt demrātio circularis immo pauca contingunt circulo demrāri. quia

Nō ꝙ Ari: hic [illegible] ꝙ nullo mō ſit poſſ. demō circularis: nec intelligit [illegible] notiūs [illegible] ī eodeꝫ genere demō: ſꝫ abſolute: et qm̄ acquirit ꝙ deſtruerēt demōſtratio q: [illegible] ſaluare, ꝯ ſaluatur: ſciendo [illegible]

ſolū paria. ¶ Quod aūt dicit pauca eſſe paria in de mrationibus manifeſtū eſt per ſingula demrata diſcurrenti. In prima eni ꝓpōne geometrie, eſt ṗdicatū maior ſubo, ⁊ nō redit cum eq̄litate ſupra ſubiectuꝫ: qꝛ ſup oēm datā lineā ē triangulus equilaterus: nō tamen cōuertitur ꝙ ois triangulus eq̄laterus eſt ſuper datam lineā. Triāgulus. n. eq̄laterus dat ī ſphera ⁊ nō magnitudine, nō eſt cōſtitutus ſup datā lineā ⁊ ſilr patet raꝫ in mathematicis q̄ꝫ nālibus. Oñdit enim nālis ꝙ corpora celeſtia ſunt incorruptibilia. nec tñ hoc ꝯuertit ꝙ oē incorruptibile ſit corpus celeſte: intelligentia enim non eſt corpus celeſte.

¶ Capitulum. iiii.

Quoniam autē impoſſibile eſt aliter ſe habere, cuius eſt ſciētia ſimpliciter, neceſſariū vtiq̄ erit id ſcibile qđ ē ſcđm demonſtratiuam ſciētiam: demōſtratiua autem eſt quā habemus in habēdo demōſtrationē. Ex neceſſariis itaq̄ ſyllogiſm⁹ demōſtratiuus eſt, accipiēdum eſt igiť ex q̄bus ⁊ qualibus demōſtrationes ſunt. Primū autē determinabimus qđ ſit de omni: ⁊ qđ ꝑ ſe ⁊ quid vlē. De omni igiť hoc dico, ꝙ vtiq̄ eſt non in quodā q̄dem ſic, in quodā aūt nō: nec aliq̄n quidē ſic, aliq̄n vero non: vt de oi hoīe, aīal: ſi veruꝫ ē dicere hoīem: verū ē dicere ⁊ aīal: ⁊ ſi nūc alterū ⁊ alteruꝫ: ⁊ ſi in omni linea punctū ſilr. Signum aūt eſt quoniā inſtantias ſic proferimus ſicut de omni interrogati: aut ſi in quodam non: aut ſi aliq̄n non.

¶ Hoc caplm eſt ꝯiunctū caplo ſcđo in ordine ſcie hic tradite. Et demrat Ari. in principio huius capituli quintam ꝯcluſionem huius libri. que ꝯſequitur immediate ſupradictas q̄ttuor ꝯcluſiones. Eſt autēꝫ quinta concluſio hec, omniſ demratio eſt ſyllogiſm⁹ ex neceſſarijs: ⁊ habet hec ꝯcluſio facilē explanationem: qꝛ ois demratio eſt ſyllogiſm⁹ cōcludens neceſſarium: qđ pꝫ ꝑ diffinitionē eius qđ eſt ſcire ſimplr poſitum ſupra. Sed neceſſarium nō ſequiť niſi ex neceſſarijs: ergo demratio eſt ex neceſſarijs: hec autēꝫ oſtēſio ſic ordinať: ⁊ probať. Omnis demōſtratio eſt ſylls faciens ſcire ſꝫ omnis ſylls faciens ſcire ē ſyllꝫ ex neceſſarijs: ergo ois demratio eſt ſyllogiſmus ex neceſſarijs: maior huius ſyllogiſmi ſic oñditur. Oiſ ſyllogiſmus faciens ſcire cōcludit illud qđ impoſſibile eſt ſe aliter habere: ⁊ hoc eſt manifeſtum ex diffinitione ei⁹ qđ eſt ſcire. cuꝫ ſyllogiſmus faciens ſcire ꝯcludat rem ſcitam: qđ aūt nō poteſt aliter ſe habere eſt neceſſarium. igiť ſyllogiſmus faciens ſcire cōcludit neceſſariū. Omnis ſyllogiſmus cōcludens neceſſarium eſt ex neceſſarijs: qꝛ non ſequiť neceſſariū niſi ex neceſſarijs ¹ vt patere pōt ex libro ṗorum. ergo ois ſyllogiſmus faciēs ſcire eſt ex neceſſarijs media ſyllogiſmi ⁊ pro ſyllogiſmoꝝ hui⁹ ꝯcluſionis tangit Ar. more ſuo breuiter: ponens ea in tribus ſyllogiſmis cōiunctis in vnum antecedens ſic. Q̄m aūt impoſſ eſt aliter ſe hre: cuius eſt ſcientia ſimplr ⁊c. q̄ꝛ reſume vtiq̄ qđ eſt ſcđm demratiuam ſciētiā, id ē illud ſup qđ cadit demratiua ſcientia neceſſarium eſt eſſe id ſcibile) id eſt ſcibile ſimplr ⁊ maxime proprie: vt hec dictio (id) demōſtret illud ſcire ſimplr de quo ṗdictū eſt. Et quoniā (demratiua ſcientia eſt q̄ꝫ habemus in habendo ſyllogiſmū demratiuum ⁊c.) q̄m in quam ita eſt: demratio eſt ſyllogiſmus ex neceſſarijs. Ecce q̄ꝫ elegans ordo. Primo demrauit ꝙ demratio eſt ſyllogiſmus ex veris: prima autē diuiſio veri eſt ꝑ contingens ⁊ neceſſarium: propter hoc pñr demonſtrat ꝙ demratio eſt ex neceſſarijſ. ¶ Neceſſitas aūt primo ⁊ maxime reperiť in propoſitiōibus habentibus has tres cōditiones vniuerſitatū tā ex parte ſubiecti q̄ꝫ ex parte temporis: ⁊ ꝙ predicatum dicatur de ſubiecto ꝑ ſe ⁊ de ſubiecto primo. Qua propter pñr demrandum eſt ꝙ demratio ē ex propoſitionibus que has tres cōditiones in ſe connectunt. Sed anteq̄ꝫ iſtud demretur oportet iſta tria diffinire: qꝛ ſine diffinitionibus non ſatis intellecta ſunt: diffinit ergo primo dici de omni: qꝛ illđ eſt vniuerſalius q̄ꝫ dici per ſe. Cōſequenter diffinit per ſe dici de: qꝛ illud eſt vlius q̄ꝫ dici de ſubo primo. Diffinitio eius ꝙ eſt dici de omni plana eſt non egens explanatione. Quomodo autem iſta diffinitio ſaluetur in demonſtrationibus de his que non ſemꝑ ſunt vt de eclypſi poſt dicetur.

¶ Per ſe aūt ſunt quecūq̄ ſunt in eo ꝙ quid eſt, vt triāgulo ineſt linea ⁊ punctuꝫ linee: ſubſtātia. n. ipſorū ex his eſt: ⁊ quecunq̄ inſunt in ratione dicente quid eſt.

¶ Hoc ipſum per ſe cām cōparticipem excludit. dr autem per ſe eſſe qđ ꝑ efficientem cauſam non eſt. ⁊ ſic ſola cauſa prima eſt per ſe. ¶ Dicitur ſcđo per ſe qđ per cauſam materialem non eſt ⁊ ſic dñr intelligētie per ſe entes vel per ſe ſtantes. Dicitur etiam per ſe eſſe quod per ſubiectum non eſt: ⁊ ſic diciť ois ſuba ⁊ ſola ꝑ ſe eſſe. Eſt aūt ꝑ ſe alteꝝ de altero: ⁊ dr per ſe alteꝝ de altero cū q̄ditas vnius eſſentialr: ⁊ non per accñs a q̄ditate: alterius egrediť. Id āt cuius q̄ditas eſſentialr: ⁊ nō ꝑ accñs a q̄ditate alterius egrediť eē ſuū hꝫ ab eo a quo egrediť ſicut a ſua cā: vel efficiēte: vel mālī: vel formali. vl finali. Id aūt a quo habetur eſſe neceſſe eſt vt recipiať in diffōne q̄ dicit qđ eſt vl qđ eſt eſſe. Per ſe igiť eſt ⁊ dr alteꝝ de altero: cū vnū recipit reliquū in ſui diffinitiōe. Cū igiť genus vel differentia ſubalis a q̄bus ſubaliter: ⁊ non ꝑ accñs egrediť q̄ditas ſpeciei: predicať de ſpecie eſt primus modus eſſendi vel dicēdi ꝑ ſe alteꝝ de altero: egreditur nāq̄ꝫ ſpēs a q̄ditate gñis dñe ⁊ ē dña cā formalis ſpēi ⁊ gen⁹ ē cā ſpēi. ſicut forma mālis vel ſic nā formalis: ⁊ iſtū ſermonē alias ꝯfirmabimus rōne ⁊ auctoritate. Et in hūc primū modū eſſendi vel dicendi ꝑ ſe alteꝝ de altero cadūt oēs ille predicationes que oblique ṗdicant ꝑ ſe cām: vel efficientem: vel mālem vel finalē vel formalē de ſuo cāto. In oibus. n. iſtis modis ṗdicandi eſt predicatum tale ꝙ ipm recipiť in diffōne ſubiecti qđ ab ipſo predicato habet eſſe.

¶ Cum aūt accidens qđ eſſentialiter ⁊ nō per accidens egrediť a q̄ditate ſubiecti predicať de ſuo ſubiecto ē ſcđs mod⁹ dicendi vel eſſendi per ſe alteꝝ de altero. ⁊ in hunc modū ſcđm incidūt omnia illa, q̄ oblique predicant cātum per ſe de cā per ſe. Omnia eniꝫ illa ṗdicta ſubiecta ſumunt a q̄bus hñt eſſe in ſuis diffinitionibus. Et manifeſtū eſt ꝙ non ſunt plures modi eſſendi per ſe vel dicēdi alterum de altero ꝑpter hoc hi duo modi tm̄ veniunt in demōſtrationē. ¶ Dicit ergo

¹ ¶ Concluſio. n. ſeq̄tur modū ꝑpōnis maioriſ vt dixi ī qđne de mixta gñatione ſyllogꝰ. q̄ ſi maior ꝑpō fuerit ꝯtingēs. ꝯclo nō erit neceſſaria ſꝫ cōtingēs: ꝙ ſi maior fuerit necīa ⁊ minor cōtingēſ ſylls nō regulabiť ꝑ dcm̄ đ oi: qꝛ ītētio maioris ex intentiōe dici de oi: vt clař dixit Auer. ṗ⁹ ṗorū capite. 14. ē vt ſit a. ṗdicatū ṗdicatū neceſſario de omni diſpoſito ꝑ li ſubm in actu.

In ¶ Et ſic ſolum diffi. ſunt pta a c formali ꝑ ſe in ꝧ mō ṗd caſ de diffinito. ſed ⁊ q daſ ꝑ cāꝫ efficiēte māle ⁊ finalē. ⁊ ſic hec erit in ꝧ mō: hō ē

materia. ¶ Et ideo ꝗuis hui⁹: Aial ē hō: p̄dicatū ſit de diffōne ſubiecti nō tn̄ ē ſcd̄i modi.

cit ergo (per ſe autē ſunt) ſupple altera de alteris. ⁊ e dñr (quecunqꝫ ſunt in eo qd̄ quid eſt) .i. que ſumunt in diffinitione eoꝝ de quibus ſunt vel dñr vt triāgulus ⁊c. (Subſtantia.n.ipſoꝝ ex his eſt) Iſtud ex ſumitur cōiter ad quattuor circūſtantias cāles. ⁊ alibi expoſuimus qualiter linea eſt ex infinita multiplicatione puncti: ⁊ ſupficies ſilr ex infinita multiplicatione linee: ⁊ ꝗlio ſcd̄m modū alium linea nō eſt ex punctis nec ſupficies ex lineis (Et q̄ ſunt in rōne ⁊c.) ſupple: ⁊ iſta.ſ.linea ⁊ punctus ſunt ea q̄ inſunt in rōne (dicēte qd eſt) .i.aliquo dicente qd eſt datiuus p ablatiuo abſoluto: ⁊ ſi eſt ibi dicente ablatiuus.tūc adiungit huic dictioni ratione: ⁊ eſt ſenſus eſſentia ſuperficiei eſt ex linea: ⁊ eſſentia linee ex punctis ſicut ex ſuis cauſis: vno modo materialibus: alio modo.ſ. inquātum linea ⁊ punctus ſunt termini ex formalibus: ⁊ he cauſe ſunt ea que diffiniunt ſua cāta.

¶ Et quibuſcūqꝫ eorum que iſunt ipſis. ipſa quidē ſunt in ratiōe quid eſt demonſtrāti.vt rectū ineſt linee ⁊ circulare: ⁊ par ⁊ impar numero. ⁊ primū ⁊ cōpoſitū eqlaterū: ⁊ ſcalenon ⁊ que oibus his inſunt in rōne dicēti quid eſt. huic quidem linea illis vero numerus: ſimiliter ⁊ in aliis huiuſmodi vnicuiqꝫ per ſe eſſe dico.

¶ Reſume ⁊ per ſe ſunt vel dñr altera de alteris qbuſcunqꝫ de numero eoꝝ que ſunt in ipſis .ſ. ſubiectis: ⁊ hec eſt quibuſcunqꝫ predicatis ipſa ſubiecta inſunt.in ratione demonſtrante quid eſt quaſi diceret quibuſcunqꝫ predicatis. ſubiecta ſua inſunt: nō dico ſimpliciter inſunt ſed inſunt in rōne predicatorum ipſa predicata ꝑ ſe ſunt de ſubiectis: vel ſi eſt ipſi demonſtranti legat pro ablatiuo: vt ſupra vt rectū ⁊ circulare per ſe ſunt.ſ.de linea ſed accidentia que ſequunt per ſe inſunt numero.ſ.par ⁊ impar primum ⁊ compoſitum equilaterū: ⁊ altera parte longius: qꝫ uis.n.dicat triangulus equilaterus nō tamen ſcd̄m eandem intentionem: ſed forte equiuoce reperitur in numero ⁊ triangulo eqlaterū (Et que omnibus ⁊c.) huiuſmodi vnicuiqꝫ per ſe dico eſſe.ordina ſic ⁊ vnicuiqꝫ ſubiecto.ſ.dico eē p̄dicata ꝑ ſe q̄ ſuba.ſ.inſunt in rōne dicenti qd eſt: iſunt dico omnibus his.ſ.p̄dictis predicatis: vt verbi gratia: ex pte vna ineſt hiꝫ p̄dicatis in rōne ipſorum linea: ex parte alia numerus: ⁊ ſimilr in alijs huiuſmodi ſubiectis.ſ.dico eſſe predicata per ſe quaſi diceret. ⁊ oibus ſubiectiꝫ dico eſſe p̄dicata per ſe que ſubiecta inſunt ipſis predicatis in ratione ipſorum predicatorum.

¶ Quecūqꝫ vero neutraliter iſunt accidētia ſunt vt muſicū aut album aiali. Amplius qd̄ non dicit de ſubiecto alio quodā: vt ambulans ⁊ albū cū quodam alterum ambulans ſit ⁊ albū. Subſtātia aūt ⁊ quecūqꝫ h̄ aliqd ſignificāt nō alterū aliqd ſūt qd̄ vere ſunt. Que qdē igit nō d̄ ſubiecto ſūt ꝑ ſe dico: q̄ vero de ſubiecto accidētia.

¶ Quia nō habent eſſentialem habitudinem inherendi: quoꝝ neutrū dat eſſe alij: ¶ Dico cum expoſitoribus ꝙ Ariſto.vt compleret ſermonem ſuum.de per ſe addidit modum eſſendi per ſe quo ſubſtantia prima omnis vel ſubſtantia prima que de nullo p̄dicatur eſt per ſe.

¶ Item alio mō ꝙ quidē ꝓpter ipſuꝫ ineſt vnicuiqꝫ ꝑ ſe.qd̄ vero non ꝓpter ipſum accidēs eſt: vt ſi ambulante coruſcauit accidens eſt: non enī ꝓpter id qd̄ ambulat coruſcat: ſed accidit dicimus hoc. Si vero ꝓpter ipſum: ꝑ ſe eſt: vt ſi aliquod interfectum interiit ſcd̄m interſectionem quoniam ꝓpter id quod interfectū eſt: ſed nō accidit interfectum interire.

¶ Et addit etiam modum eſſendi ꝑ ſe: ⁊ ponit exemplum vt ſi aliqd iterfecti iteriit ſm̄ interfectionē ꝙ expono ſic. Si aliqd inciſum vel vulneratum in terijt: ⁊ nō propter aliā cauſam ſupuenientem vt propter morbum: ſꝫ propter iſtā inciſionem vel vulnus hoc eſt ſecūdum interfectionē: tunc ipſa vulneratio ē per ſe cauſa interitus: reliqua littera patet.

¶ Que igitur dicunt in ſimplr ſcibilib⁹ ꝑ ſe ſic ſunt: ſicut ineſſe predicātibus. aut ineſſe ꝓpter ipſa que ſunt ex neceſſitate. Non.n.cōtingunt non ineſſe.aut ſimplr aut oppoſita.vt linee rectuꝫ aut obliquū. ⁊ numero vt par aut impar. Eſt.n.cōtrarium aut priuatio aut cōtradictio in eodē genere.vt par ⁊ nō impar ī numeris ſcd̄ꝫ ꝙ ſequit. Quare ſi neceſſe eſt: aut affirmare.aut negare: neceſſe eſt ⁊ per ſe ineſſe. de omni igit ⁊ ꝑ ſe determinatum ſit hoc modo. Vle aūt dico ꝙ cū ſit de omni ⁊ ꝑ ſe eſt ſcd̄m ꝙ ipſum eſt. Manifeſtū igit ē qꝛ quecūqꝫ ſunt vlīa ex neceſſitate inſunt rebus: ꝑ ſe autē ⁊ ſcd̄m ꝙ ipſum ideꝫ ē: vt per ſe ineſt linee punctū ⁊ rectitudo: nāqꝫ ſcd̄m ꝙ linea eſt: ⁊ triangulo ſecundū ꝙ triangulus eſt: duo recti: etenim per ſe triangulus duobus rectis equalis eſt.

¶ Quaſi diceret cū iā ſunt quattuor dicti modi eius quod eſt per ſe tantū duo primi modi accipiuntur in demonſtratiuis: Dicit ergo que ergo dicuntur per ſe alteꝝ ſupple in ſcibilib⁹ ſimpliciter: ſic ſunt ſicut ea ſupple p̄dicata que ſtabiliūt ſubiecta in eſſe ſuo p̄dicantibus.i.per p̄dicantia hoc eſt ꝑ p̄dicata: ⁊ hic eſt prim⁹ modus dicēdi ꝑ ſe cū predicatū dat eē ſubo ⁊ diffinit illud. (Aut ineſſe ꝑꝑ ipſa.) Reſume aut ſic ſūt ſicut ea q̄ ſtabiliunt ineſſe ſuo ꝓpter ipſa: ideſt ſubiecta: ⁊ is eſt ſcd̄m mod⁹ dicēdi ꝑ ſe: in q̄ ſubm̄ dat eē p̄dicato: ⁊ diffinit illud: q̄.ſ.predicata que ſtabiliuntur in eſſe ſuo per ſubiecta ſunt ex neceſſitate dicta de ſubiectis ſuis: qꝛ ꝑ ſe accn̄tia aut redeunt cum eq̄litate ſup ſubiecta cōditionibus coartata: aut cū diſiunctione: cū ſua oppoſita neceſſaria ſunt de ſubiectis nō coartatis.quia ꝑ ſe accn̄s cū ſuo oppoſito ꝑ ſe accn̄te eſt cōtrarietas.aut ꝑuatio aut ꝯdictio in gn̄e ſubi ſui. Si enī vtrūqꝫ ꝑ ſe accn̄tium oppoſitoꝝ dicat habitū tūc eſt oppō cōtrarietatis. Si vero dicat habitum reliquū priuationem eiuſdē habitus in gn̄e ſubiecto cū pōne potentie ad illum habitū ordiate eſt oppoſitio priuationis. Si vero alterum dicat habitum ⁊ alterum negationem ſolam illius habitus in genere ſubiecto.tunc eſt contradictio in illo genere.

¶ Uniuerſale aũt eſt tũc cũ i quolibet ⁊ primo demonſtratur: vt duos rectos habere neq̃ʒ figure ineſt vniuerſaliter: ⁊ tamẽ eſt mõſtrare de figura ꝙ duos rectos habet: ſed nõ cuiuſlibet figure eſt: nec vtitur qualibet figura monſtrans. Quadrãgulus enim figura quedã eſt: non habet autem duobus rectis equales. ſed iſoſceles quidẽ duobus rectis equales hʒ: ſed nõ primũ: ſed triãgulus prius. Quod igitur quodlibet primũ monſtratur duos rectos hẽre aut quodcũq̃ʒ aliud: huic primo ineſt vl'e: ⁊ ꝑ ſe demõſtratio huius vniuerſalis eſt: aliorũ aũt quodãmodo non ꝑ ſe. neq̃ʒ enim iſoſcelis vl'r: ſed in plus.

¶ In vtroq̃ʒ mõ predicto eſſendi vel dicendi per ſe alterius de altero. hʒ hoc ipſum ꝑ ſe duos modos. q2 cum duo ſic ſe habẽt adinuicẽ ꝙ a q̃ditate vnius. quiditas alterius: aut ita eſt ꝙ neutri aliquid ſuperaddit qð ſit non cauſa vel cauſatuʒ reſpectu alteri⁹: aut alteri aliquid ſupaddit qð eſt non cã vl' nõ cãtũ reſpectu alterius; ſicut .n. verbi gratia. a tota quiditate trianguli egreditur tota quiditas habitus trium angulorum eq̃lium duobus rectis. ⁊ nihil eſt in triãgulo ꝙ ſit non cauſa reſpectu habitus trium angulorum. ⁊c̃. neq̃ʒ eſt aliq̃d in habitu triũ ãgulorꝫ ⁊c̃. ꝙ ſit nõ cãtũ reſpectu trianguli. ab iſoſcele aũt egreditur habitus triũ angulorꝫ ⁊c̃. ſʒ nõ ab iſoſcele toto: ſed aliquid eſt in iſoſcele ꝙ nõ eſt cauſa huius ꝑdicati. Dr̃ itaq̃ʒ tam iſoſceles q̃ʒ triãgulus hr̃e per ſe ⁊c̃. q2 ab vtriuſq̃ʒ q̃ditate eſt habitus trium angulorũ: ſʒ triangulus ſcðm ꝙ ipm̃ eſt dicitur hr̃e ⁊c̃: q2 a tota q̃ditate eſt habitus trium angulorꝫ: ⁊c̃. iſoſceles vero nõ ſcðm ꝙ ipſuʒ eſt hʒ tres angulos ⁊c̃. q2 non a tota quiditate ſua hec hʒ ſʒ hʒ hec ſecundũ ꝙ ipſum eſt triangulus. qui ſcðm ꝙ ipſum habet tres angulos ⁊c̃. ¶ Per ſe aũt ꝓprie dictum: ⁊ ſcðm ꝙ ipſum ⁊ de ꝑmo. idem ſunt ꝑ ſe vero communiter dictum quaſi genus eſt ad ſm ꝙ ipm̃ eſt ⁊ de ꝑmo⁹. Dis intellectis tota l̃ra plana vſq̃ʒ ibi. Oportet aũt nõ latere ⁊c̃. ¶ Et ſciẽdũ ꝙ ea que dicit Ari. ſupra. ꝙ ꝑ ſe accñtia ſunt neceſſaria de ſubis ſuis. ⁊ ꝙ vl'ia ſũt neceſſaria cũ ſint ꝑ ſe ⁊ nõ ſunt hec dicta ꝑ modũ ſciẽtie demonſtratiue: ſed per modum incidentie ex diffinitionibus poſuit. infra autẽ modo demõſtratiuo tãget.

o¶ Q2 haberet tres di ꝑ ſe cõit' de iſoſcele et nõ ſm ꝙ ipſum ⁊ ꝑmo

Capitulum. v.

Oportet autẽ non latere qm̃ multotiens contingit peccare ⁊ nõ eſſe qð demonſtratur primũ vl'e ſecũdũ ꝙ videtur vniuerſale demonſtrari primum.

¶ Iſtud capitulũ eſt ſcðm de his que purgãt errorẽ de his que nõ ſunt de ſuba huius ſcientie: ſed de bonitatis cõplemento huius ſcientie. In primo autem caplo diffinit vl'e. ⁊ licet nondũ demonſtret. innuit tñ ſatis ꝙ demr̃atio eſt ſyllogiſmus ex vl'ibus. ⁊ qð ꝯcluſio demonſtrata ſit vl'is ſcðm predictã diffinitionem eius qð eſt vl'e. apparet ãt multotiens ꝙ ꝯcl'o ẽ vl'is cũ ipſa non ſit vniuerſalis: ⁊ falluntur credentes de ꝯcluſiõe non vniuerſali ꝙ ipſa ſit vniuerſalis. Cauſas igitur huius erroris: ⁊ modum quo intelligit iſte error itendit Ari. in iſto capitulo explanare. Dico igitur ꝙ cum in eo qð eſt vl'e cadãt tres conditiones ſcʒ dici. ⁊ de omni. ⁊ ꝑ ſe. ⁊ de primo: intellectui aſſueſacto in ſcientijs demr̃atiuis nõ põt apparere ꝙ aliq̃ duarꝫ ꝯditionũ ſaluet vbi deeſt illarꝫ aliq̃: ſed poſſibile ẽ vt appeat eſſe de ꝑ°. vbi nõ ẽ de ꝑ°. Defect⁹ igit h⁹ cõditionis qð eſt dici de primo cũ apparẽtia ꝙ iſta concluſio ſaluetur: cauſa eſt erroris quo falſo credit ꝙ concluſio ſit vniuerſalis: cum tamen non ſit.

¶ Oberramus autem deceptionẽ hãc: cuʒ aut nihil ſit accipere a ſuperiori extra ſingulare q̃ʒ ſingularia.

¶ Tribus aũt de cauſis apparet ꝙ predicatũ dicatur de ſubo ſuo ꝑmo cũ nõ dr̃ de ꝑmo: ſed de inferiori Aut .n. ſubiectũ reperit actualiter in omnibus inferioribus in quibus poſſibile eſt per naturam propriã vt reperiat. aut nõ. multa .n. vl'ia ꝑ nãʒ ſuaʒ propriam hñt poſſibilitatem: vt reperiantur in plurib⁹ ſpeciebus vel indiuiduis. ⁊ tamen propter naturaʒ vniuerſalem impedit poſſibilitas nature ꝓprie: ſic ſol ⁊ mundus: per naturam propriam poſſibilis eſt vterq̃ʒ vt reperiat in plurib⁹. ſed per naturam vniuerſalem impedit illa poſſibilitas ab effectu ſuo. Cũ igit tale vniuerſale actu non ſit cõmunius q̃ʒ ſuũ inferius; ſicut ſol vel mũdũ actu nõ ẽ cõmuni⁹ q̃ʒ iſte ſol vel iſte mundus. latet diuerſitas inter vniuerſale ⁊ ſuum ſingulare. q2 actualiter ſunt paria. ⁊ creditur ꝙ paſſio que primo accidit vniuerſali ꝑ nãʒ ipſi⁹ vl'is ſit prio dictũ de ipſo ſingulari: ſicut ſi crederet aliqs defectũ luminis ꝑ iterpoſitionẽ lũe dici de iſto ſole ꝑmo: ⁊ nõ de ſole ſimpliciter vel ꝑ nãm ꝓpriaʒ circulariter moueri de mundo iſto ⁊ nõ de mundo ſimpl'r.

¶ Aut ſiquidem eſt ſed innominatuʒ ſit indifferentibus ſpecie rebus.

¶ Si vero ſubm ꝯcluſionis ſit repertũ actualiter i his in q̃bus poſſibile eſt ꝑ naturã ſuã vt reperiat: aut ipſum eſt vl'e vniuocũ penitus. aut ipm̃ eſt vl'e ambiguũ dictũ ſ. de ſuis iferioribus ſcðm modos diuerſos. vt puta ſm ꝑus . ⁊ poſterius. vel ſʒ fortius ⁊ debilius: itaq̃ʒ ipm̃ ſit vl'e ambiguũ ipm̃ eſt innoiabile noie vno vniuoce. Dictũ enim de diuerſis inferiorib⁹ ex ꝑte aliq̃ retinet vnitatẽ intentionis: ⁊ ex ꝑte aliq̃ diuerſitatẽ intẽtionis: vñ lʒ nomẽ ſit aliqñ forte vnũ ſcðm vocem non tamen eſt penitus vnũ ſcðm intentionem. igitur ꝑꝑ defectum huius vnitatis in nomine. appet multotiens ꝙ vl'e. ambiguũ nõ ſit ex ꝑte aliq̃ vnũ. ita vt poſſit ſup ipſʒ ⁊ de ipo erigi dmr̃atio ⁊ paſſio dicta ꝑ de tali ambiguo: q̃ʒ ſil'r neceſſe eſt eẽ ambiguã credit demr̃ari de ꝑ cũ demr̃etur de aliq̃ iferiori iſtius vl'is ambigui. Sciẽdũ eſt aũt ꝙ ſuper vl'e ambiguũ erigit demr̃atio. ꝙ patebit ex ipis verbis Ar. iferius ⁊ niſi h eẽt ens: nõ eẽt ſubm metaphyſice. ⁊ paſſio q̃ accidit tali vl'i ſm ꝙ ipſʒ ẽ ſil'r eſt paſſio ambigua: ⁊ hʒ mediũ ꝓpriũ ſil'r ãbiguũ q̃ demr̃et: ⁊ eadẽ paſſio appropriata vel demr̃ata ꝑ medium appropriatum demr̃atur de ſubo vniuerſali ambiguo appropriato. vt ð ſbo ꝑ°. v̓.g. ꝑmutari ꝓportiõabil'r demr̃at in: 5. li. euclidis de q̃tuor q̃ʒtitatibus ꝓportionalibus. de ſubo primo: ⁊ eadem paſſio ſm intẽtionem appropriatam demr̃at in arithmetica de q̃tuor numeris proportionalib⁹ vt de ſubiecto ꝑ°. hec tñ paſſio ſʒ cõitatẽ ambiguitatis ſue nõ ꝯuẽit q̃tuor nũeris ꝓportionalib⁹ vt ð ſubo ꝑ. Unñ q putat hanc

p¶ In fine hui⁹ capituli Et 2° hui⁹ capite .4°. poſt Iſ. cõcluſionem.

paſſionem

paſſionē ſ₃ cõitatē ſue ambiguitatiſ ꝯuenire q̄ttuoꝛ numeris ꝓportionalib⁹ vt ſubo p⁹. icidūt l ſ₃ modū h⁹ erroꝛis ꝙ aūt ip₃ ꝓportionale ſit itētio ambigua ſic p₃ ꝓportiō alteꝛa eſt ſilitudo ꝓportionū. ꝓportio aūt ē q̄ʒtitatū eiuſdē gn̄is q̄ʒtecūq₃ ſint certa hitudoꝛ hec āt certitudo hitudinis ꝑncipalr̄ ꝛ ꝓprie ē defini ta denoīatio ipſi⁹ ꝓportionis ab aliq̄ nūero. Uñ hec certitudo ꝓprie ꝛ ꝑncipalr̄ dcā cadit ſolū i ꝓportiōi b⁹ nūeralibus hec aūt certitudo cōiter ꝛ min⁹ ꝓprie dcā eſt ꝯpatio definita ad denominationē ꝓportiōiſ nō ſūptā ab aliq̄ numero ſic dr̄ diameter ad coſtam hr̄e ꝓportionē. ꝓportio .n. illa nō eſt denoīata ab ali quo nūero. tñ ipſa eſt collectio certa pp cōparationē ad denomiationē a nūero ipſa eſt eni medietas du ple ꝓportiōis. Et adhuc foꝛte minus ꝓprie ꝛ magis communiter dicitur certitudo in ꝓpoꝛtionib⁹ nō nu meralibus q̄ vel nullo mō vel ita ꝓpinque non pñt referri ad denoīatiōes nūerales. Et iteꝝ hoc ip₃ hi tudo ē itētio ambigua. ꝛ ad certitudinem ſue intentio nis exigit vt ſua itētio determinet̄ p naturā ſupꝛa q̄ʒ cadit habitudo. vt pote per numerū vel per lineā: vl̄ per ſuperficiem: vel p coꝛpus: vel per tempus.

❡ Aut ſi cōtingat eſſe ſicut in pte totū id in quo monſtrat̄. eis aūt q̄ ſunt in parte q dem ineſt demōſtratio ꝛ erit de oī. ſed ta mē nō ē huius primi demōſtratio vl̄iter. dico aūt huius primi demōſtratio: cū ſit ꝑmi vniuerſalis. Si igit̄ aliq̄s demōſtra bit ꝙ recte nō itercidāt: videbit̄ vtiq₃ hu ius eē demōſtratio ꝓpter id qd̄ rectis in eſt. nō aūt eſt niſi quid quoniā ſic equales ſint fiat hoc. ſed aut in quolibet equales. Et ſi triāgulus nō eſſet aliud q̄ʒ iſoſceles ſm̄ ꝙ iſoſceles videret̄ vtiq₃ huius eē de monſtrario. Et ꝓportionale qd̄ cōmuta biliter eſt: ſecūdum ꝙ numeri ſunt. ꝛ ſcd̄₃ ꝙ linee. ꝛ ſcd̄m ꝙ firma. ꝛ ſcd̄m ꝙ tēpoꝛa ſunt. quēadmodum ꝛ demonſtratū ē ali quado ſeoꝛſum ſic contingens eſt de om nibus vna demōſtratione mōſtrari. ſ₃ ꝓ pter id qd̄ indenominatū eſt aliq̄d ſecun dum ꝙ hec oīa vnū ſunt: vt longitudines firma tpa. ꝛ ſpē differentia ſeoꝛſum ab in uicem accepta ſunt ſed tñ vl̄e mōſtratur. nō eni ſcd̄m ꝙ linee ſunt: aut ſcd̄m ꝙ nu meri inerat: ſed ſecundu₃ ꝙ hoc ē qd̄ vl̄e ponunt eſſe. Propter hoc ſi aliq̄s mon ſtret vnumquēq₃ triāgulum demonſtra tione: aut vna: aut altera qd̄ duos rectos habet vnūquodq₃ ſeoꝛſu₃ nondū cogno uit triāgulū qd̄ duos rectos h₃ niſi ſophi ſtico modo: neq₃ vl̄e triāguli: neq₃ ſi nul lus eſt ꝑter hoc triāgulus alter ſcd̄m qd̄ triangulus eſt cognouit: neq₃ oē in trian gulum: ſed aut ſcd̄m numerū: ſcd̄m ſpē₃ aūt non oē₃: ꝛ ſi nullus eſt quē nō nouit.

❡ Si aūt vl̄e qd̄ ē reptū in oīb⁹ in q̄bus poſſe eſt ſ₃ naturam ſu.i ꝓpꝛiā reperiri ſit penitus vniuocū: aut ipſi⁹ ad ſu.i ſpēm eſt manifeſta dr̄ia: aut ipſa dr̄ia q̄ abundat ſpēs a ſuo gn̄e eſt dr̄ia occulta. ꝙ ſi fuerit occulta ita vt nō pateat diuerſitas inter genus: ꝛ ſpe ciem. paſſio que accidit generi ſm ꝙ ipm̄ eſt: putabi tur accidere ipſi ſpēi primo. ſicut eq̄diſtare putabit̄ accidere ꝑmo duab⁹ lineis rectis quibus ſupueniēs linea tertia facit duos angulos intrinſecos ex vna p te rectos: cū tamē talibus lineis non accidat hec paſ ſio ꝑmo. ſ₃ accidit ꝑmo duab⁹ lineis q̄bus ſupueniēs linea tertia facit duos āgulos itriſecoſ equales duo bus rectis. Aut foꝛte hoc nō ē ſub₃ ꝑmū adhuc ſ₃ ali quid qd̄ repit̄ i trib⁹ ſubiectis iſtis cōc. ſ. i duab⁹ li neis q̄b⁹ ſupueniēs tertia facit ex vna pte duos āgu los eq̄les duob⁹ rectis vel duos coalternatos ſibi i uicē eq̄les vl̄ extriſecū eq̄lē itriſeco ſibi oppoſito. Cō mune āt in his tribus ſubiectis eſt illd̄ poſita linea q̄ cadit ſup duas lineas ſicut baſi cōiter duas figuraſ hinc inde. ita vt vterq₃ āguloꝝ q̄s vocat euclides co alternos poſſit dici extrinſecus angulus reſpectu al terius. ſic igit̄ illa tria ſubta cōiungētur in vnū due linee q̄bus ſupueniēs tertia linea facit quēlibet angu lū extrinſecū equalē intrinſeco ſibi oppoſito: duos .n. āgulos ex vna parte eē eq̄les duob⁹ rectis eſt idē in re cū eo ꝙ duos angulos coalternos eſſe equales. ꝛ hec ē ſpēs ei⁹ qd̄ eſt angulū extrinſecū eē equalē angu lo itrinſeco ſibi oppoſito. De igit̄ ſūt tres cāe q̄b⁹ in cidit̄ in ꝑdictū erroꝛē. ꝛ p₃ p diuiſionē ſupꝛadictā ꝙ nō pñt eē plures cāe. q2 ſi fuerit ſubiectū ꝑmū ali cuius paſſiōis vl̄e penitus vniuocū repertum in oī b⁹ in quibus poſſibile eſt per naturam ſua₃ reperiri cuius differentie diuiſiue ſunt manifeſte q̄bus abū dāt inferioꝛa ei⁹ ab ipo: tūc non eſt cauſa occultans diuerſitatem vniuerſalis ad ſuum inferius: nec eſt cauſa propter quā debeat credi ꝙ paſſio que conue nit vniuerſali pꝛimo conueniat ſuo inferioꝛi pꝛimo.

❡ Quando igitur nouit vl̄r: ꝛ quando nō ſimpliciter? Manifeſtū eſt qd̄ ſi idem erat eſſe triāgulo ꝛ iſoſceli: ſi vero nō idē. ſed eſt alterū. aut ſcd̄m qd̄ eſt triangulus nō nouit. vtrū autē ſcd̄m qd̄ eſt triangu lus aut ſm qd̄ eſt iſoſceles. ꝛ quādo ſm hoc eſt pꝛimū ꝛ vniuerſale cuius ē demō ſtratio? Manifeſtū eſt quoniā remotis in ſint pꝛimū vt iſoſcele eneo remoto: trian gulo inſunt duo recti. ſed eneū eſſe remo to ꝛ iſoſcele. ſed nō figura aut termino. ſ₃ nō pꝛimis: cuius ergo pꝛimi: ſi itaq₃ triā guli ꝛ ſcd̄₃ hoc ineſt ꝛ aliis ꝛ huiuſmodi vniuerſaliter eſt demonſtratio.

❡ Oſtēſis igit̄ cauſis ꝑdicte deceptiōis ſubiūgit Ar modū vitandi illā deceptionē in hac lr̄a. (Qñ igitur nouit vniuerſaliter) vſq₃ ad (Si igit̄ demr̄atiua ſcia) Oñdit enim qualiter demr̄at̄ qualiter cognoſcit̄ qd̄ ꝑdicatum dicitur de ſuo ſubo pꝛimo ꝛ hoc per du plicem conſiderationem. q2 ſi aliqua duo ſint idem ſm eſſe. ſicut enſis ꝛ gladius ꝛ fiat demoſtratio pꝛi ma. ꝛ vniuerſalis de aliq̄ illoꝝ tūc fit ſilr̄ de reliq̄. Si āt nō ſit nobis manifeſtū aliq̄ duo eē eadē ſm eſſe de quoꝝ altero fiat demōſtratio vt de ꝑmo. cōſiderādū ē ſub₃ de quo volum⁹ ſcire an de ipſo ꝑmo dı̄ paſſio

pposita: ⁊ addende ſunt illi ſub͛s dr͞e diuiſiue ꝑ ordi͞ne vſq; ad indiuidua ⁊ addēda ſunt tūc genera ſupi͞ora ꝑ ordinē: ⁊ a dr͞ia infima incipiēdo remouende ſunt dr͞ie ꝯīr aſcēdēdo. ⁊ ꝯſiderādū ē pp cui᷒ remotionē ꝑ᷒ remouet paſſio. ⁊ ipm̄ ē de quo primo dr̄ propoſita paſſio. verbi gr͞a. ſi velim᷒ cognoſcere an habere tres angulos eq̄les duob᷒ rectis cōueniat triāgulo ꝑmo cōiungēda ſunt triāgulo gn͞a ſupiora vel ſpēs iferiores ⁊ dr͞ie hoc mō: magnitudo terminus figura triangul᷒ iſopleurus eneus. Remoto āt eneo ⁊ reteēris oib᷒ ſupioribus nōdū remouet bit᷒ triū angulorꝫ eq̄liū duob᷒ rectis: neq; remoto iſopleuro remouet dicta paſſio ſm̄ rem. Sed remotis magnitudine termino ⁊ figura remouet iſta paſſio. ſed non illis ꝑmo remotis: ſꝫ triāgulo remoto ꝑ i aſcēdēdo remouet bitus triū angulorꝫ eq̄lio duob᷒ rectis. ⁊ pp hoc triāguli ꝑmo ē iſta ꝓpetas. ¶ Hui᷒ aūt capituli litterā ſub breuitate verba ordināda exponem᷒. (Oꝫ aūt nō latere qm̄ multotiēs cōtingit) demr̄ātes peccare putātes ſe demr̄are de primo. q: cōuenit id qđ demr̄atur non eſſe vniuerſale primum. ſicut videtur eis vniuerſale ꝑmū demr̄ari ab ipſis. Addit autem Ari. hāc dictōnē ꝑmū. ꝑ appoſitionē huic dictioni vniuerſale. vt ſic inuat hūc errorē accidere propter defectum huius conditionis quod eſt dici de primo ⁊ nō pp defectū aliorū conditionum. ſ. dici de omni ⁊ per ſe. (Erramus propter hanc deceptionem cum aut nihil eſt accipere a ſupiori extra ſingulare q̄ꝫ ſingularia) ad hui᷒ vbi intelligētiā. Nota ꝙ a gn͞e dī accipi ſpēs ⁊ dr͞ia diuiſiua. q: ſpēs ⁊ dr͞ia ſunt in gn͞e ptāte: ⁊ egrediūt ab eo in actū ſic̄ rami a radice. Cuꝫ igit genus actualr̄ hꝫ vnā ſolā ſpēm tūc nō eſt actu accipe a genere ſupiori extra illā ſpēꝫ ſingulariter aliqd q̄ꝫ illā ſpeciē ſingularē. Silr̄ intelligēdū de ſpē ⁊ indiuiduis ei᷒ ſic ab hoc vl̄i ſupiori ꝙ ē ſol nō ē accipe. actu extra hunc ſinglarē ſolē aliud ab hoc ſingulari ſole. ſi āt eēnt plures ſoles tūc ab hoc ſupiori qđ ē ſol eēt accipe pter hūc ſingularē ſolē. Aut ſi) reſume (eſt qdē accipe a ſupiori extra ſinglare q̄ꝫ ſinglaria: Sꝫ illud ſupius ſit idenoiatū in reb᷒ differētib᷒ ſpē) vt pote itētio vna ābigua in reb᷒. differētib᷒ ſpē eſt aliquo mō diuerſificata ⁊ nō pōt hr̄e nomē vni᷒ intentionis penitus de differentib᷒ ſpē dictū Aut ꝯtingat eſſe illud in q̄ mr̄at) .i. illud de q̄ ꝓpꝛie dꝫ fieri demr̄atio ſicut totū in pte) .i. ſicut genus indiſtinctuꝫ ⁊ non diuerſificatū apud intellectū a ſua ſpecie ꝓpter occultationē dr̄e q̄ abūdat ſpeciebus (eis autem q̄ ſunt in parte ineſt qdē demr̄atio) .i. partib᷒ que ſunt ſub ſubis ꝑmis ineſt qdē demr̄atio. Sꝫ nō eſt alicui᷒ taliſ demr̄atio ſic̄ ꝑmi) Dico āt demr̄atio hui᷒ ꝑmi cuꝫ ſic ꝑmi ſm̄ ꝙ ipꝫ eſt. Si igit aliq; demr̄abit ꝙ ſiue recte nō ꝯcurrut. videbit vtiq; hui᷒ eē ꝑdicti dmr̄atio ꝓpē ꝰ ſubꝫ ⁊ ſuper iſtud ſbꝫ ꝑmū. ſ. due linee recte qb᷒ ſupuenies tertia linea facit duos āgulos intrinſecos rectos. Et h̄ totū ſubm̄ inuit Ar. per hāc lrāꝫ (Jd ꝙ ineſt rect̄) ⁊ nō tāgit Ar. ſic mediū particlare. ꝫ addat hāc cāꝫ ꝯūctionē pp. Nō .n. mediū ſolū ē cā ꝑ ſe accidētis. ſꝫ ēt ipm̄ ſubm̄ de q̄ demr̄at per ſe accn̄s cā eſt ipius accn̄tis (Nō ē āt) Reſume hui᷒ ꝑdicte demōſtratio paſſiōis. niſi h̄ fiat qm̄ āguli extrinſeci ex vna parte ſunt eq̄les. ſic. ideſt duob᷒ rectis. ⁊ qm̄ forte illō adhuc nō ē ſubm̄ ꝑmū hui᷒ paſſiōis. correctiue ſubdit. Sed aut qm̄ anguli ſūt eq̄les in q̄libet. i. q̄libet extrinſec᷒ intrinſeco ſibi oppoſito. ⁊ iſtud exēplū predictū ē de tertio mō erroris. Subiūgit āt ꝯīr exēpluꝫ ꝑmi mōi ſic. ⁊ ſi triāgul᷒ nō eſſet ali᷒ q̄ꝫ iſocheleſ vī

vtiq; eſſe demr̄atio ſm̄ ꝙ ē iſocheles. i. d̄ iſochele ꝑ᷒. Exēplū āt ſcđi modi. ⁊ ꝓportiōale qdē qđ cōmutabiliter cōmutatū ē queadmodū demr̄at aliqn̄ ſeorſuꝫ ⁊ ſm̄ ꝙ numeri ſūt in arithmetica: ⁊ ſm̄ ꝙ linee ⁊ ſm̄ ꝙ figura in geometria. ⁊ ſm̄ ꝙ tēpora ſunt in demonſtratiōe de mēſuris tēporū ſic cōtingēs ē vna demōſtratione mōſtrari cōmutabilr̄ ꝓporꝛiōabilia de omnib᷒ his ſumptis in vno vl̄i ambiguo. ſicut fit in qnto libro euclidis: Sed pp id qđ oia hec nō ſunt aliqd vnū denoiatiuū. vn̄ ipſa ſunt lōgitudines. numeri. tempora. figura. ⁊ ſpē dr͞ia. ſed ſunt cōueniētia in itētione ambigua diuerſificata in illis diuerſis. ipſa ſūt accepta ſeorſum abinuicē in ſpālib᷒ ſcientijs. Sꝫ nr̄ in ſcia vl̄i mōſtrat vl̄e ad hec oia ſicut in qnto euclidis. Nō enim ſm̄ ꝙ linee ſunt aut ſꝫ ꝙ nūeri: fit de eis demonſtratio in qnto euclidis. ſed ſm̄ id qđ ponūt eſſe vl̄e ambiguū ad hec. ⁊ pp hoc ſi aliqs demr̄et de vnoq̄q; triāgulo ꝙ hēat tres āgulos eq̄les duob᷒ rectis. ita ꝙ demr̄et de vnaquaq; ſpē ſeorſuꝫ ſiue ſit iſta demr̄atio ꝑ illō mediū. ſiue alio ⁊ alio medio nōdū cognouit ſimplr̄. ſed ſophiſtico mō oēꝫ triangulū ⁊c̄. .l. ꝫ nullus ſit triāgulus actu de quo non ꝓbauerit quit habet tres angulos ⁊c̄. vt verbi. gratia. ſi non ſit actu niſi iſocheles ⁊ ſcale non. licet probauerit de vtroq; ipm̄ habere tres angulos ⁊c̄. nondū cognouit de triāgulo ſꝫ ꝙ triāgul᷒: neq; cognouit oēꝫ triāgulū hr̄e: niſi ſumat oē vt nūc ⁊ nō ſimplr̄. Sumptū .n. ſimplr̄ ⁊ diſtribuit ꝑ vniuerſitate q̄ꝫ habꝫ termin᷒ ſibi adiūctus ipoſitate nūerali. Jſtō āt exemplū nūc dictū de triāgulo vr̄ ꝯuenire ꝑrio modo erroris ſꝫ tamen poſſit continuari cum littera ſibi ꝓxima de exemplo ſecūdi modi. ⁊ tūc eſt ſenſus ꝙ dicat Ariſt. paſſio ābigua in cōmunitate ābiguitatis ſue pōt demōſtrari de ſubiecto ambiguo ſibi ꝓportiōato vt d̄ primo. ⁊ eadeꝫ paſſio appropriata pōt demonſtrari de ſpeciebus ſubiecti ambigui vt d̄ ſubiectiſ ꝑmis. Sꝫ paſſio penitus vniuoca ſi demonſtret de aliquo ſubiecto primo non poteſt demonſtrari ⁊ de ſpeciebus illi᷒ ſubiecti vt de ſubiectis primis. (Qn̄ igitur vniuerſaliter ⁊ quādo non vniuerſaliter nouit) Jnterrogatio eſt de modo quo cognoſcemus cui primuꝫ inſit predicatum ⁊ ſubiungitur rn̄ſio hec. (Manifeſtum eſt ꝙ ſi ideꝫ inhereat eſſe triangulo ⁊ iſopleuro ſicut (eſt enſi ⁊ gladio ſupple ⁊ vni conueniat aliqua paſſio primo eadem conueniat alteri primo. Si vero non idem eſt eſſe iſopleuro ⁊ triangulo ſed alterum ſupple ⁊ nouerit de iſopleuro quoniā hꝫ tres āgulos ⁊c̄. aut eſt. ſ. ꝙ non nouit eādeꝫ paſſionem de triangulo ſcđm ꝙ eſt triangulus (Utrum aūt ſcđm qđ eſt triāgulus aut ſcđꝫ ꝙ iſopleurus ſit) quaſi diceret cū nō ſit idē eſſe triāgulo ⁊ iſopleuro ⁊ ideꝫ ꝑdicatū ꝯueniat vtriq; quo mō dignoſcem᷒ cui ꝯueniat primo: ⁊ quo mō cognoſcem᷒ qḋ ſecūdum hoc ꝑmū ⁊ vniuerſale ꝯuenit illud cui᷒ eſt demōſtratio. Subijcitur reſpōſio (Manifeſtū eſt qm̄ primū ineſt remoto.) ſ. per remotionem cui ineſt primo. Jlli eni ineſt ꝑmuꝫ quo primo remoto remouetur predicatū. vt iſopleuro eneo. triangulo inſunt duo recti. ſed eneū eſſe remoto ⁊ iſopleuro ſupple remoto reſume adhuc inſūt duo recti. ſꝫ nō figura aut termio ſupple remotis iſūt duo recti. ſed remouent duo recti. ſꝫ nō remotiſ his ꝑrio remouentur duo recti (Cui᷒ igit ꝑmi) ſupple eſt remotio duorum rectorum. (Si itaq; trianguli ſupple primi eſt remotio duorum rectoruꝫ. (Et ſcđm hoc) ideſt ſcđm triangulum ineſt habit᷒ duorꝫ rectorū. ⁊ alijs. ſ. iſopleuro ⁊ hmōi ē vl̄r demr̄atio.)

Capitulum .vj.

Paſſio ambigua pt demr̄ari d̄ ſubiecto ambiguo.

Capitulum. vi.

S I igitur demõſtratiua ſciētia ex neceſſarijs pri cipijs. Qđ.n. ſcitur nõ poteſt aliter ſe habere. Que aũt per ſe ſunt neceſſario inſunt rebꝰ. Hec quidem ſunt in eo qđ quid eſt: quibuſdã aũt inſunt in eo qđ quid eſt ꝑdicantibus de ipſis quorũ alterum oppoſitorum neceſſe ē ineſſe. Manifeſtũ ē qđ ex hmõi quibuſdã vtiq; fit demõſtratiuꝰ ſyllogiſmus. Omne enĩ aut ſic ē aut ſm accidẽs. Accñtia aũt nõ neceſſaria ſunt.

Iſtud eſt quartũ capl̃m de his que ſunt de ſubſtãtia huius ſcientie. ⁊ demonſtrat Ariſt. in hoc caplo ſextam ↄcluſionem huiꝰ ſcientie. ſ. hanc. Demonſtratio eſt ſyllogiſmus ex per ſe inherentibus. ⁊ hec ↄclõ ſequitur ex quinta ↄcluſione huiꝰ ſcientie oñſa ſupiꝰ capitulo quarto. hac. ſ. demõſtratio eſt ſyllogiſmꝰ ex neceſſarijs: ⁊ oñditur hec ſexta cõcluſio hoc mõ. Ois d̃mõſtratio eſt ſyllogiſmus ex neceſſarijs. oia ⁊ ſola ꝑ ſe inherentia ſunt neceſſaria. ergo oĩs demõſtratio ē ſyllogiſmus ex per ſe inherentibus. Ariſt. aũt ordinãdo hũc ſyllogiſmũ ꝓbatiões maioris ⁊ minoris huius ſyllogiſmi interponit dicẽs (Si igitur demõſtratiua ſciẽtia eſt ex principijs neceſſarijs) ⁊ maioris reperit medium ſupra poſitum (Qđ enĩ ſcit qđ nõ põt aliter ſe habere) Deinde ſubiungit ꝑtem minoris hãc ſcilicet (Que aũt ſunt ꝑ ſe neceſſario inſunt rebus) Deinde huius ꝓbationeʒ ponit hanc. (Hec quidẽ) per ſe dicta (ſunt in eo qđ quid eſt) que. ſ. dicunt̃ per ſe ſcđʒ primũ moduʒ (Quibuſdã aũt predicantibꝰ de ipſis) idest quibuſdam autẽ predicatis de ſubiectis (. Inſunt talia) idest ſubiecta in eo quod quid eſt (quorũ) predicatorũ (neceſſe eſt alterum oppoſitorum ineſſe) Si in quã ita eſt (manifeſtum eſt) hoc ſcilʒ (ꝙ demonſtratiuus ſyllogiſmꝰ fit ex his quibuſdã) idest ex quibuſdã per ſe inherentibus. Et quia in lr̃a Ariſt. nondũ factus eſt ſyllogiſmus. niſi ex affirmatiuis in ſecũda figura vt perficiat neceſſitatem illius ſyllogiſmi. addit minori propoſitioni hic ſcʒ: ꝙ ſola ea que per ſe ſunt: ſunt neceſſaria dicens. Omne igitur aut ſic eſt. idest aut ꝑ ſe eſt. aut ſm accñs (⁊ accñtia nõ neceſſaria ſũt) vbicunq; enim eſt neceſſaria. ⁊ non accidentalis coherentia predicati cum ſubiecto neceſſe eſt: vt alteruʒ ſit egrediens a ſubſtantia alterius. Alr̃. n. deſtructo altero nihil ꝓhibet manere reliquum. Qua propter manifeſtum eſt ꝙ ſolum ea que per ſe ſunt: ſunt neceſſaria. hec propoſitio demonſtratio eſt ſyllogiſmus ex neceſſarijs. ſupra eſt oſtenſa per diffinitionem ciꝰ qđ eſt ſcire. quia qđ ſcitur impoſſibile eſt aliter ſe habere. ex hoc tamen non plene ſequitur premiſſa in ſyllogiſmo demonſtratiuo eſſe neceſſaria. quia premiſſa nõ ſemper ſunt ſcita ſm premiſſam diffinitionem eiuſ qđ eſt ſcire ⁊ poſſibile eſt neceſſarium ſequi ex cotingentibus ſyllogiſtice: ideo non eſt cõpleta demõſtratio huiꝰ ꝙ demonſtratio eſt ſyllogiſmꝰ ex neceſſarijs niſi poſtq̃ʒ oñſum fuerit ꝙ neceſſariuʒ nõ ſequit̃ demonſtratiue niſi ex neceſſarijs ideo Ar. hic repetit ſuperiorem cõcluſionẽ ꝙ demonſtratio ſit ſyllogiſmꝰ ex neceſſarijs cum ſuis ꝓbationibus ↄpletis dicẽs.

Aut igitur ſic dicẽdum: aut principiũ ponẽtibus qđ demõſtratio neceſſario ſit. Et ſi demonſtratũ eſt aliter ſe habere nõ poſſe. Ex neceſſarijs igit̃ oportet eẽ ſyllogiſmũ: ex veris quidẽ eſt ⁊ nõ demõſtratiue ſyllogizare. ex neceſſarijs auteʒ non eſt: ſed aut demonſtratiue: hoc aũt proprium demonſtrationis eſt.

Aut igit̃ ſic dicenduʒ. ſicut nũc dem̃ eſt ꝙ demonſtratio eſt ſyllogiſmus ex per ſe inherentibꝰ ⁊ in iam dcõ. ponẽda eſt: ſufficientia. aut repetẽdum eſt ꝙ hic ponit̃ ꝓ principio. ſ. ꝙ demõſtratio eſt neceſſario ex neceſſarijs vt perfectius ꝓbetur. ⁊ repetit hmõi probationeʒ ſupradictã ſcilicet quod demonſtratum eſt nõ põt aliter ſe hr̃e. ergo oportet dem̃rationem eſſe ſyllogiſmum ex neceſſarijs. Sed ex veris põt qs ſyllogizare nõ dem̃ratiue. Ex neceſſarijs aũt nõ ↄtigit. Reſumen d̃ demõſtratiue ſyllogizare: ſʒ quia h̃ ē falſuʒ niſi ſumamꝰ dem̃rationẽ cõmuniter ⁊ non ꝓpe dictã vt. ſ. dicat̃ dem̃ratio eſt ſyllogiſmus ex per ſe inherẽtibꝰ licet ſit non de primo. Ideo corrigit ſuum ſermonem dicẽs (Sed aut demonſtratiue) ſupple ſemꝑ eſt ſyllogizare ex neceſſarijs: quia h̃ ↄuenit dem̃ratio ni oĩ eſſe ex neceſſarijs ⁊ nulli alie ſpẽi ſyllogiſmorꝫ.q

Signũ aũt eſt ꝙ demõſtratio ex neceſſariis ſit quĩ ⁊ iſtãtias ita ferimus ad opinãtes demõſtrare: quĩ nõ ſit neceſſe ſi opinamur: aut oĩno cõtingere aliter: aut rõnis cã. Manifeſtũ aũt ex his: quĩ ſtulti bene opinati ſunt accipere pricipia ſi ꝓbabilis ſit ꝓpoſitio ⁊ vera vt ſophiſte: quoniã ſcire ſcientiaʒ ē habere. Non enim quod probabile eſt verũ principium eſt: ſed primum in genere: circa quod demõſtrat̃ ⁊ verũ non omne ſed proprium.

q Ex h̃ ſequit̃ ꝙ eũ d̃monſtro: quia ſit ex neceſſarijs ꝙ demr̃atio quia ē dem̃ratio. ⁊ ſic hec ē abſolute vera demõſtrª ↄ themiſtium 2ºhꝰ capite. 30.

Ex huius ſupponitur ſecũda ꝓbatio per ſignuʒ. quia volentes. iſtare aut vere aut diſputatiõis cã cõtra demonſtrantes inſtant ꝑ hoc ꝙ dicũt ꝓpoſitionem nõ eſſe neceſſariã. ⁊ hoc manifeſtũ eſt ꝙ nõ ſufficit ꝓncipio demoſtrationiſ ꝙ ſit verꝫ: ſolũ vel ꝓbabile ſicut ſtulti putant. vt. d̃. g. ſophiſte credunt ſe demõſtrare hanc concluſionem. Sciens nouit quid eſt ſcientia. hoc mõ ſcire eſt: ſciam habere: ſed hñs aliquid nouit id qđ habet. ſciens igitur nouit quid ē ſciẽtia. Et hec eſt argumẽtatio contexta ex vna vera ꝓpoſitione ⁊ probabili alia veram autẽ ponit Ariſtote. in textu. ꝓbabilem aũt ⁊ concluſioneʒ ſubticet. quia tota hec argumentatio erat vſitata. ⁊ alibi ſcripta. Oportet aũt illud ſupra qđ erigit̃ demonſtratio eẽ primuʒ ſubiectum predicati: ⁊ eſſe verũ. ⁊ ideo dicit primuʒ ⁊ proprium ſubiectum predicati.

Quod autẽ ex neceſſariis oportet eſſe ſyllogiſmũ manifeſtũ ex his eſt. Si enim nõ eſt habẽs rationẽ propter quid exiſtẽte demõſtratione non eſt ſciens. Sit autẽ vtiq; ⁊ qđ. a. de. c. ex neceſſ. tate. b. aũt medium per quod demonſtratũ eſt. non ex neceſſitate: nõ ſciũt ꝓpter quid. Non enim

eſt hoc propter mediū: hoc.n.quidē contingit non eſſe concluſio aūt neceſſaria.

¶ Tertia argumētatio ad hoc ꝙ demōſtratio ſit ſyllogiſmus ex neceſſarijs eſt iſta. Si nō eſt qs hñs rōnē ppter qd ei⁹ cui⁹ eſt demōſtratio. nō eſt ſciēs illud. principia aūt quorū nō eſt demōſtratio ſciuntur abſqꝫ ratione dicentē propter quid: ſed illud cuius eſt demōſtratio nō ſcit̃ niſi cognito pp qd. Sꝫ ſi mediū ſit contingens ⁊ ꝯcluſio ſit neceſſaria cognoſcens per tale medium non ſcit propter quid. qꝛ neceſſarium non eſt propter contingens. qꝛ cōtigenti corrupto adhuc manebit concluſio neceſſaria.

¶ Amplius ſi aliquis neſcit rem nūc habens rōnem ⁊ ſaluatus eſt ſalua re necē oblitus: nec p̄us ſciuit: corrūpet̃ aūt vtiqꝫ mediū niſi ſit neceſſarium: quare habebit qdem rōnē re ſalua. neſcit aūt. neqꝫ ergo prius ſciuit. Si vero non corruptū ē: cōtingit aūt corrūpi: qđ accidit: vtiqꝫ erit ⁊ poſſibili: ſed eſt īpoſſibile ſic ſe hñtem ſcire. Cū igitur cōcluſio ex neceſſitate quidem eſt nihil ꝓhibet mediū nō neceſſarium eſſe p ꝙ monſtratū eſt. Eſt eniꝫ ex nō neceſſarijs neceſſariū ſyllogizare ſicut. ⁊ verū ex nō veris. Cū aūt medium ex neceſſitate ē ⁊ cōcluſio ex neceſſitate ſicut ex veris verū ſemp. Sit.n.a.de.b.ex neceſſitate ⁊ hoc de.c. neceſſe eſt ergo. ⁊.a.c.ineſſe: ſed cū non neceſſaria eſt cōcluſio neqꝫ medium eſſe neceſſariuꝫ poſſibile eſt. Sit enim.a.in.c. non ex neceſſitate in.b. aūt ⁊ hoc in.c.ex neceſſitate.a. ergo in.c. ex neceſſitate erit ſed non ſuppoſitū eſt.

¶ Quarta argumētatio ad idē. tria ſunt cognoſcēs ſ. ⁊ cognitio. ⁊ cognitū: quorū vno corrupto nō ſcit̃ pri⁹ ſcitū. ⁊ iſtis tribus ſaluatis. ſic nō ſcit̃ pp qd. nec prius fuit ſcitū. ſꝫ medio ꝯcluſiōis neceſſarie exiſtēte cōtingente accidit illa tria ſaluari ⁊ tñ nō ſciri pri⁹ ſcitū. cū mediū ꝯtigēs poſſit corrūpi ⁊ cognoſcēs poſſit manere ⁊ res ꝯcl'onis cū ſit neceſſaria ⁊ illi⁹ cognitio. neceſſe ē tñ medio corrupto nō ſcire cōcluſionē. qꝛ ſcire eſt noſcere cām pp quā res eſt ſed corrupto medio nō ſcitur cā. quare res. eſt. Et qꝛ forte crederet aliqs neceſſarium ſciri ex cōtingentibus. ſi pōat ꝯtingēs adhuc ſaluari. Jō dicit Ar. Si nō corruptū ē mediū cōtigit aūt corrūpi. incōueniēs qđ accidit medio corrupto ſequitur medio exiſtēte poſſibili corrūpi. Oñſo ꝙ demōſtratio nō cōcludit neceſſariū niſi ex neceſſarijs: ne h̃ videat̃ ſupflue oñdiſſe oñdit quo modo ſyllogiſmus multotiēs concludit neceſſarium ex non neceſſarijs ſic verum ex non veris. Ex neceſſarijs tamen ſemp ſequitur neceſſarium: ⁊ ex veris verum.

¶ Qm̄ igit̃ ſi ſcit demonſtratiue opꝫ demōſtrationē hēre: aut non ſciet neqꝫ pp qd: neqꝫ qꝛ neceſſe eſt illud eē: ſꝫ aut opinat̃ neſciens: ſi accipiat tanqꝫ neceſſariū nō neceſſariū: aut neqꝫ opinabit̃: ſilr ſiue ſciat qꝛ p mediata ſiue ꝓpter qd ⁊ p immediata. Accidētiū aūt nō p ſe quō determinatū eſt p ſe eſſe: non eſt ſcia demonſtratiua. Non.n.ex neceſſitate demōſtrare ē concluſionē. Accidēs.n.cōtigit nō ineſſe: de tali dico accidēte. Et tñ dubitaret fortaſſis aliquis: cuius cā opꝫ interrogare de his ſi nō neceſſe eſt cōcluſionē eſſe. Nihil enī differt ſi aliqs interrogatus cōtingētia poſtea dicat ꝯcl'onē. Opꝫ aūt interrogare nō tanqꝫ neceſſarium eē propter interrogata: ſed qđ dicere neceſſe eſt illa dicenti ⁊ vera dicere ſi vera ſunt.

¶ His oſtēſis breuiter recapitulat ea q̄ demōſtrauit dicēs. Qm̄ igr̃ ſi ſcit aliqs demōſtratiue. māifeſtū ē: q̄niā oꝫ eū habere dmōſtrationē. i. ſyllogiſmū ex neceſſarijs. Ponit h̃ loco hoc nomē demōſtrationē ex intellectu diffōnis ſue ꝓ rō ipſa ꝯcluſe. ¶ Dicit itaqꝫ ꝙ oꝫ demōſtratiue ſciētē hñre ſyllogiſmū ex neceſſarijs: aut nō ſciet pp qd ꝯcl'o ē neceſſaria: neqꝫ qꝛ ē neceſſaria: ſꝫ aut opīabat̃ ſe ſcire cū neſcit. vt ſi accipiat mediū cōtingēs tāqꝫ neceſſariū: aut forte: nec opīabit̃ ſe ſcire: vt ſi nouerit mediū ꝯtigēs eē: ⁊ ſcđꝫ hāc ſimilitudinē currit res i hoc ꝙ oꝫ ſciētē hñre ſyllogiſmū ex neceſſarijs: ſiue ſciat ipē qꝛ p mediata vl' p īmediata: ſiue ſciat pp qd p mediata vl' p īmediata: vterqꝫ.n. ſyllogiſm⁹ ē tā mediat⁹ qꝫ īmediat⁹ lꝫ ꝓpe dicat̃ ſyll's pp qd: q dmōſtrat p cāꝫ īmediatā: ⁊ dicat̃ cōiter ſyll's qꝛ nō q oſtēdit p effectū: ſꝫ qui oſtēdit per cauſaꝫ mediatā. Sed ſi dicat̃ ſyll's qꝛ: ois q oſtēdit per effectum. ⁊ ſyllogiſmus pp qd: ois qui oſtēdit p cāꝫ. erit vterqꝫ taꝫ oſtendens p mediata qꝫ īmediata. Syllogiſm⁹ qꝛ mediat⁹ eſt iſte luna vmbrā nō facit: planeta vmbrā nō faciēs deficit. ergo luna defic̃. Syll's qꝛ īmediat⁹ ē iſte Plena luna cū ſit vmbrā nō facit. Nō faciēs vmbrā ī plenilunio deficit: luna igit̃ deficit. Syll's aūt pp qd mediat⁹ ē: lūa cū ſit ſcđꝫ diametrū a ſole obijcit̃ ei terra ex obiecto aūt lūa deficit: ergo luna defic̃. Syll's aūt pp qd īmediatus: Luna cū ſit ſcđꝫ diametrū a ſole in capite vel cauda dracōis obijcit̃ ei terra. ex obectu autē deficit: ergo luna deficit. Sequit̃ de recapitulatione ſupiorū. (Accidentiū nō per ſe nō eſt ſciētia demōſtratiua) qꝛ ſola ea q̄ p ſe ſunt neceſſaria ſūt. Sed cū h̃ ſit. dubiabit aliqs q̄ dō cā oꝫ querere ⁊ ſyllogizare ea que p ſe nō ſunt: cū nō ſint neceſſaria ſꝫ ꝯtigētia ꝯcl'onē aūt ſyllogiſmi neceſſe ē accidē ex pmiſſis. Sꝫ q ſic dubitat ⁊ opponit nōdū videt qm̄ aliđ ē aliqd eſſe in ſeipſo neceſſariū: ⁊ aliud ē aliquid de neceſſitate eſſe ſi aliud ē: cōtingens aūt qđ ſequit̃ ſyllogiſtice ex alijs cōtingētib⁹ nō ē ſimplr neceſſariū: ſꝫ eſt neceſſariū eē ſi illa ſunt ex quib⁹ ipſuꝫ neceſſario ſequit̃.r

r ¶ Textus ille ſimilr introducit̃ ab Aueroe. Et hic nō ꝙ ex lra Auer. dicit̃ expſſe cōcluſionē nō eē ptēz ſylli ingt.n. demō ē in diffōne ſylli ꝙ ē oratio ex q̄ ſeqt̃ cōcluſio neceſſario. Et ſic ſyll's p ſe ipm ē cōcluſiōis illatiuus ⁊ non per partē.

¶ Capitulum. vij.

Quoniā aūt ex neceſſitate ſunt circa vnūqđqꝫ genus quecūqꝫ p ſe ſunt ⁊ ſcđꝫ ꝙ vnūqđqꝫ eſt: manifeſtū eſt quoniā de his que p ſe ſunt: demonſtratiue ſcientie ⁊ ex talibus ſunt: accidentia enim nō neceſſaria ſunt quare non neceſſariū eſt cōcluſionē ſcire ꝓpter qd ſit. Neqꝫ ſi ſemp ſit: nō p ſe aūt vt ſunt p ſigna ſyllogiſmi. Hoc enim p ſe

nõ per ſe ſciet neq̃ pp quid pp quid autẽ ſcire eſt p cãz ſcire: pp ipſuz ergo opz ꝛ medium tertio⁹ ꝛ primum medio ineſſe.

¶ Si mediũ ineſt tertio pp ipſuz ĩ tũ paſſio erit vſe: vt volunt aliq̃ moderni.

¶ In pricipio hui⁹ capituli recapitulat eadẽ q̃ recapitulauit i fine pcedẽtis caplĩ: ſʒ i pcedẽti recapitulauit ea epilogãdo vt reducẽt ea ad memoriã. h' at recapitulat ea vt ↄcludat ex ſexta ↄcl'one h⁹ ſcie oſtẽſa i pcedẽti caplo ſeptimã h⁹ ſcie q̃ p oñdiẽ in iſto caplo ꝛ ẽ ſeptĩa ↄcl'o talis. Primũ ieſt medio: ꝛ mediũ ineſt tertio pp ipʒ ꝛ ſeqẽ imediate ex iſta ↄcl'oe q̃ demõſtratio ẽ ſylls ex p ſe inherẽtib⁹. Intellect⁹ at h⁹ ſeptime ↄcl'onis ẽ talis. Maiori extrẽitas ſylli demõſtratiui ineſt medio ẽmio: ꝛ medi⁹ minori extremitati ita q̃ i vtraq̃ ppoſitione ẽ ſubʒ precĩſa cã pdicati vel econuerſo: ꝛ intelligo p cãm precĩſaʒ cãʒ que nõ ẽ diminuta ſic figura ẽ diminuta cã habit⁹ triũ ãgulorũ eq̃liũ duob⁹ rectiſ nec eſt hñs in ſe ↄditionẽ que ſit nõ cã: ſicut iſocheles hʒ in ſe ↄditionẽ que nõ eſt cauſa reſpectu habit⁹ triũ ãgulorꝫ ⁊c. ꝛ hãc pciſionẽ cauſe notat hoc pronomen ipʒ. Et cũ dr̃ primum ineſt medio pp ipm hoc pronomen ipm refert ad hanc dictionẽ primũ cũ primuʒ eſt cã medij: ꝛ ad hãc dictiõeʒ mediũ cũ ẽ cã pmi. Et ſilr cũ dr̃ mediũ ieſt tertio ppter ipm. Scdm hãc expoſitionẽ dĩ in hoc ſermõe q̃ primũ ineſt medio primo ꝛ mediũ ineſt tertio pẽr ſic pfecte colligiẽ q̃ demõſtratio eſt ſylls ex neceſſarijs cũ ſit ex p ſe inherẽtib⁹ ꝛ q̃ p Ariſto. aũt nõ explanat qualr hec ſeptia ↄcl'o ſeq̃tur ex ſexta: ſʒ h⁹ explanatio ſic erit m̃ĩfeſta. ¶ Quecũq̃ p ſe ſũt alter de altero alterꝫ recipit reliquũ i ſui diffinitione. q̃ aũt recipit i diffõne alteri⁹ cã eſt eius in cuius diffõne recipiẽ. ergo cũ demõſtratio ſit ex his q̃ per ſe ſunt alterꝫ de altero manifeſtuz eſt q̃ in vtraq̃ ppoſitione ſyllogiſmi demõſtratiui ẽ ſubiectũ cã pdicati vel econuerſo: ꝛ cum hoc ipſum per ſe dicatur tã cõmuniter q̃ʒ ppꝛie: manifeſtuz eſt q̃ maxime ꝛ ppꝛe erit demonſtratio vbi cadit per ſe ppꝛie dictũ. Per ſe aũt ppꝛie dictum: ꝛ ſcdm q̃ ipſuz eſt ꝛ de primo idem ſunt igitur in oi demõſtratiõe ppꝛe ꝛ maxime dicta ieſt pmũ medio. ꝛ mediũ tertio pp ipʒ.

¶ Nõ ẽ ẽ ex alio gñe deſcẽdẽtẽ demõſtrare vt geometrã i arithmetica. Tria enĩ ſũt in demõſtratiõib⁹: vnũ q̃deʒ qd̃ demõſtraẽ ↄcluſio. Hoc ãt ẽ q̃ alicui gñi ẽ p ſe. vnuʒ aũt dignitates. Dignitates ãt ſũt ex q̃b⁹ ẽ demõſtratio. Tertiũ aũt genus ſubiectum cui⁹ paſſiones. ꝛ p ſe accidẽtia oſtendit demõſtratio. Ex quibus igitur demonſtratio ſit cõtingit eadem eſſe. Quorum autẽ gen⁹ alterꝫ ẽ: ſicut arithmetice ꝛ geometrie: nõ ẽ.n. arithmeticam demonſtrationẽ accõmodare in magnitudib⁹ accidẽtia niſi magnitudies nũeri ſint. Hoc ãt quemadmodũ ↄtigit in q̃buſdã poſteri⁹ dicetẽ: ſed arithmetica demõſtratio ſp hẽt gen⁹ circa q̃ ſit demõſtratio: ꝛ alie ſimilr. Quare aut ſimplr neceſſe eſt eſſe ideʒ genus aut ſic. ſi demõſtratio debeat deſcendere: aliter aũt impoſſibile eſſe mãifeſtũ eſt. Ex eodem.n. gñe neceſſe ẽ. vltĩa ꝛ media eẽ: ſi nãq̃ nõ ſũt p ſe accñtia erũt. ppter h̃ q̃ geometrie nõ m̃ſtrare q̃ ↄtrariorꝫ eadẽ ſit diſciplia. ſʒ neq̃ q̃ duo cubi ſunt vnus cubus: neq̃ alterius ſcie qd̃ alterius eſt: ſʒ aut quecunq̃ ſic ſe hñt inuicẽ vt ſit alterum ſub altero vt pſpectiua ad geometriã ꝛ conſonantia ad arithmeticã. Neq̃ ſi aliq̃d ineſt lineis nõ ſcdm qd̃ linee ſunt ꝛ inq̃ʒtum ex principiis pprijs ſunt vt ſi pulcherrima linearum recta eſt: aut ſi ↄtrario ſe habeat circulari. nõ.n. ſcdʒ quod ppriũ genus ipſorum eſt: ſed inquantum cõe quiddaʒ eſt.

¶ Ex ſeptia ↄcl'one nũc oñſa ſequiẽ hec octaua ↄcluſio videlicet. Nõ ↄtingit demonſtrare deſcendendo ex vno gñe in aliũ genus. Ut aũt pbationẽ h⁹ explanet Ari. paulo altius ordiẽ a diuerſione eorꝫ q̃ veniũt in demõſtrationem dicens q̃ in demonſtrationib⁹ ſunt tria. vnũ ſ. predicatum qd̃ demonſtraẽ i ↄcl'one de ſubiecto cui ieſt p ſe ſecũdũ dignitateſ: ex q̃bus demonſtraẽ pdicatũ de ſubiecto: tertiuʒ natura ſubiecta cuius p ſe inherentia demõſtrãtur q̃ autẽ opʒ q̃ſitũ ꝛ ſubiectũ: ꝛ ea p q̃ pbaẽ q̃ſitũ de ſubo eſſe in oi demõſtratione: manifeſtũ eſt ex libro poꝝ: q: in oi ſyll'o faciente fidem alicuius dubitati ſunt hec tria: ſʒ q̃ ipa prõ ↄ̃ſtia ſint dignitates manifeſtũ eſt ex hoc libro. q: demõſtratio eſt ex imediatis: ꝛ maxime notis vel ſcitis. ¶ Silr q̃ queſitũ p ſe ieſt ſubiecto mãifeſtum eſt ex ſexta cõcl'one huius libri. Dignitates aũt in ſua cõmunitate acceptas cõuenit eaſdẽ eẽ in plurib⁹ ſciẽtijs: ſicut hanc dignitatem: que vni ꝛ eidem ſũt equalia ſibi inuiceʒ ſunt equalia: recipit tam geometric⁹ q̃ʒ arithmeticus: terq̃ tamẽ cõmunitatem hui⁹ dignitatiſ coartat ad propriam mãm cũ ex illa ſyllogizat. Sed ſcie quarũ diuerſa ſunt ſubiecta. non poſſunt cõmunicare in demõſtratione vna vt altera deſcẽdat in reliquã ꝛ demõſtret eius per ſe accidentia: q: cum oportet pmũ ineſſe medio ꝛ mediũ ineſſe tertio: pp ipm: neceſſe eſt vt primũ ꝛ medium ꝛ tertium ſint de eodẽ gñe ꝛ ex eadem radice pgredientia: ꝛ per ſe de ſe inuicẽ dicta ꝛ non per accidens: ꝛ ita nõ eſt demõſtrare deſcẽdentem ex vno gñe in genus aliud. Accidit tamen quidoq̃ q̃ due nature que ſunt ſicut ſpecies oppoſite altera ſiat in natura alteri⁹ ſic magnitudo cũ ſit ſpecies oppoſita numero ſit in natura: nũi ꝛ ſit q̃dã modo numerus: cum ſit magnitudo rõalis ꝛ nñata. ꝛ tunc ſcientia de numero deſcendit in ſcientiã de magnitudine. ſicut accidit in 10. libro euclidis: ꝛ h̃ innuit Ariſtoteles p hanc exceptionẽ (Niſi magnitudies nũeri ſint) In 10. enim euclidis ſunt magnitudies rationales ꝛ quodammodo numeri: propter h̃. Si deſcendit demõſtratio aut ſimpliciter eſt idem genus ſubiectũ in ſubalternãte ꝛ ſubalternata. aut eſt idẽ quodãmõ: vt quãdo ſpecies oppoſita ſit in nã ſpẽi oppoſite: ſicut eſt de magnitudine q̃ ipſa ſit in i natura nũi cum ipſa ſit magnitudo rationalis. aut genus ſubm in ſubalternata eſt idem cũ genere ſubiecto in ſubalternãte: ſicut iferius eſt idẽ cum ſuperiori. velut accidit in pſpectiua ꝛ geometria: perſpectiua enĩ ſubijcit lineã radioſaʒ que eſt quodãmodo idẽ cuʒ linea ſimplr. Et muſica ſubijcit numerꝫ relatũ qui eſt ſub numero ſimplr: quẽ ſubijcit arithmetica: q̃re explanatũ ẽ iã ſufficiẽter q̃ nõ ẽ demõſtrare deſcendentẽ ex gñe vno in genuſ aliud niſi cũ genuſ ſubalternãtis ꝛ gen⁹.

ſubalternati ſint ſimplr idē vel quodāmō idē. ℭ Jncidētia aūt ſunt in hoc capitulo que dicit Ar. ſcʒ geometrie nō eſt monſtrare ꝙ ɔ̄riorū eadē ſit diſciplina: ⁊ ꝙ geometrie nō eſt mſtrare ꝙ ex ductu numeri cubici in numerū cubicū fit numerus cubicus: nec ꝙ linea recta eſt pulcherrima linearū aut ɔ̄traria circulari;

ℭ Manifeſtū ē āt ⁊ ſi ſint ꝑpōnes vl̄es ex qb⁹ ē ſyll̄s qḋ neceſſe eſt ⁊ cōcluſionē eſſe perpetuā hmōi demonſtratiōis ⁊ ſimpliciter vt eſt dicere demonſtrationis.

ℭ Concluſio nona eſt iſta. Neceſſe eſt concluſionem demonſtratiōis ſimpliciter eſſe perpetuam: hec autē ſequitur ex ſeptima huius: vt enim explanatum eſt: ſuperius in ſeptima huius. Completur probatio huius ꝙ demonſtratio eſt ſyllogiſmus ex vniuerſalib⁹ ſed omne vl̄e eſt perpetuum: neceſſe eſt igitur demōſtrationem eſſe ſyllogiſmum ex perpetuis.

ℭ Nō eſt igiꝉ demōſtratio corruptibiliū neq; ſcia ſimplr: ſʒ ſic eſt ſicut ſm accñs: qꝛ vlr ipſius non eſt ſed aliquando ⁊ ſic. Cum autem ſit neceſſe eſt alteram nō eſſe vl̄em ꝑpōnē ⁊ corruptibilem quidem: quoniā ⁊ concluſio. Nō autē vniuerſale eſt ꝙ hic quidem erit hic autem non erit ex quibus eſt quare non erit ſyllogizare: vniuerſaliter: ſed quoniam nunc eſt.

ℭ Decima ɔcluſio eſt hec. Oīs demr̄atio eſt de incorruptibilibus: hec ſequitur imediate ex prima: qꝛ oē ꝑpetuum eſt incorruptibile. ℭ Hic aūt oriꝉ queſtio. Quomō vniuerſalia ſunt incorruptibilia cū ſingularia ſint corruptibilia ⁊ nō exiſtētib⁹ ꝑmis ipoſſe ē aliquid eoꝝ remanere: ⁊ manifeſtū eſt ꝙ de vl̄ibus reꝝ ꝑs in ſingularib⁹ corruptibilib⁹ ſit demr̄atio. ℭ Ad hoc dicendū ꝙ vl̄ia ſunt principia cognoſcēdi: ⁊ apḋ intellectū purum ⁊ ſeparatū a phantaſmatib⁹ poſſe eſt contemplari lucem primam que eſt cauſa prima: ⁊ ſunt principia cognoſcendi rōnes reꝝ: increatas: exiſtentes ab eterno in cā ꝑma. ℭ Cognitiōes. n. reꝝ cauſandaꝝ q̄ fuerunt in cā ꝑma eternalr ſunt rōnes reꝝ cauſandarum; ⁊ cāe formales exemplares: ⁊ ipſe ſunt creatrices: ⁊ he ſunt qͣs vocauit plato ideas: ⁊ mundū archetypū ⁊ he ſunt ſm ipm gn̄a ⁊ ſpēs: ⁊ ꝑncipia tā eēndi qʒ cognoſcēdi: qꝛ cū intellectus purus pōt in his defigere intuitū in iſtis veriſſime: ⁊ manifeſtiſſime cognoſcit res creatas ⁊ nō ſolum res creatas: ſed ipſam lucē ꝑmā in qua cognoſcit cetera: ⁊ planū eſt ꝙ iſta vniuerſalia ſunt oīno incorruptibilia. Jtē in luce creata que eſt intelligētia eſt cognitio ⁊ deſcriptio reꝝ creataꝝ ſequentiū ipſam ⁊ intellectus humanus q nō eſt ad purū defecatus ita vt poſſit lucē primā imediate intueri: multotiens recipit irradiationem a luce creata que eſt intelligentia: ⁊ in ipſis deſcriptionibus q̄ ſunt intelligentia cognoſcit res poſteriores quaꝝ forme exēplares ſunt ille deſcriptiones. ℭ Cognitiones enim reꝝ ſubſequentium: que cognitiones ſunt in ipſa mente intelligentie ſunt forme exēplares ⁊ ēt rōnes cāles create reꝝ poſterius fiēdarū. Mediāte. n. miniſterio itelligētiaꝝ ꝟtute cāe ꝑme ꝓceſſer ſic in eē ſpēs corꝑales. He igr idee create ſunt ꝑncipia cognoſcēdi apud intellectū ab eis irradiatū: apḋ talē intellectū ſunt genera ⁊ ſpēs: ⁊ manifeſtū eſt ꝙ hec vl̄ia ſunt icorruptibilia. Jtē i ꝟtutib⁹ ⁊ luminib⁹ corpoꝝ celeſtiū ſunt virtutes cāles ſpērū terreſtriū quaꝝ indiuidua ſunt icorruptibilia: ⁊ apḋ intellectū nō poſſibilē ɔtemplari lucē incorruptibilē creatam vel increatā in ſeipſa: poſſibile tñ ſpeculari: has rōnes cāles ſcitas in corꝑib⁹ celeſtibus. Sūt he rōnales ꝑncipia cognoſcendi ⁊ ſunt incorruptibiles. ℭ Quarto modo cognoſcit res in ſua cā formali. q̄ ē in ipſa a qua ipſa eſt hoc quod eſt: ⁊ ſm ꝙ in iſta forma que eſt ꝑs rei: videt ipſa eadē forma. ſicut lux. in ſeipſa vr̄ vel ſm ꝙ in ipſa vr̄ mā que ſilr eſt pars rei: ipſa forma non eſt genus vel ſpēs: ſed ſm ꝙ ipſa forma eſt ſicut totius compoſiti. ⁊ ſm ꝙ ipſa eſt principiū cognoſcēdi totū cōpoſitū: ſic eſt gen⁹ vel ſpēs ⁊ ꝑn̄ eſſendi ⁊ ꝑdicabile in qd̄: ⁊ ſic ſunt demr̄ationes de gn̄ib⁹ ⁊ ſpēb⁹ ⁊ ꝑ gn̄a ⁊ ſpēs. ſic veriſſima eſt diffinitio que ɔſtat ex genere ⁊ differētia. ⁊ h̄ eſt ſentētia Ari. de generib⁹ ⁊ ſpeciebus. Jntellectus autē debilis q nō pōt aſcēdere ad cognitionē hoꝝ veroꝝ generum ⁊ ſpecierum cognoſcit res in accidentibus ſolis conſequentibus eſſentias veras reꝝ ⁊ apud illū ſunt accidentia ɔſequētia gn̄a ⁊ ſpecies: ⁊ ſunt principia ſolum cognoſcendi ⁊ nō eſſendi. Quō autē ſm hos duos modos vltimos ſunt genera ⁊ ſpēs reꝝ corruptibiliū incorruptibilia dubitabile ē: ⁊ neceſſe eſt vt altero iſtoꝝ duoꝝ modoꝝ ſint incorruptibilia: vl̄ qꝛ nō ex ſe ipſis corrumpūꝉ ſed cū egeant deferente corrumpunt ꝑ corruptionē deferentis corruptibilis: vel qꝛ ſp ſaluanꝉ per ſucceſſionē cōtinuā īdiuiduorū. Species eni q̄ in aliquibus regionibus corrumpunt in hyeme in loci ɔ̄tᵃ habētib⁹ repeꝛiūꝉ ſaluatur: nō eni eſt hora tēporis in q̄ alicubi terraꝝ nō ſit tēperies ⁊ tēp⁹ ɔueniēs generationi ⁊ ꝑfectōi: ⁊ cum vniuerſalitas nō ſit ꝑfecta niſi manētib⁹ oīb⁹ ſuis ꝑtib⁹ veriſimile eſt oēs ſpecies oībus horis moueꝉ: alioquī vniuerſalitas quandoq; ē completa qn̄q; diminuta.

ℭ Similiter ſe habet ⁊ de diffinitiōe qm̄ eſt diffinitio aut principium demonſtrationis: aut demonſtratio poſitiōe differēs aut concluſio quedam demonſtrationis.

ℭ Cōcluſit Ar. primo ꝙ oīs demr̄atio eſt de incorruptibilib⁹ ex hoc ɔcludit quaſi incidēs ꝙ diffinitio ē de nōo incorruptibiliū dicens. Similr aūt eſt ⁊ de diffōne: ⁊ h̄ ꝓbat ꝙ oīs diffinitio aut eſt principiū demr̄atiōis aut eſt ɔ̄ demr̄ationis: aut eſt integralr ipſa demr̄atio alterata i ſitu: ⁊ ita cū oē gen⁹ diffōnis veniat i demr̄atiōē ⁊ demr̄atio ſit ex icorruptibilib⁹ ⁊ de icorruptibilib⁹ manifeſtū eſt ꝙ diffinitio ē de incorruptibiliū nōo. Jllud plenius tractabiꝉ in ſcḋo li. ab Ari. Tñ explicatio h⁹ i hoc libro ſic erit mālfeſta. Dictū eſt i lib. de aīa: ꝙ tres ſunt ſpēs diffōnis: alie ex mā: alie ſunt ex ſpē: alie ꝟo ex vtroq; vt irā diffiniēs ex mā dic̄ acceſſū ſanguinis circa cor. Qʒ diffiniens irā actu ex ſpē appetitū ɔ̄trij doloris dicit. Ex vtroq; āt acceſſū ſanguis circa cor ꝓpter appetitū ɔ̄ dolorē. Et ſpē igiꝉ ſunt ꝑncipia demr̄ationum. demr̄ationes eni ex cāis cōta ſyllogizāt cā aūt materie ſpēs ē. ꝓpter eni hui⁹ ſpēs: ⁊ tales erunt eīnō. Jn demr̄atione igiꝉ vſus ē i pncipio a ſpecie diffinitione h̄ modo. Qui appetunt econtra triſtitiā hñt ſanguinē accenſum circa cor: ſʒ irāti appetūt ecōtra dolorē ⁊ triſtitiā. ḡ ⁊c. Ecce igiꝉ i his: q̄ eſt a ſpē diffinitione in ꝑncipio demr̄ationis vſi ſumus: que ꝟo eſt mā ɔcluſionē fecim⁹. ſʒ nō eſt poſſe demōſtrāre a mā ſncere principiū. Sed tñ ex vtroq; diffō idē erit cū demr̄atione: ſola pōne differēs: qm̄ in diffiniēdo a mā incipientes peruenimus in

ℭ Et ſic ſʒ [illegible] forte eſt ꝑncipiū īdiuiduationū

u ℭ Forma ē ꝑncipiū cognoſcēdi totū ɔpoſitū: qꝛ forā ē eētia ⁊ qditas ɔpoſiti dās ɔpoſito eſſe nomē: ⁊ diffinitionē. Et forā ē gn̄s vl̄ ſpēs qꝛ forā ī intellectu aliqñ ē ſpēs ſpecialiſſima: aliqñ ſubalternata: aliqñ gn̄s gn̄aliſſimū ſʒ ꝙ forā magis vl̄ min⁹ abſtracte ɔſideraꝉ hec tñ eē ſi finita quēadmodū ꝑdicamēta ꝑ h⁹ ⁊ z. metꝭ̄ .t.cō. 10. Et forā ē ꝑn̄ eēndi ſʒ eſſe qḋ hēt i mā qꝛ ſic ē cā ſingular: forāl finaꝉ ⁊ efficiēs cōſeruās īdiuiduum.

x ℭ Per diffinitionē ex mā intelligetā diffōnē ſūptā ab efficiēte qʒ diffōnē ſumptā a mā. Et ꝑ diffinitionē ex ſpē intelligetā diffōnem ſūptā a fine qʒ diffōnē ſūptā a forᵃ ſic logꝉ ſīn 2. h⁹ capi. ⁊ circa 10. ɔcl̄onē.

mus in ſpēʒ Irā eſſe dicentes accenſum ſanguinis cir ca cor. ꝑꝑ appetitū ↄtrarij doloris. Sʒ in demſ̄ratiōe e cōtrario vtimur: ex ſpē eni incipientes in māʒ ꝑfici mus. Si ḡ ois diffinitio eſt aut ꝑncipiū demſ̄ratiōis aut ↄclo aut demſ̄ratio ſola poſitiōe differēs: oñſuʒ ē ꝙ corruptibiliū nō ē demōſtratio. Similr oñſuʒ ē ꝙ neqʒ diffōnē corruptibiliū poſſibile eſt aſſignare.

Capitulum. viij.

Eorum aūt que ſepe fiunt demonſtrationes ſunt ſcie vt lune defectus. Manifeſtū eſt ꝙ ſcd̄m ꝙ hmōi ſunt: ſemꝑ ſunt: inq̄ʒtū autem nō ſemꝑ ſcd̄m partem ſunt: ſic aūt defectus ſimiliter eſt in alijs.

¶ Ex eo ꝙ prio ē mōſtratū. ſ. ꝙ demſ̄ratio ē icorruptbili ū ⁊ nō ē corruptibiliū: emergit dubitatio q̄lr erigaſ demſ̄ratio ſuꝑ ea que frequēter ⁊ nō ſemꝑ ſunt vt ſuꝑ eclipſim: q2 neqʒ eclipſis ſingularis ſemꝑ eſt: neqʒ eclipſis vl̄is: q2 nō pōt ſaluari vl̄e niſi in aliquo indiuiduoꝝ ſuoꝝ. Et ſoluit Ariſt. hoc dicēs (Manifeſtū eſt ꝙ inq̄ʒtuʒ hec ſunt recipientia ſuꝑ ſe demſ̄rationē ſemꝑ ſunt. Sʒ intellectus hoꝝ verboꝝ Ari. nō eſt ſatis manifeſtus: quia eclipſis vt ꝑdictū eſt non eſt in oi hora: niſi dicas eam eſſe ſemꝑ. q2 ipſa eſt ſemꝑ in rōnibus ſuis cālibus. Eclipſis enim ſimpliciter ſemper eſt in rationibus ſuis cauſalib⁹ nulla tamen eclipſis ꝑticularis ſemꝑ ē i rōne ſua cauſali. ¶ Aut enim ſic dicendum eſt: aut ꝙ Ari. non intendebat dicere ꝙ eclipſis ſemꝑ eſt: ſed intēdebat dicere ꝙ ↄcluſio in q̄ demōſtraſ eclipſis eſt: eſt ꝑ⁹ habens veritatē in oi hora: ſiue eclipſis ſit. ſiue nō ſit verbi gr̄a. Si ſit ſyllogizatū: quotieſcūqʒ lūa cadit in vmbrā terre eclipſaſ: ⁊ quotienſcūqʒ luna opponitur ſoli ꝑ diametrū habēs minorē latitudinē q̄ʒ ſit q̄ʒtitas duoꝝ ſemidiametroꝝ lūe. ſ. ⁊ vmbre lūa cadit in vmbrā terre: ergo q̄tienſcūqʒ luna opponiſ ſoli ꝑ diametrū habēs minorē latitudinē q̄ʒ ſit q̄ʒtitas duoꝝ ſemidiametroꝝ lūe ſcʒ ⁊ vmbre lūa eclipſaſ. Que dibʒ iſtaꝝ ꝑpoſitionū v̄a eſt in oi hora. ⁊ h̄ eſt qd̄ Ari. intendit dicere: ꝙ ſcʒ. ea q̄ frequenter fiunt ſm̄ ꝙ veniūt in demſ̄ratiōeʒ veniūt cuʒ ↄditionibus ſm̄ quas recipiūt veritatē in oi hora. Et lʒ ſupra dixerimus vl̄ia in oi hora eē. aut vniuerſitatem reꝝ q̄nqʒ eſſe diminutā qd̄ ē incōueniens: nō tn̄ ſequiſ hoc vl̄e eclipſis in oi hora eſſe q2 eclipſis non eſt natura aliqua: ſed priuatio nāe: ⁊ eclipſim eſſe eſt potius aliquid nō eſſe q̄ʒ aliq̄d eē: q2 defectum eſſe eſt. complementum non eſſe.

¶ Qm̄ aūt manifeſtū eſt qd̄ vnūquodqʒ demōſtrare non eſt: ſed aut ex vnoquoqʒ principioꝝ: ſi id qd̄ demonſtraſ ſit ſcd̄m qd̄ eſt illud: non eſt ſcire hoc qdeʒ ſi ex veris ⁊ indemonſtrabilibus monſtreſ ⁊ immediatis. eſt enim ſic monſtrare ſicut briſo tetragoniſmū ſcd̄m cōe. n. demōſtranſ rōnes hmōi ſecundū qd̄ ⁊ alteri ineſt. vn̄ ⁊ in alijs cōueniunt he rationes nō primis. Non itaqʒ ſcd̄m qd̄ illud eſt ſcit ſed ſcd̄m accidens. Non enim cōuenit demōſtratio ⁊ in aliud genus: vnūquodqʒ aūt ſcimus non ſcd̄m accidens cū ſcd̄m illud cognoſcimus ſcd̄m qd̄ eſt ex ꝑncipijs illius inq̄ʒtum illud eſt: vt duobus rectis eq̄les hēre qd̄ ineſt per ſe qd̄ dictū eſt ex principijs huius. quare ſi per ſe ⁊ illud ineſt cui ineſt neceſſe eſt mediū in eadē primitate eſſe. Si vero nō ſed ſicut armonica ꝑ arithmeticā. hmōi aūt demonſtranſ ſimiliter: ſed differūt: ipſum. n. q2 alterius eſt ſcie. Subiectuʒ. n. genus alterū eſt ſed ꝑꝑ qd ſuꝑioris ē cuius per ſe paſſiōes ſunt.

¶ Undecima cōcluſio hui⁹ ſcie eſt iſta. Nō oē qd̄ ſyllogizaſ ex veris ⁊ indemſ̄rabilibus ⁊ imediatis ſciſ aut demōſtraſ. Et rō huius eſt: ꝙ in demōſtratione dr̄ primū de medio ⁊ mediū de tertio: ſm̄ ꝙ ipſm̄ eſt. Poſſibile eſt aūt ſyllm̄ ↄtexi ex veris ⁊ idemſ̄rabilib⁹ ⁊ immediatis ⁊ tn̄ nō dici primū de medio ⁊ mediū de tertio: ſm̄ ꝙ ipſm̄ eſt. Sicut fuit ſyll̄s Briſſonis: mediū. n. in ſyllogiſmo eius cōmune fuit ⁊ nō approꝑriatū ↄcluſioni ſue. vn̄ ⁊ eius demſ̄ratio potuit ↄuenire in gñe aliquo: ⁊ ſupra oñſum eſt ꝙ demſ̄ratio nō ↄuenit de gñe in genus aliud: quia medium ⁊ extrema neceſſe eſt in eadem primitate eſſe. Syll̄s autem Briſſonis talis eſt: Circulus eſt maior omni figura rectilinea inſcripta circulo ⁊ minor oi figura rectilinea circūſcripta circulo. ſil̄r q̄drat⁹ eq̄lis q̄drāgulo rectāgulo cui⁹ vnū latus ↄtinētiū angulū rectum eſt eq̄lis ſemidiametro circuli ⁊ reliquū eſt equalis circumferentie circuli ⁊ minor omni figura rectilinea iſcripta circulo illi ⁊ maior omni figura rectilinea circūſcripta circulo: quecunqʒ autem eiuſdem ſunt maiora ⁊ minora ſunt ſibi inuicem equalia: circulus igiſ ⁊ q̄drat⁹ ſunt eq̄lia. ¶ Iſte igiſ ſyll̄s lʒ ſit ex v̄is ⁊ idemſ̄rabilib⁹ ⁊ imediatis nō tn̄ ē demſ̄ratiu⁹ q2 ꝑ idē mediū pōt ꝓbari de multis alijs ipſa eſſe eq̄lia. Oibuſ n. duob⁹ eq̄lib⁹ ↄuenit eiſdē oib⁹ eſſe maiora ⁊ minora. Seſus aūt lr̄e ſic oñdiſ: ꝙ māifeſtū ē ꝙ nō demſ̄ranſ oia. ſʒ q̄ demōſtranſ ex ꝑncipijs mōſtranſ ⁊ q2 qd̄ dmōſtraſ eſt ꝑ ſe ⁊ ſcd̄ʒ ꝙ ipſm̄ eſt: q2 inq̄ʒtū ita eſt non ſciſ aliq̄d lʒ mōſtreſ ex v̄is ⁊ indemſ̄rabilib⁹ ⁊ imediatis: q2 ↄuenit demſ̄rare ex talib⁹ ſic briſſo demſ̄rauit tetragōiſmū ⁊ tn̄ nō erit v̄a demſ̄ratio q2 mediū erit cōe ꝙ erit ⁊ i alijs ſubis ñ primis ⁊ ꝑmis ſic̄ ieſt ſubo ꝓpoſito nō ꝓrio ⁊ ꝑ. Sʒ q nouit ꝑ mediū ꝙ ieſt ſubo nō ꝑ nō ſcit niſi ſcd̄ʒ accñs: q2 mediū per ꝙ vere ſciſ nō ↄuēit: in aliō gen⁹ demſ̄randū. ſcd̄ʒ accñs aūt ſciſ q̄cq̄d nō ſciſ ex ꝓꝑijs ꝑncipijs: ſicut hr̄e tres āgulos eq̄les duob⁹ rectis cū inſit per ſe ei de q̄ ꝓbaſ oñdiſ ex ꝓꝑijs ꝑncipijs ⁊ ꝓpter h̄ ꝙ paſſio ꝓbata ſemper ieſt ꝑ ſe ⁊ ſcd̄ʒ ipſʒ: neceſſe eſt mediū eē in cōſimili primitate ad vtrāqʒ extremitatē: ⁊ ꝑmū iſit medio per ſe ⁊ ꝑ ⁊ mediū tertio per ſe ⁊ ꝑ. Si v̄o mediū ⁊ extrema nō ſūt i eadē primitate tūc mediū ē de ſcia ſuperiorī ſubalternāte ⁊ extrema ſūt de ſcia ſubalternata: ſic cū cōcl̄o muſica ꝓbaſ per mediū arithmeticū verū tn̄ cū mediū arithmeticū pōiſ in ſyll̄o demōſtrāte ↄcl̄onē muſicā ē i eadē primitate cū extrēis. Et h̄ dic. Ar. in hac lr̄a (. hmōi ⁊ demſ̄ranſ ſil̄r) .i. hmōi ↄcl̄ones ſcie ſubalternate: demſ̄ranſ ſil̄r. i. per mediū approximatū extrēis. ¶ Sciēdū eni ꝙ mediū q̄ē de ſuꝑiori ſcia in ſe ↄſideratū ē i eadē primitate cū extrēis ſuꝑioris ſcie: ⁊ cū extrēa ſuꝑioris ſcie ſint cōmūiora ⁊ ſuꝑiora q̄ʒ extrēa iferioris ſcie. Mediū ſcie ſuꝑioris ſūptū tale q̄le ipʒ ē i ipa ſcia ſuꝑiori nō ꝑt eē i dicta primita

te ad extrēa ſcīe īferioꝛis.ſ.vt ꝓmū dicat̄ de ipſo ⁊ ipſꝫ
de tertio ſcđꝫ ꝙ ipſꝫ ē ⁊ ꝓ.Ueꝝ tñ ſic ſubꝫ ſcīe ſubalter
nate hꝫ i ſe ſubꝫ ſcīe ſubalternātis cū ꝯditiōe ſup adie
cta q̄ appꝛopꝛiat ipſꝫ ſcīe ſubalternāte ſic mediū ſum
ptū de ſcīa ſubalternāte cū venit in ſyllꝫ demōſtrātē
ꝯclōnē ſcīe ſubalternate recipit ſup ſe ꝯditiōes ꝑ q̄s
appꝛopꝛiat̄ ſcīe ſbalternate:⁊ ipſꝫ mediū tale q̄le ē i ſyl
logiſmo demſtrante ꝯclōnē ſcīe ſubalternate ē i ꝑdcā
ꝓximitate cū extrēis illiꝰ ſcīe:⁊ dr̄ de tertio ſꝫ ꝙ ipſꝫ
ē ⁊ ꝓmū de ipſo medio ſilr̄ ſcđꝫ qđ ipſꝫ ē.Tā ꝓmū eni
q̄ꝫ mediū q̄ ſūt ſumpta a ſupioꝛi ſcīa cū veniūt i ſciaꝫ
īferioꝛē appꝛopꝛiant̄ ſubo illiꝰ ſcīe īferioꝛis.¶ Et vt
ſit illđ magis euidēs pono exēplū hꝰ.Demſrat̄ i pſpe
ctiua ꝙ oēs duo āguli q̄ꝝ alteꝝ ꝯſtituit radiꝰ icidēs
cū ſpeculo ⁊ reliquū radiꝰ reflexꝰ ſūt duo āguli radio
ſi eq̄les:⁊ h ꝯclō ꝓbat̄ ꝑ iſta geometrie.Oīuꝫ duoꝝ
triāguloꝝ q̄ꝝ vnꝰ angulꝰ vniꝰ eſt eq̄lis vni āgulo alte
riꝰ⁊ latera eq̄s āgulos ꝯtinētia ſunt ꝓpoꝛtiōabilia:
reliq̄ āguli ꝑut ſe reſpiciūt ſunt eq̄les.⁊ hec pꝛobatio
ſcđꝫ ꝙ ē ſimplr̄ geometrica abſtrahit a triāgulis ⁊
ab āgulis ⁊ laterib' radioſis ⁊ nō radioſis.Sꝫ ſcđm
ꝙ venit i ſyllꝫ demſtrantē ꝯclōnē ꝑdictā ſpeclatiue ap
ꝓpꝛiat̄ ad triāgulos ⁊ ad āgulos ⁊ latera radioſa h
mō.Oīuꝫ duoꝝ triāguloꝝ radioſoꝝ q̄ꝝ vnꝰ āgulꝰ ra
dioſus vniꝰ ē eq̄lis vni āgulo radioſo alteriꝰ ⁊ latera
radioſa eq̄s āgulos radioſos ꝯtinētia ſūt ꝓpoꝛtiōa
bilia reliq̄ āguli radioſi ꝑut ſe reſpiciūt ſūt eq̄les.Sꝫ
oēs duo āguli q̄ꝝ alteꝝ ꝯſtituit radiꝰ icidēs cū ſpeclo
⁊ reliquū radiꝰ reflexꝰ ſūt āguli radioſi ſeſe recipiētes
duoꝝ triāgloꝝ radioſoꝝ q̄ꝝ vnꝰ āgulꝰ radioſus vni
us eſt eq̄lis vni āgulo radioſo alteriꝰ:⁊ latera radioſa
eq̄s āglo radioſos ꝯtinētia ſūt ꝓpoꝛtiōabilia.g̃ oēs
duo āguli q̄ꝝ alteꝝ ꝯſtituit radiꝰ icidēs cū ſpeculo ⁊
reliquū radiꝰ reflexꝰ ſunt duo āguli radioſi eq̄les:ma
nifeſtū ē itaq̄ꝫ ꝙ i ſcīa ſubalternata q̄ꝫ i ſcīa ſubalter
nāte mediū ſumptū tale q̄le ē in ſyllō ē appꝛoximatū
extrēis.Differt tñ ſyllꝰ īferioꝛis ſcīe a ſyllō ſupioꝛis i
h ꝙ ſyllꝰ ſcīe īferioꝛis ē ſyllꝰ:q2 ſꝫ ſyllꝰ ſcīe ſupioꝛis
ē ſyllꝰ ꝓp qd:qđ pꝫ in ſupioꝛi exēplo.Cauſa nanq̄ꝫ
eq̄litatis duoꝝ āguloꝝ factoꝝ ſup ſpeculo ex radio
īcidēti ⁊ reflexo nō ē mediū ſumptū ex geometria.ſꝫ
eiꝰ cā ē natura radioſitatis ſeſe generātis ſcđꝫ icēſuꝫ
rectū q̄ cū gñat̄ ſup obſtaculū hñs in ſe nāꝫ humidi
ſpūalis fit ibi ſicut ꝓncipiū regenerās ſe ſcđꝫ ſimilē
viā ei ꝑ q̄ꝫ gñat̄.Cū.n.opatio nāe ſit finita ⁊ reglaris
neceſſe ē vt via regñationis ſit ſimilis vie ſue genera
tiōis:ita regenerat̄ in angulo equali āgulo īcidēti.

¶ Quare ex his manifeſtuꝫ eſt qđ nō ſit
demſrare vnūquodq̄ꝫ ſimplr̄: ſꝫ ſecun-
dū ꝙ ex pꝛopꝛijs vniuſcuiuſq̄ꝫ pꝛīcipijs
eſt.Sed hoꝛum pꝛincipia habent cōe.

¶ Ex.ij.ꝯclōne pꝛia oñſa ⁊ explanatiōe eiuſdē ꝯclō
nis ſequit̄ hec.12.ꝯclō.ꝙ oēꝫ demſrationē neceſſe ē eē
ex ꝓncipijs appꝛopꝛiatis ꝯclōni:qđ g̃ dic̄ Ari.(Qua
re ex his māifeſtū eſt ꝙ nō ſit demſrare vnūqđq̄ꝫ ſim
plr̄)recapitulatio eſt:⁊ hec lr̄a.(Sꝫ ſm ꝙ ex vniuſcu
iuſq̄ꝫ ꝓncipijs)dicit hāc ꝯclōnē.12 Si.n.nō ſuffic̄ d
mſrationi vt ſit ex ꝓncipijs vis ⁊ idemſrabilibꝰ niſi et
ſit ꝓmū de medio ⁊ h de tertio ſm ꝙ ipm ē.manifeſtū
eſt ꝙ opꝫ demſrationē eē ex appꝛopꝛiatis ꝯclōni.Neq̄ꝫ
ſeq̄t̄ ex h demſrationē ſemꝑ eē in terminis ꝯuertibili
bus q2 nō ſolū dr̄ ꝓpꝛiū vł appꝛopꝛiatū ꝙ ꝯuertit̄ cū
aliq̄:ſꝫ ꝙ egredit̄ ab alio:nō ꝑ mediū aliqđ.ſꝫ imedia
te dr̄ eiꝰ ꝓpꝛiū vel appꝛopꝛiatū.Dr̄.n.ꝓpꝛiū q̄ſi po-
ro ꝓmū.i.ꝓuatū.Silr̄ ex eo ꝙ oꝫ ꝓmū dici d medio:⁊ h
de tertio ſm ꝙ ipm eſt ⁊ ꝓ nō ſequit̄ ꝙ demſratio ſit
ſemꝑ in terminis ꝯuertibilibꝰ neq̄ꝫ ꝙ ꝯcluſio ſit non
vniuerſalis.Licet Themiſtiꝰ videat̄ velle ꝙ ꝯcluſio
nō ſit vl̄is nihil eniꝫ pꝛohibet idē dici d pluribꝰ ita
ꝙ de quolꝫ illoꝝ pꝛimo dicat̄.ſic genus dr̄ ꝓmo de
duabꝰ ſpēbus coequeuis ꝑ q̄s ipm genus pꝛimo di
uidit̄.Iꝫ.n.genus ꝑdicet̄ de diffōne ſpēi ⁊ de diffōne
ꝓpꝛia nō tñ ꝓpter hoc nō dr̄ ꝓmo d ſpē ſibi ꝓxima
q2 ꝑdicatum dr̄ de ſubiecto ꝓmo cū nō eſt aliud a ꝑ
dicato ⁊ a ſubo de quo dicat̄ pꝛiꝰ vñ cū diffō ſit ideꝫ
ſimplr̄ cū diffinito:Iꝫ genus ꝑdicet̄ de diffōne ſpēi ⁊
de diffōne ꝓpꝛia nihil minus dicet̄ de ſpē ꝓmo.Si
militer cū idē diffinitū dr̄ de ſua diffōne mali ⁊ foꝛ
mali vel ecōuerſo:⁊ cū vna illaꝝ diffinitionuꝫ dr̄ de
reliqua:q̄libet illaꝝ ꝑdicationū eſt de ꝓmo ⁊ ſcđm ꝙ
ipm eꝰ:ꝙ aūt ꝯcluſio ſit vl̄is pꝫ ex verbis Ari.ſupꝛa
his.ſ.(Manifeſtū ē qm̄ remoto inſit pꝛimū vt ab iſo
pleuro eneo triāgulo inſunt duo recti.⁊ paulopoſt
(Cui vo igit̄ pꝛimi ſi itaq̄ꝫ triāguli eſt ⁊ ſm ꝙ h ineſt
⁊ alijs hmōi vlr̄)Demū eſt ex appꝛopꝛiatis ꝓncipijs:
cui dicto ſubiūgit Ari.ꝙ iꝫ ipſa ꝓnꝰ ſint appꝛopꝛia
ta(hñt tñ cōe)ideſt hñt cōem phiam explanātē ipſa
ꝓnꝰ:vt metap.vel topicā.⁊ ſm h eſt ſenſus ipſius lr̄e
ſequentis.ſ.ꝙ lꝫ pꝛincipia cū veniunt in ſyllogiſmū
ſunt appꝛopꝛiata tñ q̄dam ipſoꝛuꝫ in ſe conſiderata
ſunt pꝛincipia cōmunia.¶ Uel pōt hoc continuari
ei qđ ſupꝛadictū eſt.ſ.ꝙ ſcīa ſubalternans ⁊ ſubalter
nata differunt.q.diceret lꝫ ſubalternans ⁊ ſubalter
nata differant.tñ cōicant in pꝛincipijs.

a ¶ Textꝰ iſte eſt ꝯ eos qui tenēt ꝙ vl̄e ſꝫ ꝙ loquitur phiꝰ i hoc libro ē paſſio gñis vel ſpēi nāꝫ inſequens.

¶ Si aūt h manifeſtuꝫ ē manifeſtum qđ
nō eſt vniuſcuiuſq̄ꝫ pꝛopꝛia pꝛīcipia mō-
ſtrare:erunt.n.illa oīum pꝛincipia ⁊ ſcīa
illoꝛum ſcientia oīum.Et nāq̄ꝫ ſciuit ma
gis intelligēs ex ſuperioꝛibus cauſis.Ex
pꝛioꝛibus enim ſciuit cum ex cauſatis nō
ſciat cauſas.quare ſi magis ſciuit ⁊ maxi
me ⁊ ſcīa illa erit magis ⁊ maxime.

¶ Cōcluſio.13.huius ſcīe eſt ꝙ nullius ſcientie eſt de
mōſtrare ꝓpꝛia ꝓnꝰ.Cuiꝰ rō eſt.q2 ꝓnꝰ aliciuꝰ ſcīe ſūt
ꝓmꝰ oīuꝫ i illa ſcīa ⁊ ex ſcīa ꝓncipioꝝ depēdet ſcīa reli
q̄rū eiuſdē ſcīe:⁊ ꝓnꝰ ſunt magis ſcita ſubſequētibꝰ i
eadem ſcīa ⁊ nihil magis ſcit̄ pꝛincipijs in eadē ſcīa:
non igit̄ demſrantur ꝓnꝰ in eadē ſcīa.q2 ſi demſraren
tur in eadem ſcīa tūc alia eſſent magis ſcita ipſis in
illa ſcīa:qđ eſt inconueniens.¶ Hec etiam.13.ꝯclō ſe
quitur ex pꝛoximo dcō Q2 ſi demſratio nō eſt niſi ex
ꝓpꝛijs pꝛincipijs:⁊ ipſa ꝓnꝰ non hñt manifeſtatio
nē niſi ex phīa cōi:tunc nulliꝰ ſcīe eſt ꝓpꝛia pꝛincipia
oſtendere.Sed phīe cōis eſt explanare illa.

¶ Sed demonſtratio non cōuenit in ali-
ud genus:niſi ſicut dictum ē geometrice
in mecanicas aut pſpectiuas ⁊ arithme-
trice in harmonicas.

¶ Repetit ꝑdicta vt ex his explanet q̄ꝫ difficile ē ſci
re an ſciamꝰ:⁊ vt ex hoc ꝯcluſionē oñdēt nobis mo
dū quo ſcimus nos ſcire:dicit ergo ꝙ cū(Demſratio
nō ꝯuenit in aliud genus)niſi ſicut dictū eſt cuꝫ vna
ſcīa deſcendit in aliā ⁊ tunc nō eſt genus aliud ſꝫ ge-
nus idē alterius.q̄ſi diceret demſratio eſt ex ꝓpꝛijs.

¶ Difficile.n.ē noſſe ſi ſciuit:aut nō diffi
cile.n.ē noſſe ſi ex pꝛopꝛijs vniuſcuiuſq̄ꝫ
pꝛīcipijs ſcimꝰ aut nō ꝙ vere ē ſcire:opi-

namur aũt ſi hẽamus ex aliquibus veris
ſyllĩm ⁊ p̃mis ſcire:ſed h̃ non eſt ſed pri/
ma oꝫ eſſe primis. Dico aũt principia in
vnoquoq; genere illa q̃ cũ ſint nõ cõtigit
demõſtrare. Quicqd igitur ſignificẽt pri/
ma ⁊ q̃ ex his ſunt accipiendũ eſt. qd aũt
ſint principia neceſſe eſt accipere. Alia ve
ro demõſtrare vt qd vnitas ⁊ quid rectũ:
⁊ quid triangulus. Eſſe aũt vnitatẽ acci/
pere ⁊ magnitudinẽ. altera vero demr̃are.

Et pp̃ h̃ diffi cile ẽ noſcere qñ nos ſcim⁹ ⁊ qñ nõ: qꝛ difficile ẽ noſcere qñ ex ꝓprijs pñcipijs acqrim⁹ ſciaꝫ vl̃ cognitionẽ qd ẽ vere ſcire. Multotiẽs.n. opiamur nos ſcire cũ ea ex qb⁹ ſyllogizam⁹ ſũt va ⁊ idemõſtrabilia: cũ tñ h̃ nõ ſufficiat. Sꝫ oꝫ principia approximata eſſe: ſicut preoñſum eſt. Et voco pñcipia q̃ cũ ſint va nõ cõuenit mõſtrare illa i eadẽ ſcia. Ad explanãdũ itaq; quo mõ cognoſcem⁹ qñ ſcim⁹ ⁊ hẽm⁹ demr̃ationẽ ex ꝓprijs paꝝ ordit alr̃⁹ .ſ. ab enũeratiõe ⁊ diffõne eoꝝ q̃ veniũt in demr̃ationẽ. Dic itaq; ꝙ prima .ſ. ſubꝫ ſcie ⁊ dignitates ⁊ ꝓpõnes ⁊ q̃ ſunt ex his ſcꝫ. paſſiões oĩa accipiunt qd ſignificẽt[b]. Sꝫ pñcipia vt ſubꝫ ⁊ dignitates ⁊ poſitiões accipiũt ẽt eẽ: alia vero vt paſſiones oꝫ demõſtrare. v.g. vt vnitas q̃ eſt ſubm ⁊ rectũ ⁊ triãgul⁹ q̃ ſũt paſſiões oĩa accipiũtur qd ſignificẽt. Sꝫ vnitas accipit eẽ i arithmetica ⁊ magnitudo i geometria. Reliq̃ vero vt rectũ ⁊ triãgl̃ demr̃ant.

b Et ſic d̃ dignitate p̃ cognoſcitur qd et qꝛ hoc idem Auerrois capite. 24.

Sunt aũt qbus vtimur in demr̃atiuis
ſciẽtijs alia quidẽ ꝓpria vniuſcuiuſq; ſcie
alia vero cõia. Cõia aũt ſm̃ analogiaꝫ: qm̃
vtile ẽ quantũ in eo ꝙ ſub ſcia eſt genere.
Propria quideꝫ vt lineã eſſe huiuſmodi
⁊ rectuꝫ. Cõmunia autem vt equalia ab
equalib⁹ ſi auferas ꝙ eq̃lia reliqua ſunt.
Sufficiẽs aũt eſt vnũquodq; iſtoꝝ: q̃tuꝫ
in genere ẽ. Idẽ enim faciat ⁊ ſi nõ oĩbus
accipiat: ſꝫ i magnitudinib⁹ ſoluꝫ arithme
ticus aũt i numeris. Sũt aũt ꝓpria qdem
⁊ q̃ accipiuntur eſſe circa que ſcientia ſpe
culat̃ que ſunt per ſe: vt arithmetica vni/
tates: geometria ãt ſigna ⁊ lineas. Hec.n.
recipiũt eẽ ⁊ hoc eẽ. Horũ aũt paſſiones
p̃ ſe qd quideꝫ ſignificet vnũquodq; acci/
piũt: vt arithmetica qdeꝫ qd par aut ipar
aut q̃drãgulus aut cub⁹: geometria vero
qd rõnale aut reflecti aut curuar̃. Qd aũt
ſint d̃mõſtrant per cõmunia ⁊ ex his que
demonſtrantur ⁊ aſtrologia ſimiliter.

Quaſi diceret q̃dã accipiũtur qd ſignificẽt tm̃: q̃dã vero ⁊ qd ſignificãt ⁊ qꝛ ſunt. Eoꝝ itaq; q̃. accipiũt eẽ in ſcientijs demõſtratiuis: q̃dã ſunt ꝓpa vniuſcuiuſq; ſcie ⁊ q̃dã nõ: ſed cõia. nõ aũt ſũt cõia ſic̃ genus vnũ penit⁹ vniuocũ. ſed ſunt cõia ſꝫ analogiã .i. hñt cõmunitatẽ ſꝫ ꝓportionẽ vnã: vñ pñt i gñib⁹ diuerſis appropriari. Et neceſſe ẽ ẽt pñcipia cõia cũ veniũt in demr̃ationẽ in ſcia ſpeciali approp̃ari gñi ſubo i illa ſcia: Et hec ẽ .14. ꝯclo hui⁹ libri: ⁊ ſeqt̃ ex .xij. ꝯclo

ne hui⁹: qꝛ ſi oĩs demr̃atio eſt ex pñcipijs ꝓprijs neceſſe ẽ pñcipia cõia cũ veniũt i demr̃ationẽ fieri ꝓpa ⁊ i h̃ ſmõe docemur cognoſcẽ qñ demr̃atio ẽ ex ꝓprijs. Cũ.n. tria ſint q̃ ſumunt̃ in demr̃atiõe .ſ. gen⁹ ſubm: ⁊ paſſio ꝓbata de ſubo: ⁊ ea ex qb⁹ ꝓbat̃ genus aũt ſubm ⁊ paſſio ſemp̃ ſint ꝓpria ſcia: ea ãt ex qb⁹ d̃mr̃atur in ſe ꝯſiderata. qñq; ſũt ꝓpa qñq; cõia. Si ſit demr̃atio ex cõib⁹ pñcipijs aꝓpriatis tñ gñi: ſubo manifeſtũ ẽ ꝙ tũc ẽ ex pñcipijs ꝓprijs: ⁊ ꝙ tũc vẽ ſcim⁹. Ponit ãt Ar. exẽpla pñcipioꝝ ꝓpoꝝ vt lineã eẽ lõgitudinẽ ſine latitudie cui⁹ extr̃eitates ſũt duo pũcta: ⁊ rectã lineã eẽ a pũcto i pũctũ extẽſiõeꝫ. Cõia ãt ſũt, vt ſi ab eq̃lib⁹ eq̃lia demas ⁊c̃. ⁊ hec cõia in ſpẽli ſcia debẽt appropriari gñi ſubo: ſic̃ in geometria magnitudib⁹ ⁊ i arithmetica nũeris. Itẽ ꝓpria ſũt gña ſuba i ſciẽtijs q̃ accipiunt̃ eẽ: circa q̃ ſuba demr̃atores ſpeculant̃ p̃ ſe accñtia d̃ illis ſubis: vt arithmetica ꝓpa ſbijc̃ vnitates: ⁊ geometria pũcta ⁊ lieas: ⁊ ſupponũt qñ ſũt ⁊ qd ſũt ſꝫ d̃ paſſiõib⁹ hoꝝ ſupponũt qd ſignificẽt ſolũ ſic̃ arithmetica qd ẽ ipar aut nũer⁹ q̃drat⁹ aut cubic⁹ ⁊ geometria qd rõnale ⁊ qd reflexũ ⁊ qd curuũ: ⁊ ꝙ he ſcie demr̃ant has paſſiões. nõ dico in quãtũ ſunt diffõnes ſꝫ ea q̃ ſunt diffõnes demr̃ant p̃ ea pñcipia que ſunt cõia: ⁊ ex ꝯclonibus p̃mis p̃us d̃mr̃atis

Ois eni demõſtratiua ſcia circa tria e
⁊ q̃cũq; eẽ ponunt̃. Hec aũt ſũt gñs cui⁹
p̃ ſe paſſionũ ſpeculatiua ẽ. ⁊ q̃ cõmunes
dicunt̃ dignitates ex qbus p̃mis demõ
ſtrant ⁊ tertiuꝫ paſſiones q̃rum qd ſigni/
ficet vnaqueq; accipit. Quaſdam tñ ſciẽ/
tias nihil ꝓhibet ⁊ q̃dam horũ deſpicere
vt gen⁹ nõ ſuppõere eẽ ſi ſit manifeſtũ qm̃
ẽ: nõ.n. ſil̃r manifeſtũ ẽ ꝙ numer⁹ ſit ⁊ qd
calidũ ⁊ frigidũ ſit ⁊ paſſiões nõ recipe eſt
qd ſignificẽt ſi ſint manifeſte. Sicut neq;
cõia nõ recipit qd ſignificent: vt equalia
ab equalib⁹ demere: qm̃ notuꝫ ẽ ſed nihil
min⁹ tria hec ſunt neceſſaria: circa quod
demõſtrat ⁊ que d̃mõſtrãt ⁊ ex qbus.

Enũerauit p̃lo tria q̃ oꝫ p̃eſſe ⁊ p̃accipi ab addiſcẽte in oĩ demr̃atiõe: ⁊ adhuc recapitl̃at ea ꝯtinuãdo ſmonẽ ſuũ p̃dictis. vt oñdat nob ꝙ lꝫ neceſſe ſit precognoſci ⁊ p̃accipi a diſcipulo de ſubo ⁊ de his ex qb⁹ ſyllogizabit̃ qꝛ ſit ⁊ qd ẽ ꝙ dr̃. de paſſiõe ꝯcludẽda qd ſignificet: nõ tñ oꝫ ſp̃ hec oĩa p̃ſcribi i pñcipijs librorꝝ demr̃ationũ nec oꝫ ſp̃ ꝙ doctor p̃ordinet hec oĩa apd diſcipulũ: qꝛ ſi q̃dã hoꝝ in qbuſdã ſciẽtijs ſunt nota. ⁊ accepta apd oẽm diſcentẽ abſq; eo ꝙ p̃ſcribant̃ vel predoceant̃ ſup̃fluũ eẽt p̃ſcribere illa vel p̃docẽ. Unñ ſup̃ſedẽdũ eſt a p̃ſcriptõe ⁊ p̃ordinatione hoꝝ quorũdã vtpote ſi ſint p̃accepta p̃ ſe ab oĩ diſcẽte. ⁊ iſtd ꝙ hic dic Ari. ñ ẽ de ſba h⁹ ſcie: ſꝫ d̃ bonitate ⁊ ꝯmoditate docẽdi ſcias demr̃atiuas. Dicit ḡ ꝙ ſcia demr̃atiua circa tria eſt que opꝫ diſcẽtẽ ſp̃ p̃cognoſcẽ ⁊ p̃accipere anteq̃ʒ in effectu demr̃et. tñ nihil ꝓhibꝫ q̃ſdã ſciaſ deſpicẽ q̃dã illoꝝ vt .ſ. nec p̃doceat nec p̃ſcribat vel p̃ordinet ea anq̃ʒ demr̃et: ſic nõ opꝫ de gñe ſubo p̃ſcribẽ ⁊ p̃ſupponere qm̃ eſt ſi apd oẽs manifeſtũ eſt qm̃ eſt. Ueluti in ſcia nãli nõ opꝫ preſcribere ſic̃ ſuppõnem. qm̃ calidũ eſt vel frigidum ẽ. qm̃ h̃ eſt notũ ſenſu apd quẽlꝫ. Sil̃r de paſſiõib⁹ qbuſdã nõ oportet preſcribere qd ſignificẽt vt qñ itẽtio nois

vulgata eſt: ſicut nec de cõib⁹ dignitatib⁹ ꝑſcribit qd ſignificẽt: qm̃ eoꝝ ſignificatio eſt vulgata: tñ oꝫ ſemꝑ hec tria ꝑaccipi neceſſario ĩ alo dicẽtꝫ: ⁊ cũ eget illis ĩ demr̃ãdo oꝫ vti illi ſ ac ſi eẽnt ꝑſcripta ⁊ ꝑordiata.

Capitulum. ix.

NOn ẽ aũt ſuppõ neqꝫ petitio ꝙ neceſſe ẽ ꝑꝑ ſeipm̃: ſꝫ digni tas ⁊ videri neceſſe ẽ. Nõ ẽ.n. ad exterius rõnẽ: ſed ad eã q̃ eſt in aĩa: qm̃ nec ſyllogiſmus. Semꝑ eni. eſt inſtare ad exterius rationeꝫ: ſed ad interius rationem non ſemper.

¶ Docuit Ariſ. nos q̃dã qñqꝫ poſſe ⁊ debere omitti ĩ ꝑncipijs dẽmr̃ationũ vtpote q̃ ſꝑ ſũt nota diſcẽti: ⁊ ex h̓ hẽm⁹ ꝙ ea q̃ nõ ſũt nota ꝑ ſe diſcẽti nõ debẽt omitti ĩ ꝑncipijs demr̃ationũ vt ſũt ſuppõnes ⁊ petitiões. vt igit̃ mãifeſtũ ſit nob̓ q̃ pñt ⁊ d̓bẽt omitti ĩ ꝑncipijs dẽmõſtratiõuꝫ ⁊ q̃ nõ debẽt omitti: aſſignat dr̃iaꝫ eorũ q̃ ſolẽt ꝑpõi ĩ demr̃atiõib⁹ vt ꝑ aſſignatas dr̃ias ſciam⁹ q̃ ſũt omittẽda qñqꝫ ⁊ q̃ nũq̃ꝫ omittẽda. ¶ Dicit ḡ ꝙ illud qđ hꝫ ꝑꝑ ſeipꝫ ⁊ nõ ꝑ mediũ neceſſitatẽ vt ſit: ⁊ vt mãifeſtũ ſit apd̓ oẽꝫ intellectũ nõ ẽ ſuppoſitio vel petitio ſꝫ eſt dignitas: q: ꝙ tale eſt ꝙ ipꝫ ꝑ ſe ẽ ⁊ ꝑ ſe mãifeſtũ ẽ nõ eget rõne vl̓ ſyllõ exteriori oñdẽte illd̓ eẽ vel aliq̃ mõ explanãte illd̓. Oĩs v̓o ſuppõ vl̓ petitio eget exteriori rõne explanãte vl̓ dẽmr̃ante illd̓. Dignitas v̓o nõ eget niſi rõne q̃ ſcita ſit ĩ aĩa: ſic viſus ĩ oculo: ⁊ ſic lucidũ viſibile ad h̓ vt videat̃ non eget niſi viſu exteriori cadẽte ſuꝑ ipꝫ. Sic dignitas ad h̓ vt ſciat̃ nõ eget niſi rõne q̃ ẽ aſpectus mẽtis ſimpl̓r ſuꝑ ipaꝫ cadẽte ⁊ nl̓lo alio explanãte. Silr̃ nec ſyll̓s ꝑfect⁹ eget aliq̃ niſi rõne ſola q̃ ẽ aſpect⁹ mẽtis ſuꝑ ipꝫ cadẽte: ⁊ nullo alio explanãte ipꝫ. ¶ Cognoſcit̃ aũt v̓itas ꝑpõnis: cũ vr̃ idẽtitas ĩ ſuba ꝑdicati ⁊ ſubi. Et cog̃ſcit̃ neceſſitas ſyll̓i cũ vr̃ idẽtitas vtriuſqꝫ extrẽitatis cũ medio termio. In q̃cũqꝫ aũt ꝑpõe ſyllõ manifeſte ſunt ꝑ ſe identitates iſte illa ꝑpoſitio ẽ dignitas ⁊ ille ſyll̓s ẽ ꝑfectus. Et dico ꝙ dignitas nõ eget exteriori rõne: q: ad oẽ ꝙ eget exteriori rõne: ẽ inſtare ⁊ nõ dico ꝙ ↄ oẽ tale poſſit fieri iſtãtia v̓a: ſꝫ apd̓ ipꝫ q eget exteriori rõne illius nõ eſt ipm̃ acceptuꝫ in oĩbus. Dr̃ aũt hic inſtantia acceptio in aliq̃ ⁊ non acceptio in aliquo. Ad dignitatẽ v̓o nõ ẽ poẽ vt afferat̃ qs talẽ inſtantiã: q: ipa neceſſario accepta eſt ĩ oĩb⁹. hẽbus itaqꝫ qđ dignitas: ⁊ eius dr̃iaꝫ q̃ dr̃t ab alijs.

c ¶ Et hoc marie d̓ ſyllogiſmo nã liꝫ cõcludẽte q: ſyll̓s hui⁹ mõi ↄcludit ↄ̓lonẽ illaꝫ quã aĩa nr̃a ex nã ſua eſt apta elicere ipſos.n. producit cogitatio abſqꝫ cõſideratione pꝫ ex Auer. ꝑ ꝓoꝛ capite.5.⁊.6.

¶ Quecũqꝫ igitur demõſtrabilia accipit ipſe non demonſtrãs. Hec qdẽ ſi ꝓbabilia accipiat diſcenti ſupponunt̃ ⁊ ſunt nõ ſimpl̓r ſuppoſitio: ſed ad illum tm̃.

¶ Cũ v̓o aliqd ẽ dẽmr̃abile in ſuꝑiori ſcia ſi accipiat̃ ab addiſcẽte ſine demr̃atiõe: ⁊ ipi ſit ĩꝓbabile tũc ẽ h̓ ipi ſuppõ ⁊ nõ ẽ ſimpl̓r ſuppõ. Simpl̓r.n. ſuppõ ẽ ꝙ neqꝫ ẽ dẽmr̃abile neqꝫ ei⁹ receptio eſt nec̃la apd̓ oẽs.

¶ Si vero neqꝫ vni⁹ opionis: aut cõtrarie eẽ accipiat: idẽ petit: ⁊ in h̓ differũt ſuppoſitio ⁊ qõ. Eſt.n. qõ in ↄtrariũ diſcentis opioni: aut ꝙ aliqs demr̃abile cũ ſit accipiat ⁊ vtatur non demonſtrans.

¶ Si v̓o aliqd ẽ demr̃abile in ſuperiori ſcia: ⁊ ꝙ ipꝫ nõ ſit ꝓbabile diſcẽti: vl̓ ſit ẽtei ĩꝓbabile: tunc oꝫ vt doctor petat illd̓ a diſciplõ: ⁊ hec ẽ petitio vl̓ qõ: q: hec ẽ dr̃ia petitiõis ſiue qõnis ad ſuppõnẽ: q: ipa ẽ ↄ̃ria opioni diſcẽtis ⁊ tũc ẽ qõ: aut nõ opiata cũ ſit dẽmr̃abil̓: ⁊ tũc ẽ petitio q̃uis ſit dẽmr̃abil̓. Accipit tñ ꝑ petitionẽ doctoris ſine demr̃atiõe: ⁊ vtit̃ illa in demõſtratione. ¶ Sciendum tñ ꝙ petitio vocat̃ cõit̓ oẽ qđ accipit̃ ſine demõſtratione cũ ſit demõſtrabile ſiue ſit ꝓbabile diſcenti ſiue non.

¶ Termini⁹ ḡ nõ ſut ſuppõnes: nihil.n. eſſe aut nõ eſſe dicũt ſed in ꝑpõnib⁹ ſunt ſuppõnes. Termini aũt nõ ſed ſolũ itelligere opꝫ h̓ audiẽti: nõ eſt ſuppõ niſi ⁊ audire ſuppõnẽ aliqs eſſe dicat: ſꝫ quorũcũqꝫ exiſtentiũ in eo ꝙ illa ſunt ſit ↄclõ. Neqꝫ geometria falſa ſuppõit ſicut qdã affirmãt dicẽtes ꝙ nõ oꝫ falſo vti: geometraꝫ aũt mẽtiri dicẽtẽ vnius pedis eẽ nõ vni⁹ pedis: aut rectã ſcriptã non rectã eſſe: ſed geometra nihil cõcludit ſm̃ hãc lineã q̃ꝫ ipſe poſuit: ſꝫ q̃ ꝑ hoc oſtendunt̃. Ampli⁹ petitio ⁊ ſuppõ oĩs: aut ſicut totũ ẽ: aut ſicut in parte. Termini aũt neutrũ horũ.

d ¶ Quare diffõ dicat̃ terminus vid̓ linco.⁊⁹ h̓ capite 2⁹ iſ.

¶ Diffõnes aũt q̃ ponunt̃ in initijs demr̃ationum nõ ſũt ſuppõnes: q: oĩs ſuppõ dicit aliqd de aliq̃ vl̓ aliqd ab aliquo: ⁊ ẽ ꝑpõ ordinãs duas rõnes ſubiecti.ſ. ⁊ ꝑdicati in ſubo vno vel a ſubo vno. Diffinitio v̓o h̓ nõ facit: ſꝫ ſolũ explicat rẽ ſimplicẽ: ⁊ intellꝰ apꝑhendẽs diffõnẽ indiɀtũ ẽ diffõ non ẽ niſi itellꝰ q̃dam mõ ſimplex cadens ſuꝑ vnũ explicitũ: ⁊ non ẽ itellꝰ cõpoſitus nec ordinatiuus vni⁹ ad aliud: ſꝫ ẽ ſicut viſus cadẽs ſuꝑ viſibile expãſuꝫ ⁊ euolutũ: vel ſicut auditꝰ cadẽs ſuꝑ vocẽ nõ ↄfuſã: ſꝫ detmiatã ĩ ſenſu auditus ſuis differẽtijs. Vñ intellꝰ diffõnis non ẽ niſi ſicut apꝑhẽſio ſimplex: quẽadmodũ viſus ⁊ audit⁹. Itẽ oĩs ſuppõ ⁊ petitio ẽ vlis vl̓ ꝑticularis: diffõ aũt neutrũ hoꝝ. hẽmus itaqꝫ dr̃ias dignitatis ſuppõnis ⁊ petitiõis ⁊ diffõnis: q̃ ſolẽt ꝑordinari in ſciẽtijs demr̃atiuis: ⁊ ex coꝝ dr̃ijs. Pꝫ nobis ꝙ ſuppõnes ⁊ petitiões: nõ pñt omitti qn ordinent̃ ĩ ꝑncipijs ſciarũ demr̃atiuaꝝ. Quaſdaꝫ aũt dignitates ⁊ diffõnes ↄueniẽs ẽ omitti. In his ẽt differẽtijs aſſignãdis innuit Ari. apte ꝙ oĩs ſuppõ ⁊ petitio v̓a ẽ ⁊ q: qdã putãt h⁹ oppoſitũ remouet h̓ dicens ꝙ geometer non ſuppõit falſuꝫ: ſꝫ dicat lineã viſibilẽ q̃ nõ ẽ rectã aut bipedalis eẽ rectã aut bipedaleꝫ: nõ.n. ẽ eius intẽtio de hac linea viſibili: ſed de linea intelligibili q̃ ſignificatur per lineam viſibilem.

¶ Species quidẽ igitur eſſe aut vnũ aliquid extra multa nõ neceſſe ẽ: ſi demr̃atio erit: eẽ tñ vnũ de multis veꝝ dicere ẽ neceſſe. Non.n. erit vl̓e niſi hoc ſit. Si vero vl̓e non ſit: mediũ nõ erit. Quare neqꝫ demõſtratio. Opꝫ igit̃ aliquid vnũ ⁊ ideꝫ in pluribus eſſe non equiuoce.

¶ Iſtd̓ põt ↄtinuari ei qđ ſupra dcm̃ ẽ ꝙ demr̃atio ẽ ex incorruptibilib⁹. Ex h̓.n. vr̃ ꝙ nõ ẽ poẽ ponere vl̓ia niſi ſepata a ſenſibilib⁹ corꝑib⁹. Põt ẽt ↄtinuari primo dicto.ſ. ꝙ dignitas ⁊ ſyll̓s non egẽt niſi rõne interiori aſpiciẽte pluriũ idẽtitatẽ ĩ ſubo: ⁊ ꝙ ſuppõ ſimpl̓r dic̃ aliqd de aliquo ⁊ duo idẽ in ſubiecto ꝙ ſi hec ſint v̓a.ſ. ꝙ opꝫ in ꝑpõne vera affirmatiua ⁊ in

oportet

ſyllo ſuenire plures rōnes ⁊ formas in ſubo vno nō
oȝ ponē vlia ſepata a ſubis.imo neceſſe ē ꝙ ſint inē-
ta in ſubis:⁊ forte ꝙ Ari.voluit hāc lraȝ ꝯtinuari nō
ſolū vno dictoꝝ modoꝝ ſed vtroqȝ.Dic̄ ḡ ſpēs.i.for
mas ſeparatas:qḋ ſic exponit:p ꝓpa vba.Aut vnū ali
qd eſſe extra multa nō neceſſe ē ſi demr̄atio erit.ſȝ ne
ceſſe eſt vere dicē vnū de mltis ⁊ in multis:aut vle
nihil eſt ⁊ ſi h°:tunc neqȝ medium neqȝ demonſtra-
tio eſt aliquid: quapꝑ opȝ ad hoc ꝙ demōſtratio ſit
vnū vle non equocū reperiri in multis. Cap.x.

Contingere aūt ſimul affirma-
re ⁊ negare neqȝ vna recipit de
monſtratio:niſi indigeat mon
ſtrari concluſio ſic.

¶ Oſtēdit Ar.in prio caplo ꝙ opȝ ꝓpria pncipia
appropriari gn̄i ſubo.⁊ qꝛ h̄ poſſet itelligi de princi-
pijs cōib° q̄ veniūt mū in demr̄ationē oñſiuā.oñdit i
caplo iſto ꝙ ēt pn̄a cōia q̄ veniūt ſiue accipiunt i de
mr̄atiōib° ducētib° ad ipoſe oȝ appropriari gn̄i ſbo
⁊ ꝯcloni.Et dicit ēt q̄ ſunt illa cōia q̄ accipiunt in tali
b° demr̄ationib°.qꝛ illa cōia ſunt duo.quoꝝ alteꝝ ē
neceſſariū.ſ.de q̄libet affirmatio vel negatio ⁊c.cui
nō pōt falſigraph° ꝯdicere.Et reliquū ē ipoſe.ſ.h̄.de
aliquo eodē affirmatio ⁊ negatio.⁊ iſtō dat falſigra-
phus ſpōte ſua.nō tn̄ ꝯcedit iſtō ſūptū cōiter.ſȝ in p
prijs termis.⁊ deducit ex h̄ ad ꝯclonē ipoſeȝ q̄ abne
gat idē a ſe.Dic̄ ḡ ꝙ nulla demr̄atio recipit affirma-
tionē ⁊ negōnē eiuſdē de eodē.niſi cōcluſio ſit talis
q̄ nō poſſit oſtendi niſi p affirmationē ⁊ negationem
eiuſdē de eodē.Et hec eſt quintadecima cōcluſio h°
ſcie.Cuius explanatio talis eſt.In aliqb° demr̄atiōi
b° ducētib° ad ipoſe ꝑuenit deductio ad opp̄m alicu
ius pncipij vel poſtēſi i illa ſcia q̄nqȝ vō ſit deductio
nō ad opp̄m alicui° pncipij vel poſtēſi in eadē ſcia.ſȝ
ad negationē alicui° a ſe:ſic fac̄ Ar.i 8.phyſi. poſito
ꝙ prim° mot° fuerit oñdit pmū motū nō fuiſſe pmū
motū.Silr pma demr̄atio deducēs ad ipoſe i qnto
li.Euclidis dducit ad abnegationē eiuſdē a ſe h̄ mō.
ītēdit ibi ꝙ due q̄ñtitates hn̄tes ad q̄ñtitatē tertiā ꝑ
portionē vnā ſūt eq̄les.cui ꝯdicit falſigraph° ⁊ ſumit
ꝙ due q̄ñtitates hn̄tes ad q̄ñtitatē tertiā ꝓportionē
vnā ſunt q̄ñtitates ineq̄les ad q̄ñtitatē tertiā ꝓportiōa
te.Vn̄ ſic ſyllogizat oēs due q̄ñtitates ineq̄les ad q̄ñ
titatē tertiā ꝓportiōate habent inequales ꝓportio-
nes ad tertiam: ſed due quantitates habentes ad
quantitatē tertiā ꝓportionem vnaȝ ſunt quantitates
due ineq̄les ad tertiā ꝓportiōate ḡ due q̄ñtitates hn̄
tes ad tertiā ꝓportionē vnā hn̄t:ineq̄les ꝓportiōes
ad tertiā.Silr qnta noni.Euclidis.⁊.13.deducūt ad
h̄ ꝙ nūerus q nō nūerat a nūero quodaȝ nūerat ab
eodē.⁊ ſic accidit in multis demr̄ationib° ducētib°
ad ipoſe tā nālib° q̄ȝ mathematicis q̄ȝ moralib°.qꝛ
ſit deductio ad abnegationē eiuſdē a ſe.h̄ āt nō pt̄ fie
ri niſi p ſyllm̄ ex oppoſitis.aut p ſylȝ ſupponēte ea
q̄ valēt oppoſita.Vn̄ i tali demr̄atiōe recipiūt affir-
matio ⁊ negatio oppoſite.q̄rū alterā dat ſpōte falſi-
graph° ꝯteruiēs.⁊ reliquā cōcedit neceſſario.qꝛ ē p
oſtēſa vel pcōfeſſa iter pncipia.Pluries aūt in talib°
deductiōib° ſit ſylȝ ex his q̄ valēt oppoſita q̄ȝ ex op
poſitis.qꝛ falſigraph° raro daret expſſe opp̄m pꝛaſ-
ſumpti ſȝ pluries dat ꝯuerſam oppoſiti alicui° pꝛaſ-
ſūpti ex q̄ ꝯuerſa ⁊ ex pꝛaſſumpto ſyllogizat i pma fi
gura ⁊ ꝯcludit abnegatio eiuſdē a ſe.ſic pȝ in ſupiori
ꝯclone qnti.Euclidis.Et itelligo hic p oppoſita nō
ſolū affirmationē ⁊ negationē ſimplr.ſȝ ēt in gn̄e.Di

cit ḡ ꝙ nulla demr̄atio recipit affirmationē ⁊ nega
tionē eiuſdē de eodē niſi ꝯclo ſit talis q̄ indigeat de-
mōſtrari ſic.i.p affirmationē ⁊ negationē oppoſitaſ.
vt q̄ñ ꝯclo ē abnegās idē a ſe.ſicut ſupiori ꝯclo.5.Eu
clidis dicit ꝙ eq̄les ꝓportiones ſunt ineq̄les.

¶ Oñdit aūt accipiētib° pmū ḋ medio ꝙ
veꝝ ſit affirmare negare āt nō veꝝ:mediū
aūt nihil differt eē ⁊ nō eē accipe.Silr aūt
⁊ tertiū.Si.n.aſſignet de quo hoieȝ verū
ē dicere aial q̄uis nō hoieȝ verū.Sȝ ſi ſo
lū hoieȝ aial eē oē:nō aial aūt n̄.erit.n. ve
rū dicere calliaȝ ⁊ nō calliā eē aial.nō aial
āt nō.Cā āt ē qḋ pmū nō ſolū ḋ medio ſȝ
⁊ de alio pp qḋ ⁊ i plrib°.Quare nȝ ſi me
diū ⁊ idē ē ⁊ n̄ idē ad ꝯclonē nihil differt.

¶ Oñdit āt hec ꝯclo accipiētib° pmū de medio nō
p ſuppoſitionē falſigraphi:ſȝ qꝛ veꝝ ē pmū ḋ medio
⁊ pacceptū:⁊ iō ēt nō veꝝ ē negare ꝓpōnē q̄ dicit pri
mū de medio.Et itelligo h̄.dici de cōiter ad affirma
tionē ⁊ negationē:ſicut in pſcripto ſyllo qnti Eucli-
dis accipit pmū de medio nō qꝛ illō dat falſigraph°
ſȝ qꝛ veꝝ ē pdemōſtratū.⁊ iō negari nō pōt.Mediū
āt ⁊ ēt tertiū ſil ſumptū cū medio.⁊ ē minoꝛ ꝓpō q̄ȝ
dat falſigraph° cū ē aſſūpta ēt ad maiorē nihil drt
ab eo qḋ ē accipe eē ⁊ nō eē ſimul.ipſa.n.ꝓpō mioꝛ
quā dat falſigraph° hȝ in ſe iplicitā ꝯditionē.⁊ ipſa
ēt cuȝ maiori ſunt affir°.⁊ negatio oppoſite vel valet
affirmationē ⁊ negationē oppoſitas.¶ Hec aūt lra
ſcripta ordiat ſyllos ſiles pdicto ſyllo eucli.Suppo
nit aūt exēplū de ſyllo ex oppoſitis vt ꝯpleat totalr
modū cōcludēd abnegationē ei° a ſe.exēplū āt tale ē
aſſignet ſm falſigraphū de quo veꝝ ē dicē hoiem q̄ȝ
uis de eodē veꝝ ſit dicere ſm v̄itatē nō hoieȝ vl ecō
uerſo.ſit h̄ ſȝ falſigraphū ⁊ pri° dcm̄ ſm v̄itatē.⁊ nō
ſolū ſupponat ꝙ aliqs idē ſit hō ⁊ nō hō.ſȝ ēt ſȝ fal-
ſigraphū ſupponat ꝙ ſol° hō ſit oē aial.i.ꝙ hō ⁊ aial
ꝯuertāt.⁊ ēt ꝙ hō nō ſit nō aial.his.n.ſuppoſitis ve
rū erit dicē ꝙ callias ē aial:⁊ ꝙ callias nō ē aial ⁊ ēt
ꝙ callias nō ē nō aial.Ex his duob° ſyllis ſeqtur ꝙ
callias nō ſit callias.hāc tn̄ ꝯclonē Ar.ſbticet more
ſuo.Expſſio vō ſylloꝝ ē hec.Calias ē hō.⁊ ois hō ē
aial.ḡ calias ē aial.Itē calias nō ē hō ⁊ ſolus hō eſt
aial:⁊ qꝛ oē aial ē hō.ḡ calias nō ē hō.Itē calias eſt
aial.calias nō ē aial:ḡ calias nō ē calias.Itē calias ē
hō.⁊ hō nō ē nō aial:ḡ calias nō ē nō aial.Itē calias
ē nō hō:⁊ ois nō hō ē nō aial.qꝛ hō ⁊ aial ꝯuertunt
ex hypoteſi.ḡ calias ē nō al.Itē calias ē nō al.⁊ call
as nō ē nō aial.ḡ calias nō ē caliaſ.Duplici itaqȝ me
dio.ſ.p aial ⁊ nō aial oñdit ꝙ calias nō ē calias.Et
cā h°.ſ.ꝙ duplici medio oñdit ē.ꝙ pmū.i.calias ſm
ꝙ ē maioꝛ extremitas.nō ſolū dr̄ de medio ꝙ ē aial.
ſȝ ēt de alio vt de nō aiali.⁊ pp h̄ nihil differt ad hāc
ꝯcluſionē ꝙ calias nō ē calias ſiue ſumat vnū ⁊ ideȝ
mediū ſiue plura ⁊ diuerſa.¶ Lȝ pdicta expō cōue-
niēs ſit ſcie demr̄atiue vr̄ tn̄ ꝙ ſnia pdicte lre poſſit
eē iſta.Nulla demr̄atio vtit oppoſitis niſi ipſa ꝯclu-
ſio ſit ꝯtexta ex oppoſitis.ſic accidit in ſcia nāli ꝙ cō
cludunt ibi ꝯcluſiones ꝯtexte ex oppoſitis q̄lis eſt h̄
ꝯcluſio in li.de aia ſenſus cōis ē diuiſibilis ⁊ idiuiſi
bilis:⁊ h̄ ē oppoſitio tn̄ nō ē oppō ſimplex:qꝛ ſenſuſ
cōis non ſȝ idē ⁊ eodē mō ē diuiſibilis ⁊ idiuiſibiliſ.
Cū āt ꝯcludunt tales ꝯcluſiones maioꝛ ꝓpō ſimplr
ē ex oppoſitis q̄ oppoſita ſūt cāe oppoſitoꝝ in ꝯclu-
ſione.¶ Lr̄a aūt aliaꝝ trāſlationuȝ ⁊ ſnia themiſtij

neutri ꝑdicta͡ꝝ ſniarũ. vr̃ ↄcordare ſnia ꝗ̃ Themiſtij vr̃ eē iſta. ſ. ꝙ nulla demr̃atio ꝑordinat iter pn̄ª ſua h pn̄ᵐ cõe. affirmatio ꝛ ei⁹ negatio ñ v̇ificant ſimul i eodē. qꝛ h ē manifeſtiſſimũ. Sʒ tn̄ dmr̃ato2 vtit̃ iſto pn̄º cũ eget eo. Eget aũt ipſo cũ vult oñdere ↄcluſionē q̃ affirmat aliq̃ʒ diſpõnē de aliquo cũ negatione ↄ̃rij eiuſdem diſpõnis de eodē ſic cũ vult oñdē tales cõclones mũd⁹ ē finit⁹ ꝛ ñ ē ifinit⁹. ꝓbat. n. h ↄclo h mõ oē corp⁹ ē finitũ ꝛ nõ ē ñ finitũ. Qd̓ ꝗ̃ oē corp⁹ ſit finitũ ꝓbabet ꝑ dmr̃atiõeʒ nãlē. ꝙ ꝗ̃ nõ ſit ñ finiᵐ hētur ꝑ h ꝙ affirmatio ꝛ ei⁹ negatio nõ v̇ificãt i eodē. ꝛ ex h ſeqtur ꝙ oē corp⁹ ſit finitũ ꝛ nõ ſit ifinitũ: mũd⁹ ꝗ̃ ē corp⁹ mũd⁹ igr̃ ē finit⁹ ꝛ nõ ifinit⁹. ¶ Dʒ igr̃ ſʒ hanc expõnē ſic legē l̃raʒ. (Neqʒ vna demr̃atio recipit. i. ꝓordiat iter ſua pn̄ª h. ſ. nõ ↄtigē ſimul̓ affirmare ꝛ negare.) Dʒ. n. vt negatio h⁹ dictiõis. nʒ abneget h v̇bũ ↄtigē cũ eo qd̓ ſeqt̃. Sʒ tn̄ dmr̃ato2 vtit̃ h pn̄º cũ idiget ipo ad oñſionē ſue ↄcluſiõis. Oñdit̃ ꝗ̃ ↄclo ꝑ h pn̄ᵐ cũ pmũ accipit̃ de medio ꝙ veꝝ ſit affirmare pmũ de medio: ꝛ nõ ſit veꝝ negare idē pmũ de medio: ſicũ accipit̃ ꝙ veꝝ ſit affirmare finitũ de corpe ꝛ nõ ſit veꝝ negare finitũ ď corpe. Multotiē ꝗ̃ accidit ꝙ ſb tali ꝑdicato qd̓ dic̃ aliquã diſpõnē cũ negatiõe ↄ̃rij ſumit̃ mediũ cui⁹ medij negatio ēt pt̃ ſubijci eidē ꝑdi⁹ ꝛ ſub tali pt̃ º ꝛ tali med⁹ multotiēs ſumit̃ mio2 extrēitas cui⁹ ēt negatio pt̃ ſubijci eidē. Velut ſi ſic dicat̃. Oē frigidũ hũidũ ē albũ ꝛ nõ ē nõ albũ. Flegma ꝗ̃ ē frigidũ hũidũ. g̃ ē albũ ꝛ nõ ē nõ albũ pt̃ ēt h dē. ſ. dici qm̄ nõ frigidũ hũidũ ē albũ. ꝛ ñ ē nõ albũ. qm̄ calx q̃ ē calida ꝛ ſicca ē alba ꝛ nõ ē nõ alba. Sil̓r nõ ſt̓a ē frigidũ hũidũ ꝛ albũ ꝛ nõ nõ albũ. qꝛ nix ē frigida ꝛ hũida ꝛ alba ꝛ nõ nõ alba. ¶ Hoc ē g̃ qd̓ dic̃ Ari. (Mediũ aũt nihil differt accipere eſſe ꝛ nõ eſſe) ſil̓r ꝗ̃ ꝛ tertiũ. Et nõ eſt intelligēdũ vniuerſal̓r ꝙ mediũ aut mio2 extremitas ſint ſemꝑ talia. qꝛ medium erit in potiſſima demõſtratiõe cũ ↄuertibile cũʒ maio2i vel cum mino2i. erit eniʒ alterius diffõ ͤ. Suppõnit ꝗ̃ Ari. exemplum vbi ſumit̃ medium affirmatiue ꝛ negatiue ſb maio2i ꝛ ſil̓r extrēitas mio2 dicēs: Si affirmat̃ de aliq̃ vt de calia ꝑ h hoieʒ mediũ veꝝ. veꝝ eſt dicere ipſum eē aial ꝛ nõ eē nõ aial. lʒ ſumam⁹ nõ hoieʒ mediũ: veꝝ erit dicē de nõ hoie qm̄ ipʒ ē aial ꝛ nõ ē nõ aial. Aſin⁹. n. ē aial: ꝛ non eſt non aial. ꝛ ne putarem⁹ ipʒ vl̓r dicere ꝙ tale predicatum qd̓ dicit diſpoſitionē cũ negatiõe ↄ̃rij ſemꝑ dicat̃ de medio ꝛ ipſius oppoſito. ipē interponit: ꝙ nõ ſemꝑ currit res ſic. ꝛ ſi ſolũ hoieʒ verũ ē eē aial. q̃ſi diceret nõ currit ſemꝑ reſ ꝑdicto mõ. ſʒ ſi hõ ꝛ aial ↄuerterētur veꝝ eēt dicē hoieʒ eē aial ꝛ nõ eē nõ aial. aial ꝗ̃ ñ refert̃ ad id de q̃ dicit̃ hõ vt ad caliã ꝛ ad hoieʒ ꝛ nõ ad nõ hoiem. Et ſil̓r de mio2i extrēitate affirmata ꝛ negata di tale ꝑdicatũ. ſic de calia d i ꝙ ipē ē aial. nõ aial aũt nõ. ꝛ de nõ calia ſil̓r. Cã ꝗ̃ hui⁹ rei. ſ. ꝙ pmũ di de medio affirmato ꝛ negato eſt ꝙ pmũ eſt i pl⁹ q̃ʒ mediũ. Vñ nihil differt quãdoqʒ ad talē ↄclones ꝓbandã ſiue mediũ ſumat̃ affirmatum ſiue negatũ.

e ¶ Mediũ i demr̃atione potiſſima ē aut diffinitio ſubiecti aut paſſiõis. Sʒ paſſiõis ſolũ vr̃ dicere. 2 h⁹ capite. 5º circa cõcluſionē. 32.

¶ Omne ꝗ̃ affirmare ꝛ negare: q̃ eſt ad īpoſſibile demr̃atio accipit. ꝛ h neqʒ ſemꝑ vl̓r. ſed q̃ʒtũ ſufficiens ē. Sufficiens aũt eſt in gn̄e. Dico aũt in gn̄e vt circa ꝙ genus demr̃ationes fert ſicut dictũ eſt pri⁹.

¶ Decimaſexta ↄclo ē iſta. Demr̃atio educēs ad impoſſibile recipit h pncipiũ cõe. de q̃libʒ affirmatio vel negatio. nõ vl̓r ſʒ ꝓpo2tionatũ gn̄i ſubõ. Sciēdũ tn̄ ꝙ ſcd̓ʒ ſniaʒ Themiſtij ꝙ dictũ ē h de iſto cõi pncipio ꝛ de ꝑori. ſ. ꝙ de eodē affirmatio ꝛ negatio nõ ſũt v̇a totũ eſt de cõmoditate docēdi ſpãles demr̃atores. ꝛ nõ de ſuba hui⁹ ſcie. ꝛ h eſt totũ de ſupio2i caplo. Qd̓ aũt ſyll̓us ad īpoſſe ſumat hoc pncipiũ mãifeſtũ ē ex libro prioꝝ. Quod aũt propo2tionet̃ generi ſubiecto patet ex decimaquarta huius.

¶ Cõicãt aũt oēs ſcie ſm̄ cõia: cõia auteʒ dico q̃b⁹ vtunt̃ tanq̃ʒ ex his demr̃antes: ſʒ nõ de q̃bus demõſtrãt nec quas demõſtrãt. Et dialectica oibus. ꝛ ſi aliqua vl̓r tēptet mõſtrare cõia: vt ꝙ oē affirmare aut negare: aut ꝙ eſt equalia ab eq̃libus: aut quelibet taliũ. Sed dialectica nõ eſt ſic diffinitoꝝ quo2undã: nec gn̄is alicuius vnius eſt: non. n. interrogaret. demõſtrātē eñi non ē interrogare ꝓpter id qd̓ oppoſito2ũ eſſe non demõſtrat idē. oſtenſum aũt hoc eſt in his q̃ de longiſſimo ſunt.

¶ Dictũ ē ꝙ demr̃ato2eſ vtunt̃ cõib⁹ pncipijſ appropatis. ſ. generi ſubõ. Sʒ ex hoc dico ꝓ̃ino ē dubitatio an illa cõia ſint cõia ſcijſ mathematicis ſolũ. an ꝛ illiſ ꝛ alijs. ꝓꝑ h ↄ̃ſter determinat Ariſ. ꝙ cõia pricipia q̃bus vtunt̃ demr̃ato2es ſpãleſ ſunt cõia oib⁹ ſcijſ. Et iſta ꝓpoſitio. ſ. ꝙ oēs ſcie in cõib⁹ pncipijs cõicant nõ ē ꝓp̄a hui⁹ ſcie. ſʒ magiſ ē cõiſ ad logicũ ꝛ methaphyſicũ. De cõplemēto tn̄ bõitatis huius ſcie ē vt h dicat̃. Dicit ergo ꝙ oēs ſcie cõicãt i principijs cõib⁹ ex quibus ſit demõſtratio ſed nõ cõicãt in ſubtiſ ď q̃bus demõſtrant. neqʒ in paſſionib⁹ quas dmõſtrãt. Et dialetica cõicat cũ ſciētijs in pncipijſ cõib⁹ ꝛ ſil̓r metaphiſica: qꝛ pncipia cõia aut dnr̃ diſpoſitiones enũciatiõiſ vt de q̃libet affirmatio vl̓ ei⁹ negatio ē v̇a aut dicũt̃ diſpoſitiões quãtitatiſ vt ſi ab eq̃lib⁹ eq̃lia demas ꝛc̃. Mãifeſtũ ē aũt ꝙ diſpoſitiõeſ enũciatiõiſ ſũt cõis oi ſcie tã ſpãli q̃ʒ cõi. Diſpoſitiones ꝗ̃ quãtitatis ſũt cões oib⁹ ſciētijs mathematicis. qꝛ ois mathematica circa quãtitatem eſt. Et ēt diſpoſitiões q̃ʒtitatis ſũt cões ſcie nãli. eo ꝙ nãlis ſubiectũ corp⁹ q̃ʒtũ mobile. ꝛ ille ſũt ēt cões phie pme. qꝛ phia prĩa ſtabilit quãtitatē ꝛ diſpoſitiões ei⁹ ꝓprias cõeſ. ꝛ pn̄ª q̃ dnt̃ ſuꝑ quãtitatē ſuaſ pmas diſpoſitiõeſ. ꝛ ēt ſi egēt aliq̃ mõ demr̃atiõis demr̃at ea. ꝛ hãc phiam pmã ꝛ ei⁹ op⁹ circa pncipia tetigit Ari. cũ dixit. (ꝛ ſi aliq̃ vl̓r tēptet mõſtrare cõia. Dialetica ēt cõicãt i pncipijs cũ oib⁹ alijſ ſciētijſ. qꝛ ipſa hʒ viã ad oiũ pricipia ſi egēt aliq̃ mõ explanatiõis. ꝛ ipſa ēt ſyllogizat ex pricipijs oium. eius etenī eſt ꝓblema cõſtruere vel deſtruere ꝓbabiliter ꝛ eiſdē pncipijs cõibuſ vtit̃ demr̃ato2 in q̃ʒtũ non ſunt neceſſaria. ꝛ ſine ſcie vtit̃ dialeticus in q̃ʒtum ſunt ꝓbabilia. ꝛ ſine opinionis. ꝛ lʒ dialetica ſic cõicet cũ oib⁹ alijs ſciētijs tn̄ in h differt ab oib⁹ ꝙ oēs alie hñt genus ſubiectũ determinatũ. cuius ꝑ ſe paſſiões demr̃ant. lʒ. n. ſbiectũ metaphiſice ſit cõe ad oia ſba aliaꝝ ſciarũ. tn̄ ipſa nõ demr̃at niſi ꝑ ſe inherentia ſbo ſuo.ᶠ ꝛ nõ deſcendet vt demr̃et ꝓprias paſſiões de ſubiectis īfrio2ib⁹ niſi ꝑ modũ ſcie ſub alternãtis. Dialetica v̇o lʒ iq̃ʒtũ ipſa ē ſcia ꝛ ꝑs phie hʒ ſbm ꝓpriũ. ſ. ſecũdas intētiões q̃ apponunt̃ intentionib⁹ pmis inq̃ʒtũ ꝑ eas ꝑuenit̃ de cognito ad icognitũ. tn̄ inq̃ʒtũ. ipſa ē ars ꝛ inſtr̃m phie nõ hʒ ſbm ꝓpriũ: qꝛ ipſa inueſtigat ꝑ viã opinionis ꝛ ꝓbabilitatis de cũ

f ¶ Et ſic paſſiões demõſtrant̃ ď ſbiecto analogo. c⁹ opᵐ dicũt alij.

ſis de oi ſubõ ſuas diſpoſitiões tñ ꝓpas ꝗ̃ cões: ⁊ ſic põt iterrogare vtrũqꝫ oppoſitoꝝ. eo ꝙ i ei⁹ ꝑtãte ſit ꝑ viá ꝓbabilitatis oñdẽ oppoſita. nec demr̃ator. át. n' ipa dialetica vl' ſophiſtica: ſcĩ̃ẽ ꝑs pbie ⁊ hꝫ ſubꝫ ꝓpuꝫ oñdit oppoſita. finis. n. cuius lꝫ artificis circa ſubꝫ ꝓpuꝫ ⁊ paſſiões ꝓpas ẽ ſcia q̃ cadit ſuper veꝝ tm̃. ⁊ non opinio ſola q̃ cadit ſup veꝝ ⁊ falſum.

Capitulum. xi.

Si aũt idẽ eſt ſyllogiſtica iterrogatio ꝓpõ ꝯtradictiõis. Propões aũt ſm̃ vnáquãqꝫ ſciaꝫ ex qbus eſt ſyll'us. Scðm vnáquãqꝫ erit vtiqꝫ aliqua iterrogatio ſcibilis ex qbus q eſt ſm̃ vnáquãqꝫ ſciaꝫ ꝓprius ſit ſyll's. Mãifeſtũ vtiqꝫ ꝙ nõ ois iterrogatio geometrica erit neqꝫ medicinalis. Sꝫ ex qb⁹ aut monſtraẽ aliqd de qbus geometria ẽ aut ex eiſdẽ mõſtraẽ geometrice ſic ꝑſpectiua ſilr át ⁊ in alijs. Et de his qdẽ ⁊ rõnẽ ponẽdá eẽ ex geometricis pricipijs ⁊ ꝯcluſiõib⁹. ſꝫ ex nõ geometricis pricipijs ⁊ ꝯcl'onib⁹ nõ ponẽdá rõnẽ eẽ geometre ſꝫ ꝙ eſt geometer. ſilr át ⁊ in alijs ſciẽtijs. Neqꝫ oẽm iterrogõnẽ vtiqꝫ ẽ vnũquẽqꝫ ſciẽtẽ iterrogare: neqꝫ ſm̃ oẽ iterrogatuꝫ rñdere vnoquoqꝫ: ſꝫ q̃ ſunt ſꝫ ſciaꝫ determinatá. ſi át diſputabit cũ geometra ſꝫ ꝙ ẽ geometra manifeſtũ eſt qm̃ ⁊ bñ: ſi ex his aliqd demr̃et. ſi ỽo nõ: nõ bñ. Mãifeſt eſt ꝙ nõ arguit geometrá. ſꝫ niſi ſꝫ accñs q̃re nõ vtiqꝫ erit i nõ geometricis de geometria diſputádũ. Latebit. n. praue diſputantẽ. ſilr aũt ⁊ in alijs ſe habet ſcientiis.

¶ Capitulũ. 11m. ꝗ ſm̃ ſniam Themiſtij cõueniẽt⁹ ponitur iſtud capitulũ. 10. Qꝛ ſicut pretactũ ẽ ſm̃ ei⁹ ſententiam nõ diuidendum eſt ſuperius capitulũ in duo. Oſtenſum ẽ in. 12. huius ꝙ omnis demõſtratio eſt ex principijs proprijs. Unde ſicut dictũ eſt i. 14o. Cõmunia principia neceſſe eſt fieri ꝓpria cum ei⁹ vtitur demõſtrator. ex his oſtendit hanc. 17m. cõcluſiõeꝫ ſcꝫ ꝙ ois queſtio quam querit demõſtrator ẽ ex proprijs. Cuius probatio eſt hec. Omnis q̃ſtio ꝗ̃ q̃rit demõſtrator ſit eadẽ ꝯcl'o ⁊ poſt ꝓpõ ex qua demonſtratur. ois aũt ꝓpoſitio ex qua demõſtraẽ ẽ ꝓprijs igiẽ ois q̃ſtio ꝗ̃ q̃rit demõſtrator ẽ ex ꝓprijs. ¶ Iteꝫ ſi omnis queſtio ꝗ̃ querit demõſtrator ſeqtur ex principijs ꝓprijs. omnis q̃ſtio ⁊ cõcluſio q̃ ſequiẽ ex principijs ꝓprijs eſt ex terminis ꝓprijs. ergo oiꝫ q̃ſtio dẽmõſtratiua ẽ ex ꝓprijs. Iſtos duos ſyllogiſmos cũ ſua ꝯcl'one dic̃ Ar. more ſuo intricate. ⁊ ſẽſuꝫ ỽboꝝ ipius ẽ iſte. Si oiꝫ iterrogatio ꝗ̃ ſyllogizat demr̃ator ẽ eadẽ cũ ꝓpõne demr̃atiua q̃ põit alterá pteꝫ tm̃ ꝯdictionis: ⁊ ꝓpões demr̃atiue ex qbus ẽ ſill'uꝫ ꝓpri⁹ i vna quaqꝫ ſcia ſunt ꝓpões ꝓprie ſcðꝫ eádẽ ſciaꝫ. ſi ſiquã ita ẽ erit itaqꝫ dẽmr̃atoriꝫ iterrogatio ſcibiliꝫ ex ꝓprijs. ⁊ loco hui⁹ ꝙ dico ex ꝓprijs. põit Ar. hác lrám ex qbus qui ẽ ſꝫ vnáquãqꝫ ꝓpri⁹ ſit ſyllogiſm⁹ q̃ſi diceret demõſtratoris iterrogatio demõſtrabiliꝫ ⁊ ſcibilis erit de nũero illoꝝ ex qb⁹ cũ ꝓbaẽ ſit ꝓpri⁹ ſyll's ſm̃ vnáquãqꝫ ſciam. ⁊ ſic ponit añs pro ꝯñte. ⁊ h facit idõ ꝙ in eodẽ ſermone ſꝫ aliũ itellectũ vult cõglutiare mediũ ſcðꝫ ſyllogiſmi. q̃ſi diceret dẽmr̃atoriꝫ iterrogatio ex illiꝫ ex qb⁹ ſit ſyll's ꝓpri⁹ i vnaq̃qꝫ ſcia. ⁊ ita ꝑ ꝯñs ipſa iterrogatio ẽ ex ꝓprijs. ⁊ ex h ſeqtur ſic corrolariũ ꝙ diuerſe ſcie nõ cõicát i q̃õnib⁹ ſuis. ⁊ ꝙ ois interrogatio nõ eſt cuiuſlibet ſcie neqꝫ determiet aliqũis ſpãlis artifex iquãtũ hui⁹ q̃ões alteri⁹ ſcie neqꝫ reſpõdet de illiꝫ niſi ſcðꝫ accñs. ⁊ littera vſqꝫ ad (Qm̃ aũt ſunt geometrice iterrogatiões) plana eſt. ¶ Si aũt obijciat qs: ꝙ tá nãlis ꝗ̃ aſtronomus iterrogat ⁊ cõcludit lꝫ ꝑ diuerſa media qm̃ terra ⁊ luna ſunt ſperice. ⁊ ita cõicát in q̃õnib⁹ ¶ Rñdeẽ ei ꝙ nãlis accipit hãc iquãtũ ſunt ſubſtãtie corꝑales nãles mobiles. mathematic⁹ ỽo accipit iquãtũ ſũt ſolũ magnitudies mobiles. Magnitudo. n. mobilis ẽ ſubiectũ aſtronomi. ꝙ ſi obijciat de terra ꝙ ipa ẽ imobilis localr. ⁊ ita ſilr imobilis i ꝯſideratiõe aſtronomi. nõ eni ꝯſiderat aſtronom⁹ alteratiõeꝫ illi⁹. ¶ Rñdeẽ ei ꝙ aſtronom⁹ ꝯſiderat eá in cõparatiõe ad magnitudieꝫ celeſtes mobiles. ⁊ ita i cõſideratiõe aſtronomi nõ eſt ipſa abſoluta penitus a motu. Quid ſit ſbꝫ aſtronomi. ⁊ q̃uo aſtronom⁹ ꝯſiderat terrá.

¶ Qm̃ át ſunt geometrice iterrogatiões nõne ſunt ⁊ non geometrice? Et ſꝫ vnáquãqꝫ ſciaꝫ. ⁊ q̃ ſm̃ ignorãtiá geometrice ſunt? Et vtrũ ſm̃ ignorãtiá ſit q ex oppoſitis ſyll's: aut paralogiſm⁹. Scðꝫ geometriá át aut ex alia arte vt muſica eſt iterrogatio nõ geometrica. De geometria ỽo ꝑalellas coincidere opinari geometrica quodãmõ ẽ. ⁊ nõ geometria alio mõ. duplr. n. ẽ h ſic arrhythmon ⁊ altera qdem nõ geometrica eo ꝙ re ſe hꝫ ſic arrhythmõ altera ỽo ſit in praue hñdo ⁊ ignorãtia hec q̃ ex hmõi pricipiis ꝯria eſt.

¶ Dictũ ẽ primo ꝙ ſcie diuerſe nõ cõicát i ſuis q̃õnib⁹. ⁊ ꝙ vnaqueqꝫ ſcia hẽt ſuas ꝓpas q̃ões q̃s ipſa ꝯſiderat ⁊ ðterminat. Ex h naſciẽ dubitatio an q̃õnes ⁊ ꝯcl'ones q̃ ſũt in terminis ꝓprijꝫ alicui⁹ ſcie ſint interrogatiões denoiate ab illa ſcia: vt ille q̃ ſũt in terminis geometricis geometrica ⁊ ſic de alijꝫ: qꝛ nõ vidẽtur poſſe dici iterrogatiões geometrice niſi q̃s dẽmõſtrare põt geometra. Nec videtur poſſe dici nõ geometrice cũ ſint i termis geometrie. ¶ Et iteꝝ dubitaẽ vtꝝ ſyllogiſm⁹ q ẽ ex oppoſitꝫ pricipijs ꝯcludens falſũ ſit. ſyllogiſm⁹ i termis ꝓprijs alicui⁹ ſcie quẽ cõmitaẽ ignorãtia. aut ſit ꝑalogiſm⁹. i. ſit talis quẽ cõmitatur diſpoſitio talis que non eſt ſcientia. ſed talis diſpoſitio qualis committatur deceptuꝫ per paralogiſmum. Non enim videtur talis ſyllogiſmus eẽ ſcðꝫ ignorãtiá. qꝛ hñs talẽ ſyllogiſmũ alr ẽ diſpoſit⁹ ꝗ̃ ille q ſimpliciter nihil nouit de re. Et iterum videtur ſcðm ignorantiam qꝛ non eſt ſcðm ſcientiam. Has dubitationes ſoluit Ari. dicens ꝙ non geometricũ ignorari duplr ẽ. qꝛ vtrũqꝫ põt dicere negationẽ habitus vel poteſt dicere remotionem habitus cuꝫ poſitione diſpoſitionis contrarie. velut non geometrica eſt interrogatio illa que ſimpliciter muſica ẽ vl' alicui⁹ alteri⁹ ſcie: ⁊ nõ geometrica quodãmõ ⁊ geometrica quodá modo alio eſt illa q̃ non eſt ſcðꝫ ſciaꝫ geometrie: eſt tñ i termis geometrie. vt lineas eqdiſtãtes cõcurrere ⁊ credulitas qua credit aliqs per ſyllogiſmũ ex oppoſitis principijs lineas equidiſtãteꝫ cõ-

currere:nō ē ignorantia qualis ē in puero q̄ dicit negationē ſcientie Sz eſt ignorātia que dicit diſpoſitiōez aīe malā ꝯtrariā ſciētie. Duo.n.dicta noīa.dupliciter dicūr ſicut h nomē aritbmō.eſt āt aritbm⁹ ſermo cō-poſitus ex certis pedibus cōcordātib⁹ ſibi i tempib⁹ ⁊ plauſu.ſz ñ obſeruat certū nūez pedū.⁊ i h differt ritbim⁹ a metro q2 metra obſeruāt certos pedes ⁊ certū nūez pedū.aritbmō igr̄ ē ſermo q nō hz ritbmū ⁊ ēt q bēt ritbmū.ſz p̄mū:ex ſēſu dicto ſatis pz littera.

Qūo demonſtrator interrogat.

⁋ Sz h oꝛit dubitatio q̄liter dicat Ari. iterrogationes eē geometricas ⁊ muſicas.⁊ ita de alijs ſciētijs cū demrator neq3 iterroget nec ei⁹ ſit oñdere oppoſita. Et dicēdū ꝙ iterrogatio dialectica de ỽtute ſermōis q̄rit vtrāq3 ꝑtē ꝯdictiōis relīgt eq̄ dubiū rñdēti electiōez cui⁹ ꝑtis voluerit vt vtꝝ ſūt.arbores aialia nec ne. Propoſitio enī dialectica de ỽtute mōi ꝓponēdi aſſerit tm̄ vnā ꝑtē ꝯdictiōis i aīa ꝓponētis. Qi cū ꝓpōnes nō poſſit ꝓcedere niſi ex cōſenſu rñdētis in ipō mō ꝓponēdi querit iudiciū rñdētis ſic: putas ne aīal rōnale moꝛtale ē diffō hoīs ſic ꝓponēs quātū ē ex ꝑte ſua aſſerit ꝙ aīal rōnale moꝛtale ē diffinitio hoīs. Et ſilr̄ querit qd de h ſentiat rñdēs. Silr̄ dico cū dm̄ōſtrator q̄rit diſcipulo h ꝙ ipe itēdit demrare nō relīgt diſcipulo electionē cui⁹ voluerit ꝑtis ꝯdictiōis.ſed aſſerēs hoc ꝙ itēdit ꝓbare.q̄rit qd de hoc ſentiat diſcipul⁹ ⁊ tn̄ hec interrogatio demōſtratoris aſſilat ꝓpōni dialectice. Eſt.n.ipſa iterrogatio dialectica q̄dāmō ꝓpō:⁊ ꝓpō dialectica ē q̄dam mō interrogatio. Si āt demrator ỽe dubitet de aliq̄ ſcibili ſicut accidit pri⁹ q̄z iuenerit demrationem illi⁹ ſcibilis tūc q̄rit illō penes ſe:vel penes alteꝝ.nō vt itēdēs acqrere hitū idifferēter circa ꝑtē vtrā3.ſz ſolū circa illā q̄ vera eſt. Dialectic⁹ ỽo q̄rit intendens acquirere hitum indifferenter circa veꝝ aut falſu3.nō.n.curat niſi hēat opinionem ſiue ſit vera ſiue ſit falſa.propter hoc dialecticus querit indeterminate alterum. Demrator aūt querit determinate eſſe que vera eſt.

⁋ In doctrinis aūt ſilr̄ nō eſt paralogiſmus.ſicut in dyalecticis eo ꝙ medium ſit ſemp duplr̄.⁊ de hoc.n.oī.⁊ h iterū dicit̄ de alio omni. ꝙ aūt predicat̄ non dr̄ oē.

⁋ Deīte i p̄ſia lr̄a ꝙ i termis doctrialib⁹ ſiūt ſylli ex oppoſitꝭ pncipijs iducētes ignorātiā diſpōnꝭ.i.falſā credulitatē ⁊ errorē. Cū itaq3 tā i termis doctrialib⁹ q̄z i termis aliaꝝ facultatū ſiāt ſylli dceptorij.iduc̄ Arꝫ.lr̄az q̄ ſeq̄t vſq3 ad(Sz q2 differt ⁊ pp qd ſcire) vt in ea oñdat differētiā deceptiōis i doctrinalib⁹. ⁊ i alijs.ſ.q2 in doctrinalib⁹ pauca eſt deceptio reſpectu deceptionis accidentis in alijs facultatibus .vt ſic oſtendat excellentiam ſcientiaꝝ doctrinaliū reſpectu aliarū ſcientiaꝝ.vtpote in q̄bus eſt certitudo maxima ⁊ deceptio minima.⁊ hoc totū eſt de cōplemēti. bonitate.⁊ oꝛnatus hui⁹ ſcie ⁊ nō de eius ſb̄a. ⁋ Docet āt nos Ari.i h loco cās pp̄ q̄s rarioꝛ ē deceptio in doctrinalibus q̄z in alijs.⁊ cāz ꝑ̄m quā accidit deceptio in doctrinalib⁹ vt frequētius. Dicit ergo ꝙ in doctrinis nō eſt ſyllꝰ deceptoꝛius:ita frequēter vt in alijs facultatib⁹. Et cā vna ē q2 in doctrinis ē ſemp modus ⁊ figura ſyllogiſtica.⁊ excludunt̄ a doctrinis fallacie.q̄ peccāt ꝯ modū ⁊ figurā. In alijs facultatib⁹ argumētat̄ frequēter iductiue.⁊ a ſilī ⁊ multꝭ alijs argumētatiōibus q̄ non hn̄t modum ⁊ figuraz ſyllogiſticam licet poſſint reduci in figuram ⁊ modum.

⁋ Hec aūt ſunt vt videre itellectu . ſed in rōnibus latet vtrum oīs circulus figura ſit. ſi aūt ſcribatur manifeſtū eſt:ꝙ autem ſunt carmina circulus māifeſtū q̄m nō ē.

⁋ Secunda cā eſt.ꝙ ea q̄ ſunt in mathematicis ſpōte ſe offerunt intellectui ⁊ ꝑſpicaciter intrāt in intellectu. Ea vero q̄ ſunt in logicis ⁊ in metaphiſica ꝑ remotionē eoꝝ a ſenſu.⁊ ſubtilitatem nāe ſue ſubterfugiunt intellm̄.⁊ ſpeculant̄ velut a longe.⁊ nō diſcernunt̄ eoꝝ ſubtiles dr̄ie. Et h ſpeculatio velut longinqua ⁊ indiſcretio paruaꝝ dr̄iarū cā eſt frequētis deceptionis in illis. Silr̄ in nālibus ē minoꝛ certitudo pp mutabilitatē reꝝ nāliu3. Et h as tres.ſ.logicā metaphiſicā.⁊ nālē vocat Ari.rōnales.q2 ꝓpter puitatē certitudinis illaꝝ cōpꝛehēſiōis quodāmodo ỽſatur in his rōnabilr̄ magis ⁊ ꝓbabilr̄ q̄z ſcientifice.lz in his ſit ſcia ⁊ demrātio.ſed nō maxime dcā.⁋ In ſolis .n.mathematicis ē ſcia ⁊ dmrātio maxie ⁊ pncipalr̄ dcā. Ponit̄ āt exēplū māifeſte viſiōis reꝝ mathematicaꝝ.⁊ parue deceptiōis in his. Si.n.q̄ratur an oīs circul⁹ ſit figura ex dſcriptiōe circuli oī itelligēti manifeſtū ē ꝙ ſic. Si āt q̄rat̄ an carmē ſit circulus.vt ex his ꝯcludat̄ ꝙ carmē eſt figura.oī itellectui pz ꝙ circulus non dr̄ ex eodē ſenſu de carmine ex quo dr̄ de figura.ſed manifeſta eſt equiuocatio.nunq̄z aūt decipe pōt equiuocatio niſi cū audiens non diſtinguit in intellectu ſuo inter plura ſignificata termini equiuoci.

⁋ Intelli g vt in pluribus q2 demrōnes nāles vt in pluribꝰ ſunt demrationes. q2 hētur tñ aliq̄ a prioꝛi vt ꝑ celi tex. ꝯ.27.⁊ tex. cō.26.⁊.2°.celi tex.cō.27. ⁊ tex.cō.45. ⁊.6.phycoꝝ tex.cō.17.⁊ 8.phyſi⁹ ꝯ. 58.⁊.2°.de aīa tex.cō.24.

⁋ Non opz aūt inſtantiā in ipſu3 ferre ſi ſit ꝓpoſitio iductiua:ſicut.n.neq3 ꝓpō eſt q̄ nō eſt in pluribꝰ.nō.n.erit in oibꝰ.ex vliꝰ aūt eſt ſylls.manifeſtū eſt ꝙ neq3 inſtātia ē.eedē.n.ſunt propōnes ⁊ inſtātie.q̄z .n.fert iſtātiā.hic ſiet vtiq3 propō:aut dialectica:aut demrātiua. Cōtīgit āt quoſdā nō ſyllogiſtice dicere pp h ꝙ accipiūt vtriq3 inherentia.vt ⁊ cenes facit:ꝙ ignis in multiplicata analogia ſit. nāq3 ignis cito gn̄atur vt dicit ⁊ hec analogia . Aliqn̄ quidem igitur ſyllogizare non cōtingit ex acceptis.aliqn̄ vero ꝯtingit.ſed non videt̄.

Tertia cā q2 in mathematicis ē minoꝛ deceptio.ē q2 ei⁹ ꝯſideratio ỽſat̄ in paucioꝛib⁹ ⁊ magis certis ⁊ ſtabilib⁹ vt in vlib⁹ ſolū. Alioꝝ ỽo ꝯſideratio ỽſat̄ in ꝑticlarib⁹ ⁊ plib⁹ ⁊ magis mutabilib⁹ ei⁹.⁊ ſignū hui⁹ ē ꝙ ñ fert̄ inſtātia ꝯ dmrātorē ꝑ ꝓbatōez ꝑticlarē iductiuā ſic nec ꝑ ſinglarē.q2 ſi ꝓpō inductiua ꝑticularis eēt ỽa inſtātia ꝯ ipꝫ tūc ipꝫ poſſet ex eiſdē ſyllogizare cā āt pp̄ q̄z accidit deceptio vt frequēti⁹ in mathematicis ē iſta.ſ.ꝙ in mathematicis ſyllogizat̄ frequēter in terminis parib⁹ ⁊ ꝯuertibilib⁹ ⁊ incōuertibilibus ſyllogizat̄ in ſcd̄a figura affirmatiue. Cū igit̄ ñ diſtinguit̄ intellectus an termini ſint ꝯuertibiles nec ne aſſumētur nō ꝯuertibiles q̄ſi ꝯuertibiles.⁊ ſyllogizat̄ ex eis i ſc̄a figura ex affirmatis.⁊ accidit dceptio ⁊ erroꝛ ſꝫ fallaciā accn̄tis i talli cāu decipiētis ꝑitos.ſic̄ cenex decept⁹ eſt ſic ſyllogizās. Ignis cito gn̄at̄ ⁊ oē qd̄ in mltiplicata analogia gn̄at̄ cito gn̄at̄.ḡ ignis in mltiplicata analogia gn̄at̄.nō āt ꝯuertit̄ ꝙ oē cito gn̄atū ſit ignis.vl̄ in multiplicata analogia gn̄atū. Illa aūt gn̄ata ſunt in multiplicata analogia.q̄rū gn̄atorum magnitudo multiplex ē ad magnitudinē ei⁹ ex q̄ gn̄atur. Sic̄.n.ignis foꝛte gn̄at⁹ dcuplo maioꝛ ē aere.ex q̄ gn̄atus

q̃ gn̄atus eſt.⁊ talia cito gn̄antur.q: eoꝝ forme dum
gn̄antur ipſa in pũo tp̄e multū ptrāſeunt m̄ãe eo ꝙ
in gn̄atiõe ipſoꝝ parua mã fit magna. Innuit aũt h̄
ꝙ gn̄atio ſit ſucceſſiua:cũ tñ alibi dicat̃ ꝙ gn̄atio eſt
ſubita. Et dico ꝙ forma gn̄ata maxime i ſimplicib⁹
induit pt̃é m̄ãe poſt pt̃é ſucceſſiue.q: ps ppinqoꝛ ge
nerãti citi⁹ p̄parat̃ ad receptioné forme ſb̄alis.vñ pri
us recipit eã q̃z ps remotioꝛ.⁊ ex h̄ intellectu é gn̄a
tio ſucceſſiua.q: pꝫ m̄ãe poſt pt̃é recipit formã ſb̄alé.
ſꝫ cũ ps aliq̃ recipit formã ſb̄alé.nõ vltra recipit inté
ſioné in prima forma recepta.ᵇ ſꝫ ſi forma accñtalis
vt caloꝛ fuerit recepta in aliq̃ pt inté di ſucceſſiue vſ
q3 ad ſũmũ caloꝛis:⁊ erit alteratio ſucceſſiua.⁊ p di
uerſitaté vel diuiſibilitaté caloꝛis.⁊ receptioné ptis
eius poſt ptem in parte ſua.hác ſucceſſioneꝫ q̃ eſt p
diuerſitaté vel diuiſibilitaté forme recepte nõ hꝫ gn̄a
tio.⁊ ex oppoſito huius ſucceſſiõis dicit̃ eſſe ſb̄a:tñ
hꝫ gn̄atio ſucceſſioné p diuiſibilitatem m̄ãe recipié
tis formã ſubalem in pte ſua poſt parté.

❡ Si aũt ipoſſibile eẽt ex falſis verũ mõ
ſtrare facile vtiq3 eẽt reſoluere. ꝯuerteré
tur ex neceſſitate.ſit.n.a.eẽ.h̄ aũt cũ ſit ⁊ ea
vtiq3 ſunt q̃ noui.q̃m ſunt:vt.b.ex his igi
tur demr̃abo ꝙ illud eſt. Cõuertunt̃ aũt
magis q̃ ſũt in mathematicis:q̃m nullũ
accidens recipiunt.ſed in hoc differũt ab
his q̃ ſunt in dialecticis:ſed diffinitiões.

❡ Cã ãt q̃re q̃re minoꝛ é deceptio in doctrinis é ꝯ
pleta cognõ in aliq̃ gñe cognõis n̄ é niſi poſtq̃z ipꝫ
cognitũ fuerit reductũ in ſua p̄n̄ᵃ. In doctrinis ãt é
facilioꝛ ⁊ breuioꝛ reſolõ vſq3 ad p̄n̄ᵃ q̃z in dialeticis
vl̄ in alijs.igr̃ in his maioꝛ certitudo ⁊ erroꝛ minoꝛ.
Qꝫ ãt in doctrinis p reſolõné poſſit facili⁹ ꝑueniri a
ꝯclõne ad p̄n̄ᵃ p̄ᵃ.pꝫ.q: in doctrinis magis ꝯuertũt
termini q: in his nõ recipit̃ accñs mediũ.ſꝫ diffõnes
ſũt media. In cõuertibilib⁹ aũt facilis eſt reſolõ.in
dialeticis aũt ſumit̃ accidẽs plus ⁊ non cõuertibile.

❡ Augent̃ aũt non p media.ſꝫ in poſt ſu
médo vt.a.de.b.h̄ ãt de.c.iteꝝ h̄ de.d.⁊ h̄
in infinitũ.⁊ i latus vt.a.de.c.⁊ de.e.vt é nu
mer⁹ q̃tus aut ifinitus.h̄ ãt in quo.a.im
par nũer⁹ q̃tꝫ l⁹ i quo.b.ipar nũer⁹ in quo
ſit.c.eſt itaq3.a.de.c.⁊ é par q̃tꝫ l⁹ nũerus
i quo ſit.d.par nũer⁹ i quo é.e.é g̃.a.de.e.

❡ Alia rõ ꝙ facilioꝛ ſit reſolutio etiá in mathemati
cis eſt q: in dialecticis ſũt plura media ꝓximo infe
rétia eãdé ꝯclõné.in mathematicis ãt ad vnã ꝯclõ
né nõ eſt niſi vnicũ mediũ.vñ in mathẽaticis a ꝯclõ
ne in ſua p̄ncipia nõ eſt niſi vnica.in dialecticis vero
ſũt vie multe a ꝯclõne in p̄ncipia.Et forte non eligit̃
via recta.niſi poſtq̃z diſcurſus fuerit p q̃ſ lꝫ illaꝝ. v̄
bi gr̃a ꝯclõ vna i dialectica vt pote talis.Aliqs coloꝛ
é gen⁹ albedinis.pt hic media cũcta plib⁹ ⁊ diuerſis
locis dialecticis.neſcit ãt iſte in p̄ncipio q vult reſol.
uẽ q̃ illoꝝ medioꝝ ſit mediũ ꝓbabile faciés fidé cõ
clõnis.q: forte illoꝝ mltoꝝ medioꝝ vnũ tñ vl̄ pau
ca erũt potẽtia facere fidé.⁊ oꝫ reſoluétẽ diſcurrere
forte p oĩa media donec tãdé occurat ei mediũ ꝓbabi
le. In mathematicis vo nõ q̃rit reſoluẽs via vnũ ſoluꝫ
mediũ p̄mũ ad vnã ꝯclõné qꝺ é cã ⁊ diffinitio. ⁊
hec via reſolõnis in mathematicis manifeſta eſt ex
via ꝯpõis.Cũ.n.pcedit ꝯponẽdo a p̄ncipijs in cõ

b ❡ Et ita
in hac gn̄a
tione nõ ne
gat̃ q̃n poſ
ſit eẽ ſucceſ
ſio ſm ptes
m̄ãe q̃tita
tiuas.Sꝫ vl
teri⁹ ſcias ꝙ
gn̄o ſb̄alis
ſimplex eſt
duplex cõ
pleta.⁊ é q̃
forma inci
pit eẽ vl̄ cõ
poſitũ.⁊ hec
é ſubita:q: é
trãſit⁹ inter
ꝯdictoria ⁊
ꝓuatiue op
poſita inter
q̃ nõ é me⁹
ꝑuẽr⁹.n. foꝛ
me ſb̄alis é
ſubit⁹. Alia
eſt gn̄o incõ
pleta ⁊ eſt q̃
forma elem
taris vl̄ coꝛ
pus ſimplex
nõ incipiẽs
eẽ incipit eẽ
in tãto vl̄ tã
to gradu ⁊
hec ſucceſſi
ua eſt ⁊ il
la q̃ foꝛ⁹ ele
menti inten
ditur vel re
mittit.

clõnes nõ põſt ad vnã cõclõné niſi medium vnum
proximum.vt ſi ſumat̃.a.de.b.qꝺ é per ſe notũ.vl̄ q:
iã demr̃atũ per.b.mediũ ⁊ non p aliud.demr̃abit̃.a.
de.c.de quo.c.dr̃.b.p̄ ⁊ vl̄r.⁊ ꝯn̄r p.c.mediũ ⁊ nõ per
aliud demr̃abit̃.a.de.d.⁊ ſic in infinitũ procedet̃ com
ponendo p aſſũptioné minoꝛis extremi ſub medio.
❡ Si ãt vnũ p̄dicatũ dr̃ de duob⁹ coequeuis eque
p̄ ⁊ vl̄r p vtrũq3 eoꝝ demr̃abit̃ p̄dicatũ nõ de eodeꝫ
3ᵒ.ſꝫ de diuerſis de q̃lla p̄dicãt p̄ ⁊ vl̄r.⁊ ita ſp in cõ
ponẽdo vnicũ oꝛdiat̃ mediũ ad ꝯclõné vnã q̃re ſim
p⁹ reſoluẽdo vnicũ é eſſẽdũ mediũ p̄mũ a cõclõ
ne.❡ Dicit ḡ qꝺ nũerus ſyllogiſmoꝝ in mathemati
cis ſit maioꝛ.non p interpoſitioné plurimoꝝ medio
rum proximoꝝ ad concluſioné vnã.ſed p hoc ꝙ oſt
dim⁹ cõclõné vnã vt.a.de.b.aſſumim⁹ aliud ſub.b.
vt.c.de q̃ p.b.mediũ ꝓbamus.a.⁊ iterũ oñſo.a.de.c.
aſſumimus aliꝺ ſub.c.vt.d.de q̃ p mediũ.c. ꝓbam⁹.
a.⁊.b.⁊ hec aſſũptio in poſt vadit ĩfinitũ.Augmentat̃
ẽt numer⁹ ſyllogiſmoꝝ p aſſũptioné in lat⁹ vt cũ a.dr̃
de duab⁹ coequeuis:vt de.b.⁊ de.d.aſſumimus ſub
b.⁊.d.duo coequeua collateralia.c.⁊.e.ð quoꝝ vtroſ
q3 oſtẽdimus.a.p.b.⁊.d.media ⁊ exẽplũ augumẽta
tiõis hui⁹ in latus ſunt hi duo ſyllogiſmi.oĩs nũer⁹
finit⁹ é finit⁹ aut ĩfinit⁹.oĩs numer⁹ ipar é nũer⁹ ipar fi
nit⁹.ḡ oĩs numer⁹ impar é nũer⁹ finit⁹ aut infinit⁹. Itẽ
oĩs nũs finit⁹ é aut ĩfinitus.omĩs nũs par é nũs.ḡ oĩs
numer⁹ par é nũer⁹ finit⁹ aut infinit⁹.Sꝫ ſi ſic expõa
m⁹ exẽplũ.Ar.ridiculũ é exẽplũ:q: nugatoꝛiũ é dr̃e
qꝺ illꝺ ꝙ é finitũ ſit finitũ aut ĩfinitũ. Propter h̄ dico
ꝙ Ar ĩtẽdebat i ſuis exẽplis dr̃e ꝙ nũer⁹ par é finit⁹
⁊ ẽt ĩfinit⁹ ⁊ ſil̄r nũer⁹ ipar.⁊ h̄ ſatis exp̄mit i l̄ra ſua
dicẽs:vt é nũerus q̃tus aut é ĩfinit⁹ q̃ſi dicẽt vt eſt
nũerus finit⁹.⁊ nõ ſolũ h̄.ſꝫ ẽt ĩfinit⁹. ❡ Poſſum⁹ ẽt
arithmetice oñdẽ ꝙ oĩs ſpẽs nũeri q̃ nõ é aliq̃ ſpẽs
determiati nũeri vt binari⁹ vl̄ trinari⁹ ſꝫ idetermina
ti vt nũer⁹ q̃drat⁹ vl̄ exagon⁹ vl̄ par vl̄ impar vl̄ aliq̃
talis nõ ſolũ é finita ſꝫ ẽt infinita.⁊ q: finita eo ipo é
infinita. Oĩs.n. indeterminata ſpẽs nũeri q̃ ỹ̄at infi
nitis:q: nũer⁹ ex nã nũeri recipit cremẽtũ in infinitũ
ỹ̄at ẽt in infinit.⁊ tales ꝯclõnes ðmr̃am⁹ in arithme
tica.demr̃am⁹.n.ibi ꝙ oĩs ſpẽs mltitudinũ ỹ̄at i in
finit.Et ſil̄r ð alijs ſpẽb⁹ indefinit. Intẽdit ḡ Ar.dr̃e
ꝙ par nũer⁹ q ỹ̄at in finitis eo ipo ꝙ é nũer⁹ q ỹ̄at i
finitis ỹ̄at ẽt in infinitis.⁊ ſil̄r impar. ❡ Hic ãt oꝛit̃
dubitatiõ quõ veꝝ ſit ꝙ augmẽtẽt demr̃atões in in
finitũ in poſt aſſumẽdo: Q: ſm h̄ vꝫ ꝙ nõ erit ꝯclõ
vl̄is ð p̄.⁊ ſꝫ h̄ vꝫ ꝙ nõ ſtãt p̄dicata in ſurſũ ⁊ deoꝛſũ
q: ſi ſtãt nõ é ſume vnũ ſb̄ alio in infinitũ.Et dicim⁹
ꝙ nõ é poſſe vt ſumat̃ vnũ ſb̄ alio in oꝛdie p̄n̄tali ðſcẽ
dẽdo in infinitũ q: ſine dubio ſic nõ eẽt ꝯclõ vl̄is ⁊ ð
p̄.nec eẽt ſtat⁹ p̄n̄tꝛoꝝ.Sꝫ dicim⁹ ꝙ in arithmetica ⁊
geometria ſpẽs ſup q̃s erigit̃ ðmõſtratio ſũt infinite
⁊ ſũt coeq̃ue in oꝛdine p̄n̄tali ⁊ nulla ſub alia. ❡ Sci
ẽdũ tñ ꝙ ſpẽs vna ſm ꝙ é ps ꝯſtituẽs ſpẽꝫ ꝯſequẽté
⁊ é p̄oꝛ ꝯn̄te.ſic binari⁹ ſꝫ ꝙ é ps trinarij p̄oꝛ é triario
cũ tñ i oꝛdie p̄n̄tali ſint he ſpẽs coeq̃ue.⁊ ſil̄r trigon⁹ é
p̄oꝛ q̃drato.⁊ ðmr̃atiões q̃ erigũt̃ ſup ſpẽꝫ p̄oꝛẽ ðſcẽ
dũt in ſpẽs poſterioꝛeſ vſq3 in infinitũ ſic ðmr̃atões q̃
erigũt̃ ſup triãgulũ: deſcẽdũt in q̃drãglos ⁊ ſpẽs ꝯſe
quẽtes. Per h̄.n.ꝙ demr̃at̃ in geometria ꝙ oẽs duo
triãguli q̃rũ duo latera vni⁹ ſũt eq̃lia duob⁹ laterib⁹
alteri⁹ ⁊ baſis baſi hñt ãglos eqs laterib⁹ ꝯtẽtos eq̃
les.Cõcludit̃ poſtea ꝙ in oĩ palelogramo ſũt ãgli op
poſiti eq̃les.⁊ ſic ðſcẽdit trigon⁹ i palelogramũ.⁊ ſu
mit̃ palelogramũ ſb̄ trigono.nõ q: palelogramũ ſit
trigon⁹.ſꝫ q: palelogramũ é duo trigõi.⁊ ita ꝯueñũt

paſſiões trigoni i palelogramū ⁊ ſumit ſub trigono palelogramū ñ i ordie ṕdicabili.q2 ſic ſūt coequa. ſ3 i ordie ſubijciēdi miori extrēi medio.vl' maiori. Sic igit augmētāitur demſratores i īfinitū i poſt aſſumēdo.ſic cū ſumit q̄dragul⁹ ſub trigono. ⁊ pētagon⁹ ſb trigono ⁊ q̄drāgulo:⁊ ita i īfinitu3.f.q2 ſup oēs ſpēm figure.⁊ oēm ſpēs numeri cadunt paſſiões ꝑpe demonſtrabiles de illis ꝑ ſpec es antecedentes. ⁊ paſſiones proprias ſpērum,añcedētiū.vñ cōcluſiões ha rū ſciaꝝ ſt īfinite:⁊ ñ ꝯphēdūt oēs actu ab itellu creato potētie finite.ſ3 ſolū ab itellu icreato po⁹ infinite.

Capitulum. xij.

S
ed q2 differt.⁊ ꝑꝑ gd ſcire primū gdē i eadē ſcia.⁊ in hac dupliciter. Uno gdē mō ſi non ꝑ imediata fiat ſyll's. Nō.n.accipit ṕma cā: ſed q̄ eſt ꝑꝑ gd ſcia ſm primā cām. Alio vero mō ſi ꝑ non media gdē.ſed nō ꝑ cā3 ſed ꝑ ꝯuertentiā ⁊ ꝑ notius. Nihil.n. phi bet eque ṕdicantiū notius eſſe aliqñ non cām. Quare ꝑ hanc erit demōſtratio. Ut ꝙ ꝑpe ſunt planete ꝑpter id qd nō ſintillant. ſit in quo.c.planete in quo.b.nō ſintillare.in quo.a. ꝑpe eē.veꝝ eſt igit.b. de c.dicere.planete.n.non ſintillāt. ſ3 ⁊.a.de b.nō ſintillans. n.prope eſſe hoc aūt accipitur ꝑ inductionē aut ꝑ ſenſu3:neceſſe ē g̃.a.ipſi.c.ineſſe q̄re mōſtratū ē ꝙ erratice ꝑpe ſūt hic igit ſyll's nō ē ꝑꝑ gd. ſ3 q2.nō .n.ex eo ꝙ nō ſintillāt ꝑpe ſūt.ſ3 ꝑꝑ id qd ꝑpe ſūt nō ſintillāt ꝯtigit aūt ⁊ ꝑ alteꝝ alteꝝ mōſtrari.⁊ erit ꝑꝑ gd demſratio. vt ſit c.erratice.i quo.b.ꝑpe eē.a.nō ſintillare. ē igit ⁊.b.in.c.q̄re ⁊ i.c.a.⁊ in.b.a.ꝙ ē nō ſintillare.⁊ erit ꝑꝑ quid ſyll's.accepta.n.ē ṕma cā. Itē ſm gd lunā demſrant ꝙ ꝑ incremēta circularis ſit. Si.n.qd augeſ ſit ſphericū:augeſ aūt lūa.māifeſtū ꝙ ſphe rica.Sic gdē igit ipſi⁹ q2 fact⁹ ē ſyll's.ecōuerſo aūt poſito medio ipſi⁹ ꝑꝑ gd ſyll's. nō.n.ꝑꝑ augmēta circl'aris ē.ſ3 q2 circl'aris ē accipit augmēta hmōi.lūa ſit in quo c.in quo.a.augmētū ī quo.b. circularis.

A ṕn⁹.hui⁹ libri vſq3 ad locū iſtū demſrauit Ar.ꝙ demſratio ē ex primis ⁊ veis ⁊ imediatis.⁊ p̄orib⁹ ⁊ notiorib⁹ ⁊ cāis ꝯclonis:⁊ ex neceſſarijs: ⁊ ꝑ ſe iherētib⁹ vl'ib⁹.⁊ ex ꝑpetuis ⁊ incorruptibilib⁹.ex ꝓprijs tā ṕncipijs q̄3 interrogatiōib⁹ ⁊ ꝯclonib⁹.⁊ he oēs cōditiões nō aggregant ſil' niſi in demſratione maxie ⁊ proprijſſime dicta q̄ acgrit ſcia3 ꝓprijſſime dictā ſ3 ꝙ diffinitū ē ſcire i ṕncipio hui⁹ libri. Cū igr̄ dicat ſcire ꝓprijſſime ⁊ cōiter.⁊ ſilr̄ demſratio q̄ ē ſyllogiſm⁹ faciēs ſcire. Intēdit i h̄ iō explanare illō ꝙ non ſolū ē ſcia ꝓprijſſime dicta ſm diffōnē ſui in ṕncipio poſitā.ſ3 ēt ē ſcia cōiter dicta ⁊ ſilr̄ ē demſratio.nō ſolū ꝓprijſſime dicta q̄ aggregat i ſe oēs cōditiões ṕdictas ſ3 ēt ē demōſtratio ⁊ cōiter dicta ſm ꝙ demōſtratio ⁊ ſcia cadunt in philoſophia nāli. ⁊ in logica ſm ꝙ eſt ꝑs phie:⁊ in phia morali. Cōplete igit dñſio cōditionib⁹ q̄ aggregant in demſratione ꝓprijſſime dicta:ꝯñs eſt vt cōuertat ſermonē ad demſrationē cōiter dictā. Innuit igit in h̄ capitulo diuiſionē demſrationis ꝑ diuiſionē ſcie acgſite ꝑ demſrationē. Et non ꝑtinet capl'm iſtud niſi diuiſionē ſcie acquiſite ꝑ demonſtrationē cū exēplis explanantib⁹ diuiſionē dicens. Scia itaq3 acgſita ꝑ demſrationē aut eſt acgſita ꝑ proximā cām rei ſcite aut eſt acgſita ꝑ non ꝑximā cām. Que aūt eſt acquiſita ꝑ proximā cām vocatur ſcia ꝑpter gd ⁊ hec eſt ſcia maxime ⁊ proprijſſime dicta ⁊ demſratio qua hec ſcia acgrit eſt maxime demſratio. Illa aūt q̄ non ꝑ proximā cām dr̄ ſcia.q2 eſt ſcia dicta ꝑ poſterius ⁊ demſratio qua hic acgrit eſt demſratio ꝑ poſterius. Eiuſdē aūt rei pōt eſſe ſcia ꝑꝑ gd ⁊ ſcia q2. Sed differunt iſte due ſcie q̄nq3 ꝑ h̄ ꝙ vna illaꝝ acgritur in ſcia vna q̄nq3: vtpote illa q̄ eſt ꝑꝑ qd in ſcia ſubalternāte ⁊ altera:vt ſcia q2 acgritur in ſcia ſubalternata.⁊ de iſta dr̄ia dicet lati⁹ in ſeq̄ntib⁹. Scia āt ꝑꝑ gd ⁊ ſcia q2 acgſite in eadem ſcia dupl'r adhuc differt.qm̄ ſcia q2 aut ē acgſita nō ꝑ cām.aut eſt acgſita ꝑ cām nō proximā. poſſe ē.n.vt cā ⁊ effectus ꝯuertāt.⁊ alicui ſit cā notior:⁊ tūc apud ipm demſrabit effect⁹ ꝑ cā3 ⁊ erit ſcia ⁊ demſratio ꝑꝑ gd ſicut ē apud ipm q nouit ꝑ demſrationē aſtronomicā ꝙ planete ſūt prope ꝑ demſrationē nālē ꝙ luna ſit circularis. Per hec.n.demſrabit ⁊ ſciet ꝑꝑ gd planete nō ſintillāt.⁊ luna recipit icremēta. q āt ñ nouit ṕdcā ꝑ demſrationē nouit tñ ꝑ ſenſu3 ꝙ planete nō ſintillāt.⁊ ꝙ nō ſintillātia ſūt ꝑpe ⁊ ꝙ luna recipit incremēta.⁊ ꝙ recipiētia icremēta ſūt circularia:dēmſrabit ⁊ ſciet ꝑ effcm̄.q2 planete ſunt ꝑpe ⁊ q2 lūa ē circularis ⁊ forte eiuſdē ꝯclonis ē ſcia ꝑꝑ gd ⁊ ſcia q2 i eadē ſcia.l3 Ar.ō h̄ ñ pōat exēplū. In ſcia.n.nāli pt demſrari ꝙ luna ſit circularis tā ꝑ h̄ ꝙ ipſa ē corp⁹ hōgeneū ꝑ h̄ ꝙ ipſa recipit icremēta.gd āt ſit dicti ꝑpe exn̄s ñ ſintillat.ſic expōit. Corp⁹ dr̄ lōge diſtare a viſu cū ꝑꝑ ſui diſtātiā ſub ꝑuo āgulo vr̄ ⁊ ñ ſubtilr̄ pt a viſu diſcerni. Uñ iſtō lōge diſtare ꝯparatiue dr̄ ad magnitudinē q̄3 h3 res viſa nō i ſe.ſ3 iudicio.viſus āt ſp nitiſ ad diſcernēdū ſubtil'r rē viſa3 ⁊ dr̄ias viſibiles rei viſe. Cū āt vr̄ res ſb āgulo magno ⁊ ꝑpe viſū diſcernit ſubtilr̄ differentias viſibiles ⁊ geſcit viſus ⁊ iclinatio virtutis viſiue geſcit eo ꝙ h3 intētū. Cū āt res vr̄ ſub ꝑuo āgulo ⁊ lōge ⁊ nō poſſit viſus diſcernere ſubtilr̄ dr̄ias viſibiles ad q̄s diſcernēdas nitit virtus viſiua eo ꝙ virtus illa caret adhuc fine intēto nō geſcit.nec ſinit ſpūs viſibiles geſcere: ſed gn̄at in eis tremorē:⁊ appet ꝑpter tremorē ſpūu3 recipiētiū ſpē3 rei viſibilis ꝙ ipſa res viſa minuti ⁊ crebro tremat:⁊ ille apparēs tremor rei viſe dr̄ ſintillatio. Nō .n.ē ſintillatio ſplēdor radioſus q appet egredi a corporib⁹ luminoſis.q2 ſplēdor talis plus apparet i planetis q̄3 i alijs.q2 ipi magis lumioſi ⁊ radiantes. Quo āt ſiāt icremēta lune ⁊ figure circularis icremētū ſic erit māifeſtū. Lūa cum ſit corpus obſcuru3 a ſole luminoſo q eſt maior luna recipit illuminationē. ita q mai⁹.v3 ſua medietate illuminaſ ⁊ termin⁹ illuminatiōis ē circulus ſector ſpere lūe q circulus cā breuitatis dicaſ.a.baſis ēt pyramidis viſualis egrediētis ab oculo ⁊ cadētis ſup lunā ē circul⁹ ſector ſpere lūe ꝑaulominus maximo ſectore ſpere lune.⁊ eq̄lis ſm ſenſu3 ſectori.a. Et ille ſector baſis pyramidis viſual' dicatur b. Cū itaq3 luna.iterponiſ directe iter nos ⁊ ſolē.a.⁊ b.ſectores ſunt ſiml' loco.⁊ baſis pyramidis viſualē totum

Et ex iſto textu elice demſrōnē q2 eē demſrationē ⁊ paꝝ infra inquit phi⁹ inuere diuiſionē ō mſrātiōis ꝑ diuiſionem ſcie ⁊ ifra in cō⁹ ſequētī. ſit demſratō cāe ꝑ effcm̄ ⁊ ecōuerſo.

totũ non illuminatũ in luna. ⁊ totum illuminatũ ẽ ex ꝑte oppoſita. Cũ aũt luna incipit recedere a ſole. a. ⁊ b. ſectores ſeſe interſecant ad angulũ acutum ex ꝑte ſolis. ⁊ cõtinuet̃ parũ de illuminato inter ꝯuexitatez circuli. a. ⁊ cõcauitatẽ circuli. b. ⁊ illud ſolũ de illuminatione. a. videtur: ⁊ apparet arcuale. ⁊ quanto plus recedit luna a ſole tanto plus de illuminato continetur inter conuexitatẽ circuli. a. ⁊ concauitatem circuli. b. dõec illi duo circuli ſe interſecẽt orthogonalr̃. ⁊ appareat ꝯcauitas circuli. a. linea recta. ⁊ tũc id qđ apparet nobis de illuminato vꝫ ſemicircul⁹ ⁊ hoc ẽ cũ diſtat lũa a ſole ꝑ q̃rtã. Deĩde. a. ⁊. b. iterſecãt ſe ad angulũ obtuſuz ex ꝑte ſolis. ⁊ id qđ ẽ ex ꝑte nr̃a de illuminato ꝯtinet̃ iter duas concauitates. a. ⁊. b. ſectorũ ſpere lune. ⁊ tũc id qđ apparet nobiꝭ de illumiato vꝫ vtriq̧ gibboſũ. ⁊ ſic lũa accedit ad oppoſitiõez ſolis creſcit ãgul⁹ obtuſus q ꝯuenit ex ſectore. a. ⁊. b. ex ꝑte ſolis ⁊ creſcit figura illuminati viſa gibboſa donec luna ꝑuẽiat ad oppõnẽ ſolis. ⁊ tũc. a. ⁊. b. ſectores ſũt ſimul loco. niſi qꝫ. b. ſm veritatẽ ẽ paulo citerior maximo ſectore ſpere lune. ⁊ a paulo vlterior eodẽ ſectore maximo ⁊ baſis pyramidis viſualis eſt tota illuminata. ⁊ poſt hoc incipit decrementũ lune ſm viaz cõuerſam vie crementi ipſius. ⁊ hoc facile põt imaginari ꝑ duos circulos magnos deſcriptos i ſpera vna quorũ vnus ẽ fixus. ⁊ ille imaginabit̃ ſicut circulus. b. ⁊ alter circũuoluitur ſuꝑ eũdem ſectorẽ eorũ ſicut ſuꝑ axem. ⁊ ille imaginabit̃ ſicut circulus.

¶ In q̇bus aũt media nõ ꝯuertũt: lꝫ trãſcẽdũt ⁊ ẽ notiꝰ qꝫ nõ ẽ cã q̃ demõſtrat̃ q̇dẽ ⁊ nõ ꝑꝑ q̇d. Amplius i q̇bus mediũ extra põit̃. ⁊ i his. n. ipſiꝰ q̃ nõ ꝑꝑ q̇d demõſtratio ẽ. ñ. n. dr̃ cã vt q̃re ñ reſpirat paries: q̃ nõ ẽ aĩal ſi. n. hoc nõ reſpirãdi cã ẽ opꝫ eẽ aĩal cãz reſpirãdi. vt ſi negatiõ cã ẽ ipſiꝰ nõ eẽ: affirmatio ẽ eẽ: ſicᷣ ſi ſine mẽſura eẽ calida ⁊ frida ñ ſanãdi cã ẽ: q̃ cũ mẽſura eẽ cã ẽ ſanãdi. ſilr̃ aũt ẽ ſi affirmatio ipſiꝰ eẽ ⁊ negatio nõ eẽ. In his aũt demõſtratis qꝫ dictũ ẽ nõ cõtigit. nõ. n. oẽ aĩal reſpirat: ſillis aũt fit hmõi cãe i media figura. vt ſit. a. aĩal i quo. b. reſpirat̃. i quo. c. paries. i quo. b. q̇dez igit̃ oĩ ẽ. a. oẽ. n. reſpirãs aĩal ẽ in. c. aũt nullo q̃re. b. in. c. nl̃lo eſt. nõ igit̃ reſpirat paries. Comparãt̃ huiuſmõi cãruz dictis ſꝫ excellẽtiã. Hoc aũt ẽ plurimũ diſtãtẽ mediuz dicere. Sicut illđ ẽ anacharſidos qꝫ i ſcytis nõ ſũt ſibilatores. neq̧. n. vites. Scđm q̇dem igit̃ eandem ſciam. ⁊ ſcđm eorundem poſitiõem he drĩe ſunt ipſius q̃ ad eũ q̇ ẽ propter q̇d ſyllogiſmum.

¶ Quaſi diceret ꝑdicto mõ fit demõ̃ratio cãe ꝑ effectũ ⁊ ꝯuerſo cũ ꝯuertunt̃ cã ⁊ effect⁹. Sꝫ ſi nõ ꝯuertũtur ⁊ debeat fieri demõ̃ratio affirmatiua. cũ cã nõ poſſit in min⁹ q̃ꝫ cãtum. ſed in eq̃ vel in plus. ⁊ in demõ̃ratiõe affirmatiua mediũ nõ poſſit eẽ i plus: opꝫ qꝫ mediũ ſit effect⁹. ⁊ ſi fuerit notior q̃ꝫ ſua cã tũc ꝑ effectũ fiet demõ̃ratio q. ⁊ non ꝓpter quid. Sed ſi ſit demõ̃ratio negatiua in ſecũda figura. in qua mediũ ponit̃ foras extremitates. tũc erit demõ̃ratio q̃ ꝑ cãm remotã q̃ in plus eſt q̃ꝫ cãtum ſuũ. ſicut cũ demõ̃ratur qꝫ paries nõ reſpirat ꝑ hoc qꝫ nõ ẽ aĩal: q̃ nõ eẽ aĩal nõ ẽ cã ꝓxima nõ reſpirãdi. ſi. n. eſſet cã ꝓxima illius: tũc eẽ aĩal eſſet cã ꝓxima reſpirandi. ⁊ ſic oẽ aĩal reſpiraret. ſed hẽre pulmonẽ eſt cã ꝓxima reſpirãdi. ⁊ illius cã remota eſt eſſe aĩal. Silr̃ cũ demõ̃rat̃ qꝫ inter ſcythas nõ ſunt ſibilatores. vel ioculatores. q̃ non ſunt ibi vites hoc fit ꝑ cãm remotam valde. q̃ cã ꝓpinqua ioculatorum eſt mentis laſciuia: ⁊ laſciuie cã eſt ſparſio ⁊ dilatatio ſanguinis ⁊ ſpirituum. ⁊ huius cã eſt calor vini. ⁊ vini eſt cauſa vitis.

¶ Alio autẽ mõ differt ꝓpter q̇d ab ipſo q̃ qꝫ eſt ꝑ altam ſcientiã vtrunq̧ ſpeculari. Huiuſmodi aũt ſunt quecũq̧ ſic ſe habẽt inuicem vt alterũ ſub altero ſit vt ſpeculatiua. ad geometriã ⁊ machinatiua ad ſtereometriã. ⁊ harmonica ad arithmeticã: ⁊ apparẽtia ad aſtrologiam. Fere autem vniuoce ſunt harũ ſciaruz quedã vt aſtrologia mathematicaq̧ ⁊ que nãlis ẽ ⁊ harmõica mathematicaq̧ ⁊ que eſt ſcđm auditum. hoc. n. ipſum q̃ ſenſibiliũ eſt ſcire. Sed ꝓpter quid mathematicorũ. Hi. n. cãrum demõ̃rationes hñt. Et multotiens neſciunt ipſum q̃ ſicut vle cõſiderantes multotiens q̇dam ſingulariũ neſciũt ꝓp id qđ itendunt. Sunt aũt. hec q̇cunq̧ cũ alterũ q̇d ſit ſm ſubſtantiã vtunt ſpẽbus. Mathematici. n. circa ſpẽs ſunt. nõ eniz de ſubiecto aliquo. Sed non inq̃ꝫtuz geometrica de ſubiecto. hñt aũt ſe ⁊ ad ꝑſpectiuã ſicut hec ad geometriã aliã ad iſtã: vt eſt id qꝫ eſt de iride: ipſum q̇dem. n. q̃ phyſici eſt ſcire: ſed ꝓpter quid ꝑſpectiua aut ſimplr̃ aut ſm doctrinã. Multe autẽ ⁊ non ſibi inuicem ſcientiarũ hñt ſe ſic: vt ad geometriam medicina. qꝫ eniz vulnera circularia tardius ſanent̃ medici ẽ ſcire: ꝓp quid aũt geometre.

¶ Alio mõ differt ſcia ꝓp q̇d. ⁊ ſcientia q. Per hoc ſcꝫ qꝫ vna acquirit̃ ꝑ ſciam vnaz ⁊ reliqua acquirit̃ ꝑ alterã ⁊ tales ſcie ꝑ quaꝝ alterã acq̇ritur ſcia ꝓp q̇d. ⁊ ꝑ reliquã ſcia q̃ circa eandẽ rẽ ſunt ſic ſe hñtes ad inuicẽ qꝫ vna eſt ſubalternãs ⁊ alia ſubalternata. velut ſcia q̃ erigit̃ ſuꝑ lineas ⁊ figuras radioſas ẽ ſub geometria q̃ erigitur ſuꝑ figuras ⁊ lineaſ ſimplr̃. Et ſcia cõpoſitiõis machinaꝝ vt architecture: ⁊ alie machinatiue ẽ ſub ſcia figuraꝝ corꝑalium: ⁊ ſcia cõſonãtiaꝝ ſub arithmetica. ⁊ ſcia q̃ hñt naute in dirigẽdo curſũ nauiũ ꝑ apparitionẽ ſtellarũ ſubalternatur aſtrologie. Sed non oẽs due ſcie quaꝝ altera eſt ſubalternans ⁊ reliqua ẽ ſubalternata et hñt ſe vno mõ adinuicẽ. quare q̇dam illaꝝ ſunt fere vniuoce vniuocãtes in noĩe vno. ⁊ vna noĩs rõne fere. Quedã vero nõ cõicant in noĩe vno. q̃ aũt ſubalternãs ⁊ ſubalternata cõicãt in noĩe vno ⁊ rõne vna noĩs fere ſunt tales qꝫ de ſubo ſcie ſubalt̃nãtis ꝑ additionẽ ſuꝑadditã ſit ſbm ſcie ſubalt̃nate. ita tñ qꝫ illa duo ſbã remanẽt

idẽ in ſuba:ꝛ alterꝝ remãet ꝑdicabile de altero ſicͣ nu
merus relatus ſonorus.numerus relatus ẽ.Cũ igiꝛ
ſubꝫ ſcie ſubalternate recipit nomen ꝛ diffõnẽ ſubĩ
ſcie ſubalternãtis.tũc ẽt ſcia ſubalt̃nata recipit nomẽ
ꝛ diffinitiões ſcie ſubalternãtis.ꝛ vniuocãt fere i noie
ſcie ſubalternãtis.Dico fere qꝛ ſubalternata appõit
ꝯditiões q̃ nõ deſtruit itẽtionẽ nois ſcie ſubalternãtis:
ſꝫ pmittit eã ſaluari ſicͣ ſcia naual' ꝛ aſtrologia mathe
matica.vtraqꝫ dr̃ aſtrologia.Simil'r armõica ſono
ra.ꝛ armõica mathematica vtraqꝫ dr̃ armonica.Cũ
ãt ſubĩꝫ ſcie ſubalternate nõ recipit ꝑdicatiões ſubĩ
ſcie ſubalternãtis.tũc nõ cõicãt vtreqꝫ in noie ſcie ſu
ꝑioris.ſicͣ armõica nõ dr̃ arithmetica.ſubꝫ.n.arith
metice ẽ numerꝰ ſimpl'r ſꝫ ꝙ receptibilis diſpoſitio
nũ abſolutaꝝ ꝛ non ad aliud dictaꝝ.Cũ ãt cũ nume
ro ꝯiũgunt diſpoſitiões ad aliõ dicte.ꝛ ſit ex eis vnũ
cõpoſitũ iã ꝯſtituitur ſubꝫ muſice.Nõ.n.eſt ſubꝫ mu
ſice numerus cui accidit relatio.ſꝫ cõpoſitũ ex nũe
ro ꝛ relatõe:ꝛ de hͦ cõpoſito qꝛ nõ ꝑdicatur numerꝰ
pars nõ ꝑdicat de ſuo toto.Nec putandũ eſt ꝙ ſubꝫ
ſcie ſubalternãtis ſit ſemꝑ directe ꝑdicabile de ſubo
ſubalternate.qꝛ arithmetica ſubalternat ſibi ꝺcimũ
geometrie.nec tñ ſimpl'r dr̃ de ꝙ lice ꝛ ſupficies ſint
nũeri.Sꝫ cũ deſcẽderit nũerus i hͦ aliq̃ mõ ſiũt hec
in natura nũri.ſicut ſupra dictũ ẽ.Simil'r ſcia ꝺ ele
mentis deſcendit in ſciam medicine cuiꝰ ſubm ẽ cor
Quid ſit ſbꝫ medicine. pus humanũ ex ꝑte ea q̃ ſanat ꝛ ab eo remouet ſani
tas.nec ñ corpꝰ humanũ ſm ꝙ tale eſt elemẽta ſꝫ ex
elemẽtis.Taliũ igiꝛ ſciaꝝ quaꝝ altera eſt ſub reliq̃ ſu
ꝑior ſcia dicit ꝑꝑ quid illius rei cuiꝰ inferior dic qꝛ.
¶ Sciẽdũ ãt ꝙ ſcia inferior ſemꝑ addit cõditiões ꝑ
q̃s appropriat ſibi ſubꝫ ꝛ paſſiões ſuperiores ſcie ꝛ
ſunt in ꝯcl'one ſcie ſubalternate ſicut nãe due.Natu
ra.ſ.q̃ꝫ accipit a ſuꝑiori ꝛ nã ꝓpria quã ſuperaddit
proprij itaqꝫ ſuperadiecti cãs non dicit ſciẽtia ſuꝑior
ꝛ quandoqꝫ dicit eas cãs ſciẽtia inferior.ꝛ qñqꝫ nõ.
Illius ꝟo ꝙ accipit ſcia iferior a ſuꝑiori cãs dicͣ ſcia
ſuꝑior.vñ ꝯcl'onis appropãte i ſcia ſubalternata cãs
dicit ſcia ſubalternãs nõ i ſe:ſed in ſuo vl'i.Nõ.n.eſt
ꝯcl'o ſcie iferioris i ſcia ſuꝑiori niſi ſicͣ in ſuo vl'i.ꝑꝑ
hͦ ipi mathematici multotiẽs noſcũt ꝑꝑ qd ꝯcl'onis
iferioris ſcie:nec tñ nouerunt qꝛ.qꝛ nõ noſcũt cãs cõ
cluſiõis i ſe ſꝫ i vl'i.ꝛ ex parte ea q̃ mathematicum ẽ.
Et he ſcie ſubalt̃nate mathematice ſũt q̃ ꝯſiderãt for
mas exiſtẽtes in ſubo.nõ tñ vtunt eis ſꝫ ꝙ ſunt i ſbo
ſꝫ ſꝫ ꝙ ſunt abſtracte.Inferiores ꝟo ſcie approꝑant
illas formas aliquo mõ ad ſubꝫ.ꝛ ſicͣ eſt ſcia ſubalter
nãs ſolũ.ꝛ ſcia ſubalternata ſolũ:ſic ẽ eadẽ ſcia aliq̃
ſubalternata vni ꝛ ſubalt̃nãs ſibi aliã.ſicͣ ſpecl'atia ẽ
ſub geometria::ſub hac ẽ ſcia de radijs ſolis fractꝭ i
nube ꝯcauã.aq̃ſa.Et ipſa ſpeculatiua dicͣ cãs iridis
ſimpl'r.i.ſꝫ ꝯditionẽ radioſitatꝭ.q̃s appõit pſpectiua
ſuꝑ ſubm geometricũ.Aut dicit cãs iridis ſꝫ illõ ma
thematicũ qõ accipit a geometria:i q̃ geometria ſũt
cãe iridis mathematice ſimpliciter dicte.ꝛ nõ ſolũ ẽ
ſcia ſubalternãs cognoſcitiua cãꝝ ꝯcluſionũ ſcie ſu
balternate.ſꝫ multotiẽs ſcia q̃ nõ ſubalternat ſibi ali
aꝫ ẽ cognoſcitiua cãꝝ ꝯcluſionũ eiꝰ velut geometria
q̃ ñ ſubalternat ſibi medicinã eſt cognoſcitiua cãrũ
multaꝝ medicinalium.ſcia.n.nõ ſubalterſtat ſibi ali
aꝫ niſi ſubꝫ ſubalternãtis ſit vl'e:aut pars ꝯſtituẽs ſubꝫ
ſcie ſubalternate.Corpus ãt hũanũ ex parte q̃ ſanat
ꝛ ab ipſo remouet ſanitas neutro mõ ſe hꝫ ad ma
gnitudiẽꝫ.ſꝫ figure nãles q̃ ſũt accñtia corpis humãi
ꝛ figure accñtales ipſiꝰ:vt figure vulnerũ ſunt ſub fi
guris ſimpl'r ꝺ qbꝰ ẽ geometria ꝛ cãs diſpoſitũ vul
neꝝ q̃ accñt vulneribꝰ ex ꝑte figurationis ſue cogno
ſcit geometria in vl'i:ſicut cãm huius ꝙ circularia
vulnera tardiꝰ ſanant nouit geometra in ſciẽdo ꝙ ol
um hyſopimetroꝝ maxius ẽ circulꝰ:ꝛ ꝙ circulꝰ ẽ fi
gura.Cuiꝰ latera ſꝫ oẽs dimenſionẽ maxie diſtãt.ꝑꝑ
hͦ enim difficilius coeunt latera vulneꝝ circularium.

¶ Capitulum. xiiii.

Figuratum aũt eſt magis faciens ſcire que maxime prima eſt.

¶ Oſtenſo in priori capitulo ꝑ viam diuiſionis:ꝙ
eſt demr̃atio maxime ꝛ ꝓprie dcã q̃ acqrit ſciam q̃
maxime eſt ſcia ꝛ qõ ẽ demr̃atio ꝑ poſteriꝰ dicta.ſ.il
la q̃ dr̃ ꝺmr̃atio qꝛ ꝛ acqrit ſciaꝫ ꝑ poſteriꝰ dictã.Et
oñſis i ꝑcedẽtibꝰ capitulis ꝯdictionibꝰ q̃ accidũt de
mõſtratiõi maxie ꝛ ꝓprie dicte ex ꝑte ea q̃ ẽ demr̃a
tio ſm quas ꝯditiões aggregatas acqrit ſcie maxie
ꝛ ꝓpe dicta.Conſequẽs eſt nũc dicere ſm qd acqrit
demõſtratio ſciaꝫ maxie ꝛ ꝓpriſſime dictã ex ꝑte ea
q̃ eſt ſyllogiſmꝰ.Dicit ergo Ariſ.ꝙ primus modus ꝑ
me figure eſt magis faciens ſcire q̃ꝫ aliquis aliꝰ ꝛ hec
eſt ꝯcluſio.18.huiꝰ ſcie.Et vocat Ari.in littera figurã
maxime ꝑmam primũ modũ ꝑme figure qꝛ figura
prima in mõ primo maxime prima eſt.

**¶ Mathematice.n.ſciaꝝ ꝑ hãc primã fi
gurã ferunt demõſtrationes vt arithmeti
ca ꝛ geometria ꝛ perſpectiua.Et fere dice
re eſt quecũqꝫ ꝑꝑ quid faciunt ſpeculatio
nem.aut.n.oino aut ſicut frequẽtius ꝛ in
pluribus ꝑ hãc figurã ꝓpter quid ſit ſyl
logiſmus:quare ꝛ ꝓpter hanc erit maxie
faciens ſcire propter quid ſpeculari.**

¶ Ponit ãt primo ſignum ꝟitatꝭ huiꝰ ꝯcluſiõis hoc
ſcilicet ꝙ mathematice ſcie in qbus eſt ſcientia maxi
me ferũt demõſtrationes ꝑ hanc ꝑmã figura:id ẽ ꝑ
primũ modũ prime figure.Deĩde põit mediũ demõ
ſtratiuũ demõſtratiõis huiꝰ ꝯcluſionis ꝛ cãm.ſ.ꝙ de
mõſtratio ꝓpter quid eſt faciens maxie ſcire.Primꝰ
ꝟo modus prime figure ſolũ facit demõſtratiões ꝑꝑ
qd igitur facit maxime ſcire Et dico ſolũ iſte modus
facit hoc nõ qꝛ nunq̃ꝫ:ſꝫ qꝛ raro ſit hoc ꝑ modũ aliũ.
Poſſibile eſt.n.vt ſit demõſtratio ꝑꝑ qd i modo ne
gatiuo ſed hoc ſit raro.Poſſuꝫ.n.demõſtrare ꝑꝑ qd
nulla figura recti linea plurium q̃ꝫ trium ãguloꝝ di
uiſibilis ꝑ lineas rectas ſubſtenſas angulis ipiꝰ i tri
angulos habentes centra diuerſa ẽ iſcriptibilis circu
lo.hoc mõ.Ois figura rectilinea iſcriptibilis circu
lo eſt habens centrũ vnum:nulla figura rectilica plu
rium q̃ꝫ trium ãguloꝝ diuiſibilis ꝑ lineas rectas ſb
ſtenſas ãgulis ipſiꝰ in triãgulos habẽtes cẽtra diuer
ſa eſt hñs cẽtrũ vnũ:ergo nulla figura rectilinea plu
riũ q̃ꝫ triũ ãguloꝝ diuiſibilis ꝑ lineas rectas ſubſtẽ
ſas angulis ipſiꝰ i triãgulos hñtes cẽtra diuerſa ẽ i
ſcriptibilis circulo.Dico ãt cẽtrũ figure rectilinee pũ
ctum a quo oẽs linee recte ducte ad angulos ipiꝰ ſũt
equales.hec.n.demõſtratio dicit ꝓpter qd.cã.n.pro
pria ꝑꝑ q̃ꝫ figura rectilinea eſt inſcriptibilis circlo ẽ
habitꝰ cẽtri vnius.Et cã quare nõ eſt iſcriptibilis ẽ
nõ habere centrũ vnum.Manifeſtũ ẽ igiꝛ itaqꝫ ꝙ fa
ciẽs ſcire ꝓpter quid.ꝛ ſcire maxime erit ſpeculãs ꝑ
primũ modũ prime figure.

**¶ Poſtea ipſiꝰ ꝙ qd ẽ ſciaꝫ ꝑ hãc ſolã fi
gurã vẽari poſſe ẽ.i media.n.figura nõ ſit**

categoricus ſylls ſed ipſius q̄ꝺ q̄d ē ſcia ē affirmatiōis. in vltima aūt ſit q̄dē ſed non vlr ſed id q̄ꝺ q̄d eſt vliuꝫ eſt. non eni quo dammodo eſt animal bipes homo.

k ¶ Capite 20. cōclone 4.

¶ Itē ex ꝺemr̄atione facta in p̄mo mō p̄me figure p̄t extrahi ꝺiffō ſicut ꝺocebit̄ i.2.li.º. Ex alio āt mō nō p̄t extrahi ꝺiffō. q̄ꝛ oīs alius modus cuiuſcūqꝫ figure. aut ē negatiuꝰ aut p̄ticularis: ꝺiffō āt ꝺꝫ eē affirmatia: ⁊ vlis ꝺ̄ ꝺiffinito: Cū āt ꝺiffō faciat maxie ſcire p hūc modū erit maxie ſcia. ¶ Sed vr̄ q̄ ex ſyllo negatio q ꝺemr̄at pp q̄d p̄t extrahi ꝺiffō: q̄ꝛ mediū ꝺemr̄atiuū. ⁊ cā ⁊ ꝺiffō idē ſunt: vt poſtea patebit. Ex h̄ ē pꝫ expimento. q̄ꝛ exēplo ꝺmr̄atiōis negatie pp q̄d. p̄rio ꝓpoſito p̄t elici ꝺiffō figure inſcriptibilis circulo hec ſcilicet figura inſcriptibilis circulo eſt figura rectilinea habens centrum vnicum. Et ꝺico ad hꝰ ex primo mō figure p̄t extrahi ꝺiffō ſimplr̄. q̄ꝛ ex ipſo ſolo extrahit̄ oīs ꝺiffō tā illa q̄ eſt p̄nᵐ ꝺemr̄atiōis q̄ꝫ illa q̄ eſt ꝯclō ꝺemonſtratiōis. ⁊ q̄ꝫ illa q̄ eſt ꝺemr̄atio ſola poſitione ꝺifferens. Ex negatiuo aūt ſyllo pōt extrahi ꝺiffō q̄ eſt principium ꝺemonſtrationis. ſꝫ alie ꝺue ꝺiffōnes non: q̄ꝛ negatiuus ſyllus nō pōt ꝯcludere ꝺiffōneꝫ m̄alem ꝺe ꝺiffinito. Vñ hec ꝺiffinitio nō p̄t extrahi a ſyllo negatiuo. ⁊ pp h̄ nec ꝺiffō cōpoſita ex hac ⁊ ꝺiffinitiōe ſ̄oꝛali. Eſt igit̄ ſententio Ari. vt ꝺicat ꝺiffōneꝫ ſimplr̄. i. oēm ꝺiffinitionem poſſe venari ex ſolo primo modo prime figure.

Amplius hec q̄dem illis nihil idiget. ille aūt p has ꝺēſant̄ ⁊ augmētant̄ quouſqꝫ vtiqꝫ ad imediata veniat. Manifeſtū igit̄ ē q̄ꝺ maxime ſcie ꝓpria eſt prima figura.

¶ Itē p̄ria figura p ſe facit ſcire alie āt p hāc. q̄ꝛ oēs reſoluūtur in iſtā. Cū ḡ oē illō pp q̄ꝺ ſit magis q̄ꝫ id q̄ꝺ eſt pp id. māifeſtū ē q̄ hec magis facit ſcire. Et ꝺico āt q̄ primus modus huꝰ figure magis q̄ꝫ aliꝰ modus eiuſdē figure. q̄ꝛ oēs per virtuteꝫ modi p̄mi ſūt neceſſarij. Hec. n. regula eſt vīꝰ neceſſitatis ſyllogiſtice q̄ vni ⁊ eidē eadē ſūt ſibi iuīcē ſunt eadē ⁊ hec ē maxime ſaluata in h̄ mō. ⁊ ꝯñter in oībꝰ alijs modis tā affirmatiuis q̄ꝫ negatiuis. ¶ Q̄ꝺ āt ꝺic̄ Ari. q̄ alie figure ꝺēſant̄ p p̄mā ꝺōec veniāt in imediata. nō eſt h̄ intelligēdū ꝺe p̄ncipijs imediatis ex q̄bꝰ ſyllogiſat̄. ſꝫ ꝺ̄ ꝯplexiōe ſyllogiſtica p ſe nota ⁊ imediata. Neceſſe eſt. n. ad h̄ vt hēamꝰ cōpletā ſciam. vt ſit ꝺemōſtratio ex principijs p ſe notis ⁊ imediatis ⁊ vt ſit ꝺmr̄atio i ꝯplexiōe ſyllogiſtica p ſe nota ⁊ imediata q̄lis cōplexio tm̄ eſt i p̄ma. figura. ⁊ maxie i p̄rio mō. ⁊ i h̄ āc cōplexionem imediatā reducunt̄ cōplexiones aliarū figurarū. ⁊ nō in p̄cipia imediata ex q̄bꝰ ſyllogiſat̄.

Capitulum. xiiij.

Sicut aūt. a. eē in. b. cōtingit indiuidualr̄ ſic ⁊ nō eſſe cōcedit̄. Dico aūt idiuidualr̄ eē aut nō eē cū nihil ē eorū mediū. Cū igit̄ a. aut. b. q̄dem in toto quodā ſit aut ābo: nō ꝯtigit a. in. b. p̄rio nō eſſe. Sit. n. a. in toto. c. igit̄ ſi. b. nō ē in toto. c. pōt. n. a. q̄dē eē in quodā toto. ſed. b. nō eſſe in hoc. ſylls erit q̄ꝺ nō ſit. a. in. b. Si. n. in oī. a. q̄dē eſt. c. in. b. aūt nullo eſt. c. in nullo. b. eſt. a. ſilr̄ aūt eſt ⁊ ſi. b. in toto quodā eſt. vt in. d. d. n. in oī b. eſt. a. aūt in nullo. b. erit per ſyllm̄. Eodem aūt modo ꝺemonſtrabit̄. ⁊ ſi vtraqꝫ in toto quodā ſunt. quod aūt cōtingit. b. nō eſſe in quo toto ē. a. aut iterū. a. in quo eſt. b. manifeſtū ex coordinationibus eſt q̄cunqꝫ non cōuertunt̄ inuicem. Si. n. nihil eorū q̄ ſunt in. a. c. d. coordinatiōe ⁊ ꝺe nullo p̄dicant̄ eoꝝ q̄ ſunt in. b. e. ⁊. a. aūt in toto. p. ſit coordiatiōe eadē exſiti: manifeſtū ē q̄ꝺ. b. nō erit in. p. cōmutarent̄. n. coordinatiōes. Silr̄ āt eſt ⁊ ſi. b. in toto quodam eſt. Si vō neutrum ſit in toto nullo: nō ē aūt. a. in. c. neceſſe ē idiuidualr̄ nō eſſe. Si. n. erit q̄ꝺ mediū neceſſe ē alterū ipſorū in toto quodā eē: aut. n. in p̄ria figura aut in media erit ſylls. ſi q̄dem igit̄ in p̄ma figura. b. erit in toto quodā. affirmatiuā. n. oꝫ ad hāc fieri ꝓpoſitionē. ſi vō i medio q̄ꝺcunqꝫ cōtingit. ad vtrūqꝫ. n. poſito priuatiuo ſit ſylls. Cū autē vtraqꝫ negatiua ſit nō erit ſylls. Manifeſtū igit̄ eſt q̄ꝺ contingit aliud in alio eſſe indiuidualiter ⁊ quādo cōtingat ⁊ quomodo ꝺiximus.

¶ Iam oſtendit Ari. nobis ex q̄bus cōditionibꝰ acq̄rat nobis ꝺemonſtratio maxie ſcire tā ex ea p̄te q̄ ꝺemōſtratio eſt ꝺemōſtratio q̄ꝫ ex ea p̄te qua ꝺmr̄atio eſt ſyllꝰ. Intendit itaqꝫ ꝯñter explanare ex q̄bꝰ ⁊ q̄liter accidat nobis ignorātia circa ea q̄ veniūt i ꝺemōſtrationē. Et q̄ꝛ ad oñſionē huiꝰ rei idiget ſuppoſitione huꝰ. ſ. Q̄ꝺ ſic eſt ꝓpoſitio affirmatia imediata ſic eſt negatia imediata. P̄rio oñdit q̄ñ ⁊ quo mō ꝯtigat negatiuā eē imediatā: ⁊ h̄ totū eſt ꝺe cōplemēto bōitatis ⁊ ornatus huius ſcie ⁊ nō ꝺ̄ ſubā ipſius. Dic̄ ergo q̄ ſi p̄dicatū vt. a. ſit ſub aliquo vniuerſali ſ̄m q̄ nō eſt ſubiectū vt. b. vel. b. eſt ſub aliquo vniuerſali ſ̄m quo nō eſt. a. vel ſi vtrūqꝫ eſt ſub aliquo vlī ſub q̄ reliquū nō ē. tūc p̄dicatū remouet̄ a ſubiecto nō imediate ſed p mediū ⁊ ſyllm̄: vniuerſale. n. ſub quo eſt alterū illoꝝ ⁊ reliquū nō ſub eodē. erit mediū ſyllogiſticū ad oñdendū p̄dicatū nō ineſſe ſubiecto. Q̄ꝛ āt poſſibile eſt ſubctū ꝓpoſitiōis negatiue eſſe ſ̄m vniuerſali ſub q̄ nō eſt p̄dicatū ⁊ ecōuerſo pꝫ ex coordiatōe p̄dicamentoꝝ q̄ nō pmiſcent̄ adinuicē. velut ſi ſubctū ſit ſub ſ̄ba ⁊ p̄dicatū ſit i p̄dicamēto q̄ꝫtitatis erit ſ̄bꝫ ſub aliquo ſub quo nō erit p̄dicatū: q̄ꝛ nec ſimplr̄ q̄ꝫtitas nec aliq̄ q̄ꝫtitas ē ſ̄ba. Sꝫ ſi neqꝫ ſ̄bm neqꝫ p̄dicatū eſt ſub vlī aliquo ſub quo nō eſt reliquū tūc p̄dicatū remouet̄ a ſubiecto indiuidualr̄. nō. n. ē medium quo poſſit ſyllogizari alteꝝ ꝺe altero. q̄ꝛ mediuꝫ neceſſe ē p̄dicari ꝺ̄ altero illoꝝ. ⁊ ita alteꝝ illoꝝ erit ſ̄b aliq̄ q̄ ē ꝯ hypotheſim. Iā igit̄ oñſuꝫ ē q̄ñ ꝓpō negatiua eſt mediata: ⁊ q̄ñ pōt ſyllogizari. ⁊ q̄ñ ꝓpō negatiua eſt immediata ⁊ q̄ñ ſyllogizari non pōt.

¶ Ignorātia aūt non ſ̄m negationē: ſed ſ̄m ꝺiſpōnē ꝺicta: eſt q̄dem p ſyllm̄ facta deceptio. Hec aūt in his q̄ ſunt p̄rio: aut non ſunt cōtingit ꝺupliciter. aut. n. cū ſimplr̄ accipiat eē aut nō eſſe. aut cū p ſyllo-

giſmū accipiat opionē. ſimplicis qdē igiť opiniōis ſimplex deceptio. Sʒ cı⁹ q̄ eſt p̄ ſyllm̄ plures ſunt. nō ſit.n.a.in nullo.b. idiuiduaľr igiť ſi ſyllogizet eē.a.in.b.mediū accipiens.c.decept⁹ erit p̄ ſyllm̄. Cōtingit quidē igitur vtraſq; ꝓpoſitiōes eē falſas.contingit autem ⁊ alteram tantuʒ.

¶ Iſtis igiť duobus oſtēſis ꝯſequēter dicit ꝙ ignorantia q̄ ē facta deceptio p̄ ſyllogiſmū.accidit dupliciter:ſ.in affirmatiuiſ imediatis q̄ʒ in negatiuis immediatis.q2 opio erronea pōt accipi circa imediata aut ſine ſyllogiſmo aut p̄ ſyllogiſmū.Et cum accipiť ſine ſyllo.tūc ē deceptio ſimplr.ſ.erronea opio vni⁹ ſolius.tūc.n.de vno ſolo qđ eſt opinať ipſum nō eſſe aut de vno ſolo qđ nō eſt opinať ipſum eē.Cuʒ autē p̄ ſyllm̄ accipiť erronea opio alicuius:tunc neceſſe eſt plures eē deceptiōes:q2 vna ē deceptio.circa illđ qđ ꝯcluditur per ſyllꝫ ⁊ cū ex veris nō ſequať falſuʒ vna vel due deceptiones erūt circa ea ex qb⁹ ſyllogizatur. Notādū aūt ꝙ hic dicit Ar.ꝙ ignorātia q̄ eſt deceptio facta p̄ ſyllm̄ pōt accidere ſine ſyllo.Sʒ ſciendū ꝙ nō intēdit dicere p̄ hūc ſermonē niſi ꝙ ignorantia que eſt opio erronea q̄lis vt frequēti⁹ ⁊ marie accidere ſolet p̄ ſyllꝫ accidit q̄nq; per ſyllꝫ ⁊ q̄nq; ſine ſyllo. ¶ Eſt aūt ignorātia duplex vna que diciť ignorātia negatiōis nō q2 ſit pura negatio ſcie. nō.n. lapis ignorat.ſʒ q2 patiť ſolam materialē poſſibilitatem ad receptionē ſcie q̄lis eſt ignorātia i puero. altera aūt eſt ignorātia cum hō iā cogitat de ſcibili:ſʒ errat circa illđ:⁊ hec ē diſpoſitio mala ſciētia ꝯria.h.ſc itaq; diſpoſitionem mali contingit habere circa negatiuā immediatā per ſyllogiſmū vtriſq; ꝓpoſitiōibus exiſtentibus falſis:⁊ altera tantum exiſtente falſa.

¶ Si enim nec.a.in nullo.c.inſit neq;.c. in nullo.b. Accepta aūt eſt vtraq; ꝯtrario. vtreq; erūt falſe. Pōt aūt ſic ſe hēre.c.ad a.⁊.b.vt nec ſub a. ſit neq; vliter.c.in.b. B.n.impoſſibile eſſe in toto aliquo: prio enim dictū eſt in ipſo.a.b.nō eſſe.a.autem nō neceſſe eſt in oibus que ſunt ineſſe vliter.quare vtreq; ſunt falſe.

¶ Si enim ſit hec imediata ⁊ negatiua. Nullū.b.ē.a. ⁊ opinetur per ſyllm̄ ⁊ per mediū.c.q̄m omne.b.ē.a. pōt ſyllogiſmuſ eſſe ex vtriſq; falſis. Q2 cū hec ſit inmediata:nullum.b.eſt.a.per primo oſtenſum ſup̄.b. nō eſt ſub aliquo.⁊ multa ſunt de qbus non p̄dicať a.Si igiť aliquod illoꝝ ponať eſſe.c.erit ſyllogiſm⁹ quoniam.b.eſt.a.ex vtriſq; falſis.

¶ Sed alterā cōtingit accipe verā. nō tn̄ quālibet.ſed que ē.a.c.nā.b.c.propoſitio ſemp̄ falſa erit.ꝓpter id ꝙ.c.in nullo ē.b. ſed que ē a.c.pōt.vt ſi a.in.c.⁊ in.b. ſit indiuiduaľr.cum enim prediceť primū ipʒ de pluribus neutrū i neutro erit. Differt aūt nihil neq; ſi nō idiuidualr inſit. Ipſi⁹ qdeʒ igiť eſſe deceptio p̄ iſta ſit. ⁊ ſic ſit ſolum. Non enim erat in alia figura ipſius eſſe ſyllogiſmus.

¶ Iteʒ cū.a.predicať de aliq̄ vniuerſaliter ſi illud ponať.c.maiō ꝓpō erit v̄a ⁊ minō erit falſa ſꝫ q2.b.ſub nullo ē:cū h̄ ſit imediata nullū.b. ē.a.cū.n.a ſit i.c.idiuidualiter ⁊ affirmatiue.⁊ in.b.idiuidualiter ⁊ negatiue.ſeqť p̄ ſecūdam figurā ꝙ nullū.b.ſit.c.⁊ ita ſemp̄ falſa eſt que dicit ꝙ.b.eſt.c.⁊ nō eſt differentia.ꝗ ad iſtđ ſiue.a.ſit in.c.indiuidualiter ſiue nō igiť iā māifeſtum eſt ꝙ generatur deceptio per ſyllꝫ affirmatiuū circa oppoſitū negatiue imediate ex vtriſq; falſiſ ⁊ ex minori tm̄ falſa in p̄mo mō prime figure:⁊ nō aliter q2 nō per aliū modū ꝯcludiť vniuerſalis affirmatiua.

¶ Que vero ē ipſius qđ eſt non eē in q̄ p̄ma ⁊ media figura eſt. Primū qdē igiť dicam⁹ quot nobis in p2ia ⁊ q̄uō ſe hn̄tibus ꝓpōnibus. Cōtingit quidē igiť vtriſq; falſis: vt ſi a.⁊ in c.⁊ i b.ſit idiuidualr. Si.n.accipiať a.qdē i c.nullo.c.aūt in oi b.falſe ſunt propōnes. Cōtingit aūt ⁊ altera falſa exn̄te:⁊ hac quacūq; cōtingēte. pōt.n.q̄ eſt a.c.vera eē. Que vero.c.b.falſa eſſe. ſed q̄ eſt a.c.vera q̄m non oibus q̄ ſunt ineſt.a.ſed que eſt.b.c.falſa q̄m ipoſſibile eſt eſſe in.b.c.in quo nullo eſt a. Nō enī amplius vera erit q̄ eſt.a.c.propō ſilr aūt ⁊ ſi ſint vtreq; vere cōcluſio erit vera. Sed q̄ eſt.c.b.cōtingit verā eſſe cū altera ſit falſa:vt ſi b.⁊ in c.⁊ in.a.eſt. neceſſe eſt enim alterū ſub altero eē:quare ſi accipiatur a.in nullo c.eſſe falſa erit propō. Manifeſtū igitur eſt q̄m ⁊ cuʒ altera ſit falſa ⁊ in vtriſq; falſus erit ſyllogiſmus.

¶ Cū aūt ſit ſyllꝰ deceptorius ꝯcludēs vniuerſaleʒ negatiuā falſaʒ oppoſitā vniuerſali affirmatiue imediate pōt fieri talis ſyllꝰ i p̄ma figura ⁊ ſc̄da.Cū dr̄ ſit in p̄ma figura pōt eſſe ex vtriſq; falſis.⁊ poteſt eē ex altera tātuʒ falſa ⁊ reliqua vera vtralibet exiſtente falſa.Si enim.a.ſit immediate tā in.c.q̄ʒ.in.b.ſicut ē genus aliqđ.in duabus ſp̄eb⁹ coequis ſuis.tūc erit ſyllꝰ concludēs q̄m nullum.b.eſt.a.per mediū.c.ex vtriſq; falſis.falſuʒ enīʒ eſt nullū.c.eſſe.a.⁊ falſuʒ eſt omne.b.eſſe.c.q2 neutra duaꝝ ſpecierū ⁊ coequeꝝ p̄dicať vere de altera. Iterū q̄m.a.non ineſt omnibus ſit.c.aliqđ eoꝝ cui non ineſt erit igitur ſyllogiſmus q̄m nullum.b.eſt.a.per medium.c.ex maiori v̄a ⁊ minori falſa.Ex hypotheſi.n.veꝝ eſt nullū.c.eſſe.a.⁊ tūc neceſſario eſt falſum.b.eſſe.c.q2 ſi verū eſſet oē.b.eſſe c.cum verum ſit oē.b.eſſe.a.verum eſſet quodā.c.eſſe a.⁊ ita falſuʒ eſſet nullū.c.eſſe.a qđ eſſet ꝯ hypotheſiʒ. Et iterum ſi.b.c.propoſitio eſſet vera.c.a.ſ.negatiua ſimiliter exiſtēte vera eſſet cōcluſio vera.ſ.ꝙ nullū.b.ē a.⁊ nō eſſet ſyllꝰ deceptorius. ¶ Itē ſit.b.ſb.c.⁊ ſub a.neceſſe ē igiť.c.eſſe ſub.a.vel ecōuerſo.⁊ cū.b.ſit idiuidualr ſub a.erit neceſſario.a.ſub.c.erit igiť qđdā.c.a q̄re falſum eſt nullū.c.eſſe.a.⁊ veꝝ eſt oē.b.eſſe.c.⁊ ſic erit ſyllogiſm⁹ deceptori⁹ ex maiori falſa ⁊ miori v̄a.

¶ Sed in media qdē figura vtraſq; ꝓpōnes totas falſas eſſe non cōtingit. Cū.n.a in oi ſit b.nihil erit accipe qđ i altero qdē oi i altero vo nullo erit. Sʒ aūt ſic accipe propōnes: vt huic qdē inſit:huic aūt non

inſit

inſit ſi gdem erit ſyllꝰs: ſi igiꝛ accipianꝛ ſic falſe: māifeſtū eſt qđ ꝯrie ecōtrario ſe habebunt: hoc aūt ipoſſibile eſt. In quodaꝫ aūt nihil ꝓhibet vtrāqꝫ falſaꝫ eſſe vt ſi c. in b. ꝛ in a. quodā ē. Si.n.c.quidē in a.oī accipiaꝛ eſſe: in b. aūt nullo falſe qdē vtreqꝫ ꝓpoſitiones: non tñ tote ſed in quodā ꝛ ecōtrario aūt poſito priuatiuo. Siliꝛ alteram aūt falſam ꝛ quālibet cōtingit: qđ enim eſt in a.oī ꝛ in b. eſt. Si igiꝛ accipiaꝛ in a. toto eſſe c. in b. aūt toto nō eſſe: q̄ qdeꝫ eſt c.a. vera erit. ſed q̄ ē c.b. falſa. Iterum qđ in.b. nullo eſt neqꝫ in a.oī inerit. Si.n.in a.eſt ꝛ in b. ſed nō erat. Si igiꝛ accipiaꝛ c. in toto qdeꝫ a. eſſe in b. aūt nullo b.c. qdem ꝓpō vera eſt. Altera autē falſa. ſiliꝛ aūt ꝛ tranſpoſitio priuatiuo. Qđ.n.in nullo eſt a. neqꝫ in b. nullo erit. Si igiꝛ accipiaꝛ.c. in toto qdeꝫ a. nō eſſe in b. aūt toto eſſe: q̄ quidē eſt a.c. ꝓpō vera ē: altera aūt falſa. Et iterū qꝛ in oī b.ē: in nullo accipere a. nō eſſe falſum. Eſt.n. neceſſe ſi in oī b. eſt ꝛ in quodā a. eſſe. Si igiꝛ accipiaꝛ in oī qdem b. eſſe c. in a. aūt nullo: q̄ qdeꝫ eſt c.b. vera erit q̄ aūt eſt c.a. falſa.

¶ In ſecūda autem figura nō pōt fieri ſyllogiſmus deceptorius cōcludens vlem negatiuā oppoſitā vlī affirmatiue vē ꝛ imediate vł mediate ex vtriſqꝫ totis falſis. Dico vniuerſalē totā falſam que falſa ē ꝓ omni ſingulari. cum eniꝫ veꝝ ſit omne. b. eſſe. a. ſi ꝺbeat cōcludi in ſecūda figura nullū. b. eſſe. a. oportet ſumere mediū de altero oī. ꝛ de reliquo nullo. vtpote. c. ꝺ a. oī. ꝛ de. b. nullo vel econuerſo. Si igitur eſſet tota falſa oē. a. eſt. c. tūc eēt tota vera nulluꝫ. a. eſt. c. ꝛ ſiliꝛ ſi eſſet tota falſa nullū. b. eſt. c. eēt tota ṽa oē. b. eſt. c. Et ſic ex his duabꝰ totis ṽis nullum. a. eſt. c. ꝛ oē. b. eſt. c. ſequereꝛ hec tota falſa. nullū. b. eſt. a. qđ eſt ipoſſibile nō igiꝛ erūt vtreqꝫ tote falſe poſſibile ē tñ vtrāqꝫ eſſe verā. partim ꝛ partim falſam. vt ſi. c. dicaꝛ vere de q̄dā. b. ꝛ nō de oī. b. ꝛ ſimiliter de quodā. a. ꝛ nō de oī. Poſſibile eſt ēt in hac figura fieri ſyllꝫ deceptoriū ex altera tñ falſa. ꝛ reliq̄ ṽa vtralibet exiſtēte falſa. Cuꝫ enim veꝝ ſit. b. eſſe. a. qcquid ꝑdicaꝛ de. a. ꝛ de. b. Si igitur ſumatur. c. qđ ꝑdicaꝛ de. a. erit ſyllꝰs deceptoriꝰ ꝯcludēs quoniā nullū. b. eſt. a. per. c. mediū ex maiori ṽa ꝛ minori falſa facta de affirmatiua q̄ eſt. a. c. ꝛ negatiua. b. c. ¶ Itē ſi ſumaꝛ. c. eſſe aliquid qđ vere remouetur ab omni. b. cum illud. c. nō poſſit eē in oī a. qꝛ tūc eſſet ēt. c. in omni. b. cū in veritate oē. b. ſit. a erit ſyllꝰs deceptorius qꝛ nullū. b. eſt. a. ꝑ mediū. c. ex maiori affirmatia falſa ꝛ minori negatiua ṽa. ¶ Itē ſi pōaꝛ maior negatiua q̄ ē. a. c. ꝛ mioꝛ affirmatiua ꝛ ſumaꝛ. c. tale qꝛ vere remoueaꝛ ab oī. a. cū oē qꝛ remouetur ab a. remoueaꝛ etiā. a. b. eo qꝛ. b. eſt. a. erit ſyllogiſmꝰ deceptorius. qm̄ nullū. b. ē. a. ex maiori negatiua ṽa ꝛ minori affirmatia falſa. Itē ſi ponaꝛ. c. tale qꝛ ſit in oī. b. cū quicquid eſt in oī. b. eſt ēt in aliq̄. a eo qꝛ oē. b. eſt. a. erit ſyllꝰs qm̄ nullum. b. eſt. a. ꝑ mediū. c. ex maiori negatiua falſa ꝛ minori affirmatiua vera.

¶ Māifeſtū igiꝛ qꝛ ꝛ vtriſqꝫ falſis ꝛ alterā tm̄ erit ſyllꝰs deceptiuꝰ in īdiuiduis. In his aūt q̄ nō īdiuidua ſunt aut nō ſunt cū qdem ꝑ ꝓpriū mediuꝫ fiat falſitatis ſyllꝰs īpoſſibile vtraſqꝫ falſas eē propōnes: ſꝫ ſolum q̄ eſt ad maius extremū. Dico aūt propriū mediū ꝑ qꝛ cōtradictionis ſyllꝰs. Sit.n.a. in b. ꝑ mediū c. qm̄ igiꝛ neceſſe ē q̄ eſt c.b. affirmatiuā accipi ſyllogiſmo facto. manifeſtum eſt qꝛ hec ſemꝑ erit vera. Nō.n. cōuertiꝛ: ſed q̄ eſt a.c. falſa. Cōuerſa.n. hac cōtrarius fit ſyllꝰs. Siliꝛ aūt eſt ſi ex alia ordinatione accipiaꝛ mediuꝫ vt d. qꝫ vtis in toto a. ſit ꝛ de b. predicaꝛ oī. Neceſſe.n. eſt q̄ qdeꝫ b.d. propōnē manere: alterā aūt cōuerti. Quare hec qdeꝫ vera: illa aūt ſemꝑ falſa ꝛ fere hmōi ꝺceptio eadē eſt ei q̄ ſit per propriū medium.

¶ Jam igitur oſtēſuꝫ ē quot modis ſit ſyllꝰs deceptorius circa ꝓpoſitiones imediatas. ad cōcludēdū āt oppoſitū affirmatiue vere ꝛ mediate pōt fieri ſyllꝰs ꝺceptorius per ꝓprium mediū vel ꝑ nō propriū. Uoco aūt propriuꝫ mediū illđ ꝑ qđ demōſtratiue ſyllogizaꝛ affirmatiua ṽa ꝛ mediata vt ſi ſit. a. b. ꝯcluſio ꝺmōſtrationiſ per. c. mediū demōſtratiuꝰ voco. c. mediū ꝓprium. ſi fiat igiꝛ ſyllꝰs deceptorius in prima figura ꝑ mediū ꝓpriū erit tm̄ maior ꝓpō falſa ꝛ mioꝛ vera. Si.n. ſit ſyllꝰs demōſtratiuuſ talis oē. c ē a. oē b. eſt. c. ergo omne. b. ē. a. erit per ꝓpriū mediū ſyllꝰs deceptoriuſ. nullum. c. eſt. a. oē. b. eſt. c. ergo nullū. b. ē a. Et ita illa que eſt. b. c. ſemꝑ manet non cōuerſa in oppoſitā qualitatē. Sꝫ. a. c. cōuertitur neceſſario ī oppoſitam qualitatem. Et ratio huiꝰ eſt: ꝛ ſequētis. qꝛ in ꝑma figura ſyllꝰs negatiuus ſemper habet primā negatiuaꝫ vt celarēt ſimiliter ſi accipiat mediū qđ nō ē de eodē genere cū extrēis. nec in eadē ꝓrimitate cuꝫ illis. cū tñ ſit medium tale per qđ vere licet nō ꝺmōſtratiue ſyllogizaꝛ maior de miori erit ſyllogiſmꝰ ꝺceptoriꝰ per illđ medium in prima figura ex maiori falſa ꝛ minori ṽa ſicut accipitur propriūm mediū.

¶ Si ṽo nō ꝑ ꝓpriū mediū ſiat ſyllꝰs cū qdē ſub a. ſit mediū in b. aūt nullo ē. neceſſe ē vtraſqꝫ falſas eē. accipiende.n. vtiqꝫ ſūt ecōtrario qꝫ ſe hñt ꝓpōnes ſi debeat fieri ſyllꝰs ſic aūt acceptis vtreqꝫ ſiūt falſe vt ſi. a. quidē in toto d. ſit d. aūt ī nullo b. cōuerſus.n. ſyllꝰs qdem erit ꝛ propōnes vtreqꝫ falſe. Cuꝫ vero nō ſit ſub a. mediū: vt. d. q̄ quidē eſt a. d. vera erit: q̄ vero ē d. b. falſa. nā. a. d. ṽa qm̄ ñ erat ī. a. d. d. b. āt falſa: qꝛ ſi eēt ṽa ꝛ ꝯclō eēt ṽa: ſꝫ erat falſe.

¶ Si ṽo fiat ſyllogiſmus deceptorius non ꝑ proprium vel veꝝ medium poſſibile ē vtraſqꝫ ꝓpōnes falſas eē. vt ſi a. de pluribꝰ dicaꝛ qꝫ b. tūc pōt aliqd accipi de q̄ cū dicaꝛ a. ꝛ idē remoueaꝛ ab oī. b. ꝛ tunc erit ſyllꝰs deceptorius ꝯcludēs qꝛ nullū. b. eſt. a. ex vtriſqꝫ falſis qꝛ falſū erit nullū d. eē a. ꝛ falſuꝫ erit oē b. eē d. Poſſibile eſt ēt vt ſit ſyllꝰs talis deceptoriꝰ ex maiori

tantum vera ⁊ minori falſa.q2 cum a.nõ dicat̃ de o1
bus ſi ponat̃ d.aliqđ eorum de quo nõ dr̃ a.erit ve℞
nullum d.eſſe a.⁊ falſum erit omne b.eſſe d.q2 ſi ve℞
eſſet omne b.eſſe d.⁊ concluſio eſſet vera.ſ.quoniam
nullum.b.eſt d.ſed poſitum eſt ꝙ ipſa eſt falſa.

¶ Sed p̱ mediam figurã facta deceptio
ne:vtraſqꝫ qdem non cõtingit falſas eẽ p̱
poſitiones totas.Cũ eniꝫ ſit.b. quidẽ ſub
a.nihil quidẽ cõtingit in hoc quidẽ omni
in alio vero nullo eſſe .ſicut dictũ ẽ prius.
Altera vero põt eſſe falſa ⁊ quecũqꝫ con
tingit.Si.n.c.⁊ in.a.⁊ in.b.eſt:ſi accipia
tur in.a.quidẽ eſſe in.b.vero nõ eſſe . que
quidẽ eſt a.c.vera erit altera aũt falſa.Ite
rum ſi qdem in.b.accipiat̃ .c.eſſe:in.a.aũt
nullo:q̃ qdem eſt c.b.vera erit : altera aũt
falſa.Si quidẽ igitur ſit p̄uatiuus ſyllogiſ
mus deceptiõis dictuꝫ qñ ⁊ p̱ que erit de
ceptio.ſi vero ſit affirmatiuus cũ quidem
p̱ propriuꝫ mediũ impoſſibile eſt vtraſqꝫ
eſſe falſas.Neceſſe.n.eſt q̃ eſt.c.b.mãere;
ſi quidem erit ſyll's.ſicut dictum ẽ prius.
Quare a.c.ſemp̱ erit falſa.hec.n.ẽ ↄuerſa.
ſilr̃ aũt ẽ ⁊ ſi ex alia ordiatiõe accipiat̃ me
dium.ſicut dictũ eſt in p̄uatiua deceptio
ne.Neceſſe eſt.n.que quidẽ ẽ d.b.mane
re.que vero q2 a.d.ↄuerti ⁊ hec deceptio
eſt eadeꝫ priori.Cũ vero nõ ſit p̱ propriũ
ſi qdem ſit d.ſub a.hec quidẽ erit vera:al
tera aũt falſa.põt enim a.in pluribus eſſe
q̃ non ſunt ſub ſe inuicẽ. ſi vero non ſit d.
ſub a.hoc qdem ſemp̱ manifeſtũ:quoniã
erit falſa. affirmatiua.n.accipit̃ que vero
eſt d.b.cõtingit ⁊ verã eſſe ⁊ falſam.nihil
enim p̄hibet a.quidẽ in d.nullo eſſe d.au
tẽ in oi b.vt aial in ſcia:aut in muſica.Nõ
autẽ ite℞ neqꝫ a.in nullo d.neqꝫ d.in nul
lo b.Manifeſtũ igitur eſt : quoniã cũ nõ
ſit mediũ ſub a.vtreqꝫ pñt eſſe falſe:⁊ que
cunqꝫ cõtingit.quot quidẽ igitur modis
⁊ p̱ que pñt fieri ſm̃ ſyll'm deceptiones ⁊
in his q̃ ſunt p̱ demr̃atione manifeſtũ eſt.

¶ De ſyllogiſmis deceptorijs i ſecũda figura factis
circa p̄põnes mediatas non eſt rõ diuerſificata ab
ea q̃ ſupradicta eſt circa imediatas . Syll'o v̓o dece
ptorius affirmatiu9 ſi ſit per p̄propriũ medium non
põt habere vtraſqꝫ p̄põnes falſas.ſꝫ tm̃ maioreꝫ ne
ceſſe eſt eſſe falſam.minor.n.p̄poſitio eadem manet
in demr̃atiuo ⁊ deceptorio ſyllo.Sed maior eſt con
uerſa a negatiua in affirmatiuam ⁊ eadem eſt ratio ſi
ſumat̃ mediũ nõ p̄priũ dũmodo ſit medium veruꝫ.
Sed qñ ſumitur mediũ nõ p̄priũ neqꝫ ve℞ poſſibile
eſt vt ambe p̄põnes ſint falſe.⁊ poſſibile ẽ vt tm̃ alte
ra ſit falſa vtrauis exñte falſa:⁊ termini ad oẽs hos
modos facile ſunt ad inueniẽdi.¶ Iã igit̃ in hoc ca
p̄lo vſqꝫ ad locũ iſtuꝫ oñſe ſunt.ix.ↄcl'ones:qua℞ p̄i
ma eſt hec.Nulla negatiua eſt immediata cui9 ſubm
eſt ſub aliquo ſub quo nõ eſt primũ p̄dicatũ vel ecõ
uerſo vel cui9 tñ ſubm q̃ꝫ p̄dicatũ eſt ſub quo nõ ẽ re
liquũ.¶ Scđa eſt hec omnis negatiua eſt immedia
ta cui9 neqꝫ ſubiectũ neqꝫ p̄dicatũ eſt ſub aliquo ſub
quo nõ eſt reliquũ.⁊ nõ diuido iſta in capitulũ ſepa
tũ ab eo qđ ſeqtur:q2 nõ ſunt introducta niſi gratia
ei9 qđ ↄñr ſequit̃.¶ Tertia ↄcl'o eſt hec. Syll's dece
ptorius circa immediata affirmatiu9 põt hr̃e maio
rem verã ⁊ minorẽ falſaꝫ.ſed nõ ecõuerſo.¶ Quar
ta ↄcluſio eſt hec . Sill's deceptorius circa imediata
negatiuus in prima figura põt eſſe ex vtriſqꝫ falſis ⁊
ex altera tm̃ falſa vtrauis exiſtente falſa.¶ Quinta
eſt hec.Sill's deceptorius in ſcđa figura nõ põt eſſe
ex vtriſqꝫ totis falſis:ſed poteſt habere vtrãqꝫ in par
te falſam.⁊ poteſt habere alteram tantum falſam ⁊
q̃ꝫlibet ↄtingit.¶ Sexta eſt hec.Syll's deceptorius
circa mediata negatiuus in prima figura factus per
mediũ p̄prium vel p̱ medium verũ non p̄prium hꝫ
tm̃ maiorẽ falſam ⁊ minorẽ verã.¶ Septima ẽ hec
Syll's deceptori9 circa mediata in p̄ma figura fact9
p̱ mediũ nõ p̄priũ põt eẽ ex vtriſqꝫ falſis ⁊ ex altera
tm̃ falſa ⁊ qualibet cõtingit.Qđ aũt dcm̃ ẽ de ſyllo
giſmo deceptorio circa mediata in ſcđa figura nõ cõ
putatur pro alia p̄põne a quinta.¶ Octaua eſt iſta.
Syllogiſmus deceptorius circa mediata affirmati
uus factus per p̄prium mediũ vel per mediũ veruꝫ
hꝫ tm̃ maiorem falſam ⁊ minorẽ veram.¶ Nona eſt
hec.Syllogiſmus deceptorius circa mediata affir
matiuus factus p̱ mediũ non p̄priũ põt eſſe ex vtriſ
qꝫ falſis ⁊ altera tm̃ falſa ⁊ qualibet contingente.

¶ Manifeſtũ eſt aũt ꝙ ſi aliquis ſenſus
defecerit:neceſſe eſt aliquã ſcientiã deficē
re quã impoſſibile eſt accipere ſi qdeꝫ ad
diſcimus aut inductiõe aut demõſtratio
ne.Eſt aũt demõſtratio quidẽ ex vl'ibus.
Inductio autẽ ex his q̃ ſunt ſm̃ p̄tẽ.Im
poſſibile aũt vl'ia ſpeculari ⁊ non p̱ indu
ctionẽ:quoniã ⁊ que ex abſtractiõe dicũ
tur erunt p̱ inductiões nota ſi qs velit no
ta facere ꝙ inſunt in vnoquoqꝫ genere q̃
dam.⁊ ſi non ſep̱abilia ſint ſcđm qđ vnũ
qđqꝫ hm̃õi eſt. Inducere aũt non hñtes
ſenſum impoſſibile eſt.ſingularium eniꝫ
ſenſus eſt . Nõ enim cõtingit accipere eo
rum ſcientiã:neqꝫ.n.ex vl'ibus eſt ſine in
ductione:neqꝫ per inductionẽ ſine ſenſu.
¶ Explanatis oĩbus modis ſꝫ quos accidit igno
rantia ſm̃ diſpoſitionẽ dicta.Cõſequẽter explanat
Ar.vñ p̄ueniat ignorãtia dicta ſꝫ negatio nẽ . vt ſer
mo ſuus ſit completus de cãis ex qbus accidit igno
rantia.Vñ ẽt iſta p̱ticula de cãis ignorantie ſm̃ ne
gationẽ nõ inconueniẽter poni põt de eodẽ capitulo
cũ proxime dictis.vt totũ ſit vnũ capitulũ de cauſis
ignorãtie.Dicit igit̃ ꝙ occaſione defectus alicui9 ſen
ſus eſt defectus alicuius ſcie.cuius erit ignorãtia ſꝫ
negationẽ dcã.Cuius aũt p̄batio eſt hec.Cũ ſenſus
ſit ſingulariũ app̄henſiuus.deficiẽte aliquo ſenſu de
ficit aliquorũ ſingulariũ app̄henſio.g° cũ iductio ſit
ex ſingularib9 deficiẽte aliquo ſenſu deficiet iductio

accepta a ſingularib⁹. quoꝝ ſenſus q̄ deficit eſt apꝓ
hēſiuus. Et deficiēte inductōe accepta ab illis ſingu
larib⁹ deficiet apud intellēm cognitio vl'is eoꝛūdem
ſingulariū: qꝛ ipm vl'e nō eſt acceptū niſi ꝑ inductio
nē. ⁊ deficiēte vl'i apud intellectū deficit demr̄atio. eo
ꝙ demr̄atio eſt ex vl'ibus. ⁊ deficiēte demr̄atione de
ficiet ſcia que ꝑ ſolaȝ demr̄ationē acquirit. ḡ a pmo
deficiēte aliquo ſenſu. deficiet aliq̄ ſcia cui⁹ eſt ignorā
tia ſm negationē. ❡ Dico tn̄ ꝙ poſſe eſt q̄ȝlibȝ ſciam
eſſe abſq; ſenſus āminiculo. In mente. n. diuia ſunt
oēs ſcie ab eterno.[1] ⁊ non ſolū eſt in ipſa vl'iū cogni
tio certa ſȝ oium ſingularium. ſȝ mens diuina noue
rit ſingularia ꝑ modum vl'ium qꝛ ipſa nouit oēs ſin
gulares eēntias ꝑ modū abſtrac^m. nos nāq; nō no
uim⁹ ſingularitatē h⁹ hūitatis: niſi per hoc ꝙ āmi
ſcem⁹ eam accn̄tib⁹ ipa vero nouit ei⁹ ſingularitateȝ
in puritate eſſentie ſue nō cōcernendo eam cū accn̄ti
bus. Sil'r intelligentie recipientes irradiatōeȝ a lu
mine pꝛimo in ipo lumine pꝛimo vidēt oēs res ſcibi
les vl'es ⁊ ſingulares. ⁊ ēt in reflexiōe ipſius intelli
gentie ſupꝛa ſe cognoſcit ipſas reſ que ſunt poſt ipaȝ
ꝑ hoc ꝙ ipſa eſt cauſa eaꝝ. Eſt igit in his que carent
ſenſu ſcia cōplexiua: ⁊ ſil'r pars ſupꝛema anime hu
mane que vocat intelligentia: ⁊ q̄ nō eſt actus ali
cuiuſ coꝛpis nec egens in ſua opatione ꝓpꝛia inſtr̄o
coꝛpoꝛeo ſi nō eēt molle coꝛpis obnubilata ⁊ aggra
uata ipſa ꝑ irradiationē receptam a lumine ſupioꝛi
hēret cōpletā ſciam abſq; ſenſus āmiculo. ſic hēbit
cū aīa erit exuta a coꝛpe. ⁊ ſic hn̄t foꝛte aliq abſoluti
ab amoꝛe ⁊ phātaſmatibus reꝝ coꝛpaliū. Sȝ qꝛ ipa
puritas oculi aīe ꝑ coꝛp⁹ coꝛruptū obnubilata ⁊ ag
grauata ē. Oēs vires ipſi⁹ anime rōnal' in hoīe nato
occupate ſunt ꝑ mollē coꝛpis ne poſſit agere ⁊ ita q̄
dāmō ſopite. Cū itaq; ꝓceſſu tpis agūt ſenſus ꝑ mul
tiplicem obuiationem ſenſus cū ſenſibilibus exper
giſcitur ratio ipſis ſenſibilibus mixta. ⁊ in ſenſibus
q̄ſi in naui ad ſenſibilia delata: rō vero expꝛecta inci
pit diuidē ⁊ ſeoꝛſū inſpicere q̄ in ſenſu erāt ꝯfuſa: vt
pote viſus coloꝛē magnitudinē figurā coꝛp⁹ cōfūdit
⁊ in eius iudicio ſunt hec oīa accepta vt vnū: rō vo
expꝛecta diuidit coloꝛem a magnitudine ⁊ figura e
coꝛpe. ⁊ iteꝝ figurā ⁊ magnitudinē a coꝛpe ſubā ⁊ ita
ꝑ diuiſionē ⁊ abſtractionē ꝑuenit in cognitionē coꝛ
pis ſubie deferētis magnitudinē ⁊ figurā ⁊ coloꝛeȝ.
Ueꝝ tn̄ non nouit ratio hoc eē actu vniuerſale niſi
poſtq̄ȝ a multis ſingularib⁹ hāc fecerit abſtractōeȝ
⁊ occurrit ei vnū ⁊ idē ſm iudiciū ſuū in multis ſin
gularib⁹ reꝑtū. hec eſt igit via q̄ venat vl'e incōplexū
a ſingularib⁹ ꝑ ſenſus amminiculū. Ul'e ēt expimēta
le nō acq̄rit a nobis hn̄tib⁹ mētis oculū. ſ. indefeca
tū niſi ſenſus miniſterio. cū. n. ſenſus appꝛehēdit duo
ſingularia pl'ies: quoꝝ alteꝝ ē alteri cā vl' alio mō ad
ipſum ꝯpatū: ⁊ ipaȝ ꝯpationē mediā nō apphēdit. vt
pote cū videt frequēter q̄ꝫ cōeſtiōeȝ ſcamōee ꝯcomi
tātē egeſtiōeȝ colere rubee. ⁊ n̄ vidit ꝙ ſcāonea attra
hit ⁊ educit colerā rubeā ex freq̄nti viſione hoꝝ duoꝝ
viſibiliū icipit eſtiare tertiū iuiſibile. ſ. ꝙ ſcāonea ē cā
educēs colerā rubeā. ⁊ ex hac itētiōe eſtiata frequēt
⁊ i mēoꝛia repoſita ⁊ ex itētiōib⁹ ſenſat a q̄b⁹ accipit
itētio eſtiata expgiſcit rō: rō igit expgefacta icipit āmi
rari ⁊ ꝯſiderare an res ſe hēat ſic dic eſtiatio mēoꝛa
ta. ⁊ hec duo ꝯuertūt rōnē ad expiētiā. ſ. vt det cōedē
ſcāoneā cū circūſcriptiōe ⁊ ablatōe aliaꝝ cāꝝ purgā
tium coleram rubeam. Cum autem dederit frequē
ter ſcamoneam cum certa circumſcriptione ablatio
nis aliarum rerum educentium coleram rubeaȝ foꝛ
matur apud rationem h vl'e ꝙ ſcamonea ois ſm ſe
educit colerā rubeā. ⁊ h ē via q̄ ꝑuenit a ſenſu i ꝓn^m
vl'e expimentale. ❡ Manifeſtū itaq; eſt ꝙ deficiente
aliquo ſenſu in oibus hn̄tib⁹ mētis oculū molle coꝛ
poꝛis coꝛrupti occupatū deficit ēt vl'e incōplexū ex
ſingularib⁹ ſenſus deficiētis venatū. ⁊ deficit ēt vl'e
cōplexū expimentale ab eiſdē ſingularib⁹ ſumptū. ⁊
ꝑ ꝯn̄s ois demr̄atio ⁊ ſcia q̄ erigit ſuꝑ vl'ia ſic vena
ta. Rō. n. in nobis ſopita nō agit niſi poſtq̄ȝ ꝑ ſenſuſ
opationē fuerit expꝛecta. Cā āt q̄re obnubilat viſus
aīe ꝑ mollē coꝛpoꝛis coꝛrupti ē ꝙ affectus ⁊ aſpect⁹
aīe nō ſunt diuiſi nec attingit aſpectus niſi quo attin
git amoꝛ ⁊ affectus. ❡ Cū ḡ amoꝛ ⁊ affectus aīe cō
uertit ad coꝛp⁹ ⁊ ad illecebꝛas coꝛpoꝛales: nec̄io tra
hit ſecū aſpectū mētis ⁊ a ſuo lumine auertit eum ꝙ
ſe hȝ ad ipȝ ſicut ſol ſe hȝ ad oculos exterioꝛes. aſpe
ctus aūt mētis auerſus neceſſario cōuertit in tene
bꝛas ⁊ ociū donec egrediēs mō aliquo ꝑ ſenſus exte
rioꝛes i luce ſenſibili exterioꝛi ꝑ modū aliquē recipit
lucis ad ipȝ nate veſtigiū. ad ꝙ cū oñdit q̄ſi excitat⁹
incipit querere lumen ꝓpꝛiuȝ. ⁊ inquantū auertitur
amoꝛ a coꝛpoꝛibus coꝛruptibilibus intm̄ conuertit
aſpectus ad ſuum lumē ⁊ intm̄ reperit ipm.

1 Sciſ ꝙ dei ſcia non eſt pꝛopꝛie ſcia: qꝛ non eſt acq̄ſita ꝑ diſcurſuȝ. ſȝ ſapientia eſt appꝛopꝛiate loquendo.

❡ Capitulum. xv.

Staūt ois ſyll'ſ ꝑ tres termi
nos. Et hoc q̄dē demr̄are poſ
ſibile ē. qm̄ eſt a. in. c. ꝑp id ꝙ ē
in. b. ⁊ hoc in. c. Sed priuatiu⁹ eſt alteraȝ
q̄dē ꝓpōnē hn̄s qm̄ eſt aliud in alio. alte
rū aūt qm̄ non eſt. Manifeſtū igit ē ꝙ pri
cipia ⁊ dicte ſuppōnes he ſunt. Accipien
tē. n. hec neceſſe ē ſic demr̄are vt q̄ᵭ. a. ſit
in. c. ꝑ. b. iteꝝ aūt q̄ᵭ. a. ſit in b. ꝑ aliud me
diū. ⁊ ꝙ b. ſit in. c. ſil'r. ſȝ q̄dē igit opiōnē
ſyllogizātib⁹ ⁊ ſolū dialetice manifeſtū ē
ꝙ h ſolū itendēdū ſit. Si aūt ex q̄b⁹ ꝯtigit
veriſſib⁹ fieri ſyll'ſ. Quare ⁊ ſi nō ē aliq̄d
coꝝ i veritate q̄ ſunt. a. b. mediū: vr āt nō
ꝑ h ſyllogizans dialetice. Ad veritatē aūt
ex his q̄ ſunt oȝ itēdere. hȝ āt ſe ſic. Quo
niā āt eſt q̄ᵭ ipm q̄dē de alio predicat nō
ſm accn̄s. Dico āt ſm accn̄s: vt albū. ali
qn̄ dicim⁹ ſm illud eē hoīeȝ. nō ſil'r dicen
tes ⁊ hoiem albū. Hic q̄dē. n. cū nō alteꝝ
aliq̄ᵭ ſit albū eſt. albū āt qm̄ accidit hoī eē
albo. ſunt igit q̄dā hmōi vt ſm ſe ꝑdicat.
ſic igit. c. hmōi ꝙ ipm q̄dē nō ēt ſit in alio
in h āt. b. ſit pꝛio ⁊ nō ē aliud mediū. Ite
rū in. e. ſit. f. ſil'r ⁊ hoc in. b. Nunq̄d ḡ h ne
ceſſe ē ſtare. aut ꝯtingit in īfinitū ire. Et ite
rū ſi de. a. q̄dē nihil ꝑdicat ꝑ ſe. a. āt in. c. ē
ꝑmo. mediū āt in nullo pꝛioꝛi ⁊ itē. c. in. f.
⁊ h in b. Nunq̄d ⁊ hoc ſtare neceſſe ē: an
⁊ hoc ꝯtingit in infinitū abire: Differt aūt
hoc a pꝛioꝛi tm̄: qm̄ hoc q̄dē ē. nunq̄d cō
tingit inceptuꝝ ab hmōi ꝙ in nullo ē alte
ro ſed aliud in illo ſurſuȝ in īfinitū abire:

alterū aūt inceptuꝝ ab hmōi qd ipm qdē de alio. de illo aūt nihil pdicaī deorſuz intēdere ſi cōtingit ⁊ in infinitū ire. Ampli⁹ in medio nunqd ↄtingit infinita eē determinatis terminis. Dico āt vt ſi a. in. c. ſit: mediū āt ipſoꝝ ſit. b. b. āt ⁊. a. alteꝝ. ſed horū alia nunqd ⁊ hec ↄtingit in īfinitū abire: aut ipoſſe ē. Eſt āt h̄ itēderī idē. ⁊ ſi demrationes in īfinitū veniāt ⁊ ſi ē demratio rei oīs aut inuicē ↄcludanī. Silr āt dico ⁊ in pͥuatiuis ſyllis ⁊ ppōnib⁹. vt ſi. a. nō ieſt b. vlli aūt pmo aut aliqd erit i medio cui pͥori nō ineſt. vt ſi ipſi. c. ꝙ ē in oī. b. ⁊ iteꝝ h̄ ēt i alio priori vt ſi. b. ē qd ſit in oī. g. nāꝗ ⁊ in his aut īfinita ſunt in qb⁹ ineſt pͥorib⁹ aut ſtaī. Sz incōuertibilib⁹ nō ſilr ſe hz: nō. n. ē in eq̄ pdicabilib⁹ de quo pdicatur pmo aut vltio. oia. n. hec ſilr ad oia ſe hñt. ⁊ ſi ſint īfinita de ipo pdicātia in vtraꝗ ſīt pdicata īfinita vbi ſilr ↄtigat ↄuerti: ſz h̄ qdē ſicut accñs illō vo ſic pdicamē̄m.

¶ Explanauit Ar. i prio caplo cās ignorātie vas ⁊ exñtes. In h̄ aūt capitulo intēdit explanare cāz ignorātie opinatiuā ſolū ⁊ nō exñtē. ⁊ illā deſtruere. Cā āt hec ē īfinitas medioꝝ i via reſolutiōis q̄ poſſis ē apd opionē ⁊ ipoſſis i re. Que ſi eēt: nihil ↄtigēt ſcire hāc igiī īfinitatē i h̄ cap⁹ dſtruit Ar. ⁊ h⁹ deſtructio ē ↄfirmatio cuiuſdā demrati i pma ppōne h⁹ ſcie. ſ. ꝙ pͥncipia indemrabilia ⁊ imediata ſint: Et h̄ ē cap͠m ſcdz iudiciū meū poti⁹ d ↄplexiōe bōitaꝭ h⁹ ſcie q̄z d cōplexiōe ſube. Oñdit itaꝗ Ar. i h̄ capitulo qnqꝫ. ſ. ꝙ pdicata ſtāt i ſurſuz ꝙ ſtāt i deorſuz. ⁊ ꝙ finitis extremis finita ſūt media. ⁊ ꝙ pdicatōes nō ſolū ſubales: ſz ⁊ accītales p ſe ſtāt i ſurſū ⁊ deorſū. ⁊ ex hiꝭ ↄcludit vltio ꝙ via reſolutiōis nō ibit i īfinitū: ſz nec ē imediata idemrabilia eē in qb⁹ ſtaī ⁊c. ¶ Dicit g̃ Ar. ꝙ via ſyllogiſtica dmratiua tā affirmatia q̄z negatia ordiat pdicata q̄ ſūt p ſe ⁊ nō p accñs. ⁊ q̄ ſūt ſz ṽitatē ⁊ nō q̄ ſz opionez ſolū p modū vie recte ⁊ ↄtinue: vt de. c. b. ⁊ de. b. e. ⁊. de. e. i. ⁊ de. i. a. ⁊ h̄ ē māifeſtum valde ſciētib⁹ ordiatiōez ſyllogiſticā. ex h̄ mō ordiatiōis pdicatoꝝ ſubiſert tres dubitatiōeſ. ſ. An poſito ſubo īſimo ꝙ nō hz ſb ſe ſubz aliō ↄtigat aſſumere pdicata cōtinue in ſurſū in infinitū. ⁊ iteꝝ poſito pdicato ſupmo de q̄ nō dī ſupi⁹ aliqd ↄtigat ordiare ſb ipo ↄtinue ſubta deſcēdēdo in īfinitū. Tertio. an poſitꝭ ſupremo ⁊ īfimo ↄtigat inī hec duo eē infinita media ordinata. Et q̄rere h̄ ē q̄rere an via reſolutiōis hēat i īfinitū ⁊ demrenī oia: an demrationes finiātur. Et intelligit Ar. i hac ordiatōe pdicabiliū ſup q̄ fūdat ſuaꝭ qōnes. ꝙ pdicatū ſp ſit in pl⁹ q̄z ſuū ſubz ⁊ ſubm in mi͠n⁹. Sicut ſe hñt gen⁹ ⁊ ſpēs vel dr̃ia. ⁊ ſpēs. Vñ in cōuertibilib⁹ nō cadit hec qō. an cōtigat i his ire i ſurſū vl deorſū i īfinitū: q̄ i illis nihil ē ſupmū vel ſupi⁹ ⁊ nihil īferi⁹. ⁊ cū i ↄuertibilib⁹ ſint pdicata d ſe inuicē ſz rectū vl obliquū īfinita. Alr. n. nō augmētarenī demratiōes arithmetice ⁊ geometrice in poſt aſſumēdo in infinitū ſz vtraꝗ viā erit pceſſus i infinitū h̄ ē poſito ſubo aliq̄ poſſum⁹ ſupaddere pdicatōes in infinitū. ⁊ poſito pdicato aliq̄ poſſum⁹ ei ſubijcē ordinate ſubta īfinita. vt dicam⁹ pdicatū oē qd ſz ſermonē dī de aliq̄ ſiue ſit p ſe accñs de ſubto. ſiue ſubz de p ſe accñte. ⁊ ſilr ſubm oē qd ſz ſmonē ſubijcitur alij: q̄ ſi de ↄuertibilib⁹ demrabilib⁹ dicam⁹ ſolū p ſe accñs. ⁊ qd in ↄclōne demratiua pdicaī eē pdicatū ⁊ ꝙ in ſmōe demratiuo ſubijciī eē ſubz nō erit pceſſus in īfinitū ſz vtraꝗ viā dictā ſz ſz alterā ſolū. Poſito. n. pdicato p poſſe ē aſſumē i p⁹ ſubta īfinita ſz poſito ſubto nō ē ſumē in añ pdicata infinita: q̄ ſi eēt: non ſtaret demratio in añ. ⁊ hāc ſniam dic Ar. i hac lr̃a (⁊ ſi ſint īfinita de ipo pñtia in vtraꝗ ſūt pdicata īfinita vbi ſilr ↄtigat ↄuerti. ſz h̄ qdē ſic accñs illō vo ſic pdicatū ⁊c.) hec nāꝗ ↄiūctio ſi pōiī ↄfirmatiue q̄ſi dicat. cū ſint īfinita pdicata de ſe cōuerſim in vtrāꝗ dictā viam erit aſſumere infinita. niſi velim⁹ ꝙ vna via ſit ordinata ſm pdicationē vel ſubiectionē directā: q̄ tūc nō ibit vtraꝗ via i īfinitū. Sz ſi vna via ſumat pdicationē indirectā ⁊ alia pdicationē directā manifeſtū ꝙ cōtingit vtrāꝗ viā ire in infinitū.

¶ Qd qdē igiī media nō ↄtingit infinita eē ſi ſurſuz ⁊ deorſuz ſtent pñta manifeſtū ē. Dico āt ſurſum qdē qd in vlē magis ē deorſum aūt qd in pticulare. Si. n. a. pdicato de. z. īfinita ſūt media in qb⁹. b. māifeſtū ē ꝙ ↄtigit vtiꝗ q̄re ab. a. deorſū alterū d altero pdicari ↄtigit i īfinitū. añq̄z. n. in. z. veniat infinita ſunt media. ⁊. a. z. ſurſum infinita añq̄z in. a. veniat q̄re ſi ipoſſibilia ſūt: ⁊ ipſi⁹. a. ⁊. z. impoſſibile ē infinita eē media. Neꝗ. n. ſi aliqs dicat ꝙ hec qdē q̄ ſunt. a. b. c. ↄtigua ſunt inuicē vt nō ſint media hec aūt non ē accipe nihil differt: ꝙ. n. vtiꝗ accipio eoꝝ q̄ ſūt. b. erit ad a. aut ad. z. aut īfinita media aut nō a quo iā ſunt pmū infinita: ſiue ſtatiz ſiue nō ſtatiz nihil differt. q̄. n. ſīt poſt hec infinita ſūt.

¶ His qōnibus ppoſitis ſubiungit Ar. pbationez h⁹ ꝙ poſito pdicato ſupremo de quo nō pͥur aliud: ⁊ poſito ſubo infimo cui nō ſubeſt aliud ipoſſibile ē media eē infinita: q̄ ſi media ſunt infinita neceſſe eſt adhuc vt ab infimo pueniaī ad ſupremū vel ecōuerſo vt ſit trāſitio p infinita media. Si igiī ipoſſibile ē trāſire infinita media: cū oporteat trāſire ab infimo ad ſupremū ipoſſibile eſt īfinita eē media. ¶ Qd āt oporteat trāſire ab īfimo ad ſummū: ⁊ ecōuerſo patebit p illud qd diceī poſt. ſ. ꝙ infinitū ē diffinibile. Vel aliter explanaī iſtud. ſ. media ſunt infinita ⁊c. ꝙ cum qōlibet ſuperius in plus eſt q̄z ſuū inferi⁹. Neceſſe ē añq̄z pueniaī ad ſummū aliqd medioꝝ eſſe in plus q̄z ſupremū qd eſt ipoſſibile: q̄ q̄ticūꝗ ambitus ſit ſupremū: neceſſe ē inuenire mediū maioris ambitus cū qōlibet mediū ſuperius aliqd plus cōtineat q̄ ſuū inferi⁹: ⁊ ipſa media ſint infinita. ¶ Neꝗ ē dr̃ia ſi dicat aliqs ꝙ poſſibile eſt ſumere duo extrema de medijs q̄ ſint cōtinua ⁊ imediata ad ſupremū ⁊ infimū: inter q̄ priora ſunt infinita. Vt. v. g. ſit a ſupremū c. infimū. b. ſit nomē oium medioꝝ: ⁊ ſumaī ſupmū in. b. ꝙ ſit. d. imediatū ad. a. ⁊ tūc ſumaī infimū in. b. ꝙ ſit. e. imediatū ad. c. ⁊ dicat ꝙ neceſſe eſt accipe. d. e. media ⁊ nō eſſe accipienda. a. ⁊. c. ad propoſituz. q̄ quotcūꝗ de numero. b. accipianī ſemp erunt infinita inter

ta iter illud acceptū ⁊.a.⁊ iter illud ⁊.c. Et nō ē dr̄ia quo ad ppoſitum:a quo p̄mo diſtet acceptū ſm infinita. vel a quo nō primo:ſʒ n.acceptum diſtet.a.d.p̄ oī ſm infinita q̄ʒ ab.a.nihil minus diſtat ab.a.ſecūdum infinita.⁊ ſequit̄ impoſē ſicut predictum eſt.

¶ Manifeſtū aūt ⁊ ī priuatiua demr̄ratione qm̄ ſtat̄:ſi quidē in p̄dicatiua ſtatur in vtriſqʒ. Sit.n.nō ꝯtingēs neqʒ ſurſuʒ ab vltimo ire in infinitū. Dico aūt vltimū. ꝙ ip̄m qdē in alio nullo eſt:ſed in illo aliud vt.ʒ.neqʒ a primo in id in vltimū:dico autē primū ꝙ ip̄m qdē de alio:ſʒ de illo nulluʒ aliud. Si igit̄ hec erūt:manifeſtū ꝙ ⁊ in negatiōe ſtabit̄. Tripl̄r.n.demr̄at̄ nō eē.aut.n.in quo qdē.c.b.in oī eſt. Sʒ in q̄ ē.b.nullū ineſt.a. Ipſi⁹ qdē igit̄.b.c. Et ſē p alteri⁹ diſtātie neceſſe ē ire in īmediata. p̄dicatiua.n.hec ē diſtātia. ſʒ alteꝝ māifeſtū ꝙ ſi in alio nō ē priori vt in.d.h̄ idigebit in oī.b.eſſe.⁊ ſi iteꝝ in alio ipſo.d.priore nō ineſt illud indigebit in oī.d. eſſe q̄re qm̄ deorſuʒ ſtat̄ ⁊ q̄ in ſurſuʒ ſtabit̄:⁊ erit quoddā primo in quo nō erit. Itē ſi.b.qdē in oī.a.in.c.aūt nullo.a.ī.c.nullo erit. Iteꝝ hoc ſi oʒ mōſtrare manifeſtū ē:qm̄ aut p ſurſuʒ modū monſtrabit̄ aut p hūc aut p tertiū. Prim⁹ qdē igit̄ dictus ē. Secūdus aūt demr̄abit̄:ſic aūt vtiqʒ demr̄abit̄ vt qm̄.d.in.b.oī eſt. In.c.aūt nullo:ſi neceſſe ē aliqd in eſſe.b.⁊ iteꝝ ſi hoc in.c. nō erit. Aliud ꝟo in.d.ē ꝙ in.c.nō eſt. Igitur qm̄ eſſe ſemp in ſupiori ſtat ſtabit ⁊ nō eſſe. Tertius aūt mod⁹ eſt ſi.a.in.b.oī inſit c.vero in nullo ſit nō in oī eſt.c. in quo eſt a. Iteꝝ aūt hoc aut p ſupius dicta:aut ſil̄r demr̄abit̄:illo qdem monſtrat̄:ſi vero ſic a ccipiat̄ iteꝝ.b.in.c.eſſe in quo c.nō oī.c. ⁊ hoc iteꝝ ſil̄r:qm̄ āt ſuppoſitū eſt ſtare ⁊ in deorſuʒ māifeſtū ē ꝙ ſtabit ⁊ c.ꝙ nō ē.

Manifeſtū aūt eſt qm̄ ⁊ ſi nō vna via demōſtret̄:ſed oīb⁹ aliqn̄ qdē ex prima figura.aliqn̄ ꝟo ex ſcd̄a aut tertia:qm̄ ⁊ ſic ſtabit̄. finite enim ſunt iſte. Finita aūt: finiri neceſſe eſt oīa. Quo quidē igitur in in priuatione ſiquidē ⁊ in eſſe ſtat̄ manifeſtū ē.

¶ Hoc oſtenſo oſtendit Ari.ꝙ ſi eſt ſtatus in demr̄atiōe affirmatiua in ſurſuʒ ⁊ deorſuʒ ⁊ ſecūdū media finita:ꝙ etiā eſt ſtatus in demonſtratiōe negatiua:q2 ſi irur.vʒ.ī īfinitū interponēdo media ſcd̄ʒ negatiōeʒ cum idem mediū oporteat ſe habere ſcd̄ʒ affirmationē ad reliq̄ʒ extremitatem:neceſſe eſt vt ſit ordinatio cōtinua p̄dicabiliū affirmatiue ſe habentiū adīuicē vſqʒ in īfinitū:qd̄ ſatis pʒ ī trib⁹ figuris ſyllogiſticis.

¶ Sed qd̄ in illis logice qdē ſpeculantibus ſic manifeſtū ſit. In his qdem igitur q̄ qd̄ quid eſt predicantur patens eſt ſi.n. eſt finire aut ſi notum eſt ꝙ quid erat eſſe: infinita aūt non eſt tranſire. Neceſſe eſt finiri in eo qd̄ quid eſt predicantia.

¶ Deīde oſ̄dit Ari.ꝙ poſito ſubo aliq̄ neceſſario ſtatur in ſurſuʒ:q2 ſubiectū poſitū ē diffinibile.⁊ ī diffōne cuiuſlibet ponūt̄ oīa ſupiora ſua ſuſtātialia[m] q̄ neceſſe ē intellectū diffiniētis ptrāſire:īfinita āt: ptrāſire nō eſt igit̄ non ſunt infinita in ſurſuʒ.ꝫ nec in deorſum vt ip̄e poſtea dicet. Sʒ nō explanat rōnē h⁹ argumēti ſi eſt accipere infimū vt īdiuiduū ⁊ ſpēʒ atomā. indiuiduo primā q̄ʒ eſt diffinire:tūc manifeſtū ē ꝙ cum in ſurſuʒ ſtatur ⁊ in deorſū ſtatur.ex parte eni q̄ non ſtatur non eſt accipere vltimum.

m ¶ Dicelli ce hanc eſſe per ſe primi modi hō eſt ſba. Et ſic n̄ ſolū p̄dicata q̄ diffonē ſubiectoꝝ explicite ingrediunt̄ de illis p ſe in p̄ mō p̄dicari. ſed ēt q̄ implicite igrediunt̄.

¶ Uſe āt ſic dicim⁹. Eſt.n. vere dicere albū ābulare ⁊ magnū illud lignū eē ⁊ iteꝝ lignū magnū eē ⁊ hoīem ambulare. Alierū igit̄ ſic eſt dicere ⁊ illo mō. Cū.n. albū qdē eſſe dico lignū:tūc dico ꝙ cui accidit albū eē lignū eſt:ſʒ nō ꝙ ſubiectū ligno albū ſit. Et nāqʒ neqʒ cū albū ē:neqʒ ꝙ albū aliqd factū eſt lignū eſt q̄re nō ē niſi ſʒ accidens. Cū vero hmōi lignū albū eē dico nō ꝙ alteꝝ aliqd̄ ſit albū. Illi āt accidit lignū eſſe. Ut cū muſicuʒ albū eē dico. tūc .n.qm̄ hō ē alb⁹ cui accidit muſicum eē dico. Sed lignum ē ſubiectum ꝙ ſcm̄ ē cuʒ nō alteꝝ aliqd ſit quā ꝙ ē lignū aut lignū aliqd̄.ſi igit̄ oʒ noīa p̄ere ſit ſic dicet̄ p̄ari. Sed in illo mō aut neq̄quā p̄dicari aut p̄dicari qdē nō ſimpl̄r ſed ſm accn̄s p̄dicari. Eſt āt tanquā albū qdē qd̄ p̄dicat̄.ſʒ ſicut lignū ē de quo predicat̄. Subijciat̄ igit̄ predicatuʒ predicari ſemp de quo p̄dicat̄ ſimpl̄r:ſed nō ſm accn̄s. Sic.n.demr̄atiōes demr̄ant. Quare āt in ꝙ qd eſt: aut qm̄ q̄le:aut quātum:aut ad aliqd:aut faciēs.aut patiēs:aut vbi:aut qn̄ cū vnū de vno predicabit̄. Ampli⁹ ſubſtātiā qdeʒ ſignificātia qd̄ illud ē:aut ꝙ idē aliqd ē d̄ quo predicātur ſignificāt. Quecunqʒ ꝟo nō ſubſtātiā ſignificāt ſed de alio ſubiecto dr̄ nec ꝙ id ē:neqʒ ꝙ illud aliqd eſt accn̄tia ſunt:vt de hoīe ē album.non.n.eſt hō neqʒ ꝙ album ē. Neqʒ ꝙ album aliqd̄ ē:ſed aīal forſitā:ꝙ.n.aīal eſt hō eſt:q̄cunqʒ ꝟo nō ſubſtātiā ſignificāt oʒ de q̄dā ſubiecto ſemp predicari ⁊ nō eē aliqd̄ album qd̄ nō cum alteꝝ aliqd̄ ſit album ē. Spēs .n.valeāt:teretiſmata.n.ſunt ⁊ ſi ſint nihil ad rōnē ſunt:demr̄atiōes.n. de hmōi ſt̄. Ampli⁹ ſi nō ē h̄ hmōi q̄litas ⁊ illd̄ hmōi Neqʒ q̄litas eſt q̄litas. Impoſē eſt eq̄ inuicē predicari ſic.ſʒ veꝝ quidē ꝯtingit di

ceteriꝗ āt predicari nõ ↄtingit ✠c. Aut.n. ſicut ſubſtātia ꝑdicabit̄ vt eſt. aut cū gen⁹ ſit aut dr̄ia ꝑdicati. Hec āt oñſa ſunt qm̄ nõ erunt īfinita neq3 ſurſum: neq3 deorſū vt hõ bipes ē aīal hoc āt alteꝝ ē neq3 aīal de hoīe: hoc āt de callia: hoc āt de alio in eo ꝙ qd ē: ſubſtātiā qdē oēm eſt diffinire hm̄ōi. Infinita aūt nõ eſt trāſire ītelligētē: q̄re neq3 ſurſū neq3 deorſū infinita ſūt. Illā.n. nõ ē diffinire de qua īfinita ꝑdicā. tur. Si qdē igr̄ gñā inuicē equalr̄ ꝑdicāt. erit.n. ipm ꝙ ipm aliqd ē. Et neq3 qõ de q̄litate aut alioꝝ nullū: niſi ſm accñs ꝑdicat̄ oīa. hec.n. accidunt ⁊ de ſubiectis ꝑdicari: ſed qm̄ neq3 ſurſū infinita erūt: vnū qõq3.n. qõ predicat̄ ſignificat aut quale aliqõ: aut ad aliqd. aut q̄ztū aliqd aut huiuſmodi: aut q̄ ſunt in ſubſtātia. hec āt finita ſunt ⁊ gñā ꝑdicamētoꝝ finita. aut.n. q̄le: aut q̄ztū: aut ad aliqd: aut facit̄: aut pati: aut vbi: aut qñ ꝑdicabit̄. Suppoſitū āt ē vnū de vno ꝑdicari. Ipſa āt de ipſis q̄cū q3 nõ aliqd ſunt non predicari: accñtia.n. ſunt oīa ſed hec qdē ſm ſe ipſa: illa ꝟo ſz alteꝝ modū. Hec āt oīa de ſubiecto q̄daz predicari dicim⁹ ſm accñs aūt nõ eē ſubiectū aliqõ. Nihil.n. taliū ponim⁹ eē ſubiectū ꝙ nõ alteꝝ aliqõ eē dicat̄: ſed ipſum in alijs ⁊ alia q̄dā de altero: neq3 ſurſū. ꝫ vnū de vno neq3 deorſū eē dicet̄: de qb⁹ qdē.n. dnr̄ accñtia q̄cūq3 in ſubſtantia vniuſcuiuſq3 ſunt: hec aūt nõ ſunt īfinita: ſed ſurſum ipſaq3 ⁊ accñtia vtraq3 nõ īfinita ſunt. Neceſſe ē ꝫ eē aliqd de quo primū predicet̄ ⁊ de h̄ aliud: ⁊ h̄ ſtare ⁊ eſſe aliqd ꝙ nõ ampli⁹ neq3 de alio priori neq3 de illo aliud pri⁹ predicet̄: vn⁹ qdē igr̄ demrāationis mod⁹ dr̄ hic. Adhuc āt ali⁹. ſi de qb⁹ q̄dā priora predicant̄ hoꝝ qdem demrāatio erit quaꝝ āt demrāatio ē hec pñt hēre poti⁹ ad ipſa q̄z ſcire: neq3 ſcire ſine demõſtratiõe. ſi āt h̄ ꝑ hoc notū ē. Hec āt neſcim⁹ neq3 meli⁹ hēm⁹ ad ipſa q̄z ſcire neq3 ꝑ hec notū ſciem⁹: ſi igit̄ ē aliqd ſcire ꝑ demõſtrationē ſimplr̄ ⁊ nõ ex aliqb⁹ neq3 ex ſuppõne: manifeſtū ē ſtare predicamēta media. ſi.n. nõ ſteterit: ſed ē ſemꝑ acceptio in ſupius oīum erit demõſtratio quare ſi infinita ñ ↄtigerit ꝑcurrere: quoꝝ ē demrāatio hec nõ ſciem⁹ ꝑ demrāationē. ſi igitur neq3 meli⁹ hēm⁹ ad ipſa q̄z ſcire nõ erit nil ſcire ꝑ demonſtrationē ſimplr̄ ſed ex ſuppõne. Logice qdē igitur ex his vti que aliquis credere poſſet ꝺ eo ꝙ dcm̄ ē.

Poſt hoc oñdit Ari. ꝙ in ſimplr̄ ꝑdicabilib⁹ non eſt poſe aſcendere in ſurſū i īfinitū: nec deſcēdere i deorſū i īfinitū. Et h⁹ ꝓpoſitio ē magis vl̄is q̄z attīeat ad demrāationē. Oīs eni dēmrātio ē ex ſimp̄r ꝑdicabilib⁹ ſz nõ cōuertit̄ ꝙ oīa ſimplr̄ ꝑdicabilia vētāt ī dēmrātiõez: accñs.n. ſimplr̄ ꝑdicat̄ de ſubō qõ recipit ipſz ſz ſe vt cū dr̄ hõ āmbulat. Dicit tñ vl̄ez oñdit vt ꝑdicatū ꝙ itēdit aptare ſuo ꝓpoſito. ſ. ꝑuatiõez aſcēſus ⁊ dſcēſus ī īfinitū: pbz ꝺ ſubō ꝑ ⁊ vl̄i. Dīe itaq3 ꝙ duplex ē mod⁹ ꝑdicādi vn⁹ cū ſubz nõ ſz ſe ſz ſz aliqõ alteꝝ cui accidit ē receptiuū ꝑdicati vt cū dr̄: albū ē lignū: albuz nõ ſz ſe: ſz ſz aliqõ alteꝝ cui accidit albū ē receptiuū ligneitatis cū ꝟo dr̄ lignū ē albū lignū ſz ſe: ⁊ nõ ſz aliqõ alteꝝ: cui accidat ē receptiuū albedis. Qñ ꝫ ſubz ſcōz ſe. ē. receptiuū ꝑdicati dr̄ eē ſimplr̄ ꝑdicatio: ⁊ ꝑdicatio ꝑ ſe ſz iſtõ ꝑ ſe ē magis vl̄e q̄z ꝑ ſe ꝺ q̄ ſuꝑ dcm̄ ē ꝙ diuidit̄ i duos modos dicēdi ꝑ ſe q̄s recipit demrātio. qz nõ oē ſubz ꝙ ē ꝑ ſe receptiuū ꝑdicati ſe hz ſic ad ꝑdicatū ꝙ alteꝝ egredit̄ a nā alteri⁹ ⁊ alteꝝ ē alteri cā. ſz tñ ↄuertit̄. Cū ꝟo ſubiectū nõ ſcōz ſe: ſz ſcōz aliqõ alteꝝ cui ipſz accidit ē receptiuū ꝑdicati. tūc nõ ē ꝑdicatio ſimplr̄. Sz aut nõ ē ꝑdicatio aut eſt ꝑdicatio ſcōm accñs. Cū igr̄ ē ꝑdicatio ſimplr̄ ꝑdicatū dr̄ de ſubō in qd: vt gen⁹ ei⁹ vel in q̄le: vt dr̄ia aut accñs denominatiue ſumptū a q̄litate: aut ꝑdicatū denoīatiue ſumptū ab aliq̄ alioꝝ ꝑdicamētoꝝ⁹. Cū eniz de aliq̄ denominatiue ſumpto dr̄ ꝑdicatū ꝙ ꝑdicat̄ in qd vl̄ denominatiue ſumptū ab aliq̄ predicato qõ non egredit̄ a qditate ſubiecti eſt ꝑdicatio ſcōz accidens. Itaq3 cū eſt predicatio ſimplr̄ aut ꝑdicat̄ ꝙ eſt ſubſtantiale ſubō vt genus qõ ſz ꝟitatē vere eſt idē cū ſubō vl̄ differētia. Aut ꝑdicat̄ accñs ſubiecti ꝙ oz reperiri in ſubō ⁊ nõ eſſe ſeparatū a ſubiecto. Uñ oē ꝙ ꝑdicat̄ ſimplr̄ reptū eſt de ſubō vel in ſubō qz forme ſeparate a ſubiectis quas poſuit plato genera ⁊ ſpēs ⁊ ꝑdicabilia ſunt ſicut ꝓdigia q̄ format error itellect⁹ ſic ſunt ꝓdigia in nā q̄ format nā errās: qz lz ſint idee ⁊ rõnes rep̄ creaté ab eterno i mēte diuīa ipē idee nihil pertinēt ad rõciationē in q̄ ꝑdicat̄ aliqd. de aliq̄. Ipē itaq3 idee in ſe ꝓdigia nõ ſunt ſz cū itellect⁹ vult facere eas ꝑdicabiles de reb⁹ a qb⁹ ſunt diuiſe ⁊ ſeparate in hac ordinatiõe prodigia ſunt. demrātiões.n. ⁊ rõciatões ſiūt de ſimplr̄ ꝑdicabilib⁹ in qb⁹ ſubiectū ⁊ ꝑdicatū ſunt idē nūero in ſubō: ⁊ nõ ſunt res diuiſe. Cū āt eſt ꝑdicatio ſubſtātialis nõ cōuertit̄ predicatio i aliquo ꝑdicatoꝝ: vt cū albedo ſit color. nõ ↄuertit̄ vt ſit ꝑdicatio ſimp̄r color ē albedo: lz vl̄ poſſit dici color ē albedo. Sz ſz ꝑdicationē ſubalē ⁊ ſimplr̄ ē īnceſſuſ in ſurſū ꝑdicādo ⁊ in dorſū. in ſbijciēdo nõ in īfinitū. Oīa.n. q̄ ſubalr̄ ꝑdicāt̄ de aliq̄ recipiūt̄ ieī⁹ diffõne vt. ā. dcm̄ ē. Uñ cū ſit diffinir̄ ⁊ nõ trāſire ī īfinita ſz ꝑdicationē ſbalē ñ ē iceſſuſ i īfinitū: ⁊ ita i vna coordinatiõe ꝑdicamentali nõ ē infinitas in ſurſum vel deorſum: gñe āt ꝑdicamētoꝝ finita ſunt qz. 10. ⁊ finita finite ſumpta finita ſunt. Cū igit̄ i ꝑdicatiõe ſimplici oz aliqõ. 10. ꝑdicamētoꝝ ꝑdicari de ſbō ⁊ nõ pt augmentari ſimplex ꝑdicatio in ſurſum vel ſimplex ſubiecto in deorſum niſi in eadē coordinatione: vt ſi dicat̄ lignū eſt albū: non augmentat̄ ſimplex ꝑdicatio in ſurſū. vt dicat̄ album eſt corp⁹ vel albū eſt ſba vel albū eſt vbi vel qñ. Sed ſic in eodē ordine albuz eſt coloratū: colo^m ē quale: ⁊ h̄ via ē finita. Manifeſtū

eſt ꝙ.

Et h̄ ꝑdicatio dr̄ ꝑdicatio ꝑ naturaz. Et de hac ꝑdicatione loquēs Auer. ſuꝑ porphi. capite. 3°. dixit ↄ porphiriū īdiuiduū ſbſtātie de nullo ꝑdicari. ſz bñ īdiuiduū accñtis ꝺ aliquo ꝑdicari vt ſoꝛ ē hoc albū. Cū vero in ꝑdicamētis dixit q̄dā non eſſe i ſubō nec ꝑdicari de ſbiecto vt īdiuiduū accñs locut⁹ ē porphirij. de ꝑdicatiõe magis ꝓprie. ſ. de ꝑdicatione in eo ꝙ qd ⁊ h̄ voluit Auer.

ē ꝙ i ſimplr̄ p̄dicabilib⁹ ē via finita i ſurſuꝫ ⁊ ꝺorſū. Sūma itaqꝫ h⁹ p̄bationis ſic breuit̄ recapitulari pt̄. Ac cepto ꝑ diuiſionē qd̄ ē p̄dicari ſimplr̄ accipit̄ ꝙ vbi ē p̄dicatio p̄dicat̄ gen⁹ vl̄ dr̄ia ſubi: aut q̄le: aut q̄ᵗū: aut denominatiue ſumptū alicuius alteri⁹ p̄dicati ⁊ nō p̄dicat̄ ſubꝫ de accn̄te: vt albū eſt lignū: vel accn̄s de accn̄te: vt albū ē muſicū. Cū itaqꝫ ē p̄dicatio ſimplr̄. p̄dicat̄ mat⁹ ē ſ̄ᵇalē: aut p̄dicat̄ accn̄s ſubi. Sꝫ in via p̄dicatiōis ſ̄ᵇalis nō ē īfinitas in ſurſū vl̄ deorſū q̄ ꝑꝑ nec i vlla coordiatōe p̄dicamētali. ſꝫ gn̄a p̄dicamētoꝝ finita. Et cū accn̄s p̄dicat̄ de ſubo nō augmētat̄ p̄dicatio ſimplex in ſurſū niſi i eadē coordiatōe. Silr̄ nō augmētat̄ ſubo i ꝺorſū niſi i eadē coordiatōe: vl̄ ſi ſubꝫ ꝓ poſitū ſit accn̄s vt albū ſcd̄ꝫ ſubm ſi nō ē ſumptū i eadē coordiatiōe erit ſūptū i alia coordiatōe vtpote i ſub̄a ⁊ tūc ꝯ̄lr̄ reliq̄ oīa i ſub̄a. Manifeſtū eſt igr̄ ꝙ cū finita finite accepta ſint finita ꝙ i p̄dicabilib⁹ ſimplr̄ ē via i ſurſū ⁊ deorſū finita ⁊ nō īfinita. ¶ Adhuc alr̄ ꝙ ſtēt media ex ſuppōne ꝙ ſcire ſit: q2 ſi ſcire ē ipꝫ acq̄rit̄ ex p̄ncipijs melioꝝ diſpōne binis q̄ꝫ ſi ſcia: q̄ melior diſpō ē ꝑ ſe noticia. igr̄ ſi ſcire ē ſunt p̄ncipia ꝑ ſe nota: ⁊ ita imediata: q2 ſi ſubꝫ ⁊ p̄dicatū diſtarēt aliq̄ medio tūc ꝑ illō mediū poſſet oſtēdi ⁊ nō eēt ꝑ ſe notū. Sꝫ ſi ſūt p̄ncipia ꝑ ſe nota ⁊ imediata via reſolutiōis nō abit in infinitū ⁊ ſi hoc: tunc ſtant media.

¶ Analytice āt māifeſtū ē ꝑ hec breui⁹ ꝙ neqꝫ ſurſuꝫ neqꝫ deorſuꝫ īfinita p̄dicantia ꝯtingit eē in demr̄atiuis ſcijs de qb⁹ intētio eſt. Demr̄atio. n. ē ex his q̄cūqꝫ qdem ipſa iſunt ſm ſeipſa reb⁹: ſꝫ ſeipſa ꝟo dupl̄r: q̄cūqꝫ. n. illis iſunt in eo ꝙ qd ē: ⁊ i q b⁹ ipſa in eo ꝙ qd ē iſunt ipſis: vt i nūero ipar ꝙ ineſt qdē nūero: ē āt ipſe nūer⁹ i rōne ipſi⁹. Et itez multitudo aut diuiſibile i rōne nūeri ē. Hoꝝ āt neutrū ꝯtigit īfinita eē nec vt ipſectū nūeri. Itez. n. ſi ipari aliud iſit cui ihereat extāt. Hoc āt ſi ē p̄muz nūer⁹ inerit his q̄ iſunt ipſi: ſi igit̄ nō ꝯtigit hm̄oi īfinita eē in vno neqꝫ ſurſū erūt īfinita. At ꝟo neċē ē oīa ineē. Prio vt numero ⁊ in illis neceſſe ē eē nūeꝝ q̄re ꝯuertibilia erūt ſꝫ nō ex cedētia. Nec tn̄ q̄cūqꝫ ſſ̄t i eo ꝙ qd ē nec hec īfinita ſſ̄t. neqꝫ. n. eēt diffinire. Quare ſi p̄dicātia qdē oīa ꝑ ſe dicunt̄ hec nō īfinita ſūt. Stabūt vtiqꝫ ſurſū q̄re ⁊ ꝺorſū. Si āt ſic ē ⁊ q̄ ſūt i medio duorū termioꝝ ſꝑ ſūt finita. Si ꝟo h̄ ē māifeſtū ē iā ⁊ demr̄atiōnū ꝙ neċē ē p̄ncipia aliq̄ eē ⁊ nō oiuꝫ eē demr̄atiōeꝫ qd̄ diximus quoſdā dicere iuxta p̄ncipia ſi enim ſunt principia nō omnia ſunt demonſtrabilia neqꝫ in infinitū pn̄t ire. Eſſe. n. hoꝝ qd̄lꝫ nihil aliō ē q̄ꝫ eē nullū ſpaciū ſine medio ⁊ idiuiſibile ſꝫ oia diuiſibilia int⁹ eni imittēdo terminū ſꝫ nō aſſumēdo ꝺmr̄at̄ ad qd̄ demr̄at̄ q̄re ſi h̄ i īfinitū ꝯtigit ire ꝯtigat vtiqꝫ duoꝝ t̄mioꝝ īfinita eē iteri⁹ media: ſꝫ h̄ i
poſſibile ē ſi p̄dicamēta ſteterint ſupi⁹ ⁊ iferi⁹ ꝙ aūt ſtēt demōſtratum eſt logice prius. analytice vero nunc.

¶ Ex p̄dictis āt hm̄oi ſcie demr̄at̄ breui⁹ ⁊ forti⁹ ꝙ ſtāt p̄dicatiōes ꝺnoiate i ſurſū ⁊ ꝺorſū: q2 ꝺmr̄atiōes ſūt ex ꝑ ſe ihērētib⁹. Per ſe inherētia ſūt duob⁹ mōis. q2 aut ſubꝫ recipit p̄dicatū in ſui diffōne vt cū p̄dicatur gen⁹ vl̄ dr̄ia de ſpē: aut p̄dicatū recipit ſubꝫ i ſui diffōne: vt cū ꝑ ſe accn̄s p̄dicat̄ de ſuo ſubo. In neutra āt iſtaꝝ viaꝝ itur i īfinitū in ſurſuꝫ: vl̄ deorſū q2 cū p̄dicat̄ ꝑ ſe accn̄s ꝙ recipit ſubꝫ i ſui diffōne: ſi veli illi ſubo alia ſub̄a ſubijcē nō itur in īfinitū q2 erit iceſſus deorſū i eadē coordinatōe. Illa ēt q̄ ſumūt̄ in diffōne ſubi ⁊ ꝑ ꝯn̄s i diffōne ꝑ ſe accn̄tis p̄dicata nō ſūt infinita. Et itez ſi pōat̄ ꝑ ſe accn̄s. vt ipar ſubꝫ alteri⁹ ꝑ ſe accn̄tis i cui⁹ diffōne ſumit̄ ipar: ⁊ illō per ſe accn̄s itez alteri⁹ ꝑ ſe accn̄tis ſubꝫ h̄ nō ibit i īfinitū. Q2 cuꝫ nūer⁹ ſumat̄ i diffōne iparis ſumet̄ i diffōne illi⁹ i c⁹ diffōne ſumit̄ ipar. ⁊ ita illō erit ꝑ ſe accn̄s nūeri q̄ꝑꝑ ſi nō ſſ̄t īfinita ꝑ ſe accn̄tia eidē. n̄ itur p̄dicatiuo mō īfinitū in ſurſū vl̄ ꝺorſū. Verūtn̄ demr̄atiōes arithmetice ⁊ geometrice abeūt in infinitū: ſꝫ h̄ ē ꝑ modū ꝯuertibilitat̄ vt p̄dictū ē nō in ſurſū vl̄ deorſū. Et nūer⁹ p̄m⁹ vt vnitas ⁊ figura p̄ma vt triāgul⁹ in diffōne ⁊ ſub̄a īfinitoꝝ nūeroꝝ ⁊ figuraꝝ ſeq̄ntiū: ⁊ oēs nūeri ⁊ figure ſeq̄ntes ſūt in his vt in radicib⁹ ⁊ cāis ſuis originalib⁹ ⁊ ꝑ modū q̄ p̄ores nūeri ⁊ figure ſunt in īfinitis ſeq̄ntib⁹ ⁊ infiniti ſeq̄ntes in p̄orib⁹ ⁊ ꝓcedit ex his demr̄atio in infinitum inq̄ꝫtū ꝯuertibiles ſūt. Vn̄ lꝫ eat̄ in infinitū nō itur in ſurſū vl̄ ꝺorſū in infinitū. Māifeſtū ē ēt ꝙ in ꝓ mō dicēdi ꝑ ſe nō itur in infinitū: q2 tūc nō eēt diffinire: q̄re nullo mō itur in infinitū in ſurſū vl̄ ꝺorſū in p̄dicātib⁹ ꝑ ſe Quare vt. ō. oñſū ē cū ſtēt extrēa ſtāt media ⁊ ꝑꝑ h̄ neċē ē p̄n⁹ demr̄ationū p̄ma ⁊ immediata eſſe ⁊ nō ibit̄ via reſolutionis in infinitum ex quo ſi eſſet ſequeret̄ omnium ⁊ nullorum eſſe demr̄ationem ⁊ ſcientiam.

¶ Capitulum. xvi.

Donſtratis āt his māifeſtū ē ꝙ ſi aliqd̄ idē duob⁹ inſit vt. a. ⁊ i. c. ⁊ i. d. nō p̄dicāte alt̄o ꝺ alt̄o aut nl̄lo mō: aut nō ꝺ oi ꝙ nō ip ħꝫ cōe aliqd ierit: vt iſocheli ⁊ ſcalēoni duob⁹ recti eq̄les hr̄e ħꝫ cōe aliqd̄ ieſt. Scd̄ꝫ eni ꝙ ē figura q̄dā ⁊ n̄ ħꝫ alt̄uꝫ ieſt h̄ āt n̄ ſēꝑ ſic ſe hꝫ. ¶ Oñſo in ſupiori capl̄o ꝙ poſitis extrēis nō pn̄t iter pōi media īfinita. Cōſeq̄nter oñdit Ari. h̄. ꝙ imediate ſeq̄t̄ ex ipo. ſ. Qd̄ nō oē ꝙ p̄dicat̄ ꝺ duob⁹ nō ſub alternis p̄dicat̄ ꝺ ipis ħꝫ aliqd̄ cōe. Et i hoc oñſo aufert̄ error putātiū ꝙ p̄dicatio vl̄is ⁊ de ꝓ nō eſt niſi i terminis parib⁹. Qd̄. n. putāt ꝙ predicatio de p̄mo ſolū ē i termis parib⁹ hi credūt ꝙ ſi vnū dr̄ ꝺ duob⁹ nō ſubalternati poſitis neceſſario dicat̄ ꝺ illis ħꝫ naturā vnā cōeꝫ reptā in illis. ſic hr̄e tres āgulos eq̄les duob⁹ rectis dr̄ ꝺ iſocheleeq̄latero ⁊ ſcalenōe ħꝫ triāgulū: ⁊ nō dr̄ de his ꝓ: ſꝫ de triāgulo p̄mo. ¶ Sꝫ ſciēdū ꝙ aliqd̄ p̄dicatū ſi dr̄ ꝺ m̄ltis n̄ ſubalternis di de eis ſm naꝫ vnā cōem ſicut eſt videre in p̄dicto exemplo ⁊ forte oē ꝑ ſe accn̄s tale ē q2 oē ꝑ ſe accn̄s egredit̄ a nā vna ſibi ſub̄ta ⁊ forte a nā vna ſub̄ta egrediunt̄ duo per ſe accn̄tia oppoſita vt par ⁊ ipar a nūo ⁊ ieq̄le ⁊ eq̄le a quantitate. Sed a diuerſis nāis ſubiectis nō egredit̄ accidēs vnū. ¶ Quoddā ꝟo p̄dicatū dr̄ de diuerſis nō ſubalternatim poſitis nō ħꝫ aliqd̄ cōe

logiſmū ſimplr: ⁊ nō ad dēmratiuū ex pte ea q̄ ē demratiu⁹. Jō forte veri⁹ dr̄ ꝙ cū Ar. in prio oñdit nobis nūꝫ imediatoꝝ pncipioꝝ reſpcū ɔcl'onū: ꝑn̄r vlt oñdere nūcꝫ affirmatiuoꝝ imediatoꝝ ⁊ nūꝫ imediatorū negatiuoꝝ. Ad ɔcl'onē nāqꝫ affirmatiuā ſt oia pncipia affirmatia ⁊ tot q̄t pdictū ē. ad negatiuā vō ɔcl'onē eſt vnū ſolū imediatū negatiuū: ⁊ oia alia imediata ſt affirmatia. Q̄ð oia pn̄ ad ɔcl'onē affirmatiuā ſint affirmatia: palā ē ex eo ꝙ firmatio n̄ ſeqꝭ niſi ex affirmatiuis. Jn pᵃuatiuis āt ſyll'is ſi fiat reſol'o in imediata i pᵃ figura īueniꝭ vnū ſolū negatiuū: qð ē ad maiorē extrēitatē. v.g. ſit ɔcl'o nullū. b. ē. a. p. c. mediū. Si igr̄. b. c. ppō ſit mediata palā ē ꝙ reſoluiꝭ i pnᵃ affirmatia ſolū. Si vō. c. a. ē mediata ſit medᵐ ei⁹. d. erit igr̄. c. d. affirmatiuū. ⁊. d. a. negatiuū. Et iteꝝ ſi. d. a. ſit mediatū ſit ei⁹ mediū. c. ⁊ erit. e. a. ppō ſola negatia: ⁊ ita poſito ꝙ iſ̄ ꝑuētū ſit i mediata erūt. b. c. ⁊. c. d. ⁊ d. e. affirmatie imediate. ⁊ ſola. e. a. ppō erit negatiua imediata. Eodē mō ſi fiat reſol'o vniformiꝭ i 2ᵃ figura occurrit vna ſola negatia imediata ad. alterā extrēitatē. Et ſi fiat reſol'o i 3ᵃ figura palam ꝙ vna ſola occurrit negatia: qꝛ ſi pmiſſa negatia ſit vl'is nō recipit vlteriorē reſol'onē i eadē 3ᵃ figura ⁊ ſi ſit pmiſſa negatiua pticularis: ⁊ fiat i eodē mō reſol'o occurret tādē vna negatia imediata ad maiorē extrēitatē. Si itaqꝫ Ari. itēdit hāc dicē ſniaꝫ i hac lr̄a tc̄ hec ē. 20. ɔ⁹ hui⁹ ſcie. ſ. qð cū ad oēꝫ ɔcl'onē demr̄abilē ſt tot elemēta ꝙ media ad ɔcl'onē āt negatiuā ē vnū ſolū elemētū negatiuū imediatū: ⁊ oia alia ſt affirmatiua. Uerūtñ hāc ppōnē oñdit Ari. ex icidēti i. ca. prio ſeqnte. Jō forte pdicꝫ duab⁹ ſniiſ ē verior ſnia ꝙ Ari. i hac lr̄a nō intēdit niſi explanatiōeꝫ ppōniſ pmiſſe huius. ſ. ꝙ ad oēꝫ ɔcl'onē ſt tot elemēta q̄t media: q̄ꝫ explanatiōem ſufficiēter diximⁿ ſup̄. Eſt igr̄ ſmo ſu⁹ q̄ſi dicēt demū ē ꝙ tot ſt elemēta q̄t media qꝛ cū aliqs idiget demr̄are aliqd de aliq̄ vtpote ð. b. a. accipiēdū ē ꝙ prio ⁊ imediate pdicaꝭ ð. b. vt. c. ⁊ iteꝝ ꝙ p ⁊ imediate pdicaꝭ ð. c. vt. a. ⁊ ſic pcedēdū ē ɔtinue accipiendo pdicata ɔtinue imediata ſup. b. dōec ꝑueniaꝭ ad pdicatū ɔcludēdū de. b. ⁊ p talē ordinē medioꝝ imediatoꝝ a minori extrēitate vſqꝫ ad maiorē palā ē tot eē elemēta q̄t ſunt media ad ɔcl'onē vleꝫ affirmatiuā. Et ſm hāc expōnē lr̄e cū ſumiꝭ ppō mediata eē eā cadit mediū vl' ppō. Cū āt ordināꭍ pdcō mō imediata vt de. b. c. ⁊ de b. a. eē hāc ſeriē n̄ cadit mediū vl' ppō qꝛ nō ē mediū ppō aūrior vl' poſt hāc ſeriē ire tē ſic ꝙ neq̄q̄ꝫ cadat ppō vl' mediū eē ē ire p imediata. Propō āt imediata dr̄ pnᵐ ſimꝭ vnū ⁊ mīmū reſpectu ɔcl'onis: qꝛ ɔcl'o ē egrediēſ a ppōe imediata ſic a cā pria ſue exñie ⁊ cognōnis ſue. Cōcl'o et q̄dāmō hꝫ in ſe oia añcedētia ſua ⁊ ē ex ill' p aliquē modū ɔpoſita: ⁊ ē p mōꝫ aliquē oia illa. ⁊ tāta q̄ꝫta ſunt oia illaᵃ. Propō vero imediata tali ɔpōne ⁊ mltitudie ⁊ magnitudie caꝛꝫ. vñ ſꝫ hāc viā ipa ē vna ſimplr minima lꝫ alio mō ſit ex tmis ⁊ itētiōib⁹ ſimplicib⁹ ⁊ icōpleris ɔpleta ⁊ ɔpoſita: ⁊ ſic ipa ē i ſyll'o: vna ſimplr minia: ſic hit⁹ mētis accept⁹ ille q noiaꝭ itell'o ē vn⁹ ⁊ ſimpꝭ reſpcū hit⁹ acqſiti p itell'ꝫ. ē. ɔcl'onē q hit⁹ acqſit⁹ vocaꝭ ſcia. Jgiꭍ in ſyll'is dmr̄atiuis affirmatio: ſic pt pcedi a minori extrēitate ad maiorē ꝙ nihil cadit eē. Silr̄ et i priuatiuis i pria figura. ſilr̄ et i ſᵃ figura. Et pōit Ar. p. exᵐ i ſcdō mō ſcdē figure qꝛ ſi oꝫ dmr̄are ꝙ nullū. c. ē. d. ⁊ pōaꭍ minor negatiua ad e. ſumaꭍ illa negatia imediata: ⁊ nō cadet mediū vl' ppō eē eā ppōnē q̄ ſumiꭍ ad e. ⁊ oēs alie ppōnes erūt ſūpte affirmatiue. ita ꝙ media iterpoſita erūt ordiata ɔtiue a maiori q̄ ē. d. vſqꝫ dū vēiaꭍ ad. c. ꝙ imediate abnegaꭍ ab. e ¶ Silr̄ i tertia figura ordiabūꭍ media imediate ꝙ neq̄q̄ꝫ erit aliud mediū eē cadēs neqꝫ ad maiorē extrēitatē qð puaꭍ. neqꝫ ad minorē a q̄ puaꭍ ⁊ ſēp p has ordiatiōes planū ē ꝙ tot ſūt elemēta q̄t media. ¶ Pōt āt 4ᵒ mō expōi h lr̄a vt itēdat Ari. dīe ꝙ oē mediū dmr̄atiuū qð ordiaꭍ i pᵃ vl' i 2ᵃ figura nō ē cadēs eē extrēitates: ⁊ ē tūc ſmo ſu⁹ q̄ſi diceret. Oñſuꝫ ē pri⁹ media ſtare. ⁊ eē finita. ⁊ ſꝫ nūcꝫ eoꝝ ē nūer⁹ elemētoꝝ. Nūc āt dico mediū oē dmr̄atiuū eē ordiatū i pᵃ vl' in 2ᵃ figura nō foras extrēitates. Demū ē i lib. poꝝ ꝙ medi⁹ termin⁹: medi⁹ ē pōne i pria figura. Jn ſᵃ figura medi⁹ tmin⁹ ē foras extrēitates ſꝫ pm⁹ pōne. Jn 3ᵃ figura ē mediū foras extrēitateſ ⁊ vltimū pōne. Qð āt pᵐ ē pōne in ſuba alteri⁹ extrēitatis: repiriꭍ: ⁊ ita nō ē penit⁹ foraſ qð āt ē vltimū poſitiōe nō ē poſſe vt repiaꭍ i ſuba alteri⁹ extrēi ⁊ ita mediū qð pōiꭍ foras extrēitates ⁊ vltimū pōne h dr̄ ſimpꝭ eē cadē. Jn pria igiꭍ. ⁊ ſᵃ figura neq̄q̄ꝫ cadit mediū eē ſꝫ i 3ᵃ figura mediū neq̄q̄ꝫ eē ibit maiorē extrēitatē nec opꝫ priuari in ſyllogiſmo negatiuo neqꝫ extra ibit minorē a qua oportet priuari. i. neceſſe eſt mediū extra ire vtrāqꝫ extremitatem.

Cum aūt ſit demr̄atio alia qdē pticularis: alia vō vl'is: ⁊ hec q dē cathegorica: illa āt pūatiua. dubitaꭍ q̄lis potior ſit ſilr̄ āt ⁊ ð ea q̄ demr̄aꭍ dr̄: ⁊ dducēti ad ipoſſibile demr̄atione. **Cap. xvij.** Primū qdē igiꭍ itēdam⁹ ð vl'i ⁊ pticulari: oñdētes. n. h ⁊ de ea q̄ demr̄are dr̄ ⁊ q̄ ē ad ipoſſe dicem⁹. Uideꭍ qdē igiꭍ fortaſſis vtiqꝫ qbuſdā ſic itēdētib⁹ pticularis eē dignior. Si. n. ſꝫ quā maxie ſcim⁹ demōſtratōeꝫ: potior ē demōſtratio. Hec. n. virt⁹ demōſtratiōis ē. Magis āt ſcim⁹ vnūqðqꝫ cū ipꝫ cognſcim⁹ ſm ipꝫ q̄ꝫ ſm aliō. vt muſicū choriſcū qñ choriſc⁹ muſ c⁹ ē q̄ꝫ cū hō muſic⁹ ſit ſilr̄ āt ⁊ i aliis: ſꝫ vl'is q̄m aliō n̄ q̄m ipm cōtīgit demōſtrat: vt q̄m ē eqlibiarū: nō qꝛ ē eqlibiaꝝ: ſꝫ q̄m ē triāgulus eſꝫ pticularis q̄m ipꝫ ē. Si ergo potior qdē ē q̄ ē ſꝫ ipm hmōi aūt eſt pticulariſ vl'i magis ⁊ potior vtiqꝫ demonſtratio ſm partem erit.

¶ Cū ſyll'o demr̄atiuo accidāt ɔditiōeſ oppoſite ex pte ea q̄ ē ſyll'o vt vl'e ⁊ p ticlare: affirmatiuū ⁊ priuatiuū oñſiuū ducēs ad ipoſſe: ⁊ iteꝝ cū accidāt ei ɔditiones oppoſite ex pte ea q̄ ē demr̄atio velut eſſe ex prioribus ⁊ poſteriorib⁹ oñdere pp qd ⁊ qꝛ. Et iteꝝ cū accidāt ei ɔditiōes oppoſite. ex pte reꝝ ſup q̄s erigiꭍ demr̄atio: velut eſſe de cōcretis ⁊ abſtractis: ⁊ eſſe ð ſimplicioib⁹ ⁊ magis ɔpoſitis. Jntēdit Ari. i hoc. c. oñdere ſm q̄s de oppoſitis cōditiōib⁹ dictis eſt demr̄atio melior dignior ⁊ certior. ⁊ ē capl'ꝫ iſtō i ordine ſciēdi ea q̄ ſūt de ſba h⁹ ſcie ɔtinuū cū eo qð ſup̄ demr̄atū ē. Qð figurarū magis faciēs ſcire ē figura maxie pria ſꝫ vt demū ē ſup̄ poſt mētionē ð eo qð magis facit ſcire ɔueniēs fuit iterpō ð his q̄ faciūt ignorare ſꝫ ditatē ⁊ ſꝫ opīonē. Et nc eēt ſmo dcīſuſ oportuit ɔtinuare ea q̄ dcā ſūt i prio capl'o ſupiori eis q̄ erāt oñſa i an̄ prio cū ſeqꭍ ex illis imediate. Oñdit itaqꝫ Ari. p i iſto capl'o ꝙ vl'is dmr̄atio melior ē pticulari. Et hec ē. 21. ppō h⁹ ſcie ſꝫ ꝙ lr̄a prio expoſita dic̄ vnā ppōnē: ⁊ nō ē ſolū explanatio. 19. ɔcl'onis: verūtñ pri⁹ dubitat ð h opponēſ deide ſoluit oppō

¶ Nō tñ ex hoc ſequitur ɔcl'onez eſſe de eſſentia ſylli.

p ¶ Ex his ſequiꭍ hanc ppōnez eſſe abſolute veram: dmr̄atio qꝛ eſt dmr̄atio: qꝛ cōparaꭍ demr̄atio qi ad demoſtratiōeꝫ propter qd. Et ois cōparatio ē i vniuoco. 7. phyſicoꝝ. c. 24.

nes. Añ ãt q̄z dicam⁹ ei⁹ oppões. Ad ɔſequẽtiũ euidẽtiã dicam⁹ qd ẽ meli⁹ ens ⁊ digni⁹ ⁊ certi⁹. Dico ḡ φ bõitas ĩ vnoq̄q; ẽ ɔpletio ſcd̃e pfectiõis ei⁹ ⁊ hec eſt cõpletio opatõis ad q̄z vnaq̄q; res p ſe apta nata ẽ ⁊ pp q̄z nata ẽ. In diuerſis igr̃ gñib⁹ ẽ alter alio meli⁹ c⁹ opatio nãlis ſʒ ſe ẽ nobilior ⁊ excellẽtior: ſic hõ ẽ melior ⁊ excellẽtior eq̄: q: rõciatio excellẽtior ⁊ nobilior ẽ greſſiõe. In eodẽ ṽo gñe ẽ alter alio: meli⁹ q̄ opationẽ ad q̄z vterũq; natũ ẽ agit ſʒ magis ⁊ pfecti⁹ velut dom⁹ domo melior q̄ pfecti⁹ ⁊ magis phibet a caumatib⁹ ⁊ ĩbrib⁹. Dignitas ṽo ẽ cũ re excellẽti concordia ſiue ɔgruẽtia. Digni⁹ igr̃ ĩ diuerſis gñib⁹ dr̃ φ rei nobiliori vl̃ excellẽtiori ɔgruit: digni⁹ ãt ĩ eodem gñe ẽ qd̃ eidẽ excellẽti magis ɔgruit. Res ãt dr̃ certe a ɔparatiõe quã hñt ad cognõnẽ ſiue ad viſũ mẽtalẽ. Dico ḡ φ ẽ lux ſpũal' q̄ ſupfũdit reb⁹ itelligibilib⁹: ⁊ ocl's mẽtis q ſe hʒ ad oclũ iteriorẽ ad res itelligibiles: ſic ſe hʒ ſol corpal' ad oculũ corpalẽ ⁊ ad res corpales viſibiles. Res igit itelligibiles magis receptibiles h⁹ lucis ſpũalis magis viſibiles ſũt oclo iteriori: ⁊ magis ſt h⁹ lucis receptibiles q̄ nãe h⁹ lucis magis aſſimilãt. Res itaq; h⁹ lucis magis receptibiles ab acie mẽtis q̄ ſil'r ẽ irradiatio ſpũalis pfecti⁹ penetrãt: ⁊ hec penetratio pfectior certitudo maior. ¶ His viſis redeo ad oppões Ar. Dĩc igr̃ φ demr̃atio pticularis vr̃ melior vl'i ⁊ dignior. Et vocat h̄ pticularẽ demr̃onẽ nõ q̄ ɔcludit ppõnẽ declatiuã ſigno pticulari: vt ẽ qdã triãgul⁹ hʒ tres ãgulos ⁊c̃. ſʒ illã q̄ ɔcludit ppõnẽ vl'ẽ ĩ re particulari q̄ nõ ẽ d̃ h̄ vt ois iſocheles hʒ tres ãgulos ⁊c̃. Et hec vr̃ dmr̃atio melior: q: h̄ vr̃ facẽ magis ſcire: ⁊ ɔſtat φ illa q̄ magis ⁊ pfecti⁹ fac̃ ſcire melior ẽ. Facẽ nãq; ſcire ẽ opatio ppria dmr̃onis ad q̄z ipſa apta nata ẽ: magis n. ſcit vnũqdq; cũ ipʒ cogſcit ĩ ſe ⁊ ſʒ ſe: q̄z cũ cogſcit in ſuo vl'i ⁊ ſʒ aliud. Sʒ vl'is dmr̃atio nõ fac̃ ſcire ipʒ pticulare ĩ ſe ⁊ ſʒ ſe ſʒ ĩ ſuo vl'i ⁊ ſʒ aliud ſic dmr̃atio vl'is q̄ oñdit φ ois triãgul⁹ hʒ tres ãgulos ⁊c̃. nõ facit ſcire in ſe ⁊ ſʒ ipʒ qm̃ ois iſocheles hʒ tres ãgulos ⁊c̃. Sʒ fac̃ ſcire ipʒ ĩ ſuo vl'i ⁊ ſʒ aliud. Particularis ṽo dmr̃atio fac̃ h̄ ſcire ĩ ſe ⁊ ſʒ ſeipʒ. Cũ ḡ melior ſit demr̃atio q̄ facit rem ſcire in ſe q̄z ea q̄ facit rem ſcire ſm aliud: ⁊ talis eſt pticularis: particularis erit melior dmr̃atiõe vl'i.

> ¶ Et ſic penes aliud dicẽda ẽ demr̃atio vl'is ⁊ penes aliud ſyll's: q: ſi cõcluſio ſylli ɔtingat eſſe vl'em vl'is ẽ ſyll's. ſi autẽ particularẽ pticularis ẽ. n. diuiſio ſyllogiſmi per vl'e ⁊ pticulare extrinſeca: q: ſumit ex nã cõcl'onis ſequens.

¶ Amplĩ⁹ ſi vl'e qdẽ nõ eſt aliqd pter ſingl'aria. Demr̃atio ãt opionẽ ɔficit eẽ hoc aliqd ſm φ demr̃at: ⁊ quãdã nãm eẽ hãc ĩ his q̄ ſũt vt triãguli pter quoſdã: ⁊ figure pter aliq̄s: ⁊ nũeri pter nũeros. Potior ãt ẽ q̄ ẽ d̃ eẽ quã de nõ eſſe. Et pp quã ñ errabit quã pp quã errabit. Eſt ãt vl'is hmõi. pcedẽtes. n. dmr̃ant queãdmodũ de eo φ eſt analogũ vt qm̃ qd̃ vtiq; ſit qd analogũ qd̃ neq; linea: neq; nũer⁹: neq; ſolidũ: neq; planũ ẽ: ſʒ preter hec aliqd: ſi igit vl'is qdẽ magis hec eſt. De eo ãt φ eſt min⁹ quã pticularis. ⁊ facit opionez falſã. īdignior vtiq; erit vniuerſalis pticulari.

¶ Hic põit Ari. duas rões pp q̄s pt videri φ particularis ſit potior vl'i: ſʒ illas rões cõmiſcet ⁊ ɔfũdit q̄s tñ poſtea põit: ⁊ ſeparatĩ ſoluit. Una ẽ h̄. Demr̃atio vl'is facit opiari φ vl'e ſit aliqd ex ſingulare φ ſit nã vna d̃ nũero rez ſepatar a ſingularib⁹: ⁊ h̄ opio ẽ error. Demr̃atio ḡ vl'is ẽ tal' pp quã errat. Sʒ dmr̃atio pticularis talẽ errorẽ nõ gñat: melior ẽ ãt pp quã nõ errat q̄z illa pp quã errat. Melior ẽ igit pticularis vl'i. Itẽ cũ vl'e ſit vnũ ĩ mltis vnũ ãt ĩ mltis nõ vr̃ eẽ aliqd ſʒ vitatẽ: ſʒ ſʒ iudiciũ itell'ꝰ ſolũ vl'e eẽ: aut φ nec ẽ aut φ min⁹ ẽ q̄z pticl'are: ſʒ de eo qd̃ ẽ vl' φ plus ẽ. ẽ demr̃tio melior q̄z d̃ eo φ nõ ẽ: vl' d̃ eo qd̃ min⁹ ẽ: ſʒ de pticulari ḡ eſt ſcia ⁊ demr̃atio melior q̄z de vl'i.

¶ Aut p̃mũ qdẽ nihil magis ĩ vl'i quã ĩ pticulari rõ ẽ. Si. n. φ duob⁹ rectis ĩeſt nõ ſʒ φ eſt eqlibiar: ſʒ ſm φ triãgulus ẽ cognoſcẽs: qm̃ m n⁹ cognoſcit inquãtũ ipʒ eſt quã cognoſcẽs: qm̃ triãgul⁹ ẽ: ⁊ oino ſi nõ ſit qdẽ ſʒ φ ẽ triãgul⁹ poſtea demr̃at nõ vtiq; erit demõſtratio: ſi ṽo ſit cognoſcens vnũqdq; ſʒ φ vnũqdq; eſt magis cognouit. Si igit triãgul⁹ ĩ pl⁹ eſt: ⁊ rõ eadez. Et nõ ſʒ equocatiõez triãgulus eſt: ⁊ ineſt oi triãgulo φ eſt duob⁹ rectis ſi vtiq; triãgul⁹ ſʒ φ eſt eqlibiar: ſʒ equilibiarũ ſm φ eſt triãgulus hʒ hmõi angulos: q̄re vl'it ſciens magis cognoſcit ſʒ qd̃ eſt q̄nã ſʒ ptẽ potior itaq; ẽ vl'is q̄z pticularis

¶ Ad p̃mã triũ dictar oppõnũ rñdet Ari. φ ñ plꝰ emnet illa oppõ vl'i vt õſtruit dignitatẽ ei⁹ q̄z pticulari q: ſic pticlaris demr̃atio fac̃ ſcire in ſe: ⁊ ſʒ ſe φ iſocheles hʒ tres ãgulos eq̄les ⁊c̃. ita ⁊ vl'is ⁊ ṽa demr̃atio fac̃ ſcire ĩ ſe ⁊ ſʒ ſe φ triãgul⁹ hʒ tres ãgulos ⁊c̃. Sic igr̃ pticulari dmr̃atio fac̃ ſuã ɔclonẽ ſciri ĩ ſeipſa ſic vl'is dmr̃atio fac̃ ſuã ppaz ɔclonẽ ſciri ĩ ſeipa: ⁊ ẽt magis fac̃ ſcir̃ vl'is dmr̃atio q̄z pticulari. C⁹rei pbatiõez ſubiũgit ſic. Si hr̃e tres ãgulos ⁊c̃. ñ ẽ ĩ eqlibis ſʒ φ eqlibia ſʒ ſʒ φ triãgul⁹ ẽ cogſcẽs qm̃ ſimp⁹ eqlibia hʒ tres ãgulos ⁊c̃. min⁹ cogſcit iq̄ʒtũ ipʒ ẽ q̄z cogſcẽs φ triãgul⁹ hʒ tres. Q: ſi aliqd ɔuẽiat triãgulo ñ ſʒ φ triãgul⁹ ⁊ poſtea dmr̃at d̃ triãgulo ñ erit dcã ṽa dmr̃atio. Sil'r cũ ñ ɔuẽiat eqlibie ſm φ eqlibia hr̃e tres ãgulos ⁊c̃. ſʒ ſʒ φ triãgul⁹ ñ erit ṽa dmr̃atio q̄ h̄ oñdit d̃ eqlibia: ſʒ q̄ oñdit h̄ d̃ triãgulo: ⁊ d̃ triãgulo ẽ dmr̃atio iq̄ʒtũ ipʒ ẽ eqlibie ãt ɔuẽit p ſe hr̃e tres ãgulos ⁊c̃. ſʒ ñ iq̄ʒtũ ipʒ ẽ cogſcẽs ãt iq̄ʒtũ ipʒ ẽ: ⁊ p ṽaz demr̃ationem magis cognouit talis ãt eſt cognitio acquiſita per vniuerſalem demr̃ationẽ q̄ pp magis ſcit ſciẽs vl'e potior. ḡ eſt vl'is demr̃atio particulari.

¶ Ampli⁹ ſi qdẽ ſit q̄dã rõ vna ⁊ ñ equoca. vl'e erit vtiq; nihil min⁹ quibuſdã ſʒ ptẽ: ſʒ ⁊ magis eſt quãto icorruptibilia ſt ĩ illis: q̄ ṽo ſm ptẽ corruptibilia magis.

¶ Ad ſcdaz oppõnẽ dĩc Ari. φ vl'e ñ min⁹ ẽ ſʒ magis ẽ q̄z pticulare. q: cũ vl'e ſit vnicũ ⁊ ipſi⁹ ſit itell'ꝰ vn⁹ neceſſe ẽ vt ſi res vna vnicuiq; vẽiat ei⁹ vnitas ſiue ab intell'ꝰ ſiue ab alio. vl'e tñ ſʒ ſe ñ ẽ vnũ nec multa: ſʒ accidit ei vnũ ⁊ mlta. Et puto φ vnitas vl'is in mltis pticlarib⁹ aſſilat vnitati lucis ĩ luce gignẽte ⁊ gẽita. Lux n. q̄ ẽ ĩ ſole gignit ex ſua ſba lucẽ ĩ aere. nec ẽ aliqd nouũ creatũ vt ſit lux ĩ aere: ſʒ lux ſolẽ multiplicata ⁊ ppagata. Alia vtiq; ẽ lux ĩ ſole ⁊ alia ĩ aere: ñ tñ ſic pẽitꝰ ẽ alia qn aliq̄ mõ ſit vnitas eẽnc ĩ gignẽte ⁊ gẽita luce. Al'r. n. lux gẽita eẽt totalr̃ d̃ nouo creata ⁊ ex nihilo: ḡ vl'e ñ ẽ figmẽtũ ſolũ: ſʒ ẽ aliqd vnũ ĩ mult̃. Et q: icorruptibili⁹ ẽ pticulari cũ ſit magis remotũ ab accñtib⁹ mãe variabil': ⁊ magis ap ppiquãs enti h̄ erit magis ens: ñ tñ q̄ʒlibʒ vl'e ẽ magis ens q̄ʒ pticulari: q: vl'ia rez nãliũ ſt min⁹ entia q̄z ſinglaria itelligẽtiar.

> Aliquo mõ eſt vnitas eſſentie in luce in ſole ⁊ ĩ aere.

¶ Ampli⁹ neq; vna necẽas eſt opiari aliqd eſſe

quid eſſe hoc preter hec ꝙ vnū oñdūt ni/
hil magis quā ī alijs q̄cūq3 ñ aliqd ſigāt
ſ3 aut q̄le: aut ad aliquid: aut facere: ſic er
go nō dmōſtratio cā eſt: ſ3 male audiens.

¶ Ad tertiā oppōnē dic̄ Ariſ. ꝙ nulla nec̄itas ē ad h̄
ꝙ opinemur ꝑ demr̄ationē3 vl̄e eē aliqd ſeparatū a ſin
gularib⁹: magis q̄3 ſit nec̄as ad h̄ vt opinemur alia a
ſbijs: vtpote alia pſita eē ſepara a ſbijs: ſ3.n. dmr̄atio
exigat ñ ſup id qđ ē pdīt⁹ idē cū ſinglarib⁹: exigit tn̄ ſr
id qđ ñ ē pdīt⁹ aliud a ſingularib⁹ ſed ē aut ꝑs ſube
aut tota ſba ipoꝝ ſingulariū vñ demr̄atio nō ē cā er
roris: ſ3 vitiū audiētis demr̄ationē cā ē erroris ppi.

¶ Amplius ſi dmōſtratio eſt ſpūs dmō
ſtratiu⁹ cāe ⁊ ꝑpter quid. vniuerſale aūt
magis eſt cā. cui.n. ꝑ ſe ieſt aliquid hoc iđ
ipſi⁹ cā eſt. vl̄e āt p̄mū eſt cā. ergo vniuer
ſale eſt: quare ⁊ demōſtratio dignioꝛ eſt.
magis.n. cā eſt ⁊ quod propter quid eſt.

¶ Solutis oppōnib⁹ affert Ariſ. plēs rōnes ꝙ dmr̄a
tio vl̄is ſit melioꝛ ⁊ dignioꝛ q̄3 ꝑticlaris: q̄ꝝ p̄ᵃ ē hec.
Demr̄atio ē ſyllūs ꝑbāis ꝑ cāz ⁊ diffōnē vl̄e āt magis
cā ē q̄3 ꝑticlare: g̃ magis fac ſcire igr̄ vl̄is dmr̄atio ē di
gnioꝛ magis.n. ꝯgruit acq̄ſitiōi hit⁹ nobilis q̄ eſt ſcīa.
Qđ āt vl̄e ſit magis cā oñdit ꝙ ſi aliqd ineſt alicui p̄ ⁊
ꝑ ſe alteꝝ alteri⁹ nec̄ario ē cā ſic̄ p3 ex ſupdictis d vtro
q3 mō dicēdi ꝑ ſe. In p̄ nāq3 mō ē p̄dicatū cā ſubi. In
ſcđo mō ē ſb̄3 cā p̄dicati. ſ3 vl̄e ꝑut h̄ dr̄ ꝯtiet i ſe. ꝑ ſe d
p̄. igr̄ vl̄e cā ē ꝑticlare āt aut ñ ē cā aut non cā p̄ima.

¶ Amplı⁹ vſq3 ad hoc q̄rim⁹ ꝑꝑ qđ: ⁊ tc̄
opinamur ſcire cū ñ ſit aliqd aliud ꝑꝑ qđ
ſciam⁹ q̄3 h̄ aut ꝙ fiat aut ꝙ ſit. Finis.n. vl
tim⁹ ⁊ termin⁹ iā ſic ē: vt c⁹ cā vēit. vt accipi
at argētū: h̄ āt ē vt reddat cui debuit: h̄ āt
ē: vt nō iniuſte agat: ⁊ ſic ꝑcedētes cū ñ ſit
āpli⁹ ꝑꝑ aliđ neq3 alteri⁹ cā ꝑꝑ hoc ſic̄ finē
dicim⁹ vēire ⁊ fieri ⁊ eē ⁊ tūc cog̃ſcere ma
gis ꝑꝑ qđ vēit. Si igit̄ ſilr̄ ſe h3 ī oīb⁹ cāis
⁊ q̄ ſt ꝑꝑ qđ. In his āt q̄cūq3 cāe ſic: ſic̄ q̄
ē c⁹ cā ⁊ ſic ſcim⁹ maxie ⁊ ī alijs igit̄ tc̄ ma
xie ſcim⁹ cū ñ āpli⁹ ſit h̄ qm̄ aliđ ē. Cū igit̄
cog̃ſcam⁹ qđ ē q̄ q̄ttuoꝛ q̄ ſūt ex̄ eq̄les ſūt
qm̄ eq̄ubiaꝝ adhuc deeſt ꝑꝑ qđ: q2 triāgu
lus ⁊ hoc q2 ē figura rectilinea: ſi āt h̄ nō
ampli⁹ ꝑpter qđ aliud: tūc maxie ſcimus
⁊ vl̄e aut: tunc vl̄is itaq3 potioꝛ eſt.

¶ Itē ī cā finali q̄rim⁹ ſp ⁊ ñ q̄eſcim⁹ donec ꝑuēiam⁹
ad cāz p̄iaz c⁹ ñ ē alia cā vlterioꝛ: ⁊ cū cāz p̄iaz attigi
m⁹ tc̄ maxie. ſcim⁹ ſilr̄ ⁊ ī alijs cāis. ſiue ille ſint cāe rei
ſiue ſint cāe fieri rei. ñ q̄eſcim⁹ donec ꝑuēiam⁹ ad cāz
c⁹ ñ ē alia cā: ⁊ cū ad eā ꝑuēiam⁹ maxie ſcim⁹ cā āt p̄ᵃ
magis ē vl̄is ex vl̄iorib⁹ igr̄ maxie ſcim⁹ potioꝛ itaq3 ē
vl̄is ꝑticlari dmr̄atiōe. Attulit āt Ariſ. exēplū morale
de cā finali ꝙ ꝑ ſe patēs ē ⁊ attulit aliđ exēplū mathe
maticū ꝙ magis obſcurū ē. Exēplū āt ē h̄: anguli ex
trinſeci eq̄ribiaꝝ ſūt eq̄les q̄ttuoꝛ rectis: ⁊ h̄ ē q2 angu
li extrīſeci triāguli equāt̄ q̄ttuoꝛ rectis: h⁹ cā ē: q2 āgu
li extrīſeci cuiuſlibet figure retilinee equāt̄ q̄ttuoꝛ re
ctis: ſ3 h⁹ nō ē cā ſupioꝛ: h̄.n. ꝑpō eſt ꝑ ſe ⁊ de p̄: cui⁹
demr̄atio talis ē. Sit pētagon⁹. a.b.c.d.e. ⁊ ꝑtrahāt̄
ei⁹ latera ꝯtr̄: vt faciāt q̄nq3 angulos extrīſecos: ēt a.
g. pūcto ſc⁹ ſūpto ꝑtrahāt̄. q̄nq3 linee ad q̄nq3 angu

los pētagōi: q̄b⁹ diuidat̄ pētagon⁹ tot⁹ ī triāgulos: ⁊
noiant̄ q̄nq3 āguli extrīſeci ꝑ q̄nq3 p̄dcās lr̄as: ⁊ q̄nq3
āguli triāgulos ī q̄s diuidit̄ pētagon⁹ cōiūcti āgulis
extrīſecis pētagōi. vocēt̄. f.h.i.k.l. p3 g̃ ꝙ tot⁹. a.f. eſt
āgul⁹ extrīſec⁹ reſpcū trigōi. a.g.l. ⁊ val3. g. ⁊. l. āgulos
ſilr̄. c.i. āgul⁹ tot⁹ val3 duos āgulos. g. ⁊. k. ⁊. tūc. d.k.
tot⁹ val3. g. ⁊. i. ⁊. c.i. tot⁹ val3. g. ⁊. b. ⁊. b.h. tot⁹ val3. f. ⁊
g. g̃ dēptis vtriſq3 cōib⁹ h̄ ē. f.i.k.i.b. rēanēt. a.e.d.c.b.
eq̄les q̄nq3 āgul g̃ ſt ad. g. pūctū. ſ3 illi q̄nq3 āguli va
lēt q̄ttuoꝛ rectos: g̃ q̄nq3 extrīſeci pētagōi valēt q̄ttuoꝛ
rectos: ꝯſilis ē dmr̄atio d ſig⁹ oī rectilīea polygōia.

¶ Ampli⁹ q̄3 ſtoc̄ūq3 vnq3 magis h3 p̄ces
ē in īfinita cadit vl̄is āt ī ſimplex ⁊ finē. ſt
āt h3 ꝙ ſt īfinita ñ ſcibilia: ſ3 h3 ꝙ ſt finita
ſcibilia ſt. Scđo3 itaq3 ꝙ vl̄ia ſt magis ſcibi
lia ſt quā q̄ ſt ſ̄m ꝑtē. demr̄abilia g̃ magis
ſunt vl̄ia. De demr̄abilibus aūt magis ē
demōſtratio vñ cū magis vl̄iū min⁹ ꝑticu
lariū. ſilr̄.n. magis ad aliqd ſunt: dignioꝛ
ergo vl̄is eſt qm̄ ⁊ magis ē demōſtratio.

¶ Aliđ arg̃ᵐ affert ad idē. ſ. ꝙ q̄3to plus ītur ī ꝑti
cularia tāto pl⁹ itur ī īfinitū: ⁊ q̄3to pl⁹ ī vl̄e tāto pl⁹ ī ī
ſimplex nā ⁊ finitū h3 nūez: ſ3 īfinita ex ꝑte q̄ ſt īfinita
ñ ſt ſcibilia: ſ3 ex ꝑte ea q̄ finita ſt. nō āt finitant̄ niſi ī
vl̄i: vl̄ia igr̄ magis ſcibilia ſt igr̄ magis dmr̄abilia g̃
eoꝝ ē magis demr̄atio: q2 eoꝝ q̄ referunt̄ adiuicē vt
dmr̄abile ⁊ dmr̄atio ſi vnū recipit magis ⁊ reliquū:
g̃ demr̄atio vl̄is dignioꝛ eſt: q2 eſt magis demr̄atio.

¶ Ampli⁹ ſi magis ꝑponēda ē h3 q̄3 h̄ ⁊
aliđ quā h3 quā h̄ ſolū cog̃ſcit. Tal̄e āt hñs
cognoſcit ⁊ ꝑticulare. hic āt vl̄e nō ſciuit
⁊ ſic vnq3 magis preponenda erit vl̄is.

¶ Itē ſic melioꝛ ē dmr̄atio q̄ facit ſcire hoc ⁊ aliud
q̄3 illa q̄ facit ſcire h̄ ſolū: vl̄is āt demr̄atio fac ſcire
ꝑpriā ꝯclōnē ſecūdū ſe ⁊ in ſe: ⁊ eadē facit ſcire parti
culare ī ſuo vl̄i ſ3 q ꝑticularē dmr̄ationē nouit: nouit
ꝑticulare ī ſe ⁊ nullo mō ꝑꝑ hoc nouit vl̄e. Maīfeſtū
eſt g̃ demr̄atio vl̄is melioꝛ eſt ⁊ dignitate ꝑponēda.

¶ Ampli⁹ āt ⁊ ſic vl̄e.n. magis demr̄are ē
ꝙ ē ꝑ mediū demr̄are cū ꝑpinq̄us ſit pri/
cipio: p̄xie āt imediatū ē: h̄ āt ē p̄cipiū:
ſi igit̄ q̄ ex p̄cipio ē ea q̄ nō ē ex p̄cipio
magis ex p̄cipio: ea q̄ min⁹ ē: certioꝛ ē d
mr̄atio. Eſt āt hmōi vl̄is magis: dignioꝛ
itaq3 vl̄is erit. vt ſi oꝫ demr̄are. a. de. d. me
dia ſūt in q̄b⁹ ē. b.c. magis āt ſurſū. b. q̄re
q̄ ꝑ hoc vl̄e magis: ſ3 eoꝝ q̄ dicta ſūt q̄dā
logica ſt. Maxie āt māifeſtū ē ꝙ vl̄is ma
gis ꝑpria ſit qm̄ ꝑpōnē qdē hñtes p̄oꝛē:
ſcim⁹ q̄dā mō ⁊ poſterioꝛē potētia: vt ſi qs
cognouit: q2 oīs triāgul⁹ h3 tres āgulos
eq̄les duob⁹ rectis ſciuit q̄dā mō: ⁊ ꝙ eq̄u
biaꝝ duob⁹ rectis potētia. Et ſi nō cogno
uit ꝙ triāgulus ſit: hāc aūt hñs ꝑpōnē3
vl̄e3 nullo mō cognouit potētia neq3 actu.

¶ Itē vl̄e qđ cog̃ſcit̄ ꝑ mediū magis dmr̄arie ſcit̄ q̄3
to mediū fuerit ꝑpiqui⁹ p̄ p̄n⁹ imediato. ip3 āt imedi
atū maxie ꝑpe ē p̄n⁹ eo ꝙ nihil ꝑpiqui⁹ ē q̄3 idē ſibi.
Cū g̃ certioꝛ ſit dmr̄atio q̄ ē ex p̄ncipijs imediatis q̄3 il
la q̄ ñ ē ex p̄ncipijs ⁊c̄. certioꝛ ē illa q̄ ē ex ꝑpōnib⁹ ꝑ

ꝓpinq̄orib⁹ ꝓn⁹ illa q̄ ē ex remotiorib⁹ ip̄a āt ꝓn⁹ magiſ vl'ia ſūt ſeq̄ntib⁹ ⁊ ꝓpinquora magiſ vl'ia remotiorib⁹ palā ē ꝙ dem̄ratio ex vl'ib⁹ ē certior ⁊ melior ⁊ dignior. Dictaꝝ āt ꝓpoſitionū q̄dā ſūt logice tm̄. ꝓp̄e āt rōne ſunt he. Nos h̄ites ꝑ dem̄ratiōeꝫ ꝓpōnē q̄ ꝑor ē ⁊ vl'alior h̄em⁹ i ip̄a. ꝑori ⁊ vl'i ꝑcl'arē poſteriorē po⁹ lʒ n̄ actu velut ſciētes ꝙ ois triā gul⁹ hʒ treſ ⁊c. ſcim⁹ po⁹ ꝙ oiſ egtibia hʒ ⁊c. lʒ egtibiā actu n̄ nouerim⁹ n̄ aūt ꝯ̄uerſ. Sciētes .n. ꝑcl'arē poſteriorē neq̄ȝ actu neq̄ȝ potētia ꝑꝑ h̄ ſcim⁹ ꝑorē vl'eꝫ. Māifeſtū ē ḡ ꝙ vl'is dem̄ratio magiſ fac̄ ſcire. h̄ rō ꝓp̄ia ſup̄dicta fuit iter logicaleſ.

¶ Et vniuerſalis q̄dem intelligibilis eſt: ſed ꝑticularis i ſenſu ꝑficitur: ꝙ igiſ vl'is dignior ſit ꝑticulari tot nobis dicta ſunt.
¶ Itē vl'e ꝓpinquꝰ eſt intellectui ⁊ magis remotuꝫ a ſenſu ꝑticulare ⁊ ecōuerſo ꝓpinquius ſenſui ergo vl'is dem̄ratio facit ſcire ꝙ minus ad mixtū ē phantaſmatibus ⁊ magis ꝓpinquans luci ſpūali ꝑ quaꝫ ſit viſio certa mentalis: ergo vl'is demonſtratio facit magis ſcire: q̄ facit illud ſcire qd̄ ab oculo mētis ē magis viſibile: he itaq̄ȝ due rōnes ꝑ cāꝫ ⁊ diffinitionem eius qd̄ eſt magis faciens ſcire ꝯcludūt: ⁊ ideo ſunt dem̄ratiue: eſt .n. magiſ faciēs ſcire: q̄ facit ſcire illud qd̄ eſt maioris potētie hoc eſt in quo ſcito ſciūtur potētial'r plura. Et eſt ēt aliud alio magis faciēs ſcire ꝙ facit ſcire ꝙ ab aſpectu mētꝭ magiſ ē viſibile.
¶ Qd̄ āt dem̄ratiua ꝑuatiua hic māifeſtū ſit. ſit .n. dem̄ratio dignior alīs exñtib⁹ eiſdem: aut ex minorib⁹ q̄ōnib⁹ aut ſuppōnib⁹ aut ꝓpōnib⁹. Si .n. note ſint ſil'r cogſcere veloci⁹ ꝑ hec ē h̄ āt appetibili⁹ ē. Rō āt hui⁹ ꝓpōnis ꝙ melior ſit ex minorib⁹ vl'io⁹ ſic ē. Si .n. al'r ſit cognita eſſe media: ꝑora āt notiora ſit igiſ ꝑ media dem̄ratio eoꝝ q̄ ſūt .b.c.d. qd̄ .a. i .e. ſit. Alta ꝟo f.g. ꝙ a. in .e. ſil'r q̄dē ſe h̄ebit ꝙ .a. i .d. ē. ⁊ .a. in .e. Sꝫ qd̄ .a. in .d. ſit pri⁹ ē ⁊ cog̃ſcibili⁹ q̄ȝ ꝙ a. in .e. ꝑ h̄ .n. illō demonſtraſ. Credibilī⁹ āt ē ꝙ ē ꝑ q̄d: ⁊ q̄ itaq̄ȝ ꝑ minia erūt dem̄ratio: melior ē alius eiſdē exñtib⁹. Vtreq̄ȝ q̄dē igiſ ꝑ tres termios ⁊ ꝓpōnes duas demōſtrant: ſꝫ ⁊ hec q̄dē eē accipit aliq̄d illa ꝟo ⁊ eē ⁊ n̄ eē aliq̄d: ꝑ plura itaq̄ȝ accipit q̄re indignior ē: āpli⁹ q̄m oñſuꝫ ē ꝙ ipoſſe ē ab ab⁹ ꝑuatiuis ꝓpōnib⁹ fieri ſyll'z: ſꝫ vnā q̄dē oꝫ h̄mōi eē aliā ꝟo q̄m ē. āmpli⁹ iuxta h̄ oꝫ h̄ accipe ꝑdicatiuas q̄dē augmētata dem̄ratiōe neceſſe ē fieri plures: ꝑuatiuas āt ipoſſe ē plures vna in oi ſyll'o eē: ſit .n. i nullo eē .a. in q̄b⁹ ē .b. in .c. āt ſit .b. ſi igiſ op⁹ ē iteꝝ augere vtraſq̄ȝ ꝓpōnes eſt mediū iniiciēdū. Huiꝰmōi ꝙ a.b. ſit .d. ſꝫ .b.c. ſit e. e. q̄dē igiſ māifeſtū eſt ꝑdicatiuū eē. ſed d. de .b. ꝑdicatiuū q̄dē ad .a. āt t̄aq̄ȝ ꝑuatiuū. ꝑōiſ .d. q̄deꝫ .n. de oi .b. ſꝫ .a. i nullo .d. oꝫ eē .d. igiſ vna ꝑuatiua ꝓpō idē āt mod⁹ ē ⁊ i aliis ſyll'is: ſꝑ .n. mediū ꝑdicatiuoꝝ terminoꝝ ꝑdicatiuū in vtraq̄ȝ ē: ſꝫ ꝑuatiuī ꝑuatiuos i altera neceſſe ē eē q̄re i hec vna h̄mōi ſit ꝓpō. alie ꝟo ꝑdicatiue. ſi igitur noti⁹ ꝑ qd̄ demōſtraſ ⁊ credibili⁹ ē. demōſtraſ āt ꝑuatiua ꝑ ꝑdicatiuā. ꝑdicatiua āt ꝑ illā nō demōſtraſ. ꝑor ḡ ⁊ notior ⁊ credibilior cū ſit melior vtiq̄ȝ erit: āplius ſi ꝑncipiū ſyll'i ꝓpō vl'is imediata. Eſt āt i demōſtratiua affirmatiua. i ꝑuatiua āt negatiua vl'is ꝓpō affirmatiua āt negatiua ꝑor ⁊ notior. ꝑ affirmatiuā .n. negatiua nota ē ⁊ prior affirmatio ē ſicut eē prius ē non eē. q̄re poti⁹ ꝑncipiū demōſtratiue ē quā ꝑuatiue. dignioꝛib⁹ aūt ꝑncipiis q̄ vtiſ dignior. adhuc ⁊ principalior. ſine .n. dem̄ratiua nō ē ꝑuatiua.

¶ Qd̄ dem̄ratio affirmatiua melior ⁊ dignior ſit negatiua oñdit Ari. ꝯn̄r ⁊. hec eſt .22. ꝯcl'o hui⁹ ſcie q̄ ſic oñdiſ. Melius ⁊ digni⁹ eſt ꝙ pauciorib⁹ indiget aliis circūſtātiis paribus exiſtētibus: ſicut melior ē demōſtratio aliis circūſtātiis parib⁹ exñtibus q̄ eget pauciorib⁹ q̄ōnib⁹ q̄ſ oꝫ abſolui ad h̄ vt ip̄a dem̄ratio ſit ꝑfecta vl' pauciorib⁹ ſuppōnib⁹ ⁊ ꝓpōnibus ex q̄b⁹ dem̄ratur. Si eni eque nota fuerint plura ꝑ q̄ demōſtraſ vnū: ⁊ pauciora ꝑ q̄ dem̄raſ aliō pal'i ꝙ melior eſt q̄ ꝑ pauciora ē. q̄ facit vel ocius ſcire: ſicut demōſtratio vl'is melior ꝑticulari eo ꝙ ex pauciorib⁹ facit ſcire. Sil'r ē in nālib⁹ ⁊ moralib⁹ ⁊ metaphyſicis: ꝙ optimū eſt qd̄ nullo eget ⁊ meli⁹ qd̄ pauciorib⁹ eget aliis parib⁹ exñtib⁹. Sil'r ḡ ē dem̄ratio affirmatiua cū non egeat niſi affirmatiua ſola negatiua ꝟo egeat negatiōe ⁊ affirmatiōe aliis circūſtātiis exñtib⁹ parib⁹. Māifeſtū ē ꝙ affirmatiua melior ⁊ dignior eſt negatiua. ¶ Itē ſi poſita ꝯcl'one velim⁹ ꝑ viā ſoꝛitis augumētare iterponēdo media donec ꝑuenerim⁹ ad imediata erūt i tali augmētatiōe plēs affirmatiue aſſūpte ad oēꝫ ꝯcl'onē. Sꝫ plures q̄ȝ vnica negatia n̄ occurrūt vnq̄ȝ i tali augmētatiōe. Si .n. ſit ꝯcl'o affirmatia. oē .c. ē .a. ⁊ iterpōanſ media .b.c.d. ⁊ ꝑuētū ſit ⁊ immediata: oia erūt affirmatie ſūpta. vt .d. ō .e. ⁊ .c. ō .d. ⁊ b. ō .c. ⁊ .a. ō .b. ¶ Si ꝟo ſit ꝯcl'o nullū .c. ē .a. ⁊ iterpōaſ eadē media donec ſiāt imediata erūt oēſ ꝓpōneſ affirmatie ꝑterq̄ȝ .a. ō .b. illa .n. ſola ē negatia ⁊ ſil'r ſe hꝫ in aliis figuriſ. q̄ ſꝑ ad ꝯcl'onē negatiuā iterpoſitiſ oib⁹ mediis vnica erit ꝓpō negatia qd̄ .ō. ſufficiēter oñdim⁹. Cū igiſ ꝑ affirmatiōeꝫ dem̄reſ negatia ⁊ n̄ ecōuerſo. id āt ꝑ ꝙ aliq̄d dem̄raſ noti⁹ ē ⁊ credibilius: ⁊ ita meli⁹ ⁊ digni⁹ erit affirmatio melior: ⁊ dignior negatiōe: ⁊ ita dem̄ratio affirmatia melior negatia. ¶ Itē ꝑncipiū ſyll'i dem̄ratiui affirmatiui ē ꝓpō affirmatiua vl'is imediata. Et ꝑn⁹ ſyll'i dem̄ratiui negatiui ē ꝓpō vl'is negatiua imediata. ꝓpō āt affirmatia ꝑor ⁊ notior ē negatia: ꝑor .n. ē q̄ ē ꝑs negatie: ⁊ notior q̄ ꝑ affirmatiuā ſit negatia nota: vt ꝑdictū ē ⁊ nō ꝯuertiſ. Et tūc ꝑor ē: q̄ ſimpl'r eē pri⁹ ē q̄ȝ nō eē nāq̄ȝ eē ꝑmū ē ꝑuaſ nō eē. ſꝫ nō eē oiſ creati ꝑcedit ſuū eē: oē tn̄ creatū nō i ſe ſꝫ i rōne ſue eētie q̄dāmō eētial'r fuit potior itaq̄ȝ ē affirmatiua negatia ꝓpōne q̄re ꝑncipiū dem̄ratiōis affirmatie meli⁹ ē q̄ȝ ꝑncipiū dem̄ratiōiſ negatiue. Qd̄ āt ex meliorib⁹ ꝑncipiiſ meli⁹ ⁊ digni⁹ ē. ¶ Itē ꝑncipalior ē affirmatiua dem̄ratio q̄ȝ ſit negatia. q̄ ꝑncipali⁹ ē a q̄ nō ꝯuertiſ ꝯn̄a taliſ āt ē affirmatiua: q̄ nō ſeq̄ſ ſi dem̄ratio affirmatia ē ꝙ negatiua ſit ſꝫ ꝯuertiſ. Si negatia ē affirmatia ē: palā. ḡ eſt ꝙ dem̄ratio affirmatiua melior eſt negatiua.

Quare propoſitio affirmatiua ē ꝑor et notior negatiua.

Quod

¶ Quod quidē cathegorica priuatiua ſit
dignior manifeſtū eſt. ⁊ ad impoſſe ducen
te. Opʒ āt ſcire q̄ ſit dr̄ia ipſarū. Si igiꝭ .a.
in nullo .b. ineſt .c. aūt oī .b. neceſſe ē in nul
lo .c. eſſe .a. ſic igiꝭ acceptis demr̄atiua pri
uatiua erit demr̄atio. qm̄ .a. in .c. non erit.
Que do ē ipoſſibile ſic ſe hʒ ſi opus ē de-
mōſtrare qd̄ .a. in .b. nō ſit accipiēdū .a. eē
in .b. ⁊ .b. in .c. quare accidit .a. in .c. eē. hoc
aūt ſit notū ⁊ certū qd̄ impoſſe eē non igiꝭ
pōt .a. .b. ineſſe. ſi igiꝭ .b. .c. ineſſe cōceſſuʒ eſt
.a. .b. ineſſe ipoſſe. Termini gdē ſilr ordinā-
tur. Differt āt in q̄ ⁊ q̄lis ſit notior priuati
ua ppō. Utrū igiꝭ q̄ ē qꝛ .a. .b. nō ieſt . aut
qꝛ .a. .c. nō ieſt. Cū igiꝭ ↄclō notior qm̄ nō ē
q̄ eſt : ē ad impoſſe ſit demr̄atio . Cū aūt in
ſyllō demr̄atiua ē. Nā āt prior ē q̄ eſt qꝛ .a.
in .b. ſit q̄ʒ .a. in .c. priora .n. ↄclōne ſunt ex
gbus eſt ↄcluſio. Eſt aūt q̄ eſt .a. gdē in .c.
nō eſt ↄclō .a. āt in .b. ex quo ē ↄcluſio. nō
.n. ſi cōtingit remoueri aliqd hec ↄclō ē: il
la āt ſunt ex gbꝰ: ſʒ hoc gdē ex quo ſyllō ē
qd̄ vtiqꝫ ſic ſe hʒ: quo aūt vt totū ad ptēʒ:
aut ps ad totū ſe hēat: ſʒ q̄ ſunt .a. .c. ⁊ .a. .b.
ppōnes nō ſic ſe hn̄t inuicē. Si igiꝭ ex no-
tioribꝰ ſit ⁊ credibilioribꝰ dignior ē: ſūt aūt
vtreqꝫ ex nō eē credibiles: ſed hec gdē ex
priori: illa do ex poſteriori : potior ſimplr
vtiqꝫ erit ea q̄ ē ipoſſe demr̄atio priuatiua
q̄re ⁊ q̄ hac dignior p̄dicatiua: videlicet ⁊
ea que eſt impoſſibilis potior eſt.

¶ Et ſilr melior eſt demr̄atio oſ̄ſiua demr̄atiōe du
cēte ad ipoſſe: q: oñdeꝭ qꝛ negatiua oſ̄ſiua eſt melior
ducēte ad impoſſe ⁊ affirmatiua melior eſt q̄ʒ negati-
ua: vt p̄dictū eſt q̄re ſimplr oſ̄ſiua demr̄atio melior
eſt ⁊ dignior ducēte ad ipoſſe. Et hec ē .23. ↄclō hꝰ ſcie.
Eſt āt oſ̄ſiua demr̄atio q̄ directe ↄcludit id qd̄ intē-
dit. Ducēs āt ad impoſſe eſt q̄ ſumpto oppoſito eiꝰ qd̄
itēdiꝭ cū aliq̄ alio directe ↄcludit ipoſſe notū ⁊ māife
ſtū a cuiꝰ oppoſito ſit reductio ad p̄ncipale intētū.
Eſt āt dr̄ia demr̄ationis oſ̄ſiue ad ducētē ad ipoſſe:
qꝛ hec pbat ex priorib' nālib': illa aūt ex poſterioribꝰ nā
vn̄ cū priora nā ſunt notiora apō intellectū eiꝰ cui ſit
demr̄atio ſit ↄceſſus oſ̄ſiue. Cū āt poſteriora ſūt no
tiora apud intellcm̄ eiꝰ tunc ſit demr̄atio p impoſſe.
Si eni velimus oñdere qm̄ nullū .c. ē .a. per mediū .b.
ordinabimus ſic ſyllm̄. Oē .b. ē .a. ⁊ oē .c. eſt .b. ergo oē
.c. ē .a. Cū igiꝭ in dmr̄abilibus ſp ſit predicatio recta
naturalr ordināta. ⁊ mior ppō ſit ps maior do ſit to
tū: palā qm̄ ↄꝰ erit nā poſterior: ⁊ ea ex gbus eſt ſyllō
erūt priora nā. Si aūt velimꝰ dmr̄are p ipoſſe qm̄ nul-
lū .b. ē .a. oʒ ſumere: qm̄ oē .b. ē .a. ⁊ accipe cū eo. qm̄ oē
.c. eſt .b. ⁊ ſic: qm̄ oē .c. eſt .a. hoc aūt ſit māifeſtū impoſ-
ſibile: quapp impoſſe erit omne .b. eſſe .a. ⁊ neceſſariuʒ
nullū .b. eſſe .a. ex hoc g neceſſario noto qꝛ ē nullū . c. ē
.a. eſt ↄuiciꝭ h nullū .b. ē .a. Cū āt in hac oē .c. eſt .b. ſit p̄
dicatio directa ſcdʒ ordinē nālē: ⁊ ita .c. ſit pars .b. ⁊
hec ppō oē .c. eſt .b. ſit ſic pars ad hāc nullū .b. eſt .a.
māifeſtū qm̄ hec nullū .c. eſt .a. eſt nā poſterior q̄ʒ hec
nullū .b. eſt .a. Palam ergo qm̄ in demr̄atione que ſit
p impoſſibile ſit oſtēſio p̄ncipalis intenti ex poſterio
ribus ipſo ſm nāʒ. Debemꝰ ergo qꝛ negatiua oſtēſiua
eſt ex priorib' natura. Demr̄atio āt negatiue ↄclōnis p
impoſſibile eſt ex prioribus natura. Priora autēʒ nā
ſimplr notiora ⁊ credibiliora ſunt: lʒ nō apō oēʒ ſint
notiora talia: aut digniora ⁊ meliora : ex dignioribꝰ
igiꝭ ⁊ melioribꝰ ē negatiua oſtēſiua q̄ʒ ducēs ad ipoſſe
g melior eſt ⁊ dignior: quare cū affirmatiua dmr̄atio
melior ſit negatiua ⁊ hec ducēte ad ipoſſe. erit ſimplr
oſ̄ſiua melior ducēte ad ipoſſe. Uocat āt Ar. i h trāſi
tu ↄclōnē: nō oē illō qꝛ de curſu ſmōis ſyllogiſtici in
ferťur: ſed de nā poſterius eſt: ponit autem Ariſt. di-
uerſa exempla ↄcluſionis demr̄atiue oſtenſiue: ⁊ de
monſtratiue per impoſſibile: inueno nobis i h qꝛ in
demōſtratiuis ſcientijs qd̄ demōſtraꝭ oſtenſiue nō d
monſtraꝭ p impoſſibile: ⁊ qd̄ dmonſtratores oñdūt
p impoſſibile nō pōt demr̄ari oſtenſiue. lʒ ipē Ar. vi
deaꝭ huius demr̄are cōtrariū in libro priorum. Cā āt
huius. ſ. qꝛ demr̄atū per impoſſibile nō poteſt dmō
ſtrari oſtenſiue eſt: qꝛ in demōſtrationibus ↄtradiciꝭ
p vniuerſale non particulare: ⁊ non ſimpliciter : ſed
in genere: vn̄ qꝛ intendit demonſtrator probare ⁊ op
poſitum qd̄ falſigraphus ſupponit ē vtrūqꝫ affirma
tiuū: ⁊ ē in ipſo oppoſito qd̄ dat falſigraphꝰ p̄dicatū
vel ſubiectū terminus cōplexus in q̄ implicaꝭ aliqd
eſſe: qd̄ impoſſibile eſt eſſe in rerum natura: vnde eti
aʒ alia propoſitio coaſſumpta cū oppoſito itēri erit
falſa. Sʒ ex coaſſumpta oporteret demōſtrantē oſtē-
ſiue pcedere: vnde cum nō oſtendat ex falſis palā qm̄
nō ↄuertiꝭ i oſ̄ſiuā. v. g. Si voluerit geometer oñdē
qꝛ oīs triāgulꝰ hn̄s duos āgulos equos ad baſiʒ ha
bet duo latera eq̄a angulis ad baſiʒ etiā ībꝰ oppoſi-
ta ieq̄lia: ⁊ h predicatū eſt res nō inuenta in numero
rerū nec eſt poſſe vt ſit vnde ppō illa coaſſumpta in q̄
ſumeꝭ terminus iſte erit neceſſario implicās ipoſſe .
vnde non pōt ↄuerti i oſtēſiuam. Iſtud autem plene
explanauimus in tractatu quodam de iſto ſpeciali
ter compoſito.

¶ Certior autē ⁊ prior eſt ſciētia quecun
qꝫ ipſius q: ⁊ propter quid eadem eſt.

¶ Poſt h dicit Ari. qꝛ ſcia certior eſt q̄ prior. hoc eſt
que de prioribus eſt: ⁊ hec eſt .24. ↄclō. ſed hāc nō de-
monſtrat ipſe. verūtn̄ ipa eſt manifeſta. ex diffōne eiꝰ
qd̄ eſt eſſe certius ſup poſita. q̄ eni priora ſūt ppīqora
ſūt luci ſpūali: cuiꝰ ſupfuſiōe res itelligibiles ab aſpe
ctu mētis ſūt actu viſibiles. ⁊ magis ſūt receptibilis
illiꝰ lucis ⁊ magis penetrabilia ab aſpectu mētis: vn̄
⁊ certiora ſūt: ⁊ ſcia q̄ d his ē. ē ſcia certior. Fʒ hūc mo
dū ſcia de ſubījs ſepatis icorpeis certior ē ſcia de ſub
ſtātijs icorpeis ligatis cū corpe: ⁊ hec iterū certior eſt
q̄ʒ ſit ſcia de ſbījs corporeis ſic dicit Ar. qꝛ ſcia d aīa
certior ē alijs ſcijs nālibꝰ q̄ ſūt de corpibꝰ nālibꝰ mo
bilibꝰ. Nec ē h ↄriū ei qꝛ .s. dcm̄ ē: qꝛ i mathematicis
ē rarꝰ error eo qꝛ res mathematice ſt hn̄ viſibiles ab
intellectu nec ei qd̄ dic̄ Ptholo. ſ. qꝛ i mathematicis ē ſcia
certiſſima ⁊ magis certa q̄ʒ i metaphicis: q: dicimꝰ
qꝛ res diuine ſūt magis viſibiles ab aſpectu mētis ſano no
obnubilato ph.ātaſmatibꝰ ſic corpales clariſſime: ⁊
a luie ſolꝭ illuīaꝭ ſt magis viſibiles ab oclō corpali ſāo
aſſuefacto viſiōi rerū ſplēdidarū. Sʒ ab aſpectu mētis g
q̄lis ē aſpectꝰ nr̄ dū gueamur molle corpis cōrupti ⁊ aſ
pectu rerū corpaliū: ſt res obuolute ph.ātaſmatibꝰ ma
gis viſibiles ſic ab oclō corpali g meliꝰ videnꝭ res nā

Scia de ſub
ſtātijs ſepa-
tis icorpeis
ē certior ſcia
de ſubis in-
corporeis li
gatis cū cor
pore.

¶ Etiam dictis pꝫ ꝙ in vna ſcia aggregantur plures ſylli demſtratiui ⁊ nõ ſolũ in vna ſcia. ſed ēt q̃nq₃ ad ꝯcloneṁ vnicã ſunt pl'es ſylli demſtratiui⁹ pp hoc ꝯñter oñdit Ari. ꝙ vnius ꝯclonis poſſe eſt eſſe plures demõſtrationes p plura media non vnius ordinis. Et hec eſt .28. ꝯclo hui⁹ ſcie. Qđ āt p media vni⁹ ordinis ſint pl'es ſylli demõſtratiui ordinari ad eandē cõclonē. pꝫ vt ſi demſtretur .a. de .b. p .c.d.e. media q̃ꝝ p^m ſit ſub ſcḋo ⁊ ſm ſub tertio erũt tot ſyllogiſmi ordiati ad ꝯclonē quot ſunt media. Qđ aũt poſſit eadem ꝯclo demſtrari p diuerſa media nõ vnius ordinis ꝓxima ꝯcloni. oñdit Ar. inducēs exēplũ. ꝙ trãſmutari oñdit de letante p moueri ⁊ geſcere q̃ ſunt duo non vnius ordis: ſꝫ ſibi inui: ē oppoſita. Et q: exēplũ iſtđ hꝫ aliqđ obſcuritatis ⁊ dubitatiõis: ad explanationē ei⁹. dico ꝙ Ari. intelligit p trãſmutari mutationē ſubitã q̃lis eſt in termino motus. vt .n. oñdit in phyſica: motus fit paulatim ⁊ nõ ſubito: ſed in termino motus indiuiſibili fit tranſitus ab habitu in priuationē. vel ecõuerſo ſubito ⁊ nõ paulatim. ⁊ hũc trãſitũ dico trãſmutari. virtus aũt appetitiua cũ ĩhiat vt tēdat ad ꝯſequēdũ aliqđ: ſua ĩhiatio ⁊ niſus ad ꝯſeq̃ndũ appetit⁹ ē opio vo cõſequēdi appetitũ ſpes ē. Appetitus āt ⁊ ſpes mouent ad cõſequēdũ qđ appetit q motus finit in cõiũctiõe appetētis cũ eo ꝙ appetit ⁊ tũc ꝯuertit appetit⁹ ĩ amorē ⁊ ſpes ĩ leticiã: q: appetit⁹ rei ꝯſeq̃nde dũ ĩhiat fit amõ rei ꝯſecute dũ tenet. Leticia āt eſt diffuſio aīe ⁊ ſpirituũ ⁊ ſãguis in cõiũctiõe ſua cũ re appetita. In eo aũt ꝙ letãs adheret ⁊ tenet ſe cũ re appetita pri⁹ ĩ ꝯſecuta ⁊ amata geſcit. In eo aũt ꝙ aīa in hac adheſiõe ſe diffundit ſpũaliter. ⁊ p hoc dilatat ſpũs ſanguinē ⁊ cor mouet letãs: igr̃ letãs ex pte aliqua geſcit ⁊ ex pte aliq̃ mouet. Vult igit Ar. intelligere p letantē incipientē letari. q̃ñ .ſ. ē ĩ termĩo finali mot⁹ ſpei ⁊ appetit⁹ ⁊ ĩ termĩo initiali q̃etis q̃ ē ĩ adheſiõe ⁊ ſtatu aīe ſup rē priũs appetitã ĩã amatã ⁊ cõſecutã: ⁊ ēt in termĩo initiali mot⁹ q̃ ē ĩ dilatatõe aīe ⁊ ſãguis ⁊ ſpũum. Silr̃ itelligit p geſcētē icipiētē geſcere ꝑdicto mõ: ⁊ p mouētē incipientē moueri ꝑdictõ mõ. ⁊ manifeſtũ ē ꝙ oē icipiēs geſcē ⁊ oē icipiēs mouẽi ē ĩ ꝑmutatõe ſbita. Oē āt icipiēs letari ex pte vna ē incipiēs moueri ⁊ ex pte alia ē icipiens quieſcere. ¶ Puto aũt ꝙ Ari. hanc expõnem innuat cũ ponit terminos in mõ infinitiuo: q: mod⁹ infinitiuus apđ grecos q̃nq₃ ſignificat iceptiõeꝫ agē vel pati. ¶ Et dico vniuerſalē ſmonē q: oē compoſitũ ex naturis oppoſitis ē hoc mõ dmr̃abile p media oppoſita ⁊ nõ vnius ordis vtraq₃ .n. nãrũ oppoſitaꝝ cõponētiũ tertiũ ē cã ꝓxima cõpoſiti. Et pꝫ ꝙ tal' demratio aut ſp aut marie ē ĩ nãli phia. Ibi .n. reperiũtur res ex ꝯrijs cõpoſite. Et lꝫ ĩ talib⁹ demr̃ationib⁹ duo media oppoſita ſint tñ per modũ q̃ veniunt in ſyllm oꝫ alteꝝ de reliq̃ ꝑdicari: q: cũ vtrũq₃ dicatur de minori extremitate cõſequit p tertiã figurã alteꝝ ꝑticulr̃ de reliq̃ predicari. ¶ Et qđ nũc dcm̃ eſt contrarium ei qđ ſupra dcm̃ eſt ꝙ vni⁹ rei vnica eſt demr̃atio: q: ibi fuit ſmo de demr̃atione potiſſima q̃ eſt in reb⁹ mathematicis: hic aũt eſt ſmo vt iã pꝫ demr̃atiõe in reb⁹ nãlibus q̃ eſt demr̃atio dicta p poſteri⁹. Et iteꝝ ſi velim⁹ dicē demr̃ationem aliã q̃ fit ex eiſdē terminis p figurã aut modũ aliũ: tũc eiuſdē rei tot ſũt demr̃atiões ĩ q̃t figuris ⁊ mod⁹ ꝯtigit idē ꝯcludē.

¶ Sed ei⁹ qđ eſt a fortuna nõ eſt ſcia p demr̃ationē: neq₃ .n. ſicut neceſſariũ neq₃ ſicut frequenter eſt ꝙ eſt a fortuna: ſed qđ eſt ħ fit: ſed demonſtratio alterius hoꝝ ē. Omis enim ſyll'us aut per neceſſarias aut p eas q̃ ſunt tanquã frequēter ꝓpoſitiones ⁊ ſi neceſſarie q̇dē ſint propoſitiones ⁊ cõcluſio neceſſaria eſt: ſi vero ſunt ſicut frequēter ꝯcluſio hmõi eſt: quare ſi id qđ ē ſi fortuna non eſt ſicut frequēter neq₃ neceſſarium nõ vtiq₃ erit ipſius demonſtratio.

¶ Iã ſcim⁹ ex diffõne. ſcie vni⁹ ꝙ ſup ſubiꝫ vnũ c⁹ ſũt ptes ⁊ p ſe accñtia erigit dmr̃atõ ꝯñs ē igit cognoſcē ſup q̃s res nõ eſt poſſe vt erigat demr̃atio pp hoc ꝯñter Ari. docet ꝙ ſup res cauſales nõ erigit dmr̃atio ⁊ ħ eſt .29. ꝯclo h⁹ ſcie. Et deide docet ꝙ ſup res ſēſibiles ex pte ea q̃ ſũt ſēſibiles nulla erigit dmr̃atio ⁊ ħ eſt .30. cõcluſio hui⁹ ſciētie. Dicit ergo ꝙ re q̃ ē a caſu nõ ē ſcia demõſtratiua. ⁊ q: res q̃ ē a caſu nec ē neceſſaria ſicut res diue ⁊ mathematice q̃ ſemp ſũt vno mõ neq₃ eſt frequenter eueniens ſicut res naturales.

¶ Sed res cãlis eſt extra neceſſitatem ſimpliciter ⁊ extra neceſſitatem naturalē q̃ nõ ē neceſſitas ſimplr̃ ſꝫ cũ circũſcriptiõe ipedimēti: hec āt ꝓpõ maĩfeſta ē in phiſica Ar. vbi dr̃ q̇d cãus ⁊ fortũa ⁊ q̃ꝝ ē caſus ⁊ fortũa ⁊ cetera alia. Demr̃atio āt oĩs aut ē rei q̃ ſemp eſt aut ē rei q̃ frequēter eſt demr̃atio nãq₃ ꝓpe dicta eſt incorruptibilium ⁊ vno modo ſemp ſe habētiuꝫ. Sed demr̃atio cõiter dicta extendit etiam ad contingentia nata que frequenter ſunt. Cum igitur ita ſit ꝙ cauſalia nec ſemper ſint hec frequenter demoſtratio autem omnis eſt eorum que ſemp ſunt aut freq̃nter. pꝫ ꝙ cauſalium nulla demõſtratio eſt aut ſciētia.

¶ Neq₃ p ſenſum eſt ſcire: ſi .n. ⁊ ē ſenſus talis ꝙ hui⁹ ⁊ nõ hui⁹ alicui⁹: ſed tñ ſentire neceſſe eſt ħ aliqđ ⁊ vbi: ⁊ nũc vl'e āt ⁊ ĩ oĩb⁹ ĩpoſſe ē ſentire. nõ .n. hoc ē neq₃ nũc. nõ .n. eſſet vl'e: qđ .n. ſemp ⁊ vbiq₃ ē vl'e dicim⁹ eē: qm̃ igit demr̃ationes vl'es ſunt. has aũt nõ eſt ſentire: maĩfeſtũ eſt ꝙ neq₃ ſcire p ſenſuꝫ eſt. Sꝫ manifeſtũ qm̃ ⁊ ſi eēt ſentire triangulũ ꝙ duob⁹ rectis eq̃les hēret angulos. q̃rerem⁹ vtiq₃ demr̃ationē ⁊ nõ ſicut q̇daꝫ fatent ſciremus. Neceſſe .n. q̇dem eſt ſentire ſinglr̃. Scia aũt eſt in cognoſcendo vl'e. Vñ ⁊ ſi in luna eſſemus viderem⁹ obiectã terrã. nõ vtiq₃ ſcirem⁹ cãꝫ defectus: ſentiremus .n. qm̃ deficeret nunc: ſed nõ ꝓpter quid oĩno. Nõ .n. eēt vl'is ſenſus. Sed ex cõſideratiõe multoꝝ en accñtes vl'e venãtes demr̃ationē hēm⁹. Et ex ſingularib⁹ plurib⁹ vl'e ē manifeſtũ. Vl'e āt honorabili⁹ eſt qm̃ oñdit cãꝫ quare de hmõi vl'i ſcia honorabilior eſt ſenſibus: ⁊ cognitione quorũcunq₃ cã eſt: ſed de primis alia ratio eſt. Manifeſtũ igitur ſit ꝙ ĩpoſſibile eſt ſentiendo ſcire aliqđ demonſtratorum: niſi iam aliquis ſentire ħ dicat ſciam hēre p demr̃ationem ſunt tñ

¶ Si plures ſilli demr̃atiui ſint ad cõcl'oem vnicaꝫ quõ ꝯclo erit de eſſētia ſilli.

v ¶ .ſ. vl'e ñ ſibi determiat locũ neq₃ tēpus: q: eorum idiuiſ dua ĩ varijs locis ⁊ diuerſis tpib⁹ exiſtere pñt.

ꝗdā reducta ad ſenſus defectū i ꝓpoſitis. ꝗdaꝫ.n.ſi videremus nō vtiqꝫ ꝗreremus nō tanqꝫ ſciētes in vidēdo: ſed tanqꝫ hñtes vl'e ex eo ꝙ videam⁹. vt ſi vitrū ꝑforatū viderem⁹ ⁊ lumē ꝑtrāſiens: manifeſtū vtiqꝫ eēt ⁊ ꝑꝑ qd illuminat qm̄ videre quidē ſeꝑatim in vnoquoqꝫ. intelligere aūt ſimul eſt. qm̄ in omnibus ſic eſt.

¶ Similiter nō ꝯtigit ſcire ſenſibilia: neqꝫ ſenſus eſt cā ſcie. ſꝫ occaſio. ſic oñſum eſt in ſupiorib⁹ b⁹ āt rō ē ꝙ ſenſus talis eſt ꝙ ipe eſt appꝛehenſiu⁹ rei alicui⁹ ſignate. ⁊ nō ſit̄ appꝛehēſiu⁹ alteri⁹ rei qꝛ neceſſe eſt ſcire rē ſignatā in loco ſignato ⁊ tꝑe ſignato: ꝗre nō ſentit niſi rē vnā ſignatā: vl'e āt cū ſit res iuenta in multitudine nō eſt poſſe ſentire: qꝛ qđ īperit i multis nō eſt in loco ſignato aut tꝑe ſignato: qꝛ ſi eſſet in loco ſignato aut tꝑe nō eſſet vl'e inuentū in oib⁹ vl'e. nāqꝫ ē ſemꝑ ⁊ vbiqꝫ. Quō aūt vl'e ſemꝑ ſit ſatis expoſitum eſt ſupra: vbi ſiebat ſermo de perpetuitate vl'ium. Si intelligam⁹ vl'ia ꝑ modū. Ar. formas reꝑtas in quiditatibus ꝑticulariū a qb⁹ ſunt res ꝑticulares id ꝙ ſunt tunc vl'e eſſe vbiqꝫ nihil aliud eſt ꝗꝫ vl'e eſſe in ꝗlꝫ ſuoꝝ ꝑticulariū vel ſingulariū: vbi eni eē ē inquolꝫ ſuoꝝ locoꝝ: loca aūt vl'ium ſunt ipa ſingularia i qb⁹ ſūt vl'ia. ¶ Niſi forte dicam⁹ ꝙ vniuerſale vbiqꝫ ē: qꝛ intellect⁹ eſt locus vl'ium: ⁊ vl'e vbiqꝫ eſſe eſt ipſum intellectū eſſe qui itellcūſ ē. quodāmō vbiqꝫ qꝛ itellect⁹ ꝑ modū ſpūalē ibi ē vbi eſt illō qđ ītelligit: ſic amās eſt ibi vbi eſt illud qđ amat. Si āt vl'ia ſint idee i mēte diuia: tūc vl'ia vbiqꝫ ſūt ꝑ moduꝫ ꝗ cā ꝓma vbiqꝫ eſt. Si vō vl'ia ſint rōnes rerū cauſales create ꝗ ſunt virtutes ſite in corporib⁹ celeſtib⁹ tūc ēt ipe vbiqꝫ ſūt qꝛ virtutes corpoꝝ celeſtiū vbiqꝫ reperiunt. Quō āt cā ꝓma vbiqꝫ ſit ⁊ quō vtutes corpoꝝ celeſtiū vbiqꝫ ſint: ⁊ quō intellcūs ſit ibi vbi eſt illud quod intelligitur ⁊ amās vbi eſt illud qđ amat: altioris eſt negocij ⁊ nō eſt noſtre poſſibilitatis explanare: verūtñ ꝙ ita ſit ſcimus, modum aūt ꝯpꝛehendere nō ſufficimus.

¶ Sed redeundum eſt ad ꝓpoſitū. Qm̄ igit demrātiones ſunt vl'es. res aūt vl'es nō ꝯtingit ſentire cūꝫ ſola vl'ia ⁊ demrābilia ſciant: manifeſtum eſt ꝙ non contingit ſcire per ſenſum. Iſtud autem facile concedit de ꝯcluſiōibus vl'ib⁹: quaꝝ ſingularia nō cognoſcūtur per ſenſum. ſꝫ ſi ſingulare ſb ꝯclone vl'i cognoſcit per ſenſum: tūc vr̄ ēt ipꝫ vl'e cognoſci ꝑ ſenſuꝫ ſic multi putāt. hoc aūt remouet Ari. dicēs. Quod ēt ſi poſſe eſſet nobis ſentire ꝙ triāgulus hꝫ tres āgulos eq̄les duo. rect. adhuc nō haberem⁹ demrātionē nec ſciremus: qꝛ ſenſus nō ſentiret niſi ſingularē triāgulū ſingularē equalitatē. Scia aūt eſt in appꝛehēſiōe vl'ium neqꝫ ēt ſi ſentimus aliqđ ſimul cū cā ipſi⁹ ꝑꝑ hꝫ ſcim⁹ illud: ſic ſi eſſem⁹ eleuati vſqꝫ ad lunā i hora eclypſis lune: ⁊ viderem⁹ manifeſte eclypſim lune: ⁊ cāꝫ ei⁹. ſ. terrā iterpoſitā iter lunā ⁊ ſolē. nec.n. eēt nob ſic acquiſita ſcia: qꝛ ſēſus nō oñdit nob niſi hāc eclypſiꝫ: ⁊ hāc iterpoſitiōeꝫ terre i hac hora: ⁊ nō oñdēt nob vl'r cāꝫ eclypſis. Sꝫ ex mltiplici viſiōe terre iterpoſite poſſe ē nob vēnari vl'e ꝑ modū. quo ſup̄ dixim⁹ ⁊ ſic hērem⁹ dēmrātionē ex vl'i qđ dic cāꝫ ſimpl'r. Et qꝛ hui⁹ vl'e qꝛ ſic venat ex multis ſenſibilib⁹ dic ſimpl'r cāꝫ cui⁹ nō querit cā alia. qꝛ ipꝫ ſic venatum eſt prin^m ſcie ipꝫ eſt honorabilib⁹ ⁊ digni⁹ cognitis i ſenſu ⁊ cognitiōe ſēſitiua ⁊ cognitiōe ꝯclonū nō ꝑ cām. verūtñ ipꝫ nō ē dignius cognitione intellectiua ꝗ ē dignitatū. Colligere itaqꝫ poſſumus ex ꝓdictis ꝙ ſēſus nō fac̄ ſcire ꝯclonē cui⁹ ſubꝫ ſolū ē ſenſibile ſic ꝙ triāgul⁹ hꝫ tres ⁊c. triāgul⁹.n. cognoſcit viſu. Sꝫ equalitatē triū āguloꝝ duob⁹ rectis īpoſſibile eſt videre. Neqꝫ ſēſus facit ſcire ꝯcluſionem cui⁹ ſubm̄ ⁊ ꝓdicatū ſunt ſenſibilia: ſicut ſi poſſibile eſſet videre eq̄litatē triū āguloꝝ duob⁹ rectis: nōdū ſcirem⁹ ꝑ viſuꝫ ꝙ triāgul⁹ hꝫ ⁊c. Neqꝫ ſenſus fac̄ ſcire ꝯclonē cui⁹ ſubꝫ ⁊ ꝓdicatū ⁊ cā ēt ſunt ſenſibilia: vt ē luna ⁊ eclypſis: ⁊ iterpoſitio terre ſi eſſemus eleuati ad lunā. Igit māifeſtū ē ꝙ īpoſſe ſi ſentiendo ſcire aliqđ demōſtrabiliū niſi velim⁹ nominare ſenſibilitatē ſciam demōſtratiuā. verūtñ ꝗrundā ſcia multotiēs deficit nobis ꝓpter defectū ſenſuꝫ qđ ꝓꝫ: qꝛ exiſtente ſenſu illoꝝ nō dubitarem⁹ de illis: ſꝫ ſciremus ea. tñ ſenſus nō ē cā ꝓpa faciēs nos ſcire neqꝫ ſenſus illoꝝ eſt ipa ſcia. Sꝫ quoꝝdā ſingulariū ſenſus ſtati cōſequit appꝛehēſio ⁊ cognitio vl'is ipi⁹ ſingularis nō ergo ſentiēdo ſcimus. ſed occaſiōe ipi⁹ ſēſus coaccidit i nobis cognitio vl'is ⁊ ſcia. v.g. qꝛ nō pñt hoies videre poros i vitro neſciūt ꝑꝑ qd lumē ꝑtranſit vitruꝫ: ⁊ ſi poſſibile eſſet eos vidē poros vitri. ſtatim ſcirent ꝓpter qd lumē penetrat vitrū: ſꝫ tñ ꝑ viſuꝫ nō ſcirēt niſi ſingularē cāꝫ i ſingulis. ſꝫ cū viſiōe ſingularis cāe coaccideret itelligere ſtati vl'e qm̄ in oib⁹ ſic eſt. Cū eniꝫ videret hoc lumē trāſire ꝑ poros illos ſtatim cōciperet occaſiōe hui⁹ ſenſus hꝫ vl'e ꝙ oē penetrabile a lumie ē penetrabile ꝑ poros ei⁹. Miꝝ aūt videtur de hoc exemplo Ari. cū vitrū ſit ꝑſpicuū ſicut aer ⁊ aqua: ⁊ ꝑ naturā ꝑſpicui ſuſcipiat ꝑtranſitionē a lumine: ꝗm̄ō inuit ꝙ ꝑ poroſitatē ſuſcipiat per tranſitionē luminis: niſi forte more ſuo occultādi gr̄a. poroſitatē vocet vacuitatē a terriſtritate tenebroſa. Corꝑa ꝗ obſtāt lumini nō obſtāt ei niſi qꝛ ſūt plēa terreſtritate groſſa tenebroſa. ꝗ aūt vacua ſūt a terreſtritate tenebroſa ꝑuia ſūt lumini. nō qꝛ vbi trāſit lumē ſit vacuitas ⁊ defect⁹ corporis oiō qꝛ nō trāſit lumē niſi vbi eſt corpus. ſꝫ qꝛ nō ē ibi tenebroſitas nō recipiēs lumē. Si igitur videremus in vitro abſenti ā terreſtritatis tenebroſe ſtati cointelligerem⁹ ꝙ oē qđ recipit ꝑtranſitionem luminis recipit hoc ꝓpter vacuitatē a terreſtritate tenebroſa.

¶ Eadē āt eſſe pꝛicipia oiuꝫ ſyllogiſmorū impoſſibile eſt: pꝛimū qdē logice ſpeculantibus: hi quidem.n. veri ſunt ſylli: alij autem falſi. Eſt.n. veꝝ ex falſis ſyllogizare: ſed ſemel hoc fit: vt ſi. a. de. c. veꝝ ſit medium aūt. b. falſum. neqꝫ.n. a. in. b. eſt neqꝫ. b. in. c. Sed ſi harum media accipiunt ꝓpoſitionū falſa erunt: eo ꝙ ois concluſio falſa ex falſis eſt: ⁊ vera āt ex veris: altere autem ſunt vere ⁊ falſe.

¶ Oñdit Ar. in ꝓmo quō ſe hꝫ demrātio ad ſubiectū in via negationis. ſ. ꝙ demrātio nō cāliuꝫ vel ſenſibiliū. cōpetenti ordine oñdit ꝯñter quō ſe hꝫ demonſtratio in via negatiōis ad ꝓncipia ex qbus eſt demrātio. Probās ꝙ nō ex eiſdē pꝛicipijs oia dēmōſtrant. ⁊ hec eſt. 31. cōcluſio huius ſcie. Et hac oñſa ꝓbat cōſequēter ꝙ vna cōcluſio quecunqꝫ non demōſtrat ex oibus pꝛicipijs. ⁊ hec eſt. 32. cōcluſio. ¶ Ad manifeſtationē aūt pꝛioris concluſionis pmit ꝗdā cōia ꝗ tranſcendunt ſciam iſtam. ſ. ꝙ non oium ſyllogiſmorū eadē ſunt principia. Poſtea ꝙ nō oium ſyllogiſmorum falſorum ſunt pꝛincipia eadem: Deinde

ꝙ nec

ꝙ nec verorum ſyllogiſmorum omnium ſunt eadem principia: ⁊ ita deſcendit ad ſuam intentionem. ſ. ꝙ nec demõſtratione oium ſunt eadem principia. Dicẽ itaqȝ ꝙ eſſe eadem principia oium ſyllogiſmorum ẽ impoſſibile: q2 quidã ſyllogiſmi ſyllogizãt verꝫ ex veris ⁊ qdã ſyllogizant. falſum ex falſis. quãuis ↄtingat ſyllogizare verũ ex falſis: hoc nõ fit ſemꝑ ſed raro. Quia ſi ponamus concluſionem vnã verã ⁊ incedemus ab ipſa per viam reſolutionis non inueniemus inquantum volueris longa reſolutione niſi vnicum ſyllogiſmum ſyllogizantem verũ ex falſis: vt ſi vera ſit concluſio: omne. c. eſt. a. ⁊. b. ſit mediũ in quo non ſit. a. neqȝ ipſum. in. c. erit ſyllogiſmus per. b. medium cõcludens verum ex falſis. Sed ſi. b. a. ⁊. c. b. ꝓpoſitionũ accipiant vlteriora media per viam reſolutiõis cum nõ ſit ſyllogizare falſum ex veris erũt ꝓpõnes aſſumpte falſe: ⁊ nõ erũt ſyllogiſmi ſyllogizãtes verꝫ ex falſis ſed falſum ex falſis. Patet igitur qꝺ ſunt ſyllogiſmi cõcludẽtes falſũ ex falſis. Et ſilr ſunt ſyllogiſmi concludentes verũ ex veris: vere ãt ⁊ falſe propoſitiones ex quibus cõcluditur nõ ſunt eedẽ. ergo non ex eiſdem ſyllogizantur omnia.

¶ Poſtea neqȝ falſis ex eiſdẽ ſunt: ẽ. n. falſas adinuicẽ ⁊ ↄ̃rias ⁊ impoſſibiles ſimul eſſe. vt iuſtitiã eẽ iniuſtitiã aut timorẽ aut hoĩem equũ aut bouẽ. aut eq̃le maius aut minus. expoſitio autem ſic eſt.

¶ Cõſequẽter ẽt dicĩ ꝙ nec oẽs falſe ↄ̃cl'ones ex eiſdẽ ꝑncipijs ſyllogizãt: q2 ↄtigit accipe falſas cõcl'ones oppoſitas ex ꝑditaꝫ oppoſitiõ. ⁊ ipoĩe ẽ eas ſil' eẽ veras: ſic ſũt iſte ꝓpõnes. Juſticia ẽ ↄ̃ſidẽtia iniuriãdi: ⁊ iuſticia ẽ timor: ⁊ iteꝫ bõ eſt equus ⁊ bõ eſt bos. Et iteꝫ qꝺ ẽ eq̃le alicui eſt maius illo ⁊ illud ẽ min' eodẽ. Cõtrarias ãt ⁊ ipoĩes ſimul eẽ veras nõ ẽ ſyllogizare niſi ex talib' q̃les poſite ſunt ipſe cõcl'ones. i. ex falſis ⁊ ipoſſibilib' ſimul eẽ ⁊ ↄ̃rijs: pȝ ergo ꝙ nec ſyllogiſmorum falſorum oium ſunt eadẽ principia.

¶ Neqȝ. n. omniũ veroꝝ ꝑncipia ſũt eadẽ. altera. n. multoꝝ gñe principia ſũt neqȝ cõueniunt vt vnitates punctis nõ ↄueniũt. He quidẽ. n. non hñt põnem. illa ãt hñt. Neceſſe eſt aũt aut in media conuenire aut in ſurſũ aut deorſum aut interius hẽre hos: illos aũt exterius terminorũ.

¶ Neqȝ ẽt veroꝝ ſyllõꝝ oium ſunt principia eadẽ. ⁊ ꝑcipue demõſtratiuoꝝ: q2 rerũ nõ cõicãtiũ gñe neceſſe ẽ altera eſſe pricipia ⁊ nõ cõueniẽtia: ſicut ꝑncipia arithmetice ⁊ geometrice ſunt altera: eo ꝙ vnitates nõ cõueniũt cũ pũctis cũ vnitates nõ hẽant ſitũ puncta võ hẽant ſitũ: q̃re neceſſe eſt vt mediũ cõueniat cũ extremis cũ ſit neceſſario ordinatũ inter extrema in pª figura: vl' ſuꝑ extrema i ſcõa figura: aut ſub extremis in tertia figura: ſi igiꝉ eſſet idẽ mediũ reꝝ nõ cõicantiũ gñe ipſe res eſſent cõicantes gñe qꝺ ẽ impoĩe v.g. ſit. b. mediũ idẽ ad ꝓbandũ. a. de. c. ⁊. d. de. e. cum igiꝉ. a. ⁊. c. cõicent cũ. b. ⁊ iterũ. d. ⁊. e. cõicent cũ. b. manifeſtum eſt ꝙ oĩa cõicant adinuicem: ⁊ ita non cõicantia cõicant: ſi eadem ſunt principia.

¶ Sed neqȝ cõium principioꝝ pñt eẽ aliqua ex q̃bus oĩa demõſtrabunꝉ. Dico ãt cõia: vt oẽ aut affirmare aut negare. gñã. n. eoꝝ q̃ ſunt altera ſunt ⁊ alia quidẽ in quãtitatib': alia võ in qualitatib' ſunt ſolis cũ quibus demonſtratur ꝑ cõia.

¶ Et iteꝫ dico ꝙ de cõib' ꝑncipijs nõ ſunt aliq̃ ex q̃b' oĩa demõſtranꝉ. q2 res ſuꝑ q̃s exigiꝉ demõſtratio ſunt altere abinuicẽ gñe q̃dã enĩ illaꝝ reꝝ ſunt in q̃ntitatib' vt vnitates ⁊ pũcta ⁊ linee. ⁊ quedã i qualitatib' vt multe reꝝ nãliũ: vt calor frig' hũiditas ſiccitas de q̃b' ſit dẽmõſtratio ꝑ cõia. Cũ itaqȝ res dẽmõſtrabiles ſũt diuerſe gñe ⁊ cõia ꝑncipia oporteat coartari circa gen' ſubiectũ cũ actu veniunt in demõſtrationes ſicut oſtenſum eſt manifeſtũ ẽ ꝙ nõ ſũt ſimplr eadẽ communia ꝑncipia aliqua ex quibus oĩa demõſtrantur.

¶ Ampli' ꝑncipia nõ multũ minora ſũt ↄ̃cl'onib'. ꝑncipia qdẽ. n. ꝓpõnes ſũt. ꝓpõnes ãt aſſumpti termini aut immiſſi ſunt. adhuc ↄ̃cl'ones infinite ſũt: termini ãt finiti.

¶ Jtẽ ꝑncipia nõ ſũt mlto pauciora ↄ̃cl'onib' imo fere tot ſunt q̃t ſũt ↄ̃cl'ones. Cũ igiꝉ ſint ↄ̃cl'ones mlte nõ erũt eadẽ ꝑncipia oiuꝫ. Explanatio h' ꝙ ꝑncipia ñ ſũt mlto pauciora ↄ̃cl'onib' talis ẽ. Pricip' ſũt ꝓpõnes ꝑordiate i ſyllõ. ꝓpõnes ãt. ſũt termini aſſũpti ſuꝑ extrema vt i ſcõa figura: aut ſub extremis vt i tertia figura aut itra extrẽa vt i pria figura vbi ſiũt ꝓpõnes ex terminis iterpoſitis iter extrẽa. ordineꝉ g̃ exẽpli gr̃a termini imiſſi vſqȝ ad imediata hm̃ mõ ↄtiue. a. b. c. d. e. f. ⁊ ſit ↄ̃clo oẽ. f. ẽ. a. pȝ ex ſuꝑiorib' ꝙ tot ſũt elemẽta ad hãc ↄ̃cl'onẽ q̃t ſũt media: ⁊ vno plã ſũt ꝓpõnes imediate ad hãc ↄ̃cl'onẽ q̃ȝ media. ſȝ añq̃ȝ ꝑueniaꝉ ad hãc ꝑ viã ↄpõis ↄ̃cludeꝉ. a. de. c. ⁊. de. d. ⁊ de. e. Et iteꝫ. b. de. d. ⁊ de. e. ⁊ iteꝫ. c. de. e. Et ita erũt in via cõpõnis cũ ↄ̃cl'one vltia ſeptẽ cõcluſiões ⁊ nõ niſi q̃tuor elemẽta. ⁊ q̃nqȝ ꝓpõnes imediate ſiue ꝑncipia. Et ita erũt pauciora ꝑncipia cõcl'onib' nõ mltũ tñ pauciora. Jtẽ ↄ̃cl'ones ſũt ifinite vt ſuꝑ dictũ ẽ: q2 augẽꝉ dẽmõſtratiões i ifinitũ i poſt aſſumendo. verũtñ ad qualibȝ ↄ̃cl'onẽ vnã ꝓbãdã ſũt termini imiſſi aut aſſumpti. per quos ſit reſolutio in imediata finiti. Cũ igitur ſint concluſiones infinite: ⁊ ad omnem cõcluſionẽ ſint termini finiti aut imiſſi aut aſſumpti vn' aut plures. ⁊ ſm̃ numerũ terminoꝝ ſit nũerus elemẽtoꝝ aut ꝑncipioꝝ. ⁊ ita ſint plura ꝑncipia q̃ȝ ↄ̃cl'ones vltio itẽte: pȝ ꝙ neceſſe ẽ principia eſſe infinita ⁊ ita non eadem erunt principia omnium concluſionuꝫ.

¶ Ampli' ꝑncipia hic qdẽ ex neceſſitate: illa ãt ↄtingẽtia ſunt. Sic igiꝉ in intẽtiõe his habitis impoĩe eſt eadẽ eẽ: aut finita cum infinite ſunt ↄ̃cl'ones. Si vero aliter quodãmõ dicat aliquis ꝙ he qdẽ geometrie. alie võ ſyllõꝝ: alie võ medicine: qd vtiqȝ erit aliꝺ ꝙ dr̃ niſi ꝙ ſunt ꝑncipia ſciaruꝫ: ſed eadẽ dicere deriſio eſt: q2m eadẽ eiſdẽ eadẽ eſſent. omnia nãqȝ ſic erunt eadem.

¶ Jtẽ q̃dã ꝑncipia vt illa q̃ ſũt ſciarum mathematicaꝝ ſũt neceſſaria ⁊ q̃dã vt ꝑncipia nãliũ ſũt ↄtĩgẽtia nata: nõ ſunt ãt eadẽ cõtingẽtia ⁊ neceſſaria. nec g̃ ſũt eadẽ ꝑncipia i mathematicis ⁊ nãlib' ⁊ h ↄiũgit Ar̃. nec finita cũ ifinite ſint ↄ̃cl'ones: more ſuo ꝑturbãs ordiẽ. Qꝺ ſi dicat aliqs ꝙ q̃dã ſũt ꝑncipia geometrie ⁊ alia ſũt ꝑncipia artis ſyllogizãdi ⁊ alia ſũt ꝑncipia medicie. inuẽꝉ tñ ꝙ l q̃lȝ iſtaꝝ ſciaꝝ ſint ꝑncipia oiuꝫ ↄ̃cl'onũ illi' ſcie eadẽ. nihil. n. aliꝺ vẽ dr̃ in ſuo ſermone niſi ꝙ ſciaꝝ iſtaꝝ ſũt ꝑncipia aliq̃: ſed ꝙ inuiẽ ea

dē eē deriſio eſt. qꝛ ſi pͨncipia eēnt eadem: ⁊ principia ta eadē ſunt. ¶ Uel alr̄ pōt expōi cum Ar. nō addat in lr̄a ſua hoc nomē pͨncipia. ſed dicit alie. q̄ſi velit intelligere de ꝯclonib⁹ ⁊ ē ſenſus cū alie ſint cōclones geometrie ⁊ alie arit̄ ſilloꝝ ⁊ alie arit̄ medicine qd vtiqꝫ erit aliud dicere. ſ. alias eſſe ꝯcluſioneſ quā dicere per conſequens principia ſcientiarum eſſe alia. quaſi diceret nihil aliud. ſed dicere principia eadem deriſio ē eo ꝙ ſi pͨncipia eadē ſīt ⁊ pͨncipiata eadē erūt.

¶ At vero neqꝫ ꝙ eſt ex oibus demr̄are qōlibet horum. hoc. n. eſt querere oium eadē eſſe principia. Multum. n. inſipiēs eſt. Neqꝫ. n. in māifeſtis hoc ſit doctrinis neqꝫ in reſolutione poſē eſt. Immediate enim ꝑpoſitiones principia ſunt: altera aūt concluſio ſit accepta ꝑpoſitione immediata. Si aūt dicat aliquis primas ꝑpoſitiones immediatas eſſe principia: vnū in vnoquoqꝫ genere eſt. ſi vero neqꝫ ex oib⁹ vt opus eſt demōſtrari qōlibet neqꝫ ſic altera quare erunt vniuſcuiuſqꝫ ſcie altera. Relinquit̄ igitur ſi proxima ſunt principia oium ſed ex his quidē hic: ex illis autem illa. Manifeſtū aūt hoc eſt: qm̄ non cōtingit: mōſtrat̄. n. ꝙ altera principia genere ſunt differentiuꝫ genere. Principia enim duplicia ſunt ⁊ ex quibus ⁊ circa ꝙ ex quibus quidem igitur cōmunia ſunt. Que autem ſunt circa qō propria ſunt vt numerus ⁊ magnitudine.

¶ Cōſequenter oñdit ꝙ non vnumqōꝙ pōt demr̄ari ex quolibet. nā dr̄e ꝙ quodlibꝫ demr̄etur ex oib⁹ eſt dicere ꝑ ꝯñs ꝙ ex eiſdē demonſtrātur oia. qō eſt ꝯ primā oppōnē. Sint enim. a. ⁊. b. duo demr̄anda. c. ⁊. d. ⁊. a ſint tria principia. Si igit̄ quodlibet demonſtretur ex oibus. tūc. a. demonſtratur tā ex. c. q̄ꝫ ex. d. ⁊ ex. e. ſilr̄. b. demōſtrat̄ ex eiſdem tribus. igit̄ tam. a. quam. b. demōſtratur ex. c. ⁊ ſimiliter ex. d. ⁊ ita ex eiſdem oia. Et iteꝝ in doctrinis: q̄ꝝ cognitio ē nobis manifeſta nō inuenim⁹ ꝙ aliq̄ vna cōclo poſſit dm̄rari ex oib⁹ neqꝫ diuerſe ex eiſdē. Et iteꝝ ī via reſolutōiſ n̄ peruēim⁹ ex vna ꝯclone ad q̄libet pͨncipia neqꝫ ex oib⁹ cōclonibus ad pͨncipia eadē. qꝛ pͨncipia ſunt ꝑpōnes imediate ex qb⁹ cōponitur ſyllogiſm⁹ ⁊ cōcluſio altera ſequit̄ ex ꝑpōe imediata altera. Qō ſi dicat aliquis pͨncipia eſſe non omnes propōnes immediatas: ſed pͥmas imediatas. tunc ſequitur ꝙ in vnoq̄qꝫ genere ſit vnicum principiū: ⁊ ita cū ex vno nihil ſeq̄tur. nō erit ſcientia erecta ſupra gen⁹ illud. Uocat aūt Ari hic imediatam pͥmā ꝑpōnem que ſubijcit gen⁹ pͥmū ſubiectū in aliqua ſcia ⁊ pͥdicat primū ꝑ ſe accidenſ illi⁹ ſubi qualiſ eſt hec in arithmetica. numeruſ eſt collectio vnitatum. vel nūerus creſcit in infinituꝫ talis autem immediata in vna ſcia nō eſt niſi vna q̄ dīc primum ⁊ per ſe accidens illi⁹ ſubiecti vl̄ ſi forte ſint plures pauce ſunt. ⁊ cū omneſ ſubijciāt ideꝫ non poterit ex eis aliq̄d vniuerſaliter ſyllogizari. vn̄ ex talibus pͨncipijs nō egredietur ſcia. ꝑpter talem itaqꝫ noiatiōeꝫ pͨncipij nō ē poſē alicui vt dicat oia ex eiſdem vel quodlꝫ ex omnibus. Oñſis itaqꝫ hiſ duab⁹ concluſionib⁹ ex his nō demonſtrat. ſed confirmat Ari. ꝙ vniuſcuiuſqꝫ ſcie ſunt principia diuerſa ⁊ propria: qō ſupra demonſtratum eſt. Dicit ergo ꝙ ſi nō cōtingat demōſtrari quolibet ex oibus per modum quo opꝫ demonſtrationeꝫ vere fieri. neqꝫ contingit demonſtrari rem vnius generis ex principio alteri⁹ generis quaſi diceret neqꝫ eſt demonſtrare omnia ex eiſdem principijs. qꝛ ſi demonſtrarentur diuerſa ex eiſdem pͨncipijs. tūc in vno genere demonſtraret res illius gn̄is ⁊ ſilr̄ res alterius generis. Si ita inquam eſt. relinquit̄ ꝑꝑ qd erūt vniuſcuiuſqꝫ ſcie principia diuerſa qꝛ ꝑpter h̄ ꝙ pͥcipia oium ꝑxima opꝫ eſſe illis. quorū ſunt pͨncipia. Et ex qbuſdaꝫ pͨncipijs demonſtrātur cōclones q̄dā ⁊ ex alijs alie. Et manifeſtū eſt ꝙ illud qō nūc dictū non eſt res cōtingens ſꝫ eſt neceſſaria: qꝛ demōſtratū eſt ſupra ꝙ alia ſunt pͨncipia genere rerū differētiū gn̄e. Principia nāqꝫ ſciarum aut ſimplicia ſunt aut cōpoſita. Cōpoſita vero ſunt propōnes imediate ex qbus ꝯtexit̄ demr̄atio ⁊ hec cōtingunt eſſe cōia. appropriata tn̄ ſunt cū actu veniūt in demr̄ationē. Simplicia pͨncipia ſunt gen⁹ ſubm̄ circa qō ſit demr̄atio ⁊ paſſiones q̄ demōſtrātur: ⁊ hec ſunt ꝓpͥa in vnaquaqꝫ ſcia.

¶ Capitulum. xix.

Scibile autē ⁊ ſcia differunt ab opinabili ⁊ opinione. qm̄ ſcia vl̄is ⁊ ꝑ neceſſaria eſt. ſunt aūt quedā vera: vera qdeꝫ ⁊ entia cōtingētia tn̄ aliter ſe hēre. Neceſſariū aūt non contingit aliter ſe hēre. manifeſtū igitur ē qō circa hoc ſcia nō eſt. Eſſet. n. īpoſſibile vtiqꝫ aliter ſe hēre poſſibilia aliter ſe habere. At vero neqꝫ intellect⁹. dico aūt intellectū principiū ſcie: neqꝫ ſcia ē idemōſtrabilis hec aūt eſt opinio imediate ꝑpōnis. Uerus aūt eſt intell̄s ⁊ ſcia ⁊ opinio ⁊ qō per hoc dicit̄. quare relinqtur opinionē eſſe circa verū: aut qdem falſuꝫ: ſed cōtingēs eſt aliter ſe hēre. Hec aūt eſt acceptio immediate ꝑpōnis ⁊ non neceſſarie. Et certuꝫ eſt ſic apparētibus: qn̄ enim opinio incertum eſt ⁊ natura hmōi eſt. adhuc aūt nullus opinat̄ ꝓbare cū opinetur impoſſibile eſſe aliter ſe hēre ſed ſcire. Sed aliqn̄ qdem eſſe ſic. ſed tn̄ aliter nihil ꝓhibet: tūc opinari tanq̄ꝫ hmōi opinionē qdem eſſe ſed neceſſariꝫ ſciaꝫ. Qualiter ergo eſt idē opinari ſcire. quare non erit opinio ſcia. Si aliquis poſuerit eſſe: aut nihil ꝯtingere opinari. Cōſequet̄ hec qdem ſciens ille vero opinās ꝑ media quouſqꝫ ad immediata veniat. quare ſi qdē ille ſciuit ⁊ opinans ſciuit. Sicut eni ⁊ qꝛ eſt opinabilis ⁊ ꝑꝑ quid hoc aūt medium eſt. aut ſi qdeꝫ ſic arbitrat̄ non ꝯtingentia aliter ſe habere. ſicut ⁊ habēt diffōnes ꝑ quas ſunt de-

mr̄ationes

móſtrationes non opinabiť ſed ſciet. Si
aũt vera quidem eſſe nó tñ hoc ipſis ieſſe
ſm ſubſtãtiá ſed ſm ſpeciem opinabiť ꝛ
nó ſciet ꝟe. Et q꞉ ꝛ ꝓpter quid ſiquidem
per imediata opinabiť ſi vero nó per im/
mediata ſolũ ipſum q꞉ opinabiť. Eiuſdẽ
aũt opinio ꝛ ſcia nó penitus eſt ſed ſicut
falſa opinio ꝛ vera eiuſdem quodãmodo
eſt. Sic ꝛ ſcia ꝛ opinio eiuſdeꝫ. Et opinio
nem ꝛ verã ꝛ falſam ſicut dñt quidã eiuſ/
dem ineſſe incóueniens accidit appetere
aliaqꝫ ꝛ nó opinari qȯ opinať falſo. Qm̃
aũt multipliciter idem diciť eſt ſicut cótin
git. eſt ãt ſicut nó cõmenſurabilem.n. eſſe
diametrũ vere opinari icóueniens eſt. ſed
q꞉ diametros circa quaꝫ ſunt opiniones
idẽ ſic eiuſdẽ eſt. ſed qȯ erat eſſe vnicuiqꝫ
ſm rõnem nó idẽ eſt. Siľr aũt ꝛ ſcia ꝛ opi
nio eiuſdẽ eſt. hec quidẽ.n. ſic aĩalis eſt ꝙ
non eſt cótingere non eſſe aĩal ſed illa qui
dem qȯ eſt cótingere vt ſi hec qdẽ qȯ ho
minis eſt. illa vero hoĩs quidẽ: non autẽ
veri hoĩs. idem.n. eſt q꞉ homo hoc auteꝫ
nó ſicut idẽ. Manifeſtuꝫ aũt ex his eſt qȯ
neqꝫ opinari ſimul idem ꝛ ſcire cótingit.
Simul.n. vtiqꝫ hr̃e opinionẽ aliter hñdi
ꝛ non aliter idem eſſet qȯ nó ꝯtingit. In
alio.n. eſſe cótingit eiuſdẽ ſicut dictũ ẽ. ſed
in eo qȯ eſt ſic neqꝫ ſic poteſt eẽ. haberet
enim opinionẽ ſimul: vt qȯ homo eẽt qȯ
eſt aĩal. hoc.n. erat non cótingere eſſe nó
aĩali ꝛ non qȯ aĩal. Reliqua aũt quo opꝫ
diſtribuere in rõnem ꝛ intellectũ ꝛ ſciam
ꝛ artem ꝛ prudentiam ꝛ ſapiẽtiã. hic qui
dem phyſice. illa vero ethice ſpeculatiõis
ſunt magis. Solertia aũt eſt ſubtilitas q̃/
dam in non proſpecto tẽpoꝛe medij: vt ſi
aliqs videns ꝙ ſplendoꝛe ſemꝑ hꝫ luna
a ſole. ſtatim intelligi ꝑꝑ qd hoc ſic. q꞉ ꝓ/
pter id qȯ illuſtratur a ſole: aut diſputãtẽ
cũ diuite: cognouit qm̃ accõmodatum ẽ.
aut ꝓpter id ꝙ amici ſunt. q꞉ inimici eiuſ
dem ſunt. Omnes.n. cãs medias videns
cognouit ꝛ vltimas. ſplendidũ eſſe ad ſo/
lem ſit in quo. a. lucere a ſole. b. luna. c. in/
eſt autẽ lune quidem. c. quod ipſi ineſt. b.
quod eſt lucere a ſole. ipſi autem. b. a. qȯ
eſt ad hoc eſſe ſplendidum a quo ſplẽdoꝛ
quare ꝛ ipſi. c. a. per. b.

¶ In ꝑcedentibus oñdit Ar. cõditiões ſylli demõſ
tiui ab ſolutas ꝛ relatiuaſ. ꝛ quo aggregandi ſunt in
cõſtitutione ſcie vnius. in h aũt cap. vi. huius pmi
libri determinat nobiſ habitũ aĩe acceptiuũ pmo
rũ ex qbus ſunt ſylli demõſtratiui ꝛ habitũ acqſituꝫ ꝑ
demõſtrationẽ ſupꝛa cõcluſionem: ꝛ habitũ ꝑceptiuuꝫ
medij. q tres habitus vocanť intellectus: ſcia ꝛ ſoler
tia. Sciaꝫ nó diffinit in h loco q꞉ in principio diffini
ta eſt. ſꝫ determinat eã ſm ꝯparatões quas habet ad
intellectũ ꝛ opionẽ. Tũc.n. cõpleta ẽ cognitio rei cũ co
gnoſciť in ſe ꝛ ſm cõparationes quas hꝫ ad res ali
as. ꝛ neceſſe hꝫ determinare ſciam ſm differẽtias q̃s
hꝫ ad opinioneꝫ. ne putetur opinio habit⁹ acquiſit⁹
ꝑ demonſtrationẽ. ꝛ ſiľr ne puteť opinio habitus ac
ceptiuus pꝛicipioꝝ: opꝫ dicere dñiam ipſius ꝛ intelleꝰ.
¶ Ad explanationẽ ãt ſubſequentiũ. dico ꝙ opinio
tripľr dꝛ cõiter. ſ. ꝛ ꝓpꝛie ꝛ magis ꝓpꝛie. opinio aũt
cõiter dicta eſt cognitio cũ aſſenſu. ꝛ ſic ẽ idẽ ꝙ fides
ꝛ ſm hoc opinio eſt genus ſcie ꝛ opinionis ꝓpꝛie ꝛ
magis ꝓpꝛie. ꝛ qcquid ſciť opinať hoc mȯ. opinio
vo ꝓpꝛie dicta eſt acceptio vnius ꝑtis ꝯdictionis cũ
formidine alterius. ꝛ ſm h nó eſt ſcia opinio tñ ſm h
idẽ eſt ſcibile ꝛ opinabile. q꞉ nihil ꝓhibet qn neceſſa
riũ ſcibile credať cũ ſuſpitione tñ ꝙ ꝯdictio ei⁹ poſ
ſit eẽ vera ſed ſm hoc nó eſt poſſibile ꝙ aliqs ſciat ꝛ
opineť ſimul vnum ꝛ idem ſed vnũ ꝛ idem eſt ſcibile
ꝛ opinabile ſimul a diuerſis. Magis ꝓpꝛie vero dꝛ
opinio acceptio veri contingentis inq̃ꝫtum hmõi
ꝛ ſm hoc non eſt ſcibile idẽ ꝛ opinabile. Et iterꝫ dico
ꝙ eſt viſus mentalis apphenſiuus intelligibiliuꝫ. ꝛ
ſunt res viſibiles. ab illo viſu quas dicim⁹ intelligi
biles ꝛ ſcibiles. ꝛ eſt lumen qȯ ſupfuſum viſui ꝛ viſi
bili facit viſionẽ i actu. ſicut facit in viſu exterioꝛi lux
ſolis. Et lꝫ iſtud lumen ſpũale ſit maxime: ꝛ ꝑ ſe pri
mũ viſibile. ſicut eſt lumen ſolis ab oculo coꝛpoꝛali.
tñ eo modo quo dicimus coloꝛatũ. eo ꝙ eſt primuꝫ
receptiuũ luminis ſolis eſſe ꝑ ſe ꝛ primũ viſibile. Di
cemus apud viſum interioꝛem illud qȯ primo ꝛ ꝑ
ſe recipit lumen ſpũale eſſe ꝑ ſe. ꝛ primũ viſibile. ꝛ vi
ſum interioꝛẽ primi ꝛ ꝑ ſe viſibiliſ interioꝛis dicem⁹
intelľm in trãſitu iſto. Et ſi ꝑ ſe viſibile a viſu interioꝛi
vel ſit eſſe cõplexum. tũc ipm̃ eſt principiũ demonſtra
tionis. ꝛ nihil ꝓhibet eſſe cõpoſitionis cõplexi eſſe
ꝑ ſe viſibile. cũ tñ vtrũqꝫ ſimpliciũ ex qbus eſt cõple
xio non ſit ꝑ ſe viſibile. Eſt igiť intellectus ſicut viſuſ
coloꝛati. Scia vero eſt ſicut viſus coloꝛati. figurati.
magni: vel parui moti. vel qeſcentis: quas dñias nõ
accipit viſus. niſi ꝑ coloꝛatũ. Sed intellectus ꝛ ſcia
ſunt ſicut viſus oculi ſani ꝑ mediũ aeris puri colo
rato ſupfuſo lumine claro. qui vꝫ coloꝛatũ ſicut eſt in
ſe ꝛ non decipiť viſus. q꞉ non apparet ei niſi coloꝛa
tum ſicut eſt in ſcipſo. Intellus.n. ꝛ ſcia apphendũt
res i puritate eſſentie ſue ſicut i ſeipſis ſunt. ¶ Opi
nio vero ꝓpꝛie dicta eſt viſus aĩe. q cũ cadit ſuꝑ res
intelligibiles ꝛ ſcibiles nó capit eas i puritate ſua. ſꝫ
cõmiſcet cũ eis phãtaſmata reꝝ mãliuꝫ trãſmutabi
lium. ex quoꝝ phãtaſmatũ ꝯcretione ſuſpicať poſſi
bilitas ꝑmutatiõis in his q̃ in veritate ſunt ipermu
tabilia. ꝛ aſſimilať hec opinio viſui coꝛpoꝛali q tran
ſit ꝑ pupillã infectã. vel per ꝑſpicuũ infectũ vſqꝫ ad
coloꝛatũ ꝛ non apphendit coloꝛatũ ſicut eſt in ſe ſed
appꝛehẽdit ipꝫ ſꝫ diſpõnẽ iſecti ꝑ qȯ trãſit. ſic viſus
ocli choleric indicat oĩa viſa citria eo ꝙ trãſit ꝑ pu
pillã iſectã colera citria ꝛ coloꝛẽ q ẽ i oclo ꝯcernit cũ
coloꝛato eẽ. viſus igiť talis appꝛehendit citrinuꝫ ſic
credit ſe appꝛehendẽ. ſꝫ i coloꝛato eẽ non eſt citrinuꝫ
ſic putat. Siľr viſus aĩe ſb phãtaſmatib⁹ mãlib⁹ aſpi
cit res ſepatas a ꝯditionib⁹ mãlib⁹ ꝛ iudicat de illis
ſm ꝯditiones phãtaſmatũ mãlium. ꝛ hec concretio

phātaſmatū cū reb⁹ q̄b⁹ nō ↄueniūt ē pn⁹ oīs errorꝭ apd̓ aīaꝫ. Res ergo ī ſua puritate pſpecte ſunt ſcibiles. ⁊ eedē ſb phātaſmatib⁹ viſe ſt opiabiles. ℂ Opio aūt magis pprie dicta eſt viſus reꝝ mālīū ī ſuis ↄditiōib⁹ mālib⁹ ſ ꝫ q̄s ſunt trāſmutabiles ⁊c̄. ℂ Solertia vō eſt vis penetratiua qua viſus mētalis nō quieſcit ſup rē viſaꝫ ſed penetrat ipam vſq3 ad rē aliam ſibi nāliter ↄiūctam. ſicut ſi viſus corporalis cadens ſup coloratuꝫ nō qeſceret ibi. ſed penetraret vſq3 ad cōplexionē corporis colorati a q̄ cōplexione egredit̓ color. ⁊ iteꝝ penetraret ipaꝫ cōplexionē donec apphēderet elemētares q̄litates ex q̄bus ↄpoīt cōplexio. Sic cū viſus mētis nō qeſcit ſup rē viſaꝫ ſꝫ penetrat ipam cito donec apphēderit cām vel effectū rei viſe hec vis penetratiua velociter ſolertia ē. pp̄ h̄ dicit Ar̄. ꝙ ſolertia ē ſubtilitas q̄dā q2 ſbtile ē corp⁹ ꝙ cōtiguatū alij diuidit ſe ī ptes graciles acutas ⁊ īgerit ſe p poros minutiſſimos ipi⁹ donec totū penetrauerit ſic acetū ⁊ alia penetratia nō qeſcūt donec penetrauerit totū cui ↄtiguāt̓. ⁊ iō dn̄r ſubtilia. Dic̄ ḡ Ari. ꝙ ſcibile differt ab opiabili ⁊ ſcia ab opione. q2 ſcia ē hit⁹ acq̄ſit⁹ ſup res vles p necc̄ia ⁊ notiora q̄ ñ poſſūt alr̄ ſe hr̄e. vn̄ māifeſtū ē ꝙ ſcia nō ē circa res trāſmutabiles q̄ cadūt ſb ſignatiōe ſenſibili. q2 ſi circa eas ſcia eēt ipe eēnt īmutabiles. Opio vō ē circa trāſmutabilia. At vō neq3 itell⁹ ē ſcia aut opio. q2 itellect⁹ ē pn̄m ſcie qd̓ nō ↄpoīt ſcie aut opioni. ⁊ iteꝝ ſcia nō ē idemr̄abilis. ſꝫ opio imediate ppōnis h̄ eſt itellect⁹ ē indemr̄abil̓. ⁊ ita itellect⁹ nō ē ſcia vl̓ opio q̄ ē imediate ppōſitiōis acceptio nō necc̄arie ⁊ indemr̄abilis ſuple r in h̄ differt a ſcia. Et iteꝝ itellect⁹ ⁊ ſcia. ⁊ opio ī hoc cōueniunt ꝙ qd̓lib3 eoꝝ ē veꝝ. ⁊ circa res vās. veꝝ tn̄ opio ē nō ſolū circa veꝝ ſꝫ ēt circa falſū poſſe q2 opio ē acceptio ppōnis imediate q̄ ñ ē necc̄ia. ⁊ ſic eſt opio magis ppa vel ē acceptio ppōnis imediate q̄ acceptio recipit eā nō inq̄ztum eſt neceſſaria ſiue ſit neceſſaria ſiue nō. ⁊ hec ē opio ppe dicta. Et credo ꝙ Ar̄. has duas intētiōes ſimul cōiunxit in ſermone vno. Quia mos eſt philoſophoꝝ onerare v̓ba q̄t ſentētijs ptīt ad rem ꝑtinentibus ad imitationē nāe: q̄ nō facit plib⁹ inſtr̄is: ꝙ pōt facere vno. Et ꝙ hec ſit itētio opinionis. certū ē ex ſmonib⁹ vſitatis. q2 opio inq̄ztum hmōi nō ē certa. Et p̄terea null⁹ exiſtimat ſe opinari cū credat de re qm̄ ipoſſe ē alr̄ ſe hr̄e. ſꝫ tūc exiſtimat ſe ſcire. Sed cū credit aliq̄ñ eſſe ſic ⁊ tn̄ ꝙ nihil phibꝫ ſe habere alr̄. tūc exiſtimat ſe opinari q̄ſi opio ſit nō neceſſarij. ⁊ ſcia neceſſarij. Qd̓ ſi eſt: tunc ē dubitatio q̄liter ↄtingit ſcire ⁊ opinari rem eādē. ⁊ iterum ſi q̄s ponat eē hoc. ſ. ꝙ cōtingit ſcire ⁊ opinari eandē rem tunc eſt dubitatio quare: non erit opinio ſcia. hoc. n. vꝫ ſequi. Aut opꝫ dr̄e ꝙ nihil ſcitum contingit opiari q2 diuerſas virtutes eſſe acceptiuas eiuſdē ſimplr̄ eſt ipoſſe. ſicut nō eſt idem viſibile ⁊ tāgibile. niſi alterum p accn̄s. Sic ſi idem ſimplr̄ ſit ſcibile ⁊ opinabile. tūc ſcia eſt opio. ⁊ iteꝝ ſeq̄ vꝫ ꝙ opio ſit ſcia. q2 vn⁹ pōt eſſe ſciens aliquid per media donec veniat ī imediata: ⁊ ali⁹ opināſ idē per eadē media donec vēiat in eadem immediate. quare ſi ille q̄ dicit̓ ſcire vere ſcit. ⁊ ille q̄ opiat̓ ſcit cū nouerit idē ex eiſdē medijs. Qd̓ aūt ideꝫ qd̓ ſcit̓ per aliqua media poſſit opiari p eadem media. māifeſtū eſt q2 poſſe ē cognoſcere q2 ⁊ pp qd̓ p media ppria. ⁊ ſi arbitratur cognoſcēs ꝙ nō ē poſſibile res aliter ſe hr̄e: ſicut diffōnes per q̄s ſūt d̓monſtratiōes ſunt ipoſſibiles alr̄ ſe hr̄e. tūc ñ opiat̓ in v̓itate: ſed ſcit. Si āt cognoſcens idē ⁊ per eadē media arbitrat̓ hec vera eē: ſꝫ nō arbitrat̓ hec ineſſe p ſe ⁊ neceſſario. tūc opinat̓ ⁊ nō ſcit. Opinat̓ q̄dem ⁊ q2 ⁊ ppter qd̓ ſi cog̃ſcit per imediata. Si vō nō cognoſcit per imediata opinabit̓ ſolum q2. Has dubitationes ſoluit Ar̄. dicens ꝙ opinio ⁊ ſcia nō ſunt eiuſdeꝫ rei ſimplr̄ ſicut viſus ⁊ guſtus non ſentiunt idē ſimplr̄; ſed hoc ſentit coloratū. illud vō ſapidum. idē tamen in ſubō eſt coloratū ⁊ ſapidum: ſꝫ nō ſcd̓ꝫ eē ſunt idē. Similiter vt ſupra dictum eſt ſcia cadit ſuper rē ſcd̓ꝫ ꝙ ipſa eſt in puritate ⁊ veritate eēntie ſue. Opinio vō eſt eiuſdem rei ſcd̓m ꝙ ipſa videtur ſub ↄditiōibus ⁊ phātamatibus mālibus ⁊ tranſmutabilibus. ſicut falſa ⁊ vā opio eſt eiuſdē rei quodāmō. ſꝫ nō eſt eiuſdem ſimpliciter. ſic ēt eſt ſcia ⁊ opio nō eiuſdem ſimpliciter. Intelligit Ar̄. opionem veram. ⁊ opionem falſam eē eiuſdem rei nō eiuſdē enūciatiōis: aut eiuſdē dicti. q2 eiuſdē dicti ſimul eē opionem verā ⁊ falſam eſt ipoſſibile. Sed de re q̄lꝫ in cōparatiōe ad aliqd̓ p̄dicatum eſt opio vera. ⁊ de eadē re in cōparatione ad aliud p̄dicatum eſt opio falſa: ſicut de diametro in ↄparatione ad hoc p̄dicatum eſſe aſſymmetruꝫ coſte eſt opio vera. in ↄparatione vō ad hoc p̄dicatū eē ſymmetrū coſte eſt opinio falſa. Opinionem vero eiuſdē enūciationis aut dicti eſſe veram ⁊ falſaꝫ p̄ter hoc ꝙ ipſum eſt incōueniens in ſe. ſequuntur multa alia incoueniētia: quoꝝ vn̄ aūt eſt icōueniēs maxiuꝫ ſ. abnegatio eiuſdē a ſe q2 ſeq̄t̓ nō opiari falſo ꝙ opinat̓ falſo. Ponam⁹. n. aliqd̓ dcm̄ opinari falſo ex hypotheſi idē opinat̓ vere. igit̓ eſt in re ſicut dicit opio ergo nō opinatur falſo. Sꝫ qm̄ ideꝫ dr̄ multipliciter ē ſic ↄtingit eiuſdē opionē eſſe verā ⁊ falſam. eſt āt ſic nō ↄtingit q2 diameter nō eſt opio vera ꝙ ipa ſit cōmenſurabilis coſte ſed falſa eſt hec opio: ſꝫ diameter circa q̄ꝫ ſūt opiones alie. idē ē. iō eiuſdē erit opio vā ꝙ diameter ē aſſymetrū coſte. veꝝ tn̄ id ſup qd̓ cadit opio falſa ſimplr̄ eſt h̄ dcm̄ diametrum eſſe ſymmetrum. ⁊ ſup qd̓ cadit opio vera ſimplr̄ eſt h̄ dcm̄ diametꝝ eē aſymmetrū. vtraq3 igit̓ opio eſt diametri quodāmō. ſimpliciter āt nō ē eiuſdē ſic ſcia ⁊ opio eiuſdē ē. q2 ſcia eſt rei vlīs in veritate eſſentie ſue ſcd̓m ꝙ nō ē poſſibile alr̄ ſe habere. Opio vā eſt vlīs admixti cōditionib⁹ mālibus ſꝫ ꝙ poſſibile ē alr̄ ſe habere. Similiter ſcia eſt veri hoīs. opio āt ē hoīs ſb mālib⁹ phātaſmatibus. ḡ eiuſdē eſt ſcia ⁊ opio. q2 hoīs ſed hec ē hoīs ↄſiderati in veritate ⁊ puritate eſſentie ſue. illa āt hoīs ↄſiderati ſb phātaſmatib⁹ mālibus q̄ nō ingrediunt̓ puritatem eſſentie. ⁊ ex his māifeſtū eſt ꝙ non ↄtingit eūdem hoīeꝫ opinari ⁊ ſcire idē: q2 ſi ſcit arbitrat̓ nō poſſe alr̄ ſe habere. Si opinat̓ arbitrat̓ poſſe alr̄ ſe habere. que duo ſimul non facit hō idem de eodem. Sꝫ nihil īpedit q̄n vnus poſſit opiari ⁊ ali⁹ ſcir̄ idem ſicut. ſ. dcm̄ eſt. De alijs vero viribus aīe que non ordinate ſunt ad op⁹ demr̄ationis non eſt hui⁹ loci pertractare. Sed quaſdā d̓ alijs pertractat phyſica in libro de aīa quaſdā vero ethica. Solertia vō eſt vis velociter penetrandi a cā in cauſatū vl̓ a cauſato in cām ⁊ hec eſt bonitas ingenij inueniendi mediū in tpe paruo nō expectato vt ſi aliq̄s videt ꝙ luna ſemp illuminatur in p̄te illa que reſpicit ſolē p ſolertiā ſtatim decurrit ad intelligēdū cām huius. ſ. ꝙ h̄ ſit q2 nō hꝫ lumen niſi a ſole ⁊ ſic per vim penetratiuā que eſt ſolertia decurrit p oēs cauſas medias donec venerit ad cām vltimam ⁊ primam.

ℂ Poſteriorum liber primus finit.

Incipit liber ſcd̓s

❡ Incipit liber ſecundus.

Queſita vero ſũt equalia numero his. q̃cunq; vere ſcimus.

❡ Scita ſunt quatuor ſꝫ genus. Cũ igit demonſtratio ſit ſyllo faciẽs ſcire. Oñſis in priori libro cõditionibus demrõnis ſupereſt inueſtigare in hoc 2° an oia ſcita ſint ꝑ demrõnẽ ſcita. ꝛ cũ conſtet nobis ꝙ tria de nũero q̃tuor ſcitoꝝ ſciant ꝑ demrõnẽ. tũc ſupeſt inueſtigatio an q̃rtũ ſit ſcitum ꝑ demrõnẽ. Et poſtq̃ꝫ de eo poſuit Ar. rõnẽ ad vtrãq; ptẽ oñdit nobis ꝙ q̃rtũ. ſ. ꝙ qd eſt nõ ſcit directe ꝑ demõſtrationẽ. lꝫ poſſe ſit vt elicia tur ex demrõne ſicut ecõ° ex ipſo elicit demratio.ᶻ Cũ igit ꝙ qd eſt nõ ſciat ꝑ dmrõnẽ ꝛ reliq̃ tria ſcita ſciant ꝑ dmrõnẽ. ꝛ itẽtio Ari. ſit hic cõplere artẽ q̃ oẽ dubitatũ ſcibile fiat actu ſcitũ neceſt vt tradat nobis in h loco artẽ q̃ ſciam° ꝙ qd ẽ. ꝛ hec ẽ ars diffiniẽdi. ꝛ iueniẽdi ꝛ ſtabiliẽdi rerũ diffinibilium diffõnes. Et hec ars eſt lõge alia ab arte q̃ tradit in topicis ꝛ ĩ methodo diffinitiua. vt ſatis patebit poſt. Et iterũ ꝑter dictã cãꝫ ẽ alia cã necia. q̃re oꝫ in h libro tradere artẽ diffiniẽdi. qd eſt. q: ois demratio ẽ ꝑ mediũ qd ẽ diffõ.ʸ Ad h igit vt heat actu dmratio oꝫ actu accipe diffõnẽ rei q̃ſite. q̃ ſi fuerit ignota nõ iuenit niſi ꝑ artẽ diffiniẽdi. vt igit ſit cõpleta ars demratiua oꝫ ſicut ptẽ eius iterponere artẽ diffiniẽdi. Iterũ cũ ſcita ſint q̃tuor ſic ꝛ q̃ſita. ꝛ q̃rẽdo nõ pauſamus donec apphẽderim° qd eſt vel ꝑꝑ qd eſt. idest aũt ſit qd eſt ꝛ ꝑꝑ qd eſt. oꝫ co noſcere id ſup qd pauſamus i ꝛ q̃rẽdo ꝛ h eſt mediũ. nõ ſolũ ſm qd ipm eſt diffõ ſꝫ in rõnib° cãlib° ſꝫ q̃s ordinat ad cãtũ q̃ſitũ ꝑꝑ h. ꝑter ea q̃ dixit in h libro de diffõne. docet Ari. rõnes cãles ſꝫ q̃s ordinat mediũ ad q̃ſitũ. Et ibi eſt cõtinẽtia hui° libri in oñdẽdo. ſ. q̃t ſunt ſcita ꝑ numerũ q̃ſitoꝝ. ꝛ ꝙ oia q̃ſita reducũt ad qd eſt ꝛ ꝑꝑ qd eſt. ꝛ ꝙ hec duo ſunt vnũ i re. ꝛ ꝙ ipꝫ ꝙ qd eſt nõ ſcit ꝑ dmrõnẽ. Et i docẽdo artẽ diffiniẽdi ꝑ quã ſcit qd eſt. ꝛ ꝑ quã accipit mediũ demratiuũ. ꝛ i oñdẽdo rõnes cãles ſm q̃s ordinat mediũ qd dicit ꝑꝑ qd ad ꝯclõnẽ q̃ſitã: verũtñ hũc ordinẽ nõ obſuat Ari. Sꝫ poſtq̃ꝫ oñdit ꝙ ipꝫ qd ẽ nõ ſcit dmrõnẽ neq; ꝑ alias vias q̃bus falſo opinat ſciri. vt. ſ. ꝑ iductionẽ. aut ꝑ diuiſionẽ iterſerit q̃dã d rõnib° cãlib°. ꝛ deide redit ad artẽ diffiniẽdi tradẽdã. Et poſt reuertit ad cõplẽdũ ſmonẽ ſuũ de rõnib° cãlib°. ꝛ i his dictis cũ his q̃ ꝑdicta ſũt i priori libro cõpleta ẽ ſcia demratiua ꝛ vtr ars faciẽs ſcire. Quia q̃cq̃d ſcit aut ꝑ artẽ dmrandi aut ꝑ artẽ diffiniẽdi ſcit. Sꝫ q: cũ habuerim° artẽ cõpletã formatã apud itellectũ noſtrũ vt ꝯſequat ei° vtilitas: oꝫ nos eã aptare eã opi. Cõpleta arte dmratiua initiũ opi idi docet nos ari. in fine hui° libri. ꝙ ẽ q: ipſe iſtruit nos q̃liter ex multis ſenſibilib° memorie. ꝛ ex memorijs experimẽta ꝛ exꝑimẽtis acq̃rat nobis vle qd eſt principiũ ſcie. hec igit pricipioꝝ acceptio ingreſſus eſt in opus demrandi. quib° acceptis ꝑ ſciam ꝛ artẽ in h libro traditã iã poſſumus inuenire ꝛ cõplere ſpãles ſcias demratiuas. Dicit g° ꝙ queſita ſunt eq̃lia nũero reb° ſcitis. ꝛ hoc eſt p̃n° noſtrum. ſ. tot in gñe eẽ ſcibilia quot ſunt in gñe dubitabilia. ꝛ q̃ſita ſunt q̃tuor ſm genus. ergo ꝛ ſcita ſunt eadem q̃tuor. Et hec eſt p̃ma ꝯcluſio huius libri.

z ❡ Hoc declarat p° 14 b° 2°.

y ❡ Ois dmratio eſt ꝑ mediũ ꝙ eſt diffinitio: q: idẽ eſt cã ꝑxima ꝙ diffinitio: vt inferi° erit notum.

❡ Querimus aũt q̃tuor. q: eſt: ꝑꝑ qd eſt: ſi eſt quid eſt: cũ quidẽ eni vtrũ h aut h ſit q̃rimus in numerũ ponẽtes. vt vtrũ ſol deficiat aut nõ ipꝫ: q: q̃rimus. Signũ iueniẽtes. n. q: deficit pauſamus. Et ſi i principio ſcirem° q: dficeret: nõ q̃rerem° vtrũ deficeret. cũ aũt ſciam° ipm q: ipm ꝑpter quid q̃rimus. vt ſciẽtes q: luna deficit. ꝛ q: mouet terra: ꝑpter quid deficit ꝛ ꝑpt quid mouet terra q̃rimus. h quidẽ igit ſic. q̃dã autẽ alio mõ q̃rimus. vt ſi eſt aut nõ eſt centaur°. aut ſi eſt deus. Hoc aũt ſi eſt aut nõ ſimplr dico. Sed nõ ſi albũ eſt aut nõ eſt. cognoſcẽtes aũt ſi eſt. quid eſt querimus: vt quid eſt deus. aut quid homo. que quidem igitur querimus ꝛ que inuenientes ſcimus hec ꝛ tot ſunt.

Queſtiones due q̃ſimples appellantur aut binarie ab auct. 2° ꝑhiermenias capite ꝑ: q: de ſcdo adiacẽte ſũt ad q̃ditatẽ ꝑtinẽt. ꝑ°. ſ. ſi eſt ad vle rei q̃ditatẽ: 2° ꝑ° q: vlia ſunt nob ꝑ notiora. ꝛ ꝑticulario cognitio vlem ꝑſuponit cũ ſciẽtifica fuerit aut diſtincta ex ꝑ phyſicorũ. tex. cõ. 4. ꝛ iõ ꝑticularis cognitio ſa dr. Secũda do qd. ſ. qd ẽ: ad ꝑticularẽ rei cognitiõẽ ꝑtinet. Iõ ꝑ ꝑpriũ rei genus et ꝑ ꝑpriam drĩaꝫ huic ſatiſfit vt dixit aue. 7° metha°. c. 43. ꝛ Ari. 6° topicoꝝ capite. ꝑ.

❡ Qꝫ aũt ſcita ſint q̃tuor ꝛ q̃ ſint iſta q̃tuor ex iductione pꝫ. ꝛ ẽt ex diuiſiõe. q: aut ẽ qd ſimp° de eẽntia rei aut ẽ qd de ꝯplexiõe. Et qd que querit ſimplr eẽntiã rei. aut querit an res ſit. aut qd eſt res. ꝛ qd que q̃rit cõplexionẽ rei: aut querit aliq̃d de aliq̃ aut querit ꝑ qd h de illo. Ad itellectũ aũt vboꝝ Ariſt. dico ꝙ h vbũ quero recipit poſt ſe q̃nq; determiatiõeꝫ ſignificãtẽ dubitabile ꝑ modũ dubitabilis. vt cũ dr q̃ro an ſol deficiat vl ꝑꝑ qd dficiat: vl an ſit: vl qd ſit dfect°. q̃nq; poſt ſe recipit determiatiõnẽ ſignificãtẽ ipꝫ dubitabile nõ ꝑ modũ dubitabil: ſꝫ ꝑ modũ ſciti. vt cũ dicim° q̃rim° q: rõne. n. ſim: mor° qõnis q̃ſit° ẽ. ❡ Itẽ cũ q̃rit an res ſit. vt an de° ſit vl an cẽtaur° ſit: hec qõ ñ hꝫ mltiplicitatẽ reꝝ. q: de re pẽit° ſimplici dr eẽ. ꝛ intelligit de eẽ abſq; oi multiplicitate q̃ accidat ei ꝑꝑ eſſe dictũ de ipo. Eſſe nãq; dictũ d eã pria nõ ꝑdicat niſi ipaꝫ eẽntiã oĩo ſimplr: ẽ cã ſe pñe. Dictũ vo de alijs ñ ꝑdicat niſi ordinatiõeꝫ ꝛ depẽdẽtiã eoꝝ ab ente ꝑ qd ꝑ ſe eſt. ꝛ hec ordiatio ꝛ depẽdẽtia nihil mltiplicat i eẽntia depẽdẽte ꝑꝑ h ſiue querat de ente pño ſiue de re depẽdẽte ab ente ꝑ. an ſit hec qõ nõ ponit i nũerũ. Sꝫ cũ querit aliq̃d de aliquo vt an ſol deficiat. hec q̃ſtio põit in nũerũ. q: rõ ꝛ forma rei ſubiecte. ꝛ ratio ꝛ forma rei ꝑdicate ſunt rõnes due ꝛ ſoẽ due ordiate i ſubiecto vno ſi affirmatio ſit va. vel ordiate ñ i ſubiecto vno ſi negatio ſit va: vel forte qd d eẽ ſimp° qi q̃rit eſſe ſolũ dr nõ ponere i numerũ. vbi vo queritur eẽ aliud vt an ſol ſit deficiens. q: querũtur quodãmõ duo eẽ. ſ. ꝛ defectus dr talis qd ponere in numerũ. Dicit g° Ar. ꝙ cum querim° ponentes i numerum vt vtꝝ ſol deficiat aut nõ. cũ h iquã q̃rim° vt dubitabile querim° ipꝫ. q: vt ſinẽ. ꝛ ſignũ huius eſt ꝙ inueniẽtes ꝙ deficit. quieſcim° ſup ſinẽ. nãq; habitũ ẽ geo oĩ mouẽti. ꝛ ſi in ꝑncipio hẽrem° hũc ſinẽ: nõ q̃reremᵒ vt viã ad illũ vtꝝ deficiat. ❡ Itẽ cũ ſciam° ipꝫ q: eo ꝙ hic pt ſciri ꝛ ignorari cã ei° q̃rim° ꝑpter qd. vt ſciẽtes ꝑ ſenſuꝫ ꝙ ſol deficit vel q: ẽra mouet q̃rim° ꝑꝑ qd ſol deficit. ꝛ ꝑꝑ qd ẽra mouet. De igit duẽ qõnes erecte ſũt ſup cõplexionẽ. De re aũt ſimplici qõne q̃rimus: vt ſi eſt aut nõ eſt cẽtaurus. ꝛ iſtud eẽ aut nõ eẽ cui nõ ꝯiũgit in ꝑdicato aliud eſt eẽ ſimplr. ſꝫ nõ eſt eſſe ſimplr cũ q̃ritur ſi eſt albũ aut nõ ẽ albuꝫ.

Cognoſcētes aūt qm̄ res ē: cū adhuc ignorem⁹ ipaꝫ rei qditatē ꝗrim⁹ qd eſt. vt qd ē de⁹ aut qd ē hō. Igr̄ ſā pꝫ que ⁊ quot ꝗrim⁹ ⁊ ex h̄ ꝙ ꝗttuor ſunt iueniē tes ſcim⁹. Solēt aūt dubitare d̄ qōnib⁹ ꝗrētib⁹ eē ſimplr̄. qd i eis ſupponitur ⁊ qd i eis dubitatur. cum. n. tales qōnes metaphyſice ſint. ⁊ ſubꝫ metaphyſice ſit ens ⁊ nll'a ſcia ꝗrat ſubꝫ ſuū vr̄ ꝙ eē nō ꝗratur in ta lib⁹. Et dico ꝙ oīs ſcia accipit ſuū ſubꝫ ſimplr̄ eē. vt metaphyſica ens. ⁊ geometria magnitudinē: verūtn̄ d̄ his q̄ ſūt ſb̄ ſubo n̄ accipit ſimp' qm̄ ſunt ſb̄ illo. vn̄ bn̄ ꝗrit ipꝫ ſubꝫ de ſpēb⁹ que ſunt ſub ipſo ⁊ ipēs q̄ note ſunt eē ſub ipſo qñqꝫ querunt de inferiorib⁹ ſu ſo⁹. ſicut i geometria oſtēdit de figura aliq̄ qm̄ ipſa eſt parallellogramū. ⁊ de figura aliqua qm̄ ipa ē tri/ gonus orthogon⁹. cū tam parallellogramum qꝫ trigon⁹ orthogon⁹ ſint ſpēs figure plāe. ⁊ figura plana ſit ſpēs magnitudinis. Similr̄ i metaphyſica d̄ eo ꝙ format itellectus aut imaginatio querit eſſe actuale.

a ℭ Sciās ēt aliquam ſpecieꝫ ſub lectū demſa tione quia: demoſtra ri poſſe vt ignē eſſe .4. celi. vt cō.32. dixit Auer. dmoſtrauit pbis.

ℭ Querimus aut cū ꝗramus q2. aut ſi ē ſimplr̄ vtrum ſit medium ipſius aut nō. Cum aūt cognoſcentes aut q2 eſt: aut ſi eſt: aut in parte aut ſimplr̄: tunc iterū pro pter quid querimus aut quid eſt: ⁊ tunc querimus quid ſit medium.

ℭ Cum ſit motio nāe ⁊ diſtinctio itētiōis ei⁹ i finem aliquē nō ſolū appetit ⁊ ꝗrit finis ille. ſed ēt ꝗrit via ſup̄ qꝫ ſit decurſus in finē illū. vt ſi intēdat nā facere ſanguinē pur̄ in hūano corpe necē ē ei vt ꝗrat ea ſu p q̄ decurrit ei⁹ opatio doēc pueuerit i finē illū. Sic ē i motōib⁹ aīe. Cū. n. itēdit aīa ad ꝯſequēdū aliqd q̄ ꝯſecuto qeſcat ſup illō. necē ē nō ſolū ꝗrē finē illū cōſequēdū ſꝫ ēt illō ſup qō decurrat doēc apphēderit finē appetitū. Dico ḡ ꝙ cū ꝗrat vt⁹ ſcialis aīe ꝗttuor. vt fines ſup quos qeſcat: cū eos fuerit ꝯſecuta necē ē ei vt iqſitōe illoꝝ ꝗttuor vt finitū ꝗrat ea ſr̄ q̄ ſiat iceſ ſus eius vſqꝫ in fines illos. Dico ḡ ꝙ cuꝫ ꝗrit vt fines ſi eſt ſimplr̄. at q2 eſt ponēs in nūeꝝ. ꝗrit vt illō ſup qō decurrat mediū ſi ē dbi gr̄a. Cū ꝗrit vt⁹ ſcialis vt fines ſi de⁹ ē ⁊ vtꝝ ſol deficiat ꝗrit vt illō ſup ꝙ decur rat rō in hos fines mediū ſi eſt. Et nō itelligo cū ꝗrit an ſol deficiat ꝙ ꝗrit hāc qōnem. verū mediū ſit ad hāc cōcluſionem probandā. Scit. n. qm̄ eſt medium ad ipſam: ſꝫ ꝗrit definitū medium huius ꝯclonis ſuper qō poſſit decurrere in ſciam huius ꝯclonis. vt h̄ definitum medium lunaꝫ interponi inter viſus nr̄os ⁊ ſolem: nec ſufficit ei ſi apprehendat hoc mediū ſimplr̄ eſſe ſꝫ oꝫ vt apprehendat ipm̄ eſſe in ordinatiōe ad extrema. tunc. n. pōt decurrere ſuper ipm̄ in ſciam ꝯclonis. Silr̄ cū ꝗritur an deus ſit vt finis quē appetit virt⁹ ſcialis. ꝗrit vt illō ſup qō ſiat decur ſus i hūc finē mediū ſyllogiſticū hui⁹ ꝯclonis. Querē tes ḡ duo vt fines. ſ. ſi eſt ⁊ q2 ē. nō querim⁹ vt illō ſup qō ſit decurſus in fines niſi mediū ſyllogiſticū ordinatū in eſſe debito ad extrēa. Itēꝝ finitꝭ his motib⁹ ꝯtutis ſcialis. h̄ eſt cognitis per decurſuꝫ ſup mediū ſyllogiſticū ſi ē ⁊ q2 eſt. Incipit iteꝝ moueri vt apphēdat qd eſt id de q̄ iā nouit. qm̄ ē ſimplr̄ vt apphēdat pp̄ qd eſt de q̄ iā nouit q2 ē qō eē ponit in numeruꝫ: igit ꝗrēdo hec duo vt fineꝭ nō ꝗrit ſup qō ſiat decurſus i fines iſtos niſi mediū definitū qō explicat qd ē res. Cū. n. ꝗrim⁹ qd eſt defectus nō ꝗrim⁹ vt illō ſup qō decurrat rō in cognitionē defect⁹ ſꝫ diffō expl cāꝭ qd ē defect⁹. Querit igit diffō q̄ explicat qd ē res. ſꝫ enim nō cognoſcat qd ē ſyll'us vl' ſyllogiſticū medium dico tn̄ ꝙ cognoſcit p mediū. q2 mediū h̄ vocat Ari. ꝯē illō ſup qō decurrit rō i cognitionē pu⁹ ignoti. Cū aūt ꝗrit pp̄ qd ſol deficit. ꝗrit vt illō ſup qō decurrat rō i cognitionē h⁹ ꝯclonis mediū definitū ꝙ eſt diffō defectus. q2 ꝗrit mediū qō eſt cā defectus. ⁊ idē ē cā ꝓpria qō diffō: q̄ pp̄ i ꝗrendo qd ⁊ pp̄ qd ē n̄ ꝗrit illō vt p qō pueniat in hoꝝ cognitioneꝫ. niſi mediū qō eſt diffō. igit ꝗrēdo ꝗttuor vt fines nō ꝗrunt niſi duo vt p q̄ pueniat ad fines. ſ. ſi eſt mediū ⁊ qd ē mediū. et ꝗrendo hec duo nō ꝗro niſi mediū hec igit ſūt q̄ ꝯñter explanat Ari. in h̄ caplo. ſ. ꝙ ꝗrenteꝭ ſi ē ſimplr̄: aut q2 ē. ponētes i nūeꝝ ꝗrim⁹ mediū ſi ē. Et 2ª cōcl̄o.
hec ē ſcōa ꝯ⁹. Et iteꝝ ꝗrentes qd eſt aut pp̄ quid eſt 3ª conclo.
querim⁹ mediū quid eſt. ⁊ hec eſt tertia ꝯclo. Ex his 4ª conclo.
qōnib⁹ trib⁹ ꝯclonib⁹ ſeqt hec ꝗrta ꝯclo. ſ. ꝙ i oibuꝫ ꝗrit aut ſi eſt medium. aut quid eſt medium. Ex hac 5ª cōcl̄o.
ſequit. hec qnta conclo ꝙ oīa que querunt ſunt queſtio medij. ⁊ ſꝫ hūc ordinē ponit Ari. has ꝯclones. verūtn̄ ordinem pbationū iſtaꝝ multū ꝯturbat ſermonib⁹ iplicatis. Dicit ḡ ꝙ cū querimus q2 eſt. ponētes in nūeꝝ. aut ſi eſt ſimplr̄. vt fines quos appetit virt⁹ ſcialis. querimus vt per quos ſit decurſus in hos fines. ſ. definitū mediū ordinatū ineſſe medio ad extrema. Et iterū cognoſcētes aut q2 eſt ponentes in nūerū ⁊ in parte. aut ſi eſt ſimplr̄. Itē querendo tunc pp̄ qd aut qd ē ꝗrim⁹ mediū diffinitū explicāſ qd ē.

ℭ Dico aut q2 eſt aut ſi eſt in pte ⁊ ſimplr̄. i parte quidē verū deficit luna aut augetꝛ. Si. n. eſt aliquid aut nō eſt aliqd in hmōi inquirimus: ſimpliciter autē ſi eſt aut nō eſt luna aut nox.

ℭ Poſitis his cōclonib⁹ duab⁹ exponit Ari. ſermonē quē dixit. q2 ē in pte. aut ſi ē ſimplr̄: dicēs ꝙ itelligit eē in pte eē. ſ. ponēs i nūeꝝ qō ē ꝯꝙ p adiūctū ꝯtrahit i ꝑticlaritatē vt vtꝝ lūa d̄ficit. aut augetꝛ i ſuo lūie. q2 h⁹ qō non ꝗrit eē ſimplr̄. ſꝫ eē aliqd aut nō eē aliqd vt eē deficientē aut nō deficientē. ⁊ intelligit p ſmōeꝫ ſuū ſi eſt ſimplr̄ eſſe abſqꝫ predicato adiūcto: vt ſi luna eſt aut nō eſt. aut ſi nox eſt: aut non eſt nox.

ℭ Cōtingit itaqꝫ in oibus qōnibus querere: aut ſi eſt aut quid eſt medium.

ℭ Hac expoſitiōe poſita cōcludit ꝯclonē q̄ ſeqt ex duab⁹ ꝓpoſitis ꝯclonib⁹. ſ. ꝙ in oīb⁹ qōnibus ꝗritur vt illō ſup qō eſt via in ꝯclonē ꝗſitā aut mediū d̄finitum ſi eſt: aut medium definitum explicans quid eſt.

ℭ Cauſa quidē. n. mediū eſt. In oibus autē talibus hoc ꝗritur. vt vtruꝫ deficit. vtrū ſit aliquod medium aut non.

ℭ Deinde ſubiūgit pbationē h⁹ cū ꝗrit q2 eſt aut ſi eſt ſimplr̄ ꝗrit ſi eſt mediū h⁹ pbatio talis eſt. Cum q̄ritur q2 eſt aut ſi eſt ꝗrit cā faciens ſcire. nō dico cā faciēs eē cā tn̄ faciēs ſcire: q2 ē. aut ſi ē. mediū ē ſyll'cū: ſi. n. cognoſcit. veꝝ ꝯplexū itellectiue poſtqꝫ fuerit dubiū niſi p mediū ſyll'ticū ⁊ h̄ notū eſt ex libro ꝑorū. Lꝫ aūt ſi ē nō ponat in nūeꝝ. vn̄ dicas h⁹ de⁹ eſt. ⁊ ſilr̄ h⁹ hō eſt. eſt in rōne dictis ꝯplexe. nec ſcit deum eſſe immediate niſi per ſyll'uꝫ. igit in talib⁹ qōnib⁹ q̄liꝫ eſt ſi eſt ꝗritur vtrū ſit medium definitū aut non.

ℭ Poſt hoc ſciētes q2 eſt quid igit hoc ſit querimus. Cā. n. ipſius eſt eſſe. Nō h̄ aut hoc. ſed ſubiectū ſimpliciter: aut non ſimpliciter: ſed aliquid eorum que ſunt p

ſe aūt ſcðm accidēs medium. Dico autē ſimpliciter ſubiectū vt lunaȝ aut terram aut triangulū. qd aūt eſt defectū eq̄litatē ineq̄litatē vl̄ in medio ſit aut nō ſit. In omnibus.n.his manifeſtū eſt ꝙ idem ſit querere qð quid eſt ⁊ propter quid eſt.

℄ Poſt hec ſubiūgit ꝓbatiōeȝ ſequētis ↄclonis h⁹ ſcilȝ. Querētes ꝑꝑ qd aut quid eſt q̄rim⁹ qd ſit mediū. Dicit ergo ꝙ poſtq̄ȝ ſcimus ꝑ mediū inuentum. q2 eſt ponētes in nūeꝝ aut ſimplr̄ q̄rim⁹ mediū ꝙ explicat quid eſt. q2 querim⁹ cām ipi⁹ eſſe ſimplr̄. aut ipſius eſſe nō ſimplr̄. ſed in parte. cā āt ipſius eē eſt nō h aut hoc: ſȝ ſubm ſimplr̄ eſſe. Et iteꝝ cā ipſius eē nō ſimplr̄ ſȝ aliquid eoꝝ q̄ ſunt ꝑ ſe: vt lunā eſſe deficientē: aut aliqd eoꝝ q̄ ſunt ſȝ accn̄s eſt mediū qð explicāt qd eſt. ⁊ dico ꝑ ſe notū eſt: ꝙ q̄rentes qd ē res. q̄rim⁹ ei⁹ diffōnē vt ꝑ quā ꝑuenim⁹ in diffiniti cognitionē. ℄ Iteꝝ ꝑ ſe notū eſt ꝙ querentes ꝓpter quid q̄rimus cāȝ rei: cū igit̄ idē ſit cā ⁊ diffō rei. cōcludit̄ ꝙ q̄rentes ꝑꝑ qd q̄rūt mediū qð eſt diffō. h⁹ igit̄ ↄclusionis cōpleta ꝓbatio hec eſt. q̄rēteꝫ ꝑꝑ qd ē q̄rim⁹ cāȝ ⁊ querentes cām rei querimus eius diffōnē. q2 idē ē cā rei ꝓxima ⁊ ei⁹ diffinitio. ⁊ h poſtea explanat Arꝫ. inductiōe. ℄ In medio āt hui⁹ ꝓbatiōis interſerit etpoſitionē exēplarē eiuꝫ qð dixit ſubm ſimplr̄. aut nō ſimpliciter. ſed ſm qd. Dicens ꝙ ſimplr̄ ſubm dicit lunam. aut terrā aut triangulū. ſubȝ āt ſm qd dīc vt cū predicat defectū de luna: aut eq̄litatem triū angulorꝫ duobꝫ rectis: aut inequalitateȝ eoꝝ de triāgulo aut cū dicit eſſe in medio mundi vt de terra.

℄ Hec qdeȝ igit̄ hucuſq̄ oppoſita ſūt: ipſi⁹. n. ꝙ qd eſt vtrum ſylls̄ ſit aut demōſtratio ē aut nō eſt ſicut rōnem ſuppoſui. ſylls̄.n. aliqd de aliquo demr̄at ꝑ mediū: ſȝ qð qdē ꝓprium eſt ⁊ in eo qð qd eſt ꝑdicetur. hoc aūt neceſſe eſt cōuerti. ſi.n. ipſi.c.a. proprium eſt manifeſtuȝ ē qð ⁊ ipi.b. ⁊ hoc ipſi.c. quare oīa ſunt adinuicem. at vero ⁊ ſi a. i eo qð qd eſt omni.b.b. de oī c. in eo quod quid eſt dicitur.

℄ His oñſis recapitulādo dic̄ ꝙ qōneꝫ ad hūc nūerū iā dcī hn̄t diuiſiōes per dr̄ias oppoſitas. Poſt hec āt āteq̄ explāet ꝙ idē ē cā ⁊ rei diffō. interpōit illud qð ē itroductio in ſequēs capitulū. q̄ſi diceret cū iā notū ſit quot ⁊ q̄ q̄rimus. ac ꝑ hoc quot ⁊ que iueniētes ſcim⁹. ⁊ demōſtratio ſit ſylls̄ faciēs ſcire ordine rōnabili ſubſeq̄t inueſtigatio. vtrū ſciam⁹ qð qd eſt ꝑ demōſtrationē aut ꝑ ſylls̄um aut nō. Deinde inducit māȝ ex qua pt̄ extrahi rōcinatio ꝙ nō diceꝫ ꝙ ſylls̄ oñdit ꝑ mediū aliquid de aliq̄. ſȝ diffō ē cā rei: ⁊ pdicat̄ de re ita ꝙ explicat quid eſt reꝫ. ⁊ in h inuitur ꝙ nō dic̄ aliquid de aliq̄ ſicut facit ↄ⁹ ſyllogiſtica talis aūt qð explicat quid eſt res cū ſic ꝓpriū ↄuertit̄ cū ipa re cuiuꝫ eſt diffō ⁊ ꝑꝑ hoc mediū per qð ſyllogizat̄. cōuertibile eſt cum illis. Oꝫ ſi ipi.a. accidit eē ꝓprium.c. māifeſtū eſt ex ordinatōe ſyllogiſtica ꝙ a. ē ꝓpriū ipi.b. poſito medio.c.b. ipſi.c. q̄re oīa ſūt ↄuertibilia. ⁊ cum diffō non dicatur niſi de ſuo diffinito: tūc ſi a ē diffō ipm̄ ē diffō. ⁊ a.b. q̄ȝ.c. ⁊.b. erit diffō.c. ⁊ hos ſermones non poſuit Arꝫ. niſi vt ſint materia ex qua eliciantur rationes in ſequenti capitulo.

℄ Amplius qd eſt defectus. ꝑuatio luminis a luna ob terre obiectum. ⁊ ꝑꝑ qd eſt defectus. aut ꝑꝑ quid deficit luna. ꝑꝑ defectum luminis oppoſita terra. quid ē conſonantia. rō numeroꝝ in acuto. ⁊ graui. ꝑꝑ qd conſonat acutum graui:⁹ ꝓpter id quod rationem habet numeroruȝ acutuȝ. ⁊ graue. vtrū ſit in numeris rō ipſoꝝ. accipiētes aūt. q2 eſt qd ergo eſt ratio.

℄ Hoc ḡ poſito q̄ſi ſit igreſſus ſequētiꝫ capl̄i reddit ad explanādū ꝙ ē idē i oīb⁹ qd ē. ⁊ ꝑꝑ quid ē ſic̄ quid ē lune defect⁹ ꝑuatio lumīs a luna ⁊ terre obiectu. Si q̄rat̄ ꝑꝑ. qd deficit luna: rn̄det̄ ꝑdicta diffō ꝑ cā. ꝑꝑ ꝑuationē lumīꝫ a terre obiectu. Silr̄ cū q̄rit̄ qd ē armōia rn̄det̄ diffō ꝙ armōia ē numeralis ꝓportio bn̄ cōmēſurabilis media iter magnas ⁊ ꝑuas ꝓportiōes. h totū.n. itēdit Ari. ſignificare ꝑ h nomē rō. Sicut oñdit̄ i muſica. ꝙ armōia oīꝫ eſt i multiplici. vl̄ ſuꝑ particulari ꝓportiōe. q2 nūeri hoꝝ duarū ꝓportionū ſunt bn̄ cōmenſurabileꝫ: ℄ Et eſt ēt armōia i minimis multipliciū ⁊ maxiꝫ ꝓportiōib⁹ ſuꝑ particularīū: q2 he ꝓportiōes medie ſunt iter magnas ⁊ ꝑuaꝫ ꝓportiōes ⁊ ea q̄ ſūt magnis ꝓportiōib⁹ nō cōmiſcet ſuauiter nā eo ꝙ ꝑꝑ excellētiā alteꝝ corrūpit reliquū. Ea vō q̄ nō ſunt i paruis ꝓportiōib⁹ adiuicē iteꝝ nā n̄ miſcet ſuauit̄. q2 ꝑꝑ paruā excellētiā alteꝝ ē ipotēs agere i reliquū. Querētib⁹ āt ꝓpter qd ↄſonat acutū graui. rn̄det̄ ꝑdicta diffō ꝑ cā. Ex hac itaq̄ iductiōe pȝ ꝙ in oīb⁹ idē ē cā ⁊ diffō. ꝑꝑ hoc pȝ ꝙ qð q̄ querit ꝑꝑ qd q̄rit qd eſt. ℄ Subiūgit āt exēplū in q̄ poſſum⁹ cognoſcere ꝙ qōnem ſi ē ſimplr̄ ſeq̄t qð qd eſt. vt ſi q̄rat̄ vtꝝ numeralis rō acuti ⁊ grauis ſit. ⁊ accipiatur qð ē ſimplr̄ ſequit̄ qð qd ſit rō predicta. Uel pōt h exēplū cōtinuari. vt ſit de ſuꝑiori inductiōe q̄ māifeſtat̄ ꝙ idē eſt q̄rere qd ē ⁊ ꝑꝑ quid ē: q̄ſi dr̄et ſi q̄rat̄ iteꝝ vtꝝ rō acuti ⁊ grauis reꝑiat̄ ꝑmo in numeriꝫ. ⁊ accipiat̄ per ſyllȝ. q2 ipſoꝝ rō principaliter eſt in nūeris tūc ſequit̄ qð ꝑꝑ quid h ſic: ⁊ in loco hui⁹ qð debuit dr̄e ꝑꝑ qd ē dixit verū ſit numer⁹ ratio ipſoꝝ vt oſtendat identitatē eius qð quid eſt ad propter qd ē querit quid eſt ratio ipſorum in numeris.

℄ Qð āt ſit medīj qð oſtenditur q̄ñcunq̄ medium ſenſibile eſt: querimus.n. nō ſentientes vt defectū ſi eſt aut nō. Si vero eſſemus ſuꝑ lunam nō vtiq̄ q̄rerem⁹ nec ſi ſit nec ꝓpter qd: ſȝ ſimul māifeſtum eēt vtiq̄. Ex eo enim qð ſentimus ⁊ vniuerſale nobis factum eſt ſcire. ſenſus qdem eſt qð nunc obijcitur. ⁊ māifeſtum eſt qð nunc deficit. ex his āt vtiq̄ vl̄e factum eſt.

℄ Iam igit̄ cōplete ſunt ꝓbationeꝫ duaꝝ concluſionū. ſ. ſcðe ⁊ tertie. Ex qb⁹ ſeq̄tur ꝙ oīꝫ qð ē qð mediū ⁊ ei⁹ ꝑ qð dȝ vēiri in noticiā ignoti q̄ſiti tn̄ Ari. explanat iſtā ↄclonē ſigno medīj ſenſibilis. q2 cū q̄ſituȝ hȝ mediū ſenſibile ſi nō ſentiam⁹ ipȝ q̄ſitū: nec medium ei⁹. tūc nō q̄rimus ipm̄. ſi vō ſentiam⁹ ipſuȝ ⁊ mediū eius tūc q̄rim⁹ neq̄ ſi eſt. neq̄ ꝑꝑ qd eſt. ⁊ itē manifeſtum eſt ꝙ nō q̄ſcit mot⁹ qōniꝫ niſi i hītu medīj. ē. qð diſcurrit̄ i hītu q̄ſiti. exēplū vō ꝙ ſentiētes me̅n̄ q̄rim⁹ qd ē vel ꝓpter qd ē: eſt ꝙ ſi eſſem⁹ ſupra lunaȝ ⁊ viderem⁹ terrā interpoſitā ſoli ⁊ lune. ⁊ videremus ꝑꝑ hāc interpoſitiōeȝ radioꝫ ſol̄ n̄ illuſtrare lūaȝ: tūc

nõ q̃reremꝰ an luna deficeret.nec ꝓpͤ qd:lũa deficeret qꝛ vtrũqꝫ eēt nobis mãifeſtũ.nõ tñ ſentiremꝰ õfectũ vl'ez nec cãz õfectꝰ vl'ez.ſꝫ ex occaſiõe ſēſuſ hꝰ ſinglarꝫ defectꝰ:ꝛ hꝰ ſingularis iterpõnis ſtatī intelligeremꝰ vl'em cãm oīs defectꝰ vñ ſciētes h ſinglare nõ q̃reremus cãz eo ꝙ cointelligeremꝰ ſtatī vl'em cãm. Si vero nõ cointelligeremꝰ vl'e poſt ſenſum ꝑticulariſ adhuc indigeremꝰ querere cãm vniuerſalem.

ℭ Sicut igitur diximus qõ qd eſt ſcire idē eſt ꝛ propter qd ē. Hoc aũt aut ē ſimpliciter ꝛ non eorũ q̃ inſunt alicui eſt aut q̃ inſunt vt qm̃ duo recti: aut qm̃ maius aut minus. Quod quidẽ igitur oīa que querunt medij qõ ſit manifeſtum eſt.

ℭ Hiſ dictſ recapitulat q̃ ſequūt ex ꝑmiſſis.vt ex hiſ q̃ dicta ſunt añ h exẽplũ de luna.ſeqtur ꝙ idē ē ſcire qd eſt ꝛ ꝓpͤ qd eſt.ſꝫ qd eſt ꝓprie ꝑtinet ad eē ſimplr ꝛ nõ ad eē aliqd.ꝛ ſeqtur ꝓprie qõnē q̃ querit eē ſimpr ꝓpter quid vo ꝓprie ſequiť qõnem que q̃rit eē aliqd tñ oē quid eſt dicit ꝓpter quid ꝛ econuerſo.Deide infert ꝙ ſequitur ex exemplo de luna.ſ.ꝙ omnia que q̃runt ſunt queſtio medij.

Capitulum. ii.

Qomodo aũt ꝙ quid eſt monſtreť ꝛ quis modꝰ introductionis ꝛ quid eſt diffinitio ꝛ quorũ dicamus opponētes primũ de ipſis. Principium aũt ſit futurorum eſt maxime proprium continuarum rõnum.

ℭ Hꝰ capituli cõtinuatio ſupra dicta eſt.Dicit igitur Arꝛ.quomõ qõ qd ē eliciť ex demr̃atiõe.ꝛ qs ſit modus ꝛ q̃ ſit ars iueniēdi diffõnē:ꝛ qd ſit diffõ ꝛ q̃ ſint diffinibilia vel ex qbꝰ ſit diffõ dicimꝰ opponentes ꝑmo ex hiis rebꝰ. Jn ꝑmis ergo oñdendũ eſt illud qõ

6ª conclo. oſtēſuz poſſit eē ꝑncipiũ dicendoꝝ poſt.ꝛ qõ ſit magis ꝓpriũ principiũ oībꝰ ꝯſequētibꝰ ꝛ h eſt qm̃ nõ oīs rei eſt diffõ cuius eſt demr̃atio.hoc eſt nõ omne ſcitur ꝑ diffinitionem qõ ſcitur per dmonſtratiões. Et hec eſt ſexta cõclo huius ſecundi libri: Et non intendit Ari.in hoc ſmõe dr̃e ꝙ aliqua paſſio demr̃ata nõ diffiniať:ſꝫ intendit dicere ꝙ diffinitio facit ſcire rē proprie ꝛ ſimpliciter.eandem non facit ſcire demonſtratio.qꝛ diffõ facit ſcire rem incomplexam demõſtratio vero oīs rem complexã. Huiuſ concluſionis probationem ſic aggreditur.

ℭ Dubitabit.n. vtiqꝫ aliquis vtrum ſit idem ꝛ ſm idem ſcire diffõne ꝛ demõſtratiõe aut impoſſibile. Diffinitio.n. qõ qd eſt ſcire vr̃:qõ quid eſt aũt omne vl'e eſt ꝛ ꝑdicatiuũ. Syllogiſmi qdem alii ſunt priuatiui:alii aũt non.vl'es puta qui qdẽ in ſecũda figura priuatiui oēs ſunt:in tertia vero non vl'es. Poſtea neqꝫ eorum q ſunt in prima figura oīum eſt diffõ: vt ꝙ oīs triãgulus duobus rectis equales hꝫ. Huius aũt rõ eſt qm̃ ſcire demr̃atiue eſt demonſtrationē hr̃e:q̃re ſi in talibꝰ demõſtratio eſt manifeſtũ ꝙ ipſoꝝ nõ erit diffõ.

ℭ Dubitabit aliqs vtꝝ ꝯtīgat idē:ꝛ ſcõꝫ idē diffõne ſcire ꝛ dmr̃atione.aut h ſit ipoſe.ꝛ ꝙ h ſit ipoſe. ſcꝫ idē : ſꝫ idē diffõne ſcire ꝛ demr̃atiõe oñdit.qꝛ diffõ fac̄ ſcire qd ē reſ ꝛ ſcia hec ē ꝑ modũ vl'is affirmatie: ſylli aũt ſcõe figure ſt ꝑuatiui oēſ i tertia figura ꝑticulares.ꝛ ita ꝑ illos nõ ſciť qd ē reſ.Eoꝝ aũt q̃ ſylliꝫ tur ꝑ ꝑmã figurã nõ oīuz eſt diffõ.nec facit diffõ ſcire ea.vt h ꝙ oīs triãgulꝰ hꝫ treſ ãgulos eq̃leſ duobꝰ rectis nõ fac̄ ſcire diffõ.Et huiꝰ qdē ꝓbatio ē qm̃ h ſcitur demõſtratiue.ꝛ ſcire aliqd demõſtratiue eſt hr̃e dmr̃atiõez ſciri.Vñ cũ dmr̃atio nõ ſit diffõ : nec ecõuerſo.ꝛ talia ſciant per demr̃atiõez.mãifeſtũ ꝙ ñ ſciũtur ꝑ diffõnez.Hec rõcinatio tñ nõ ꝯuincit ꝙ medium per ꝙ ſciť nõ ſit diffõ. Sed ꝯuincit qm̃ cũ dmr̃atio ꝑ ſe faciat ſcire h diffõ.ꝑ ſe non facit ſcire illõ: qꝛ diffõ non facit ſcire h niſi poſtqꝫ fuerit factum mediũ ordiatũ ad extrema.ꝛ ita hũꝰ.õ.ſe ꝯditiões q̃ ñ inſunt ei ex ꝑte ea que eſt diffõ.ſed aliunde acq̃ritaſ.

a ℭ Quamuis idaraptī ꝑmiſſe am, he ſint vl'es nõ tñ vl'is ē ſyllus: qꝛ vt ſupius dixi diuiſio ſylli ꝑ vl'e ꝛ ꝑticulare ſumatur ex nã cõcluſionis ſequentis.

ℭ Scit.n. vtiqꝫ aliquis ꝛ ſm diffinitionē non hñs demr̃onē: nihil.n. prohibetꝰ nõ ſimul habetur. Sufficit aũt fides ex inductione.nihil.n.aliquando diffinientes cognoſcemus: neqꝫ eorum que per ſe ſunt neqꝫ ſcdm accidens.

ℭ Jtē aliqs ſcit qñqꝫ ſm diffõnem nõ hñſ dmr̃ationem:ſicut accidit i ꝑncipijs ſciaꝝ:ꝙ ſcimꝰ qd ē añq̃ꝫ aliqd demr̃emꝰ qꝛ nihil ꝓhibet hr̃e diffõnem ꝛ nõ ſimul hr̃e demr̃atiõem.ꝛ ad h ſufficit fides ex iductione qꝛ nos diffiniētes aliqñ nihil adhuc cognoſcimꝰ dmr̃atiue ꝛ ſylligiſtice eoꝝ q̃ inſunt ꝑ ſe:neqꝫ eoꝝ q̃ inſũt ꝑ accñs.velut i ꝑnꝰ.geometrie diffinimꝰ lineã:ſupficiē:angulũ:ꝛ circulũ ꝛc.hmõi.Et ſcimꝰ qd eſt vnũqõqꝫ eoꝝ nullã adhuc hñtes geometricã dmr̃atõez.

ℭ Amplius ſi diffõ ſubſtantie alicuius notificatio eſt manifeſtũ ꝙ non eſt ſubſtãtie.ꝙ quidē igitur nõ eſt diffinitio oīs cuius eſt demonſtratio manifeſtũ eſt.

ℭ Jteꝝ diffõ eſt explicatio eēntie rei ꝛ faciēs cognoſcere eēntiã:ꝛ mãifeſtũ eſt ꝙ demr̃atio nõ fac̄ cognoſcere eſſentiam rei.ſꝫ fac̄ cognoſcere h de illo.Ex his igiť oībꝰ mãifeſta eſt ꝑdicta ſexta ꝯclo.ꝙ non cuiuſlibet eſt diffõ cꝰ eſt dmr̃atio.hoc eſt nõ oē ſcitur per ſe diffinitione qõ ſcitur per demonſtrationem.

ℭ Quid aũt cuius eſt diffõ : nũquid oīs demonſtratio eſt aut non: vna qdeꝫ vtiqꝫ rõ ꝛ de hoc eadē eſt: vnius.n.incõplexũ vnũ vna eſt ſcia. quare ſi ſcire demonſtratiõe eſt ſciam hr̃e:accidet quoddã ipoſe.diffinitionē.n.habens ſine demr̃atione ſciet.

ℭ Deinde querit Arꝛ.An cuiuſlibet ſit demr̃atio cꝰ eſt diffinitio aut nõ.Et ꝙ nõ ſic ꝓbať ꝑ vnã de ꝑdictiſ rõnibꝰ.Qꝛ vnius incõplexũ vnũ vna ē ſcia.ꝛ vnũ ꝑ ſe faciēſ ſcire.q̃re poſito ꝙ cuiuſlibet rei ſit demr̃atio cꝰ ē diffõ accidit ipoſſibile:qꝛ cꝰ eſt diffõ ſcimꝰ ipꝫ hñteſ diffõnez eius:q̃re cũ vniꝰ ſit vna ſcia.ſcimꝰ ipꝫ abſqꝫ demr̃atiõe.ꝛ ita qõ ſcibile ē ꝑ demr̃ationē ſciť ſine dmr̃atione.Et ita oñditur hec ſeptia ꝯ°.ꝙ nõ q̃libꝫ reſ ſciť ꝑ demr̃ationem que ſcitur per diffinitionem.

ℭ Amplius principia demonſtrationuꝫ diffinitiones ſunt:quarũ non eſſe demonſtrationes monſtratũ eſt prius.aut erunt demonſtrabilia principia.ꝛ principioꝝ

ꝑncipia

principia. ⁊ hoc in infinitũ abibit aut pri me diffinitiones erunt indemõstrabiles.
¶ Ad idẽ ẽ rõ ſupiꝰ poſita: pncipia q̃ ſ3 dmr̃ationũ ſunt diffõnes. quoꝝ pncipioꝝ nõ ſũt demr̃atiões ut demr̃atũ ẽ ꝙ in pͥ l° b. qꝛ nõ abeũt dmr̃atões i īfinitũ ſꝫ: m̃ifeſtũ ẽ ꝙ aliqd ſcit̃ diffõne q̄ ñ ſcit̃ dmr̃atõe.
¶ Sꝫ utrũ ſi nõ oīs eiuſdẽ ſꝫ alicuiꝰ eiuſ dẽ ſit diffõ ⁊ demr̃atio ſit aut īpoſſe: nõ. n. ẽ demr̃atio cuiꝰ ẽ diffõ. Diffõ qdẽ. n. ipſiꝰ qd ẽ ⁊ ſubſtãtie ẽ. Demõſtratões ãt videt̃ ſupponẽtes oẽs ⁊ accipiẽtes ꝙ qd ẽ. ⁊ ut mathẽatice qd unitas. qd ipar: ⁊ alie ſilr.
8ª pclo. ¶ Poſt h̃ q̃rit Ariꝫ. utrũ cuiuſlibet eiuſdẽ ſit demr̃atio ⁊ diffõ. aut nullius eiuſdẽ ſit diffõ ⁊ demr̃atio. Et oñdit q̄ nulliꝰ eiuſdẽ ẽ diffõ ⁊ dmr̃atio. h̃ ẽ nihil ſimplr̃ idẽ ſcit̃ diffõne. ⁊ dmr̃atiõe ⁊ hec ẽ octaua pclo. Diffõ nãqꝫ eſt explicatio ſubẽ rei. Sꝫ oẽs demr̃atiões demr̃ant aliqd ordiatũ ſub aliq̃ ⁊ nõ explicãt rei ſubaꝫ: ſꝫ accipiũt diffõnes q̃ ſũt añ dmr̃atiões: ut arithmetica qd unitas ⁊ qd ipar ⁊ alie mathematice ſilr.
¶ Ampliꝰ oīs demr̃atio aliqd de aliquo demr̃at: aut qꝛ ẽ aut nõ ẽ. In diffõne ãt nihil alteꝝ de altero p̄dicat̃. ut neqꝫ aĩal d̃ bipede: nec bipes d̃ aĩali: nec ẽt de plão figura. nõ. n. ẽ planũ figura. nec figura planũ.
¶ Itẽ oīs dmr̃atio pcludit aliqd d̃ aliq̃. i diffõne ãt ñ p̄dicat̃ alteꝝ d̃ altero: q: nec ptes diffõnis p̄dicant̃ d̃ ſe iuicẽ i ipa diffõne. neqꝫ ipa tota diffõ p̄dicat̃ de diffinito ut ſũit diffinitie ut cũ dr̃ hõ ẽ aĩal greſſibile bipes aĩal non p̄dicat̃ d̃ bipede. nec cõ. nec h̃ totuꝫ aĩal greſſibile ⁊c̃. d̃ hõie: qꝛ cũ hõis ſumit̃ diffinitie ñ itedit explicare niſi hõis ſubaꝫ ⁊ explicare ſubam hõis non eſt enũciare hõiem eſſe [illegible] ud. tamen hac eadem oratione poteſt qs uti enũciatiue cum non intendit explicare ſubam. ſed dic q̄ homo eſt homo.
¶ Ampliꝰ alteꝝ ẽ ꝙ qd ẽ. ⁊ qꝛ ẽ mõſtrare. Diffõ qdẽ igit̃ qd ẽ oñdit: dmr̃atio ãt qꝛ ſi ẽ h̃ d̃ h̃ aut ñ. alteriꝰ ãt altera dmõſtratiõ eſt niſi ſit tanq̃ ps q̃dã to[illegible]e. Hoc ãt di co qꝛ oñſuꝫ ẽ de iſoſchele q̄ hꝫ tres ãgulos duobus rectis equales. ſi oſtenſus ẽ oīs triangulus: ps. n. eſt hoc hoc ãt totũ. hec ãũt inuicẽ non ſe hñt ſic: ⁊ qꝛ eſt ⁊ qd eſt. non eſt. n. alterum alterius pars.
¶ Itẽ al: d̃ ẽ facẽ ſcire qd ẽ res ⁊ aliõ qꝛ ẽ res. ⁊ diffõ facẽ ſcire qd ẽ res. ⁊ demõſtratio facit ſcire qꝛ ẽ. Sꝫ alteriꝰ rei alteꝝ ẽ faciẽs ſcire niſi unũ ſit ſb reliq̃ ſic pars ſb toto. ẽ. g. unũ ẽ faciẽs ſcire ꝙ oīs triãgulꝰ hꝫ tres ãgulos ⁊c̃. ⁊ q̄ oīs iſocheles hꝫ tres ⁊c̃. q̄ iſocheles ẽ ps triãguli. ſꝫ qd ẽ ⁊ qꝛ eſt. nõ ſic ſe hñt adiuicẽ ſic ps ad totũ. Ex his itaqꝫ rõnibꝰ ſeqtur m̃ifeſte ꝙ nulliꝰ eiuſdem ſimpliciter eſt diffinitio ⁊ demonſtratio.
¶ Mãifeſtũ itaqꝫ ꝙ nec cꝰ diffõ hmõi oīs ſit dmõſtratio. nec cꝰ oīs ẽ dmõſtratio: hꝰ oīs ſit diffõ: q̄re oĩno eiuſdẽ nulliꝰ pꝫigit utraqꝫ hẽre. q̄re manifeſtũ itaqꝫ qđ diffõ ⁊ demõſtratio nec idẽ utiqꝫ erũt. nec alterũ i altero: ⁊ nãqꝫ ſubſtãtia ſilr ſe hẽre hic quidẽ igit̃ uſqꝫ ad hoc oppoſita ſunt.
¶ Recapitulat ãt hic Ari. duas p̄cedẽtes pclones ⁊ pcir iſtã ex q̃ hꝫ ſic correlariũ ꝙ ñ ẽ diffõ ⁊ dmr̃atio idẽ. ſꝫ h̃ poſſit hẽri ex diffõnibꝰ diffõniſ ⁊ dmr̃atiõiſ. unũ h̃ n ẽ idẽ. ſꝫ. poſitũ ẽ. ſꝫ. n. ſunt ſimplr̃ idẽ. neqꝫ ſic ſpẽs ⁊ genꝰ idẽ. qꝛ ſi eẽnt idẽ ſic ſpẽs ẽ idẽ gñi tũc ſba q̄ explicat diffõ ſilr ſe hẽret ad rẽ pplexã q̄ oñdit dmr̃atio. ¶ Poſſumꝰ ãt breuit̃ colligẽ ex p̄miſſis ſyllõ ad h̃ ꝙ nihil idẽ ſimplr̃ ſcit̃ diffõne ⁊ dmr̃atõe ppe ⁊ p ſe hoc mõ. Oẽ ſcitũ diffõne ppe ⁊ p ſe ẽ eẽntia incõplexa: nulla eſſentia incõplexa ſcit̃ ppue ⁊ p ſe p demr̃atões. qꝛ oīs demonſtratio ppue ⁊ per ſe facẽ ſcire pplexũ: ⁊ ſolũ pplexũ. nullũ igitur ſcitum per diffõnẽ ppe ⁊ per ſe ſcit̃ ppe ⁊ per ſe per demõſtrationes.
Ipſiꝰ ãt ꝙ qd ẽ utrũ ſyllõ ſit: aut dmõſtratio: aut nõ ẽ ſicut nũc rõ ſuppoſuit ſyllõs: qdẽ. n. aliqd de aliquo mõſtrat p mediũ. ſꝫ ꝙ qd ẽ ppriũ quidẽ ⁊ i eo ꝙ quid ẽ p̄dicatur. Hec ãt neceſſe ẽ pũerti. ſi. n. ipſi. c. a p priũ ẽ: manifeſtũ eſt qđ ⁊ ipſius. b. ⁊ hoc ipſiꝰ. c. q̄re oīa ſunt iuicẽ. at vero ⁊ ſi. a. i eo ꝙ qd ẽ ineſt oī. b. ⁊ uľr. b. d̃ oī. c. i eo ꝙ qd ẽ dicit̃. Neceſſe ẽ ⁊. a. i eo ꝙ qd ẽ d̃. c. dici.
¶ Cõtigit ſyllogiſare ⁊ demr̃ace id qđ ẽ diffõ d̃ diffinito. Poſſumꝰ. n. dmr̃are: q̄ ira ẽ acceñſio ſãguinis circa cor: ⁊ ꝙ aĩa ẽ nũerꝰ ſeipꝫ mouẽs. ⁊ cetera talia. uerũtñ demr̃atões qbꝰ tales pclones demr̃ant ñ faciũt nos ppe ſcire niſi q̄ h̃ ẽ hoc. ⁊ nõ faciũt nos ſcire q̄ h̃ ẽ explicatio ſubẽ hꝰ: uel q̄ hoc dicit qd eſt hoc. Et ut ad unũ dicã demr̃atio q̃ pcludit diffõnes de diffinito nõ facit nos cognoſcẽ oõne ꝫ diffinitiuam ſm ꝙ ipſa eſt diffinitiua explicans quid eſt res ſꝫ facit nos cognoſcẽ ſolũ ipaꝫ oõnẽ diffinitiuã i inq̃tũ ipſa eſt p̄dicatiua dicẽs q̄ hoc eſt hoc. Hoc ẽ igit̃ ꝙ pñr pbat Ari. ſ. ꝙ demr̃atio uľ ſyllõ nõ facit ſcire diffõnẽ de diffinito per modũ q̃ ẽ oõ diffinitiua explicãs qd ẽ res uľ qd ẽ eẽ rei. Et h̃ ẽ pꝰ. 9ª. Et ibi pñt 9ª pclo.
Ari. tales ſmões. b. ẽ. a. i eo ꝙ qd ẽ itedit dicẽ q̄ b. ẽ a. ñ per uiã p̄dicatiõis ſꝫ per uiã q̃ explicat ſolũ qd ẽ. b. Hec oñdit ſic per ipõle. Accipiat̃. n. q̄ c. ẽ. a. i eo ꝙ qd ẽ. ⁊ q̄ dmr̃abit̃ ſic ꝙ. c. ẽ. a. i eo ꝙ qd ẽ. Si igit̃ accipiat̃. b. mediũ per ꝙ demr̃et. oꝫ duplicare hanc determinatiõeꝫ ꝙ qd ẽ ut pũgat̃ cũ. b. i minori ppõne ⁊ cũ. a. i maiori. hoc mõ. c. ẽ. b. i eo ꝙ qd ẽ. ⁊. b. ẽ. a. i eo ꝙ qd ẽ. ẽ. c. ẽ. a. i eo ꝙ qd ẽ. qꝛ diffinitio diffinitiõis eſt neceſſario diffõ diffiniti: uerũtñ ſic nõ demonſtratur ꝙ qd eſt. qꝛ petit̃ pncipium. petit. n. ꝙ quid eſt prius q̄ pcludat. unũ manifeſtũ eſt ꝙ ſyllõs talis non facit nos uenire p̄mo in cognitionem oõnis diffinitiue ſm ipſa eſt diffinitiua. explicãs qd eſt res. qꝛ añ concluſionẽ ſyllogiſmi talis neceſſe eſt p̄accipi oõnem diffinitiuã per modũ quo ẽ diffinitiuaꝰ unũ q̄rẽda ẽ ars alia a ſyllõ ⁊ demonſtratione: per quam accipiatur p̄: ⁊ ſimplr̃ oõ explicãs qd eſt res ſm ꝙ hmõi.
¶ Si vero nõ aliqs ſic accipiet duplicãs ſ ñ neceſſe erit. a. de. c. p̄dicari i eo ꝙ quid ẽ. ſi. a. quidẽ d̃. b. i eo ꝙ qd ẽ: ipꝫ ãt qđ quid ẽ utraqꝫ h̃ hẽbit: erit ⁊. b. de. c. ꝙ quid ẽ. ſi igit̃ ꝙ quid ẽ: ⁊ ꝙ quid erat eſſe utraqꝫ hñt in medio erit prius qđ quid erat eſſe. Omninoqꝫ ſi eſt mõſtrare quid eſt hõ: ſit

Diffinitio diffinitiõis ẽ neceſſario diffiniti diffinitio

b ¶ Et ſic h̃ l loco clare pꝫ q̃uo ſic ñ demonſtrat̃ qđ qd eſt. ſꝫ petit̃ principium.

c.hō.a. vero qd quid eſt ſiue aīal bipes ſiue aliud qd. ſi ergo ſyllogizabit̃ neceſſe a. de. b. oī predicari. Huius aūt erit alia media rō. q̄re ⁊ h erit ꝙ qd ē hō aſſumit igit̃. qd opȝ monſtrare: etenim. b. eſt qd eſt hō Opȝ autem in duabus propoſitionibus primis ⁊ immediatis conſiderare.

¶ Si vō non duplicet̃ pdicto mō hec determinatiō qd qd ē nō ſeq̄t̃ ꝙ. c. ē a. in eo qd qd ē. vbi. g. Si dicat̃ ſimplr̃ q̄m. c. ē. b. ⁊ q̄m. b. ē. a. nō amplius ſeq̄t̃ niſi ꝙ. c. ē. a. ſȝ nō. b. q̄ȝ. a. ſint diffōnes ei⁹ qd ē. c. Silr̃ ſi dicat̃ q̄m. c. eſt. b. ⁊. b. eſt. a. in eo qd qd eſt. nō ſeq̄t̃ ꝙ. c. ſit. a. in eo qd qd eſt. Manifeſta eſt enim inſtantia in terminis. Silr̃ ſi ponatur determinatio ad. b. ⁊ nō ē. a. nō ſequit̃ q̄m. c. ē. a. in eo qd qd ē igit̃ aut nō cōſequetur neceſſario qd qd eſt: aut petit̃ pncipiū. Ordo aūt verbo⁊ Ar. eſt talis. Cōtigit. a. dici de. c. in eo qd qd eſt ſȝ ſi aliqs accipit hoc p rōnē nō duplicās hāc determinationem ꝙ qd ē i maiori ⁊ in minori nō neceſſe erit. a. i eo ꝙ qd ē. pdicari de. c. Neqȝ ēt ſi. b. mediū accipiat̃. i eo ꝙ qd ē. ⁊ nō accipiat̃. a. ſilr̃ in maiori non neceſſario ſequet̃. a. i eo ꝙ qd ē de. c. Sed opȝ ꝙ vtraqȝ ppōnū habeat hāc determinationē ꝙ qd ē pp h opȝ vt h. dicat̃ de. c. i eo ꝙ qd ē. igit̃ cū vtraqȝ ppoſitionū hēat ꝙ quid ē: prius acceptū ē cū medio termīo ꝙ quid ē i miori ppōne q̄ȝ ↄcludat. vbi gr̄a: ſi ↄtigit demr̄are quid ē hō ſit c. hō. a. vō ſit diffinitio hoīs ſicut aīal bipes ſiue aliqua alia ei⁹ diffinitio ſūpta ſm ꝙ ipa eſt diffinitio. Si igi ſyllogizat̃. a. i eo ꝙ quid ē de. c. neceſſe eſt pri⁹. a. predicari de. b. medio ⁊ erit. b. alia diffinitio minoris extremitatis. Et hoc manifeſtius eſt. ſ. ꝙ opȝ medium eſſe diffinitionem minoris ſumpto vnico medio ⁊ duab⁹ ppoſitionibus proximis concluſioni: ⁊ immediatis ⁊ maxime manifeſta erit intentio noſtra hoc modo.

¶ Vtrīqȝ enim manifeſtū ē ꝙ oꝫ ſic p ↄuerſionē dmr̄antes qd ē aīa: aut qd ē hō aut aliud qdcūqȝ eo⁊ q̄ ſit: qd ex pncipio ē petūt vt ſi aliqs diffiniret aīaȝ eādē eidē eſſe cāȝ viuēdi. h aūt numeꝝ ipſum ſeipȝ mouētē. neceſſe eſt. n. petere aīam ꝙ numeꝝ eē ipȝ ſeipm mouentē ſic: vt idem ens. Nō. n. ſi ↄſequit̃. a. ⁊ b. c. erit. c. a. ꝙ quid erat eē. ſȝ veꝝ erat dicere ꝙ erit ſolū. Neqȝ ſi eſt. a. ꝙ qd eſt: ⁊ de. b. pdicat̃ oī. ſ. cut aīalis eē pdicat̃ de hoīs eſſe. ſicut ⁊ oēm hoieȝ aīal eē: ſed nō ſic ſicut qd eſt vnū eſſe. Siquidem igit̃ nō ſic accipiat nō ſyllogizabit̃ ꝙ. a. ſit ipſi. c. p ꝙ qd erat. Si vō ſic accipiat pri⁹ erit accipiens qd ipſi. c. eſt qd quid erat eſſe ipſum. b. Quare nihil demonſtratū eſt qd. n. erat in principio accepit.

¶ Nos demr̄antes p ↄuerſionē h ē p terminos ↄuertibiles: ⁊ p mediū ꝙ ē diffinitio qd ē aīal. vel qd eſt homo. aut qd ē aliqd aliud de nūo entiū: repetem⁹ qd quid ē ex pn⁹ ⁊ non ſyllogizabim⁹ qd quid ē. vt ſi aliquis diffinit aīaȝ ipaȝ eē ſibi ipi cāȝ viuēdi. ⁊ iterū diffiniat rem q̄ ſibi ipſi eadē ē cā viuēdi. eē nūeꝝ mouētē ſe ipm: neceſſe ē petere pncipiū ſi ↄcludat aīaȝ eē

numeꝝ ſe ipȝ mouētē: i eo qd quid ē. h eſt ſcḋ diffinitionē ⁊ idē aīe ſimplr̃. Non. n. ſequit̃ ꝙ ſi. a. ſit i. b. ⁊. b i. c. ꝙ. a. ſit i. c. in eo qd quid ē ſȝ ſequit̃ ſolū qd. c. ſit. a.

¶ Neqȝ etiā ſi. a. ſit diffinitio. ⁊ pdicet̃ de. b. omni ſi ſequit̃ qd. c. ſit. a. i eo qd quid eſt. ſicut diffinitio aīalis pdicat̃ de diffinitione hoīs queadmodū aīal d hoīe ſȝ non ſic vt dicāt eē vnū rei vni⁹ vtpote hoīs. Siquidē igit̃ non accipiat̃ per duplicationē hui⁹ determinationis qd quid ē i maiori ⁊ miori ꝙ. a. ſit. i. c. ꝙ qd erat eē n̄ ↄcludit̃ neccio. Si vō accipiat̃ p talē duplicationē. tūc prius ē accipiēs qd i. c. ē. b. qd quid erat eſſe: quare non eſt demonſtratio: ſed petitio pncipij.

¶ At vō neqȝ p diuiſionē via eſt ſyllogizare: ſicut i reſolōne circa figuras dictū ē: neq̄ q̄ȝ. n. neceſſe eſt rē illā eſſe cū hec ſint. Sed ſicut neqȝ iducēs demr̄at. Nō. n. oꝫ ↄclōnē iterrogare nec i ↄcedendo eſſe. ſȝ neceſſe eſt eſſe cū ſint illa: ⁊ ſi nō dicat rn̄dens. At vtrū hō aīal eſt aut inaīatuȝ poſtea accipit aīal: nā ſyllogizatū eſt. iteȝ oē aīal aut greſſibile eſt aut aquaticū accepit greſſibile ⁊ hoīem totū aīal greſſibile: nō neceſſe ē ex dictis. ſed accipit ⁊ h. Differt aūt nihil in multis aut in paucis ſic dicere. idem. n. eſt. Non ſyllogiſticus qdem igit̃ vſus fit ſic pcedentib⁹ ⁊ de cōuenientib⁹ ſyllogizari. Quid. n. phibet hoc veꝝ quidem omne eſſe de hoīem. Non tñ qd qd eſt: neqȝ qd quid erat eſſe oſtendens.

¶ Q: diuiſio via ē i diffinitionē īueniēdā vt in arte diffiniēdi patebit. poſſet credi qd p diuiſionē neccio īfert diffō de diffinito ſȝ ꝙ diffō. pp h ↄtr̄ oñdit Ar. qd p diuiſionē nō ſyllogizat̃ vel demr̄at diffinitio d diffinito inqſitū explicās quid eſt diffinitū. Et hec eſt 3o. ↄcluſio. Dicit igit̃ ꝙ neqȝ p diuiſiōes eſt via ad ſyllogizandū qd quid eſt ſicut dictū eſt in priorib⁹ analeticis ꝙ diuiſio non ſyllogizat: q: qd accipit̃ p diuiſionē nō neceſſe ē eē ppter aliq̄ pmiſſa in ipſa diuiſione: ⁊ ita non ſyllogizat. Sicut neqȝ demōſtrat qui inducit: ſic nec ſyllogizat aut dmōſtrat qui diuidit: neuter. n. cām affert. Et dico ꝙ diuidens non demōſtrat aut ſyllogizat. q: ſi aliteꝝ faceret non oporteret in fine dubitare de ↄclōne ⁊ iterrogare illā: neqȝ oporteret accipi p ↄceſſionē ſolā ipſius. ſed neceſſe eēt ↄclōnē eē pp pmiſſa ſiue rn̄dēs ↄcederet ipaȝ ſiue non. Exēplū aūt ꝙ diuidens non ſyllogizat. ſed ſolū petit ⁊ accipit pncipiū abſqȝ neceſſitate: ē velut ſi dicatur hō ē aīal aut non aīal: poſtea accipit q̄m aīal nō ſyllogizādo. h. Iteꝝ oē aīal aut ē greſſibile aut aq̄ticū. deīde accipit q̄m homo eſt greſſibilis. ⁊ deinde ↄiūgit hoc totū q̄m hō ē aīal greſſibile: ⁊ h non accidit ex neceſſitate. lȝ veꝝ ſit: ſed acceptū ē abſqȝ ↄſecutione neceſſaria. ⁊ ſufficit hec ſpeculatio exēplaris. i hīs paucis terminis q: eadē ē rō in paucis ⁊ in multis. Manifeſtū eſt itaqȝ ꝙ ſic pcedētib⁹ p diuiſionē nō ineſt vſus ſyllogiſticus. lȝ eadem q̄ accepta ſunt p diuiſionē poſſint ſyllogizari ⁊ ſint de numero eo⁊ q̄ ↄueniūt ſyllogizari. ⁊ lȝ h totum aīal greſſibile ſit veꝝ d hoīe nō diuiſione aut ſyllo oñditur de homīe qd quid ē vl' qd qd erat eē. Et nota hic qd Ari. q̄nqȝ ſumit hāc appellatiōem qd quid eſt p omni diffinitione gñaliter. q̄nqȝ p diffinitione

3. ↄcluſio

Qd quid ē q̄nqȝ ſumit p oī diffinitione gñalit q̄nqȝ p diffi.

mali.ſ3 φ qd erat eē p diſ ſi° formali.τ de h in fine h° capituli.

finitione mali τ qd̄ quid erat eſſe pro diffinitione for mali:τ rō huius exponetur in ſequentibus.

¶ Amplius quid prohibet aut appone re aliquid aut auferre aut ſupgredi ſub/ ſtantias. hec quidem igit̄ pretermittunt̄.

¶ Itē nihil ꝓhibet p talē diuiſionē accipe ſupflua i diffōne vt ſi dicat̄ aial p dr̄ias ſbales τ accn̄tales aut auferre diffōni neceſſaria vt ſi dicat̄ aial p dr̄ias ñ ꝓrias. aut acciperent̄ res trāſcēdentes q̄ nō ↄueniūt in rei diffōne ſed relinq̄nde ſūt. vt ſi quis ſic incipi at diuidere. vt q̄m hō eſt ens aut nō ens τ poſtea acci piat q̄m ens. Uel hoc qd̄ dicit: Aut excelle ſubas τc̄. pt alr̄ expōi vt ſit ſenſus nihil ꝓhibet acceptū p diui ſionem eſſe maioris ambitus in predicandoq3 q3 in diffiniendo: τ ita p diuiſiōez ñ ꝑuenit̄ ad diffōnem.

¶ Et ſic h non erit p ſe hō ē ens c° opp^m tenco: q2 qd̄ ñ ē: ad vlem rei q/ ditatem ꝑti net vt in ꝑn cipio h° ſcōi dicū .tū q2 ñ ē ſimplr: de monſtrat vt ps infra cir ca ↄclonē.i3

¶ Cōtingit at ſoluere in accipiendo i eo qd̄ qd eſt oia: τ qd̄ ē ↄñr diuiſionē facere q̄ſitū pri° τ nihil relinq̄re. h aūt neceſſariū eſt. Indiuiduū.n.o3 eſſe. Sed ſyllſ tñ nō ineſt: ſ3 ſi alio mō cognoſcere facit: τ hoc quidē nō eſt incōueniens: neq3.n. qui in/ ducit fortaſſe demōſtrat: ſ3 tñ manifeſtat aliquid Syllm̄ aūt nō dicit ex diuiſiōe di cens diffōnem. ſicut.n. in ↄclonibus que ſine medijs ſunt. Si aliquis dicat q̄m exi/ ſtentib° his neceſſe eſt h eſſe: ↄtingit iter/ rogare pp qd ſit: τ in diuiſis termis quid eſt hō: aial mortale bipes hn̄s pedes ſine pennis pp quid ſm vnāquāq3 appōnez. Dicit.n. τ mōſtrabit diuiſiōem ſicut opi nat̄ qd̄ oē aial aut mōtale aut imortale ſit hmōi āt ois rō ñ ē diffō: q3uis dnr̄auerit diuiſione: ſed diffinitio vtiq3 non ſylls ē.

¶ Sz iſta triplr oppō ſoluit̄ ſi oia accepta p diuiſio nē ꝑdicēt de diffiniēdo in quiditate ipſius h ē ſi pri mo accipiat̄ gen° diffiniēdi poſtea diuidat̄ p dr̄ias ſb ſtātiales ſolū. q̄z alt̄a ſp igredit̄ qditatē diffiniēdi. τ ita. ñ appōat̄ accn̄tale ſupfluū: τ ſi diuiſio ñ iterrupte fiat. ſ3 p dr̄ias ordie ↄtīuo ↄñtes: τ ita nō erit ablatū aliqd occaſiōe diuiſiōis iterrupte. Et o3 itez nllā di uiſiōez aut drīā relinq̄re dōec veiat ad ↄuertibile cū diffiniēdo. τ ita ñ erit totū acceptū excedēs ſ3 acceptū ſic p diuiſiōez neceſſiū ē eē diffōnē. q2 diffō idiuiſa ē ſ3 ꝑdicatiōez τ ſ3 eēntiā a ſpē diffinita. ſ3 l3 hac via ꝑueni at i illō φ ē diffō. tñ ſylls ñ ē adhuc ſ3 ꝑdicatiuā viā ſ3 lcōueniēs ē dr̄e diffōnē p ꝑdictā viā diuiſiōis ſyllo giʒari: q2 ſic iducēs nō demr̄at cū tñ oñdit aliqd de mrabile. ſic p ſyll3 nō dīc q accipit diffōnē ex diuiſio ne. q2 ſic accidit in ↄclonib° q̄ inferūtur abſq3 expſſa neccītate in ſermone: ſicut ē i ſyllis certatis. Si dicat oppōnēs q̄m necē ē ↄclonē eē ꝑmiſſis exītib°. Pōt riden3 iterrogare rōnabilr̄ pp qd necīo ſeqtur ↄclo cū nō ſit necīitas ei° ↄſecutionis expſſa in ſmōe. Sic cōtingit in diffinitionibus ſumptis p diuiſionē qd̄: pōt rōnabiliter q̄ri pp quid ſcōm vn̄ iquāq3 ꝑticulā diffōnis. vt ſi accipiat̄ p diuiſiōez φ hō ē aial morta le bipes ſine pēnis pt rōnabilr̄ q̄ri: q̄re hō ſit morta lis. τ ſic de ceteris ꝑticulis. cū nō ſint niſi petita ſolū h hoīe τ nō accepta vrtute ſylls q2 l3 opʒt ſe demon ſtrare diuiſionē eo φ diuiſio tota eſt neceſſaria d aliq ſc̄ de quolibet eſt neceſſariū φ ipſ3 ſit mortale vel im

mortale nō tñ neceſſario īfert ipſaz diffōnē: q2 tota h rō h ē tota hec diuiſio. hō aut ē mortal' aut imortal' nō ē diffō. ſ3 ps h° altera venit i diffōnē q̄ nō ↄſequit̄ ex diuiſiōe necīo. ſ3 accepta ē ſolū q̄re q3uis diuiſio ne ↄſeqtur h vl illud necīo ſub disiūctione. cū diffō ſit acceptiōe ſola. Et ñ ē ſylls accept° p viā diuiſiōis ad diffōnē. Uerba h Ari. ſupꝑdicta. φ ē ↄñr diuiſioni facē q̄ſitū ꝑus τc̄. obſcura ſūt ſ3 ſic erūt māifeſta. Cū icipit diuidē3 accipe diffōnē p viā diuiſiōi3 diuidit ꝑ ſic hō ē aial aut ñ aial. ¶ Deide q̄rit vtz. τ accipit p ↄceſſionē ſolā q̄m ē aial: deide cū diuidit aial p diffe rētias ſuas ꝓrias τ ñ p differētias lōginq̄s. tūc facit aial qd̄ ē q̄ſitū ꝑus τ acceptū ē ↄñr diuiſioni. q2 iter ipſ3 τ diuiſionē nihil ē mediū eiuſdē gn̄is. Et ↄñr ſūt q̄z nihil ē mediū eiuſdē gn̄is. Si vo fiēt diuiſio aialis p lōginq̄s dr̄ias ei° τ ñ p ꝓrias. tūc ñ eēt aial ↄñr di uiſiōi ſue. q2 eēt iter ipſ3. τ ſuā diuiſionē alia diuiſio ꝑ or. ¶ Itē φ dīc (neq3 iducē3 dmr̄at τc̄. Forte voluit itelligē φ ſic diuiſione non demr̄at quod quid eſt. ſic neq3 inducens demonſtrat quod quid eſt.

¶ Sed vtrū ſit demr̄are qd̄ quid eſt ſm ſubſtātiā ex ſuppōne accipientez qd̄ quid erat eſſe. qd̄ eſt ex his q̄ ſunt i eo qd̄ quid eſt ꝓpriis. hec aūt in eo qd̄ quid eſt ſola τ ꝓprium omne. hoc.n. eſſe eſt illi.

¶ Sic vi diuiſione poſſe demr̄ari φ qd eſt ſic videt̄ vel ēt magi poſſe demr̄ari φ qd eſt p methodū diffi nitiū. i. ñ tñ vez eſt φ per eam demret̄ oīo diffinitia ſ3 φ ipſa ē diffinitiua explicās diffiniti. Hec igit̄ iten dit Ari. ↄñr demr̄are: φ methodº diffinitia ñ dmr̄at oīonē diffinitiuā p modū q̄ ē oīo diffinitia explicā3 ſubaz diffiniti. Et h ē. n° ↄ°. Et hāc oñdit Ari. ponē3 rōnes ſupeas a methodo diffinitia qb° maxie vi poſ ſe demr̄ari qd̄ quid ē τ explanat φ nec illis rationi b° explanat̄ qd̄ qd eſt. τ ita ſimplr̄ p methodū diffini tiuā ñ demr̄at̄ φ quid ē. Methodº āt diffinitia ↄclu dit oīones tales aial rōnale mortale ē diffō hoi3. τ h ē ↄ° ꝓpoſita ex ſcōis itētionib° τ ñ ē h oīo oīo diffini/ tia ſolū explicās quid ē hō: ſ3 ē oīo ꝑdicatia h° ſcōe itētionis diffō de hac diffinitione aial rōnale morta le. Sz ſi methodº diffinitia dmr̄aret q̄m homo ē aial rationale mortale. ſ3 φ h oīo diffinitie accipit̄ ſolu3 explicās qd ē hō. tūc methodº diffinitiua demr̄aret φ qd ē. τ nō egerem° alia arte ad iueniēdū diffōnes. τ ſumēdū qd̄ ē res. Querit itaq3 Ar. i ꝑmij vtz ↄtigat demr̄are φ qd ē. ſ3 ſubaz h ē diffinitionē ſ3 φ expli cat ſolū ſubaz diffiniti accipiēdo diffinitionē diffini tionis hoc modo. diffinitio ſiue qd̄ qd erat eē ē com poſita ex his ꝓprijs q̄ itrāt i qditatē τ ē ↄuertibile. h aūt demr̄atio ꝓprijs q̄ itrāt i qditatē hoīs q̄ collecta ſunt conuertibile cum homine ſunt in eo quod quid eſt in hoīe. vt ver. gra. aial rōnale mortale eſt ex his ꝓprijs q̄ ſunt in hoīe in eo qd̄ quid eſt. τ hoc totū eſt ↄuertibile cū hoīe. q̄ aial rōnale mortale ē i hoīe i eo φ qd erat eſſe. τ vt diffō. q2 h ē eē τ diffinitio diffōni ſ. eſſe ↄuertibile. Et ex his ꝓprijs q̄ ſunt i eo φ qd ē. xl.xcta.

¶ Aut itez accepit qd̄ quid erat eſſe. τ in hoc neceſſe enim eſt p mediū monſtrare.

¶ Sed ſm vitatē itez ēt in hoc modo arguēdi acce ptum eſt ꝑncipiū τ petitum qd̄ quid erat eſſe. q2 ex tali ratiocinatione ſumpta ex methodo diffinitiua bn̄ ſeqtur qd̄ animal rationale mortale ſit diffinitio hoīs: ſed non ſequit̄ directe ex illa ratiocīatione qd̄ hō ē aial rōnale mortale. ſ3 qd̄ h oīo ē ſupta diffinitiōe

ſolū ⁊ hec debuit oñdi. vñ ſi hec accipit̃ ex p̄dicta ra
tiociatiōe cū n̄ ſeq̄tur ex ea acceptū ē ſolū ⁊ n̄ dēmſa
tū. Preterea p̄dcā rōcinatio arguit accipiēdo diffini
tiōez diffōnis: ⁊ ita petit diffinitionē qḋ qd ē eē. āñq̄ʒ
oñdat qḋ qd ē eē. ⁊ ita tal' rōciatio n̄ ē vł̃r via ad inue
niēdū qḋ qd ē. ꝙ ḋt dic̄. Nec̄e eſt. n. p medīu mōſtra
re eē. Sic eſt itelligēdū: dixit ꝙ i p̄dcā rōcinatiōe eſt
p̄n̄ ⁊ n̄ dēmſatū qḋ itenditur: q2 dēmſatio eſt p me
diū ordinatū ad id qḋ dēmſat. ſʒ i p̄dicta ratio. ina
tione n̄ eſt mediū ordinatū ad diffōnē ⁊ ad diffinitū
ſuū: ſed eſt medium ordinatum ad probandum hūc
ſcḋaʒ intentionēʒ diffinitio de diffinitione ꝑpoſita.

¶ Amplꝰ ſicut nec i ſyllo accipit̃ quid ē
ſyllogizare. ſp. n. aut tota aut pš ē ꝑpō ex
quibꝰ ē ſyllō. ſic nec ꝙ qd erat eē oʒ ieſſe
ſyllo. Sʒ ſeorſū h̄ appoſitis eē. Et ad dubi
tātē ſi ſyllogizatū ē aut nō obuiare: qm̄ h̄
erat ſyllō: ⁊ adhuc neq̄ʒ qḋ quid erat eſſe
ſyllogizatū ē: qm̄ vtiq̄ʒ h̄ poſitū erat no
bis ꝙ quid erat eē. q̄re nec̄e eſt hūc eo ꝙ
qd ē ſyllō. aut ꝙ qd erat ſyllogizare aliqd.

¶ Aliā rōnē affert Ar. ꝙ n̄ oñdit qḋ qd ē p diffōnē
diffōnis p̄dcō mō. Et rō eiꝰ ē tal'. Cū itēdimꝰ ſyllogi
zare aliqd n̄ ordiamꝰ i illo ſyllo diffōnē ſylli. nec dici
mꝰ qd ſit ſyllogizar̃. q2 ſyllō n̄ hʒ i ſe niſi duas ꝑpōeſ
ex qbꝰ ē ſyllōꝰ. q̄r alia ē vt totū ⁊ reliq̄ ē vt pš i qbꝰ n̄
accipit diffō ſylli. ſic ēt i ſyllo dēmſante qḋ qd ē n̄ oʒ
ſumi diffōnē diffōnis. ſʒ diffō ſylli ⁊ diffinitio diffi
nitiōis eē ꝓcreatū ſylli ſūt verū m̄ cū ſyllogizata ē aliq̄
ꝯclō. ſi dubitet aliqs de ſyllo illo an ſit ſyllus vł ꝯdi
cat qm̄ n̄ ē ſyllō: ad dubitātē ſic vł ꝯdicētē vtēdū eſt
diffōne ſylli: vt oñdat de ꝑpoſita argumētatiōe qm̄
ē ſyllō. Silr̃ cū aſſūpta ē p artē diffiniēdi vł p ſyllm̄
aut p dēmſatiōeʒ ſi poſe eēt. oīo diffinitia ieq̃ʒ ū hmōi
ad dubitātē de oīone ꝑpoſita an ſit diffō. vł ad ꝯdi
centē qm̄ n̄ ē diffinitio vtendū eſt ſupradicto modo
diffinitione diffinitionis ⁊ rōcinatione ſūpta a me
thodo diffinitiua ⁊ h̄ eſt qḋ dic̄. Sʒ oʒ diffinitionem
ſylli. ⁊ diffōneʒ diffōnis eē ſeorſū ab acceptis i ſyllo
gizādo ⁊ diffiniendo: ⁊ ad dubitātē ſi ſyllogizatū eſt
an n̄ eſt ꝯdicere p hoc qm̄ ſyllō erat hoc. oñſa diffō
ne ſylli. ⁊ ſilr̃ ad illū q ꝯdic̄ qm̄ nō ſyllogizatū eſt qḋ
qd erat eē. vel debito modo acceptum: obuiādūʒ eſt
oñdendo qm̄ oīo ꝑpoſita eſt diffinito p diffinitionē
diffinitionis poſitā. Ex h̄ manifeſtum eſt ꝙ ſine diffi
nitiōe ſylli ē ſyllogizare aliqd. ⁊ ſine diffōne diffōnis
ē venire in oratiōneʒ diffinitiuā ſm̄ ꝙ huiuſmodi.

d ¶ Et ſic ꝯcluſio non ē pars ſylli cuius oppoſitum multi concedunt.

¶ Et ſi ex ꝯditiōe dēmōſtret vt ſi malo in
eſt diuiſibile eē: in ꝯrio āt ꝯrīj eſſe in qui
bus eſt quid cōtrariū: bonū aūt malo cō
trarium eſt. ⁊ indiuiſibile diuiſibili eſt ita
q̄ʒ boni eſſe qḋ idiuiſibili eſſe. etenim hoc
accipiens qḋ quid erat eſſe demonſtrat.

Hic Auerois vult qḋ phs hic oñdat non eſſe poſſibile inuenire diffinitionē per ſyllos cōditionales.

¶ Itē ſi aliqs dēmſaret p rōcinatiōneʒ ſūptā ex me
thodo diffinitiua vt p locū a ꝯrīj ſūptū ab illa metho
do q2 oīo ꝑpoſita ē diffō ꝑpoſiti eo ꝙ ꝯrīū ē diffō ꝯ
rīj. Erit iterū accipiēs ſolū qḋ qd erat eē. q2 tali rōci
natiōe nō venit in oīonem diffinitiuam ſm̄ hmōi: Sʒ
ſi eam vult accipe petit eam. ſicut ſupra dictū eſt. Et
hec via vno modo pt̄ eſſe via ad veniendū in diffini
tione ſimplr̃. eo ꝙ accipit diffinitionem ꝯrīj aūtq̄ʒ cō
cludat. qm̄ ꝑpoſita oīo ē diffinitio ꝑpoſita: ⁊ ita ſꝫ

accipit qḋ itēdit itelligere. Sʒ ad dēmſandū aliqd
opʒ accipere rem alterā a re dēmſanda p q̄ʒ dēmſat̃
ſic ad dēmſandū qḋ qd erat eē. oʒ accipe alteꝝ ab eo
qḋ quid erat eē. q2 i dēmſationibꝰ oībꝰ h̄ ē. Accipit̃. n.
maior extremitas de medio altero a ſe p qḋ dēmſat̃
ſed non ipſum ſeipſum demonſtrat.

¶ Accipe āt ad dēmōſtrādū qḋ quid erat
eē alteꝝ quid ſit. Etenim in demōſtratio
nibus: qm̄ eſt hoc d̄ hoc: ſʒ nō ipſuʒ neq̄ʒ
cuius eadeʒ eſt ratio ⁊ conuertitur.

¶ Et iteꝝ i nulla dēmſatiōe aut via ſciētifica ſumit̃
aliqd p medio. ⁊ rōne alicuiꝰ ſi id cꝰ poſita eſt rō pōt
eq̄liter ꝯuertiˀ. vt ipʒ ſit mediū ⁊ rō. ſʒ i tali rōciatiōe
q̄lis ſumit̃ i loco a ꝯrīj ad oñdēdū. qm̄ h̄ ē dēfinitio
hꝰ pt̄ eq̄lr̃ p vtrāq̄ʒ definitiōeʒ vtriuſq̄ʒ ꝯrīj alteriꝰ de
finitio demōſtrari vñ via illa non eſt ſcientifica via.

¶ Dicit eq̄liter cōuerti q2 aliter hec non eſſet demonſtratio. oē aīal rōnale eſt aīal ſeliſcitabile: ⁊ oīs homo ē aīal rōnale.

¶ Ad vtroſq̄ʒ autē ſecūdū diuiſionē de
mōſtrātē ⁊ ad ſic ſillm̄ eſt eadē oppoſitio
ꝓpter quid erit hō aīal bipes greſſibile.
Sed nō aīal ⁊ bipes. ex acceptis enim nec
vna neceſſitas ē vnū fieri qḋ p̄dicat̃. ſʒ ac
ſi hō idem eſſet ⁊ grāmaticus ⁊ muſicus.

¶ Et iteꝝ ad oñdentem ꝙ qd ē p viā diuiſiōis ⁊ a p̄
dicto mō p methodū dēfinitiuā ſyllogizātē vna ē cōis
oppō. ſ. ꝙ poſt ꝯpletā vtriuſq̄ʒ oñſionem pōt q̄ri ꝓp
qd hō ē aīal bipes greſſibile. vtēs. n. methodo defini
tiua accipit h̄ i p̄nꝰ ⁊ nō oñdit. neq̄ʒ q2 hō ē aīal rōna
le ⁊c̄. neq̄ʒ ꝓp qd. Silr̃ diuidēs accipit h̄ totū aīal greſ
ſibile bipes vt vnū ⁊ nō multa ⁊ diuiſa ex qbꝰ nō ſit
vnū. Quē ſenſū inuit Ar. p hāc lr̃aʒ. Sʒ nō aīal ⁊ bi
pes ⁊c̄. Neq̄ tamen ex acceptis non eſt neceſſitas ali
qua ſic. licet idem homo ſit grāmaticus ⁊ muſicus.
hec tñ non predicantur de homine vt vnum. non igi
tur diuidens oſtendit aīal greſſibile bipes eſſe vnū
aliquid: ſed accipit ſolum.

¶ Qualiter igit̃ diffiniēs mōſtrabit ſub
ſtantiā aut qḋ quid ē. Neq̄ʒ. n. ſicut demō
ſtrans ex certis eſſe. māifeſtū faciet qḋ ne
ceſſe eſt cū ſint illa alterū aliquid eſſe. De
mōſtratio. n. hec eſt. nec ſicut iducens p
ſingularia cū manifeſta ſint. qm̄ oē cui ſic
non alr̃ eſt. Nō. n. qḋ ē demōſtrat. ſʒ qm̄ ē
aut nō eſt. quis igit̃ ē aliꝰ modꝰ reliquus.
Non. n. vtiq̄ʒ mōſtrabit ſenſu aut digito.

¶ Hic oſtenſio. ſ. ꝙ neq̄ʒ p viam diuiſiōis neq̄ʒ per
methodū definitiuā demonſtrat̃ ꝙ quid eſt. Querit
Ar. qualr̃ igit̃ monſtrabit qs ⁊ explicabit rei ſubſtā
tiam ⁊ quid eſt res aliqua. q2 explicans rei ſbām nō
ꝓcedit ſicut demonſtrator ex certis p̄ncipijs. mani
feſtando ignotū p hoc ꝙ neceſſe eſt alteꝝ aliqḋ eē cū
illa principia ſint. hoc. n. eſt ꝓpriuʒ demonſtrationis.
⁊ oñſum ē ſupra qḋ dēmſatio non facit ſcire ꝙ qd ē
neq̄ʒ monſtrabit ꝙ quid eſt. ſicut iducens p ſingula
manifeſta. qm̄ vł̃r ſic ē. cū non vt inſtantia in aliquo.
Inducens. n. non demonſtrat quid eſt. ſed qm̄ ē aut
non eſt ſolū. nec vł eſſe modꝰ aliꝰ a p̄dictis. non. n. co
gnoſcit̃ qd ē res cognitione ſenſitiua. Hīs igit̃ demō
ſtratis. ſ. ꝙ neq̄ʒ ſyllo neq̄ʒ p demonſtrationē neq̄ʒ p
methodū definitiuā demonſtrat̃ ꝙ qd eſt. Et eaſdē re
capitulatis breuiter cū q̄ſtiōe modi alteriꝰ veniēdi ꝙ
quid eſt. cū non veniat̃ ꝙ quid eſt iductione aut ſenſu.

Amplius

¶ Amplius quō monſtrabit ꝙ qd ē. neceſſe ē.n.ſcienté ꝙ qd eſt hō: aut aliud qḋ cunqꝫ ſcire q̄ eſt. ꝙ nō eſt nullus ſcit qd eſt: ſed qd ſignificat diffō aut nomē: cū dico hircocernus: qd āt ē hircocernus impoſſibile eſt ſcire. at vero ſi demōſtrabit: qd ē: ⁊ q̄ eſt: ⁊ eq̄lr eadē rōne mōſtrabit: diffinitio.n. vnum aliquid māifeſtat: ⁊ demonſtratio alterum. Id autē ꝙ eſt qd eſt homo ⁊ eſſe hominem aliud eſt.

¶ Iterū q̄rit Ar. modū inveſtigādi ꝙ qd ē opponēdo p̄us ⁊ deide ꝙ hūi demī eſt i oppoſitionib⁹ aſſumēdo. Explanat ꝙ id qḋ eſt diffinitio demr̄at. ⁊ qḋ p diffinitionē demonſtrat ⁊ ex oī diffinitione elicit dmōſtratio. ⁊ ex oī demr̄atione diffinitio verū tñ ñ dmonſtrat diffinitio ſ3 qḋ ē diffinitio ⁊ oṫo explicās ſolū qd ē res. ſic poſitū ē. neqꝫ etiā p modū hūc ē mediū dmr̄atiuū verū tñ id ꝙ ē oṫo explicās ſolū qd ē p modū q̄ vēat p artē diffiniēdi poſt dicēdū ē ꝯclo dmonſtratōis. ⁊ mediū demr̄atōis ſ3 qḋ eſt oṫo p̄dicatiua. Querit igiṫ Ar. cū nūō illorū dictorū modorū moſtret diffō quō igiṫ dmr̄abit qs ꝙ qd ē. Eſt.n. difficultas ⁊ dubitatio i mō mr̄andi ꝙ qd ē. q̄ ſi ſcit qd ē hō aut aliqd ali⁹ neceē eſt ſcire de ipſo. q̄ eſt. q̄ de re q̄ non eſt non ſcit qd ipa eſt. poſſe ē tñ rei q̄ non ē accipe rōnē idicātē qd ſignat nomē. q̄ ⁊ noīat nō ens. ⁊ diffinit diffōne explicāte itentionē noīs. Tragelaphus qḋ latine ſonat hyrcocervus nō eſt aliqd i rerū nā. noīat tñ ⁊ diffinit diffōne explicāte qd ſignat nomen. non diffinit tñ diffōne ſignante qd ē. nec ē poſſe ſcir̄ qd ē tragelaph⁹ eo ꝙ tragelaph⁹ nihil ē. Et dico ꝙ diffō q̄ ſignat qd eſt aliqd ꝯponit ex ſmonibus ſignificātib⁹ res p̄dicabiles q̄ ſūt poſſibiles in nā: ⁊ q̄rū ordinatio ⁊ cōiunctio ē poſſis in nā p modū q̄ ordinant. ⁊ ꝯiūgūtur in ſmōe diffinitiuo. Ex h̄ manifeſtū eſt ꝙ non diffinit niſi ꝙ hēt eē in nā. Rō ḋo ⁊ ſi forte ñ apphēdat nūc q̄ aliquo modo eſt in poſſibilitate. tñ ei⁹ ē aliter ordinare ⁊ componere res apphēſas q̄ʒ eas ordinet vel cōponat nā. Cū aūt ſermo ꝓprie ⁊ p̄mo ſit ſignū itellect⁹ ſignificari pōt oē p modū quo itellr̄. Unū cum itellectus ſignificat aliqd. ꝯponēs illō ⁊ ordinās alr̄ q̄ʒ ſit in natura. Pōt illud ēt noīe vno ſignificare ⁊ poteſt illud ſicut eſt in intellectu p ꝑtes explicare. Sermo igiṫ cōpoſitus q̄ intēdit explicare p ꝑtes ex q̄bus ꝯponit apud intellectū: ſiue ſit cōiūctus cōpoītus in rerū natura ſiue non eſt diffō non explicās qd eſt res. ſed ſolū qd ſignificat nomē. hoc eſt quid res ſignificata ē ſ. ſm eē. qḋ hēt apud itellectū. ſiue hēat ee in nā ſiue ñ. ¶ Redeo itaqꝫ ad ſmonē Ar. dicētis ꝙ ſi ſcit qd eſt ſcit neceſſario q̄ eſt. igiṫ ſi demr̄abit aliqs de re vna qd ipſa ē. ⁊ q̄ ipa ē nullo mō mr̄abit illud vna ⁊ eadē rōne. q̄ diffinitio ē res vna p q̄ʒ ondit qd eſt ⁊ demonſtratio eſt res alia p quam oſtenditur q̄ eſt. Et diſtat hec duo ſicut diſtat quid eſt ⁊ q̄ eſt. habemus ergo ꝙ non ratione vna ſciuntur hec duo. ſ. qd eſt ⁊ q̄ eſt. ⁊ ita non ſimiliter accipitur eorum ſciētia quapropter ſequitur cum neceſſe ſit ſcire q̄ eſt. ad h̄ vt ſciatur quid eſt. ꝙ ſcire q̄ eſt prius eſt quam ſcire quid eſt. Sed contra hoc opponit Ar. hoc modo.

¶ Poſtea ⁊ p demr̄ationē dicim⁹ neceſſariū eſſe demr̄are oē q̄ eſt: niſi ſubſtātia ſit: eſſe aut nō ſubſtātia eſt nulla. Nō.n.ē genus ens. demr̄atio vtiqꝫ erit. q̄ ē ꝙ qd eſt. Et ꝙ nūc faciūt ſcie. quid.n. ſignificat triāgulus accepit geometra: ꝙ aūt eſt demonſtrat. qd igitur monſtrabit diffiniēs. qd eſt vt triāgulū. Sciēs itaqꝫ diffōne aliquis quid eſt. ſi eſt nō ſciet ſ3 impoſſibile ē.

¶ De quolibet ſcimus: q̄ ipſm eſt p demr̄ationē. niſi res de q̄ igrim⁹ eē ſit ſubſtā. S3 ſi demr̄at q̄ eſt ſcit p cām. ergo cognoſcitur per diffōnē. q̄ idē ē diffō ⁊ cā. ergo p̄us accepta ē diffō q̄ dicit qd eſt res q̄ʒ ſciatur q̄ res eſt. ⁊ ita hr̄ diffō ⁊ ſcit qd eſt res. ⁊ nondum ſcitur ſi eſt res qḋ eſt impoſſe. ¶ Redeo autē ad verba Ari. quibus continetur hec oppoſitio. ⁊ dico ꝙ eſſe demr̄at de quolꝫ niſi ſit ſubſtā. q̄ de ſubſtā prima q̄ p ſe ē. ⁊ q̄ ē ſua eēntia nō ſcit p cām q̄ ipa ē. ⁊ h̄ intelligit Ar. hic p demr̄are. ſ. p cām ſcire. Demr̄at tñ i metaphy. p effectū de cā p̄ma q̄ ipa ē. Silr̄ forte d h̄ gnē ſubſtā nō ſcit p cām q̄ ſit. l3 hēat cām efficiētē cā3 p̄mā ſ3 ē cuiuſlibet ſubē ſpālis. ⁊ eē accidētis pōt dmr̄ari p cām ⁊ diffōnē. ⁊ hoc ē qḋ dic. Eſſe āt ñ ſbā nlla ⁊c. h̄ ē de ſubſtā aliq̄ ꝯtigit demr̄are eē l3 excepta ſit ſubſtā ſimplr̄. ⁊ dico ꝙ ñ d oī ſubſtā ꝑ demr̄ari q̄ ē. eo ꝙ ens nō eſt gen⁹. ſi.n. ens eēt genus cū p̄dicet de cā p̄ma ⁊ d hoc gnē ſubſtā vtraqꝫ illarū eēt diffinibilis ⁊ dmōſtrabilis p ſuā diffōnē q̄ eēt. Cū itaqꝫ ſit dmr̄are oē q̄ ē. niſi ſit ſubſtā. demr̄atio q̄ h̄ fac erit qḋ qd ē hoc ē cā demr̄ans erit diffō. ⁊ h̄ faciūt ſcie ſpāles. iā inuēte ſcꝫ ꝙ p cām ⁊ mediū qḋ ē diffō dmr̄ant. velut geometra i p̄n° geometrie diffinit triāgulū itēdēs expoſitionē h⁹ noīs triāgul⁹ q̄ nōdū curat ſiue triāgul⁹ ſit ſiue ñ ⁊ eadē diffō poſtea dmr̄at triāgulū q̄. l3 ñ vtat geometer i p̄n° geometrie diffōnib⁹ niſi itētōe exponēdi noīa eede tñ diffōnes ſignant qd ē. q̄ oīs diffō explicās qd ē res explicat qd ſignat nomē l3 ñ ꝯuertat. Itaqꝫ diffiniēs qd eſt res dmr̄at illō eē p diffōnē: vt eq̄le vel triāgulū igiṫ aliquis p diffinitionem ſciens qd eſt nondum ſcit ſi eſt. quod eſt impoſſibile.

Eſſe cuiuſlibet ſbe ſpūalis ⁊ eē accñtis pōt demonſtrari p cām ⁊ diffinitionem.

¶ Manifeſtū aūt ⁊ ſcōm nūc modos terminorum ꝙ qd non demonſtrant diffinientes q̄ eſt. ſi.n. ⁊ eſt ex medio aliqd eq̄le: ſed ꝓpter quid ē ꝙ diffinit: ⁊ propter qd eſt circulus. erit.n. vtiqꝫ ⁊ mōtis eneī dicere eē ipſam neqꝫ ꝙ poſſe ſit eē ꝙ dr̄ cū ſignificāt termini. neqꝫ pp illud ē cuius dicū eē diffōne. ſ3 ſp l3 dicere pp quid. Si ḡ diffiniēs demr̄at: aut quid ē: aut qd ſignificat nomen. ſi nō ē vllo mō ipſi⁹ ꝙ quid eſt erit vtiqꝫ diffinitio ⁊ rō noīs iac ſignificans. ſed incōueniens eſt. Primū quidem.n. ⁊ nō ſubſtantiarū vtiqꝫ eſſet ⁊ nō entium ſignificare enim eſt ⁊ non entia.

¶ Ex hac oppōne oñdit iā Ari. ꝙ ſcire quid ē p̄cedit ſcire q̄ eſt cū p quid eſt dmr̄at q̄ ē. Et q̄ aliqs nō hēret h̄ p icōueniēti. ſ3 ꝯcederet ꝙ ſcire qd eſt p̄cedit ſcire q̄ eſt. ⁊ dmr̄at ipſū verū tñ ipſū qd eſt nō dic qd eſt res. ſ3 ſolū qd ſignat nomen. ⁊ p̄tat qḋ ſcire qd ſignat nomen p̄cedit ſcire q̄ eſt. Iō oñdit Ariſt. qḋ ſcire qd ſignat nomen ñ pt dmr̄are eē. imo neceſſario eſt icōueniens p̄ſcire qd ē p ꝙ pōt dmr̄ari eſſe añq̄ʒ ſciat q̄. Dic ḡ ꝙ māifeſtū ē qḋ diffiniētes qd eſt ſ3 oēs mo

dos diffõnũ ꝓdictos nõ demrãt qꝛ ẽ. Predicti ſũt.n. duo mõi diffõnũ. vna q̃ dic̃ qd ẽ res:⁊ alĩa q̃ dic̃ qd ſigñat nomẽ. ⁊ hec ſꝫ ꝙ hmõi ñ demrat qꝛ ẽ: qꝛ ſi ponat diffinitio circuli q̃ ipſe ẽ figura ex cuꝰ pũcto ſcilꝫ medio egrediunt oẽs recte liñe eq̃les. ⁊ ſumat hec diffinitio ſolũ ĩ itẽtõe explicãdi qd ſigñat nomẽ. Adhuc reſtat q̃ ꝓꝓ qd ẽ illõ qõ definitũ ẽ. ſ. circulꝰ. nõ.n. eſt ſupra cã ſui eẽ. qꝛ mõrꝫ enei qõ nihil ĩ reꝝ nã ẽ. ẽ dicẽ diffõnẽ talẽ q̃ explicat ſolũ quid ſigñat nomẽ. Diffõnes.n. tales aſſignant cũ aſſignãt cãs diffinientes. nõ qꝛ poſſibile ſit rẽ ſignificatã eẽ. neqꝫ qꝛ res õfinita ſit actu. ſꝫ ſolũ vt faciãt itelligere itẽtionẽ nois. Et ſꝑ lꝫ poſt talẽ definitionẽ querere cãm ꝓpter quã reſ ẽ. qꝛ diffõ iq̃ntũ talis ẽ nõ dic̃ cãm rei. Si ergo diffinieſ qd eſt aut qd ſigñat nomen demrat ꝑ diffõnem aſſũptã eẽ rei. ſꝫ nõ eſt demrãs eẽ rei per diffõnem q̃ dicit qd eſt. ſicut ꝓcedit aduerſarius. erit diffinitio q̃ eſt rõ nois ſignificãs idem cũ noĩe oſtendens eſſe rei. ⁊ erit talis rõ ṽa diffinitio. ſed hoc eſt inconueniens: qꝛ reꝝ non entium ſcðm hoc eſſet diffinitio vera per q̃ꝫ poſſet oſtẽdi eſſe quia ea que non ſunt contingit ſignificari nomine ⁊ diffinitione exponente nomen.

¶ Amplius oẽſ orationes diffõnes vtiqꝫ erũt. Erit eñ vtiqꝫ nomẽ ponere cuilibet oratiõi q̃re termĩos oẽs vtiqꝫ colloq̃mur vl' diſputãtes ⁊ ilias diffinitio vtiqꝫ erit.

¶ Et iteꝝ oĩſ oõ ⁊ oĩſ rõcinatio ṽa eẽt diffinitio. qꝛ oĩ orõni. ⁊ oĩ ratiocinationi eſt iponere nomẽ vnum ⁊ toti vni hiſtorie. Totuſ.n. ſermo compoſituſ q̃ ſcribit in libro homeri continẽs hiſtoriã troianã vocatur ilias. Vñ ſi oĩs ſermo q̃ explicat qd ſignificat nomẽ eẽt diffinitio. totꝰ ſermo cõtinẽs hiſtoriã troianã eſſet diffinitio huius nominis ilias. ⁊ tota vna rõcinatio qua diſputamus eſſet vna diffinitio cum ei poſſemus vnum nomen imponere.

¶ Amplꝰ nec vna ſciã demrat vtiqꝫ ꝙ h̄ nomẽ ſigñcat. nec diffinitiões hꝰ aſſignãt. Ex his igĩ nec diffinitio adhuc autẽ qõ neqꝫ diffinitio nihil demrat: neqꝫ ſyll'o vĩ idem exiſtens neqꝫ eiuſdem ſyllogiſmus ⁊ diffinitio neqꝫ demonſtrat: neqꝫ qõ qd eſt'. neqꝫ diffinitione cognoſcere eſt neqꝫ demonſtratione.

¶ Itẽ nulla ſcia demõſtrat: neqꝫ qd ſigñat nomen, neqꝫ ꝑ h̄ ꝙ nomẽ ſignificat hoc. vñ cũ demõſtrat per diffinitiones. manifeſtum eſt ꝙ aſſignat diffõneſ per q̃s vult demrare ſꝫ ꝙ exponũt ſolũ qd ſigñat nomẽ ⁊ ꝓpter h̄ talis diffinitio: nõ ẽ ṽe diffinitio. Et ex his ſequiĩ ꝙ ſi talis diffinitio eſſet ꝯe diffõ nihil demõſtraret diffõ neqꝫ õmrẽt diffinitio. neqꝫ cognoſcereĩ qd eſt per diffinitionem; neqꝫ per demonſtrationem.

¶ Iteꝝ aũt ſpeculãdũ ẽ quid hoꝝ dĩ bñ ⁊ qd nõ bene. ⁊ quid ſit diffinitio. ⁊ ipſiuſ qõ quid eſt. nunquid quodãmõ eſt õmõſtratio aut diffinitio. aut nullo mõ. Qm̃ aũt ſicut diximꝰ idem eſt ſcire quod qd eſt ⁊ ſcire cãꝫ ipſiuſ ſi eſt. Rõ aũt huiꝰ ẽ qm̃ eſt aliqua cã. ⁊ hec aut eadẽ aut alia ẽ. ⁊ ſi vtiqꝫ alia ẽ: aut ẽ demrabilis: aut idemrabilis. Si igiĩ eſt alia ⁊ cõtigit demrare neceſſe ẽ medium eſſe cãm ⁊ in figura ꝓma demrari. vl'e.n. ⁊ ꝓdicatiuum eſt qõ monſtraĩ. vnꝰ quideꝫ igiĩ modus vtiqꝫ erit q̃ nũc exquiſitos eſt ꝑ aliud quod quid eſt mrare. coꝝ.n. eſt qõ qd neceſſe eſt mediũ eẽ qd ẽ. ⁊ propriorum ꝓpriũ. q̃re hoc quidem monſtrabit. id vero non monſtrabit eorum que quid erat eſſe ſunt eiuſdeꝫ rei. Hic quidem igiĩ modus qõ non vtiqꝫ ſit demonſtratio dictus eſt prius. Sed eſt logicus ſyllogiſmus ipſius quod quid eſt.

¶ His itaqꝫ obitis cõuertit ſe. Ar. ad ſpeculãdũ qd ĩ his oppoſitõibꝰ dĩ bñ. ⁊ qd nõ. ⁊ qd ſit diffõ. verũ tñ quiditaſ diffõnis pleniꝰ explanabiĩ ĩ his q̃ ſbſeq̃nter in arte diffiniẽdi. Et ꝯuertit ſe ẽt ad ſpeculãdũ an id qõ quid ẽ aliq̃ mõ demonſtretur. aut nullo mõ õmõſtreĩ ſꝫ ſolũ ſit diffinitio faciẽſ cognoſcere quid ẽ. Demrat itaqꝫ ĩ ꝓmis. qm̃ id qõ ẽ diffinitio demraĩ ꝑ mediũ qõ ẽ diffinitio. Et h̄ eſt.12. ꝯclõ. nõ tñ oñdit demratio diffinitionem ſcðꝫ qõ eſt diffõ explicãs ſolũ qd ẽ res. ſic ſupra dictũ ẽ. Dꝰ ꝯclõnis ꝓbationem ſic affert Ari. Sic ſupra dictũ ẽ. idẽ ẽ ſcire ꝙ qd ẽ ⁊ ſcire cãꝫ rei ſi eſt. qꝛ cã ⁊ diffinitio idẽ ſunt. Rõ ãt demõſtrãs de re: qꝛ eſt: eſt cauſa eius aliqua que cauſa aut eſt eadẽ rei. aut eſt alia a re. ⁊ ſi ẽ alia a re tũc aut ipſa eſt demõſtrabilis aut indemõſtrabilis. ⁊ ſi ipſa ẽ alia demõſtrabilis: tũc medium ꝑ qõ demonſtratur iteꝝ erit cã. ⁊ erit demratio in prima figura. qꝛ talis demõſtratio q̃ demrat cãꝫ q̃ cã eſt diffinitio demõſtrat vl'eꝫ affirmatiuã. ⁊ neceſſe eſt mediũ eẽ ꝯuertibile cũ extremiſ cũ ita ſit ꝙ extrema cõuertantur adinuicẽ. Et ita cũ mediũ ſit cã ⁊ ꝯuertibile erit mediũ diffõ. Iã igiĩ inuẽtus eſt moduſ q̃ño mõſtretur diffõ ꝑ mediũ: ⁊ h̄ mediũ neceſſe eſt iteꝝ eſſe diffinitionem: vnde diffõ eiuſdem rei. demonſtratur per diffinitioneꝫ eiuſdem rei. ⁊ hic modus non demrat qõ qd ẽ iq̃ntũ hmõi. ſed ſyllogizat id quod eſt diffinitio. ꝙ autẽ dictuꝫ ẽ ĩ hac oñſiõe ꝙ cauſa aut ẽ eadẽ rei aut alia ſic ẽ itelligẽdũ. cã eadẽ rei eſt eius cã formalis. qꝛ foĩa totũ ⁊ verũ eſſe rei in ſe habet. ⁊ ſi ſit forma que nõ egeat materia ipſa ẽ vere res ipſa: ⁊ foĩa q̃ eget mã ſi poſſet ſubſiſtere abſqꝫ mã eſſet veriꝰ res ipſa q̃ꝫ ſit reſ mõſtrata: ſic ſi figura ſtatue poſſet eſſe ſine mã eẽt ipſa figura veriꝰ ⁊ nobilius q̃ꝫ ſit ſtatua mõſtrata. Cã ḡ formalis ⁊ diffõ ſumpta a cã formali hac rõne dĩ eadeꝫ rei. Finalis vero ⁊ efficiẽs ex̄ rem ſunt. mãlis vero lꝫ ſit de integritate rei nõ eſt tñ de puritate eſſentie: ſed aſſumpta ꝓpter neccitatẽ: qꝛ vt foĩa ſit neċe ẽ mãꝫ talẽ eſſe. ⁊ hac rõne he tres cãe ⁊ diffõnes ab illiſ ſũpte dñr alie a re. Probatio ãt ꝓdicta ſic breuiĩ põt recapitulari. Rõ demrãs de re qꝛ ẽ: eſt eiꝰ cã aliq̃ ⁊ eiuſ diffõ cũ idem ſit cauſa ⁊ diffinitio. ⁊ hec cã ⁊ diffinitio aut ẽ foĩalis ⁊ eadem rei. aut ẽ alia a re. ⁊ illa cauſa ⁊ diffõ que alia eſt. aut ẽ demrabilis aut non. conſtat ãt ꝙ illa q̃ ẽ alia demrabilis eſt õ re. niſi forte ſit cã finalis ⁊ diffinitio ſumpta a cauſa finali ⁊ h̄ totuꝫ plenius patebit poſt. Cã igiĩ ⁊ diffinitio alia ⁊ õmõſtrabilis neċe ẽ õmõſtrari ꝑ mediũ qõ iteꝝ ẽ cã ⁊ diffinitio. neceſſe eſt enim cauſam mediã eſſe ꝯuertibilẽ cũ demrẽt vl'e affirmatiuum: compoſitũ ex terminis cõuertibilibus. ſ. ex diffinitione ⁊ diffinito.

Cã eadẽ rei ẽ eiꝰ cã foĩalis. Et foĩa totũ ⁊ ṽuꝫ ẽ rei in ſe hẽt

Quo aũt modo cõtingat dicemus dicentes iteꝝ ex principio. ſicut.n. ꝓpter qd q̃

rimus

rimus habentes. qꝛ aliqñ aūt ⁊ ſimul manifeſta fiunt: ſed non prius ꝓpter qd poſſibile eſt cognoſcere ꝙ̄ qꝛ. manifeſtū aūt ſimiliter ⁊ qḋ quid erat eſſe non ſine qꝛ ē. impoſſibile. n. ſcire qd eſt ignorantes ſi ē. Hoc aūt ſi eſt aliqñ quidē ſm̄ accidēs habemus. aliqñ vero habentes quid eſt ipſius rei: vt tonitruum: qm̄ ſonus qdā nubium eſt: ⁊ defectum: qm̄ priuatio quedā luminis: ⁊ hoiem qm̄ quoddaʒ aīal eſt. ⁊ aīam qm̄ ſeipſum mouens. ſed qḋcunqꝫ quidē ſm̄ accidēs ſcimus qꝛ ſunt: neceſſe eſt ſe nullo mō hr̄e ad ipm̄ qd eſt: neqꝫ. n. qꝛ ſunt ſcimus: q̄rere āt qd ē nō hn̄tes qꝛ eſt: nihil eſt q̄rere: de qbus aūt habemus qꝛ eſt: facile eſt q̄rere quid eſt. Quare quēadmodū hēm⁹ qꝛ ē: ſic hēm⁹ ⁊ ꝙ quid ē.

¶ Hoc oñſo redit ad modū quo ꝯtingit ſoluere ḃdictas oppōnes. ⁊ vidē qd in eis dr̄ bn̄ ⁊ qd nō. Dicit igit ꝙ ſic hn̄tes qꝛ eſt res ponētes in numeꝝ q̄rim⁹. adhuc ꝑꝑ qd. Aliqñ aūt ſcibile ſcimus qꝛ ⁊ ꝑꝑ quid: vt qn̄ ſcimus qꝛ ꝑ medium qḋ ē cā: ſꝫ nullo mō poſſe eſt prius ſcire ꝑꝑ qd ꝙ̄ qꝛ: ita eſt circa qd eſt: ⁊ circa ſi eſt ſimplr̄: qꝛ qñqꝫ ſcimus ſi eſt nōdū ſciētes q̄ ē qñqꝫ aūt ſimul ſcim⁹ qd eſt ⁊ ſi eſt: ſꝫ non eſt poſſe ꝙ pri⁹ ſciamus qd eſt ꝙ̄ ſciam⁹ ſi e eſt. Sꝫ ſi eſt qñqꝫ cognoſcit ſm̄ accn̄s: hoc eſt ꝑ mediū accn̄tale. ⁊ nō per cāʒ ⁊ hec cognitio non eſt cognitio dēmr̄atiua: ⁊ hec pt̄ ꝓcedere cognitionem quid eſt ⁊ ſciaʒ demr̄atiuā ſi eſt: qñqꝫ vero cognoſcim⁹ ſi eſt ꝑ mediū qḋ eſt diffinitio ipſius rei: ⁊ tūc ſil̄ ſcim⁹ ſi eſt ⁊ quid eſt: ⁊ hec cognitio ſi eſt: eſt cognitio demr̄atiua poſſum⁹ igit ſcire ſi eſt per medium accn̄tale non hn̄tes qḋ quid eſt eiuſdeꝫ rei: ſꝫ h̄ non eſt demr̄atiue ſcire: tn̄ hoc mō oꝫ per mediū accn̄tale cognoſcere de re. qꝛ eſt. anteqꝫ q̄rat qd ē qꝛ nō pōt q̄ri qd ē niſi ꝑ̄ꝰ habeat ꝑ mediū accn̄tale ſi eſt. Sꝫ habito hoc mō qꝛ eſt q̄rit qd eſt: ⁊ habito qd eſt ſcit ꝑ qd eſt demr̄atiue qꝛ ē. Et ita q̄ntū cognoſcim⁹ qditatē rei tm̄ hēm⁹ ſciaʒ dmr̄atiuā ḋ eē ei⁹ ſimplr̄: ⁊ ecōuerſo ꝙ̄tū nouim⁹ dmr̄atiue ḋ eē ei⁹ ſimplr̄ tm̄ nouim⁹ de qditate ei⁹ qꝛ nō ſcim⁹ demr̄atiue rem eē niſi ꝑ diffōnē ei⁹ q̄ explicat qditatē ei⁹. Et in his dictis manifeſta ē ſolutio ꝓdictaꝝ oppōnū q̄ videbāt arguē ꝙ qꝛ ē ꝑ̄ſcit āte qd ē: ⁊ iteꝝ qḋ qd eſt ꝑ̄ſcit añ qꝛ ē. vtreqꝫ. n. oppoſitiōes hn̄t i ſe ꝑ modū iā dictū veritatē qꝛ ſi ē ꝓcognoſcit ſꝫ accn̄s. ſꝫ nō precognoſcitur demr̄atiue. Et iteꝝ pꝫ iā qūo ideꝫ eſt faciens ſcire qd eſt ⁊ qꝛ eſt: ⁊ qūo nō ideꝫ. Diffō eni ſumpta per modū diffōnis oſtendit quid eſt. ſꝫ illud qḋ eſt diffinitio factū mediū ſyllogiſticum demonſtrat qꝛ eſt: ⁊ ita quodāmō eadē rō eſt q̄ oñdit quid eſt. ⁊ qꝛ eſt. ⁊ quodammō nō eadē. Ille ꝟo oppōnes que oñdebāt ꝙ diffō explicās ītētionē noīs iq̄ntū hmōi ē nō pt̄ eē mediū quo demr̄at ſi eſt ſimplr̄: ⁊ quia talis diffinitio nō ē diffinitio ꝟa nec ſcientifica ſunt oppōnes vere. explanat āt Ariꝫ. per exempla ꝙ per qd ē ſcim⁹ ſi eſt ſimplr̄. Et hec eſt 13. ꝯclō. In eiſdem etiam exemplis manifeſtum ē ꝙ qꝛ eſt ponens in numeꝝ oſtēdit ſimiliter ꝑ diffinitionem. Ratio autem demonſtratiua huius concluſionis eſt quia ſcire ſi eſt vel ſimpliciter vel in parte eſt noſce cām. Cauſa autem ⁊ diffinitio idem:

ʒcdcto.

vnde ꝙ ſcit demonſtratiue ſcitur per diffinitionem.

¶ Quoꝝ igit hēmus aliquid ipſius ꝙ quid ē. Sit primū quidē defect⁹ in quo a. luna in quo. c. oppoſitio terre in quo. b. vtrū igit deficit aut nō. b. q̄rere eſt vtrum ē aut nō. Hoc aūt nihil differt q̄rere ꝙ̄ ſi eſt rō ipſius: ⁊ ſi ſit hoc ⁊ illud dicimus eſſe cuius rō eſt: aut q̄lis ꝯdictiōis rō eſt: vtrū hn̄di duos rectos aut nō hn̄di. Cuꝫ aūt ieniam⁹ ſimul qꝛ ē ⁊ ꝑꝑ qd. Scim⁹ ſi ꝑ media ſit. ſi ꝟo nō ſcim⁹ qꝛ: ꝑꝑ qd aūt nō. Sit igit luna. c. a. defect⁹ plenā lunaꝫ vmbrā ñ poſſe facere nullo noſtrū medio exiſtēte manifeſto in quo. b. Si ergo in c. eſt. b. ꝙ eſt lunā non poſſe facere vmbraꝫ cū nullū noſtrū i medio ſit. In hoc aūt a. ꝙ eſt deficere ꝙ qdē deficit manifeſtū ē. ſꝫ ꝑꝑ qd nōdū ⁊ qꝛ defect⁹ eſt qdē ſcim⁹. qd āt ē neſcim⁹: cū āt māifeſtū ē qꝛ a. in. c. ſit: ſed ꝑꝑ qd eſt q̄rere. b. Eſt q̄rere qd ē vtrū ſit obiectio aut cōuerſio lune aut extictio. Hec aūt ē rō alteri⁹ extremitatis vt in his q̄ ſunt ipſius. a. ē. n. defect⁹ obiectio terre.

¶ Huius āt exēplificatio per exēplū eſt talis. Cū eñ defectus lune ſit iterpoſitio terre ſm̄ lineā rectā inter ſolē ⁊ lunam querere an defectus ſit vel an luna deficiat eſt q̄rere ſi eſt mediū an oppoſitio terre ſit ſcdm̄ lineam rectam inter ſolē ⁊ lunam: ⁊ hoc eſt querere diffōnem defectus: deficere n. ſiqꝫ eſt hr̄e vmbroſum iterpoſitū qḋ ꝓhibeat receptionē luminatiōis: ⁊ cū ſcim⁹ ꝑ tale mediū. Tūc ſimul cognoſcimus: qꝛ eſt ⁊ ꝑꝑ quid eſt: ⁊ ecōuerſo cū ſimul cognoſcim⁹ hec duo tūc ſcim⁹ ꝑ mediū tale: ⁊ cū nō cognoſcim⁹ ꝑ mediū tale cognoſcimus ſolū ꝙ ꝑ accn̄s ⁊ nondum ſcimus ꝓpter qd. ſicut cum ſcimus ꝙ luna deficit per hoc ꝙ ipſa in plenilunio non pōt ꝓijcere vmbram: cum tn̄ nihil ſit mediū: manifeſtū ꝙ iterpoſitū eſt inter nos ⁊ lunam ꝑ qḋ ꝓhibeat illuminatio eius a terra ſcim⁹ ſolū ꝙ deficit: ⁊ nondū ſcimus ꝑꝑ quid: ⁊ ſimiliter ſcim⁹ qꝛ defectus eſt: ⁊ nondū ſcim⁹ quid eſt defectus. Sꝫ poſſet adhuc querere ꝓpter qd deficit: ⁊ qd eſt defectus: ⁊ querere hoc eſt querere mediū qḋ eſt diffinitio: defect⁹: ſic obiectionē terre inter ſolē ⁊ lunaꝫ: aut oppōnē ſoli ſm̄ diametruꝫ mūdi: hoc. n. forte vocat Ariꝫ. cōuerſionē lune. ſ. oppōnem qua luna opponit ſoli ſm̄ diametrū mūdi: vel reductioneꝫ lune ad oppoſitionem ſolis ſcdm̄ diametrū mūdi: mediū autē ſupra dcīn̄ q̄ ſcim⁹ qꝛ lūa deficit nō dicit cāꝫ: ſꝫ ſignū ſolū ꝙ eniꝫ lūa in hora plenilunij nō fac̄ vmbrā rectam ſuꝑ ſuperficiem terre: ⁊ cū tn̄ aer ſit pur⁹ inter nos ⁊ lunā ⁊ nō ſit nubes interpoſita ſignū ē defect⁹ ⁊ nō cā imo qꝛ deficit. iō nō pōt vmbram facere.

¶ Quid ē tonitruū ignis extictio i nube ꝑꝑ qd iōat ꝑꝑ extīgui ignē i nube. Sit nubes. c. tonitruū. a. extictio ignis. b. i. c. igit nube ē. b. extīguit. n. i ipa ignis i h̄ āt ē a. ſon⁹ ⁊ eſt rō ipſi⁹. a. b. ꝑmi termi. Si āt iterū h⁹ aliqd mediū ſit ex reliqs erit rōnib⁹

Sicut quidē igiť accipiť q̄ qd ⁊ notuʒ ſit dictū eſt: quare ſyllˀs qdē ipſius qd eſt nō ſit neq̄ demōſtratio: manifeſtū tamen eſt per ſyllogiſmum ⁊ per demonſtrationē.

¶ Siſr pbamus eē tonitruū per eius cām ⁊ diffōnem tonitrui: ſicut p extinctionē ignis in nube ⁊ p ſonū ɔtinuū in nube. Et ſi opʒ demr̄are hāc cām ⁊ diffōnē tonitrui erit iteꝝ eius demr̄atio ex cā ⁊ diffōne alia. Maīfeſtū igiť eſt q̄ demr̄atio eſt per medium qd̄ eſt diffinitio: ⁊ ex duabus premiſſis ɔcłonibus. ſ. q̄ contingit demonſtrare diffinitionem per mediū qd̄ eſt diffinitio: ⁊ q̄ ſi eſt ſimplr̄: ⁊ qꝛ eſt ponens in numerum ſiſr demonſtratur p mediuʒ qd̄ eſt diffō.

¶ Quare neq̄ ſine demr̄atiōe eſt cognoſcere qd̄ qd eſt: cuiꝰ eſt cā alia: neq̄ eſt demr̄atio ipſiꝰ ſicut ⁊ i oppōnibꝰ diximus.

¶ Sequiť hic. 14. ɔcłō. Qd̄ ex oī dēmonſtratione pt elici diffinitio. ⁊ maīfeſta eſt diffinitio: ⁊ ē econuerſo ex oī diffinitiōe pt extrahi demr̄atio. Qꝛ ſi ex demōſtratione habita extrahať terminꝰ medius: cū terminus medius ſit diffinitio iam extracta eſt diffinitio. Et iteꝝ habita diffinitione ſi diffinitio illa fiat mediū ſyllogiſticum: poteſt demonſtrari de diffinito qꝛ eſt ſimplr̄. Et ſic diffinitio formalis poteſt demōſtrare materialē de diffinito: vnde manifeſtū ē q̄ diffinitionē materialem que hʒ cām nō cognoſcimꝰ ſine demōſtratiōe. nec tñ cognoſcemus eā p dēmōſtrationē inquantum eſt diffinitio ſicut ſupra oſtenſum eſt.

¶ Eſt aūt quorūdā qdē altera cā: quorūdā aūt nō eſt. Diffōnes qdē ſecūdū ſpēin facte nullū habēt mediū quo dēmōſtrenť: ſed diffōnes ſm̄ materiā facte pñt habere mediū quare manifeſtū eſt: qm̄ eorum que ſunt qd eſt alia qdē ſine medio: ⁊ prīcipia ſunt: q̄ ⁊ eē: ⁊ qd ſunt ſupponere oʒ aut alio modo manifeſtū facere: qd̄ vere arithmeticus facit: ⁊ nāq̄ qd eſt vnitateʒ ſupponit: ⁊ qꝛ eſt: ſed habent iā medium ⁊ quoꝝ eſt quedā altera cauſa ſubeꝛ: ⁊ ipſius eſſe p demōſtrationē eſt: ſicut dictū eſt oſtēdere nō quod quid eſt demōſtrātes.

¶ Qm̄ oſſāʒ eſt iā q̄ diffinitio demr̄ať p diffōnē: nō aūt explanatū eſt q̄ diffō ſit demr̄ans ⁊ q̄ demr̄ata: poīt Ar. diuiſionē diffinitionū ⁊ eaꝝ dñas vt oñdat que ſit demonſtrans ⁊ que demr̄ata. Et demr̄ať nobis q̄ diffō formalis eſt demr̄ans diffōnem mālem de diffinito. ⁊ non demonſtratur formalis de diffinito ſuo tñ. Et hic eſt. 15. ɔcłō huius libri ſecūdi. Et ex hac ſicut correlariū manifeſtū eſt q̄ diffinitio cōpoſita ex diffinitione māli ⁊ formali eſt demr̄atio in ſitu alterata. Et dico cū q̄ttuor ſint cāe neceſſe eſt q̄ a q̄lʒ earū ſumať diffō. ſʒ qdā cāe ſunt ex rem ⁊ diffō ſit explicās qd eſt res. In oīn. n. cā prima q̄ exiſtēte neceſſe eſt rem eſſe eſt tota rei deſcriptio: ⁊ hʒ q̄dāmō rem totā in ſe nulla enim cā prima ⁊ p ſe cā dat niſi illō q̄ mō aliquo hʒ i ſe. ſʒ ſermo iſte magis appropiať efficiēti cāe. Finis aūt ⁊ cā efficiens hñt in ſe deſcriptionē ⁊ eſſe cāti p modum nobiliorem. q̄ʒ ſit res in ſeipſa. Forma vō vt ſupra dcm̄ eſt: eſt vere res ipa. Materia vō hʒ in ſe deſcriptionē cāti p modū debiliorē ⁊ ignobilioreʒ: quia forma eleuat mām̄ ⁊ ducit eā de imꝑfecto ad pfcm̄. Finis vō eſt cā forme ⁊ foŕa eſt cā māe: ⁊ mā nō eſt niſi occaſio forme vt ſit ⁊ finis eſt ē cā efficiens inquātū efficiens. Et ex his maīfeſtū ē q̄ cā ⁊ diffō foŕalis pbat materialē d̄ diffinito: qꝛ ē cā eiꝰ ⁊ nō ɔuertiť. Et credo q̄ Ar. in h̄ trāſitu ſub noīe diffinitiōis foŕalis ɔpꝛehēdit cā diffōnē ſuptā a fine q̄ʒ diffinitionē ſuptā a foŕa q̄ ē intra rē vel q̄ ē exēplar foŕe iterrorīs. Finis. n. eſt actꝰ ⁊ opatio egrediēs a forma interiori: ⁊ ſcd̄a pfectio rei: vñ nō imerito noīe foŕe cēſeri dʒ. Diffinitiōes vō a māli ⁊ ab efficiente tractas cōphēdit ſb̄ noīe diffinitiōis mālis. Sūt igr̄ duo gn̄a diffinⁱᵘᵐ. ſ. diffinitio mālis ⁊ diffinitio foŕal. ⁊ ē tertiū genꝰ q̄ componiť ex vtriſq̄. ſ. ex māli ⁊ foŕali ⁊ pter has diffinitiōes ē diffinitio q̄rta q̄ nō itēdit dicē qd eſt res: ſʒ ſolū qd ſignificat nomē: vt. ſ. dcm̄ eſt. Et credo q̄ diffō q̄ ɔſtat ex gn̄e ⁊ dn̄a q̄ ē dcā ſimplr̄ ⁊ maxīe diffō eſt diffinitio formal: qꝛ inter intētiōeʒ gn̄is vł ſpēi. ⁊ formā a q̄ res eſt id qd̄ eſt nō eſt diuerſitas niſi q̄ foŕa dī ſʒ qd̄ eſt ps rei cū materia ɔſtituens totū. ⁊ ſic nō ē pdicabilis de re cū ſit eiꝰ ps. Intētio vō gn̄is vel ſpēi eſt ipa eadem forma ſʒ q̄ ſb̄ ipa ſpeculať res tota cōpoſita. ⁊ ſic ē pdicabilis d̄ re ⁊ totū reiꝰ. ¶ Dic igiť Ari. q̄ q̄rūdā cāꝝ ⁊ diffōnū ē cā ⁊ diffō altera: q̄rūdā vō nō ſicut diffōnes formales nō hñt mediū q̄ dēmr̄enť de diffinitis ſuis: qꝛ nō hñt cās. Sʒ diffōnes māles hñt mediū: qꝛ hñt cāʒ: nā diffinitiōes foŕales ſunt cāe mālū. Vñ maīfeſtū eſt qm̄ de nūero diffōnū q̄dā ſunt ſine medio q̄ demr̄enť d̄ diffinitis: ⁊ he ſūt pñcipia demōſtrationū q̄ ſupponunť eē ⁊ qd ſunt. i. qd ſignificāt. Aut ſi non ſūt p ſe maīfeſta pōtꝰ aliq̄ leui dialectica explanatiōe abſq̄ dēmr̄atione ſūt maīfeſta a doctore ſic arithmeticꝰ ſuppōit vnitatē qd ē ⁊ qꝛ ē. Et he diffinitiones que ſunt pñcipia ſūt diffinitiones foŕales: ſʒ diffinitionū hñtiū mediū q̄ꝝ ē altera cā eēntie ſue ⁊ eē ē oñſio p demonſtrationē non tñ ē demr̄are q̄ qd eſt. inq̄ʒtū hmōi ſic oſtenſum ē. Iā igiť habemꝰ duas diffōnes. ſ. diffōnes formales q̄ ſunt pñcipia ⁊ media demonſtratiua: ⁊ diffinitiones māles. q̄ ſūt ɔcluſiones demonſtratē.

¶ Ex iſto textu expſſe hñs q̄ intētio ſiue gn̄is aut ſpēs ē idē q̄ foŕa rei vt intētio lapidis eſt forma lapidis.

¶ Diffinitio autē quoniā quidē diciť rō ipſius qd̄ qd ē: manifeſtū eſt: quoniā aliqua quidē erit rō ipſius qd̄ qd ſignificat nomen: aut erit rō altera nois ponēs: vt qd ſignificat qd triāgulus eſt ſʒ q̄ triāgulus eſt. Qd̄ hñtes qꝛ eſt: q̄rimꝰ ppter qd eſt: difficile eſt aūt ſic accipe q̄ nō ſcimus: qꝛ ſunt. Cā aūt dicta ē prius difficultatis qꝛ neq̄ ſi eſt: neq̄ ſi nō eſt ſcimus: ſed aut ſm̄ accn̄s. Rō aūt vna eſt duplr̄: hec qdē cōiunctione eſt vt que eſt ilias: alia vero vno de vno oñdēs nō ſm̄ accidēs. Vna quidē igiť eſt terminꝰ termini q̄ dicta eſt: alia vero eſt terminꝰ demr̄ans pp qd eſt. Quare pma qdē ſignificat qd eſt nō autē demr̄at: q̄ vero poſterius eſt manifeſtuʒ qm̄ erit vt demr̄atio eius qd̄ qd eſt: poſitione differēs a demſōne. Differt eniʒ dicere pp qd tonat: ⁊ qd eſt tonitruū. dicet enī ſic quidē ppter id qd̄ extinguiť ignis i

nube: qd ē tonitruū extīctio ignis ī nube.
¶ Quare alio mō eadē rō dr̄: ꝛ ſic qdē dē
mr̄atio ꝯtinua: ſic āt diffinitio. Ampli⁹ eſt
terminus tonitrui ꝯtinu⁹ ſonus ī nubib⁹.

¶ Preter has duas diffinitiones ſubinfert Ar. ter
tiā q̄ eſt diffō nois dicēs. Qm̄ qdē diffō ois ē id ſup
qđ decurrit rō in cognitionē ꝙ qd eſt: eē āt duplex
eſt in ſe. ſ. ꝛ ī itellcū. Manifeſtū eſt qm̄ aliq̄ erit diffō
ſup quā decurrit rō in cognitionē h⁹. ſ. qd ſignificet
nomē iā ipoſitū aut erit rō ſup q̄ȝ decurrit ī cogni
tionē qd ſignificat nomē iponēdū: pponim⁹. n. diffō
nē explicātē eē itellectuale vel vt faciam⁹ itellig̃ qd
ſignificat nomē ignote ſignificatiōis: vel vt p ipſam
ſtituam⁹ nomē ad ſignificādū. Et hn̄tes diffonē ta
lē poſt q̄rim⁹ an ſit ſimpl'r. Et hn̄tes q̄ eſt p mediuȝ
accidētale poſtea q̄rim⁹ pp̄ qd eſt: ꝛ difficile ē accipe
re pp̄ qd eſt q̄ neſcim⁹: q̄ ſūt: q̄ nō de ſcim⁹ ſi eſt aut
nō eſt: de q̄ neſcim⁹ pp̄ qd eſt ſȝ hȝ accn̄s ſolū pōt ſci
ri q̄ eſt de q̄ neſcit̃ pp̄ qd ē: ſic ſup̄ dictū ē. Iā igit̃ ma
niſeſtū eſt ꝙ diffinitio pmo bifarie diuidit̃: q̄ aut eſt
diffinitio nois aut rei illa q̄ eſt diffinitio nois eſt ex
primēs cognitionē itellectualē vt cū itēdim⁹ diffini
re hoc nomē illas. Diffō vō rei pter duas ſpēs. ſ. dif
fonē formalē: ꝛ mālē hȝ tertiā ſpēm q̄ cōpoſita eſt
ex duab⁹ pdictis: ꝛ hec ē hȝ rē demr̄atio vni⁹ de vnoꝛ
ſic iā explanabit̃. Igit̃ de duab⁹ diffōnib⁹ nūc vltio
dictis. vna ē diffō nois: ꝛ alia eſt diffō demr̄ationis
pp̄ qd eſt: q̄re pus dicta illaꝝ oñdit qd ſignificat no
mē ꝛ inq̄ȝtū hmōi nō demr̄at. Que vō poſterius di
cta eſt. ſ. q̄ cōpoſita eſt ex diffōne formali ꝛ māli: ē idē
qđ demr̄atio nō differēs a demr̄one niſi ī ſitu ꝛ ordi
ne terminoꝝ: ꝛ dico ꝙ diffinitio cōpoſita eſt ideȝ cū
demr̄atione q̄ cā ꝛ diffō idē: ſȝ differāt in mō: q̄ dif
fert dicere pp̄ qd tonat ꝛ qd ē tonitruū. Dicēs. n. pp̄
qd dicit id pp̄ qđ extinguit̃ ignis in nubib⁹ ꝛ dicēs
qd eſt dicit qm̄ ignis eſt extinctus vel extincto ignis
in nubib⁹: ꝛ dicēs hāc diffōnē ꝛ cām: dicit diffonē ꝛ
cām cātā ꝛ mālē: ꝛ h⁹ eſt alia cā. ſ. diffō ꝛ cā formalis
tonitrui hec. ſ. tonitruū eſt ſonus ꝯtinuus in nube:
q̄re hec diffō cōiūcta tonitruū eſt extīctio ignis in
nube pp̄ ꝯtinuū ſonū in nube: ſi cōuertat̃ ſitus eius
erit cōpoſita demr̄atio demōſtrās diffōnē mālē de
diffinito. In diffōne nāq; cōpoſita ordinat̃ diffini
tio mālis ante formalē pdicto mō: ſed cū ꝯuertit̃ ta
lis diffinitio in demr̄onē diffinitio formalis ſit me
diū ꝛ ordinat̃ ante: ꝛ diffinitio mālis ſit vltimū: ꝛ ecō
uerſo: ꝛ ſic differūt in ſitu ordine terminoꝝ. Uñ eadē
vno mō eſt diffō ꝛ alio mō ꝯtinua demr̄atio. Ordo
autē verboꝝ Ar. hic ꝑturbatus eſt. Sed credo ꝙ pi
dicto mō debēt ordinari vt exponat̃ eius intentio.
Explanato iam tertio modo diffōnū rei recapitulat
eoſdem tres modos dicens.

Quō diffinitio cōpoſita ex māli ꝛ fōmali: ſm̄ reȝ eſt dēmr̄atio

¶ Hoc aūt eſt que eſt ipſius qd ē demo
ſtrationis ꝯclo que aūt imedio eſt diffini
tio ipſius qđ qd eſt ꝛ indemonſtrabilis:
vna vero eſt ſyll'ſ ipſius qd eſt caſu diffe
rens a demonſtratione: tertiū aūt eſt que
eſt ipſius qđ quid eſt demōſtrationis cō
cluſio. Manifeſtum igitur eſt ex dictis ꝛ
qualiter eſt ipſius qđ qd eſt demōſtratio:
ꝛ quō nō eſt quorū eſt: ꝛ quorum nō eſt.
Amplius aūt diffō quot modis dicit̃: ꝛ
qualiter ꝙ qd eſt demōſtrat̃: ꝛ quō nō ē:
ꝛ quoꝝ eſt: ꝛ quoꝝ nō eſt. Adhuc autē ꝛ
ad demōſtrationē quō ſe hȝ ꝛ quō cōtin
gat eiuſdē eſſe ꝛ quomodo non.

¶ Uel alia lr̄a: h āt ꝛc̄. Si āt eſt in lr̄a h tūc ē ablati
ui caſus ꝛ dēmr̄at hāc diffōnē tonitrui ꝯtinu⁹ ſonus
in nubib⁹: ꝛ eſt ſenſus p hāc diffōnē eſt ꝯclo demr̄a
ta q̄ ꝯclo ē ipſius demr̄onis demr̄antis ipm qd ē: ꝛ
ſm̄ h poſſet hec lr̄a eē de ꝯtinuitate ſupioris ſenſus
ꝛ nō eē de recapitulatiōe. Si vō eſt in lr̄a hec: tūc nō
eſt demr̄atiuū alicui⁹: ſȝ eſt diuiſiuū. q. d. vna eſt diffi
nitio q̄ eſt ꝯclo demr̄atiōis: ꝛ alia eſt diffinitio q̄ eſt
mediū demr̄atiōis ꝛ ipſa eſt indemr̄abilis. ꝛ alia eſt
diffō q̄ eadē eſt ſyll'ſ demōſtrās qd eſt: ordine diffe
rens dēmr̄one. ꝛ caſu q̄ cū diffō dico extinctionē cū
demonſtro dico extinguit̃ q̄ duo differūt caſu ſic pn
cipale ꝛ ſūptū. Tertia aūt ē q̄ eſt ꝯclo demr̄onis. Et
ne bis idē dicat Ar. pp̄ h abiectū vr̄ ꝙ recapitulatio
icipiat ibi. ¶ Que aūt in medio diffō ꝛc̄. Si vō reca
pitulatio icipiat ibi. Hec aūt ꝛc̄. tūc eſt ſenſus h⁹ lr̄e.
Tertia aūt ꝛc̄. q̄ſi diceret: tres ſūt diffōnes iā dicte: ſȝ
illa q̄ eſt ꝯclo demr̄onis q̄ enumerat̃ in recapitula
tione: tertia eſt ꝛ vltia in ordine nāli. q̄ diffinitio for
malis eſt pma ꝛ pricipiū demr̄onis: illa aūt q̄ eſt ꝯclo
eſt vltia. Tertia aūt cū cōſtet ex vtriſq; media ē inter
hec extrema: ſȝ oē mediū cōpoſitū ex aliqbus extre
mis p modū aliquē poſterius ſit vtroq; extremoꝝ.
Poſt h recapitulat breuiter oīa dicta in caplo iſto:
q̄ recapitulatio p ſe māifeſta eſt. Qđ aūt dixi ſup⁹
ꝙ diffō cōpoſita ſic eſt ordināda. Tonitruū ē extin
ctio ignis ī nube: pp̄ ꝯtinuū ſonū ī nube: vr̄ eē falſū:
q̄ ſonus cōtinu⁹ vr̄ pp̄ extinctionē ꝛ nō ecōuerſo. Et
dico ꝙ forma eſt finis māe ꝛ ꝙ mā in veritate nō effi
cit formā: ſȝ ē occaſio de efficiētis vt de efficiēs agat ꝛ
inducat formā in mā. Uñ hec dictio pp̄ hȝ ꝙ accipit̃
in diffōne cōpoſita ordinās ſil' diffōnē mālē ꝛ diffō
nē formalē nō dicit circūſtātiā cāe efficiētis ſȝ circū
ſtātiā cāe finalis: pp̄ h eñ extiguit nā vl'is ignē ī nu
bibus vt pueniat ꝯtinuus ſon⁹ in nubib⁹: ꝛ ſi dice
ret cāȝ efficiētē nō eēt diffō: q̄ nō diceret ordinē eēn
tialē māe ad formā; ꝛ māifeſtū ē ꝙ p ſe notū eſt toni
truū eē ſonū in nubib⁹: vñ demr̄ari nō pt̄. ſed nō pȝ
ꝙ tonitruū ſit extīctio ignis ī nube: niſi his q̄ nouert
gn̄onē tonitrui: ꝛ quō ſit ſonus extīcto igne ī hūido.
cū. n. p virtutē corpoꝝ celeſtiū aſcēdat vapor fridus
hūidus q eſt mā nubis ꝛ pluuie: ꝛ cū eo aſcēdat va
por fridus ſic⁹ q eſt mā vēti: ꝛ pueniāt hi duo vapo
res ad mediā regionē aeris frigidā aggregātē ꝛ iſpiſ
ſantē vapores: ꝛ ſit calor mult⁹ ī duab⁹ circūſtātib⁹ re
giōib⁹ aeris: tūc frig⁹ ꝯgregās fugiēs ſuū ꝯriū ꝯgre
gat vehemēti ꝯgregatiōe vapores hūidos ꝛ ſolidat
q̄ſi ſubibito ī nubē: ꝛ cōpmit vehemēt̃ ī iteriori nu
bis vapores ſiccos: ꝛ ꝯpſſiōe illa necio diſgregat eos
ꝛ cogit eos rūpe nubē ꝛ violēter exire ꝛ ī illo violēti
exitu rareſiūt ꝛ iflamāt̃. q̄ iflāmatio extinguit̃ in va
pore nubis reſiduo: ꝛ extīcta ī ipſo calefacit vaporē ꝛ
ſubtiliat vētū in tm̄ ꝙ nece ē ipȝ expirare: vñ ille va
por ſubtiliat⁹ expirās p groſſiores vapores circūſtā
tes necio ſibilat ꝛ ſonat: ꝛ ſonatio illa tremor eſt ī pti
b⁹ vaporis expirātis: quē tremorē efficiūt ꝑtes nālit̃
ſita ī ipſo vapore expirāte. q̄ ptes egreſſas a ſitu nāli
p cōpſſionē ei⁹ p quā expirat reinclinat ad ſitū nālē.
Effectiua igit̃ cā ſonatiōis nō eſt ignis extīctio. ſȝ eſt
neceſſitas mālis quā nece eſt ad eē ad h vt ſit pdicta

ſonatio. ¶ Uocat āt Ari. diffōnē multis noīb⁹. dr̄. n. apd̄ illū tā ſyll's q̄z diffō. rō. eo q̄ rō ꝑ mō dicta ē ṽt⁹ cadēdi ſup occultū hec āt ṽt⁹ diſcurrit in cognitiōē occulti ſup aliō notū p qō venit in notitiā ignoti. Ea aūt ſup q̄ diſcurrit ſūt ſyllō ⁊ diffō: p quoꝝ alterū venit in notitiā cōplexi ignoti: ⁊ p reliquū in notitiā incōplexi: hec duo igit̄ q̄ ſūt q̄ſi via ſup q̄ currit rō dicta ſʒ priꝰ vocant̄ noīe rōnis ſʒ poſteriꝰ dr̄ ēt diffō terminus: eo q̄ diffō exprimit totā rē ita q̄ nihil minꝰ aut nihil amplius. Qō aūt minus eſt re non attingit ad termios rei: ⁊ qō ampliꝰ ē re excedit t'minos rei. ſʒ qō p̄ciſe cōmēſurat̄ rei termiat rē: ideo diffō dr̄ terminꝰ eo q̄ p̄ciſe cōmenſurat̄ rei: ⁊ eadē rōne dr̄ diffō q̄z ſtatuit fines rei vltra q̄s nō extēdit̄ res nec circa q̄s ſiſtit vocat̄ ēt hac appellatōe q̄ qd eſt eo: q̄ explicat de q̄uis qd ipʒ ſit. Diffinitio āt formalis dr̄ oſtēdere q̄ qd erat eſſe: eo q̄ forma eſt vere eſſentia ipſiꝰ rei ⁊ dat eſſe pp̄rie. Materia autem dat proprie potētiam eſſendi. ſicut ſupra plenius expreſſum eſt.

Quare diffiꝰ formalis di oñdē qō qd erat eſſe.

¶ Capitulum. iij.

Quoniam āt ſcire opinamur cū ſciamus cām: cauſe aūt quattuor ſūt. Una q̄dem q̄ quid erat eſſe: vna vero q̄ cū hoc ſit neceſſe eſt hoc eē: altera aūt q̄ aliquid prio mouet: quarta vero cā cuiꝰ omnes he per mediū mōſtrant. ⁊ hoc. n. cuʒ ſit hoc neceſſe eſt eſſe vna quidem ꝓpōne accepta non eſt duabus aūt ad minus: hoc aūt eſt cum vnuʒ medium habeant: hoc ergo medio accepto neceſſe eſt conclnſionem eſſe.

¶ Iſtud eſt capl'm tertiū. Oñſo itaq̄ qō nō ſcit̄ qd eſt p demr̄atione. vʒ. p vias alias ſupra enūeratas: conſequēs eſt oñdere viā q̄ cognoſcit̄ q̄ qd eſt: ⁊ qua venat̄ diffō. Añ tñ q̄z hoc faciat Ari. interpōit q̄ſdaʒ ꝯditiones q̄ accidūt medio demr̄atiuo ex ptees q̄ ipſuʒ eſt mediū demr̄atiuum: cuius interpōnis rō nō ſatis māifeſta eſt: cū ex dicendis ꝓprimo nō depēdeāt dicēda in arte diffiniēdi: niſi forte hūc ordinē ponat: q̄z ſcie alternis gaudēt demr̄ationibꝰ. Eſt. n. ſcia vna ſicut arbor vna ex cuiꝰ ſubo vno ꝓcedūt q̄ōnes mlte ſic ex radice vna multi rami: cū igit̄ ex ſubo vno extbat̄ ꝯ vna ſic ramus ex radice ſua. ⁊ itēꝝ ex illa ꝯclōne extbat̄ alia ꝯclō ſicut ramꝰ ex ramo ⁊ ſic deinceps donec cōpleta fuerit vna cōtinua extractio neceſſe ē itēꝝ redire ad p̄nᵐ ſicut ad radicem vt fiat ex pte alia extractio alia nō depēdens a priori ⁊ forte aliq̄ñ añq̄z compleat̄ extractio prior redit ad ſcd̄aʒ extractionē: ⁊ itēꝝ ſit reuerſio ad cōplemētū prioris: vt ex tali alternatiōe oñdat̄ neutrā extractionē ex alia depēdere qō forte h̄ facit Ari. Cū eni totꝰ hic liber verſet̄ circa diffōnē ⁊ circa mediū inq̄ſitū eſt cā. vtrūq̄ iſtoꝝ tractatuū p alteꝝ interrumpit vt ſic oñdat eos quodāᵐ mō equeuos. Demōſtrat igit̄ i p̄mis in h̄ caplo q̄ cū ſint q̄tuor cāe: vnaq̄q̄ illaꝝ eſt mediū demr̄atiuū: ⁊ hec eſt. 16. ꝯclō: ⁊ mediū demr̄atiuū huiꝰ ꝯclōnis eſt diffō eius qō eſt ſcire ſic breuiter tangit Ari. in l'ra. Poſtea vō inductiue explanat eā ponens exēpla demr̄ationū in oī gn̄e cāe: ⁊ p̄mo ponit demr̄ationem vnā geometricā in qua eſt exēplū tam cāe formalis q̄z cāe mālis: eſt aūt exēplū hoc. Oīs angulus ſuper arcū in ſemicirculo cōſiſtēs eſt rectus ⁊ ꝓbatio huiꝰ ē in tertio euclidis: q̄ āgulus ſup arcū cōſiſtēs diuidit̄ in duos āgulos p lineam ductam ad centrū ⁊ vltra ꝓtractā quoꝝ anguloꝝ vterq̄ eſt medietas extrinſeci ad centrum exiſtis: ⁊ ita illi duo ſimul ſunt vnuʒ mediū duoꝝ rectoꝝ: angulꝰ aūt q eſt medietas duorū rectorum rectus eſt. ergo anguluſ ſuper arcū in ſemicirculo ꝯſiſtens rectuſ ē. Pōt igit̄ ſic formari ſyll's. Oīs angulus ſup arcū i ſemicirculo ꝯſiſtens eſt mediū duoꝝ āguloꝝ rectoꝝ: oē mediū duoꝝ anguloꝝ rectoꝝ eſt angulus rectus: ḡ oīs angulus ſup arcū in ſemicirculo ꝯſiſtēs ē angulꝰ rectꝰ: ⁊ dico q̄ iſte ſyllō nōdū factꝰ ē ex imediatis. hʒ. n. maior ꝓpō mediū q̄ demōſtret̄. ſ. diffinitionē foālē āguli recti q̄ ponit̄ inter p̄nᵃ geometrie: erit itaq̄ ſyllō ex imediatis talis. Oīs āgulꝰ eq̄lis āgulo ſibi alternato ꝯiūcto ſup vnā lineaꝝ ꝯtinentiū ipʒ directe ꝓtractā ē āgulus rectꝰ. Oīs vō angulꝰ q ē mediū duoꝝ rectoꝝ ē eq̄lis āgulo alternato ſibi ꝯiūcto eē. ḡ oīs āgulꝰ q ē mediū duoꝝ rectoꝝ angl'oꝝ ē angulꝰ rectꝰ. Mediū in h̄ ſyllō eſt diffō formalis anguli recti. In priori aūt ſyllō fuit diffō mālis anguli recti mediū ⁊ p illā materialem ꝑt demr̄ari de angulo q eſt i ſemicirculo diffinitio formaliſ anguli recti. Dico. n. q̄ vbi demr̄at̄ diffinitū d̄ ſua diffōne non demr̄at̄ niſi de ſua diffinitione māli: ⁊ mediū primū quo oñdit̄ diffinitū d̄ ſua diffōne māli eſt cā ⁊ diffinitio foālis diffiniti: ⁊ ſi e ḡrat oñdi illa diffō foālis de diffōne māli demr̄abit̄ p mediū qō eſt diffō mālis reſpectu diffinitionis formalis: ⁊ idem mediū eſt diffinitio formalis reſpectu diffinitionis mālis: ſic accidit i priori exemplo i q angulꝰ rectꝰ demr̄at̄ de ſua diffinitione māli: h̄ eſt d̄ angulo ſup arcū ꝯſiſtente i ſemicirculo. ⁊ mediū primū maioꝝ extrēitati ē diffō foālis āguli recti: ⁊ mediū ad illā diffōnē eſt diffinitio mālis āguli recti: ⁊ mālis reſpcū diffinitionis foāl' anguli recti: ⁊ eadeʒ eſt formal' reſpectu minoriſ extremitatis q̄ eſt diffinitio anguli recti multū remota ⁊ mltū mālis. Qz igi. d̄. demr̄ eſt q̄ diffinitio mālis nō ꝓbat foālez itelligendū eſt cū demonſtrat̄ diffinitio de diffinito. Cū aūt demōſtrāt̄ diffinitū de diffōne p̄mū mediū erit cā ⁊ diffinitio foālis diffiniti: ⁊ mediū ad illō mediuʒ non erit cauſa maioris extremitatis: ſʒ ecōuerſo maior extremitas erit cauſa foālis illiꝰ ⁊ illō erit cā formalis minoris extremitatꝭ ⁊ erit māle reſpectu maioris ſic p̄dictū eſt. ¶ Dic ḡ Ar. qm̄ ſcire opiamur cū ſciamꝰ cām. Cāe aūt ſunt q̄tuor. Una q̄deʒ foāl' q̄ dicit eſſe rei: ⁊ vna mālis q̄ neceſſe eſt eſſe ad h̄ vt ſit foā: ⁊ tertia efficiens q̄ eſt pᵒ p̄nᵐ motus. quarta vō finalis cᵒ gr̄a res ſit: qm̄ inquam ita eſt omnes he q̄tuor cauſe demr̄ant p hoc q̄ ipſa ſunt ordinata in mediū ſyllogiſticū: ⁊ in h̄ ſmone iam dixit Ar. ꝯclōnem q̄z itendit ꝓbare cū medio demonſtratiuo ipſius. ſ. qō ſcire eſt cauſam noſce. Deinde explanat q̄ dixit has cauſas demonſtrare non quelibet modo. ſ. cū ordinate ſunt p modū medij ſyllogiſtici dicens. Qō accepta vna ꝓpoſitione non eſt ꝯſecutio talis. ſ. cū hoc ſit neceſſe eſt h̄ eſſe. q. d. q̄ ex vna ꝓpoſitione nihil ſequit̄: ſic oñſuʒ eſt in priorbus: ſʒ ex duabus ꝓpoſitionibꝰ ad minus ⁊ h̄ eſt cū ille ꝓpoſitiones comunicant in medio vno q̄ vno accepto medio cōi in duabꝰ ꝓpōnibꝰ nec̄ario ſequit̄ ꝯ. ⁊ nō alr̄. Q̄napp ex cā vna nihil d̄mr̄at̄ niſi cū ipſa cā ordinat̄ p modū medij ſyllogiſtici. Uel h̄ q̄ dixit. h̄ eni q̄dē cū ſit h̄ neceſſe eſt eſſe. Poteſt referri ad cāʒ māle q̄ſi diceret oēs cāe demr̄ant: ⁊ prio manifeſtū eſt illō exēplariter ī cā māli: h̄ eſt i illa q̄ neceſſe eſt eſſe h̄ cū ſit hoc: hoc eſt cum forma ſit: māe. n. neceſſitas

Quō mālis diffō pōt eē mediū in demonſtrando ⁊ ē pulchrū

ceſſitas ē:ſicut ſup̄ expoſitū ē.ſeq̄ntia v̄o nō mutant.

¶ Manifeſtū ē aūt hic ⁊ pp̄ qd̄ ſit rect⁹ i medio circulo q̄ exñte recta ē. Si igit̄ rect⁹ i quo a.medius duoꝝ rectoꝝ in quo.b.q̄ ē in medio circulo in quo.c.a.igit̄ rectā eſſe in.c.q̄ eſt in medio circulo:cā eſt.b.hoc.n. ipſi.a.equale eſt:ꝙ v̄o eſt.c.ipſi.b. duoꝝ n.rectoꝝ mediū ē.Exñte igt̄ medio duoꝝ rectoꝝ.a.eſt in.c.hoc aūt erat in ſemicirculo rectā eſſe. Hoc aūt idē ē ipſi ꝙ qd̄ erat eſſe cum hoc ſignificet rō. At vero ipſius ꝙ quid erat eſſe cā monſtrata eſt medium.

¶ Propōit vero poſt hec exēplū p̄dictū de angulo ꝯſiſtente in ſemicirculo q̄rens pp̄ q̄d ē angulus rect⁹ in ſemicirculo.Deinde rñdet pp̄ mediū q̄ medio exñte oꝫ ꝙ ſit rectus.Qꝫ aūt Ar.in lr̄a ſua dicit exñte recta forte eſt pp̄ h̄ ꝙ ita erat in greco ⁊ trāſlator mutare noluit.Deīde ponit mediū ⁊ extrema ſylli dicēs. Sit angulus rect⁹ a.angulus medius duoꝝ rectoꝝ. b.angulus in ſemicirculo exñs.c. Qꝫ igit̄.a.ſit in.c. cā eſt.b.Et q: hec nō eſt cā prima innuit Ar.cū aliā cē primā.ſ.b.eſſe eq̄lem ipſi.a.h̄ eſt angulo recto. Et h̄ eſt angulū mediū duoꝝ rectoꝝ ēē eq̄lem angulo coaltrinſeco.ſibi ex pte alia ſup eādē lineā ꝯſtituto q coaltrinſecus ē ⁊ rect⁹.Uel h̄ ꝙ dicit.(Hoc.n.ipſi.a.eq̄le eſt)idē eſt ac ſi diceret.b.ꝯuertit cū.a.Uñ ſubiungit.(Qꝫ hoc.ē.c.ipſi.b.)q̄ſi diceret ꝯuertit cū.b.⁊ ita ordinauit ſylloḡ:vñ manifeſtū ē ꝙ angulo medio duorū rectoꝝ exñte.a.e.ē in.c.h̄ eſt angulus in ſemicirculo rect⁹ eſt:h̄ aūt exēplum eſt de cā formali cū accepta ſit diffō formalis anguli recti ſicut ſup̄ dictū: ⁊ nō ē ſolū exemplū cāe formalis ſed ēt cauſe materialis.q: ipſius cāe formalis oſtenſa eſt aliq̄ cā media p̄bās.

¶ Hoc aūt pp̄ quid medoꝝ bellū factū ē athenis:q̄ cā eſt preliari athenieñſib⁹:q̄m in ſardos cōmiſerunt:pp̄ hoc.n.motū eſt primū.Sit bellum in quo.a.prius cōmittens.b.athenieñſes.c.eſt igitur.b.in.c.prius eſt cōmittere athenieñſibus.a.aūt in.b. debellant.n.prius iniuſtos:eſt itaq̄ in.b. a.debellari prius:incipientes.b.aūt prius in athenienſibus: prius.n.inceperunt medium itaq̄ hec eſt cā primū mouens.

¶ Poſt hec ſubiungit exēplum de cā efficiēte.⁊ exēplum eius eſt de bello medoꝝ ꝙ factū eſt apud athenas:q̄rit itaq̄ cām efficientē ꝓpter q̄ꝫ athenieñſes debellant vel ꝓpter quā medij debellant eos: eadē.n.ē cā prima:⁊ rñdet ꝙ cauſa huius ꝙ athenieñſes prius cōmiſerāt in ſardos:q ſardi ſunt pars medoꝝ. Iniuria.n.prius illata approbēſa ab his quibus eſt illata ē cā impulſiua ⁊ motiua virtutis iraſcibilis ad vindicandū.Syllō aūt ſic formaē.Prius cōmittentes debellant:athenieñſes ſunt prius cōmittētes: ergo athenienſes debellant.Q̄m aūt iſte syllō nō eſt ex vlib⁹: non enim eſt in ipſo p̄dicatio de primo. Innuit Ari. ſubiectum primū debellandoꝝ.qd̄ ſubiectum prius eſt iniuſticia hec enim eſt p̄ ſe.iniuſti prius debellandi ſunt:⁊ eſt iſte syllō ex vlibus. Prius cōmittentes debellandi ſunt:iniuſti ſunt prius cōmittentes:ergo debellandi ſunt iniuſti prius.Lr̄a aūt plana eſt.

¶ Quorūcunq̄ ē.n.cā pp̄ aliquid:vt pp̄ qd̄ ambulat vt ſanus fiat: ⁊ pp̄ qd̄ eſt domus vt ſaluet vaſa:h̄ q̄dē gratia cōualeſcēdi illud vero pp̄ id ꝙ ſaluet: ſed ꝓpter quid poſt cenā oꝫ ambulare: ⁊ cui⁹ grā oꝫ nihil differt:ambulare poſt cenā ſit in quo.c.nō eminere cibos in quo.b. ſanari in quo.a.ſit igit̄ in eo ꝙ ambulat poſt cenā ē facere nō ſupeminere cibos iuxta os vētris: ⁊ hoc eſſe ſanū.vī.n.ipſi ineſſe ambulare ꝙ ē.c.b.qd̄ eſt nō eminere cibos. In hoc aūt ꝙ eſt ſanatiuū que igitur cā ē in.c.hoc a.ſit:ꝓpter qd̄ eſt.ſit.b.non eminere cibos hoc aūt eſt ſicut illius:ratio.a. enim ſic demonſtrabitur pp̄ ꝙ.b. eſt in.c. q̄m hoc eſt ſanari. Oꝫ aūt cōmutare rōnes: ⁊ ſic magis vnaq̄ueq̄ apparebit.

¶ Tertiū ponit exēplū de cā finali:⁊ eſt eius exēplū de ambulante poſt cenā pp̄ hūc finē primū; vt nō ſupereminerēt cibi in ore ſtomachi.⁊ h⁹ finis eſt vt ſit ſanus:⁊ finis ſanitatis ē vt ſaluet̄ idiuiduū in eē. ¶ Et pōt ſic formari syllō. Ois ambulans poſt cenā hꝫ cibos nō ſupeminētes in ore ſtomachi:ois hñs cibos nō ſupeminētes in ore ſtomachi ē ſan⁹.ḡ ois ambulans poſt cenā ē ſanus. In h̄ aūt syllō ē maior extremitas cā finalis minoris extremitatis ⁊ ēt termini medij: termin⁹ v̄o medi⁹ ē cā finaē maioris extremitatꝫ ⁊ nō ē cā finalis maioris.Uñ nō ſit h̄ demr̄atio p̄ cāꝫ finalē p̄dicati:ſed p̄ cām finalē ſubiecti:vt aūt fiat demr̄atio p̄ cāꝫ finalē p̄dicati:oꝫ ꝯuertere ꝓpōnes:⁊ fiet syllō hoc mō.Ois ſanus hꝫ cibos nō ſupeminētes in ore ſtomachi.ois hñs cibos non ſupeuenientes in ore ſtomachi āmbulat poſt cenā.ergo ois ſan⁹ ambulat poſt cenā. ¶ Uidē aūt ꝙ in priori syllō ſit demr̄atio p̄ cāꝫ efficientē:q: nō ſupeminentia ciboꝝ in ore ſtomachi vr̄ cā effectiua ſanitatis:⁊ ambulatio poſt cenā cā effectiua nō ſupeminētie ciboꝝ.Et dico ad h̄ ꝙ ſola nā ē cā effectiua p̄ ſe ſanitatis:⁊ pōderoſitas ciboꝝ eſt cā deſcenſus ciboꝝ i pfundū ſtomachi: ſupeminētia aūt ciboꝝ i ore ſtomachi ꝓhibēs eſt ſanitatē:⁊ pp̄ h̄ eius dē abſētia dr̄ p̄ accñs cā effectiua ⁊ nō ē p̄ ſe cā effectiua. Silr̄ ambulatio poſt cenā nō eſt niſi occaſionaliꝫ efficiēs:ſanitas tñ ē p̄ ſe finis q̄re deambulat poſt cenā:⁊ ſilr̄ nō eminētia ciboꝝ.Uñ in p̄dictis terminis non eſt exemplū niſi demr̄atiōis p̄ cām finalē cū cāe accñtales inquantum hmōi ſunt nō demonſtrent.

¶ Generatione aūt ecōtrario hic ⁊ in cauſis ſm̄ motum:ibi q̄dem eniꝫ mediū oꝫ primū fieri:hic aūt.c.vltimum.n. vltimū autem eſt propter quid eſt.

¶ Cū aūt demr̄atio p̄ efficiētē cāꝫ ⁊ cū ſit demr̄atio p̄ finalē cām ē ordo rex nālium ꝯ̄rio hinc inde ſe hñs q: mediū qd̄ eſt cā efficiēs prius ē gñatiōe q̄ꝫ ſit maior extremitas:finis v̄o poſterior eſt eo cui⁹ eſt finis.

¶ Cōtingit aūt vnū ⁊ idē ⁊ ꝙ quid eſt ⁊ ꝓpter qd̄ ex neceſſitate:vt p̄ lucerne pelles lumen.Et nāq̄ ex neceſſitate diſgreditur ꝙ in parua partibilius p̄ maiores porros ſi quidem ignis ſit diſgrediendo ⁊ ꝓpter

aliqd vt non offendamur.

17.cõclo. ℂ Oſtenſo ꝙ per q̃ttuor cãs contingit demonſtrare ꝯſequenter oñdit ꝙ contingit idem demõſtrare per plres cãs. ⁊ hec eſt.17.ꝯclo. Dicit ergo ꝙ contingit demr̃are vnũ ⁊ idem per mediuꝫ qḋ eſt cã finalis. ⁊ per cãm materialem que dicit̃ neceſſitas, ſicut hec cõclo. ꝙ lumen diſgredit̃ p pellẽ lucerne: demr̃at̃ p vtraſq̧ dictaꝝ cãꝝ: q2 neceitas mãlis ad diſgreſſionẽ luis p pellẽ ẽ põroſitas ipſiꝰ pellis: ⁊ ñ q̃lꝫ põroſitas ẽ neceſſitas mãlis ad diſgreſſionẽ luis ita vt poſſit dici de lucerna: ſꝫ cũ maiores ſt̃ pori i ipo p q̃ꝫ diſgredit̃ lum̃ q̃ꝫ ſint ipa ſpacia ſolida iter poros: ⁊ cũ h̄ ẽt ſint pori pui miores corpe lumioſo piciẽte lumẽ. poris. n. exñtibꝰ talibꝰ ipꝫ lumẽ ẽ diſgrediẽs lꝫ ſit diuiſũ i loco egreſſiõis ſic ⁊ pori diuiſi ſt̃ tñ ꝓpe poſt egreſſionez ꝯtiuat̃ ⁊ ſit lumẽ ꝯtiuũ: ⁊ niſi fiet ẽẽ ꝯtiuũ ñ illuminaret totũ ẽẽ: nec diceret̃ de lucerna. ꝙ ãt poris exñtibꝰ talibꝰ cõtiuat̃ lumẽ ẽẽ pellẽ lucerne mãifeſtũ ẽ p h̄ ꝙ i q̃lꝫ poro ẽ ſic conus luminis pyramidalis cuiꝰ baſis ẽ corpꝰ luminoſuꝫ itra pellẽ ⁊ cũ lumẽ ꝓgrediat̃ ſꝫ lineã rectã. neceſſe ẽ vt a q̃lꝫ poro ꝓgrediat̃ ꝯſilis pyramis luioſa ẽẽ: ⁊ illas pyramides neceſſe eſt ꝯcurrẽ ẽẽ: ⁊ hũc itellectũ innuit Ari. cũ dic̃ ꝙ lumẽ ex necitate mãli diſgredit̃ eo ꝙ pellis p q̃ꝫ egredit̃ ẽ mlt̃ꝫ ptibilis i pua ſpacia ſolida p poros maiores ipiꝰ ſpacij ſolidi. Et ñ itelligo h̄ p porũ niſi vacuitatẽ corpꝫ ciuſdẽ gñis lꝫ oporteat i vitro: ⁊ i rebꝰ alijs pſpicuis itelligẽ alr̃: ſic. ſ. dcm̃ ẽ. Pellis. n. in dñtate nõ ẽ cõtiua diorꝫ loca i qbꝰ fuert̃ radices piloꝝ exctis pil̃ de poris ſt̃: ⁊ cũ i illis nõ ſit niſi aer pſpicuꝰ diſgredit̃ lumẽ p poros illos. In vitro ãt ẽ diſgreſſio luis vbiq̧: ⁊ ſi illõ ꝙ ẽ i pelle ñ porꝰ forte ſit pſpicuũ alr̃ tñ diſgredit lumẽ p poros eiꝰ ⁊ alr̃ p illõ ꝙ ẽ i pelle ꝯtiuũ pſpicuũ.

ℂ Cã final̃ vo diſgreſſiõis luis p pellez lucerne ẽ vt ñ offẽdamur i tenebris. ⁊ forte Ari. i h̄ exẽplo voluit itelligẽ tres cãs p q̃s fiet eiuſdẽ rei dmr̃atio vtpote p duas cãs dictas: ⁊ iſup cãꝫ formalẽ. ꝙ vꝫ inuẽ cũ dicit. Cõtigit vnũ ⁊ idẽ ⁊ ꝙ qd ẽ ⁊ ꝓꝑ qd ẽ ex necitate ⁊c. Ui cui h̄ tres cãs dictas tãgẽ. Cã eniꝫ formalis diſgreſſionis luminis p pellem lucerne eſt ipa gñatio luis, ſcḋm inceſſum rectum ⁊ propter hãc cãm diſgredit̃.

ℂ Itaq̧ ſi ẽẽ ꝯtingit ⁊ fieri ꝯtigit. Sicut ſi tonat extincto igne neceſſe ẽ ſibire ⁊ tonare. ⁊ ſi ẽ queadmodũ pythagorici dicũt minaꝝ cã his q in tartaro: q̃ tenꝰ timeant.

ℂ Aliõ exemplũ ponit ḋ tonitruo qḋ demr̃at̃ p cãꝫ mãlẽ ſilr̃ ⁊ finalẽ: ⁊ ñ ſolũ demr̃at̃ ẽẽ p has duas cãs ſꝫ eiꝰ fieri demr̃at̃ p eaſdẽ cãs. ſi tonat ꝓꝑ ignẽ extinctũ neceſſe ẽ fieri ſibilliuꝫ. q2 ſibilius ⁊ ſonus i nube eſt tonitruũ. Sibillꝰ. n. ẽ ꝓꝑ ſonũ aeris expirãtis ⁊ ñ aliõ eſt ꝓꝑ ſonatiuũ q̃ꝫ ipe aer. Et dcm̃ eſt ſup̃ ꝙ aer expirãs gñatꝰ in nube p calorẽ ignis extincti i ipa ẽ ꝓꝑ mũ ſonatiuũ cũ fit tõitruũ. Cã vo final̃ ſꝫ pythagoricos ẽ vt terreant̃ q ſunt in inferno: h̄ eſt hoies manẽtes i penalitate accñte ex corpore corrupto ꝙ aggrauat aiaꝫ. Forte ãt ꝙ nã fecit tonitruũ ꝓꝑ mũdificationẽ aeris: ⁊ reꝝ aliaꝝ poſſibiliũ moliri ⁊ concuti p ꝯcuſſionẽ aeris q2 cũ ſonꝰ nõ gñet̃ niſi p tremorẽ ſonatiui cũ q̃ tremore coaccidit i eiſdẽ ptibꝰ ſonatiui frequẽs extẽſio ⁊ cõſtrictio ſcḋꝫ diuerſos diametros: ⁊ in aere ꝯtiguo ꝓꝑ ſonatiuo necio gñat̃ tremor cõſilis ⁊ extẽſio ⁊ cõſtrictio partium conſimilis: ⁊ ita totus aer circunſtans minutiſſime concuſſus eſt ex illa concuſſione neceſſe eſt accidere aeris depurationem ⁊ ſeparationem qualitatum extranearum.

ℂ Plurima autẽ hmõi ſunt ⁊ maxie in his q̃ nã ꝯſiſtũt: ⁊ ꝯſtãtibꝰ gr̃a cꝰ h̄ nã fac̃ alia vo ex neceſſitate. Necitas ãt duplex ẽ. hec. n. ſꝫ nãm ⁊ motũ: ſicut lapis ex neceſſitate ⁊ ſurſuꝫ ⁊ deorſum fert̃: ſꝫ nõ ꝓꝑ eãdẽ neceſſitatẽ: ſꝫ i his q̃ ſunt ab itelligẽtia alia neq̧ h̄ ſũt ab eo qḋ p ſe fruſtra ẽ: vt domꝰ aut effigies neq̧ ex necitate ſunt: ſꝫ ꝓꝑ h̄. Alia vo ſt̃ a fortũa vt ſanitas ⁊ ſalꝰ. Maxime aũt in qbuſcũq̧ cõtingit: ⁊ ſic ⁊ alr̃ cũ nõ a fortũa gñatio fit: q̃re finis bonus ꝓꝑ aliqd fit: ⁊ aut a nã fit: aut ab arte a fortuna aũt nihil propter aliquid fit.

ℂ Poſt hec docet nos Ari. in qbꝰ rebꝰ maxie accidit idẽ poſſe ꝓbari p duas cãs ṗdictas. ſ. p mãlẽ ⁊ finalẽ ⁊ dic̃ ꝙ i rebꝰ nãlibꝰ maxie accidit h̄. q2 res nãles nõ ſũt fruſtra ſꝫ q̃cũq̧ fac̃ nã facit ꝓꝑ finẽ aliquẽ. ⁊ finis rei ẽ ad qḋ res apta nata ẽ. ⁊ h̄ ẽ notũ i phyco auditu. Et itez res nãles ſt̃ hñtes formã i mã qu̇ i neceſſe ẽẽ ad h̄ vt forma nãlis ſit. ⁊ vt ſaluet̃. Neceſſitas ãt duplex eſt aut ſcḋm naturã aut ſꝫ violẽtiã: ad h̄ eniꝫ vt forma nãlis ſit neceſſe eſt aliqd ẽẽ ſicut mãm ſuſtinẽtẽ: ⁊ ſilr̃ ad hoc vt forma q̃ ẽ a violentia ſic neceſſaria eſt ei materia ꝓpria ſuſtinẽs. Mã ãt appropriata cõditionibꝰ omnibꝰ qbꝰ eget ad ſuſceptionẽ forme ꝓpe neceſſitas vocat̃ hñt itaq̧ res nãles has duas cãs mãifeſtas: ꝓꝑ hoc demr̃ationes nãles vt in plribus ſiũt p has duas cãs: ⁊ maxime in naturis ſpãlibꝰ vt in aialibꝰ ⁊ plãtis ⁊ ptibus coꝝ: ſꝫ in his q̃ ſunt ab aĩa intellectiua ſp q̃dã ſiunt ꝓꝑ aliquẽ finẽ ⁊ nequaq̃ ſũt ab eo qḋ p ſe fruſtra eſt vt domꝰ q̃ꝫ facit intellectꝰ hoĩs ⁊ ars ⁊ ſilr̃ ſtatua ꝓꝑ aliqd ſiũt: ſed nõ facit hec itellectꝰ neceſſario: volũtaria. n. ſunt. Natura aũt non eligit nec ꝑt nõ facere ea q̃ facit ſꝫ ſp aut frequẽter facit ea hoc ẽ ſp niſi ꝓhibeat̃. In artificialibꝰ ergo vr̃ eẽẽ a cã finali rõcinatio: ⁊ nõ a materiali: q2 artifex ñ ſp dat formã ꝓparate materie natura vero ſemꝑ dat formã materie preparate. Quedã vo ſunt a fortuna ⁊ non ſiũt ꝓꝑ aliqd ſicut aliqs eger ambulãs nõ ꝓꝑ ſanitatẽ euacuauit materiam morbi ⁊ ſanus factus ẽẽ: maxime aũt res ille ſunt a fortuna ⁊ caſu q̃ ſunt contingẽtes ad vtrũlꝫ: ⁊ cũ non ſiũt fortuitu ſꝫ ab intẽtione: ⁊ he res voluntarie q̃ ẽt cũ ſiũt p intentionem ad vtrũiꝫ ſunt: cũ vo ſiũt ṗter itentionẽ a fortuna ſiue a caſu ſũt. Mãifeſtũ ẽ itaq̧ ꝙ i his q̃ ſt̃ a natura aut arte ſemꝑ eſt cã finalis id qḋ eſt ſcḋm õia ꝑfectio ⁊ bonitas eiꝰ ſed in rebus fortuitis nihil fit propter aliquid.

Demr̃atiões nãles vt in pluribꝰ ſiũt p cãꝫ mãlez ⁊ formalẽ.

ℂ Eadẽ ãt cã ẽ in his q̃ ſiũt: ⁊ factis ⁊ futuris: q̃ eſt ⁊ his q̃ ſunt: media. n. cã eſt in his q̃ ſunt q̃ ẽ ipſis aut q̃ ſiunt: q̃ fit factis q̃ facta eſt: futuris q̃ futura ẽ: vt ꝓꝑ qd factus eſt defectꝰ ꝓꝑ id qḋ in medio facta ẽ terra: fit ãt ꝓꝑ id ꝙ fit. Erit ãt ꝓꝑ id ꝙ erit in medio: ⁊ ẽ ãt ꝓpter id qḋ ẽ ſilr̃. quid eſt chryſtallꝰ accipiat̃ igit̃ qm̃ aqua deſata ẽ ſitaq̃ in quo. c. deſata in quo. a. cã media i quo. b. defectꝰ caloris penitus ẽ igit̃ in. c. qdẽ. b. in hoc ãt deſatã eẽẽ: qḋ ẽ in quo a. ſit aũt chryſtallus cũ fiat b. factꝰ eſt aũt facto erit

cio erit aūt futuro: sic quidem cā ꝛ cauſa eſt cā ſimul fiant cum fiant: ꝛ ſunt cū ſunt ꝛ in eo ꝙ eſt factum: ꝛ futuro ſimiliter.

18.ɔclo. ¶ Poſt hec oſtendit Ariſt. ꝙ cauſa que vere eſt cā eſſendi: hoc eſt cauſa tota que nō indiget cōditione ad hoc vt effectus eius proueniat ex ea. eadē eſt cā fiendi ꝛ facti eſſe. ꝛ futuri eē. Et hec eſt. 18. ɔcluſio. Ipa n̄ cauſa inquantū eſt: eſt cauſa eſſendi: inquantuꝫ fit cā fiendi. inquātū facta ē cā rei facte. ꝛ iquātū futura cauſa rei future. Et cauſa huius cōclōnis ꝛ mediū dmōſtratiuū eſt. Et cauſa vera hoc eſt cauſa ɔpleta non diminuta ē ſimul cū cāto. ſicut pꝫ in cauſa eclypſis lūe q̄ cā eſt interpoſitio terre inter ſolē ꝛ lunā recto diametro. Cū eni talis interpoſitio ē eclypſis eſt: ꝛ cū fit interpoſitio talis eclypſis fit: ꝛ cū facta ē facta ē ꝛ cū futura ē interpō futura eſt eclypſis. Silr cā ꝛ diſſō chryſtalli ē aq̄ ɔdēſata pp defectū caloris penit᷒ ꝛ cū hec cā eſt chryſtallus eſt: ꝛ cū fit chryſtall᷒ fit: ꝛ ſilr ſe hꝫ i facto ꝛ futuro. Chryſtall᷒ nāqꝫ nō eſt niſi aq̄ ɔgelata ꝛ idurata p mltos ānos ita ꝙ magnitu[illegible] ꝛ diuturnitas frigoris ɔgelātis deſtruxit i ɔgelato calorē actualē ꝛ potētialē. Cū n. potentialis cal[illegible] nō remāſerit in ɔgelato: iā nō eſt ſolubile p calorē. Cōgelata nāqꝫ nō ſūt ſolubilia niſi p h᷒ ꝙ calor exterior actualis educit calorē potētialē de potētia ad actū. In qb᷒ igi n̄ ē calor potētialis illa iſolubilia ſūt a calore. Cā āt q̄ n̄ ē cā ɔpleta rei. ſed q̄ eget conditione ali[illegible] ad hoc vt egrediat ex ea effect᷒ ei᷒ nō neceſſario ſimul ē cū cāto ſed poſſibile eſt vt precedat tempore cauſatum ſuuꝫ.

¶ In his aūt q̄ nō ſimul ſ[illegible] nunq̄d ſūt in ɔtinuo tpe ſicut nobis vi[illegible] alioꝝ cāſ eſſe hoc ē facti eē alterū facta ꝛ f[illegible] ꝛ futura: ꝛ c[illegible] aūt qd [illegible] factuꝫ eſt. Eſt igiē a poſt[illegible]: ɔ[illegible] principiū āt ꝛ horū eſt: q̄ facta ſ[illegible]. [illegible] ꝛ in his q̄ fiunt ſilr eſt: a priori aūt nō eſt vt qm̄ h̄ ē factū: qm̄ hoc factū poſterius eſt ꝛ in futuro ſilr eſt. Neqꝫ. n. [illegible] aut i[illegible] tp̄s quare qm̄ hoc veru eſt d[illegible] eſt h̄ veꝝ eſt dicere factu eſt po[illegible] medio āt dicere falſum eſſet altero ia f[illegible] ē āt rō eſt in futuro: neqꝫ. n. qm̄ [illegible] factu eſt h̄ erit. Mediū. n. ſimul gē[illegible] eſſe factoꝝ factūꝫ ꝛ futuroꝝ futuꝝ: cū his q̄ [illegible] fieri: cū his q̄ ſunt eſſe: ſed futuꝝ eē ꝛ eē nō cōtingit eſſe ſimul genuū: amplius aūt neqꝫ iſinitū ɔtingit eſſe mediū tpis neqꝫ finitū: falſuꝫ. n. erit dicere in medio. Speculādū igiē eſt qd eſt ɔtinuū vt poſt id qd factuꝫ eſt fit fieri in reb᷒: ꝛ at manifeſtū eſt ꝙ nō ē ɔtinuū cū facto eē: qd fit: neqꝫ. n. factū eſt cū poſt facto eē: termini. n. ſūt ꝛ atomi: ſicut q̄ neqꝫ pūcta ſunt inuicē copulata: neqꝫ q̄ facta ſu[illegible]: vtraqꝫ. n. idiuiſibilia ſunt: neqꝫ. n. qd fit cū eo qd factū ē pp idē: qd. n. fit diuiſibile qd āt factū ē idiuiſibile ē. ſicut igiē linea ad pūctū ſe hꝫ: ſic id qd fit ad id ꝙ factū ē: ſunt. n. iſinita fcā i eo ꝙ fit magis āt māifeſtū i vlib᷒ de motu oꝫ dicere de his. De eo gdē igiē qd ē q̄uo cū eo qd ɔīter fit ſe hꝫ media cā in tm̄ acceptuꝫ fit. Neceſſe ē. n. in his mediū ꝛ primū ꝛ ſine medio eſſe. vt. a. factū ē qm̄. c. factū eſt aū aūt eſt. a. pricipiū eſt. c. pp id ꝙ primū eſt ipſi nūc: qd eſt principiū tpis: ſed. c. factū ē: ſi factū ē. d. igiē [illegible] ū fiat. a. neceſſe ē factū eē: cā āt ē. c. d. n. facto neceſſe ē. c. fcm̄ eē. c. āt facto neceſſe ē. a. pri᷒ fuiſſe. Sic āt accipiēs aliqd medi[illegible]: ſtabit alicubi immediatū: aut ſemp eꝝ cadet pp iſinitū: nō. n. ɔtinuū factū cū facto ſicut dictū eſt: ſꝫ incipere idē neceſſe ē a medio: ꝛ ab ipſo nunc primo. Silr āt eſt ꝛ in eo qd erit. ſi. n. veꝝ ē dicere qm̄ erit. d. neceſſe ē prius veꝝ dicere ꝙ. a. erit h᷒ āt cā ē. c. ſi qdē. n. d. erit: prius. c. erit: ſi h᷒ erit. c. pri᷒. a. erit. Silr aūt erit iſinita deciſio ꝛ in his: nō. n. q̄ erūt ſūt ɔtinētia iuicē. Principiū āt ꝛ in his ſine medio accipiēdū ē hn̄t aūt ſic ſe in opib᷒ ſi fcā ē dom᷒ neceſſe ē deciſos eē lapides. Et f[illegible]m̄ h̄ eē pp qd qm̄ neceſſe ē fundamētū f[illegible]m̄ eē: ſine. n. dom᷒ fcā nō ē: ſi h᷒ fūdamē[illegible] lapidē[illegible] neceſſe ē. Itē ſi eri[illegible] dom᷒ ſilr p[illegible] lapides. dm̄[illegible]tur autem per med[illegible]um ſimilr: erit c[illegible]m fundamētum prius.

¶ Querit Ari. an ſuccedāt ſibi ſ[illegible] tpis ɔtinuitatē: ita ꝙ cāꝫ facta i cōtinue ſequatur ca[illegible] factū: ꝛ cāꝫ futu[illegible] an ei ꝙ fit. continue c[illegible] prius facta. S[illegible] nō ſeqn̄t ſe ſm̄ tpis cōtinuitatē: ſꝫ iterru[illegible] ſit tpe me[illegible] iter cāꝫ factā ꝛ cātū factū ſp erit [illegible] poſt[illegible] f[illegible] non a prius facto. h̄ e[illegible] poſteri iſer[illegible] ā facta p̄us. ꝛ ſi ecō[illegible] ſyllogiꝫ[illegible] c[illegible] cātū. Hec ē 19. ɔcluſio ꝙ in [illegible] cāto q̄ nō ſimul ſit. ita ꝙ ens cū ente: factū cū facto [illegible] turū cū futuro: ſp eſt ſyllogiſmus a poſteri᷒ fact[illegible] poſteri᷒ fac[illegible] ſyllogiſticuꝫ eoꝝ q̄ facta ſ[illegible] p̄ncipia ſicut cā: ꝛ non ſi[illegible] me[illegible] q̄ poſterius ſunt q: a poſt nō eſt [illegible] ſequitur [illegible] hec res facta prius eſt ꝙ hec [illegible] ſit ſicut pꝫ in fundamēto ꝛ domo [illegible] tpe med[illegible] inter cāꝫ factā: [illegible] cātum factū ſiue [illegible] tpe ponaē ſi[illegible] tum ſiue i[illegible] nitum: [illegible] feſtū qm̄ nō ſequiē ex cā facta cātū factū: q: in medio tpe c[illegible] eſt i[illegible] facta ꝛ falſum ē dicere cātū eſſe factuꝫ: ꝛ eadē rō eſt in aliis tpib᷒. Et iteꝝ cā q̄ eſt mediū ſ[illegible]ogicū iferens cātum ſuum ē diffō eius ꝛ tota cā completa: ꝛ talē cāꝫ: vt poſtenſum eſt: oꝫ ſimul eſſe genitā cū cāto ſuo: ita ꝙ ſilr fcā f[illegible] ꝛ cū futuro futura ꝛ ſilr i ceteris. Patet igiē ꝙ ſi ſit iterruptio iter cām factā ꝛ cātū factū: ꝛ ſilr ſm̄ alias diuiſiones tpis non ſequiē ex cā cātū. ꝙ āt neceſſario ſit iterruptio oñdit Ari. q: ſic oñſuꝫ ē in phyco negocio factū eē eſt terminꝰ fieri ꝛ termin᷒ motus. [illegible] ē in iſtanti. vn̄ fcm̄ eſſe ē in indiuiſibili. Fieri āt diuiſibile in iſinita ſicut moueri. 19.ɔclo.

Jn oĩ eni moueri ſunt ĩfinita moueri ⁊ ĩfinita mota eē:⁊ ſilr in fieri ĩfinita fieri ⁊ ĩfinita facta eſſe ſicut in tpe vno ĩfinita inſtātia ⁊ in linea pūcta:ſicut igiť nō ē punctū pūcto ꝯtinuū:neqȝ linea pūcto:ſic nec factū eſſe cū facto eſſe:neqȝ factū eē cū fieri. Que igiť nō ſimul ſunt facta neceſſe eſt fieri eſſe:eſſe poſt factuȝ eſſe cū tpis interpōne. Igiť tn̄ nſic accipiať de c. medio ſyllogiſtica in his q̄ nō ſut ſil̄.ſ.cū ſint diuerſa p tpa: mediū cā ⁊ cāt̄ū:a poſteri' facto fit ſyll̄o. Et in his neceſſe eſt reſoluere ad medi. i.ſyllogiſticū imediatū. ⁊ ĩ his que facta ſunt princip' ⁊ imediatū eſt id qd̄ poſtremo factū eſt:⁊ q̄ ꝓpinqui' eſt ipſi nūc p̄ſenti: qd̄ māifeſtū ē ſicut correlariū in h̄ q̄ a poſteri' factis fit ſyll̄o ⁊ nō a priori. Jmmediatū eni p̄ncipiū ſyllogiſticū in his ſemp cadet extra:q: erit vltimo factū nō cōtinuū cū prius factis:⁊ hec māifeſta ſūt in reb' artificialib':nō.n.pt oñdi ex eē fūdaměti eē dom':nec ex fieri fieri:⁊ ſilr h̄z alias d̄rias tpis:ſ; ecōuerſo ꝑ h̄ q̄ dom' facta ē oñdiť q̄ fun[illegible]amētū factū ē p'us:⁊ ꝑ h̄ q̄ fundamētū ſcm̄ eſt oñdiť lapides p'us eē deciſos.

ℭ Qm̄ aūt videm' in his q̄ fiunt circulo quādā gn̄ationē eē ⁊ ꝯtingit hoc eē ſi quidē ꝯſequanť ſe iuicē mediū ⁊ termini. Jn his.n.ꝯuerti eſt:oſtenſum eſt autē hoc in primis q̄ cōuertanť concl'ones:circulo autē hoc eſt. Jn opibus autē vr̄ ſic:depluta terra neceſſe eſt vaporē fieri:hoc autē facto nubem:hac vero facta neceſſe ē terram deplutam eſſe:hoc aūt erat ex principio:quare circulo circuit:cum.n. horum vnum quodlibet ſit alterum eſt:⁊ cum illud eſt alterum:⁊ cum hoc primum.

20.ꝯclo. ℭ Poſt hec oñdit Ar. q̄ in reb' in quibus ē gn̄atio circularis ē demr̄atio [illegible]ircularis. Et hec ē.20.ꝯ'. Jn his eni ꝑ modū aliquem ē [illegible]rcularis cauſarū ⁊ quelibet earū p̄t eſſe primū notū ⁊ primū acceptū ex ſenſu vel experimēto:⁊ ē i talibus cauſis ꝯuertibilitas neceſſario:⁊ ita poſſunt ex ſe inuicem ſyllogi[illegible]ri:vñ cū demr̄atio ſit ſy[illegible] ex ca[illegible]is ⁊ immediati[illegible] [illegible]ſſū ē q̄ quelibet [illegible]rum al[illegible] demr̄a[illegible] ſicut ē videre in opib' nature q̄ terra depluta ē cā m[illegible] vaporis ⁊ vapor nubis ⁊ nubes iterum terre [illegible]. ℭ Sciēdū āt q̄ l[illegible] tal's ſit circularis ñ accidit [illegible] eē cāȝ ſui ſimplr̄. q[illegible] ſic [illegible]iderenť q̄ vere ⁊ in ſe [illegible] ⁊ q̄ vere eſt cātum. iueniem' q̄ hec ſignat[illegible] dep[illegible]ter re eē cā h' ſingularis vaporis:⁊ iſte [illegible] vapor eſt c[illegible] huius ſingularis n[illegible]s:q[illegible] hoc vapore:⁊ hec nubes ē c[illegible] nō dep[illegible] ex qua venit h̄ nubes:ſed depluitiōis [illegible]eri[illegible] n[illegible]o. Vñ nulla depluitio ſui ipſi' cā ē:ſed de[illegible]luitio[illegible] q̄[illegible] dic eſt:eſt cā alterius depluit[illegible]onis nūero q̄[illegible]as erit. Et q: q̄[illegible]bet ſingularis deplu[illegible] eſt cā nō ſui ip[illegible] ſed al[illegible]us depluitionis ſeq[illegible]s:ideo v[illegible] dici p̄t q̄ ois depl[illegible]itio ē cā deplui[illegible] ſui ſimpliciter. Silr māifeſt[illegible] eſt [illegible]n nube ⁊ vapore [illegible] cū acceptū ſit ex ſenſu q̄ terra [illegible] depluta p̄t argui ex hoc nubē eē vētura:⁊ ſilr cū [illegible]cipiť [illegible] ſenſu nubē eē p̄t argui ex eo terrā eē cōpluēd[illegible]. Vñ hic nō fit [illegible]o ab eo[illegible] [illegible] ſimpl̄[illegible] ſ[illegible] a[illegible] ꝯpluta ad [illegible]rrā cōpluen[illegible]. Vñ qd̄ [illegible] d[illegible] ci[illegible] qd̄ dixit Ari. circa principiū h' lib:i.ſ. Circularē demr̄anonē nullū eſſe. Q: ibi itellexit de circulo in q̄ reuertiť ad idē ſimplr̄ ⁊ in quo p̄bās ⁊ p̄batū ſic ſe hūt q̄ vtrūqȝ nō p̄t eē p'⁹ ⁊ imediatū acceptū p ſenſuȝ. Sciēdū q̄ cū ſm̄ p̄hos mūdus ſit ĩfinitus duratiōe nō fuit p̄ma nubes nec p'a pluuia aut primus vapor:vñ nihil horum p̄t dici ſimplr̄ cā alioꝝ qn̄ ſilr poſſit dici ecōuerſo d' reliquo. Verūtn̄ ſm̄ veritatē terra primo erat madida nō dico depluta:irrigatione aquaꝝ venientiū a mari magno ꝑ meatus occultos ſicut ſanguis a corde veniēs ꝑ venas ⁊ arterias irrigat totū corpus aĩalis. Et ex alia madidatione primo facta ꝑ calorem ſolis eleuabať primus vapor:⁊ ex vapo[illegible] p̄mo eleuato ad mediā regionē aeris ꝑ frigiditatē c[illegible]gregantē fiebat prima nubes ⁊ ex p'a nube prima depluitio:⁊ deinde fiebant hec circulariter:ſicut nunc videmus.

ℭ Sunt āt q̄dā q̄ fiunt vlr̄:ſp n. q̄ ⁊ in oī aut ſic ſe h̄nt aut fiu[illegible]t:alia [illegible] ſemp qdeȝ nō ſed ſicut frequēter ſunt vt non ois hō maſculus barbā emittit:ſed ſicut frequēter. Taliū igiť neceſſe ē ⁊ med[illegible]ū ſicut frequēter eē:ſi.n.a.de.b.vlr̄ p̄dicať:⁊.b.de.c. vlr̄ neceſſe eſt.a.de oī.c.⁊ [illegible]emp p̄dicari:h̄ .n.vlr̄ de oī ⁊ ſemp:ſ; ſuppoſ[illegible]um ē ſicut frequēter eē:neceſſe ē q̄ med[illegible] ſicut frequēter eē q̄ eſt in quo eſt.b. Erunt igiť ⁊ eorū q̄ ſunt ſicut frequēter principia ſine medio quec[illegible]nqȝ frequēter ſic ſunt aut fiunt. Quo igitur fit qd̄ qd eſt in terminos aſſignatum ē:⁊ equalr̄ demr̄a[illegible]o:aut diffinitio ſit ipſius aut non:dictum eſt prius. ℭ Cōſequēter demr̄at Ari. q̄ eoꝝ q̄ nō ſemp ſunt ſꝫ frequēter ſunt principia nō ſemp ſ; frequēter. Et hec eſt.21.ꝯclo ⁊ h[illegible] demi[illegible]tiua eſt: q̄ ex n[illegible]ſſ[illegible]rus q̄ ſemp ſun[illegible] ſe[illegible] a ⁊ [illegible] p ſe. Eoꝝ ergo q̄ freq[illegible] ut frequēter cū [illegible] poſſ[illegible] ꝯtingētia ex [illegible] q̄ cō[illegible] a[illegible] eſt cā cōtingētie nat:freque[illegible] a[illegible] [illegible]antū eſt de nāa ⁊ circū[illegible] impedimento ſemp ſunt: velut eſt hec ois m[illegible]ſculus cū peruenerit ad etatem debitam poteſt explere opus virtutis gn̄atiue.

ℭ Ca[illegible]tulum. iiii.

Qomō āt oꝫ venari in eo q̄ qd eſt p̄dicāt'a nūc dicam'. Eoꝝ igiť q̄ iſunt vnicui[illegible] q̄dā extēdunť in plus nō tn̄ extra gen':dico āt in plus eſſe q̄cunqȝ qu[illegible]d[illegible] inſunt vnicuiqȝ vlr̄:at vero ſ[illegible] vt.n.aliquid q̄ oī trinitati ineſt [illegible]n oī trinitati:ſicut qd̄ ē:in eſt trinitat[illegible]d ⁊ non nūero:ſed ⁊ ipar ineſt oī [illegible]ati ⁊ in plus eſt ⁊ nāqȝ ipſis qnqȝ ineſt [illegible]ed non extra genus:qnqȝ eni numerus eſt:nullus āt extra numeꝝ ipar ē. ℭ Jn ca. iſto redit Ar. ad aſſignādā artē defini[illegible]di:⁊ ipſemet ꝯtinuat nūc dicēda de diffinitiōe eis q̄ ſupra dicta ſunt de [illegible]. Ars āt diffiniēdi eſt via iueniēdi diffōnem [illegible] ꝓpoſite ſm̄ q̄ explicat qd ē res ꝓpoſita. Hec aūt [illegible]a duplex eſt vna nāqȝ eſt ꝑ cōpoſitionem:⁊ alia eſt ꝑ reſolutionē. Viā āt veniēdi in diffōnē

cōponendo

cõponẽdo ꝓ docet Ar.eo ꝙ hec via eſt ſic̃ ꝓgreſſio ab vñorib⁹ ⁊ ſimplicioribus in magis ꝯpoſita. Uia aũt reſolutionis eſt ecõtrario illi. Ars aũt diffiniẽdi ſm vlã ꝑmã ſic paucis põt colligi. Primo ꝯſiderandũ ē ⁊ accipiẽdũ in q̃ gñe ſit res diffiniẽda: deinde diuidẽdũ eſt gen⁹ ꝑ ꝓrimas ei⁹ dñias diuiſiuas: ⁊ ꝯiungẽda eſt altera dñiaꝝ cũ gñe illo.ſ. ſub q̃ eſt res diffiniẽda. Et illõ ẽt ꝯiũctũ ex gñe: ⁊ dñtia iteꝝ diuidẽdũ ē ꝑ ꝓrimas dñtias ei⁹. q̃ꝝ altera ꝑdcõ mõ ꝯgregãda eſt cũ toto diuiſo: ⁊ ſic deinceps ē faciẽda diuiſio ꝯñr ꝑ ꝓrimas dñtias ſubales: q̃ꝝ altera aggregãda eſt cum toto diuiſo: donec totũ ſic aggregatũ ꝯuertibile ſit cũ diffiniendo: cũ tñ q̃libet priũ illi⁹ aggregati ſit in plus. Cũ aũt acceptũ ꝑ talem diuiſionẽ non ē notũ ꝑ ſyllm ſimplr in eẽ diffiniẽdo: neq̧ ineẽ ei i eo ꝙ qd eſt. ſʒ ſolũmõ petitũ eſt. Utilitas tñ diuiſionis
In diffõne id ꝙ ē prius nã ⁊ vſus pᵒ ordīne. tal̃ duplex eſt: q: ꝑ talẽ diuiſionẽ ꝓ cognoſcit̃ q̃liter ordinãde ſit ꝑtes diffõnis. Oʒ nãq̧ i diffõe id ꝙ ꝓus ē nã ⁊ vſia ꝑus ordiari: ⁊ ꝯñr ꝙ ꝯñr ē i ordie nãe. alr enī ordiata ñ ē diffõ: velut ſi dicã aial mortale rõnale vl̃ rõnale mortale aial ñ dico diffõnẽ hoīs: cũ nã ſm hũc ordinẽ ñ ordiauerit ꝑtes eẽntiales hoīs: ſʒ ordinauerit ꝓ aial: deide rõnale ⁊ vltĩo mortale: hũc aũt ordinẽ nãlẽ mãifeſtat diuiſio ꝯñr facta. Alia eſt iterũ vtilitas ꝯñr facte diuiſionis.ſ. ꝙ nihil ponẽdoꝝ i dẽffinitione relinq̃t. ſi.n. fiat diſio ꝑ ꝓrias dñtias ſp̃ ⁊ aggreget̃ altera illaꝝ cũ diuiſo dõec totũ aggregatũ ſit ꝯuertibile cũ diffiniẽdo: mãifeſtũ ē. ꝙ nihil õ diffiniẽtib⁹ relictũ ē cognſcit̃ ãt qñ ſit diuiſio ꝑ dñtias ꝓrimas ꝑ hãc artẽ. Sumat̃ diuiſũ: ⁊ ꝯſidere an ei oi cõueniat alterũ. diuidẽtiũ ſub diſiunctiõe q: ſi hoc eſt: tũc ſũt ipe dñtie ꝑ q̃s diuidit̃ ꝓrie: ſi võ ipſum diuiſuʒ ſit in plus q̃ȝ ambo diuidẽtia: tũc nõ ſunt ſũpte ꝓrime dñtie. Ordiat itaq̧ diuiſio ꝯpetẽter facta ꝑtes definitiõis: ⁊ fac̃ nullã partiũ eẽ reliquã. Sʒ cũ ꝑ diuiſionẽ nõ ſint ſcita ea q̃ accepta ſunt ſimplr ineẽ diffiniẽdo nec ineẽ ei in eo ꝙ qd eſt oʒ de q̃libet ꝑte diffõnis aggregate: ꝑdcõ mõ ꝑ diſionẽ oñdere ꝑ methodũ de accñte. qñ ſimplr ieẽ rei definiende ⁊ ꝑ methodũ degenere qñ ieẽ ei: ⁊ in eo ꝙ qd ē. Differentia nãq̧ q̃ ad hũc locũ cũ gñe ordinãda ē: ⁊ forte ꝑ methodũ de ꝓprio oñdendũ: qñ totũ aggregatum eſt ꝯuertibile cũ diffiniendo: ⁊ ſic habet̃ ꝙ totũ aggregatum ineẽ ſimplr: ⁊ ineẽ in eo ꝙ quid eſt: ⁊ ꝯuerſi ꝑdicat̃ q̃re mãifeſtũ eſt ꝙ ſic accepta eſt diffinitio. Cõponit̃ igi hãc artẽ diffiniẽdi arꝫ diuidẽdi gen⁹ ꝑ ſuaſ differẽtias ſubales diuiſiuas. ⁊ methodᵒ õ accñte: ⁊ methodᵒ de genere: ⁊ forte his anectitur methodus de ꝓpõ. Docens q̃ Ari. hanc artẽ primo demonſtrat qñ primo accipiẽdũ eſt genus rei diffiniende: ⁊ ea q̃ ꝯñr. ſũt poſteri⁹ genere in deſcendendo ſb ipſo genere donec aggregatũ ex his ſit ꝯuertibile cũ re diffiniẽda cũ tñ quelʒ partiũ totius aggregati ſit in plus. Et hec eſt
2. concl°. 22. ꝯclõ. Dic̃ ergo ꝙ eoꝝ q̃ iſunt alicui q̃dã extẽdũt in plus nõ tamen extendunt̃ extra genus ei⁹: ⁊ in pl⁹ dicunt̃ extẽdi q̃ inſunt alicui oi ⁊ nõ illi ſoli. ſʒ ẽt aliq ⁊ aliqd extendit̃ in pl⁹ ⁊ trãſcẽdit gen⁹ ei⁹: ſicut aliqd ineẽ oi trinitati qõ repit̃ ẽt i nõ trinitate: ⁊ i nõ nũo: ⁊ trãſcẽdit gen⁹ trinitatis.ſ. nũeꝝ. ⁊ aliqd: repit̃ i pl⁹ q̃ȝ trinitas: ſʒ nõ trãſcẽdit genus ei⁹: ſicut ipar: qõ repit̃ in alijs numeris q̃ȝ in trinitate: nõ tñ trãſcẽdit nũeꝝ.

ℭ **Huiuſmodi igit̃ accipienda ſunt vſq̧ ad hoc primũ quorum vnũquodq̧ qdeʒ in plus ſit. Omnia aũt non ſunt in plus: hanc.n. neceſſe ē ſubſtãtiã rei eſſe: vt trinitati ineẽ oi numerus impar primus vtrobiq̧: ⁊ ſicut ꝙ eſt non mẽſurari numero: ⁊ ſicut ꝙ eſt non cõponi ex numeris: hoc itaq̧ iam trinitas eſt numerus impar ꝑmus: ⁊ ſic primus: horuʒ.n. vnũquodq̧: aliud quidem in paribus omnibus ineẽ: vltimum autẽ ⁊ dualitati: oĩa autem illi.**

ℭ Itaq̧ talia que ſũt ſub gñe diffiniẽde rei ꝯñr ordiata ſb ipſo gñe accipienda ſunt. quouſq̧ accipiant̃ tot quorũ vnũqõq̧ in pl⁹ ſit: oĩa aũt in pl⁹ nõ ſint ſʒ collecta ſʒ cõuertibile: ⁊ hec ē ꝯclõ ꝑma ꝙ ꝓ ītẽdit. D⁹ ãt rõ ē ꝙ opʒ diffinientẽ accipe id qõ indicat rei ſubaʒ: ſic ãt acceptũ indicat rei ſubam vt cum accipitur de trinitate: qñ trinitas eſt nũerus ipar: vtrobiq̧ prim⁹.ſ. duplr primus. Dicit̃.n. primus. q: nõ numerat̃ ab aliquo nũero preter q̃ȝ ab vnitate. ⁹⁊ ſic dr̃ q nari⁹ prim⁹ ⁊ infiniti alij ipares. Et dr̃ ẽt trinarius ꝓm⁹ eo ꝙ nõ cõponit̃ ex alijs numeris. ⁊ i hoc cõicat cũ binario. Soli.n. binarius ⁊ trinarius nõ cõponũtur ex numeris. Patet igit̃ ꝙ q̃lʒ parꝫ huiuſmodi diffinitionis eſt in plus q̃ȝ trinarius totum aũt ineque. g ℭ Nõ tñ vnitas ē numer⁹ ſʒ principiũ nũeri.

ℭ **Quĩ ãt oñſum iã eſt in ſupiorib⁹ ꝙ neceſſaria ſunt i eo qõ qd ē ꝑdicãtia: vlia ãt neceſſaria ſunt. In trinitate ãt ⁊ in quoq̧ alio ſic accipiunt̃ i eo qõ qd ē accepta: ſic ãt ex neceſſitate erit trinitas hec. Qõ autẽ ſubſtãtia ſit ex his: manifeſtũ ē: neceſſe ãt eſt niſi hoc eſſet trinitati eſſe: vt genus aliqd eſſe: hoc ãt noĩatũ: aut non noĩatũ: erit igit̃ in plus q̃ȝ trinitati ineẽ: cõceſſum.n. ē hmõi eẽ gen⁹ qõcũq̧ hʒ potẽtiã i plus. Si itaq̧ nulli ineẽ aliq q̃ȝ atomis trinitatis: ħ vtiqʒ erit trinitatis eſſe: ſupponat̃ eteni hoc qõ ē vniuſcuiuſqʒ ſubſtãtia eẽ: q̃ ē i illi⁹ atomis vltimũ ꝑdicamtũ. Quare ſilr ⁊ alij cuilʒ ſic mõſtratoꝝ eidẽ eẽ erit.**

ℭ Qõ ãt ꝑdicto mõ accepta idicãt totã ſbaʒ. Explanat Ari. ſic.n. accepta i eo ꝙ qd ē predicant̃. Uñ ꝑ ſe i ſũt vlia ⁊ neceſſaria. ꝙ aũt neceſſariũ ē rei. ⁊ predicat̃ in ei⁹ ſubeʒ ⁊ qditatẽ. aut eſt ps ſube ⁊ gen⁹. ⁊ tunc eſt in pl⁹ ꝙ nõ ꝯtingit ꝑdicto mõ accepto.ſ. eẽ in plus. aut dic totã ſubaʒ rei ⁊ eſt ꝯuertibile cum re ꝑdicatũ de ſol̃ idiuiduis illi⁹. Propter qd ãt ꝯueniat oẽʒ dñiã diſiuã eẽ in pl⁹ q̃ȝ diffinitũ dubitabile ē. Et dico ad hoc ꝙ nã cuiuſlʒ gñis gñaliſſimi ē aliq̃ mõ cõpoſita ex ꝑte ſibi mãli. ex ꝑte ſibi formali. Uñ ei accidũt neceſſario ad min⁹ due diuiſiões prime q̃ruʒ vna ſit ex ꝑte forme: ⁊ reliq̃ ex ꝑte mãe ſicut poſito ꝙ corpora celeſtia ſint aialia. accidit aiali vna diſio prima ex ꝑte foẽ.ſ. rõnale vel irratiõale. ⁊ accidit ei alia diuiſio ꝑma ex ꝑte corporis.ſ. mortale vel imortale. Uerũtñ dñe q̃ accidũt gñi ex ꝑte formali ſunt magis eẽntiales ⁊ pri⁹ ordinãde in diffõne. ⁊ has q̃ttuor dñas neceſſe ē eẽ excedẽtes ⁊ exceſſas. Cũ ãt oẽ gen⁹ ſubalternũ cõpoſitũ ſit ex gñe ſupiori: ⁊ dñia vel dñijs ſupadiũctis: neceſſe eſt ipm cõpoſitũ recipe vnaʒ diuiſionẽ primã ex ꝑte gñis inquãtũ ipſum hʒ ſibi admixtam nãʒ dñe: ⁊ aliã diuiſionẽ ꝑmã ex ꝑte dñe ꝯſtituẽtiꝫ hʒ ꝙ ei admixta ē aiatio ⁊ iteꝝ aiali accidit rõale: ⁊ irrõnale ex ꝑte aie hʒ ꝙ ei adiũcta ē corpeitas. Et dico ẽt

ꝙ alicui gñi gñaliſſimo eo ꝙ ipſʒ hʒ i ſe nãʒ mĺtiplica bilitaſ accidūt due diuiſiões pͥe. Sic māifeſtū ẽ ꝙ huic gñi q̃ntitas accidūt due diuiſiões pͥe ↄtinuū ⁊ diſcretū. Et iteꝝ hr̃e põnez partiū vel nõ hr̃e põnem: ⁊ forte i alijs gñaliſſimis idẽ accidit: ſʒ nõ ſit nob̃ ita māifeſtū: qõ ñ eſt: manifeſtū ẽ ꝙ oẽs diffões ſūt ex gñibus q̃rū q̃lʒ eſt in pluſq̃ȝ diffinitū totū aūt inequ e.

¶ Cõgruū aūt eſt cū totū aliqõ aliqs negocieſ depͥtiri gen⁹ in atoma ſpẽ pͥma. vt eſt nūer⁹ in dualitatẽ ⁊ trinitatẽ: poſtea ſic diffinitiones illoꝝ accipe tentare: vt recte linee ⁊ circulari ⁊ recti anguli: poſt hec aūt accipiẽdū qõ gen⁹ ſit vtrū q̃ntitatū: aut q̃litatū ꝓprias paſſiões ſpeculari p cõia pͥma: cõpoſitis.n. ex atomis cõueniẽtia ex diffõnib⁹ erūt māifeſta pp̃ h̃ ꝙ pͥcipiuʒ oīum diffõnū ſimplex ẽ: ⁊ ſimplicib⁹ p ſe ineſſe cõuenientia ſolis: alijs aūt ſm illa.

¶ Dictū ẽ ꝓrio ꝙ gen⁹ cū his q̃ ↄſequūtur gen⁹ i deſcẽdẽdo aggregãda ſit. donec totū aggregatū ſit ↄuertibile cū re diffiniẽda. Cõſequẽter oñdit modū q̃ faciẽda ẽ h̃ aggregatio: ⁊ mod⁹ iſte ẽ diuiſio gñis p ſpecificas drĩas. Dĩc igiꝙ genus rei diffiniẽde ẽ diuidẽdū ẽ vſq̃ȝ ad ſpẽs īdiuiduales: ⁊ aggregãde ſūt drĩe cõueniẽtes cū gñe donec ſumaſ p viã diuiſiõis rei diffinitio. Et hec ẽ. 23. ↄ⁹. ꝙ dĩ, ſic ẽ colligẽda diffinitio. pʒ ex h̃ ꝙ oīs operatio logica eſt ſyllogiʒare aut diffinire: aut diuidere. Et māifeſtū eſt ꝙ talis aggregatio ñ ſit ſyllo aut diffinitione: ḡ ex diuiſione extrahiſ. Dicit ꝙ cū aliqs negociaſ circa diffinitionẽ aſſumẽdã q̃ diffinitio ẽ totī rei eo ꝙ īgrã rei ſubãʒ cõpͥhẽdit ↄueniens eſt diuidẽ gen⁹ rei diffiniẽde vſq̃ȝ ad pͥma indiuiſibilia. ſpẽ h̃ ẽ i ſpẽs ſpãliſſimas. deīde aggregãde ſunt diffões ſpẽꝝ h̃ mõ. Pͥmo accipiaſ gen⁹ i q̃ ponẽda ẽ res diffiniẽda. Deīde p cõia pͥa ſpeclari paſſiones ꝓpͥas rei diffiniẽde hoc eſt p genus qõ eſt pͥmū cõe ſpeculari pͥmas drĩas gñis q̃ a natura ipſius gñis egrediunſ. Et deīde ↄñr drĩas īferiores donec ꝑueniaſ ad drĩas vltimas ↄſtitutiuas rei diffiniẽde. Cõpoſitione nãq̃ȝ facta ⁊ aggregatione ex ſimplicib⁹. ſ. gñe ⁊ drĩtijs manifeſte erunt diffões ↄueniẽtes: q2 pͥn̄ pͥn̄ qõ poniſ i diffõne eſt oīum ſimpliciſſimū. ſ. gen⁹ ſupͥmū: ⁊ ↄñr faciūt diffonẽ ea q̃ ↄueniūt ieſſe p ſe ſolū ſimplicib⁹. ſ. gñibus: ⁊ hec per ſe inherẽtia ſunt pͥme drĩe generum q̃ gñibus q̃ diuidunt inſunt p ſe: alijs aūt ſm naturas generum.

23.cõclo.

b ¶ Et iõ h̃ eſt p ſe in pͥmo mõ: hõ eſt ſba.

¶ Sʒ diuiſiones q̃ ſunt ſm drĩas vtiles ſunt i his vt ſic adeam⁹: ſicut tñ demrant dcm̃ ẽ in pͥorib⁹ vtiles aūt ſunt vtiq̃ȝ hic ſolū ad colligendū qõ qd eſt: ⁊ ẽt vr̃ vtiq̃ȝ nihil: ſʒ mox accipe oīa tanq̃ȝ ſi ex pͥcipio acccpit aliqs ſine diuiſione. Differt aūt aliqõ predictorū pͥus: ⁊ poſterius predicari: vt eſt dicere animal manſuetū bipes: ⁊ qm̃ bipes aīal manſuetum. ⁊ iterū ex hoc drĩa eſt hmõi vt quolibet eſt. Unum ſic neceſſe eſt diuidentem repetere.

¶ Ad diffinitiones aūt ſic īueſtigãdas vtiles ſt diuiſiones facte ſʒ drĩas diuiſiuas lʒ diuiſiões tales nihil ↄ̃cludant ſic pͥdictū eſt. Utiles nãq̃ȝ ſunt ad colligẽdū p̃dicto mõ diffões lʒ videaſ ꝙ i eis ñ ſit vtilitas ſʒ ꝙ mox ẽt abſq̃ȝ diuiſione poſſet eque hñi in pͥncipio accipi totū aggregatū qõ eſt diffõ. Diuiſio nãq̃ȝ duplicẽ dat vtilitatẽ in diffiniẽdo vnã ꝙ ordiat recte ptes diffõnis: ⁊ alterã ꝙ fac nullã ptẽ diffõnis ẽẽ reliquã. Et hec eſt ↄclo. 24. ſ. ꝙ diuiſio hanc duplicem affert vtilitatem. Dicit ergo ꝙ vtilis eſt diuiſio ad ſic colligẽdū qõ qd eſt: q2 multū drĩt qd pͥus qd poſterius ordinet in diffõne. Partes nãq̃ȝ diffõnis ñalr ordinate vnū aliqd ſunt ⁊ vnū pͥdicatū ſunt eedẽ ptes. alr ordinate nõ ſunt vnuʒ aliqd ſed plura. nec ẽ ex illis pͥdicatio vna. Et iteꝝ vtilis eſt diuiſio: vt nihil relinquatur extra de his q̃ veniunt i q̃ditatẽ rei diffiniẽde: q2 cū ſit diffõ ſp p pͥmas drĩas nihil relinquit extra. 24.conclo.

¶ Ampli⁹ ad nihil relinquendū in eo ꝙ qd eſt: ſic ſolūmõ cõtingit: cū.n. pͥmū accipiaſ genus ſiqdẽ inferiorū aliquã diuiſionẽ accipiat: nõ incidet oẽ in h̃: vt nõ oẽ aīal aut totū pẽnatū ẽ: aut diuiſum pẽnis ſed pẽnatū aīal eſt oẽ: huius.n. drĩa hic ẽ pͥma aūt drĩa eſt aīalis in quã oẽ aīal incidit. Silr̃ aūt ẽ in vnoquoq̃ȝ alioꝝ ⁊ in his q̃ extra gen⁹: ⁊ q̃ ſub ipſis ſunt: vt in aue i quã ẽ oīs auis: ⁊ piſce in quo ẽ oīs piſcis: ſic igiſ ꝓcedenti eſt ſcire qñ nihil relictū ẽ aliter relinquere neceſſe eſt ⁊ non ſcire.

¶ Cognoſciſ aūt ſi ſit diuiſio ñ p pͥas drĩas: vt accipiaſ gen⁹ ⁊ cõſidereſ an illi oī cõueniat alteꝝ diuidẽdum ſub diſiunctione: q2 ſi non ſit pͥma diuiſio: ſʒ aliqua inferioꝝ genus diuiſum non vr̃ incidit in diuiſionẽ: ſicut ſi diuidaſ aīal p hñs pennas integras aut pẽnas diuiſas non eſt hec pͥma diuiſio: q2 non oẽ aīal hʒ pennas īegras aut pennas diuiſas: ſʒ oẽ pennatū aīal īcidit in hanc diuiſionẽ: q2 hec eſt pͥma diuiſio pennati aīalis. Silr̃ eſt pͥma diuiſio aīalis: in quã īcidit oẽ aīal: ⁊ ſilr̃ in alijs ſe hʒ: ſiue diuidaſ p differẽtias accñtales q̃ ſunt extra genus ſiue p differentias ſubſtantiales que ſunt ſub genere ſupra genus diuiſum: ſemp omne genus diuiſum incidit in diuiſionem pͥmam igiſ qui hac via ꝓcedit: põt ſcire de diffinitione: qm̃ nihil relictū eſt extra. Alia vero via incedentẽ neceſſe eſt qñq̃ȝ aliqd relinquere ⁊ neceſſe eſt ipſum non ſcire qm̃ nihil relictum eſt.

¶ Nihil aūt oʒ diffiniẽtẽ ⁊ diuidẽtẽ oīa ſcire q̃ ſunt: ⁊ tñ impoſſe qdã dicūt eſſe drĩas cognoſcere q̃ ſunt ad vnūqõq̃ȝ nõ cognoſcẽtẽ vnūqõq̃ȝ: ſine differẽtijs nõ eẽ vnūqõq̃ȝ ſcire: a quo.n. nõ differt idẽ eẽ huic a quo aūt differt alteꝝ ab h̃. Pͥmū qdem igiſ h̃ falſum ẽ: nõ.n. ſm oẽm drĩaʒ alteꝝ eſt: multe.n. ſunt drĩe in eiſdem ſpẽ: ſʒ nõ ſm ſubſtantiã neq̃ȝ p ſe. Poſtea ſi accipiunſ oppoſita: ⁊ ſm drĩam ⁊ cum oẽ īcidit hinc aut inde ⁊ accipiat in altero ⁊ qõ q̃ritur eẽ ⁊ hec cognoſcit: nihil differt ſcire aut neſcire in q̃buſcūq̃ȝ pͥdicanſ de alijs differre; māifeſtū ẽ.n. qm̃ ſi ſic vadẽs veniat i h̃ q̃rū nõ ampli⁹ ẽ drĩa hẽbit rõnẽ ſubſtãtie.

¶ Poſt

¶ Poſt hec inducit Ar.opinionē quorundā deſtruentiū artē diuidendi ⁊ artē diffiniendi: dicebāt.n.ꝙ diffinientē ⁊ diuidētem opꝫ cognoſcere drīas ꝑ q̄s differt res diffinita vel diuiſa ab oībus alijs. Sed ſicut ipſi dnt īpoſſe eſt cognoſcere dr̄iam vni⁹ ad aliud niſi cognitio vtroꝙ dr̄tiū: ex quo ſequiꝛ ꝙ diffinientem vel diuidētē aliqd oꝫ oīa cognoſcere. Dicit ergo Ar.ꝙ h̄ nō eſt neceſſariū diffinientē ⁊ diuidentē ſcire oīa q̄ ſunt: ⁊ tñ dnt qdam ꝙ impoſſe eſt cognoſcere drīas vnius rei ad oēm rem aliā niſi cognoſcat rem oēm. Et ſine differentijs ꝓprijs nō eſt ſcire vnūqdꝙ: qꝛ a quo nō differt aliquid idē eſt ei: a quo āt differt aliud eſt. Hi ſunt ſermones ſic opinantiū. Et rn̄det Ar.vltimū ſermonē falſum eſſe: qꝛ non ſm oēm drīā eſt res alia: qꝛ in eadē ſpē ſunt multe drīe accñtales q̄ non ſunt drīe ſm ſbam neqꝫ ꝑ ſe: qbus drījs nō ſunt res abinuicē alie. cū res eiuſdem ſpēi non drāñt ſubſtantiali drīa. Et pōt hec ēt eſſe rñſio ad h̄ ꝙ non oꝫ diffinientē oīa ſcire: qꝛ nō accñtales drīas. Preter ea cū diuidiꝛ aliqd ꝑ drīas oppoſitas ſbales ⁊ diuiſuꝫ oē incidic in h̄ vel in illud diuidētium: ⁊ accipiaꝛ res diffiniēda eſſe in altero diuidentiū ⁊ notū ſit rē diffiniendā eſſe in ipſo nihil differt ſiue ſciat ſiue nō ſciat in qb⁹ reb⁹ alijs ſint alie drīe. vꝫ. ſiue cognoſcat res alias: ſiue nō: qꝛ ſiue ſciat ſiue nō eque ꝑuenient ad ꝓpoſitū: qꝛ manifeſtū eſt ꝙ īcedens ꝑdicto mō ꝑ viaꝫ diuiſionis donec veniat in aggregatū cōuertibile cū diffiniendo habebit illud ſuper ꝙ decurrit ratio in cognitionem ſubſtantie: ⁊ ita habebit diffinitionē.

¶ Oē āt īcidere ī diuiſionē ſi ſint oppoſita qb⁹ nihil īterē nō ē repetitio: neceē.n.ē oē in altero ipſoꝝ eſſe: ſi qđ illi⁹ drīa erit.

¶ Dixit primo ſm hāc opinionē ꝙ prima diuiſio ē in quā diuiſuꝫ oē incidit ⁊ illi dicto ſubiūgiꝛ ꝙ nūc ſubinferꝛ. (Oē āt īcidere diuiſionē ⁊c̄.) q̄ſi diceret in via diuiſionis petiꝛ principiū cū ſumiꝛ altera drīa ꝺ re diuidenda. Sed diuiſuꝫ oē īcidere in diuiſioneꝫ ſi ſit diuiſio facta ꝑ drīas oppoſitas immediatas nō ē petitio principij: qꝛ neceſſe eſt diuiſum oē in altero diuidentiū eſſe: ſi ſit ipſius prima diuiſio.

¶ Ad ꝓbādū āt terminū ꝑ diuiſionē: tria oꝫ ꝯiecturam accipiētē ꝑdicāna ī eo ꝙ qd eſt. Et hic ordinare qđ primū: aut qđ ſm qm̄ hec oīa ſunt. Eſt āt hoꝝ vnū primuꝫ ꝑ id ꝙ poſſum⁹ ſicut accñs colligere: qm̄ eſt ⁊ ꝑ genus ꝓbare: ordiāre aūt ſicut oꝫ ſi primū accipiat: hec aūt erit ſi ꝑmū accipiaꝛ ꝙ oībus īheret: illi āt nō oīa: neceſſe .n. aliqd eſſe hmōi. Accepto aūt hoc iā in oībus inferiorib⁹ idē mod⁹ erit: ſꝫ.n. aliorū primū erit ⁊ tertiū ſequentiū. Remoto enim ꝙ eſt ſurſum continuum alioꝝ primum erit: ſimiliter autem eſt ⁊ in alijs.

25.concl°. ¶ Poſt hec ſubiūgit Ar. cōclōnem. 25. hāc. ſ. ad hn̄dam diffōnem accipienda ſunt ꝑdicantia de re diffinienda in eo qđ qd eſt: ⁊ accipiēda ſunt eadē ſꝫ ordinem nālem. ſ. vt qđ primū eſt in nā ſit primū ordinatum in diffōne: ⁊ qđ ſm ſcđo: ⁊ accipiēda ſunt oīa q̄ inſunt rei diffiniende. Has aūt tres cōditiones debere ineſſe diffōni manifeſtū eſt ex diffōne diffōnis. Qm̄ diffō eſt qđ ineſt rei: ⁊ cōuertibilr ꝑdicaꝛ de re: eſt in eo qđ qd eſt. Et manifeſtū eſt ſi ꝑturbareꝛ ordo diffinientiū non demonſtrareꝛ qd eſt res eo ꝙ alius ordo eorūdem cōponentiū non idē efficit. Qm̄ āt ea q̄ inſunt in diffōne inſunt rei diffiniēde. Primo accipientiū eſt ꝑ methodū de accidente ꝑ quā ſyllogizaꝛ ſimplr īherentia. Deinde ꝑ methodū de gn̄e ꝙ īſunt in eo qđ qd eſt. Tertio opꝫ ꝑtes diffōnis ordiare ad īuicē. Ars aūt ordinandi eſt hec. vt id qđ ꝑdicaꝛ de oībus alijs ꝑtib⁹ diffōnis vlr: ⁊ reliqua non de illo vlr. ponaꝛ primū in diffōne: qꝛ illud ꝙ eſt vlius ē prius in nā. Deinde in ſequentib⁹ ꝑtibus diffinitionis idē eſt modus: qꝛ qđ inter ceteras ꝑtes eſt primuꝫ: ⁊ vlius eſt ſcđo ponendū: ⁊ tertiū ꝙ de reſiduis erit ſimiliter vlius. Remoto nāqꝫ ſuperiori conſequenter eſt conſiderandū qđ primū eſt inter ſequentia.

¶ Qđ āt oīa hic ſunt māifeſtū ē ex eo ꝙ accipim⁹ primū ſm diuiſionē: qm̄ oē aut h̄ aut hoc. Eſt āt hoc ⁊ iteꝝ toti⁹ drīa a toto nihil differre ſpē ampl⁹ h̄: māifeſtū.n. eſt. qm̄ neqꝫ plus apponiꝛ: oīa.n.q̄ ſunt ī eo ꝙ qd eſt accipiunꝛ hoꝝ neqꝫ deficit nihil. aut.n. genus aut differentia vtiqꝫ eēt: genus qdem igiꝛ eſt primū ⁊ cū differentijs prius acceptū eſt: differētie.n. oēs cōtinenꝛ: non.n. amplius ſunt vltia: ſpē.n. differt ⁊ vltimū: h̄ āt eſt drīm non differre.

Poſt hec demonſtrat Ar. qm̄ oīa ꝑdicta īegrant artem diffiniēdi ꝑ viā cōpoſitiōis. ſ. diuiſio aggregās ꝑtes diffōnis: ⁊ methodus de accidēte oñdens ꝙ inſunt: ⁊ methodus de gn̄e oñdens ꝙ in eo qđ quid ē. Et hec eſt 26. concl°. Manifeſtū nāqꝫ ē ꝙ ſic accepte ſunt oēs ꝑtes eſſentiales rei: ⁊ ꝑ ordinē quo ingrediunꝛ eſſentiā: ⁊ conſtituūt vnū aliqd: ⁊ ſciꝛ ēt ꝑdictis qm̄ ſumpte ſunt ꝑ modū hunc. Et his igiꝛ oībus accipiꝛ diffinitio ꝑ modū quo eſt diffō explicās īegre rei eſſentiā. Dicit ergo ꝙ manifeſtū eſt ꝙ hec oīa predicta ſunt vna ars diffiniēdi: ⁊ recapitulat ea dicēs. 26.concl°.

Qđ recipimus primo ꝑ diuiſionem qm̄ eſſe eſt hoc aut h̄: ſicut oē aīal aut eſt rōnale aut irrationale. Deinde accipimus de re diffinienda qm̄ eſt alteꝝ horū vt qm̄ hō ē aīal rōnale. Et iteꝝ huius totius aggregati accipiꝛ drīa donec inueniaꝛ res diffinienda nihil differre ſpē a toto aggregato: neqꝫ īueniaꝛ totū aggregatū in plus. Cū aūt ſic ſit aggregata diffinitio manifeſtū eſt ꝙ nihil ſuperfluū apponiꝛ: qꝛ oīa accipiunꝛ per methodū accñtalem ⁊ gn̄alem ineſſe in eo qđ qd eſt: ⁊ ita nihil poniꝛ accidentale: neqꝫ deficit aliquid ſubſtantiale qđ ſcitur per h̄ ꝙ fiunt diuiſiones continue non interrupte. Et iteꝝ ſi aliquid deficeret cū oīa ꝑdicenꝛ in quid totum acceptū eſſet genus vel drīa ⁊ eſſet in plus: ſꝫ ꝑdicto modo oēs differentie accepte ſunt ⁊ non ſunt amplius drīe vlteriores ꝑ quas poſſit diuidi totū aggregatū: ita ꝙ maneat indifferens ſpecie cū re diffinienda: acceptum eſt aūt ꝑdicto modo indifferens ſpecie.

¶ Querere āt oꝫ ītendentem in ſilia ⁊ in drīa primuꝫ qdem oīa idem hn̄t: poſtea iteꝝ in alteris: q̄ in eodem qdeꝫ gn̄e ſunt in illis. Sūt āt ipſis qdem idem ſpecie illoꝝ aut alteri: cū āt in his accipiaꝛ qd oīa idem ⁊ in alijs ſilr. In acceptis iteꝝ ſilr intendendū eſt: ſi idem ſit quouſqꝫ in vnam

veniát rõnez: hec.n.erit diffõ: ſi vo non vadit in vná: ſʒ i duas vel i plures: maniſeſtũ é ꝙ nõ vtiq3 vnũ aliqð ꝙ q̃rit: ſʒ plura vt dico ſi qd eſt magnanimitas q̃rim⁹: itendédũ eſt in quoſdã magnanimos q̃s ſcim⁹ qd h̃nt vnũ oés inq̃ztũ h̃mõi ſũt vt alcibiades magnanim⁹: aut achilles aut ayax: qd vnũ oés ñ tollerare iniuriã: hic q̃dé.n.dimicauit: ille vo iſaniuit: hic át interfecit ſeipm. Jté i aliis vt lyſandro ꝛ ſocrate: ſi iã idifferétes pſperitati ꝛ iproſperitati: hec duo accipiens itendo qd idem h̃nt: aut ipaſſibilitas q̃ eſt circa fortunas: ꝛ nõ tolerátia iniuriaꝝ ſi vo nullũ fit: due ſpẽs vtiq3 erũt magnanimitatis: ſemp.n. eſt ois diffõ vlis: nõ.n. in quodã oculo dicit ſanabile medic⁹: ſʒ aut in oi: aut in ſpe determinãs. Facili⁹ q̃dem é ſingulare diffinire q̃ʒ vle. vñ oʒ ex ſingularibus in vle aſcédere: ꝛ nãq3 equocationes latent magis in vlibus quam in differentibus.

℄ Cognita ſic arte diffiniédi p viã ꝯpoſitiõis: ꝯñr docet Ari. venari diffõné p viaʒ reſolõnis: hoc eſt p viã accipiédi ꝓ ꝯpoſitiora ꝗ eſt iferiora: ꝛ aſcendédi ab ipſis p partitioné vſq3 ad ſupiora ſimpliciora: é aũt ars talis. Cõſiderandũ eſt ꝑmo de q̃bus dr̃ nomé diffiniédũ: ꝛ accipiéda ſunt de reb⁹ illis maxime in dr̃ia vtpote ea q̃ ſunt indiã ſpẽ: ꝛ q̃ h̃nt maiorem ſiłitudiné in acciñtib⁹. Cõſiderãdũ é qd he res idifferétes héant cõe ſm nomé diffiniédũ. Deinde ꝯſiderãde ſunt res alie q̃ ſint eedé cuʒ p̃ioꝛib⁹ ſpé. héant tñ maioꝛé differétiã accidentalé cũ reb⁹ p̃us acceptis q̃ʒ res pri⁹ accepte habeãt inter ſe. Et cõſiderãdũ qd ſit cõe in reb⁹ ſcðo acceptis ſcðm nomen diffiniédũ ꝛ tertio ꝯſiderãdũ qd ſit cõe ſʒ nomé diffiniédũ reb⁹ ſcðo accept: ꝛ reb⁹ ꝓ acceptis: ſi iã ſumpte ſũt oés res de quib⁹ di nomé diffiniédũ: ꝛ ꝯueniant p̃dicto mõ in vnam rationem communem ſm nomé diffiniendum: tunc ipſa rõ communis ſic aſcendédo accepta erit diffinitio nois ꝓpoſiti. Si vo fuerint res differétes ſpé. quib⁹ cõueniat nomen diffiniendum ſemper p̃imo facienda eſt conſideratio in rebus minus differentib⁹ ſpecie ꝛ accidente ꝛ conſequenter in rebus magis differentib⁹: vt in his que non differunt ſpecie ſʒ młtuʒ accñte: ꝛ tertio in rebuſ que differunt ſpẽ ꝛ accñte: ꝛ videndũ eſt qd q̃libet rerum acceptarum habeat iter ſe cõe ſʒ nomé diffiniédũ: ꝛ tãdeʒ qd oés habeant adinuicé cõe ſʒ illð nom̃ ꝛ vnũ ſic occurréṡ erit rõ aſſignata ſcðʒ nomen ꝓpoſitũ. Si vo in tali reſolutione aſcendendo nõ poſſit iueniri vnũ cõe in oĩb⁹ ſʒ nomen aſſignatũ. tũc illud nomen eſt equocũ: ꝛ vltie extrẽitates q̃ occurrũt ſunt ſingularia plura ipſius nois. v.g. Si q̃rat diffinitio magnanimi accipiatur ð q̃b⁹ p̃dicat magnanim⁹ Hercules ayax ꝛ Achilles. q̃ ſunt idifferétes ſpé. ꝛ młtũ ꝯuenientes accñte: ꝛ cõſideret qd ſit in iſtis cõe ſm ꝙ ſũt magnanimi: ꝛ iueniet in eis cõe. ſ. nõ tolerantia iniuriaꝝ. Q2 Ayax ſe iterfec̃: vt nõ toleraret iniurias: ꝛ eadé de cã Hercules iſaniuit in iterfectione. Neſſi in oñete cũ accepiſſet camiſiã neſſi intinctã medicamine medee: ꝗ eſt liquore q̃dã qui ex p̃ua calefactiõe iſlãmat: ꝛ icédit iextinguibilr̃ rẽ quã tãgit: cuius liquoris ꝯfectioné inuenit neſſus. ꝛ ea cõbuſtus eſt hercules cũ induiſſet camiſiã tráſmiſſam a deianira. Achilles vo dimicauit. vt non pateret iniurias. Poſtea accipiédi ſunt alij q̃ dñr magnanimi ꝯueniétes cũ p̃oꝛib⁹ i ſpé: ſʒ diſſimiles illis accidente: vt Lyſander: ꝛ ſocrates: ꝛ videndũ eſt qd ſit eis cõe inquãtũ ſunt magnanimi: ꝛ iueniet ꝙ eſſe idifferétes in pſperis ꝛ aduerſis. Deide ꝯſiderandũ eſt quid hĩ ſcðo accepti habeãt cõe cũ p̃us acceptis inq̃ztũ ſunt magnanimi: ꝛ ſi quid poſſit iueniri cõe vnũ illð eẽt diffinitio magnanimi: ſʒ cũ nõ occurrat cõe vnũ erũt due rõnes ꝓ accepte hinc inde due diffinitiões magnanimi: ꝛ erit magnanim⁹ nomé equocũ: ꝛ nõ erit ei⁹ diffinitio vna eo ꝙ diffinitio nõ dicit particłariter: ſʒ vlr̃ de diffinito. Nec ponéda é diffõ nois intentio reperta in aliquo: ſed itentio repta i oĩ: ꝛ dico ꝙ ex ſingularib⁹ rõnib⁹ extrahende ſũt p̃dicto mõ rónes vles: q2 facilioꝛ é inuẽtio ſingulariũ rõnũ q̃ʒ vliũʒ eo ꝙ vles rónes młtotiés ſũt ãbigue ꝛ latet eoꝝ ãbiguitas pluſ in vlibus q̃ʒ in ſingularib⁹ ꝛ idifferentib⁹. Hec át ars ſic pt colligi in vnã ꝓpõné inueſtigãdi diffõné p viã reſolutionis: ꝓ accipiendũ eſt in quo ꝯueniũt ſcðm nomé diffiniendũ res maxime in differentes de q̃b⁹ p̃dicatur nomen diffiniendũ. ꝛ deide accipiendũ eſt in quo conueniunt ſecundũ nomen diffiniédũ res ſimiliter adinuicé differétes: differétes vo a p̃us acceptis pluſq̃ʒ ille adiuicé: ꝛ tertio accipiendũ eſt qd cõuenit p̃imo ꝛ ſecundo acceptis: ꝛ ita deinceps ſi ſint res vlterius differentes ꝯuenientes in nomie diffiniendo ꝛ hec eſt. 27. concluſio. 27. ꝯclo.

℄ Sicut in demõſtratiõib⁹ oʒ ſyllogizari cẽ ſic ꝛ in terminũ certũ: hoc át erit ſi p ea q̃ ſingulr̃ dñr fit in vnoquoq3 gñe diffinire ſepatim: vt ſile nõ oẽ: ſed in colorib⁹ ꝛ figuris ꝛ acutũ ꝙ eſt in voce: ꝛ ſit in cõe ire timẽté ne equiuocatio ꝯtingat. Sic át nec oʒ diſputare metaphoris manifeſtũ: q̃m neq3 diffinire. neq3 q̃cũq3 dñr i metaphoris: diſputare.n. neceſſe erit metaphoris.

℄ Oſtenſa arte diffiniédi ſcðʒ viã duplicé docet nos Ar. ꝙ ſicut ſyllõ demõſtratiuo acquirit in nob̃ habit⁹ q̃ eſt certa viſio mentalis eſſe ꝯplexi ꝛ ṽitatis. ſic p diffinitioné acquirit in nobis certa viſio ſubſtãtie rei ꝛ ꝗ é mãifeſtũ ex diffinitione diffõniſ. Q2 cũ diffõ ſit oðo q̃ idicat qd eſt eſſe: qð aũt indicat eſſe eſt generãs certã viſioné in eo cui indicat ſubſtantiã rei quã idicat. Manifeſtũ itaq3 ꝙ diffinitio facit certã viſionez ſbe ꝛ hec eſt. 28. ꝯclo: ꝛ ex ꝗ ſequit ꝙ ambiguoꝝ nominũ nõ eſt q̃réda diffinitio vna: lʒ eni nois ambigui itentio ſit aliq̃ modo vna ipa tamé itẽtio vniuerſalis vaga eſt apð intellectũ ꝛ nõ finitur niſi per cõparatiõeʒ aliquã certã adductã: ꝛ ſupadiectã: ꝛ ð diuerſiſ dictã itẽtiões habet diuerſificatas: ꝛ ſimiliter diffinitiones ſicut ſimile dictũ in coloribus ꝛ in figuriſ. lʒ aliq̃ mõ intentionez vnaʒ vagam tamen ꝛ incertaʒ apud itellectũ q̃ʒ neceſſe eſt finiri per ſpecialem adiectionem cũ dr̃ in colorib⁹ ꝛ per aliaz adiectioné in figuris: vnde diffinitiones huic inſunt ſicut pʒ in geometria vbi ꝓſcribũtur figure ſimiles: ꝛ i ſcia naturali i qua cognoſcit qd ſit ſimilitudo qualitatũ naturaliũ: ꝛ hoc etiaʒ ꝙ diffinitio acquirit in nobis viſionem certã ſeq̃t ꝙ non eſt diffiniendum aliquid metaphoris eo ꝙ nı̃eta- 28. ꝯclo.

pbõrū cauſa eſt ambiguitatis:ꝛ hec duo q̃ ſequuntur ex.28.ſunt.

29.ꝯclo. 29.ꝛ.30.concluſiones.

30.ꝯclo. ¶ Ut hẽamus aũt ꝑpoſita eligere oꝫ deciſiões ꝛ diuiſiões:ſic aũt eligere ſubiectuꝫ gen⁹ cõe oĩum ꝯſimiliuꝫ vt ſi aĩalia ſint q̃ ꝯſiderant̄:q̃lia oĩ aĩali inſunt:acceptis aũt his reliquoꝝ oĩ q̃lia ĩherent vt ſi h̃ ẽ auis qualia oĩ inhereãt aui:ꝛ ſic ſemp ꝑximo: manifeſtũ.n.ẽ:q̄m hẽbimus iã dicere ꝑpter qd̄ iſunt inherẽtia his q̃ ſunt ſub cõi vt ꝑp qd̄ hoĩ aut equo inſunt. Sit aũt aĩal in quo.a.b.aũt inherentia oĩ aĩali: in qb⁹ aũt ſunt.c.d.e.ſint q̃dã aĩalia: manifeſtuꝫ igit̄ eſt ꝑpter qd̄ eſt.b.in.d.ꝑp.a.n. ſimilr̄ aũt ꝛ in alijs:ꝛ ſemp in aliis deorſum eadem rõ eſt. Nunc quidem igitur ſm̄ ea q̃ aſſignantur cõia noĩa dicimus.

¶ Oſtẽſa arte diffiniẽdi integre tã per viã diuiſiõis ꝛ ꝯpoſitiõis q̃ꝫ ꝑ viã reſolutiõis docet nos Ar. q̄ ſi ex oĩ diuiſiõe neq̃ꝫ ex oĩ reſolutiõe exhibet̄ q̃uis diffõ. Sꝫ opꝫ ad determinate rei diffõnẽ ꝑ viã diuiſiõis exhẽdã determinatã elige diuiſiõeꝫ ꝛ reſolutionẽ:veluti ſi diffiniẽda eſt ſpecies ꝑdicata in qd̄ nõ ẽ aſſumẽda diuiſio accñtis vl̄ diuiſio vocis:ſꝫ diuiſio gñis ꝑ ſpecificas dr̄ntias:ꝛ inueniem⁹ ꝑ talẽ diuiſionẽ nõ ſolũ ipaꝫ diffõnẽ ſꝫ et cãꝫ dr̄iaꝝ poſitaꝝ in diffõne rei diffiniẽde.v.g. ſi velim⁹ diffinire aliq̃d aĩal ſpẽale vtpote homĩeꝫ oꝫ diuidẽ gen⁹ ei⁹ vtpote aĩal ꝑ dr̄ias ꝑxĩaſ aĩali:ꝛ oĩ aĩali ſub diſiũctiõe inherẽtes ꝛ ſic ꝑdcm̄ eſt aggregabim⁹ ex diuiſiõe diffõnẽ ꝛ habebim⁹ cãꝫ ꝑp q̃ſ ſũt oĩs dr̄ia rei diffinite:ꝑp gen⁹ eñi diuiſuꝫ ſũt dr̄ia diuidens rei diffinite. Gen⁹.n. cã ẽ:ꝛ radix a q̃ egrediunt̄ dr̄ie ꝛ ſpẽs. qcq̃d.n.ẽ aĩal ꝑp h̄ q̄ ipm̄ eſt aĩal:rõnale vel irrõnale:ꝛ homo.q2 ipſe eſt aĩal rõnalis. Et binarius q2 eſt numer⁹ par:ſꝫ nõ ſic dicã cãm ꝯuertibilẽ. Gen⁹ eñi cã eſt differẽtie ſꝫ nõ ꝯuertibile nec per quã poſſit ſyllogizari differẽtia diuiſiua de ſpẽ. Hec

31.ꝯclo. igitur eſt.31.ꝯclo.ſ.q̄ ad diffõnes inuẽtas ꝛ ꝑpoſitas ꝛ habẽdas eligende ſunt diuiſiones vſium ꝛ deciſiones h̃ eſt reſolutiões ſingulariũ. Et explanatio h⁹ eſt totũ q̃d ſequit̄ vſq̃ꝫ ad finẽ h⁹ capituli ſic hoc q̃ ꝑmo dicit. Q̃d ad diffiniẽdũ ſpẽm aliquã oꝫ eligẽ gen⁹ ei⁹ vni uocũ vere nolabile:ꝛ ꝯſiderare q̃les differẽtie ꝑ ĩ hereãt illi oĩ:ꝛ accep̄ illis ſic ꝯñr ire diuidẽdo ꝑ ſpecificas differẽtias:q2 ſicut ꝑdictũ ẽ aggregabit̄ diffõ ꝛ inuenieẽ cã ꝑp quã differentie inhereãt ſpeciei diffinite:q2 ꝑpter genus diuiſum vniuocũ nolabile.

¶ Opꝫ aũt nõ ſolũ noĩa ꝯſiderare: ſed ꝛ ſi aliqd̄ aliud accipiat̄ cõe:accipiẽtes ſi h̃ aliqb⁹ ĩhereat ꝛ q̃lia hec ſequent̄ vt cornua hñtia hoc hẽre ventres latos non vtrobiq̃ꝫ eẽ dẽtes. Itẽ cornua hẽre ſequit̄ q̃dã. Manifeſtũ.n. eſt ꝑp qd̄ in illis q̃d dr̄ propter id ſunt q̄ cornua habent.

¶ Silr̄ ſi diffiniẽdũ ẽ accidentale aliq̃d ꝯſiderãdũ ꝛ diuidẽdũ ẽ cõe accñtale:ꝛ ñ ſolũ oꝫ ꝯſiderare vniuocũ gen⁹ ſꝫ et oꝫ ꝯſiderare rẽ cõeꝫ accñtalẽ extrãeã accipiẽdo illã ꝛ diuidẽdo ꝑ dr̄ias ꝯſeq̃ntes ipaꝫ ſic hñtẽ vẽtres pl̄es ꝯſeq̄t hẽre cornua:ꝛ ſilr̄ ñ hẽre ĩ vtraq̃ꝫ mãdibula dẽtes:ſeq̄t iteꝝ nõ hẽre cornua:ꝯuertibilia mã q̄ ſi ñ hñe vtrobiq̃ꝫ dẽtes ꝛ hẽ vẽtres pl̄es q2 aĩalia q̃ ñ hñt vtrobiq̃ꝫ dentes nõ hñt maſticãt ĩ ꝑncipio cibũ acceptũ nec ꝑparãt ipm̄ q̄ ſufficiat ad digeſtiõnẽ:ꝛ iõ dedit eis nã ventrẽ vnũ in quo ꝑ recipiat̄ cib⁹ ĩdigeſtus:vt poſtea faciat aĩal cibũ ĩdigeſtũ redire ad os ꝛ ibi iterato maſticet̄:ꝛ hec iterata maſticatio vocat̄ ruminatio:ꝛ p⁹ ruminationem mittat̄ cib⁹ ĩ ventrem aliũ digerentẽ:ꝛ ſic pꝫ q̄m aĩal nõ hñs dentes vtrobiq̃ꝫ hꝫ ventres pl̄es:ꝛ nõ ſunt ventres pl̄es:niſi q2 caret dentib⁹ ĩ ſupiori mãdibula ꝑp queꝫ defectũ nõ plene maſticat cibũ. Q̃d aũt caret dentib⁹ ꝛ hꝫ ventres vt in pl̄ib⁹ hꝫ cornua,q2 mã terreſtris dura q̃ debuit trãſire ĩ dentes ſupiores tranſit ĩ cornua:verũtñ cuꝫ nã igeniauerit cornua ſic armaſita ea carẽt cornib⁹ q̄b⁹ ſuccurrit nã ꝑ alia iuuamẽta:lꝫ caret ſi dẽtib⁹ ĩ ſupiori mandibula:vt ceruus ꝛ camelus cũ careãt dentib⁹ ĩ ſuperiori mãdibula carẽt etiã cornib⁹:ꝛ q2 nã loco cornuũ dedit ceruo iuuamẽtũ aliud.ſ.fugã velocẽ ꝛ camelo corpis magnitudiẽ: ꝛ et dedit camelo loco dẽtiũ ſupiorũ palati durũ cartilagioſũ:q2 vtit̄ cibo duro ſpinoſo. Si igit̄ velim⁹ diffin̄ re h̃ accñtale nãle hñs cornua dicem⁹ q̄m hñs cornua ẽ nõ hñs dẽtes ĩ ſupiori mãdibula:cui nã loco cornuũ nõ dedit aliud iuuamẽtũ:ꝛ in hanc diffõnem veniemus ꝑ diuiſionẽ accidẽtis nãlis in coaccñtis. Dicimus.n. q̄m carentiũ dentibus in ſupiori mãdibula q̃dã hñt cornua q̃dam nõ: ꝛ q̃ carent cornibus ſunt q̄bus dedit nã iuuamentũ aliud loco cornuũ. Et q̃ hñt cornua ſunt qb⁹ nã nõ dedit iuuamẽtũ aliud hẽre aũt cornua cã eſt nõ hñdi dẽtes vtrobiq̃ꝫ:ꝛ ñ hẽre dẽtes vtrobiq̃ꝫ cã ẽ hẽre vẽtres pl̄es.

¶ Ampli⁹ alius modus eſt ſm̄ analogũ eligere:vnũ.n. accipe nõ eſt idẽ q̄ opꝫ vocare ſepion ꝛ ſpinã ꝛ os:ſunt aũt q̃ ſequunt̄ ꝛ hic tanq̃ꝫ vna nã hmõi exiſte. Eadẽ aũt propoſita ſunt q̃ quidem idem mediũm hñt vt q̄m oĩa contrarius ſtatus.

¶ Itẽ q̃dã diffiniſibiliũ ſunt q̃ nõ hñt gen⁹ vnũ vniuocũ nolatũ:ſꝫ hñt cõe ambiguũ analogũ inolabile:ꝛ ad diffiniẽdũ illa eligẽda ẽ diuiſio nõ gñis vniuoci:ſꝫ cõis ambigui. Ambiguũ.n. analogũ ex pte aliq̃ eſt inteẽtiõis vnius:ꝛ ſequunt̄ ipm̄ dr̄ie diuiſiue: ꝛ ex pte ea q̄ eſt vnũ ſicut nã vna vnita: ꝛ he dr̄ie diuiſiue ſimul cũ cõi analogo accipiunt̄ in diffinitione inferiore diffiniẽdi:ꝛ ipſa iferiora ſub analogo ſumpta in ipo analogo ſunt vnũ:ꝛ eſt demõſtrabile de eis vnico medio paſſio cõis analoga:lꝫ de vnoquoq̃ꝫ ſit demõſtrabilis medio ꝑprio paſſio analoga appropriata ſic ſepion:ꝛ ſpina:ꝛ os nõ ꝯueniũt in gñe vno vniuoco nolabili:ſꝫ ꝯueniunt in analogo vno. Q2 q̃d eſt os in aĩali greſſibili h̃ ẽ ſpina in piſce:ꝛ hoc ẽ ſepion in malacie. Eſt aũt malacie aĩal oẽ mollis carnis cui⁹ creatio eſt ex cartilagine tñ ꝛ ei⁹ creationeꝫ poſuit nã ĩter carnẽ ꝛ neruũ:vt ſit molle ſicut caro:ꝛ hẽat extenſionẽ ſicut neru⁹:ꝛ eſt in tali aĩali mẽbrũ ꝯueniẽs ſpinis piſciũ:ꝛ illud mẽbrũ dr̄ ſepion. Sepia võ aĩal eſt marinũ. Os aũt in aĩali greſſibili eſt ſicut fundamẽtũ ſup q̃d edificat̄ corp⁹ eius:ꝛ ſup q̄ ſtabilit̄ mollities carnis eius:ꝛ ſup q̃d initit̄ in mouẽdo:q2 in neruis ẽ robur motuũ in oſſib⁹ võ ẽ robur ſuſtẽtatiuũ:ꝛ hec ẽ ſpina in piſce:q2 eſt fundamentũ corpis ei⁹ ꝛ ſtabilimẽtũ molitiei ꝛ fluxus carnis ei⁹:ꝛ illud ſup q̄ initit̄ mod⁹ eius:ꝛ idẽ eſt ſepion in malacie. Et h̃ cõe analogũ innuit Ar. vbi dicit q̄ hec oĩa ſunt ꝯrij ſtatus:q2 hec oĩa ſunt attinentia duritiei ꝛ ſtabilimẽto: ꝛ ſtatu̇ nt:ꝛ ſigunt molitiem carnis duritiei contrariꝫ.

**¶ Hoꝝ āt q̄dā gn̄e ſunt eadē q̄cūq; h̄nt
differentias alioꝝ aut aliter eſſe: vt pp qd
eccho: aut pp quid apparet: ꝛ pp qd iris:
oīa.n.hec idem ꝓpoſitū ſunt gn̄e: oīa.n.
repercuſſio ſunt ſed ſpecie altera.**

¶ Itē que ſunt ſub eodē analogo quedā ſunt ꝯueni
entia in ipſo ſic in nā gn̄abili: ꝛ dn̄tia ab inuicē ſicut
ſpēs oppoſite quaꝝ nulla eſt cā alterius. Et q̄dā ſunt
ſic ſe habētia ad inuicē ꝙ vnū eſt cā alterius ꝛ ſub alio
in ordine cāli. v.g. eccho ꝛ iris apparētia idoloꝝ in
ſpeculis ſunt ſic ſpēs oppoſite ſub vno gn̄e analogo
qđ eſt repcuſſio: ꝛ oīa ſunt ſic vnū in gn̄e: de qb⁹ per
mediū vnū pōt oñdi paſſio vna analoga: ꝛ de quoꝝ
diuiſim p mediū ꝓpriū paſſio eadē appropriata ſi
cut dixim⁹ in p̄mo libro de quattuor ꝓportionabili
b⁹ q̄m cōmutabilr̄ ſunt; qđ demr̄at demr̄atione vna
in q̄nto euclidis. ꝛ demr̄at de lineis ſupficieb⁹ nūis
ꝛ ſolidis diuiſiz in ſcijs ꝓprijs. Eſt āt eccho ſoni rep
cuſſio ad obſtaculū ſicut apparētia idoli ē repcuſſio
radij viſualis ad ſupficiez ſpeculi: ꝛ ſicut iris eſt rep
cuſſio vl̄ fractio radioꝝ ſolis ī nube ꝯcaua aquoſa.
Lux nāq; diffundēs ſe ſcḋm inceſſuz rectū cū ꝑuēit ad
obſtaculū ꝓhibēs eius ꝓgreſſionē colligit in loco i
cidentie ſup obſtaculū: ꝛ q: eius nā eſt eſſe diffunde
re ꝛ gn̄are ſcōm inceſſum rectū cū nō poſſit ſe gn̄are
directe progrediēdo neceſſario generat ſe reuertēdo
ſolū: ſi obſtaculū ſit corpus obſcurū: aut ſi obſtaculū
ſit corp⁹ perſpicuū gn̄at ſe reuertēdo ꝛ ēt nō directe.
ſed angulariter pſpicuū penetrādo: ſicut radius ſo
lis cadens ſuper aquā perſpicuā reuertit a ſuperfi
cie aque ſicut a ſpeculo ꝛ penetrat aquam faciendo
angulū in ipſa ſupficie aque: ꝛ h̄ ꝓprie vocat fractio
radij. Igitur cū natura luminis ſit reflecti vel frangi
ad obſtaculū iris eſt reflexio ſeu fractio luīs ſolis in
aquoſa nube: ꝛ apparētia idoloꝝ cū reflexione radij
viſualis ad ſpeculū. Radius nāq; viſualis eſt lumē
diſgrediens a ſpiritu viſibili luminoſo vſq; ad ob
ſtaculū: q: non ꝑficit viſus in ſola receptione forme
ſenſibilis ſine materia: ſed perficitur in receptione di
cta ꝛ radioſitate egrediēte ab oculo. Subſtātia autē
ſoni eſt lux incorporata in ſubtiliſſimo aeri: ꝛ cū ꝑcu
tit ſonatiuū violenter neceſſe eſt ꝑtes eius diſgredi a
ſitu ſuo nāli quē h̄it in toto ſonatiuo: ſ̄tus aūt nālis
ꝑtes egreſſas a ſitu nāli reinclinat ad ſitū nālē. ꝛ for
titudine reīclinatiōis ſue facit eas iteꝝ ꝓgredi vltra
ſitū nālē: ꝛ iteꝝ reinclinat eas ad ſitū nālē: ꝛ ſic ſit mł
totiēs donec tādē qſcāt ꝑtes. Itaq; virtus nālis ſo
nat i reinclinādo ꝑtes egreſſas a ſitu nāli occaſione
violentie ꝑcuſſionis gn̄at in eis tremorē: in ꝑtib⁹ aūt
tremētib⁹ cū recedūt a ſitu nāli ꝯſeqt extēſio diame
tri lōgitudinalis ꝛ cōſtructio latitudinal': ꝛ cū redeūt
ad ſitū nālē eſt in eis cōſtructio ꝛ extēſio p̄dictoꝝ dia
metroꝝ ꝑmutata hic mot⁹ itaq; extēſiōis ꝛ ꝯſtrictio
nis i eodē ſ; diuerſas diametros cū ꝑuenerit ad nāz
luīs incorpāti i ſubtiliſſimo aere qđ eſt i ſonatiuo ſo
natio eſt. Oē nāq; corp⁹ nāle h; in ſe nām celeſtē lu
minoſaz ꝛ igneū luminoſuz: ꝛ ei⁹ p̄ma incorporatio ē
in aere ſubtiliſſimo: percuſſo itaq; ſonatiuo ꝛ tremē
te neceſſe eſt ꝯſilez tremorē ꝛ ꝯſilez ꝛ motionē fieri in
aere cōtiguato circūſtāte: ꝛ ꝓgredit hec gn̄atio in ꝑ
tē oēm ſcḋm inceſſum rectū: cū aūt ꝑuenit hec gn̄atio
ad obſtaculū i quo nō pōt aer p̄dicto mō mot⁹ gn̄a
re ꝯſilez motionē. ꝑtes aeris itremētes in ſe retūdūt
vl̄ retrodunt ꝛ reuerberant ꝛ gn̄ant ſ; viā reuerſaz
iteꝝ tremor ꝛ motio i aere ꝛ redit ſonatio pp obſtacu
lū ſic̄ radius viſual': cū ſe nō poſſit gn̄are ſ; iceſſuz re
ctū regenerat ſe reuertēdo. Partes.n. aeris itumeſcē
tes ꝛ collidētes ſe ad obſtaculū neceſſario via reuer
ſa itumeſcūt h̄ igit repcuſſio ꝑueniēs vſq; ad lumi lu
ſuz qđ eſt in aere ſubtiliſſimo eſt ſonatio rediēs: ꝛ hec
eſt eccho. Qđ l; igit iſtoꝝ trium ſcḋm ſubam ꝛ verita
tē eſt reuerſio luminis ſ; iris eſt reuerſio luminis in
rōne nubis: apparentia eſt reuerſio luminis viſualis
hoc eſt reuerſio luminis incorpāli p̄dcō mō.

**¶ Altera āt ex eo ꝙ mediū q̄dē ſub alteꝝ
mediū ē ꝙ dr̄ ꝓpoſitoꝝ: vt pp qd nil⁹ fini
ente mēſe magis fluit pp id ꝙ vernior fi
nis mēſis: pp qd āt vernior finis mēſis:
q̄m lūa deficit: hec q̄dē.n. ſic ſe h̄nt iuicē.**

¶ Quedā ṽo que ſunt ſub vno analogo ſic ſe h̄nt ad
inuicē ꝙ alterū eſt ſub reliquo ſicut cātā ſub cā: ſic ni
li fluxus ꝛ menſis variatio ſcḋm quattuor ānī tpa: ꝛ d
cremētū ꝛ incrementū lune hec tria cōueniunt i vno
analogo qđ eſt non ꝑmanētia in ſtatu vno. Luna nā
q; cōtinue creſcit aut deficit lumine ꝛ hac ſui ꝑmu
tatione ꝑmutat qualitates temporis: in quattuor q̄r
tis menſis: ipſa.n. mouet i oī mēſe quattuor ānī tpa
q: efficit primā q̄rtaz mēſis calidā h̄ūidā lumine ſuo
creſcente ſecūdā calidā ſiccā p cōplemētū ſui lumīs:
tertiā q̄rtā efficit ſiccā ꝛ frigidā luīe deficiēte a cōple
mēto vltimā quartā frigidā ꝛ humidā defectu ſui
lumīs. ꝛ ita in fine mēſis ē h̄ūidior mēſis: nō tn̄ frigi
dior: ſ; eſt accedens ad calorē. Patet igit ꝙ tā in mē
ſe q̄ in luna eſt ꝑmutatio ꝯtinua ꝛ nō ꝑmanētia i ſta
tu vno. Et ꝑmutatio i lūa ē cā ꝑmutatiōis i tpe mēſu
rato: cā ṽo ꝑmutatiōis i tpe ē cā ꝑmutatiōis in natu
ris q̄ttuor: ꝛ in rebus mutabilib⁹ ꝑticipantibus q̄t
tuor naturis: ſic h̄ūiditas finitatis mēſis ē cā augmē
tationis h̄ūiditatis in reb⁹ h̄ūidis. Dico ēt ꝙ ṽt⁹ lune
eſt ṽtus h̄ūectās. ꝛ ṽtute ſua humectāte humectat ae
ra ꝛ augmentat humidū i aqs. ꝛ cum ꝯiungit ſoli vi
gorat ṽtus eius calida p virtutē ſolis: ꝛ virtus ſolis
calida ṽtuti lune humectanti fortiter admixta neceſ
ſario humore augmētato cū calore facilit aqs rarefie
ri: ꝛ iturgeſcit: vn̄ neceſſario i fine mēſis cū lūa ꝯiūgit
ſoli plus ſolito intumeſcunt aque tā ſalſe q̄ dulces
licet non ſic ſit manifeſtum in dulcibus ſicut in ſalſis
ꝛ ꝓpter hoc i fine mēſis ſūt flux⁹ mariū maiores. ꝛ qđ
dā mare ē qđ nō fluit niſi i fine mēſis. ꝛ i medio men
ſis. In medio nāq; mēſis plenitudo luminis ei⁹ qđ
recipit a ſole cōfortat virtutē ei⁹: l; hec confortatio ꝛ
vigoratio nō ſit tāta quāta ē p cōiūctiōez corporalē.
Itaq; oēs aque in fine mēſis plus īundāt; ſed inun
datio earum plus apparet i q̄buſdā ꝛ i q̄buſdā mi
n⁹ pp alias cōcās adiunctas ſicut accidit nilo ꝙ in fi
ne mēſis lunaris ꝓpinquoris eq̄noctio autūnali plus
abūdat eius aqua. q: nilus cadit in mare iter occidē
tē ꝛ ſeptentrionē. ꝛ ventus occidētalis flat in regiōe
illa a maio vſq; ad equinoctium autūnale: ꝛ mouēs
aquas maris ſcḋm vias iceſſus ſui mouet ēt arenā: ꝛ
obſtruit arena oſtia nili. ꝛ hec obſtructio ꝛ vēti occi
dentalis reluctatio faciunt aquas nili augmentari ꝛ
inundare. cā ergo vera ꝛ prima inundationis nili eſt
vis lune humectans ꝛ rarefaciēs aquas q̄ vigorata
p cōiunctionem ſolis plus facit hoc in fine mēſis. cū
luna deficit hec tamen cā nō educit ex ſe ſuū effectū
plene niſi cum cōcauſis predictis. ſ. obſtructione oſti
orum: ꝛ venti occidētalis contra inceſſum nili relu
ctatione. ꝛ he concauſe accidunt circa equinoctium
autūnale. Vn̄ virtus lune augmētans aquas in fine
illius

illi° mēſo plīo māifeſtat opatione ſue virtutis i age nili.igiẗ pria cā flumīs nili in fine predicti menſis ē: ꝗꝛ finis mēſis eſt hūidioꝛ.finis autem menſis humidior eſt pp lune defectum ꝛ coniūctionē ei°cum ſole in ipſo defectu. Ordo nāqꝫ cauſaliꝫ eſt ꝙ cauſe celeſtes primo mouent tempora ꝛ tempora mouent naturas.

¶ Capitulum. v.

De cā āt ꝛ c° cā dubitabit aliqs. nunqd qñ ē cātū ꝛ cā ē: vt ſi folia fluāt. aut deficit:ꝛ cā deficiēdi:ꝛ folia cadēdi erūt h° vt ſi ē lata hře folia:deficiēdi āt terrā i medio eē.ſi.n.nō ē: alia aliq̄ erit cā ipſoꝝ.ſiue cū cā ſimul ſit ꝛ cātū:vt ſi in medio terra ē deficit:aut ſi latū eſt foliū folia fluunt.ſi āt ſic ē ſimul vtiqꝫ erūt.Et ſic demrāẗ p altera.ſit.n.folia fluere i q̄.a.latū āt foliū i quo .b. vitis vo in quo.c.ſi āt in.b.ē.a.oē.n.latū folio folio fluit:cā āt ē.b.mediū.ſed ꝛ qm̄ latis foliis vitis eſt pp id qđ folio fluit demrare. Sit d.qdē.n.latū foliū.e.āt folio fluere. vitis vo in quo.ʒ.in.ʒ.igiẗ eſt.e. folio: fluit.n. oīs vitis in.e.āt.d.oē.n.folio fluens latū eſt folio:oīs ḡ vitis latū folio eſt. Cā āt eſt folio fluere. Si āt nō ɔtingit cās eē adinuicē.cā.n.prius eſt eo c° eſt cā.ꝛ deficiēdi qdē cā ē in medio terrā eſſe.in medio āt terrā eſſe nō eſt cā deficere.ſi igitur p cām demōſtratio eſt pp quid eſt. Quod aūt nō p cām ipſius qꝛ.qm̄ qdē in medio ē cognouit propter qd aūt nō:ꝙ aūt non deficere cā ſit in medio eſſe:ſed hoc deficiendi manifeſtū eſt .In rōne.n.ipſius deficere ē ꝙ in medio eſt.quare manifeſtū ꝙ per hoc illud cognoſcitur ſed non hoc per illud. Aut contingit vnius plures cās eſſe.

¶ In h̄ qnto caplo redit Ar.ad ɔplēdū ſmonē ſuū d̄ ɔditiōib° c ſiib° ꝗ̄ꝫ mediū dmratiuū ɔparaẗ ad ɔclonē.Et itēdit i capitlo iſto dmrare qm̄ vni° dmrati p ſe ꝛ ñ ſcđꝫ accñs ē vna cā ꝛ mediū demratiuum
32.cōclo. vnū.Et h̄ ē.32.ɔ°ꝛ i explanatiōe h° ɔclonis.ꝛ qōnib° tēdētib° ad h° explanatōeꝫ cū icidētib° ex qōnib° cōſiſtit h̄ capitulū totū. In pmis nāqꝫ qrit.An ex cāto ſe ꝗ̄tur cā ſua ſic ex cā ſeqẗ cātū.An ɔtigat vni° plēs eē cās. Si.n.ex cāto nō ſeqẗ cā vna determiata.cū nō ſit cātū qn hēat cāꝫ aliquā.ſeqẗ ꝙ cātū cū hēat cāꝫ vnā ſeqẗ ēt ꝙ hēat cām aliā.ꝛ ita ꝙ illi° ſint plēs cāe: h° ɔclonis pma pte ppoſita.ſ.an ex cāto ſeqtur cā anqꝫ pponat ſcđaꝫ ptem qōnis oſtēdit qđ cōſeqẗ ex pma pte qōnis ſi ſit va ſ.qđ cōuerſim demrēẗ ex cāto cā.ꝛ ex cā cātū.Uerūm̄ altera illaꝝ demrationū ē demratio pp qđ ꝛ altera eſt demōſtratio qꝛ.Deinde pponit alterā ptem qōnis:ꝛ pmr oſtendit quo exñte ſecunda pars queſtionis nō erit vera.ſ.ſi demōſtraẗ de ſubo vli pa° ɔuertibilis cū ſubo:qꝛ neceſſe eſt medium demratiuū eē ɔuertibile cū demrato ꝛ erit cā ſcđm ꝗ ex cāto:qꝛ mediū ex paſſiōe ſibi ɔuertibili.ꝛ non erunt illius cāe plēs.ſed vna demratiua.Quo oſtēſo redit iterꝝ ad ſcđam ptē qōnis.ꝛ oñdit conclonē intētā.ſ.ſi vnum ſit demonſtratum p ſe ꝛ nō ſm accñs.vna erit ipſi° cauſa demonſtratiua ɔuertibilis cū demrato ꝛ demratio hui° ē.qꝛ mediū ē diffinitio termini primi vni° itaqꝫ paſſionis vniuoce erit mediū vniuocū. ꝛ equoce equocum ꝛ analoge analogū:vnum tñ mediū quiqꝫ cōparaẗ.vt cauſa ad maiorem extremitatē ſolū.quiqꝫ ɔparaẗ vt cauſa ad ɔclonē ɔpoſitā ex maiore ꝛ minore extremitate. Si itaqꝫ cōpareẗ mediū.vt cā ad maiorē extrēitatē ſoluꝫ:ꝛ maior extremitas ſit diuiſibilis p ſpēs: de qb° plib° poſſit demrari vt de ſubis pmis.ſic cōuenit illi° paſſionis eē cās demratiuas plēs qꝛ ɔclo q̄ cōpōiẗ ex pdicato magis vli ꝛ ſubiecto min° vli nō demraẗ ſolū p cāꝫ ipi° pdicati i ſe ɔſiderati.ſꝫ p cāꝫ ipſi° iqꝫtū ē i ſubo illo.Uñ ꝛ idē pdicatū iqꝫtū ē i ſubo iſto alio a primo aliā hꝫ cām.ſicut alia ē cā vite longe i quadrupedib° ꝛ alia i volatilib° vnica tñ cā eſt ſimplr prima i eodē ordine cāruꝫ ei° ꝙ ē eſſe lōge vite. Si itaqꝫ cōpareẗ mediū ad compoſitū ex maiore extremitate ꝛ mioꝛe.ipi° vnius vna erit cā.ꝛ mediū vnū primū demratiuū lꝫ in pmo libro dictū ſit.ꝙ vni° rei plēs dmratiōes ſint p media ñ ſubalternata:ꝛ i h̄ libro dictū ſit idē poſſe dmrari p diuerſas eiuſdē cās.Per ſe nāqꝫ ꝛ prima demratio nō ē niſi vna vni° rei.ſꝫ demratiōes ꝗruꝫ altera ē dicta demratio ſm prius ꝛ reliqua ſm poſterius vł ambe ſꝫ poſteri° pñt eē plēs eiuſdē rei.ꝛ hec ē ɔtinuatio h° capituli.Dič ergo dubitabit aliqs an cū cātū ē ſit neĉario ei° cā determinata.Sicut an ſequaẗ ſi folia cadūt aut luna deficit ꝙ cā deficiendi lunā ſit ꝛ cā cadēdi folia.ſicut.ꝟ.g.an ex defectu lune ſequaẗ terrā eē i medio iter ſolē ꝛ lunā ꝛ ſi folia cadūt qm̄ ſūt lata. Cum eniꝫ nō ſit cātum qn ſp cā ei° va ſit.ſicut oñſuꝫ ē in pma pōia ꝛ ſuppoſitū i hac ſcia.ſeqẗ neceſſario ſi cātū ē aliq̄ ei° cā ē. Uñ ſi ex cāto determinato nō ſequaẗ aliq̄ determinata cā.ſeqtur ꝙ aliqua ei° cā alia ſit cum vere ſint ſil cā ꝛ cātuꝫ.¶ Dico dubitabit aliqs ſi ex cāto ſeqtur cauſa ſicut ex cā ſeqtur cātū velut ex terra eē i medio ſeqẗ lunam deficere ꝙ ſi ē.ſ.cōuerſio ɔñtie iter cām ꝛ cauſatuꝫ.tūc contingit vtrūqꝫ demrari p reliquū.Uelut ſi folia cadere lata eſſe ɔuertaẗ adinuicē ſm cōſequētiā.tunc vtrūqꝫ pt demrari de vite p reliquū.ꝛ qꝛ nō ɔtigit idē ſimplr eē cām alicui° ꝛ cātum ſimplr eiuſdē cū nō ſit idē pri° ꝛ poſterius ſe manifeſtuꝫ eſt ꝙ altera demratio erit p cāꝫ ꝛ pp qđ.reliq̄ vo p effectum ꝛ qꝛ.Sicut q demonſtrat de luna ꝙ deficit p iterpoſitiōeꝫ terre demoſtrat per cauſam ꝛ pp qđ.q autem demonſtrat iterpoſitioneꝫ terre per defectum demrat p effectum ēt qꝛ. Que .n. ponunẗ in diffinitione alicuius ſunt cauſa ipſius. In diffinitione vero defectuꝫ ponitur interpoſitio terre quare hec eſt eius cauſa.

¶ Mediū eſt diffō maioris extremitatis.

¶ Uni° paſſionis equoce eſt mediū equiuocuꝫ ē analoge analogū.

¶ Sed nāqꝫ ſi eſt idē de plurib° primis pdicari ſit.a.in.b.prio exñs.ꝛ in.c.alio pmo.ꝛ h̄ ſit in.d.e.erit itaqꝫ.a.i.d.ꝛ.e. cā āt in.d.qdē.b.in.e.āt.c.q̄re cū cā ſit neceſſe eſt rē eſſe. Re āt exñte non neceſſe eſſe oē cū fuerit cā:ſed cām qdem neceſſe eſt eſſe nō tñ oēm.aut ſi ſemp vle ppoſitū ē: ꝛ cā totū quoddaꝫ:ꝛ cuius eſt cā vle: vt folio fluere in toto quodā determiatū ē:ꝛ ſi ſpēs illius ſint:ꝛ igiẗ vlr.aut plāus:aut hmōi

plātis: q̄re ⁊ mediū eq̄le oꝫ eē in hiis: ⁊ cuius ē cā ⁊ cōuerti: vt pp q̄d arbores folio fluunt. ſi igiť pp cōdenſationē hūidi fluit arbor: oꝫ eſſe denſitatem ſiue cōdenſatio nō eſt cuicunqꝫ. ſed in arbore folio fluere. quare mediū equale opꝫ eſſe denſitatem.

¶ Hic redeūdū eſt ad primā q̄ōnē: ⁊ ꝯiūgēdū ē ei ꝙ ħ ſeq̄ť. ⁊ ē quaſi diceret. Nūq̄d cū cātum ē cā ē. aut cōtingit vni⁹ plures cās eſſe. Et nāqꝫ ſi idem p̄dicať de plib⁹ ſubiectis p̄mis ꝯtingit eiuſdē p̄dicati pl'es eē cās. ⁊ nō ſeq̄ť ex p̄dicato cauſato cā vna determinata. ſeq̄tur tñ cuꝫ res ſit cām eſſe. non tamen ſequetur hāc vel illā cām eē. Sed ſi ꝓpoſitū ē vl'e hoc eſt de ſubiecto vl'i cōuertibili. tūc cā ſil'r eſt totū vl'e conuertibile. vt ſi ſumať p̄mum ſubiectum eius quod eſt folio fluere conuertibile cum hoc predicato: opꝫ cām ⁊ medium ſimiliter eſſe conuertibile.

¶ Utrū āt ꝯtingat nō eādē cām eē eiuſdē oib⁹ ſꝫ alterā aut nō. aut ſi q̄dē p ſe demr̄atū eſt ⁊ nō ħꝫ ſignū aut p accñs nō pōt eē: rō. n. vltimi mediū ē. ſi vero nō ſic eſt ꝯtingit. Eſt āt ⁊ cuius ē cā ⁊ in quo ꝯſiderare ſm accidēs nō tñ vr̄ ꝓpoſita eſſe. ſi āt nō ſil'r ſe habebit medium ſi q̄dem equiuoca eſt equiuocū mediū. Si vero vt in genere ſit: ſil'r ſe habebit: vt pp quid cōmutabil'r analogum. alia. n. cā eſt in numeris ⁊ in lineis ⁊ eadem: inquātū quidē linea ē non eſt eadem. inquantū aūt hñs augmentuꝫ huiuſmodi eadem: ſicut in omnibus.

¶ Poſt hec redit ad hāc ſcḋaꝫ p̄tē q̄ōnis q̄rēs. an cōtingat nō eandē eē cāꝫ: ſꝫ pl'es eiuſdē p̄dicati in oib⁹ ſubis aut nō. Et r̄ñdet ſi eſt demonſtratio per ſe: ⁊ nō ſcḋm effectum aut ſm accidens: tunc non poteſt eſſe non eadem cauſa: q: medium eſt ratio maioris extremitatis ſimpl'r: aut inquantum eſt in ſubiecto ſuo p̄. Si ꝟo nō eſt demōſtratio p ſe contingit non eandem eē cāꝫ. q: mediū q̄ḋ eſt cā. ⁊ p̄dicatū cuius ē cā cōtingit conſiderare in ſubiecto nō p̄mo ſꝫ ħꝫ accñs: lꝫ talia nō ſint ꝓpoſita in demr̄ationibus: ⁊ taliū acciden taliū ꝯtingit pl'es eē cās. Si ꝟo nō ſit cōſideret ſubꝫ i p̄dicato ħꝫ accidens. ſed ſit predicatio de p̄mo ⁊ vli tūc ſimil'r ſe hēbit medium cū vltimo. ſ. ꝙ ſi vltimuꝫ eſt vniuocū ⁊ mediū vniuocuꝫ. ſi vero equi^m ⁊ eq^m. ⁊ ſi ſit analogum ⁊ mediū erit ſil'r analogū: vt h⁹ analogi propter q̄d quattuor q̄ātitates ꝓportionales ſunt ꝑmutatim ꝓportionabiles vnū ē mediū analogū. ſ. hēꝛ q̄ multiplicia. ſ. p̄mi ⁊ ſcḋi tertij ⁊ q̄rti. ſil'r ſibi addentia vel diminuētia: vel ſe iuicē equalia. in lineis aūt ⁊ nūeris: ⁊ alijs q̄ātitatibus ſp̄ālibus eſt h⁹ analogia appropriari alia ⁊ alia cā ꝓpria. Sil'r ꝟo i colorib⁹ ⁊ figuris equocū ē. ⁊ iō hinc idē ē ei⁹ cā alia ⁊ alia: q: in figuris ē cā ſilitudinis hēꝛ angulos eq̄les ⁊ latera equos angulos ꝯtinentia proportionabilia.

¶ Similē āt eſſe colorē colori: ⁊ figurā figure aliā eſſe. equocū. n. ē ſimile in oibus hic: q̄dem. n. fortaſſis ſm analogiā hr̄e latera ⁊ equales angulos. in colorib⁹ auteꝫ ſenſum vnū eſſe: aut aliud aliquid hmōi.

Medium ē rō maioris extremitat.

¶ In colorib⁹ āt eſt cā ſilitudinis ꝙ eorūꝫ ē ſenſus vn⁹ aut aliq̄d aliud hmōi. ⁊ forte i ħ exēplo aliq̄d occultū intuit Ar. q: nō ſūt colores ſilēs. q: eoꝝ ē ſenſus vn⁹. niſi forte itelligat ꝙ illud vere ē virtus ſenſitiua cā coloris eſt. virt⁹. n. viſiua eſt lumē radiās a ſpū viſibili lucente: ⁊ cā coloris lumen eſt. nihil. n. ē color niſi lumen incorporatū ꝑſpicuo vnius igiť ſenſus cā eſt ſilitudinis coloꝝ. hoc eſt vnitas luminis qualis ē i viſu indifferēte: cā ē vnitatis in colorib⁹ q̄ ē ſilitudo.

¶ Scḋm āt analogiā eedē ſunt: ⁊ mediū hēbunt ſm analogiā. Hñt āt ſic cōſequi cām iuicē. ⁊ cuius ē cā. ⁊ in quo ē cā. vnū q̄ḋqꝫ q̄dem accipienti. ⁊ cuius cā in plus vt in q̄ttuor equales q extra ſunt in plus ſunt q̄ꝫ triāgulis aut q̄drāgulis in oibus āt in eque. q̄cūqꝫ. n. q̄ttuor rectis equales exteriores ⁊ mediū ſil'r. Eſt āt mediū rō p̄mi extremi. pp q̄ḋ oēs ſcīe p diffōnē ſiūt. vt folio fluere ſimul ſeq̄tur viteꝫ ⁊ excedit ficū. ſꝫ nō oia ſed equaliū eſt ſi itaqꝫ accipiat aliq̄s p̄mū mediū. rō fluēdi foliū ē. erit. n. p̄imū in altero mediū. q̄m oia h⁹ ſunt ſit huius mediū ꝙ ſuccus denſať aut aliquid aliud huiuſmodi. quid eſt aūt folio fluere denſari in contactu ſeminis ſuccū. Medium ē rō primi extremi.

¶ Eadē āt ſm analogiā hñt mediū idē ħꝫ analogiā ⁊ p̄dicto mō ꝯuertunť adinuicē mediū q̄ḋ ē cā. ⁊ maior extremitas c⁹ ē cā ⁊ minor extremitas in q̄ eſt cā. Sed ſi cōponať ex ſubiecto nō p̄ ⁊ maiori extremitate: tūc erit p̄dicatū in plus velut oēs angulos extriſecos eē eq̄les q̄ttuor rectis i plus ē q̄ꝫ i triāgulis vel q̄drāgulis. Sed cū dr̄ de oibus figuris poligonijs. tūc dr̄ de ſubo p̄ ⁊ cōuertibili. q: q̄libet figura poligonia hꝫ eq̄les angulos extrinſecos q̄ttuor rectis ſicut i priori libro demr̄ať: ⁊ mediū h⁹ ſil'r eſt ꝯuertibile cū extremis. q: mediuꝫ eſt rō p̄imi termini. Sil'r folia fluere in plus ē q̄ꝫ vitis ⁊ q̄ꝫ ficus. ſed nō eſt in pl⁹ q̄ꝫ oēs arbores q̄ cōueniunt in vna rōne ſm quā rōnē ſiunt p̄imū ⁊ vl'e ſubiectū eius q̄ḋ eſt folia fluere. ſꝫ de illo ſubo cōuertibil'r diceť. ſil'r mediū eius p̄imū erit diffinitio fluendi folij. ⁊ ħ mediū p̄imū erit mediū in alijs q̄ ſunt ſub ſubo p̄. q̄m illa cōueniūt in rōne vna ſubiecti p̄imi. Eſt āt mediū ⁊ rō eius ꝙ eſt folio fluere ſuccū dēſari in cōtactu ſeīs. Arbores nāqꝫ hñtes ſuccū viſcoſum nō hñt caſum folioꝝ neqꝫ latitudinē: latitudineꝫ nō hꝫ eo ꝙ hūor viſcoſus pp ſui viſcoſitatē ⁊ adherētiā nō recipit multā expāſionē. ⁊ ſil'r pp ſui viſcoſitatē nō recipit multā exalationē nec deſiccationē nec mortificationē p frig⁹. vñ nō diſſoluiť cōpago in q̄ foliū ḡnatū ex humore viſcoſo adheret arbori. Folia āt q̄ ḡnant ex hūore nō viſcoſo ſūt lata ⁊ cadūt. q: humor nō viſcoſus de facili expādiť in latū: ⁊ ē multū expediēs virtuti formatiue folioꝝ. ⁊ humor nō viſcoſus facilē hꝫ exalationē ⁊ cōdenſationē ⁊ deſiccationē p virtutē maturatiuā ⁊ calefactiuā. vñ cū cōpleť digeſtio ſeīs ⁊ fruct⁹ virtus digeſtiua maturās fructū ⁊ ſemē decoq̄ndo ⁊ inſpiſſando humores crudos ⁊ fluidos decoq̄t ⁊ iſpiſſat humorē crudū ⁊ fluidū ex quo ḡnabanť folia: ⁊ ſuccos folioꝝ ſpiſſus ſiccus ⁊ fragilis non potens conglutinare foliū latum ⁊ ponderoſum cū arbore. Dēſatio igitur ſucci

tur ſucci i bora maturatiõis ſcõz cã ẽ caſus ſolioꝝ. Et ſorte borã maturatiõis itellexit Ari. ꝑ hũc ſermonẽ. ſcĩs ↄtactũ. Semẽ nãqꝫ nõ ꝓꝑe dĩ ſemẽ donec ſit ex quo poſſit eẽ gñatio rei ſui generis. ⁊ h̃ nõ ẽ ante ſui maturitatẽ. bora igiꝉ maturationiꝭ ſemiꝭ ẽ bora i q̃ ↄtingit eẽ vere ſemẽ: hoc dẽſari in cõtactu ſeminis eſt denſari dñ ↄtingit eẽ ſemẽ. vel cum folium ſit nãle cooperimẽtũ ⁊ fructus ⁊ ſeminis neceſſario idẽ ẽ ꝓncipiũ ex ꝑte aliq̃ gñatiõis folij ⁊ ſeminis: ⁊ i ĩpo ꝓncipio aliquo mõ ſe ↄtingit. ⁊ pria cã caſuꝭ folioꝝ ⁊ maturationis ſcĩs ẽ digeſtio ⁊ inſpiſſatio ſucci i ĩpo ꝓncipio gñationis vtriuſqꝫ. De folijs ãt floꝝ ciuꝫ manifeſtũ ẽ ꝙ origo eoꝝ eſt i loco i quo ↄiūgiꝉ fruct⁹ cũ eo a quo dependet. qꝛ nã fecit folia floꝝ ad hoc vt dum oriꝉ fruct⁹ tener tot⁹ iuolueret i folijs floꝝ. ibidem dẽſari succũ ẽ cã caſus folioꝝ floꝝ. Sꝫ de his ñ itellexit Ar. Latitudo do folioꝝ cã ẽ aliq̃ caſus folioꝝ eo ꝙ latitudo eoꝝ ẽ cũ põderoſitate ⁊ cũ reſiſtẽtia vẽtiꝭ ipellẽtib⁹ eo ꝙ ꝑ ſui latitudinẽ mltũ recipit de vẽto. Primũ igiꝉ ſubiectum eius quod eſt folio fluere eſt habere ſuccum fluidum non viſcoſum.

¶ In figuris aũt ſic aſſignabit a[illegible]gs que rẽtibus ↄſecutionẽ eſſe cãe. ⁊ cuius e[illegible] cã: ſit. n. a. in. b. oĩ. b. ãt in vnoquoqꝫ eoꝝ q̃ ſunt. d. in plus ãt. b. qdem vlr vnqꝫ erit in ipſis. d. hoc. n. dico vle. qđ non ↄuertiꝉ. tñ oĩa cõuertunꝉ. ⁊ excedut. in ipſis igiꝉ cã ipſius. a. b. eſt opꝫ itaqꝫ. a. in plus q̃ꝫ. b. extendi. ſi vero nõ. qd magis cã erit hec illius. Si i igiꝉ in oĩbus. c. eſt. a. erunt illa oĩa aliqd vnum aliud. a. b. Si. n. non q̃uo erit dicere q̃m in quo eſt. c. ſit. a. oĩ in quo aũt a. non oĩ ſit. c. ꝑꝑ qd. n. eru aliqua cã. vt ꝑꝑ la. a. ineſt oĩbus. d. Si itaqꝫ q̃ ſunt erũt aliqd vnum ↄſiderari oꝫ ⁊ ſic c. Cõtingit igitur eiuſdẽ cãs plures eſſe ſed non eiuſdẽ ſpẽ. vt longe vite eſſe quadrupedia cã eſt non hr̃e cholerã volatilia ſicca eſſe aut aliud aliqd. Si ãt in atoma non ſtatim veniunt: ⁊ non ſolum vnum mediuꝫ. ſed plura. ⁊ cãe plures. ⁊ qualis aũt cã eſt mediorum q̃ ad vle primum eſt. aut q̃ ad ſingulare ſingularibus. manifeſtuꝫ vtiqꝫ eſt ꝙ q̃ magis ꝓxime vnicuiqꝫ prima cã. primum. n. q̃ eſt ſub vli. hec. n. cã vt in. d. qđ eſt. c. ipſius. b. cauſa eſt in. d. quideꝫ igitur eſſe. c. cã ẽ ipſius. a. ipſi autem. c. b. in hoc autem eſt eadem: de ſyllogiſmo igiꝉ ⁊ demonſtratiõe quid vnũquodqꝫ eſt ⁊ quomodo ſit manifeſtum eſt. Simil[illegible]er autẽ ⁊ de ſcientia demonſtratiua.

¶ Poſt hec m[illegible]feſtat Ar. ↄſecutionẽ c[illegible] ⁊ cãrũ i figuris ſyllogiſticis oñdẽꝭ ꝙ ſi ↄpareꝉ medi[illegible] ad maiorẽ extrẽitatẽ qđ dĩ de iferioꝛib⁹ ſubiecti: ↄtigit vni⁹ plẽs eẽ cãs tñ vni⁹ vna ẽ cã pria. Cã. n. prima maio[illegible]ꝭ extrẽitatis vnica ẽ in vno oꝛdi[illegible] cãe. ⁊ cã ↄpoſiti ex maioꝛi extrẽitate ⁊ minoꝛ ſimilr vnica eſt. Dicit ergo ꝙ i figuriꝭ aſſignabiꝉ ↄſecutio cãe ⁊ cãtĩ h̃ mõ. ſit. a. maioꝛ extrẽitas ꝙ ſit i oĩ. b. medio. c. ãt ſit i vnoquoqꝫ q̃ aggregãꝉ ſub d. igiꝉ cũ. a. ſit i pl⁹ q̃ꝫ aliqđ eoꝝ q̃ ſut d. erit ẽt i pl⁹ q̃ꝫ. b. ⁊ diceꝉ vlr tñ de. b. q̃ꝫ de ipſis. d. h̃ ãt dico vle qđ ꝓdicaꝉ de oĩ aliquo. ⁊ ñ ↄuertiꝉ cuꝫ eo oĩa tñ d̃ qbus dĩ conuertuntur cum ipſo ⁊ diuiſi excedaꝉ. cã itaqꝫ ꝙ. a. ſit i ipſis. d. eſt. b. igitur. a. in pl⁹ eſt. q̃ꝫ. b. Si eni non ſit in plus tunc nõ ẽ. b. magis cã q̃re. a. ſit plus in vno q̃ in alio. vt ſi animal [illegible] obetur de hoĩe per. b. conuertibile cum animali. nõ erit magis cã ꝙ hõ ſit animal [illegible] ꝙ equ⁹ ſit animal. ergo. a. erit in [illegible] q̃ꝫ. b. Igiꝉ ſi oĩ[illegible] ꝉ[illegible]iteꝝ. a. de oĩb⁹. c. h̃ ẽ ↄ aliqb⁹ q̃ [illegible]t ſub. d. In[illegible]t Ar. ꝑ oꝛdinẽ litteraꝝ oꝛdinem termioꝝ tũc nece ẽ querere mediũ aliđ q̃ꝫ. b. i q̃ ↄtineanꝉ illa oĩa qꝛ ſi nõ eẽt mediũ aliđ incõueniẽs eẽt cũ. a. ſit i pl⁹ q̃ꝫ. c. qꝛ oꝫ ꝙ a. ondaꝉ d̃ vnoquoqꝫ. d. ꝑ aliquã cãꝫ ꝓꝑiã. igr̃ oꝫ vt accipiaꝉ aliđ mediũ q̃ꝫ b. ꝙ. a. ſit. i. e. [illegible] ſit illđ mediũ. c. manifeſt[illegible] ẽ igr̃ ꝙ [illegible]ontig[illegible] eiuſdẽ ſic eius qđ ẽ. a. plẽs eẽ cãs: nõ tñ eiuſdeꝫ ſpẽ ↄtigit [illegible]ꝭ eſſe c[illegible]. Si. n. maioꝛ extremi[illegible]ꝭ eẽt ſpecies idiuidualis nõ dem[illegible]rabilis de plib⁹ i[illegible]⁹ ñ eẽnt eius media demr̃atiua plura. Sicut eius qđ eſt eẽ longe vite alia ẽ cã in q̃drupedib⁹: ⁊ alia ẽ[illegible] i volatil[illegible]b⁹. ẽt alia ẽ ſuiſpĩ⁹ i ſe ↄſiderati. Lõge. n. vite cã pria vlis ẽ hũditas nalis mlta ñ facile corruptibiꝉ a reb⁹ cĩnẽtis: ⁊ q̃ ſimplr hñt [illegible] ſunt lõge vite: ⁊ q̃ habẽt h̃ reſpectu reꝝ ſui g[illegible]ẽris ſut lõge vite i ſuo gñe. In diuerſis ãt gñib⁹ diuerſificãt cã h⁹. In qbuſdã. n. ẽ hũiditaꝭ nãlꝭ. diu icoꝛrupta. qꝛ ñ hñt caloꝛẽ mltũ cõſumẽtẽ cã: i qbuſdã do: qꝛ ſicca ſt ñ hñtia hũiditatẽ accñtalẽ coꝛrũpẽtẽ hũiditatẽ nalẽ. In alijꝭ do aliq̃ aliꝰ ex q̃ttuoꝛ q̃litatũ ꝓmaꝝ [illegible]ꝭ ſꝫ i[illegible] aꝫ vnã vocat Ar. aliã laſa [illegible]nꝉ. n. [illegible] oꝛ[illegible]tateꝭ [illegible]e q̃ſi q̃drãgul⁹ ſpãlis. [illegible] q̃[illegible] q̃tatũ i ſeipã imagin[illegible] ſic ãgul⁹ vnuꝭ vñ voc[illegible] a philoſophis q̃ttuoꝛ ãguli. ſꝫ ãt ꝙ vtr⁹ vni⁹ extẽdiꝉ ad al[illegible]ã: ⁊ cõmiſceꝉ ei imagiaꝉ ſicut latus quadrati igr̃ cũ vlis ꝓdicati ſit cã pria vlis: ⁊ ei⁹ i ſua ſpecie cã ſpãlis: q̃ iſtaꝝ erit cã: ⁊ mediũ demr̃atiuũ. ſ. an q̃ pria ẽ vli an q̃ ẽ ſpãlis vliꝭ i ſingulari. ⁊ mãifeſtũ ẽ ꝙ magꝭ primũ vnicuiqꝫ erit ei⁹ pria cã: ſic vlis ꝓdicati cũ demr̃aꝉ de ſibi ↄuertibi[illegible] cã: ⁊ mediũ ẽ vnuꝫ qđ ẽ primũ ipi vli ꝓdicato. Sic ſi eſſe lõge vite demreꝉ de ſubõ ſecũ ↄuertibili. vt ꝓ oĩe de aĩali hñte cõceptiõeꝫ lõgã erit mediũ hñs hũiditatẽ nalẽ mltũ difficile c[illegible]rupcibilẽ a reb⁹ cĩnẽtis. Si ãt eẽ lõge vite demõſtratur de q̃drupedibus quibuſdam. accipietur medium ꝙ eſt c[illegible] longe vite in quadrupedib⁹. Si ãt demõſtreꝉ hoc ꝓdicatũ eẽ longe vite de ſubiecto ſibi cõuertibili demõſtratione prima ⁊ vli reliq̃ demr̃atiões qb⁹ oñd[illegible]ꝉ d̃ ſubiectis iferioꝛib⁹ nõ erũt demr̃atiões prie ⁊ vles: ſꝫ demr̃atiões dicte ꝑ poſteri⁹ ⁊ de di[illegible]erſis ſubis diuerſe cauſe ſicut eius qđ eſt primo ſub vli ꝑoꝛ ẽ cã. ⁊ ei⁹ qđ ẽ poſteri⁹ ſub vli eſt poſterioꝛ cã. Sicut qđ eſt. c. cã. eſt ipſius. b. in. d. ⁊. c. dictuꝫ de d. cauſa eſt ipſius. a. in. d. b. ãit eſſe in. c. ⁊ in. b. a. immediate [illegible]t quo ad hũc oꝛdinẽ. Cõpleta ẽ igiꝉ ſcĩa de ſyllõ in ꝑoꝛibus: ⁊ demr̃atiõe: ⁊ ſcĩa demõſtratiua in hoc l[illegible]. Di ãt ſcĩa demõſtratiua. ſ. habitus ↄclõnis acquiſitus ꝑ ſyllm demr̃a[illegible]. tũ ↄclõ[illegible] partiuꝫ eẽntal[illegible]um ⁊ accñtium eſſentialium ſyllogiſmi demonſtratiui. ⁊ hec tradita eſt in hoc libro. Et hac ſcĩa habita facile eſt cognoſcere de ſyllõ ꝓpoſito an ſit demr̃atiu⁹. Si. n. ſyllꝰ ꝓpoſitus reſoluantur i ptes e qbus eſt. ⁊ i accñtia. ⁊ inueniãꝉ in eo conditiones dicte in libro iſto: tunc manifeſtuꝫ eſt ꝙ eſt demõſtratiuus. ⁊ ſi deficit aliqua cõditionum eẽntialiũ. mãifeſ-

ſtum eſt ꝙ nõ eſt demonſtratiuus. Ad hoc enim tendit liber iſte vt cognoſcẽs conditiones eſſentiales demõſtrationũ poſſit per reſolutiones ꝓpoſiti ſylli in partes ſuas ⁊ accidentia eſſentia cognoſcere an compleantur in ipſo cõditiones eſſentiales demõſtrationis. an deficiat illaꝝ aliq̃. Et ob hoc dꝛ liber iſte reſolutorius ⁊ idicatiuus. Non enĩ intẽdit in libro iſto inuentio demõſtrationis. ſed inuenti iudicatio. Inuẽtionem nãq₃ habet demõſtrator cõem cũ dialectico. qꝛ in ꝓpͣ materia inuenit demonſtrator mediũ ꝑ locum a diffinitione ⁊ a cauſa ſed per conditiões demõſtrationis manifeſtas in libro iſto iudicat de inuento an ſit completa demonſtratio.

¶ De hoc dixi in qõne de ſubo hꝰ libꝛi.

¶ Capitulum. vi.

De principijs aũt qualiter fiant cognita ⁊ quis eſt cognoſcens habitus hinc eſt manifeſtũ dubitantibus primũ ꝙ quidem non contingit ſcire p demonſtrationẽ non cognoſcẽtem prima principia imediata dictum eſt prius. Immediatorum aũt cognitionẽ ⁊ vtrum eadem eſt aut non eadẽ dubitabit vtiq₃ aliquis: ⁊ vtrum ſcia vtriuſq₃ an nõ: aut huius quidem ſcia: illius aũt alterũ aliqđ genus ſit: ⁊ vtrum cum non ſit habitus fiãt. aut cũ inſint lateant. Si quidẽ igitur habemus ipſos inconueniens eſt: cõtingit. n. certiſſimas habendo cognitiones demonſtrantez latere. Si aũt accipiamus non hñtes prius qualiter vtiq₃ cognoſcemus ⁊ addiſcemus vt ex non preexiſtenti cognitione. impoſſibile enim eſt ſicut ⁊ in demonſtratione diximus.

¶ Capitulum ſextum ⁊ vltimum. Oſtenſis perfecte conditionibus demõſtrationis vt poſſumꝰ actu operari ⁊ demonſtrare. Docet nos in vltimo qͥliter accipiant pͥncipia pͥma demõſtrationũ. ⁊ qs eſt habitꝰ cognoſcẽs ea. Primo querens ⁊ dubitãs vtrũ pͥncipiorum immediatorum cognitio eadem ſit cum cognitione cõcluſionum. an non eadem. Et iterum qͥrit an cõcluſionum ⁊ pͥncipioꝝ ſit ſcientia aut nõ. ſed cõcluſionum ſolum ſit ſcientia ⁊ principiorum a[illegible]is alius habitus. Et vtrum habitus pͥncipiorum non ſint nati i nobis. ſed fiãt poſtq̃ nõ fuerũt i nobiſ. An fuerũt i nobis. ſed latentes. Oſtendit igiť in pͥmis. ꝙ hoc vltimum eſt iconueniens. ſ. habitus pͥncipioꝝ eſſe i nobis ab initio latenteſ. qꝛ cõtingeret ꝙ laterẽt nos res q̃ꝝ rez de neceſſitate habemꝰ certiſſimas cognitões. Si vo accipiamꝰ cogni[illegible]ões pͥncipioꝝ cu[illegible] pͥmo nõ habuerimꝰ eam tunc addiſ[illegible]muſ ipſa pͥnci[illegible] nõ ex pexiſtente cognitione. qꝛ pͥncipia non demonſtrãť ex alijs pͥoribuſ. ſ₃ ĩpoſſi[illegible]ile eſt addiſcere aliqđ nõ ex preexiſtente cognitione. ſicut in pͥncipio dictũ eſt.

¶ Manifeſtuz igitur ꝙ neq₃ habere poſſibile eſt: neq₃ ignorãtibus ⁊ non hñtibꝰ habitum fieri. Neceſſe itaq₃ eſt habere quandam potentiã. Non huius aũt habere aut erit his honorabilioꝛ ſm certitudinem. Videtur aũt hoc oĩbus ineſſe aĩalibus. hñt. n. potentiam naturalem iudicatiuam quam vocant ſenſum. Cũ inſit aũt ſenſu his quidem aĩalium eſt manſio ſenſibilis: alijs aũt non fit. in qbuſcũq₃ igitur nõ fit aut omnino aut circa que non fit non eſt in his cognitio extra ſentire. in qbus aũt eſt ſentientibꝰ habere vnũ quoddã in aĩa. multis aũt factis huius iã qdam dĩa fit: quare in his quandam eſt fieri rõnem ex talium manſione. alijs vero non. Ex ſenſu igitur fit memoria ſicut diximus ex memoria aũt multotiẽs facta experimentũ: multe. n. memorie numero experimentũ vnum ſunt. Ex experimẽto aũt ex oĩ quieſcente vniuerſali in aĩa vno preter multa qđ cum in oĩbus vnum ſit idez artis eſt pͥcipiũ ⁊ ſcie. ſi qdem circa gñationẽ eſt artis: ſi vero circa eſſe ſcie. Neq₃ igiť determinati habitus neq₃ ab alijs habitibꝰ fiũt notioꝛibus: ſed a ſenſu: vt in machine [illegible]ſione facta vno ſtante alter ſtetit: poſtea alter qnouſq₃ i pͥcipiũ veniat.

¶ Manifeſtum ẽ igiť ꝙ neq₃ actu habemꝰ pͥncipia ab initio. neq₃ penitus ignoꝛamus ea. ſed ſunt in nobis ab initio in potenti[illegible]. ⁊ extrahuntur in nobis de potẽtia ad actum. habitus itaq₃ eoꝝ in nobis pͥmo eſt poſſibilis [illegible] materialis paſſiuus. ⁊ non eſt actiuus. qꝛ ſi eſſet actiuuſ tunc eẽt honoꝛabilioꝛ ⁊ melioꝛ ⁊ certioꝛ quam hab[illegible]tus actualis pͥncipiorum eo quod actiuum ẽ nobilius eo in quod agit [illegible] nobilius effectu. Vtrum aũt poſſibilis hoꝝ videť eẽ ſenſitiua cognitio. Senſus enim parti[illegible]rio eſt apꝑhenſiuꝰ ſingularis [illegible] ſenſus eſt [illegible]dicatiuus. ⁊ ẽ ſenſus potentia receptiua. ⁊ in quibuſdã habentiũ ſenſuſ ẽ potentia retentiua eoꝝ que recipiũtur in ſenſu ⁊ itẽtionũ eſtimatarũ ex foꝛͥs ſenſatiſ. ⁊ hec retentiua vocať memoria. Hic. n. dicimus memoriã cõiter ad imaginatiuam que retinet formas ſenſatas. ⁊ ad memoriam pͥprie dictaz que retinet intentiones eſtimatas. In quibus igiť nõ eſt hec virtꝰ retẽ[illegible] n[illegible]n remanet cognitio aliqua poſt ſenſum. Et quoꝝ ẽ hec virtus nõ ẽ cognitio poſt ſenſum earum rerum quas non retinent in hac retentiua. In qbus autem eſt ſenſus cuz hac retentiua eſt colligere ex multis ſenſibilibus vnã memoriam. ⁊ hoc eſt cõmune brutis cum rationabilibus. ſe[illegible]bus iam contingit ex multis memorijs ex [illegible]ta rõne fieri experientiam in brutis vo nõ ẽ hoc. [illegible] ſenſu igiť fit mẽoꝛia ex mẽoꝛia multiſ [illegible] expimentum. [illegible] ex experimento. vle qđ ẽ pͤter particulari[illegible] non quaſi ſeparatum a pa[illegible]ribus ſed ẽ idem i[illegible] arti[illegible]. ſ. ⁊ pͥncipium ſ[illegible]. Inquantum. n. eius finis eſt humane operationis rectificatio artis ẽ pͥncipium. inquantũ aũt eius finis ẽ veritatiſ ſpeculatio ſcie ẽ pͥncipium. Ars nãq₃ opationis ẽ directiua. ſcia veritatis ſpecul[illegible]a. Manifeſtũ ẽ igitur ꝙ habitus talium pͥn[illegible]orum non ſunt in nobis ab initio copulati neq₃ gnatur in nobis ab alijs habitibꝰ notioꝛibꝰ: ſe[illegible] ſunt in nobis a ſenſu ꝑ reductionẽ de potẽtia ad actu: ⁊ ſenſuſ ẽ fundamẽtũ eoꝝ quo exiſtẽte poterit eẽ cognitio vlium. ⁊ quo deficiẽte deficit

in anima

ī anima vniuerſalis cognitio: ſicut accidit ī euerſiōe machine. ꝙ ſtante debilior per ſtatum eius ſtat ſecundus fortior. ⁊ per ſtatum ſecundi ſtat tertius. ⁊ ita deinceps vſqꝫ ad primum. Sic exiſtente ſenſu quieſt debiliſſima virtutum apprehenſiuarum: apprehendēs res ſingulares corruptibiles ſtat imaginatiua ⁊ memoria ⁊ tandem intellꝰ qui eſt nobiliſſima virtutum apprehenſiuaꝝ apṗhenſiua vliū primorum incorruptibilium hoc eſt ꝙ dicit. ſicut in machine euerſione ſtante vno alter ſtetit: poſtea alter. quouſqꝫ in principium veniat.

⁋ Anima aūt cum huiuſmodi ſit: qualis poſſit pati hoc. Qđ autem dictum eſt oliꝫ non aūt plane dictum eſt. iterū dicamus. ſtante. n. indifferentiū vno primo quideꝫ in aīa vl̄e eſt ⁊ nāqꝫ ſentire quideꝫ ſingulare. ſenſus aūt vl̄is ē: vt hominis nō callie hominis iteruꝫ in his ſtatur quouſqꝫ impartibilia ſtēt ⁊ vniuerſalia: vtputa huius animalis quouſqꝫ animal. ⁊ in hoc ſimiliter. Manifeſtum eſt quoniam nobis prima inductione cognoſcere neceſſariū eſt ⁊ nāqꝫ ſenſus ſic vniuerſale facit.

⁋ Cum autem in anima ſit huius exempli ſimilitudo: ⁊ videndum eſt qualis exiſtens anima poſſit hoc pati. ⁊ quod dictum eſt exemplariter ⁊ incerte dicendum eſt expreſſe ⁊ certe. Et hoc eſt ſtante vno indifferentium numero. l. aliquo ſingulari in apprehenſione ſenſitiua. vniuerſale qđ eſt primum ⁊ ſupremum ſtabit in anima. qꝛ ſentire eſt ſingularium ſenſus tamen prior eſt vniuerſalis. hoc eſt ſingularis in intentione vniuerſali. vt qui vꝫ calliam a longe primo ſentit quoniam eſt animal deinde quoniam eſt homo ⁊ vltimo quoniam eſt callias. qꝛ pauciores differentias diſcernit viſus a longe: ⁊ magis diſcernit eas a ꝓpe. In his itaqꝫ ſingularibuſ ſtat prima cognitio ſenſitiua. ⁊ aſcendit ab his cognitio. donec perueniat in ſimplicia vniuerſalia. Et in hoc ſimiliter manifeſtuſ eſt. quoniaꝫ vniuerſalia primo compoſita ſicut ⁊ ſimplicia ex inductione a ſenſibilibus facta nobis ſunt manifeſta. Quomodo autem ex ſenſu peruenniatur in vniuerſalia tam ſimplicia qꝫ compoſita. ⁊ qꝫtum cōferat ſenſus ſcientie in nobis. quorum mentis aſpectus obnubilatus eſt corporis contagione in priori libro plenius dictum eſt.

Quõ intelligat illa ppõſitiō vl̄is ē.

⁋ Quoniam aūt circa intellectum habitum in q̄bus verum dicimus: alii quideꝫ ſemper veri ſunt: alii aūt recipiunt falſitatem. vt opinio ⁊ ratio. vera auteꝫ ſemper ſcientia ⁊ intellectus ⁊ principia demonſtrationum notiora ſunt. Et nihil certius eſt ſcientia qꝫ intellectus. Scientia auteꝫ omnis cum ratione eſt: principiorum ſcientia quidē non vtiqꝫ erit. qm̄ autē nihil verius cōtingit eſſe ſcientia qꝫ intellectꝰ. Intellectus vtiqꝫ erit principiorū. ex his cōſiderantibus ⁊ qđ demōſtrationis principium non eſt demonſtratio: quare neqꝫ ſcientie ſciētia. Si igitur nullum aliud genus preter ſciētiam habemus: verum intellectus vtiqꝫ ſcie principium erit. ⁊ principium principii vtiqꝫ erit. hoc autem oē ſimiliter ſe habet ad omne rerum genus.

⁋ Determinata vltima queſtiōe determinat quid ſit habitus acceptiuus pꝛincipiorum. qꝛ. ſ. itellectus ⁊ ꝙ principiorūꝫ non eſt ſciētia. Et in hoc abſolute ſunt queſtiones rerum in pꝛincipio huius capituli propoſite. Uoco autem hic intellectum virtutem anime apprehenſiuam rerum apprehenſibilium receptarum abſqꝫ medio. Scientiam vero apprehenſiuam reruꝫ apprehenſibilium receptarum per mediū. Et iſte differentie etiam in priori libro plenius expreſſe ſunt. Oſtenſo itaqꝫ Ari. ꝙ intellectus ſit acceptiuus principiorum talis eſt. habituum quibus apprehenditur verum quidam ſunt apprehendentes verum ſoluꝫ quidam apprehendentes indifferenter verum ⁊ falſum. Apprehendentes verum ſolum ſunt ſciētia ⁊ intellectus. qꝛ apprehēdunt res in puritate eſſentie. nō cum admixtione conditionum materialium. opinio aūt ⁊ ratio ſcđm ꝙ ratio eſt vtens inſtrumēto corporeo ⁊ determinata ad res corruptibileſ apprehēdūt res cum conditionibus materialibꝰ. ⁊ hec admixtio conditionum in apprehenſione cauſa eſt deceptiōis ⁊ erroris. Oportet igitur ꝙ eorum que veniūt in demonſtrationem ſint intellectus ⁊ ſcientia ſolum apprehenſiua. Certior autem eſt intellectus qꝫ ſciētia ⁊ principia notiora qꝫ concluſiones. Igitur manifeſtum ē ꝙ intellectus erit principiorum. ſcientia autem non erit pꝛincipiorum. eo ꝙ omnis ſcientia eſt cum medio ſuper quod decurrit ratio in acquiſitione ſcientie. Principia autem non habentur cum medio. Ex his manifeſtum eſt ꝙ principium demonſtrationis non eſt habitus acquiſitus per demonſtrationem. Neqꝫ ſcientia eſt primum principium ſcientie. habitus eniꝫ certiſſimus omnium erit principium aliorum habituū. Non eſt autem certior habitus qꝫ ſcientia niſi intellectus. erit igitur intellectus ꝓncipium ſcientie. ⁊ ꝓncipium ꝓncipiatis ⁊ principium acceptiuum ꝓncipiatorum. Non eſt enim intellectus effectiuus pꝛincipiorum niſi forte dicatur ꝙ efficit ea q̄ ſunt principia eē principia cognoſcendi concluſiones cum ordinat ea ad concluſiones. In ſe autem ſine noſtra ordinatiōe ſunt ꝓncipia eſſendi. Uel forte voluit ī hoc ſermone innuere ꝙ eadem natura que eſt virtus intellectiua eſt id ſm̄ ꝙ aliquid eſt ꝓncipium primum ⁊ ſine medio acceptum. Quia vt ſuperius dictum eſt lux ſpiritualis per ſe viſibilis a mentis aſpectu eſt hec natura. In fine autem huius ſcientie oſtendit Ari. ordineꝫ huius ad alias. ⁊ vtilitatem eis ⁊ poteſtatem eius in aliis. dicens ꝙ hec ſcientia. ſimiliter ſe habet ad res omnes tā metaphyſicas qꝫ naturales qꝫ mathematicas. ⁊ etiam logicas. Et non dico ſimiliter qꝛ in omnibus eſt eque certitudo. comparꝰ enim certitudiniſ non eſt ſolum a natura demonſtrationis. ſed per naturam rerum ſuper quas erigit demonſtratio. Res aūt de quibus ſunt ſciētie ſunt magis ⁊ minus elongate ab apṗhenſione. ⁊ ꝓpter hoc a certitudine ⁊ demonſtratione in omni ſimiliter ſe habente.

⁋ Finis librorum Ariſto. ſummi phī de analeticis poſterioribus: ⁊ interpretationis Linconienſis cōmētatoris illuſtris. Ad honorē domini noſtri Jeſu chriſti. qui eſt benedictus in ſecula Amen.

¶ Scriptum excellētiſſimi doctoris magiſtri Gualteri burlei ſup libros poſteriorum Ariſtotelis feliciter incipit.

OMnis doctrina ꝛ oīs diſciplina itellectiua fit ex preexiſtenti cognitione ꝛc̄. ¶ Omnis cognitio noſtra vł eſt ſenſitiua vł itellectiua. Cognitio ſenſitiua eſt cognitio ꝛ nō fit ex p̄exiſti cognitione. Sꝫ oīs cognitio nr̄a itellectiua fit ex pre exiſti cognitione. Sed ꝗuis omnis cognitio nr̄a itellectiā fit ex p̄exiſti cognitiōe tn̄ phs h̄ n̄ loqꝛ niſi de cognitiōe itellectiā ꝯclonū. Un̄ p doctrinā ꝛ diſciplinā ipe itelligit ſolūmō cognitiōeꝫ itellectiuā ꝯclonū. Doctrīa ꝛ diſciplīa idē ſꝫ ī re ꝛ differūt ſolūmō reſpectu: qꝛ doctrīa ē ſcia ꝯclonis put ē a magr̄o. Et diſciplīa ſcia ē eadē put recipit ī diſcipulꝰ. ¶ Uł p̄t dici ꝙ doctrīa ꝛ diſciplīa realr̄ dr̄nt qꝛ doctrīa ē ſcia ꝯclonis agſita ab alio ꝛ diſciplina ē ſcia ꝯclonis acq̄ſita p iuētionē. ¶ Due ſꝫ p̄cognitiōes. ſ. qꝛ ē ꝛ qd ſignificat p nomē. Et tria ſꝫ p̄cognita. ſ. ſubꝫ paſſio ꝛ dignitas. De ſubō dꝫ cognoſci qd p nomē ſignificat ꝛ qꝛ ē. d dignitate dꝫ p̄cognoſci. qꝛ. ē. d paſſiōe dꝫ p̄cognoſci. qd ē. ¶ Intelligēdū ē ꝙ ī oī demr̄atiōe de ſubō dꝫ p̄cognoſci. qꝛ ē ꝛ qd ſignificat p nomē. Sed nō in oī demr̄atiōe dꝫ p̄cognoſci d ſubō qd rei. qꝛ ī aliq̄ demr̄atiōe vt ī demr̄atiōe ī q̄ ꝯcludit d ſubō ſcd̄ꝫ qd ꝛ illud quod ꝯcludit nō dꝫ p̄cognoſci. ꝛ iō phs pōit qd nois eē p̄cognitio: ꝛ nō qd rei. qꝛ loqꝛ: de p̄cognitiōib' cōib': ad oēꝫ dm̄r̄ationē. Uerūn̄ ī aliq̄ dm̄r̄atiōe puta qd ē p̄cognoſcēdū ē qd rei. Dr̄ia ē iter qd rei ꝛ qd nois. Quid nois ē q̄n nomē refert ī ſuū ſignificatū. Quid rei ē ꝯcept' p quē reꝫ reſoluit ī ſua p̄ncipia eēntialia. Un̄ aliqs p̄t hr̄e cognitionem qd nois ꝛ n̄ qd rei. Uerbi grā. Si dicat puero ꝙ q̄rat equū poſito ꝙ inueniat equū. tūc adducꝫ illū equū ꝛ n̄ leonē. ꝙ n̄ eēt niſi ſciret qd ſignificat p h̄ nomē equ' ita ꝙ puer hꝫ iſtā p̄cognitionē q̄ ē qd nois. ꝛ n̄ qd rei. qꝛ neſcit qd ē gen' eq nec qd ē differētia eq. ¶ Intelligēdū ē āt ꝙ eē p̄cognitū d ſubō n̄ ē alic' exiſtere: ſꝫ eē ē ꝓhibitū. qꝛ eē acceptabile ē p̄cognitū de dignitate ē veꝝ. De dignitate. n. dꝫ p̄cognoſci q̄m dignitas eſt. Un̄ ꝛ d paſſ. oib' dꝫ p̄cognoſci qd ē. paſſio ē accidēs. ꝛ accidētū eē ē ineſſe ſubō: naꝫ ſi paſſionē eē p̄cognoſcim' tūc paſſionē ineē p̄cognoſcitur ſubō: ꝛ paſſionē ineē ꝯcludit q̄re ideꝫ eēt ꝯcluſuꝫ ꝛ p̄cognitū. qd ē incōueniēs: ꝛ iō de paſſiōe. qꝛ ē p̄cognoſci nō dꝫ. Premiſſe demr̄ationis cognoſcunt añ ꝯclonem. Maior ꝓpō pri' tp̄e cognoſcit q̄ꝫ ꝯclo. Minor ſiłr tp̄e cognoſcit cū ꝯclone prius in cognoſcitur q̄ꝫ ꝯcluſio. ¶ Intelligēdū ē ꝙ ꝯcluſio ſimiliꝫ tp̄e cognoſcit cū minore ſimultate imediatōis n̄ ſimultate adeq̄tōis. nā imediate p cognitiōeꝫ minoris cognoſcit ꝯclo. Sed minor ꝛ ꝯclo nō cognoſcūtur ſił tēpore ſic ꝙ in eodē tp̄e adequato: añq̄ꝫ ꝯclo ꝯcludit p demr̄atōeꝫ ē aliquo mō nota. ꝛ aliquo mō ignota. nam añ ſciaꝫ acq̄ſitā p dm̄r̄atōeꝫ ē ꝯclo cognita in vlī ꝛ in potētia: ignorata ī p̄ticulari ꝛ in actu. ſic igiꝛ ex p̄mo capitlo h' libri. pꝫ. q mōi ſūt qb' ſcia nobis acq̄rit p dm̄r̄atōeꝫ q̄ acq̄rit ex p̄exiſti cognitōe: pꝫ ēt q̄ ſꝫ p̄cognita añq̄ꝫ acq̄reret ſcia p dm̄r̄ationē. q̄m ſubꝫ paſſio ꝛ dignitas ſꝫ p̄cognita. maior ꝛ minor q̄ mediate p demr̄ationē demr̄ant ſūt ēt p̄cognita. ipa ꝯclo aliquo mō eſt cognita.

Capitulū ſcd̄m.

SCire autem opinamur ꝛc̄. ¶ Quia ſcire ē finis demonſtrationis ad hoc vt bene ordinemus ea que ſunt demonſtrationis oportet precognoſcere finem. ideo phus hic in iſto capitulo p̄mo diffinit ſcire dicens ſimpliciter ſci re. ꝛ non ſophiſtico modo qui eſt ſubiectuꝫ añtis opinamur vnūquodq̄ꝫ cū cām rei cognoſcimus ꝑꝑ quā res eſt ꝛ q̄m illi' rei eſt cā. ꝛ qd nō cōtingit aliter ſe habere. ¶ Intelligēdū ſꝫ linconienſeꝫ ſcire de q̄tuor modis ſcꝫ cōiter ꝓꝑe magiꝫ ꝓꝑe ꝛ maxime ꝓꝑe. Scia cōiter dicta ē app̄hēſio v̄itatꝫ cuiuſcūq̄ꝫ indifferēter ꝯtigēt vł necij: ꝛ iſto mō ſciēdi ſcim' ꝯtingētia ad vtrūlꝫ. Scia ꝓꝑe dicia ē apprehēſio v̄itatis que ſemꝑ vł in plib' vniformiter ſe hꝫ ꝛ iſto mō ſciēdi ſcim' ꝯtingētia nota in q̄cūq̄ꝫ mā. Scia magis ꝓꝑe dcā ē apprehenſio cuiuſcūq̄ꝫ neceſſarij idifferēter ſiue illō neceſſariū ſit p̄n̄m ſiue concl̄o. Scia maxime propꝛie dicta eſt apprehenſio necij cui' v̄itas hꝫ p cām. ꝛ iſto mō ēt ſcim' ꝯclones demr̄atiōis. ꝛ vocat Ari. alios modos ſciēdi logicoꝫ. Poſita diffōne ipſi' ſcire diffinit phus dm̄oſtrationē dupłr. ꝓ ſic. Demr̄atio ē ſyll'ſ faciēs ſcire. ꝛ hec diffō foꝛalis demr̄atōis ſiue finał. qꝛ ē accepta a fine dm̄r̄atōis q ē ſcire. ſcd̄a diffō ē mālis. ꝛ ē iſta. demr̄atio ē ex v̄is: ꝛ p̄mis ꝛ imediatis ꝛ notioꝛib' ꝛ p̄oꝛib' ꝛ cāis ꝯclonis. Hec ē p̄ma ꝯclo ſcie h' libri. Hec ꝯ' ꝓbaꝛ ſic. Ois ſyll'ſ faciēs ſcire ē ex p̄mis ꝛ v̄is ꝛc̄. Demr̄atio ē ſyll'ſ faciēs ſcire. g ꝛc̄. Et qꝛ dcm̄ ē ꝙ demr̄atio ē ex imediatꝫ. iō phus diffinit ꝓpōnē imediatā dicēs. ꝙ ꝓpoſitio imediata ē illa. q̄ nō ē alt'a p̄oꝛ. Et qꝛ ī diffōne imediate ponit ꝓpō. iō phus diffinit ꝓpōnē dicēs ꝙ ꝓpō ē altera ps enūciatōis ſignans vnū de vno. Et qꝛ ꝓpō diuidit ī dialecticā. ꝛ dm̄r̄atiuā: dic qd ē ꝓpō dialectica ꝛ qd dm̄r̄atia. ¶ Propō dialectica ē accipiēs q̄ꝫlibet p̄tē ꝯdictiōis ſiue ſit falſa dūmō ſit ꝓbabił. Propō demr̄atia ē accipiēs alterā p̄tē ꝯdictiōis tm̄. ſ. v̄aꝫ. Et qꝛ ī diffōne ꝓpōnis ponit enūciatio diffinit enūciatiōeꝫ dicēs. Enūciatio ē aſſumēꝫ q̄ꝫlibꝫ p̄tē ꝯdictiōiſ. Et qꝛ ī diffōe enūciationis pōit ꝯdictio diffinit ꝯdictōeꝫ dicēs. ꝯdictio ē oppō c' n̄ ē mediū ſꝫ ſe. Notādū āt ꝙ ꝯdictoꝛia dicunt imediata ꝛ ēt aliq̄ ꝯria dicūt imediata ſꝫ diuerſimode. Nā ꝯria dr̄r imediata ſolū imediatiōe foꝛe ex h̄. ſ. ꝙ iter ꝯria imediata n̄ ē aliq̄ foꝛa p̄ticipās nām vtriuſq̄ꝫ extrēi. Uerbi grā. iter ſanū ꝛ egrū n̄ eſt foꝛa media q̄ cōponit ex ſanitate ꝛ egritudie. ꝛ tn̄ nlla ꝯria ſꝫ imediata imediatōe ſubi: qꝛ n̄ ſꝫ aliq̄ ꝯria ita imediata ꝙ iter illa n̄ ſit ſbꝫ mediū p abnegatiōeꝫ. Un̄ ꝯriet inter ſanū ꝛ egrū nō foꝛa media cū int ſanū ꝛ egrū ſiꝫ ſubꝫ mediū. ꝙ p tāto dr̄ mediū. qꝛ vtrūq̄ꝫ remouet ab eo ſic lapis q n̄ ē ſan' nec ē eger. Sꝫ ꝯdictoꝛia dicūt imediata tā imediatōe ſubi. q̄ꝫ imediatōe foꝛe: qꝛ iter ꝯdictoꝛia n̄ ē aliq̄ foꝛa media p̄ticipās nāꝫ extrēi vtriuſq̄ꝫ. nec iter eadē ē aliqd ſubꝫ mediū a q̄ vtrūq̄ꝫ ꝯdictoꝛioꝝ remoueat: n̄. n. ē aliqd ſubꝫ qd n̄ ſit albū aut n̄ albū. Dico igiꝛ ꝙ aliq̄ dr̄r imediata dupłr aut imediatōe foꝛe tm̄. aut imediatōe ſubi ꝛ foꝛe. Cōtraria ſꝫ imediata ſolū imediatōe foꝛe. Sꝫ ꝯdictoꝛia ſūt imediata imediatōe foꝛe ꝛ ſubi. ꝛ iō ꝯdictio ē oppō c' n̄ ē mediū. Alio mō p̄n̄m immediatū diuidit in poſitionē ꝛ dignitatē. Poſitio ē immediatū p̄n̄m ꝙ n̄ eſt nečc quēlibꝫ docēdū hr̄e. ꝛ tale ē immediatū p̄n̄m in geometria. vł in alia ſcia ſp̄āli. Dignitas ē p̄n̄m immediatū qd nečc ē quēlꝫ docēdū hr̄e. ſicut h̄ p̄ncipium. Nō ꝯtingit idē ineē ſimł ꝛ n̄ ineē ſꝫ idē. Poſitio diuidit vlteri' in ſuppōnē ꝛ diffōnē. Suppō eſt p̄n̄m eſſe accipiēs non eſſe. Un̄ ſic ſuppoſitio eſt p̄ncipiū complexū vt hoc p̄n̄m. Si ab equalib' eq̄lia demas q̄ remanent ſunt eq̄lia. Diffinitio ē poſitio nec accipiens eſſe nec accipiēs nō eſſe. Un̄ diffinitio eſt poſitio: nec

debet

dȝ accipere eſſe nec non eſſe. ¶ Sc̄da ꝯcluſio huius libri ē iſta ꝙ ꝑncipia ſunt magis ſcita q̄ȝ cōcl̄ones. h̄ ꝯcl̄o ꝓbaᵗ ſic. Propter quecūqȝ cū ſint ſcita ſcim⁹ cō⸗cluſiones iſta ſunt magis ſcita q̄ȝ ꝯcluſiones. ſȝ ꝓpter ꝑncipia cum ſint ſcita: ſcimus concluſiōes. ergo ꝑnci⸗pia ſunt magis ſcita: q̄ȝ concl̄ones. vl̄ ſic. Propter ꝙ vnūquodqȝ. ⁊ illud magis. Sed cōcluſiones ſciuntur ꝓpter ꝑncipia. ergo principia ſunt magis ſcita q̄ȝ cō⸗cl̄ones. ¶ Nota ꝙ hec regla dȝ ſic itellig̃i. Unūqōqȝ ꝓpter ꝙ ⁊c̄. in cāis efficiētib⁹ ꝑ ſe ordinatis. ⁊ voco cām efficientem per ſe ordinatam illam ſine qua cau⸗ſatū nō poteſt agere in quibus cauſis eſt verum ꝙ ſi ꝑmū nō agit ꝙ nullū poſteri⁹ agit. ⁊ talis ē equocare ſpectu effect⁹ illo mō ſol ē ꝑ ſe cā effectiua tui. ⁊ pater tu⁹ ē cā accidētalis tui reſpectu inquātū ē agens. Di⸗co igiᵗ ꝙ in cāis ordinatis eēntialiter. dȝ ꝙ diffinitio q̄ eſt in effectu a cā vniuerſali ꝑfectius īſit cāe q̄ȝ ef⸗fectui. ⁊ h̄ eſt ſi illa diffinitio ſit cōis cauſe ⁊ effectui: nam ſi iſta diffinitio non īſit cāe: oportet ꝙ aliquid dignius hn̄s diffinitionē īſit cāto. igitur. p3 ex h̄ ꝙ ſol ē cā caliditatis iſtoꝝ iferioꝝ ⁊ ſilr̄ ꝙ ſol ē magis calid⁹ vel ꝙ ſol hēat aliā diſpoſitionem vel perfectio⸗nem in tāta caliditate in medio q̄ȝ iſtā caliditatē cōti⸗net in v̄tute. ⁊ ꝙ hec ſit intētio Ariſt. patet enim cauſa nō ſemꝑ denoiaᵗ ab eadē diſpoſitiōe a qua denoiaᵗ effect⁹ ſȝ ab vl̄i ⁊ nobiliori cā. Phus vult ꝙ cōcluſio ſciᵗ ſcia magis ꝓꝑe dicta. ⁊ iō vult ꝙ nō eodē modo ſciaᵗ ꝑn̄ ⁊ ꝯcl̄ones. Sȝ ex hoc ꝙ ꝯcl̄ones ſciūtᵗ ꝑꝑ ꝑn̄ vult ꝯcludere ꝙ habitus ꝑncipioꝝ q aliquo mō nūcupaᵗ q̄ȝ noīe ſcie ꝓꝑꝛijſſime dicte. ē ꝑfectioꝛ habitū ꝯcl̄onis h3. Uñ a cāis eēntialr̄ ordiatꝭ diſpoſitio cōis cāe ⁊ rei q̄ ieſt effectui ꝑ cāꝫ veri⁹ ē cāe q̄ȝ effectui lȝ āt nō ſit diſpō cōis vtriuſqȝ: ⁊ tūc aliqd ꝑfecti⁹ q̄ȝ iſta diſpō ꝯcluderes iſtā diffinitionē v̄tute cē cauſe.

¶ Tertia ꝯcl̄o hui⁹ libri ē. ꝙ n̄ ꝑt aliqs magis ſcire ꝯcl̄ones q̄ȝ ꝑn̄ h̄ ꝯ⁹ ꝓbaᵗ ꝑ ꝑcedētē ꝯcl̄ones. Nam ſi neceſſe ſit magis ſcire ꝑn̄ q̄ȝ ꝯcl̄ones n̄ ꝑt aliqs ma⸗gis ſcire ꝯcl̄ones q̄ȝ ꝑn̄. ¶ Quarta ꝯ⁹ h⁹ libri ē ꝙ ip⸗ſis ꝑmis ꝑncipijs nihil magis ſciᵗ. h̄ ꝯ⁹ ꝓbaᵗ ſic. Pri⸗cipia magis ſciūᵗ q̄ȝ ꝯcl̄ones. Et qō ē magis ſcitū ē pri⁹ ⁊ mai⁹ ꝑn̄ ergo ſi ꝑmis ꝑncipijs eēt aliqd magis notū ſequereᵗ ꝙ ꝑmis ꝑncipijs eēt aliqd pri⁹ h̄ āt ē impoſſibile. ergo ⁊c̄. ¶ Capitulū tertiū.

Quibuſdam igitur ⁊c̄. ¶ Dictū eſt ſu⸗peri⁹ ꝙ ꝑncipia magis ſciuntur quā ꝯcl̄ones: dictū ē ēt ꝙ oē ꝙ ſciᵗ: ſcitur ꝑ demonſtrationē. Propter iſta duo in⸗ciderent aliqui in errorē. ideo phus in hoc capitulo remouet duos errores qui acciddūt ꝓpter iſta duo. Quia quidā dn̄t ꝙ nihil cōtingit ſcire ꝑ dmr̄ationē. ⁊ qdā dn̄t ꝙ oīa ſcita ꝯti⸗git ſcire ꝑ demr̄ationē. ⁊ ꝑ ꝯcl̄ones oīa circulariter d̄⸗mr̄are. Ratio ꝑmi erroris fuit illa. Si aliqd ſciretur per demr̄ationē op3 ꝙ pn̄cipia illius demonſtratio⸗nis fuerint ſcita. nā ſicut dictū ē. ꝑn̄ ſunt magis ſcita q̄ȝ ꝯcl̄ones igiᵗ o3 ꝑn̄ h⁹ demonſtrationis ſcire per demr̄ationē. q2 oē qō ſciᵗ: ſciᵗ ꝑ demr̄ationem ⁊ ꝑn̄ h⁹ demr̄atiōis o3 ſcire ꝑ demr̄ationē ⁊ ſic erit abire ī īfinitū: ſȝ nō ꝯtigit ꝓcedere i ꝑncipijs: nec ī demr̄atio⸗nib⁹. igiᵗ nō cōtingit aliqd ſcire per demr̄ationem. ¶ Alij dixerūt ꝙ oīa ꝯtigit circulariter demr̄are: ꝑi⸗mi dn̄t ꝙ ꝯtingit oīa ſcire ꝑ demr̄ationeꝫ. ⁊ tūc op3 ꝙ ꝑncipia ſciāᵗ ꝑ d̄mr̄ationē. ⁊ ſic ꝑncipia h⁹ d̄mō⸗ſtrationis. ⁊ ſic ī īfinitū ſȝ circulū. ⁊ illō ē ipoſe. ⁊ tūc qōlibȝ qō ē i ſuppoſito circulo vl̄ iſta via ſciᵗ ꝑ aliō. ⁊ ita dn̄t ꝙ oīa ſcita ꝯtigit circulariter demr̄ari. Pri⸗mū errorē remouet phus dicēs ꝙ ꝑncipia ſciūᵗ ſȝ n̄ ꝑ demr̄ationē: ſȝ cognoſcūᵗ ex h̄ ꝙ ꝑmini cog̃ſcūᵗ. Uñ n̄ oē ꝙ ſciᵗ: ſciᵗ ꝑ demr̄ationē. ſȝ oē qō ſciᵗ ſcia ꝓꝑij⸗ſſime dicta ſciᵗ ꝑ demr̄ationē. ⁊ iſto mō nō ſcim⁹ ꝑn⸗cipia. ſȝ ſūt cāe talis ſcie. ſ. ꝓꝑꝛijſſime dicte ⁊ ꝑncipia cognoſcim⁹ inq̄ȝtū terminos cognoſcim⁹. ¶ Aliū er⸗rorē excludit phus ⁊ ꝓbat ꝙ non oīuȝ ſcitoꝝ ē d̄mō⸗ſtratio circularis. ⁊ h̄ ꝓbat ꝑ terminos ⁊ rōnes. ꝑ⁹ eſt hec. Pricipiū ē noti⁹ q̄ȝ ꝯ⁹: ⁊ ꝑ ꝯn̄s idē eēt notius ſeipō. ¶ Sc̄da rō ē iſta. Si ſic eēt nihil eēt demr̄ari. niſi diceret h̄ ē h̄. ⁊ ita eēt facile oīa demr̄are. ¶ Ter⸗tia rō ē hec. Sylls circlaris ſolū ſit i termis ꝯuertibi⸗lib⁹: q2 d̄ iſochele ꝑt d̄mr̄ari hr̄e tres āgulos. ⁊ tn̄ iſo⸗cheles ⁊ hr̄e tres āgulos n̄ ſt̄ ꝯuertibi⸗les ¶ Capitulum quartuȝ.

Quoniā āt ipoſe ⁊c̄. ¶ In iſto capitulo ꝓbaᵗ ꝙ oīs demr̄atio ē ex neceſſarijs. Hec probatur ſic. Omnis ſyllogiſmus faciens ſcire eſt ex neceſſarijs. Omnis demonſtratio eſt ſyllogiſmus faciens ſcire. ergo omnis demonſtra⸗tio eſt ex neceſſarijs. probatio maioris. Ois ſylls fa⸗ciens ſcire cōcludit illud qō impoſe ē alr̄ ſe habere. ſed ꝙ impoſe ē aliter ſe hr̄e ē neceſſariū. ergo ois ſyl⸗logiſm⁹ faciens ſcire cōcludit neceſſariuȝ. ſed neceſſa⸗riū nō ſit niſi ex necarijs. ergo ois ſylls faciēs ſcire ē ex neceſſarijs. Et q2 neceſſarium pri⁹ ⁊ pricipalr̄ repe⸗rit i ꝓpoſitionib⁹ hn̄tib⁹ vnitatē ꝑfectā. ⁊ i alijs q̄ ſūt ꝑ vere. iō o3 ſcire qd ē. De oī qd ꝑ ſe. ⁊ qd vniuerſale. De oī ꝓut ſciūᵗ i demr̄atōe. De oī igiᵗ ē qō nō ineſt ī aliquo qdē ſic i aliquo āt n̄. nec aliqn̄ qdē ſic aliqn̄ do vo nō. ſed qō ē de oī ⁊ ſemꝑ. Uñ ad de oī ſȝ ꝙ ſu⸗miᵗ a demr̄atore: reqriᵗ vnitas tēporū ⁊ vnitas ſup⸗poſitoꝝ. ſȝ ad de oī ꝓut ſumiᵗ i libro prioꝝ requiriᵗ tm̄ vnitas ſuppoſitoꝝ. ¶ Per ſe dn̄r q̄tuoꝛ modi. Duo q̄ꝝ ſūt modi dicēdi ſiue inherendi ſm̄ liconien⸗ſem. Tertius ē mod⁹ eēndi. q̄rtus ē mod⁹ cauſandi. Unde ſȝ liconienſem duo tm̄ ſunt modi dicēdi. Pri⸗m⁹ modus dicendi ꝑ ſe ē qn̄ ꝑdicatuȝ cadit i diffōne ſubiecti ⁊ eſt ꝑa diffō ſubi. Ut h̄. hō eſt aial. Sc̄dꝫ mo⸗dus dicēdi ꝑ ſe ē qn̄ ſubm̄ cadit i diffōne ꝑdicati. vt h̄ hō ē riſibilis. Uñ qn̄ ꝓꝑia paſſio ꝑdicaᵗ de ꝓꝑio ſubō. tūc ē ſc̄ds modus dicēdi ꝑ ſe. q2 tūc ſubȝ cadit ī diffōne ꝑdicati. Nā i diffōne ꝓꝑie paſſiōis ⁊ cuiuſli⸗bet accn̄tis poniᵗ ſuū ſubm̄ ꝓꝑium. Nec eſt ſp̄ ſc̄ds mod⁹ qn̄ ſubȝ cadit i diffōe ꝑdicati. q2 ſic ꝑ ſe eēt illa: aial ē hō. ⁊ tūc oē aial eēt hō. Sȝ ad h̄ ꝙ ꝓꝑō ſit ꝑ ſe reqriᵗ ⁊ illō ſubijciaᵗ qō ē natū ſubijci ſimplr̄ non ſemꝑ in ſc̄do mō dicēdi ꝑ ſe ſubm̄ cadit ⁊c̄. q2 paſſio ſuꝑioꝛ ꝑdicaᵗ de iferiori. ⁊ inferi⁹ non cadit in diffō⸗ne paſſionis ſuꝑioris. ſȝ in ſc̄do modo. vel ſubm̄ ad⸗dit in diffōne ꝑdicati vel ē ꝯtentū ſub ſubō ꝙ cadit ī diffōne ꝑdicati. Uñ. ſc̄do mō dicēdi ꝑ ſe paſſio ꝑdica⸗tur de ſuo ꝓꝑō ſubō vel de aliquo cōtento ſub ꝓꝑō ſubō. terti⁹ mod⁹ dicēdi ꝑ ſe ē mod⁹ eēndi. ⁊ ſic dr̄ ꝙ ꝑma ſbā eſt ꝑ ſe: q2 ſtat ꝑ ſe. i. ſolitarie: q̄rt⁹ mod⁹ ē cāu⸗di. ⁊ eſt qn̄ in ſubō eſt cā efficiens ꝑdicati. vt hec. vul⸗nerat⁹ moritur. vel interfect⁹ iterijt ꝑꝑ interfectiōeꝫ. Si. n. aliqs moriᵗ ex ſolo vulnere. tunc vulnus eſt cā mortis ⁊ eſt q̄rt⁹ mod⁹ eſſendi ⁊c̄. Sc̄dm āūt expōnē doctoris eximij ſc̄i Thome de aquino ſic ſunt tres modi dicendi ꝑ ſe. ſ. Prim⁹ Sc̄ds ⁊ q̄rt⁹ ⁊ ipe accipit modos ſic ꝑ ſe. aut eſt illō qō ſolitariū eſt. ⁊ ſic accipi⸗tur in tertio mō q eſt mod⁹ eſſendi. Alij modi accipi⸗unᵗ ſm̄ ꝙ per denotat circūſtantiā cauſe fōralis vt hic hō viuit ꝑ aiam: ⁊ aliqn̄ ꝑ denotat circūſtantiam cāe mālis: vt hec pies eſt alba ꝑ ſuꝑficiem. ⁊ aliqn̄ de⸗notat circūſtantiam cauſe efficientis vt hec aq̄ eſt ca⸗lida ꝑ igneȝ. Si ꝑ denotat circunſtantiam cauſe. for

malis ſic eſt p̄m᷒ mod᷒: q2 i p̄mo mō dicēdi p ſe p̄dicat diffō vel ps diffinitionis de diffinito. q2 q̄lʒ ps diffinitionis eſt cā reſpectu diffini. Si aūt p denotet habitudinē cāe mālis ſic eſt ſcd̄s mod᷒: q2 i ſcd̄o mō p̄dicat paſſio d̄ ſub̄o. nā ſubʒ eſt mā̄ reſpectu paſſionis. Si vo p denotet circunſtantiaʒ cāe efficientis ſic eſt q̄rt᷒ mod᷒. Notandū eſt aūt ſm̄ p̄dictū doctorem ſctm̄ Thomā q̄ ppō i q̄ p̄dicat paſſio de ſub̄o eſt p ſe duplici p̄ſeitate. Nā ſubʒ reſpectu ſue p̄pe paſſiōiʒ ē i duplici gn̄e cauſe. ſ. i gn̄e cāe mālis ⁊ i gn̄e cāe efficientis. hʒ q̄ q̄ ſubʒ eſt i gn̄e cauſe mālis reſpectu ſue paſſionis ſic ppō i q̄ p̄dicat paſſio d̄ ſub̄o ē p ſe ſcd̄o mō dicendi p ſe. Et hʒ q̄ ſubʒ eſt cauſa efficiens p̄dicati: ⁊ ſic iſta talis ppoſitio ē p ſe i q̄rto mō dicēdi p ſe. Univerſaliter p hoc oñdit modo qd eſt dici p ſe ⁊ quot modis ⁊ qd de oi. Nunc ph̄s oñdit qd eſt univerſale. dicens q̄ univerſale eſt qd̄ ē de oi ⁊ p ſe ⁊ ꝓ. Notandū aūt q̄ univerſale de quo loqt hic Ariſt. eſt paſſio adeq̄ta ſub̄o. ita q̄ ſit paſſio ꝯvertibilis. Uñ paſſio reſpectu ſui p̄mi ſubiecti dr̄ univerſale. q2 ē de oi p ſe ⁊ ꝓ. Paſſio. n. p̄dicat de ſuo ppō ſubiecto univerſaliter per ſe ⁊ p̄mo. vt habere tres angulos ⁊c̄. ⁊ riſibile de homine.

ℭ Capitulum quintum.

Oportet aūt nō latere ⁊c̄. ℭ In iſto capitulo ponit ph̄s errores ꝯtigentes i acceptione vl̄is. ⁊ ſunt tres errores. P̄im᷒ ē ſi ſit aliqd̄ cōe h̄ñs vnū ſuppoſitū tm̄ ſi pp hoc paſſio iſt᷒ cōis aſſignet ieſſe illi ſupi d̄ tanq̄ꝫ ꝓ ſuppoſito: ſic eſt p̄imus error. Uerbi grā: hoc cōe ſol hꝫ vnū ſuppoſitū puta iſtū ſolem ſi paſſio ſolis aſſignetur huic ſoli tanq̄ꝫ p̄imo ſuppoſito. Scd̄s error eſt ſi aliqd̄ cōe habeat multa ſuppoſita: ⁊ illi cōi nō ſit nomen ipoſitū ſi ppter hoc hec paſſio iſt᷒ cōis aſſignet ineſſe alicui ſupoſito tāq̄ꝫ p̄mo ſubiecto: ſic eſt ſcd̄s error. Tertius error eſt qñ paſſio ſupioris aſſignat ineſſe inferiori tāq̄ꝫ ꝓ ſub̄o.

ℭ Capitulum ſextum.

Si igitur mōſtratiua ſcientia ⁊c̄. ℭ Cōcl̄o ſexta eſt illa q̄ demr̄atio eſt ex per ſe iherentibus. Que cōcl̄o ꝓbatur ſic. Demonſtratio eſt ex neceſſarijs: ſʒ ſola p ſe inherentia ſūt neceſſaria: ğ demōſtratio eſt ex p ſe inherentibus maior h᷒ rōnis: pʒ per hanc ꝯcl̄onē huius libri: ⁊ alie rōnes ponūtur ad probandū hanc maiorem q̄s nunc omitto. Minor pʒ pro tāto: q2 illa q̄ ſunt per ſe inherentia ſemp ſunt: ⁊ talia ſt neceſſaria. ⁊ illa q̄ ſunt per accñs non poſſunt eſſe neceſſaria. igitur ſola per ſe inherentia ſunt neceſſaria.

ℭ Capitulum ſeptimum.

Quoniaʒ aūt eſt neceſſe ⁊c̄. ℭ Septima ꝯcl̄o huius libri hec ē p̄mū ieſt medio ⁊ mediū ineſt tertio pp ipʒ. Hec ꝯ᷒ ꝓbatur per ſextā ꝯcl̄onē ſic: demr̄atio eſt ex p ſe inherentib᷒ igr̄ maior p̄miſſa dēmōſtrationis recipit alterꝫ extremorꝫ in ſua diffōne: ⁊ p ꝯñs p̄imū ineſt medio: ⁊ mediū ieſt tertio pp ipʒ: q2 p̄mū vel eſt cā medij vel ecōuerſo. Silr̄ medium vel ē cā tertij vel ecōuerſo. ℭ Nota q̄ aliqd dr̄ ieſſe alicui pp ipſum qñ alterꝫ p̄cedens nō eſt cā alterius ita qd̄ nec eſt cā diminuta nec h̄ñs in ſe ꝯditionē que nō eſt cā: ſic eni triāgulus eſt cā hui᷒ q̄ eſt hr̄e tres angulos ⁊c̄: pl ita aūt cā eſt diminuta reſpectu huius paſſiōis iō nō eſt eius p̄ciſa cā. ℭ Octaua ꝯcl̄o huius libri eſt hec q̄ nō cōtigit demr̄antē deſcēdere ab vno gn̄e in aliō gen᷒ ⁊ ita intelligēdū q̄ ex p̄cipijs vnius ſcīe ñ ꝯcludit aliquod in alia ſcīa: ⁊ ꝓbat hec ꝯcl̄o ſic. In demr̄atione oʒ mediū ⁊ extrema eſſe eiuſdē gn̄is. Sʒ ſubʒ i demr̄atione de q̄ dʒ cōcludi paſſio ē vni᷒ gn̄is ⁊ nō alteri᷒ ⁊ ꝯñs nō pōt in demr̄atione mediuꝫ eſſe de ꝯſideratione vnius ſcīe ⁊ extrema vl̄ extremū d̄ cōſideratiōe alteri᷒: ⁊ per ꝯñs nō cōtingit demr̄are deſcendēdo de gn̄e in aliud gen᷒ cū aūt in demr̄atione mediū ⁊ extremū alterius gn̄is. cū id qd̄ eſt vni᷒ gn̄is nō ꝓbet de eo qd̄ eſt alteri᷒ gn̄is niſi p accidēs. Seqtur vel q̄ ꝯ̄ demr̄atiōis eſt va per accidēs vel qd̄ altera p̄miſſaꝝ eſſet va per accñs: ⁊ ſic demr̄atio nō eēt ex p ſe inherentibus. ℭ Ad euidentiam huius cōcl̄onis diſtinguit Ar. ea q̄ ſunt i demr̄atiōe. In dm̄r̄atione eni ſunt tria. ſ. ſubʒ paſſio ⁊ dignitas. Et dico q̄ diuerſe ſcīe hñt poſſūt hr̄e eaſdē dignitates: ſicut in geometria ⁊ arithmetica hec dignitas cōis ē vnicuiq̄ꝫ. Si ab eq̄lib᷒ eq̄lia demas q̄ remanēt ſunt eq̄lia. ſʒ diuerſe ſcīe nō hñt idē gen᷒ nec eādē paſſionē gn̄is ſubi niſi aliō ſubalternet alteri: ita q̄ va ſcīa ſit ſubalternata. ſic eni poſſunt hr̄e idē ſubʒ q̄dāmō: ⁊ q2 nō ꝯtingit deſcēdere de gn̄e in gen᷒ iō gn̄aliter nō hʒ dm̄r̄ari q̄ ꝯ̄rioꝝ ē eadē diſcipli̇a nec ex ductu nūeri cubici in nūeꝝ cubicū ſit nūerus bicubicus nec q̄ linea recta ē pulcherrima lineaꝝ: ac ꝯ̄ria circulari: q2 h̄ nō ieſt linee inq̄ꝫtū linea: ſʒ ieſt linee rōne alicui᷒ cōis ⁊ p rōnē linee. ℭ Nona ꝯcl̄o eſt q̄ demr̄atio eſt ex ppetuiſ. Hec ꝓbat ſic: demr̄atio eſt ex vl̄ib᷒: ſʒ vl̄ia ſūt ppetua ğ demr̄atio ē ex ppetuis. ℭ Decīa ꝯcl̄o eſt q̄ demr̄atio ē ex icorruptibilib᷒. Hec ꝯ᷒ ꝓbat p nonā ꝯcl̄onē ſic. Demr̄atio ē ex ppetuis: ſʒ ppetua ſunt icorruptibilia. ğ demr̄atio eſt ex icorruptibilib᷒. Et ex hiſ ſeqtur q̄ ois diffō eſt incorruptibiliū. q2 diffō ē vel p̄ncipiū demr̄ationis vel ꝯ᷒ demr̄ationis vel ipſa tota dm̄r̄atio vna pōne differēs. Tūc gen᷒ diffōni igredit dm̄ōſtrationē. ſʒ ois demr̄atio eſt icorruptibiliū: ğ ois diffinitio ē icorruptibiliū. Et q2 dcm̄ ē q̄ demr̄atio ñ ē niſi ex ppetuis dubiū ē de his. q̄ frequēter ſt q̄lr̄ faciunt demr̄atiōeʒ vt de defectu lūe: ſit eni aliq̄s demr̄are eclypſiʒ lūe ē cū luna nō ſemp eclypſet. Iſtā dubitationē ſoluit Ari. dicēs qm̄ ea q̄ frequēter ſunt ſm̄ q̄ ꝯtiñt i demr̄atiōe ſp ſunt. Sʒ illō nō debet ſic intelligi q̄ ex ꝓpōnib᷒ q̄ ſunt frequenter vere. debeāt fieri q̄ ſunt ſp vere: tūc ex illis debent fieri demr̄ationes: Uerbi grā: h̄ eſt ꝯtingens luna eclypſat: ⁊ ſic luna deficit: ⁊ hec terra pōit iter ſolē ⁊ lunā ⁊ ex iſtis pñt fieri demr̄ationes hoc mō. Quñcūq̄ꝫ lūa deficit eclypſat ſʒ qñcūq̄ꝫ terra ponit iter ſolē ⁊ lunaʒ deficit ergo. ⁊c̄. ⁊ iſta ꝯcl̄o eſt neceſſaria qñ iſto lūa eclypſat que ē p ſe contingens.

ℭ Capitulum octauum.

Quoniam aūt manifeſtum ⁊c̄. ℭ Hec concluſio eſt vndecima non omne quod demōſtratur ex veris ⁊ indemōſtrabilib᷒ ſcit aut dm̄onſtratur. Hec ꝯcl̄o ꝓbat ſic. Indemonſtratione oʒ p̄imū dici de medio ⁊ mediuꝫ de tertio pp ipm̄. Sed nō in oi ſyllogiſmo ex veris ⁊ indemōſtrabilibus dr̄ p̄imū de medio ⁊ mediū de tertio ppter ipſum. ergo nō ois taliſ ſyllogiſmus eſt demr̄atio: ⁊ per ꝯñs. Nō oē qd̄ ſyllogizat ex veris ⁊ indemr̄abilib᷒ demr̄at aut ſcit. ℭ Aſſumptū. ſ. q̄ aliqd ſit ex veris ⁊ indemr̄abilib᷒ ⁊ immediatis: in quo p̄imū nō dicat de medio nec medium de tertio pp ipm̄ declarat ex hoc: q2 argumentū. Briſſonis per qd̄ voluit q̄drare circulū eſt ex veris i demr̄abilibus ⁊ i mediatis ⁊ nō eſt demr̄atio. argumentū ſuū ſic formauit: vbi ꝯtigit repiri magis ⁊ min᷒ ibi ꝯtingit repiri equale. Sed ꝯtigit repiri quadratū maius ⁊ minus circulo ğ ⁊c̄. Illud argumentum nō eſt demr̄atio: q2 elemēta magis ⁊ minus excedūt

circulum

circulū ꝛ q̄drati. Uñ mediū p̄mo inest ei q̄ꝫ illi de q̄
fit demr̄atio: ꝛ iō nō inest ſm ꝙ ipm̄ ſine q̄ nō est de
mr̄atio. Deinde excludēndo q̄ꝫdam dubitationeꝫ di-
cit pħs ꝙ ſi mediū nō ſit in eodē gn̄e cū ꝯclone dmō
ſtrationis ſic ꝯtigit ꝙ ꝯclo minime demr̄at p mediū
ꝛ tūc ſcie iferioris eſt ſcire q2 ſcie ſupioris ē ſcire pp qd:
nō. n. ſcie eſt ſcire pp qd: ad q̄ꝫ ptinet mediū. ¶ Duo
decia ꝯclo eſt ꝙ oīs demr̄atio eſt ex appropriatis p̄n
cipijs ꝯcloni: ꝛ hec ſequit̃ ex vndecia ꝯclone hꝰ libri.
Si. n. ad demr̄atione nō ſufficit ꝙ ſit ex vīs ꝛ imediat
ꝛ i demr̄abilibꝰ: ſꝫ reqrit̃ ꝙ p̄mū iſit medio ꝛ mediū
iſit 3ᵒ pp ipm̄: tūc oꝫ ꝙ dm̄ratio ſit ex p̄ncipijs appro
priatis ꝯcloni. ¶ Tertiadecia ꝯclo ē nullius ſcie ē
demr̄are ſua ppa p̄ncipia. Hec ꝯclo pbat̃ p ꝯclonēꝫ
p̄ſentē ſic. Demr̄atio hꝫ eē ex ppriis p̄ncipijs. Sed p-
pria p̄ncipia nō hn̄t alia ppria p̄ora: ergo nulliꝰ ſcie
eſt pbare ſua p̄ncipia ppa. Sꝫ q̄zuis i iſta ſcia ptīcu
lari hēant pbari p̄ncipia ppa. tn̄ pħi cōis ē explana
re iſta ꝛ iſte eſt magis ſciēs ꝛ itelligēs q hꝫ ſciaꝫ ex p̄n
cipalioribꝰ cāis. Uñ ſcia ſupiorē magi q̄ꝫ ſcia iferior.
¶ Quartadecia ꝯclo hꝰ libri ē ꝙ neceſſe eſt p̄nª cōia
cōuenire in demr̄atōe i ſcia ſpāli approprari cū obie
cto i iſta ſcia. Hec ꝯclo ſequit̃ ex ꝯclone p̄cedēte: q2 ſi
demr̄atio ſit ex pp̄js p̄ncipijs: tūc neceē eſt ppa p̄nci
pia cū vēiūt i dm̄ratiōe fieri propꝛa. Verbi gr̄a. Unū
ē p̄nᵐ i cōclone geometrie arithmetice. Ut ſi ab eq̄li
bꝰ eq̄lia demas q̄ remanēt ſt eq̄lia: ꝛ arithmeticꝰ vtit̃
iſto p̄ncipio ꝛ approp̄a illō ad genus ſuū de quo ꝯſi
derat. Ut ſi ab eq̄libꝰ. ſ. nūeris eq̄les nūos demas re-
manētes nūeri erūt equales: poſtea ponit pħs inter
iſta que ſolum ſunt proꝑetates i demr̄atiōibꝰ cuiuſ-
modi ſūt dignitates petitiōeſ ſuppōneſ ꝛ poſſūt oia
facilr̄ accipi. Oē qō eſt in demr̄atione aut ē p̄ncipiū
aut eſt p̄ncipiatū ſi principiatum ſic eſt paſſio, ſi p̄nᵐ
aut ē ppriū aut cōe. ſi cōe ſic ē dignitas. ſi ppriū aut
ꝯpletū aut incōpletū. ſi icōpletū ſic eſt ſubm̄ ſi com
pletū aut demōſtrabile aut indemr̄abile. ſi demr̄abi
le aut eſt pbabile addiſcenti. ꝛ ſic eſt ſuppoſitio non
ſimplr̄: ſꝫ quodāmō: aut eſt ꝯriū opioni addiſcētis: ꝛ
ſic eſt qō. Si aūt ſit indemonſtrabile principium ſic
eſt poſitio que diuiditur in ſuppoſitionē. ſimpliciter
ꝛ diffinitionem. Si. n. accipiat eſſe vel non eſſe ſic eſt
ſuppoſitio. ſi autem accipiat nec eē nec non. eē ſic eſt
diffinitio. ¶ Capitulum nonum.

Contingere aūt ꝛc. ¶ Quīta decima cō-
clo eſt ꝙ nulla dm̄ōſtratio recipit affir
mationē ꝛ negationē eiuſdem ab eodē
niſi ꝯclo ſit talis ꝙ n̄ poſſit oſtēdi niſi
p affirmationem eiuſdeꝫ d̄ eodē. hec cō
clo probat̃ ſi ſolū in ſyllo ad impoīe nō p̄ōt aliter cō
cluſio oſtendi q̄ꝫ per affirmationē ꝛ negationē eiuſdē
de eodem. ḡ nunq̄ꝫ reperit̃ affirmatio ꝛ negatio eiuſ-
dem de eodē niſi cōcluſio ſit talis ꝙ nō poſſit alr̄ oſtē
di q̄ꝫ p affirmationē ꝛ negationē eiuſdē d̄ eodē. Qua
liter āt accipiat̃ in ſyllogiſmo ad impoīe affirmatio
eiuſdem de eodem ꝛ negatio: patet: q2 ſi Callias ē nō
aial eēt arguendū ſic: callias eſt aial. ergo callias n̄ ē
nō aial ꝛ p ꝯ. Callias ē n̄ aial: ſequit̃ ergo callias nō
eſt aial: ergo callias nō eſt callias. Iſta ꝯclo callias n̄
eſt callias: nō ꝯcludit̃ niſi per affirmationē ꝛ negatio
nē eiuſdē de eodē: ꝛ tn̄ ex falſitate iſtius ꝯclonis ꝯtigit
cōcludere falſitatē alteriꝰ p̄miſſe. ¶ Decimaſexta ꝯᵒ
eſt ꝙ demr̄atio ducēs ad impoīe recipiat h̄ p̄ncipium
de q̄l ꝫ eſt affirmatio vel negatio vā: ſed appropriat̃
gn̄i ſubo. Qō ſyllo ducēs ad impoīe recipiat h̄ p̄nci-
piū pꝫ ex libro prioꝝ: ꝛ ꝙ ſilr̄ hoc qō eſt ſcōm princi
piū ſcilicet appropriat̃ gn̄i ſubo: patet ex ꝯcluſione p̄
cedente huius libri. ¶ Caplm̄ decimū.

Sꝫ autē idem ꝛc. ¶ Hec eſt decima ſeptima
concluſio huius libri que eſt iſta. Omniſ cō
cluſio quam querit demonſtrator eſt ex p-
prijs: ſꝫ illud qō eſt principium in vna de-
mr̄atiōe. eſt ḡ in alia demr̄atione. ꝛ tūc arguitur ſic.
Oīs ppō ex qua demr̄atur: eſt ex pprijs. ſꝫ oīs cōclo
quam q̄rit demr̄ator eſt ppō ex qua demr̄atur. ergo
oīs ꝯclo q̄ꝫ q̄rit demōſtrator eſt ex pprijs. Sꝫ ex hac
ꝯclone ſeq̄t̃ correlariū ſcꝫ. ꝙ diuerſe ſcie nō cōicāt in
ꝯclonibꝰ nec hꝫ aliq̄s artifex ſpāli nūerare ꝯcloneſ
alterius ſcie ꝛ ſic q̄lꝫ ſcia hꝫ pprias ꝯclones. q2 ad eā
dē ſciam ptinet iterrogatio ꝛ r̄ſiō. ꝛ iō ſic ſcie hn̄t p
prias iterrogatiōes ita hn̄t pprias r̄ſiōes. Et q2 ex i
terrogatōe ꝛ r̄ſione. fit diſputatio: iō ſicut q̄libꝫ ſcia
hꝫ pprias iterrogatōeſ ꝛ pprias r̄ſiōes: ita q̄lꝫ ſcia
hꝫ pprias diſputatiōeſ ſic geometer diſputat ſm ꝙ
geometer cū geometria diſputet de his q̄ ad geome
triā ptinēt: mālfeſtū ē ꝙ bene procedit diſputando.
Si autem nō. ſic diſputet licet in geometria diſputet
n̄ de geometria non procedit diſputatio nec eſt ꝯue-
niens: vn̄ de nō geometricis in geometria non ē diſ-
putandum. ¶ Capitulum vndecimū.

Sed quia differt q2 ꝛ propter qd ꝛc. ¶ In
iſto capitulo comparat pħs diuerſa gn̄a d̄
monſtrationum: ꝛ primo docet qualiter de
monſtratio q2 ꝛ demonſtratio pp qd diffe-
runt in eadem ſcientia. 2ᵒ. qualiter in diuerſiſ ſciētijſ.
In eadem ſcientia differunt demonſtratio pp quid
ꝛ demr̄atio q2: q2 demr̄atio ppter quid ſemper fit p
cāꝫ imediatā: ſed demr̄atio q2 n ō. Uñ ad demr̄atio
nem propter qd requiruntur duo. ſ. quid ſit p cāꝫ. ꝛ p
immediatā: iō p alia demōſtrato nō fit demonſtratio
propter qd. Sed q2 p̄ōt eſſe duplr̄: aut q2 non eſt per
cām: aut q2 nō eſt immediatio: ꝛ ſic eſt duplex dm̄ra
tio. q2 vna nō fit p cauſam. ſed per effectum: alia eſt p
cām mediatam ad effectū: ꝛ demr̄atio q̄ eſt ab effectu
ad cāꝫ eſt duplex: q2 q̄dā ē ab effectu ad cāꝫ imediate
q̄dā vō mediate. Uñ breuiter ē h̄ dr̄ia iter dm̄ratiōeſ
q2: ꝛ demr̄ationem propter qd. q2 demr̄atio pp qd ē
a cā imediata ad effectū: demr̄atio vō q2 vel eſt a cā.
mediata ad effectū vl̄ ab effectu ad cāꝫ. Exēpla p̄ōit
pħs i demr̄atiōe a cā ad effectū vl̄ ecōuerſo ꝛ arguat̃
ſic. Oē corpꝰ lucidū nō ſintillās eſt ppe. Planete ſunt
corpa lucida nō ſintillātia: ergo ſunt prope. Hec ē de
mr̄atio q2: nā hic cōcludit̃ cā p effectū: naꝫ eē ppe eſt
cā hꝰ. iō nō ſintillāt: q2 ſūt ppe ꝛ ppter hoc ꝙ nō ſin-
tillāt ſunt ppe. Si eni arguat̃ ſic. Oē exiſtens ppe eſt
nō ſintillās plāete ſunt ppe. ḡ nō ſintillant: iſta eſt de-
mr̄atio pp qd: q2 eſt a cā imediata ad effectum. Alio
mō dr̄nt pp qd. ꝛ q2 p hoc ꝙ aliq̄ pertinēt ad diuer
ſas ſcias quaꝝ vna ē ſubalternata: cuiuſmodi ſt̄ ſcia
ſubalternās ꝛ ſubalternata· nā pp qd ptinet ad ſciaꝫ
ſupiorē: vt ad ſciam ſubalternātē: ꝛ q2 ptinet ad ſciaꝫ
ſubalternatā. Silr̄ pp qd ꝛ q2 dr̄nt in cōpatiōe ad di
uerſas ſcias q̄ꝝ vna nō ē ſb alia ſiue nō ſubalternat̃
alteri niſi ſm ptem· q̄ō nālis ſubalternat̃ pſpectiue
q̄ꝫtū ad iſtā partē ſcie que eſt de iride. Uñ ad ſciaꝫ ſb
alternantē ptinet ſcire propter qd ꝛ ad ſciam ſubal-
ternatam ſm partē pertinet ſcire q2: q̄ꝫtū ad iſtā par
tē ſm quā ſubalternat̃. Adhuc propter quid ꝛ q2 dif-
ferūt in diuerſis ſcijs quaꝝ. vna nō ſubalternat̃ alti
nec ſm partē nec ſm totum. Ut q̄ vna ſci i vtit̃ ali-
qua propoſitione d̄ qua dicit q2. Et alia ſciētia de ea
dē propoſitione dicit propter quid vt medicina que
dicit de iſta propoſitione: ꝙ vulnera circularia tar-
dius ſanatur tantum q2: geometria vero de ipa dicit
pp quid eſt vera: quia eſt in circulo cui nō eſt āgulus.
iō partes magis diſtant propter hoc parteſ non cō-

tinuatur.

¶ Capitulum duodecimū.

Figurarū aūt ꝛc̄. ¶ In iſto capitulo ꝓbat phūs hāc ↄclonē ꝙ primus mod⁹ prime figure magis fac ſcire ꝙ̄ aliqs alius modus: ꝛ hec probatur tripliciter. primo per ſyllogiſmum ſic. Manifeſtum eſt: ꝙ ſcientie mathematice que ſunt certiſſime vtuntur prima figura ꝛ primo mō eius: ex hoc itaqȝ appꝫ ꝙ iſte modus magis facit ſcire ꝙ̄ aliqs alius modus. ¶ Scđo ꝓbat ſic demſ̄ratio ꝓpter qd facit magis ſcire qꝛ ↄcludit vlēz affirmatiuā: ſꝫ talis ↄclō vlis affirmatiā nō cōcludit niſi in ꝓ mō ꝑme figure: ergo ꝛc̄. ¶ Tertio ꝓbat: qꝛ iſta figura magis fac ſcire cū ipſa nulla indigeat: ſꝫ alie indigeant ea. Et qꝛ primus modus eſt potiſſimus: ideo ſequitur concluſio ꝛc̄.

¶ Capl̄ꝫ tertiūdecimū.

Icut āt. a. ineſt. g. ꝛc̄. ¶ In iſto capitulo intendit Ari. explinare de quibus ꝛ q̄lr accidit nobis ignorātia circa ea q̄ eueniūt in demſ̄ratione. Et qꝛ ad oſtenſionem huius rei indiget Ariſt. ſuppōne ſpēi: qꝛ aliq̄ ꝓpoſitio affirmatiua eſt imediata. iō ꝑmo oñdit Ar. qñ ꝛ quō cōtigit aliquā ꝓpoſitiōēꝫ eē imediatā. ꝛ dic ꝙ ſi ꝑdicatū ſit ſub aliquo vl'i ſub quo ñ ē ſbm vl' ſi ſbm ſit ſub aliq̄ vl'i ſub q̄ ſit ꝑdicatū: vl' ſi vtrū ꝙ ſit ſub aliq̄ vl'i ſub quo ñ ſit reliquū: tūc nō erit ꝓpoſitio imediata: ſꝫ mediata. Exemplūꝫ ꝑmi eſt hoc: nulla ſubā eſt linea: quia predicatum eſt ſub aliquo vl'i ſub quo nō eſt ſubiectuꝫ. Exemplū ſecūdi eſt hoc nullus hō eſt q̄ntitas: hec eſt mediata qꝛ ſbm ē ſub aliquo vniuerſali ſub quonō eſt predicatū. Exemplūꝫ tertij ſicut. Nullus homo eſt linea: hec ē mediata qꝛ vtrūqȝ extremū eſt ſub aliquo vl'i ſub quo nō ē reliquum. Sed ſi predicatū nō contineat ſub aliquo ſub quo nō contineat ſubiectū nec ecōuerſo: tūc eſt negatiua imediata ꝛ quelibꝫ negatiua in q̄ vnū gen⁹ generaliſſimū remouet ab alio eſt imediata. Hec enim eſt imediata. Nulla ſbā eſt q̄ntitas. Silr̄ ſi ſbm cōtineat ꝛ ꝑdicatū ſub aliquo cōi imediate tūc negatiua in q̄ vnū remouet ab alio ē imediata: ꝛ iō q̄lꝫ negatiua ē imediata in q̄ vna ſpēs in quā gen⁹ imediate dſc̄edit remouet a ſpē in quā gen⁹ imediate deſcendit. Unde quelꝫ talis ē imediata. Nulla ſbā corporea ē incorporea. nulla q̄ntitas ↄtinua ē q̄ntitas diſcreta. His viſis docet phūs q̄liter cōtingit dceptionē fieri circa ꝓpoſitiones mediatas ꝛ imediatas ꝛ dicit ꝙ ignorātia ñ ſꝫ negationē ſed ſꝫ diſpoſitionē eſt deceptio facta ꝑ aliqd. ꝛ ꝑmittit auctor duplicē eē ignorātiaꝫ. ſ. negationis diſpōnis. Iſtā hēt ignorātiā negatiōis de qua nihil ſcit oīno de iſta nec iſta. ꝛ talē ignorātiam hēt logicus reſpectu ↄclonis geometrie. Ignorātia diſpōnis de qua hic loqtur Ari. ē diſpoſitio ↄria ſcie vt opio erronea. ꝛ talis ignorātia pōt īdifferenter acquiri ꝑ ſyllm̄ ꝛ ſine ſyllō vt ꝑncipia per ſyllm̄. ꝛ tūc eſt deceptio abſqȝ ſyllō: ꝛ tūc eſt dceptio ſimpliciter. Sed qñ ē deceptio ꝑ ſyllm̄ tūc ſunt deceptiōes plures: qꝛ tūc ē deceptio circa ↄclonē q̄ credit eē vera. ꝛ nō ē vera. Et per ſyllm̄ nō credit eē verū. ꝙ ñ ē verū niſi credat ꝙ aliqua ꝑmiſſa ſit vera q̄ tñ eſt falſa. ꝛ ꝙ aliqs curſus valeat qui nō vꝫ. ꝛ iō ſi ſit deceptio facta per ſyllm̄ opꝫ ꝙ ſint plures deceptiōes. Deinde docet Ariſt. quot modis pōt accipi talis deceptio ꝛ talis ignorātia cauſata tam circa ꝓpōnes mediatas ꝙ̄ imediatas. ꝛ talis eſt ignorātia. iō omitto. qꝛ ſatis facile eſt. inde vbi māifeſtū eſt ꝛ ſi ſyllō. hoc explanat Ari. Unū veniat dicta ignorātia negatiōis. ꝛ primo ponit cauſaꝫ veraꝫ. ſcđo cām apparētēꝫ. Cauſa vera ignorātie ſꝫm negationeꝫ eſt defect⁹ alicuius ſenſus. Unū deficiēte aliquo ſenſu neceſſe eſt illaꝫ ſciam deficere q̄ nata eſt ꝑ illū ſenſuꝫ acquiri. vn̄ deficiēte viſu neceſſe eſt deficere ſciaꝫ de colore. ꝛ iſta ignorātia q̄ ē defectu ſupi⁹ vocat ignorātia negatiōis. qō dꝫ defict ē te ſenſu neceſſe ſit deficere ſciaꝫ circa ſenſuꝫ illū natā fieri pꝫ ꝑ tāto. qꝛ dficiēte ſēſu deficit īductio accepta ſingularib⁹ quoꝝ ſenſus q deficit ē apphēdēs: ꝛ deficiēte īductiōe accepta ex illis ſingularib⁹ deficit apō īntellm̄ cognitio vl'is. Et qñ vl'e nō ē acceptū niſi ex īductiōe ꝗ ſꝫ loquēdo de vl'i imediate. ꝑncipiū enim ꝑmū ꝛ imediatū nō cognoſcit niſi ex īductiōe ſingulariū ꝛ deficiēte cognitiōe vl'is apud īntellectū deficit demſ̄ratio q̄ ē ex vl'ib⁹: ꝛ deficiēte demſ̄ratione deficit ſcia. qꝛ ꝑ ſolā demſ̄onē acgrit. igit a pmo ad vltimuꝫ ſi aliqs ſenſus deficit neceſſe ē ſciam deficere q̄ ꝑ illū ſenſum nata eſt acgri.

¶ Capi. decimum q̄rtū.

Si autē ſyllogiſmus ꝛc̄. ¶ In iſto capitulo ītēdit Ari. declarare cām ignorātie opinātē ſiue apparētē ſolū. ꝛ nō exiſtentē ꝛ ipſaꝫ deſtruē. Hec aūt cā ē. Figurarū mediarū. ꝛ poſe ē apō opionem. ꝛ īpoſe in re: ꝛ mouet Ariſto. tres dubitatiōes: ¶ Prima dubitatio eſt iſta. an poſito ſubō in ſyllō qō nō hꝫ ſub ſe ſubm aliud ↄtingat ꝓcedere in īfinitū aſcēdēdo. ¶ Scđa dubitatio ē. an poſito ꝑdicato in ſyllō de quo nō dꝫ aliud ꝑdicatū ſupius cōtingat ordinare ſub ipſo ſic deſcēdēdo in īfinitū. ¶ Tertia dubitatio ē an poſito ꝑdicato ſupmo ꝛ ſubō infimo poſſint eē īfinita media poſita. ꝛ in his qōnib⁹ reducit phūs qōnē de medijs ad qōnes de extremis oñdēdo ꝙ ſi extrema ſūt finita media nō ſunt īfinita. ita ꝙ ſi nō ſit ꝓceſſus in aſcēdēdo ꝛ deſcēdēdo ī īfinitū media erūt finita. Et hec pꝫ ſic. Nā ſi media eēnt infinita tūc deſcēdēdo a gñe ſupmo accipiēdo mediū ſb medio eēt ꝓceſſus ī īfinitū dſcēdēdo. Silr̄ ſi media fuerit īfinita accipiēdo a ſbō īfimo ꝑdicatū ſup ꝑdicatū eēt ꝓceſſus ī īfinitū aſcēdēdo ꝛ deſcēdēdo. Sꝫ ſi media ſūt finita nō ē ſic ꝓcedē. ꝛ ſic pꝫ ꝙ extrēis exiſtib⁹ finitis ñ pñt media eē īfinita. Silr̄ ſi media ſit īfinita cū nō ↄtingat īfinita ꝑtrāſiri nō poſſet aliqs ab vno extremo ad aliud extremū ꝑtrāſire. Ul' arguat ſic. Si media ſint īfinita cū qōlibet ſupius ſit in plus ꝙ̄ ſuū īferius neceſſe ē vt anq̄ꝫ ꝑueniat ad ſupmū medioꝝ aliqō eē in plus ꝙ̄ ſupremū. hoc eſt impoſſibile. ergo ꝛc̄. ¶ Deīn ꝓbat Ari. ꝙ ſi ī affirmatiuis dmſ̄rationib⁹ nō ꝓcedit ī īfinitū nec ī negatiuis ꝓcedit ī īfinitū. Quia ſi ī negatiuis ꝓcedit in īfinitū ſꝫ ē. qꝛ negatiua q̄ ē ꝑmiſſa ē imediata. ꝛ hꝫ aliq̄ꝫ ꝓpōnē negatiuā ꝑoꝛē. ꝛ tūc opꝫ alterū extremū iſtius ſcientie cōtineri ſub aliquo extrēo negatiue ꝑoꝛis. ita ꝙ vnū ſit ſupi⁹ ad reliquū. Tūc q̄ro: aut iſta negatiua ꝑoꝛ ſit mediata aut imediata. Si imediata tūc eſt ibi ſtat⁹: ꝛ ſic nō ē ꝓcedere in īfinitū. Si aūt ſit mediata: ꝙ̄ aliam negatiuā cuius alterū extremū eſt prius ꝙ̄ alterū alteri⁹ negatiue. ꝛ arguo d negatiua iſta ſicut pri⁹: ꝛ ſi ſic ſit ꝓcedē ī īfinitū ī negatiuis oꝫ ꝙ ſit ꝓceſſus ī affirmatiuis qꝛ oꝫ ꝙ extrema vni⁹ negatiue ſint ſub extremo alteri⁹ negatiue: ꝛ iſtud ſub alioꝝ ſic in īfinitū. ¶ Deinde declarat ꝙ nō ſit ꝓceſſus ī affirmatiuis in īfinitū. Nā poſito ſubiecto alteri⁹ negatiue ſtat in ſurſuꝫ qꝛ illud nō ē difficile in diffōne cuiuſlibet vbi ponūt oīa ſua ſbalia ſupioꝛa q̄ īdicāt: ſꝫ in diffōne ea ↄtigit ꝑtrāſire: ꝙ̄ nō ſunt ꝑdicata infinita in ſurſuꝫ: ꝛ ꝑ ↄñs īfinita nō ſunt ī deorſuꝫ. Unū breuiter ſi eēt ꝓceſſus in infinitū aſcēdēdo ꝛ deſcēdēdo nihil ↄtingeret diffiniri qō ē incōueniēs: ꝓbatio ꝙ nō ſequit: qꝛ nō cōtigit

deſcēdere

deſcēdere niſi ad vltimū: ⁊ aſcēdere ad primū. Sꝫ nō cōtingit īfinita pertrāſiri. ꝙ ſi ſit pceſſus in īfinitū: aſcēdēdo vel deſcēdēdo nō ꝯtingit aliqd diffiniri. ¶ Ad huc ꝙ ſit ſtatus in pdicatis aſcēdēdo ⁊ deſcēdēdo ꝓbatꝰ ꝑ rōnes analeticas ſic. Si in demrōnibꝰ nō accipiant ꝓpōnes niſi ꝑ ſe ve: nūc cū ſūt duo modi dicēdi ꝑ ſe eſt pceſſus in īfinitū: qꝛ ī pmo mō ſubꝫ cadit in diffōne pdicari: ſi igiꝶ ſub aliq̄ ſubo eēt ſumere aliud de q̄ pdicaꝶ pdicatū ꝑ ſe ⁊ ſub alio aliud. ⁊ ſic in infinitū: ſequiꝶ ꝙ īfinita caderēt in diffōne vnius qḋ eſt incōueniēs. Silr in ſcḋo mō dicēdi ꝑ ſe pdicaꝶ ꝓpria paſſio de ſubo: ⁊ ita in illo mō pdicatū ⁊ ſubm cōuertunꝶ ſꝫ in cōuertibilibꝰ nō eſt pcedere in infinitū: nec eſt pceſſus in infinitū in pmo mō qꝛ ſubm cōtingit diffinire vt pbatū eſt: ꝙ nullo mō eſt pceſſus ī infinitū aſcendendo vel deſcendendo.

¶ Capitulum decimumquintum.

Onſtraꝶ aūt his oīſis ⁊c̄. ¶ In iſto caplo oñdit Ari. vnū qḋ īmediate ſequiꝶ ex ipſo: ⁊ ē ꝙ nō oē qḋ pdicaꝶ ḋ duobus pdicaꝶ de eis ſm aliqḋ cōe. Iſtud ꝓbaꝶ ſic. ſit. b. in. c. ⁊. in. d. ſm aliqḋ cōe vt ſcḋm. a. igiꝶ. b. eſt in. c. ⁊ in. d. ꝙ eſt in eis ſm nomē aliqḋ cōe: ⁊ ſic eſt pceſſus in īnitū ita ꝙ īter. b. ⁊. c. ⁊ ſilr īter. b. ⁊. d. erūt īfinita media qḋ ſupius īprobaꝶ: ꝙ nō oꝫ ꝙ aliqḋ pdicatū ī ſit duobꝰ: quoꝝ neutrū poniꝶ ſub altero ꝙ pp̄ ḃ īſit illis ſcḋm aliqḋ cōe: ⁊ ꝑ ḃ deſtruiꝶ error putātiū ꝙ pdicatio vl'is ⁊ de pmo nō ſit niſi ī terminis paribꝰ: qꝛ eni ḃ putāt hi credūt ꝙ ſi aliqd dicaꝶ de duobus nō ſubalternatim poſitis neceſſe dicaꝶ de illis ſm nām vnā cōem repertā in illis: ſicut hr̄e tres angulos eq̄les duobꝰ rectis dꝫ ꝙ iſocheli ⁊ iſopleuro cōtingit q̄ nō ſūt ſubalternatꝫ poſita ſm nāꝫ cōeꝫ in eiſ reptā ſm nāꝫ triāguli. ¶ Notādū ſm linconiēſem ꝙ ē aliqḋ pdicatū qḋ ſi dicaꝶ de multis nō ſubalternatim poſitis ꝙ dicaꝶ de eis ſm vnā nāꝫ cōem: ſic pꝫ in exēplo iā dicto ſiue poſito de ḃ qḋ eſt hr̄e tres angulos ⁊c̄. Et forte oē qḋ ꝑ ſe accñs ē tale ꝙ egrediꝶ a nā ſbiecti: ſꝫ in diuerſis naturis ſubiectū: egrediꝶ aliqḋ vnū accñs. ſ. vnū aliqḋ pdicatū qḋ dꝫ de diuerſis nō ſubalternatis nō ſm aliqḋ cōe ſicut genus de ſuis ſpeciebus predicari.

¶ Capitulū decimū ſextum.

Anifeſtū eſt aūt ⁊c̄. Oñſuꝫ eſt ſupius ꝙ media nō ſūt īfinita ⁊ ḃ oſtēſo ꝓbat ꝙ tot ſint elemēta ſiue pncipia ad vnā cōcluſionē quot ſūt media ad eādē ꝯcluſionē. ¶ Hec ꝯclo: cū fuerit appropriata mō huius ſcie de ſubo huiꝰ ſcie: ⁊ appropriaꝶ hoc mō ad oēm ꝯclonē demrabilē. Tot elemēta ſunt ordinata quot ſunt media demratiua ad illā ꝯclonēꝫ. ¶ Et hec eſt ꝯclo. 19. huiꝰ libri: ⁊ ꝓbaꝶ ſic: nō ſi aliq̄ ꝯclo demratiua vt iſta oē. b. eſt. a. demrēꝶ ex pmiſſis mediatis oꝫ vtraſꝗ pmiſſaꝝ ꝓbare ꝑ duas pmiſſaſ īmediatas: erūt igiꝶ tres termini ⁊ q̄ttuor pncipia. ⁊ tria media: ⁊ ſi: pncipia ſūt pla q̄ꝫ media vl' elemēta. Silr ī iſtis ſylliſ ſūt qnꝗ termini ⁊ q̄tuor pncipia: ⁊ ita comparando oēs terminos termini ſunt vno plures principijs cū tot ſint elemēta quot ſunt media. ¶ Ad cuius euidentiā eſt notandū ſcḋm linconienſem ꝙ tota virtus ſylli cōſiſtit in maiori: iō tam maior q̄ꝫ minor q̄ ſunt ꝓpōnes īmediate maiori debēt dici elemēta: igiꝶ in pdictis duobus ſyllis ſunt due pmiſſe īmediate ꝓbātes maiorē mediatā. ita ꝙ in tribus ſyllogiſmis erūt tria elemēta ⁊ certū eſt ꝙ non ſunt tria media. ergo non ſunt tot elemēta quot media.

¶ Capitulū decimū ſeptimū.

Um aūt īdigeat ⁊c̄. ¶ Hec ē 20ᵃ. ꝯclo huiꝰ libri. Qḋ aliqḋ cōe neceſſariū eſt vnū ſolū negatiuū elementū. Hec ꝯclo ꝓbaꝶ ſic. Si ꝯcludaꝶ ꝯcluſio ḋ pmiſſis mediatis quarū vna ē affirmatiua ⁊ altera negatiua: ⁊ affirmatiua nō poſſit demrari niſi ex duabꝰ affirmatiuis: ⁊ ſi negatiua debeat demrari cū nō poſſit dmrari ex duabꝰ negatiuis: qꝛ ex duabꝰ negatiuis nihil ſequiꝶ ſyllogiſtice: ꝙ oꝫ ꝙ demrēꝶ ex vna affirmatiua ⁊ altera negatiua: ⁊ ſi iſta negatiua ſit īmediata habeꝶ ꝓpoſitū: qꝛ ad ꝯclonē negatiuā ē vnū ſolū elemētū. Si aūt ſit mediata īcipit demrare: ꝙ ne ſit pcedere in infinitū. oꝫ tādē demrari ad vnā cōclonē īmediatā. ſcꝫ. negatiuā ex qua demraꝶ negatiua mediata: ⁊ ſic nō erūt plura elemēta. nec ad vnaꝫ ꝯclonē negatiuā.

Capitulū decimū octauū.

Um aūt ſit demratio ⁊c̄. ¶ In iſto capitulo ītēdit Ariſt. ꝓbare ꝙ demratio vniuerſalis ſit potior ⁊ melior q̄ꝫ demōſtratio particularis: ⁊ hec eſt. 21ᵃ ꝯclo q̄ ſic ꝓbaꝶ. ¶ Demōſtratio vl'is magis facit ſcire q̄ꝫ demōſtratio particularis: ergo ⁊c̄. añs pꝫ: nā ſcire eſt cāꝫ rei cognoſcere: ſꝫ dmōſtratio vl'is magis facit ſcire ꝑ cāꝫ q̄ꝫ dmōſtratio particularis. ergo demratio vl'is ſimplr magis facit ſcire q̄ꝫ demōſtratio particularis. ¶ Intelligēdū ꝙ dr̄ia eſt inter demrōnē vlēm ⁊ particularē: qꝛ in demrōne vli ꝯcludiꝶ ſua ꝓpria paſſio de ſubo ſuo pmo vt demratio in qua ꝯcluditur hr̄e tres angulos de triangulo. ¶ 22ᵃ. ꝯclo eſt iſta ꝙ demratio affirmatiua eſt ex potioribꝰ ꝓpōnibꝰ q̄ꝫ demratio negatiua: ergo ⁊c̄. ꝓbatio añtis. Nā demratio affirmatiua eſt potior q̄ꝫ demōſtratio negatiua. hec ꝯclo ꝓbaꝶ ſic: dmratio affirmatiua eſt ex potioribꝰ ꝓpōnibꝰ q̄ꝫ demratio negatiua: ergo ⁊c̄. ꝓbatio añtis: nā dmratio affirmatiua eſt ex ꝓpōibꝰ affirmatiuis: ſed ꝓpoſitio affirmatiua eſt potior q̄ꝫ ꝓpō negatiua: qꝛ affirmatiua ꝓbaꝶ negatiua ⁊ nō ecōuerſo ꝙ ⁊c̄. ¶ 23ᵃ ꝯclo huiꝰ li. ē ꝙ demratio oſtēſiua eſt potior ⁊ nobilior q̄ꝫ demratio ducēs ad impoſſe. hec ꝯclo ꝓbaꝶ ſic. Illa demratio eſt potior q̄ eſt ex potioribꝰ ꝓpōnibꝰ. ſꝫ demratio oſtēſiua eſt ex potioribꝰ ꝓpōnibꝰ q̄ꝫ demratio ducēs ad impoſſe: ergo ⁊c̄. ¶ 24ᵃ ꝯclo huius libri eſt ꝙ ſcia q̄ eſt ex prioribꝰ eſt certior. Hec ꝯclo ꝓbaꝶ ſic: ſcire eſt ꝑ cāꝫ cognoſcere: ſed inter illa que ſunt priora magis ſunt cāe. ꝙ ⁊c̄. ¶ 25ᵃ ꝯclo huiꝰ libri: ꝙ ſcia iſta q̄ facit ſcire qꝛ ⁊ pp̄ qd eſt certior ⁊ melior q̄ꝫ iſta q̄ facit ſcire alterū tm̄. Hec ꝯclo ꝓbaꝶ ſic. Illa ſcia eſt melior que magis facit ſcire: ſꝫ illa q̄ facit ſcire qꝛ ⁊ ꝓpter quid magis facit ſcire q̄ꝫ illa que facit ſcire alterū tm̄. ergo ⁊c̄. ¶ 26ᵃ ꝯcluſio huius li. eſt ꝙ illa eſt certior que eſt de rebus ſimplicioribus q̄ꝫ illa q̄ eſt de rebus cōpoſitis. Hec cōcluſio ꝓbatur ſic. Que ſunt ſimpliciora ſunt priora ſm naturā: ⁊ illa eſt certior ⁊ melior ſm naturam: ergo iſta ſcientia eſt certior ⁊ melior que eſt de rebus ſimplicibus. ¶ 27ᵃ concluſio huius libri eſt que eſt de duabus ſcientijs que eriguntur nihil diffinit ſuper res abſtractas: ergo iſta ſcientia eſt certior que erigitur ſuper res ſimplices q̄ꝫ ſuper res cōpoſitas: ⁊ hec probatur vt precedens.

¶ Capitulum decimūnonum.

Uia aūt ſcia ⁊c̄. ¶ Uiſo quō vna ſcia eſt certior alia. Declarat phs in hoc capitulo q̄ requiruntur ad vnitatem ſcie. d. ꝙ ad vnitatem ſcie requiruntꝶ tria. ſ. vnitas ſubiecti ſup quā erigitur demratio. ſ. ſcḋo requiritur ꝙ ſcḋm hēat principia ex quibus poſſit fieri de-

monſtratio. tertio requirit qḋ ſubiectū hēat ſpēs:
aut per ſe accñtia: ex quibus conſtituitur demr̄atio
ſiue concluſio demonſtratiua. ¶ Uigeſimaoctaua
concluſio eſt ꝙ vnius concluſionis poſſunt eſſe plu
res demonſtrationes ⁊ plura media. Hec concluſio
probatur ſic. Eadem res eſt ex qua habet res ꝑncipia
ordiata ſiue media ordiata accepta ab illis ꝑncipijs
⁊ ſic vna concluſio pōt haberi per diuerſa media nō
ordinata. ⁊ per cōſequens eiuſdem concluſionis eſſe
poſſunt plures demr̄ationes. ¶ Uigeſimanona cō-
clo eſt ꝙ ſupra res caſuales non erigitur demr̄atio.
Hec cōcluſio ꝓbatur ſic. Oīs demr̄atio aut ē rei que
eſt ſꝑ aut rei que ē frequēter. ſꝫ caſualia nec ſemꝑ nec
frequenter ſunt. ergo rerꝫ caſualiū non eſt demr̄atio:
nec ſcia. ¶ Trigeſima cōclo eſt iſta. ꝙ ſuꝑ res ſenſi-
biles ex eadē parte qua ſunt ſenſibiles nulla erigitur
demr̄atio. Hec ꝯclo ꝓbat̄ ſic. Demōſtratio eſt vliū.
ſed ſenſibiles res ſunt oēs ſingulares qꝛ ſenſus eſt ſin
gulariū. intellectus vliū. ergo ſuꝑ res ſenſibiles n̄
erigit̄ demr̄atio. ¶ Trigeſima prima ꝯclo ē. ꝙ non
eiſdē ꝑncipijs contingit oīa demonſtrari. que ſic ꝓba
tur. Non oīuꝫ ſyllorꝫ ſunt eadē principia. qꝛ quidam
ſunt ex terminis veris ⁊ qdā ex falſis. ſed eadem ꝑn-
cipia nō ſunt vā ⁊ falſa. ergo ⁊c̄. ¶ Itē nō oīuꝫ ſyllo
rū falſorꝫ ſunt eadem principia: qꝛ ꝑncipia quorūdā
ſyllorꝫ falſorꝫ ſunt ꝯ̄ria ⁊ contraria non ſunt eadem.
Silr̄ nō ſunt eadē ꝑncipia oīuꝫ ſyllorꝫ verorꝫ ⁊ oīuꝫ
ſyllorꝫ demr̄atiuorꝫ. qꝛ res nō cōicant genere neceſſe
eſt ꝑncipia eē altera. ſicut principia geometrie arith-
metice ſunt altera puta pūct⁹ ⁊ vnitas. ¶ Trigeſima
ſcḋa eſt. ꝙ vna ꝯclo nō demonſtrat̄ ex oībus princi-
pijs q̄ ſic ꝓbat̄. qꝛ ſi ſic tūc oīa poſſent demr̄ari ꝙ eſt
principalius improbatum. ¶ Capitulū vigeſimū.

SCibile aūt ⁊c̄. ¶ In iſto caplo deter-
minat Ar. ḋ habitib⁹ ſcie. i. de ſcia ⁊ opi
niōe. intellectu ⁊ ſolertia. Scia differt
ab opiōe qꝛ ſcia ē vliū ⁊ neceſſariorꝫ
opinio ē ex ꝯtingentib⁹ nō neceſſarijs
⁊ ḃ pꝫ. Nā intellect⁹ q̄ ē habit⁹ ꝑncipio
rū nō eſt cōtingentiuꝫ ſed neceſſariorꝫ: ſed cuiuſlibet
veri vel eſt intellꝰ vel ſcia vel opinio. Unū eſt cōtingē
tium opinio. qꝛ opinio ſm̄ phm̄ eſt acceptio ꝓpoſi-
tionis imediate nō neceſſarie. Solertia ē quedā ſub-
tilitas inueniendi medium in propinquo tempore.

¶ Expliciunt ꝯcloñes primi libri.

¶ Incipiūt concluſiones ſecundi libri.

QUeſtiones ſunt equales ⁊c̄. ¶ Poſtq̄ꝫ
declaratū ē de ſyllo demr̄atiuo in ꝓ li
bro declarat Ariſt. ſiue determinat de
ꝑncipijs ſyllogiſmi demōſtratiui. ⁊ ꝑ
mo de medio demr̄atiuo ⁊ principio
incōplexo. Et qꝛ oīs qō eſt qō medij:
iō phs ꝑmo determinat de qōnibus. ⁊ pōit numerꝫ
qōnū di. ꝙ qōnes ſunt eq̄les nūero his q̄ vere ſcim⁹
⁊ iō qōnes ſūt q̄ttuor. ¶ Pria ꝯclo h⁹ libri. ē ꝙ ſcita
ſunt q̄ttuor ſm̄ genus. Hec ꝯclo ꝓbatur ſic. Queſita
ſunt q̄ttuor. ⁊ ſcita ſunt equalia nūero. ſi q̄ſita ſunt q̄t
tuor ſm̄ genus. ergo ⁊c̄. ꝙ q̄ſita ſint q̄ttuor ſm̄ gen⁹.
patet. aliqñ enim q̄rimus ſi eſt. aliqñ qd eſt. aliqñ qꝛ
eſt. aliqñ propter quid eſt. De numero iſtarum qōnū
due ſunt ſimplices non ponentes in numeruꝫ. vt qō
ſi eſt: ⁊ qō quid ē. ⁊ due ſunt qōnes compoſite ponen
tes i numerū vt qō qꝛ ē ⁊ qō propter quid ē. ¶ No
tandū aūt ꝙ qō qꝛ eſt. non querit per hanc cōiunctio
nem. qꝛ nā hec cōiunctio qꝛ non eſt nota querendi. ſꝫ
queſtio qꝛ querit ꝑ vtrum ſic vtrū homo riſibilis. ſꝫ
hec cōiūctio qꝛ. nō eſt nota determinādi queſtionē:
ſi enim q̄rimus qꝛ homo ē nihil nō querimus vtrū
homo ſit nihil. ⁊ ꝓpter hoc queſtio dicitur qō qꝛ. qꝛ
hec coniunctio qꝛ. non eſt nota determinādi queſtio
nem. ¶ Notādum etiam ꝙ qō ſi eſt. ⁊ queſtio quid
eſt ſunt qōnes ſimplices. quia ille due qōnes q̄runt
de incōplexo. ⁊ incomplexū eſt ſimplex. ſi enī querat̄
quid eſt homo. aut ſi eſt homo de hoīe ſit qō. ⁊ ita de
icōplexo. ſed qō qꝛ ⁊ qō ꝓpter qd. dnr̄ qōnes cōpoſi-
te. qꝛ querūt de cōplexo ⁊ cōplexū eſt cōpoſitum. Uel
pt dici ꝙ aliqñ queritur aliqd de ſubo qḋ ē extra eſ-
ſentiā ſubi. Si illud qḋ q̄rit̄ ſit de eēntia ſubiecti illi⁹
de q̄ querit̄ tunc eſt queſtio ſimplex nō ponens in nu
merū. qꝛ illud quod eſt de eſſentia alicui⁹ nō ꝓpt po-
nit in numerꝫ cū ſubiecto iſto. Si aūt illud quod que
ritur ſit extra nāꝫ illius de quo queritur. tūc eſt q̄ſtio
cōpoſiti ⁊ ponēs in nūerꝫ. qꝛ illud qḋ ē extra eēntiā al
terius ponit ī numerꝫ cū iſto. Et qꝛ illud q̄rit̄ ꝑ qōnē
qd eſt. ⁊ ſilr̄ illḋ qḋ q̄ritur ꝑ qōnē ſi eſt. cū ē de eēntia
illi⁹ de quo querit̄. ideo qḋ ſi ē ⁊ qō qd eſt ſunt qōnes
ſimplices nō ponētes in numerū. Et qꝛ illud qḋ q̄rit̄
ꝑ qōnē ꝓp qd ⁊ ſilr̄ ꝑ qōnē qꝛ ē. ē extra eēntiā illi⁹ de
quo q̄rit̄. iō q̄ſtio qd eſt ⁊ qō qꝛ eſt. ſunt q̄ſtiones ꝯpo
ſite ponentes in numerū. ¶ Secūda concluſio huius
libri eſt ꝙ q̄ſtio qa eſt: ⁊ qō ſi eſt. q̄runt de medio ſi eſt
hec concluſio probatur ſic. Nā nihil aliud ē q̄rere de
aliquo an ſit q̄ꝫ q̄rere ſi ē mediū cōcludendū ipm̄ eē.
igitur q̄ſtio ſi ē querit ḋ medio ſi ē. Iterꝫ ēt nihil aliḋ
eſt q̄rere vtrū luna eclypſet̄ q̄ꝫ q̄rere ſi ē mediū ad cō
cludendū lunā eclypſari. ⁊ ita q̄ſtio ſi eſt. ⁊ qō qa ē: q̄
rit de medio ſi ē. ¶ Tertia concluſio ē iſta. ꝙ qō qa
eſt ⁊ qō ꝓpter quid ē querunt de medio quid ē. hec
concluſio ꝓbatur ſic. Queſtio quid ē. ⁊ q̄ſtio propter
quid eſt idem q̄runt. ſed qō quid eſt q̄rit qd ē mediū:
ergo queſtio ꝓpter quid q̄rit qd eſt mediū. ꝙ iſte qō
nes idē querunt patet. Nā ille qōnes idē querunt ad
quas idē demonſtrat̄ ꝑ idem. Iſte aūt ſunt hmōi. ergo
⁊c̄. ¶ Quarta cōcluſio ē hec. ꝙ in oībus cōcluſioni
bus aut q̄ritur quid ē mediū. aut ſi ē mediū. hec con
cluſio ꝓbatur ſic. Sicut ſequit̄ ex ꝑdictis. qꝛ qō qa ē.
⁊ qō ſi ē: q̄rūt ſi ē mediū. qō vero quid ē: ⁊ qō ꝓpter
quid ē q̄runt qd ē mediū. ſed oīs qō vel ē qō ſi ē. vel
qō quid ē ergo ⁊c̄. ¶ Quinta concluſio huius libri ē
ꝙ non oīs rei ē diffinitio cuius ē demonſtratio: hec
ꝯclo ꝓbatur ſic. Diffō indicat ꝙ quid ē. Sꝫ qḋ qd ē
ꝑdicatur vlr̄ ⁊ affirmatiue de eo cuius ē. nō oēs aūt
demr̄ationes ſunt demr̄atiue ꝯclonū affirmatiuarū
vliū. ſed q̄dā ſunt demr̄atiōes negatiue. vt demr̄a
tiones q̄ ſunt in ſcḋa figura. ⁊ q̄dā ſunt ꝑticulares vt
ille q̄ ſunt in tertia figura. nō ergo oīum ē demr̄atio
quorū ē diffinitio. ¶ Sexta ꝯclo ē. an cuiuſlibet ſit
demr̄atio cuius ē diffinitio. hec ꝯclo probatur ſic. ꝑ
vnam rōnem ſupius facta q̄ ē iſta. ꝙ vnius: ⁊ indiſtꝫ.
vnū ē vna ſcia: ⁊ vnū ꝑ ſe faciēs ſcire. ſi igit̄ cuiuſlibet
rei ſit demr̄atio cuius ē diffinitio cū illo cui⁹ ē diffō
ſciemus in hñdo diffinitionem eius. ⁊ vnius vna ē
ſcia: ſequitur ꝙ ſine demonſtratione ſcimus quid eſt
ſcibile ꝑ demr̄ationē: qḋ ē ipoſſibile. nā ſcibile ꝑ de-
monſtrationē nō ſcit̄ niſi ꝑ demr̄ationē. ¶ Septima
ꝯclo. hec ē. ꝙ nō q̄libet res ſcit̄ ꝑ demr̄ationeꝫ q̄ ſcit̄
ꝑ diffōnem: qḋ iprobatū ē principalius: qꝛ ſic ſeq̄ret̄.
ꝙ ꝑcipia demr̄ationis eēnt demr̄atio. ⁊ ſic in infini-
tuꝫ eēt ꝓcedere: qḋ mī ē ipoſe. ¶ Octaua ꝯclo ē hec.
Utrū eiuſdē alicuius rei ſit diffō cuius ē demr̄atio.
⁊ ꝓbatur ꝙ nō ſic. Diffinitio ē manifeſtatio eius qḋ.
qd ē ⁊ ſube. Sed demr̄ationes nō manifeſtāt qḋ qd
eſt: ſed ſupponūt vt arithmetica ꝓſupponit qd ē vni-
tas. ⁊ quid impar. ergo nō ei⁹ ē demr̄atio. ¶ Nona
concluſio

ↄclo ē ꝙ demſratio vel ſyllo. nō faciūt ſcire diffōnem
de diffinito ꝑ modū quo ē diffinitio explicās quid ē
res ⁊ quid ē eſſe rei. ¶ Hec ↄclo ꝓbatur ſic: qꝛ ſi bꝫ
ꝓbari ꝙ. b. ē. a. in eo qd̄ quid: opꝫ ꝙ in vtraqꝫ ꝑmiſ-
ſarū ponat̄ iſta determiātio qd̄ quid ē. ſi. n. in neutra
ꝑmiſſarū vel in altera nō ponatur iſta determinatio
nō ſequit̄ ꝙ. b. ſit. a. ſ. ↄcluſio in eo qd̄ quid. Nō. n. ſe-
quit̄. Oē. c. ē. a. b. ē. c. ergo. b. ē. a. in eo qd̄ quid. nō. n. ſe-
quit̄. b. ē. a. in eo qd̄ quid. c. ē. b. ergo. c. ē. a. in eo qd̄ qd̄
hoc bn̄ ſequit̄. omne. c. ē. a. in eo qd̄ quid oē. b. ē. c. in
eo qd̄ quid. ergo oē. b. ē. a. i eo qd̄ quid. Ad hoc ꝙ cō-
cluſio ſeq̄tur in eo qd̄ qd̄: opꝫ ꝙ iſta determinatio in
eo qd̄ quid coniūgatur cum. a. in maiori. ⁊ cū. c. in mi-
nori. ⁊ talis ſyllo non facit nos ſcire ↄclonē: quañ cō-
cluſionē talis ſylli neceſſe ē preaccipi oꝫonem diffini-
tam. ⁊ ita in tali ſyllo ē petitio pricipij. qꝛ illud qd̄ dꝫ
ↄcludi petitur in ꝑmiſſis. ⁊ ſic pꝫ ꝙ nec ꝑ ſyllm̄: nec
ꝑ demrationē pōt concludi ꝑ medium qd̄ ē oꝫo dif-
finitiua. ¶ Decima cōclo ē hec ꝙ via diuiſiua nō cō-
cludit̄ diffinitio de diffinito ſꝫ ꝙ ē diffinitio. hec cō-
cluſio ꝓbat̄ ſic. qd̄ ↄcludit̄ ꝑ diffinitionē neceſſe ē eē
verū ſi ꝑmiſſe ſunt vere. ſed in oī demrātione oꝫ ↄclu-
ſionē eē verā ſi ꝑmiſſe ſunt vere. ergo ꝑ diuiſionē nō
cōcludit̄ diffinitio de diffinito ſm qd̄ ē explicās qd̄
ē diffinitū nec demrātur nec ſyllogizat̄. ſi. n. diuidēs
ſyllogizaret demrārct nō oporteret in fine de cōclo-
ne iterrogare: ſꝫ neceſſe ē oēm ↄclonē ē ꝑꝑ ꝑmiſſas
ſiue rñdēs ↄcedat ipſam ſiue nō. ¶ Undecima ↄclo
ē hec. qd̄ oꝫatio diffinitiua ꝑ mediū qd̄ ē in oñſione
diffinitiua nō demrāt̄ de diffinito ꝑ modū quo ē me-
thod⁹ diffinitiua. cōcludit tales oꝫones. Aīal rōnale
mortale ē diffinitio hoīs. ſꝫ h̄ oꝫo nō ē diffō explicās
qd̄ ē hō. Un̄ ſi iſta diffō aīal rōnale mortale q̄ ē diffi-
nitio hoīs debeat ꝓbari ꝑ oꝫonē diffinitiuā. tūc pro-
bat̄ ſic. Oīs rō ↄuertibilis cū hoīe ↄſtans ex gn̄e ⁊
dr̄ia hoīs eſt diffō hoīs: aīal rōnale mortale ē hmōi.
ḡ ⁊c̄. Sed iſto mō nō demrāt̄ diffō de eo c⁹ ē. qd̄ pꝫ ex
h̄ qꝛ in iſto argumēto ē petitio pricipij: qꝛ petit̄ id ꝙ
dꝫ ꝓbari qꝛ diffō dꝫ ꝓbari de diffinito ⁊ i iſto argu-
mēto petit̄. qꝛ accipit̄ qd̄ oīs rō ↄuertibilis cōſtans
ex gn̄e ⁊ dr̄ia ē diffinitio diffinitionis. ⁊ cū diffinitio
deberet ꝓbari. ḡ ⁊c̄. ¶ Duodecima ↄclo h⁹ li. eſt qd̄
diffō demrātur ꝑ mediū qd̄ mediū ē diffō non tñ de-
mrātio oñdit diffinitionē ſm qd̄ eſt diffinitio explī-
cās qd̄ ē res vt ꝓbatū ē ſupius. Et hec ↄclo ꝓbat̄ ſic.
Nā idē ē ſcire qd̄ qd̄ ē. ⁊ cām rei. qꝛ cā ⁊ diffō idē ſūt.
Sꝫ aliq̄ diffinitio hꝫ cāꝫ. q̄re ineſt diffinitū: ſꝫ mediū
demrātionis ē cā ⁊ ↄuertibile cū ſubo. ḡ diffinitio ō
ſubo demrābitur ꝑ diffinitione ꝫ ſubiecti. Un̄ ſubm
pt hr̄e multas diffinitiones. ſicut multas cās. Naꝫ
a diuerſis cauſis ſumūtur diuerſe demrātiones. Et
ſicut cāe ſibiinuicem ſunt cāe. Sicut. n. forma ē cā ita
diffō accepta a cā formali ē cā diffinitionis accepte
a cā mālī. Et ideo diffō q̄ accepta ē a cā mālī pt ↄclu-
di a diffōne accepta a cā formali. pho dicit in lr̄a qd̄
cā aut ē eadē rei. aut alia. Et linconiēſis dicit qd̄ h̄ ē
ſic itelligēdū qd̄ cā eadē rei ē cā formalis. qꝛ forma ē
totū verū eē rei qd̄ i ſe hꝫ. Et ſi forma non egeat mā. ip-
ſa ē vera res ipſa ⁊ forma q̄ eget mā ſi poſſet ſuſtinē
abſqꝫ mā eēt ver⁹ res ipſa qꝫ res hn̄s māꝫ. ſic ſi foꝛa
ſtatue poſſet eē ſine mā eēt verī⁹ ipa figura qꝫ ſtatua
māta. Cā igr̄ foꝛal̄ ⁊ diffō ſūpta a cā foꝛali. hac rōne
dr̄ eē eadē rei. Finalis igit̄ cā ⁊ efficiēs ſūt ex̄ rē. Ma-
terialis vō licet ſit de neceſſitate rei. tamē nō ē de ptā
te eēntie ſꝫ eſt aſſūpta ꝑꝑ necītatē. qꝛ vt foꝛ. ſit neceſſe
eſt talē mām eē. Et hac rōne hic tres cauſe ⁊ diffinitio
nes ab his ſūpte dicūt̄ alie a re. ¶ Alij dicūt ꝙ mā
⁊ forma que ſunt partes intrinſece rei. dicuntur eē ea-
dē cū re. ſed efficiens ⁊ finis q̄ ſūt eē extrinſece ſt̄ alie
a re. ḡ ⁊c̄. ¶ Tertiadecima ↄclo eſt ꝙ ꝑ qd̄ ē ſcim⁹ ſi ē
ſimplr̄. ⁊ hec ↄclo ꝓbat̄ ſic. Scire ē ꝑ cāꝫ. cā ⁊ diffō ſt̄
idē. igit̄ ſcire ē ꝑ diffinitionem. igi ſi ē ſcit ꝑ diffōnez
⁊ ita ꝑ qd̄ ē. ſcim⁹ ſi ē ſimplr̄. ⁊ hoc declarat pho i exē-
plo ꝑ. 14.ᵃᵐ ↄclonē q̄ ē iſta. ¶ Ex oī demrātōe pt elici
diffinitio: ⁊ ex oī diffinitione pt elici demrātio. ſꝫ ex dē-
mrātione habita diffōne. ſi illa diffō fiat mediū ſyl-
logiſticū pt demrāri de diffinito qꝛ ⁊ ſimilr̄ ſi ſit dif-
finitio formalis pt demonſtrare diffinitionē mālez
de diffinito. ¶ Quintadecia ↄcluſio eſt. ꝙ diffinitio
formalis eſt demrāns diffinitionem materialem de
diffinito: ⁊ diffinitio formalis non demrāt̄ de diffi-
nito. qꝛ diffinitio mālis demonſtratur de diffinito ꝑ
diffinitionē formalē. ⁊ ex h̄ ſequit̄ ꝙ diffinitio ↄpoſi-
ta ex diffinitione mālī: ⁊ formali ē demrātio i ſitu al-
tera. ⁊ hec ↄclo ꝓbat̄ ſic. Diffinitio foꝛalis ē cā diffini-
tionis mālis. ⁊ non econuerſo. Sed cauſa demōſtrat
cauſatum igitur diffinitio formalis demōſtrat diffi-
nitionem materialem. ¶ Capitulum ſecundum.

Quoniā aūt ſcire opīamur ⁊c̄. ¶ In iſto
capitulo h̄ probatur. decimaſexta con-
cluſio q̄ ē iſta. Quatuoꝛ ſunt cāe ⁊ vna
quecqꝫ illaꝝ eſt mediū demrātiuū. hec
ↄclo probatur ſic. Per diffinitionē ſci-
re. nā vt pꝫ ex priori libro ſcire eſt cām rei cognoſcere.
ex q̄ arguitur tunc ſic. Quia tunc ſcimus cum cām co-
gnoſcim⁹ ⁊ non ſcimus niſi cognoſcendo mediū de-
mrātiuū: igit̄ q̄libet cā eſt medium demonſtratiuū.
Poſtea declarat phus iſtam ꝓbationem inductione
in oī genere cauſe. Dicit igitur primo ꝙ ex qualibet
cā contingit demonſtrare acceptum duabus ꝓpoſi-
tionibus ex omni eniꝫ cauſa de neceſſitate ſeq̄tur effe-
ctus: ſed h̄ non eſt accepta vna propoſitione. quia ex
vno nihil ſequitur vt dicit philoſoph⁹ i libro prioꝝ.
¶ Decimaſeptima concluſio hec eſt. ꝙ contingit idē
demonſtrare per medium ꝙ eſt cauſa finalis. ⁊ ꝑ cāꝫ
materialem que dicitur eē neceſſitas ſicut hec con. lu-
ſio ꝙ. lumen diſgreditur per pellem lucerne demon-
ſtratur per vtranqꝫ cauſarum dictarum quia neceſ-
ſitas eſt cāe materialis ad digreſſionem luminis per
pellem igit̄ porroſitas pellis ⁊ nō q̄libet porroſitas ē
neceſſitas mālis ad diſgreſſionem luminis vt poſſit
dici de lucerna. Sed cuꝫ maiores ſint porri per quos
lumē diſgredit̄ q̄ ſint iſta ſpacia ſolida iter porroꝛ:
talib⁹ enim exiſtentib⁹ porris contrahit̄ lumen exteri-
us. pt igitur demonſtratio fieri per cauſam materia-
lem ſic. Oē qd̄ diſgreditur per rem maiorem qꝫ ſint
porī pellis lucerne trāſit pelleꝫ lucerne. ¶ Intelligē-
dum ꝙ pellis in rei veritate non eſt cōtinua oīno. qꝛ
extractis pilis ſūt porri vbi⁹ erāt radices piloꝝ.
cauſa finalis diſgreſſionis per pellem lucerne eſt ne
offendatur in tenebris. poteſt ratio ſic formari. Oē cō-
ſeruatiuum faciens ne offendamur in tenebris ꝑmit-
tit lumen tranſire. Pellis lucerne eſt huiuſmōi. ḡ ⁊c̄.
¶ Decimaoctaua concluſio eſt iſta ꝙ eadeꝫ eſt cauſa
eēndi ⁊ facti eē ⁊ futuri eē. hec probatur ſic. qꝛ cauſa
vā non diminuta eſt ſimul cum cauſato. ſicut patet in
cā eclypſis lune que eſt poſitio terre inter ſolem ⁊ lu-
nā recto diametro. Cū. n. talis ē iterpoſitio ē eclypſis
⁊ cū ſit iterpoſitio talis eclypſis ſit. ⁊ cū facta ē facta ē
⁊ cū facta eſt iterpoſitio facta eſt eclypſis. ¶ Decia-
nona concluſio eſt quod in cauſa ⁊ in cauſato q̄ nō ſt̄
ſimul non demrātur poſterius per prius ſed econuer-
ſo. hec concluſio probatur ſic. Ubi inter cauſaꝫ ⁊ cau-
ſatuꝫ cadit tempus medium ibi ex cauſa non demō-

ſtratur cãtum:ſed cã ⁊ cãtum q̄ non ſunt ſimul inter ea eſt tp̄s medium. igit̄ in illis non demr̄atur cãtum ex cã. Uñ ex talib⁹ ex prioꝝ nõ opȝ ſyllogizare poſterius qꝛ poſito p̄rio ꝛi non opȝ ꝙ ſequatur poſterius qꝛ non opȝ. Jſte bibit potionẽ igitur eſt ſanus. qꝛ in medio tp̄e inter ſuſceptionem potionis ⁊ ſanitatem adeptam eſt antecedẽs verum ⁊ ꝯñs falſum tñ bene ſequit̄. Jſte eſt ſanus igitur ſumpſit potionẽ poſito ꝙ nõ poſſit aliter ſanari niſi p̄ ſumptionẽ potionis. Sequit̄ ex hoc ꝙ ſi domus eſt facta opȝ fundamẽtũ p̄ius fuiſſe. Sed ex h̄ ꝙ fundamẽtuȝ eſt nõ ſequitur ꝙ domus ſit: nec ꝙ domus ſit p̄terita. ¶ Uigeſima cõcluſio eſt. ꝙ in rebus in q̄bus eſt ḡnatio circularis eſt demonſtratio q̄ꝫlibet iſtorum ḡnatoꝝ põt eẽ cã alterius generati. ita ꝙ ſint cãe circulares ſibi ĩuicẽ. Cũ ergo demr̄atio ſit a cã ſicut ibi ſũt cãe circulares tunc in illis põt eſſe demonſtratio circularis. Exemplũ eſt in op̄ibus nãe. Nã terra depluta eſt cã mãlis vaporis. ⁊ vapor nubis: ⁊ nubes iteꝝ terre deplute. Sed ſciendũ ꝙ ex hoc non ſequit̄ idem eẽ cãm ſui ip̄ſius. qꝛ nõ fit reditio ad idẽ ſiue ad idẽ nũero. ſed ad idẽ ſm ſpẽm. Uñ deplutio eſt cã hui⁹ ſingularis vaporis. ⁊ iſte ſingularis vapor ẽ cã nubis. ⁊ iſta nubes eſt cã alterius deplutionis non eiuſdeꝫ numero q̄ in principio ſed eiuſdẽ ſm ſpẽm ⁊c̃. ¶ Uigeſimap̄ria cõcluſio eſt. ꝙ eoꝝ q̄ non ſemp̄ ſunt: ſed frequẽter p̄ncipia nõ ſemp̄ ſunt. ſed frequẽter. Hec cõcluſio p̄bat̄ ſic. Ex neceſſarijs q̄ ſemp̄ ſunt vera: nõ ſequuntur niſi neceſſaria ⁊ que ſunt vera. Neceſſaria igit̄ nõ ſunt principia: ſed frequẽter ſunt vera vt contingentia ad vtrũlibet. ſed principia eoꝝ que frequenter ſunt non ſunt neceſſaria. qꝛ neceſſarium non eſt principiũ cõtingentis. igitur eoꝝ q̄ ſunt frequenter ſunt p̄cipia frequenter vera.

¶ Capitulum tertium.

Quomodo ãt opȝ venari ⁊c̃. ¶ Uigeſimaſecũda cõcluſio eſt. ꝙ ad inueſtigãdũ diffõneȝ accipiendũ eſt genus rei diffiniẽde cũ differẽtijs ordinatis cõuenientibus rei diffiniẽde quouſq; accipiant̄ tot quoꝝ vnũqꝫq; ſit in plus: Et oĩa ſibi collecta nõ ſint i p̄l⁹ ſȝ ꝯuertibilia. Hec cõcluſio p̄bat̄ ſic. illõ aggregatũ ꝙ p̄dicat̄ in q̄d de diffinito ẽ genus eius vel diffõ. Sed nõ eſt gen⁹. qꝛ ſi ſic nõ eẽt cõuertibile. igit̄ eſt diffõ. Igit̄ aggregatũ ex genere ⁊ differẽtijs quoꝝ q̄ꝫlibet eſt in plus q̄ȝ diffinitum. ⁊ totum cõuertibile eſt vera diffõ rei. ¶ Uigeſimatertia cõcl̃o eſt iſta. ꝙ diffõ eſt colligẽda ⁊ inueſtiganda p̄ mãm diuiſionis. Hec cõcluſio p̄bat̄ ſic. Nã oĩs op̄atio logice eſt ſyllogizare vel diffinire aut diuidere. Uñ manifeſtũ eſt ꝙ talis aggregatio nõ fit ex ſyllogiſmo aut diffõne: igit̄ ex diuiſione erbit̄. Sed q̄uis diuiſiões ſcie p̄ dr̄ias diuiſiuas nõ ſint vtiles ad diffões inueſtigãdas cũ tales diuiſiões nihil demr̄arent vt p̄dictũ ẽ. vtiles tñ ſunt ad colligẽdũ diffões p̄dicto mõ lȝ videat̄ ꝙ in eis nõ ſit vtilitas. ſȝ q̄mor ãt abſq; diuiſione poſſet eque bñ accipi totũ aggregatũ ꝙ eſt diffõ. ¶ Uigeſimaquarta cõcluſio eſt. ꝙ diuiſio duplicẽ addit vtilitatẽ in diuidendo. Unã ꝙ ordinat recte p̄tes diffõnis. Et alterã ꝙ facit vnaȝ p̄tẽ diffõnis extra reliquã: ꝙ. diffõ hȝ duplicẽ vtilitatẽ pȝ. qꝛ diuiſio ẽ vtilis ad colligendũ q̄ꝫ q̄d ẽ. qꝛ dicit q̄d p̄ius ⁊ q̄d poſteri⁹ ſm ꝙ ordinant̄ in diffõne. Nã partes diffõnis nãliter ordiate ſunt ad vnũ ſubiectũ ⁊ vnũ p̄dicatũ. Et eedẽ p̄tes aliter ordinate nõ ſunt ad vnũ. ſȝ ad plura. Eſt ẽt vtilis diuiſio vt nihil ex de his relinquat̄ q̄ veniant in q̄ditateȝ rei diffiniẽde. ⁊ cũ diuiſio ſit ſemp̄ p̄ p̄ximas dr̄ias. tũc nihil relinquit̄. igitur ⁊c̃. ¶ Uigeſimaq̄nta ꝯcluſio eſt. ꝙ ad inueſtigãdũ diffõnem p̄ viã diuiſiõis accipiẽda ſunt p̄dicata in q̄d de re diffiniẽda. Et ꝙ iſta ſint ordinata ſm ordinẽ nãlem. ſ. vt illud q̄ꝫ ẽ p̄mũ in nã ſic p̄mũ in diffõne ordinatũ. Scdõ ꝙ accipiant̄ oĩa q̄ p̄tinẽt ad q̄ꝫ q̄d nihil p̄termittẽdo. Uñ iſte tres cõditiones reqrũtur ad h̄ ꝙ aliq̄s iſeret diffõnẽ p̄ viam diuiſionis. Probatio h⁹ eſt diuiſio eius q̄ꝫ ineſt rei: ⁊ cõuerſim p̄dicat̄ de re in eo ꝙ q̄d eſt. Et manifeſtũ eſt ꝙ ſi non fiat debitus ordo diffinibiliũ non demr̄at̄ q̄d ẽ res. ſi. n. illud ꝙ eſt poſteri⁹ p̄ponim⁹ nõ eſt diffõ. Jta ſi demr̄atur diffõ ſic eſt aĩal bipes greſſibile hic poſterius p̄ponitur. qꝛ rẽ bipes eſt greſſibile. ⁊ nõ econuerſo. Silr̃ tertiũ reqrit̄ ꝙ oĩa recipiãtur q̄ p̄tinent ad quid eſt. quia aliter diffinitio eſſet diminuta. ⁊ nõ conuerteretur cũ diffinito. Et ita ſic accipi p̄ diuiſionẽ ḡnis in ſuas dr̄ias p̄mas: addẽdo dr̄iam ḡnĩ. ⁊ poſtea diuidẽdo dr̄iam illi toti. Et ſic continue quouſq; deueniat̄ ad dr̄iam vltimã. ⁊ ea q̄ iſunt rei diffiniẽde ſunt accipiẽda p̄ methodũ de accñte. deinde p̄ methodũ diffiniti de ḡnẽ ꝙ inſit in eo q̄ꝫ q̄d. ⁊ p̄tes debẽt ordinari recte p̄ponẽdo illud q̄ꝫ ẽ p̄i⁹ ⁊ poſtponẽdo illud ꝙ ẽ poſterius. igit̄ ⁊c̃. ¶ Uigeſimaſexta cõcluſio eſt. ſ. ꝙ p̄dicta tria ſufficiũt ad bñ diffiniẽdũ q̄ ſunt diuiſio aggregãs p̄tes diffõnis. Methodus de accñte. ⁊ Methodus de ḡnẽ. Hec cõcluſio p̄batur ſic. Tunc eſt diffõ aſſignata bñ qñ non eſt diminuta nec cõtinens aliq̄d ſupfluuȝ. vt pȝ igitur ⁊c̃. ¶ Uigeſimaſeptima ꝯcluſio eſt. ad inueſtigãdum aliquã diffõnẽ p̄ viã reſoľonis. P̄mũ accipiẽdũ eſt in quo ꝯueniũt ſm nomẽ diffiniẽdũ res maxime idifferẽtes de q̄bus p̄dicatur nomẽ diffiniẽdũ. Deinde accipiẽdũ in quo conueniũt ſm nomẽ diffinibilis res ſilr̃ adinuicẽ idifferẽtes. differẽtes ãt a p̄i⁹ acceptis p̄iuſq̄ȝ ille adinuicẽ. ⁊ tertio accipiẽdũ ẽ q̄d ꝯuenit h̄ ⁊ ſcdõ acceptis. ⁊ ſic deinceps: ſi ſint res vlteri⁹ differẽtes. ⁊ cõuenientes in noĩe diffiniẽdo igit̄ ⁊c̃. ¶ Uigeſimaoctaua cõcl̃o eſt. ꝙ diffõ ḡnat certã cognitionẽ rei. ⁊ h̄ eſt manifeſtũ p̄ diffõnẽ diffõnis q̄ eſt ꝙ diffinitio eſt oratio idicãs q̄d eſt eſſe. ⁊ id ꝙ indicat q̄d eſt eẽ ḡnat certã cognitionẽ in eo. igit̄ indicat eſſe ⁊c̃. ¶ Uigeſimanona cõcluſio eſt. ꝙ ex h̄ ꝙ diffõ acq̄rit certã cognitionẽ. ſequit̄ ꝙ nõ eſt diffiniendũ aliquid metaphorice dictũ eo ꝙ in methaphoris ẽ cã ambiguitatis. Hec eſt cõcluſio trigeſima. Uñ due cõcluſiones ſequũtur ex vna cõcluſione. ¶ Trigeſimap̄ma cõcluſio ẽ. ꝙ ad diffões inuentas ⁊ p̄poſitas. ſ. bñ das eligẽ le ſint diuiſiones vtiluȝ. ⁊ reſoľones ſingulariũ. Et iſta cõcluſio eſt in p̄te p̄i⁹ explanata. ⁊ p̄fecta explanatio huius cõcluſionis põt videri in lincolnienſis ſententijs ſup̄ iſtum librum.

¶ Capitulum quartum.

Cauſa ãt ⁊ cui⁹ eſt cã ⁊c̃. ¶ Trigeſimaſecũda concluſio ẽ. ꝙ demr̄ati vnius p̄ ſe. ⁊ nõ p̄ accñs eſt vna cã. ⁊ mediuȝ demr̄atiuũ vnũ. Uñ p̄batio huius cõcluſionis. pȝ in lincolniẽſis ſententijs ſup̄ iſtũ librum.

¶ Capitulum quintum.

De principijs ãt ⁊c̃. Hoc eſt vltimũ capitulũ h⁹ libri: in quo Ariſt. declarat qualr̃ nobis ſit cognitio p̄moꝝ p̄ncipioꝝ. ⁊ dicit ꝙ ex ſenſu multiplicato ſit memoria. ⁊ ex memoria multiplicata experimẽtum. ⁊ ex̄pimento multiplicato ſit vle q̄ꝫ eſt principium artis ⁊ ſcientie ⁊ ex hoc experimẽto multiplicato ſit in nobis cognitio p̄morum p̄ncipiorum: ⁊ hoc patet alibi in iſto capitulo.

¶ Pamphili

¶ Pamphili de monte Bononienſis. De mixta Syllogiſmi generatione.

UTruz modus concluſionis ſequatur modū propoſitionis maioris. ¶ Dubium eſt. Nunquid in prima figura ſi eſt maior ꝓpoſitio de ineſſe ſit concluſio de ineſſe. ⁊ ſi neceſſaria concluſio neceſſaria. ⁊ ſi poſſibilis concluſio ſimiliter.

¶ Quod nō arguitur. De quocunq; predicaꝫ pars aliquo mō oportet ⁊ totū de eodē eodē mō ꝑdicari. Totū āt maior extremitas ē: pars vero medi⁹ terminus. ergo q̄n medius terminus de minorē extremitate abſolute predicatur: maior extremitas de eadem eodem modo predicabitur.

¶ Secūdo conclō debet ſequi viliorē ⁊ debiliorem modoꝝ ꝓpoſitionū. ſed vilior ⁊ debilior eſt ꝓpō de ineſſe q̄ʒ neceſſaria. Ergo ſi maior ſit neceſſaria ⁊ minor de ineſſe erit conclō de ineſſe. Probaꝫ maior exiſtente altera ꝓpoſitionū negatiua: ꝯclō ſit negatiua: Negatiua aūt vilior affirmatiua eſt.

¶ Tertio neceſſario omne ambulās mouet. oīs hō ambulat. Neceſſario oīs homo eſt aīal. ſoꝛ. eſt homo ⁊ non ſequitur concluſio neceſſaria.

¶ Quarto. Neceſſario oīs hō ē animal. oē animal mouet. ⁊ non ſequit. Neceſſario oē q̄ꝺ mouet eſt hō.

¶ Quinto. Poſſibile eſt omne albū eſſe animal. poſſibile eſt omnem hoīem vel lapidem eſſe album ⁊ ſeqtur concluſio neceſſaria vel impoſſibilis.

¶ Itē poſſibile eſt q̄ꝺ omne q̄ꝺ moueꝫ ſit animal. omnis homo mouetur ſit ita. ⁊ ſequiꝫ q̄ꝺ neceſſario oīs homo eſt animal. Confirmaꝫ oē q̄ꝺ mouetur eſt aīal. poſſibile eſt q̄ꝺ omnis homo moueaꝫ ⁊ ſeqtur q̄ꝺ neceſſario omnis homo eſt animal.

¶ Septimo. Poſſibile eſt omnem hoīem eſſe albū poſſibile eſt oē nigrum eē hominem: ⁊ non poſſibile eſt oē nigrum eē album.

REſpondeo primo ad intellectuʒ queſtionis ſunt aliqua neceſſario dubitanda. Secūdo q̄ſtio ſoluenda. Tertio materia principalis argumēti tractabitur.

¶ Pro primo articulo dubitaꝫ primo. Quid ſit propoſitio de ineſſe: quā vocat Auerois abſolutā .i. inuētam in actu. ¶ Rn̄deo per quattuor propoſitiones. ¶ Primū dictum ꝓpoſitio inuēta non eſt ꝓpoſitio poſſibilis. Probatur ꝓpoſitio inuenta eſt propō in actu vera. Sed propō poſſibilis nō eſt ꝓpō in actu vera. igiꝫ propō inuēta non eſt propō poſſibilis. minor p̄ʒ ex diffinitione poſſibilis ab Aueroe primo prioꝝ capite. 18. eſt id q̄ꝺ non eſt inuentū in actu nō de neceſſitate: ſed q̄n poniꝫ inuentū non ſequiꝫ ex eo impoſſibile. ⁊ capite. 20. ꝓpoſitio que ē ſm̄ hāc diſpoſitionem non h̄ʒ eſſe extra animam: q2 non h̄ʒ eē vera in actu. Et capite. 4. propōnes poſſibiles de q̄bus dicitur nomen poſſibilis vere ſunt q̄ ſunt poſſibiles vt inueniātur ⁊ nō inueniaꝫ in tempoꝛe futuro. Et capite. 14. eſt illud q̄ꝺ non eſt in actu ſed q̄ꝺ pōt eē ⁊ non eē in futuro. Et capite. 20. illud eſt poſſibile q̄ꝺ eſt non inuentum actu: ſed quod ordinatur inuentum in potentia. ¶ Quod ſi dicas Auer. in principio capituli. 18. ⁊ Ariſt. vult q̄ꝺ poſſibile ſit id: q̄ꝺ comprehendit rem inuentā in actu ⁊ priuatam. ¶ Reſpondeo Auer. capite illo. Melior ſententia expoſitoꝝ ex peripateticis in hac diffinitiōe poſſibilis eſt vt ſit genus ly priuatum .i. non inuentum: ⁊ id q̄ꝺ diciꝫ q̄n ponitur inuentum non ſequitur ex eo īpoſſibile erit dr̄ia viſa in hac diffōne q̄ appropriat ip̄ʒ poſſibile. Vult igiꝫ illud eē dictum ſm̄ ſniam Albumazar volentis vt ſit genus huius diffinitionis totum hoc ſcilicet inuentū aut non inuentum. Et non dr̄ia eius: dictum illud: q̄n ponitur inuentuʒ non ſequiꝫ ex eo impoſſibile. ¶ Scd̄m dictū propoſitio inuenta nō eſt ꝓpoſitio neceſſaria q2 propoſitio neceſſaria eſt propoſitio ſemꝑ vera. propoſitio aūt inuenta non eſt ꝓpoſitio ſemper vera. Auer. n. primo prioꝝ capite. 2. Differentia eſt inter neceſſarias ⁊ inuētas in actu: q2 in neceſſarijs inuenitur predicatum oībus ſingularibus ſubiecti omni tempoꝛe: ſed in illis in plurimo tempoꝛis. Ideo dixit capite. 14. Et iſte ſunt res multe inuente in actu preter q̄ꝺ ſit inuentio earum neceſſaria. Tum quia diuiditur propoſitio per inuētam neceſſaria ⁊ poſſibilem. Et ex diuiſione propoſitionuʒ diuiduntur ſyllogiſmi. Vn̄ Auer. capite. 14. dr̄ia inter ſyllogiſmos ex abſolutis ⁊ ſyllogiſmos ex neceſſarijs. Eſt in hoc q̄ꝺ abſoluta dicūtur que ſunt in actu abſq; eo q̄ꝺ conditionetur in eis inuentio neceſſitatis: ⁊ neceſſaria dicuntur que ſunt inuenta in actu ⁊ conditionatur in eis hec additio. ¶ Tertium dictū. Propoſitio inuēta eſt propoſitio vera omni tempore. vt omnis nix eſt alba: aut ſm̄ plurimum eius: vt omnis coruus eſt niger. Vn̄ Auer. primo prioꝝ capite. 20. abſoluta vera eſt in qua certificatur predicatum vniuerſale abſolutum ſcilicet de qua teſtificaꝫ ſenſus q̄ꝺ inuenitur predicatum eius in omnibus ſubiectis in omni tempoꝛe: aut plurimo eius ⁊ he ſunt ꝓpoſitiones que oꝛiuntur ex inductiōe: in qua inducuntur oīa particularia. ſicut eſt q̄ꝺ omnis coruus eſt niger: ⁊ omnis nix eſt alba. ¶ Contra Ariſt. primo prioꝝ capite. 13. dixit has eē neceſſarias ſcilicet omnis nix eſt alba nulla pix eſt alba. Et cap. 16. albuʒ cigno ex neceſſitate ineſt. Rn̄deo propoſitio inuenta ē propoſitio neceſſaria ſumendo propōneʒ neceſſariā abſolute pro propōne vera omni tēpoꝛe. ſed ſi ſumaꝫ propoſitio neceſſaria ꝓprie: pro propōne cuius ꝑdicatū nō eſt terminus accidentalis: ſic q̄ꝺ ſit falſa ꝑ aliquo tempoꝛe cogiteꝫ: propō inuēta non eſt ꝓpō neceſſaria. Iſto modo de propōne neceſſaria dixit Auerois primo prioꝝ capite. 20. Differentia inter neceſſarias ⁊ inuētas eſt q̄ꝺ in iſtis cogitatur eē poſſibilem priuationē ipſaruʒ in tempoꝛe futuro. ſed in neceſſarijs non cogitatur illud in coꝛde: q2 mens exiſtimat in eis cōpoſitionē eēntialem que eſt inter predicatum ⁊ ſubiectum. ¶ Quartum dictū diuiſio propoſitionis primo prioꝝ capite. 2. per propōnē de ineē ⁊ neceſſariā eſt diuiſio ſm̄ propōnes que primo ſunt ſcite naturaliter a nobis: p̄ʒ Auer. primo prioꝝ capite. 2. quod intenditur hic eſt diuiſio propoſitionis ſm̄ diuiſiones inuenti ⁊ ſm̄ diuiſionem ſcitoꝝ primoꝝ inuentoꝝ nobis pro nām in propōnibus. Et capite. 20. Intentio huius quidē eſt numerare modos propoſitionum cōuenientiū ſpēbus entis ⁊ ſcitoꝝ primoꝝ. Ideo Theophraſtum ⁊ Temiſtium reprehendit. quia ſi eſt intentio Ariſto. connumerare dr̄ias propoſitionuʒ ex modis entis ⁊ ſcientie non confert abſoluta ſm̄ ſententiam iſtoꝝ. q2 volunt vt propō inuēta apud Ariſt. ſit illa que cō-

pꝛehendit neceſſariaꝫ ⁊ poſſibilem: pꝫ ab Aueroe h ⁊ capite .2. huius. Eſt .n. de intentione iſtoꝛuꝫ ꝙ talis propoſitio non diſtinguatur a pꝛedictis. Sed ſit quaſi gn̄s ad vtrãqꝫ illarum veluti quoddam potentiale reſpectu vtriuſqꝫ: eo ꝙ ipſa eſt talis vt ſupꝛa eam addi poſſit modus neceſſitatis ⁊ modus poſſibilitatis. Et ſm̄ iſtos modi faciunt p̄roes eē tales vt modus neceſſarij p̄roem neceſſariam ⁊ modus poſſibilis p̄roem poſſibilem. Et eoꝛum abſentia p̄roem de ineſſe. ¶ Ex quo ſequitur ꝙ ꝓpoſitiones de quibus dubitatur. An ſint neceſſarie vel ne: que numerantur inter ꝓpoſitiones inuentas: ſicut ſunt oīs nix eſt alba oīs pix eſt nigra. Aueroīs .n. pꝛimo pꝛioꝝ capite .2. Et ſimile eſt vt intrent modū ꝓpoſitionis inuente ꝓpōnes de quibus dubitaꝛ an ſint neceſſarie vel ne: ⁊ he non ſunt ꝓpoſitiones ⁊c̄. Non numerantur hic inter ꝓpoſitiões neceſſarias. Jdeo dixit Auer. capite .20. ꝙ ↄnumerare hic diſas ꝓpōnum ex parte ſcitoꝝ pꝛimoꝝ q̄ ſunt nobis ꝑ naturã cōfert: qꝛ multa ſunt in q̄bus ſcimus ꝙ p̄dicatū ineſt ſubiecto ⁊ ignoramus vtrum ineſt ei contingenter aut neceſſario.

¶ Scdō ſequiꝛ ꝙ ꝓpoſ̄ inuēta nō ē ſicut rememoraꝛ Alexãder ſcilicet ꝓpoſ̄ abſoluta vera in minoꝛi tp̄e: Jn hoc .n. ipſum repꝛehendit Auer. qꝛ ex illis nō componitur ſylls̄ niſi ꝑ accidens: ideſt in tempoꝛe determinato ⁊ qñ miſceꝛ cū poſſibili non cōponeꝛ nec erit ſyllogiſmus penitus. ¶ Dico igiꝛ cū Auer. capite .20. ꝙ ꝓpoſitio inuenta accepta hic eſt illa q̄ non appꝛopꝛiaꝛ tempoꝛi abſqꝫ alio tēpoꝛe ⁊ equaliter ſcitur ex re ipſius ꝙ ipſa nō ē neceſſaria: aut ignoratur illud qꝛ plurium eſt hec diſpoſitio.

Dubium ſecundum.

¶ Utrum dictum de omni pꝛioꝛiſticum vel de nullo differat a ꝓpoſitione vniuerſali. ¶ R̄ñdeo Aueroīs tenet ꝙ ſic. ¶ Contra quelibet pꝛopoſitio vl̄is eſt de omni vel de nullo: ex diffinitione dicti de oī pꝛimo pꝛioꝛum: cuiuſlibet .n. ꝓpoſitionis vl̄is nihil eſt ſumere ſub ſubiecto de quo non dicatur p̄dicatum.

¶ Reſpondeo. ꝓpoſitio vl̄is ⁊ dictum de omni re idem ſunt. Ratione aūt non: alia .n. eſt ratio ꝓpoſitiōis vniuerſalis in eo ꝙ vl̄is: ⁊ alia in eo ꝙ de omni. qꝛ pꝛopoſitionis vl̄is in eo qđ vl̄is pꝛedicatuꝫ nō denotatur niſi verificari de quolibet ſuo ſubiecto vl̄ ſingulari ſic qđ q̄libet eius ſingularis eſt vera. Sed vniuerſalis in eo qđ de omni vltra hoc denotaꝛ verificari de quocūqꝫ verificatur ſubiectum. Sic intelligo Auer. pꝛimo pꝛioꝝ cap̄lo pꝛimo dantem dr̄iam inter dictum de oī ⁊ pꝛopoſitionē vl̄em dicentē. Et ꝑ dictum quidem de oī: vult qñ non inueniꝛ aliquid in oī ſubiecto de quo non pꝛedicaꝛ pꝛedicatum: ⁊ illud eſt per hoc vt ſit pꝛedicatum inuentum omni ſubiecto ⁊ omni qđ diſponiꝛ per ſubiectū. Et inuenitur in eo vt ſi ſit dictū noſtrum omne qđ eſt aīal ē coꝛpus qñ volumus in eo ītētionem dicti de omni. Nō eſt eius intentio vnūquodqꝫ ex aīalibus eſt coꝛpus: ſed vnumquodqꝫ aīalium: ⁊ oē qđ diſponiꝛ per qđ vis vnum aīalium eſt coꝛpus. Et hec eſt dr̄ia inter dictū de omni ꝙ agitur pꝛīcipium in hoc libꝛo ⁊ ꝓpoſitionem vniuerſalem: hec Auer.

Dubiuꝫ tertiuꝫ.

¶ Utrum tm̄ ſyllogiſmus in p̄ma figura actu dicto de omni reguleꝛ. ¶ R̄ñdeo Aueroīs pꝛimo pꝛioꝝ capite ſeptimo dictū de omni duas diffinit cōditiones quaꝝ vna eſt vt maioꝛ ſit vniuerſalis qualiſcūqꝫ ſit qualitatis .i. ſiue ſit affirmatiua ſiue negatiua: ſecūda vt minoꝛ nō ſit negatiua cuiuſcūqꝫ ſit quãtitatis .i. ſiue ſit vniuerſalis aut particularis.

¶ Secūdo in quocūqꝫ reperitur ratio dicti de omni. Jn eodeꝫ reperitur ratio totius ⁊ partis. Sed in quo reperitur ratio totius ⁊ partis opoꝛtet vt in illo minoꝛ ſit affirmatiua ⁊ non negatiua: ⁊ maioꝛ vniuerſalis. ergo in quo eſt ratio dicti de omni opoꝛtet vt in illo minoꝛ ſit affirmatiua ⁊ maioꝛ vniuerſalis. Sed in ſyllogiſmo in ſecūda figura minoꝛ non eſt affirmatiua: ⁊ in tertia maioꝛ nō ē vniuerſalis. ergo in illis nō eſt ratio dicti de omni. minoꝛ ē Auer. pꝛimo pꝛioꝛum capite .15. Experiētia totius ⁊ partis in ſyllogiſmo ex parte qua eſt concludens ſecūdum dictū de omni eſt quidem in pꝛopoſitione minoꝛe ⁊ ꝓpter hoc conditionatur in maioꝛe vt ſit vniuerſalis ⁊ nō conditionatur in ea vt ſit affirmatiua. ¶ Tertio ſyllogiſmi in pꝛima figura perfecti ſunt ⁊ pꝛopter hoc nominatur figura pꝛima dixit Auer. capite ſeptimo: perficiūtur autem ſyllogiſmi per dici de omni vel de nullo. ¶ Quarto Aueroīs capite .6. pꝛimo pꝛioꝛum: Jntentio dicti de omni quod deſcripſimus in pꝛīcipio huius libꝛi. vt huius: omne .b. eſt .a. ē omne ꝙ eſt .b. ⁊ diſponitur per .b. affirmando eſt .a. ⁊ intentio dicti de nullo eſt vt ſit .a. negatū ab omni eo ꝙ diſponitur per .b. diſpoſitione affirmatiua. ⁊ capite .7. Jntētio dicti noſtri omne .b. eſt .a. eſt omne ꝙ diſponitur per .b. diſpoſitione affirmatiua eſt .a. ⁊ paulo infra: conditio dicti de omni eſt vt ſit .a. pꝛedicatum affirmatiue aut negatiue de omni eo quod diſponitur per .b. affirmatiue tm̄. Et capite .19. conditio dicti de omni eſt vt ſit extremitas minoꝛ diſpoſita per mediuꝫ diſpoſitiōe affirmatiua. ergo in quo minoꝛ nō eſt affirmatiua nō eſt ratio dicti de omni.

¶ Cōtra. Jn omni ſyllogiſmo actu eſt ꝓpoſitio vniuerſalis. ergo dictuꝫ de omni. ergo quilibet ſyllogiſmus actu dicto de omni regulatur.

¶ Secundo ſyllogiſmus quilibet neceſſario cōcludit. ergo habet pꝛincipium quo concludiꝛ ⁊ non niſi dictum de omni vel de nullo.

¶ Ad pꝛimum negatur vltima conſequentia. Regulatur enim ſyllogiſmus dicto de omni: cum non ſolum ſubiectum diſponitur per pꝛedicatum ꝙ ſit in maioꝛi: ſed cum accipitur aliquid ſub ſubiecto ꝙ ſit in minoꝛi: ꝙ poſtea diſponitur per pꝛedicatuꝫ ꝙ ſit in concluſione. Jn ſecunda autem figura ⁊ tertia nihil ſumitur ſub ſubiecto quod poſtea diſponatur ꝑ pꝛedicatum. ¶ Ad ſecundum ſyllogiſmi ſecunde ⁊ tertie figure habent .a. vel .b. pꝛincipium quo regulantur. Noluit tamen philoſophus vt ſuam doctrinam artificialiter redderet cuiuſlibet figure pꝛīcipia pꝛopꝛia inuenire cum tamen potuiſſet: quia quanto paucioꝛa ſunt pꝛincipia que ſit reductio: tanto artificialioꝛ eſt doctrina.

Dubiuꝫ quartuꝫ.

¶ Utrum ratio dicti de omni in pꝛopoſitione inuēta: neceſſaria ⁊ poſſibili ſit vna ⁊ eadem.

¶ Reſpondeo Aueroīs pꝛimo pꝛioꝛum capit. 14. Res conditionate in concluſione in abſolutis ſunt eedem cōditionate in neceſſarijs ⁊ res que ſunt cauſa pꝛiuationis concluſionum in non cōcludentibus in abſolutis ſunt eedem cū talis pꝛiuatiōis cōcluſionum in neceſſarijs. Et paulo infra. Modus oſtenſionis in eo ꝙ ponitur ex cōcludentibus in figura p̄ma ex neceſſarijs eſt idem cum modo oſtenſiōis in eo ꝙ

cōponitur

componitur ex concludentibus in figura prima ex abſolutis ſcilicet intẽtio dicti de omni vel de nullo.

¶ Secundum dictum eſt capite.20.cõditio dicti de omni accepta in propoſitione maiori poſſibili:accepta eſt per diuerſitatem cõditionis dicti de omni accepta in maiori inuenta aut neceſſaria. ⁊ capite.14. Conditio dicti de omni que fit in materia poſſibili diuerſificatur a conditiõe dicti de omni facta in his duabus materijs ſcilicet neceſſaria ⁊ abſoluta.

¶ Cum ergo vniuerſaliter dictum de omni ab Ari. deſcribatur per eſſe id ſub ſubiecto cuius nihil ẽ ſumere de quo non dicatur predicatum:ꝓprie in abſolutis ⁊ neceſſarijs deſcribetur per eẽ id ſub ſubiecto cuius nihil eſt ſumere actu de quo non dicatur predicatum neceſſario aut abſolute.patet ab Aueroe capite.14. Intentio dicti de omni in ambabus quidẽ eſt ꝙ ſit aut dictum cum affirmatione aut cum negatiõe de omni eo ꝙ eſt in actu ⁊ equaliter ſiue ſit illud ꝙ eſt in actu inuentum cum additione conditionis neceſſitatis aut preter additionez illius. Et capite.15. Dictum de omni eſt verum in omni materia in propoſitione neceſſaria ⁊ abſoluta.Et eſt vt ſit.a.inuentuz neceſſario aut abſolute ſuper omni ꝙ eſt in actu b.⁊ capite eodem.Oportet vt ſit cõditio dicti de omni in neceſſaria ⁊ abſoluta vt ſit extremitas maior ꝑdicata de omni eo ꝙ eſt mediũ in actu ſcilicet de omni de quo predicatur terminus medius in actu non contingenter. ¶ Sed proprie impoſſibilibus dictũ de omni eſt id cuius nihil eſt ſumere ſub ſubiecto in actu:aut contingenter de quo non dicatur predicatũ contingenter. Ariſ.n.primo priorum capi.12. contingere hoc huic ineſſe dupliciter eſt accipere: aut enim cui ineſt hoc:aut cui cõtingit ineſſe ipſum. Ubi Aueroiſ capite.19. Intentio dicti noſtri omne.b.eſt.a.cõtingenter.eſt omne quod diſponitur per.b.contingẽter aut in actu eſt.a.ideſt omne quod ẽ.b.in actu aut potentia eſt.a.contingenter:id eſt.a.predicatur de ipſo contingenter.⁊ capite.20. Intẽtio dicti noſtri omne.b.eſt.a.cõtingenter eſt hec:ideſt omne quod eſt.b. in actu aut potentia eſt.a.contingenter.

¶ Ex his patet Albumazar volens dictum de omni in omnibus ꝓpoſitionibus ſcilicet neceſſaria abſoluta:⁊ poſſibili eſſe vnum ⁊ idem.ſcilicet vt ſit predicatum contingenter neceſſario ⁊ abſolute dictum de omni ꝙ diſponitur per ſubiectuz ſiue neceſſario aut abſolute aut contingenter diſponatur. Reprehẽdi ab Auer.primo priorũ capitulo.15. Quia ſi ſic nulla eſſet vtilitas in cõditione dicti de omni. Quia nulla eſt vtilitas in conditione que non pôt.ſuper mão.

¶ Secundo patet.ꝙ non eſt ſicut proceſſit Alexander ſcilicet vt ſit predicatum neceſſario aut contingẽter aut in actu de omni quod diſponitur per.b.in actu.Quia ſi ſic non concluderet ille qui eſt ex duabus contingentibus ſecundum dictum de omni. Ratio ẽ Auer.digreſſione illa:capi.15.

¶ Contra Auer.primo priorum capite.20.in materia neceſſaria alique ſunt ꝓpoſitiões q̃ ſunt vere de eo ꝙ eſt actu ⁊ potentia ſimul:vt omne motũ eſt corpus.ergo ſequitur. Neceſſario omne motum eſt corpus poſſibile ẽ ſortẽ moueri ꝗ neceſſario ſor.ẽ corpus.

¶ Reſpõſio Auer.capite.15.cũ fuerit propoſitio minor poſſibilis:⁊ maior neceſſaria aut abſoluta ñ erit ſyllogiſmus concludens ſecundũ ſermonem de omni in omni materia.ſed erit concludens in quibuſdã materijs : que ſunt in quibus verificatur ꝙ.a.abſolute aut neceſſario dicitur de omni quod eſt.b.in actu:aut in potentia.ſed in eo quod eſt ꝓpter materiaz non eſt confidendum.

¶ Quod ſi dixeris huius predicatum verificari de eo ꝙ eſt in potentia.ergo nõ de eo ꝙ eſt i actu.

¶ Reſpondet Auer.ꝙ cum.a.verificaẽ de eo quod eſt in potẽtia.b.verificaẽ de eo quod eſt in actu:⁊ nõ conuertitur ſcilicet quin verificatur de eo quod eſt in actu.b.verificatur de eo quod eſt in potentia.b.

Dubium quintum.

¶ Utrum concluſio ſit pars ſyllogiſmi.

¶ Reſpondeo ꝙ non.pro concluſione iſta argumẽtatur ſic.

¶ Cum deſcribendum eſt aliquid per ꝓpriam paſſionem non debet paſſio illa conuenire deſcripto ꝑ alterum ſed per ipſum.ſed demonſtratio deſcribitur per facere ſcire primo poſteriorum.textu commenti quinti:ꝙ eſt propria paſſio cõueniens ipſi. Ideo hec virtus non eſt demonſtrationi attribuẽda ratione partis integralis.ſed per ſe illi attribuenda eſt.aliter diffinitio Ariſtotelis non eſſet bona.igitur demõſtratio eſt due premiſſe que concluſionem inferant, Et ꝯſequenter concluſio demonſtrationem non cõponit tanquam pars.

¶ Confirmatur ratio hec ex diffinitione ſcire ſcilicet per demonſtrationem intelligere.ſi enim cõcluſio eſſet de eſſentia demonſtrationis.tunc ſcire eſſet per partem demonſtrationis itelligere:⁊ ſic propria paſſio per ſe non conueniret toti quia ratione partis integralis ſcilicet antecedentis. ¶ Adhuc cõfirmatur ratio ex diffinitione ſyllogiſmi.Quoniam ipſum ſyllogiſmum diffinit Ariſtoteles per eẽ concluſionis illatiuum. Ideo per ſe ipſum ſyllogiſmum eſt cõcluſionis illatiuus non autem per partem ſui.

¶ Ad hec reſpondetur.premittendo ꝙ aliud eſt ordo ſyllogiſmi.⁊ aliud decurſus totalis ſyllogiſmi. Ordo namq3 ſyllogiſmi eſt debita trium terminorum diſpoſitio:que terminorum diſpoſitio tantum in ꝑmiſſis reperitur:quem ſyllogiſmi ordinem explicat Auer.primo priorum capite ſexto.dicẽs ꝙ omne.g.eſt.b.omne.b.eſt.a.eſt ordo ſyllogiſticus.ſed ſyllogiſmi totalis decurſus eſt ille cui conuenit per ſe diffinitio ex primo priorum capite primo.Conuenit eniz aggregato ex premiſſis ⁊ concluſione:ꝙ ſit oratio in qua quibuſdam poſitis ⁊c̃.Ergo non ſolum due premiſſe decurſus totalis ſyllogiſmi erunt.ſed aggregatum ex his ⁊ concluſione.

¶ Premittitur ſecundo ꝙ ⁊ ordo ſyllogiſmi ⁊ totalis decurſus ipſius vere ſyllogiſmus poterit appellari:ordo quidem ſyllogiſmi ſyllogiſmus materialiter erit:quia materialiter concluſionẽ continet iuxta philoſophum primo priorum capite.21.concluſio enim eſt medietas premiſſarum:⁊ ſic ordo ille aggregabitur ex premiſſis ⁊ cõcluſione materialiter. Quare ordo ſyllogiſmi ſyllogiſmus materialiter poterit appellari.ſed quia decurſus totalis ſyllogiſmi ẽ ex concluſione ſecundum compoſitionẽ:formaliter ſyllogiſmus appellabitur.

¶ Premittitur tertio philoſophum quandoq3 vti ſyllogiſmo materialiter vt primo priorũ capite.20. cum oſtendit ſyllogiſmum omnem eẽ ſecundum aliquam trium figurarũ.⁊.22.vbi declarat ſyllogiſmũ quemlibet conſtare ex duabus propoſitionibus tantum ⁊ tribus terminis.Et iſto modo vtitur ſyllogiſmo Aueroiſ primo priorum capite quinto.dicens ⁊ qñ cõponitur ſyllogiſmus compoſitiõe ex qua refe-

quatur aliud ideſt cõcluſio preter ipſum ſyllogiſmũ
de neceſſitate. Et ſyllogiſmus queſitus in hoc libro
eſt ſyllogiſmus compoſitus ſuper queſitū determi
natum. Et ſecundo priorum capite primo. Propoſi
tiones per quot erunt ſyllogiſmi ſunt due. Et infra
conſequentia concluſionis ex ſyllogiſmo nõ eſt alter
na conſequentia. Quandoq; aũt vtitur phs ſyllogiſ
mo formaliter: vt cum formalem diffinitionē ⁊ pri
mo priorum ⁊ primo topicorum deſignauit.
¶ Ex his dicitur ad rationē ꝙ demonſtratio facit
ſcire: non quo ad totalem demonſtratiõis proceſſũ.
Sed quo ad ordinem demonſtrationis qui demon
ſtratio materialiter appellatur. Et ſic ratio prima nil
aliud concludit niſi ꝙ cõcluſio que ſcitur in totali de
curſu demonſtrationis que demõſtratio formaliter
dicitur non eſt de eſſentia ſyllogiſmi materialiter. Et
ſic ad cõfirmationē vltimam dicitur ꝙ virtus illa
tiua concluſionis nõ reſeruatur in ſyllogiſmo forma
liter ſumpto ſed materialiter tantum: quia tunc tres
propoſitiones inferentes eſſent concluſionem: ⁊ ꝑ cõ
ſequens ſyllogiſmus formaliter eſſet ex quattuor ꝓ
poſitionib' ꝙ eſt falſum.
¶ Contra ſupponitur ex primo ⁊ tertio premiſſo
ꝙ diffinitio ſyllogiſmi primo priorũ capite primo:
per ſe conueniat ſyllogiſmo formaliter ſumpto ideſt
aggregato ex premiſſis ⁊ concluſione: quod eſt con
tra Auerroim primo priorum capite quinto dicentē.
dicam' ḡ, ex qua re compõatur ſyllogiſmus qui diſ
finitius eſt prius ⁊ qualis eſt modus compoſitionis
eius. Et cum componitur compoſitione ex qua re ſe
quatur aliud ideſt concluſio preter ipſum de neceſſi
tate. Sʒ per te ſyllogiſmo hic vtitur materialiter ſci
licet pro premiſſis tãtum. Sed hic vtitur ſyllogiſmo
qui diffinitus ē. ergo ſyllogiſmo formaliter ſumpto
per ſe non conuenit diffinitio ſyllogiſmi. Et paulo in
fra dicit. Dicamus ergo ꝙ ſyllogiſmus queſitus in
hoc libro ē quidem ſyllogiſmus compoſitus ſuper
queſitum determinatum ideſt ſuper cõcluſionem. Et
capite. 6. Et quando fit hec compoſitio aliquãdo cõ
cludens negatiuam aliquando affirmatiuam nõ ſe
quitur ex ea aliquid aliud ideſt concluſio ex neceſſita
te ⁊ ſemper: quod acceptum eſt in diffinitione ſyllo
giſmi. Ideo poſtq; Auerois primo priorum capite
primo declarauit omnes partes diffinitionis ſyllo
giſmi. Dixit ⁊ quod remanet ad oſtendẽdum in ipſo
eſt ꝙ oportet vt ponãtur in eo plus vna propoſitio
ne. Et oſtenditur quando oſtenditur ꝙ omnis quip
pe ſyllogiſmus componitur ex duabus propoſitio
nibus non pluribus neq; paucioribus.
¶ Secundo eſſe orationem ex qua ſequitur conclu
ſio non conuenit aggregato ex premiſſis ⁊ concluſio
ne. Sed eſſe orationem ex qua ſequitur concluſio po
nitur in diffinitione ſyllogiſmi ex Aueroe primo po
ſteriorum capite decimoſeptimo in fine. Quoniam
quidem dicitur in diffinitione ſyllogiſmi ꝙ eſt ora
tio ex qua ſequitur res alia ideſt cõcluſio neceſſario.
ergo diffinitio ſyllogiſmi non cõuenit aggregato ex
premiſſis ⁊ concluſione. Ubi igitur diffinit Ariſtote
les hunc ſyllogiſmum. Et vbi diffinit ſcilicet ſyllo
giſmum aliquando capi materialiter ſcilicet ꝓ dua
bus propoſitionibus aliqñ formalr. ſ. pro tribus.
¶ Dixit igitur philoſophus primo priorum capitu
lo vigeſimoſecundo. Quoniam omnis demonſtra
tio ⁊ omnis ſyllogiſmus erit per tres terminos tan
tum: hoc autem manifeſtum palam: quoniam ex dua
bus propoſitionibus ⁊ non pluribus. Quam ſentē
tiam ſequitur Auer. primo priorum capite. 29. dicẽs.
Et oportet vt ſit ſyllogiſmus determinatus ad mi
nus compoſitus quilibet ex duabus propoſitioni
bus communicantibus in termino medio ⁊ diuerſiſ
in extremitatibus queſiti. Et paulo infra. Omnis ſyl
logiſmus erit quidem ex duabus propoſitionibus ⁊
tribus terminis: termino minori: medio: ⁊ maiori ⁊
de ſyllogiſmis quidem predicatiuis compoſitio ſu
per queſitum determinatum eſt manifeſtum. Et ſe
cũdo priorum capite. 14. ſyllogiſmus ſimplex eſt qui
eſt ex duabus propoſitionibus tantum. Et capite. 4.
Dum oſtenderet in tertia figura ex falſis ſequi veruʒ
dixit non ſequitur quum auferatur ſyllogiſmus vt au
feratur concluſio. Et exponit ſcilicet quum ſunt falſe
propoſitiones. Et paulo infra quum inuenitur ho
mo inuenitur animal ⁊ homo eſt hic loco ſyllogiſmi.
Erit igitur ſyllogiſmus antecedens.
¶ Contra Auer. primo priorum capite primo dans
differentiam inter dictum de omni ⁊ propoſitionē
vniuerſalem. Inquit ad hoc ꝙ dicatur dictum de
omni non ſolum oportet ꝙ predicatum inſit omni
ſubiecto ſed ⁊ omni ꝙ diſponitur per ſubiectum: ꝙ
autem diſponitur per ſubiectum minor extremitas
eſt. Et quum predicatum nõ inſit diſpoſito per ſub
iectum niſi in concluſione. Quare dictum de omni
importat totum ordinem ſyllogiſticum ex concluſio
ne ⁊ premiſſis. Tale autem eſt principium ſyllogiſ
mi intrinſecum.
¶ Secundo ex philo. primo poſteriorum capitulo
ſeptimo. Tria ſunt in demonſtrationibus: vbi Auer.
ex quibus fabricatur natura demonſtrationis. Unũ
quidem quod demonſtratur concluſio. Alterum au
tem dignitates. Tertiũ vero genus ſubiectũ. ¶ Ter
tio plures ſunt cõcluſiones. ergo plures ſyllogiſmi.
Conſequentia eſt phi capite. 12. primo priorum: er
go niſi concluſio eſſet de eſſentia ſyllogiſmi plurifica
tis concluſionibus non plurificarentur ſyllogiſmi.
premiſſe enim vt ſyllogiſmus plures poſſunt conclu
ſiones concludere: vt ſecundo priorũ capitulo primo.
¶ Quarto ſecundus modus dicendi per ſe eſt de eſ
ſentia demonſtrationis. ſed ſecundus modus dicen
di ꝑ ſe ē ſemper in concluſione: quum ſit ratio potiſ
ſime demonſtrationis propriam paſſionem de ſub
iecto per diffinitionem ſubiecti concludere. ergo cõ
cluſio eſt de eſſentia demonſtrationis. ¶ Quito an
teq; ſit inducere aut accipere ſyllogiſmum habem'
premiſſas. Et tunc non habemus ſyllogiſmũ. ex tex
tu phil. primo poſteriorum capitulo primo dicentis
anteq; ſit inducere aut ſyllogiſmum accidere quodã
modo fortaſſe dicendum eſt ſcire: modo autem alio
non: ſed anteq; ſit accipere ſyllogiſmum ſcimus con
cluſionem in ſuo vniuerſali. ipſam enim quodammo
do ſcimus ſed ſcire concluſionem in ſuo vniuerſali ē
ſcire ipſam in principijs vniuerſalibus ſyllogiſmi
tantum. principia autem ſyllogiſmi ſunt premiſſe. er
go premiſſe non ſunt ſyllogiſmus.
¶ Sexto. concluſio ⁊ interrogatio identificantur ſe
cundum rem. ſed ſyllogiſmus ex interrogationibus
componitur. ergo ⁊ ex concluſionibus minor patet
ex textu philo. primo poſteriorum capit. xi. Secundũ
vnamquamq; erit vtiq; aliqua interrogatio ſcibilis
ex quibus qui eſt ſecundum vnamquamq; ſcientiaʒ
proprius ſit ſyllogiſmus. ¶ Septimo: illud quod ē
medietas ſyllogiſmi eſſentialiter ordinatur ad ſyllo
giſmum. Quoniam aliter pars accidentalem ordinẽ
haberet ad ſuum totum: cuius oppoſitum ſcribitur.
in predicamẽtis

in predicamentis.concluſio autem eſt medietas ſyllogiſmi ex p̄mo prioꝝ capite.xx. Erunt ergo ⁊ cõcluſiones dimidietas ꝓpoſitionu̾.

¶ Octauo dr̄e iſte.ſ.nāle ⁊ artificiale ſūt ſyllogiſmoītrinſece.⁊ ſyll̄o dicitur naturalis ⁊ artificialis reſpectu concluſionis.ergo ⁊c̄. ¶ Cõfirmatur de diuiſione ſyllogiſmi.per vniuerſale ⁊ particulare q̄ ſumpta eſt penes concluſionem. ¶ 2°.cõcluſione variata variatur ⁊ modus.⁊ ex dicti ſyllogiſmus patet q: barbara ⁊ baralipton ſunt ſyllogiſmi diſtīcti. ¶ Nono conſequens eſt de eſſentia conſequentie.ſed ſyllogiſmus eſt conſequentia.ergo ⁊ de illius eſſentia eſt cõſequens. ¶ Decimo concluſio eſt de diffinitiõe ſyllogiſmi.ergo ⁊ de illius eſſentia.

¶ Ad primum dictum de omni ⁊ propoſitionē vniuerſalem eſſe idem ſecundum rem dictum eſt in articulo primo dubio ſecundo.

¶ Ad ſecundum. Tria ſunt in demonſtratione vnū quidem. Inquit linconienſis ⁊ eſt predicatum quod demonſtratur in concluſione de ſubiecto cui per ſe ineſt. Vbi Auer.⁊ eſt poteſtas queſita in illa arte ideſt ſunt que oſtenduntur eſſe inuenta ſubiecto per ſe. Secundum dignitates ex quibus eſt demonſtratio. Tertium genus ſubiectum cui per ſe inherētia demonſtrantur. ¶ Ad tertium. Intentio philo.primo priorum eſt loqui de concluſionibus que per ſe ⁊ primo concluduntur patet ab Auer.primo prioꝝ capitulo ſeptimo. Et ſecundo prioꝝ.capitulo p̄mo. ¶ Ad quartum philo.primo poſterioꝝ capitulo quarto. Ea que dicuntur in ſimpliciter ſcibilibus ſunt predicationes ſecundi modi dicendi per ſe.ſimpliciter autem ſcibilia ſunt concluſiones demonſtrationis.

¶ Secundo dico q̄ maior ꝓpō in demõſtratione ē ſecundi modi:q: hec eſt ſecundi modi animal rationale eſt riſibile. ¶ Tertio dico q̄ per ſe dicit̄ de paſſiõe:q: modi per ſe ſunt predicata:vt dixi in queſtione de demonſtratione.

¶ Secundo ratio potiſſime demonſtrationis eſt ꝓpriam paſſionem de ſubiecto per diffinitionem ſubiecti concludere.ergo ſecundus modus non ingreditur demonſtrationem.

¶ Ad quintum. Negatur aſſumptum.ſententia autem philoſophi eſt. Concluſio antequam ſit oſtenſa per iductiones ⁊ per ſyllogiſmū aliquo modo ignoratur ⁊ aliquo modo ſcitur.

¶ Ad ſextum. Concluſio propoſitio ⁊ interrogatio ſunt idem ſecundum rem vt dicit Auerois poſteriorum primo capite.27. Ex propoſitionibus autē ſit ſyllogiſmus. Eadem.n.oratio eſt interrogatio cõcluſio ⁊ propoſitio. Interrogatio autem eſt oratio ſumpta ante actualem ſyllogizationē. Intēdit aūt philoſophus concluſionem iſtam. Quelibet ſciētia habet ſcibiles interrogatiões ex his ex quibus ſit ſyllogiſmus in eadem ſcientia:q: in vnaquaq; ſcientia propoſitiones ſunt ex his ex quibus ſit ſyllogiſmus in eadem ſcientia. ¶ Ad Septimum Concluſio eſt medietas propoſitionū quia ſe habet in ſub dupla proportione ad propoſitiones.ſunt enim propoſitiones due ⁊ concluſio vna.

¶ Ad 8m dr̄e iſte ſyllogiſmi.ſ.nāle ⁊ artificiale ſunt extrinſece ſyllogiſmo ⁊ non intrinſece ſūpte.ſ. penes concluſionem ad quam ſyllogiſmus comparatur:q̄ eſt extrinſeca ſyllogiſmo.quia ergo concluſio ad quā comparatur ſyllogiſmus variatur:ratione ſyllogiſmus variatur.ſ.de naturali ad artificialem ⁊ non ratione q: vtraq; premiſſarum manet que realiter ſunt ſyllogiſmus. Et ad confirmationē ſimiliter:q: diuiſio ſyllogiſmi per vniuerſale ⁊ particulare ſumitur ex natura concluſionis ſequentis: quam ſi contingat eſſe particularem particularis eſt ſyllogiſmus. Si autē vniuerſalem vniuerſalis. Non autem ex natura premiſſarum accipienda eſt hec diuiſio:q: ſtat vtraq; p̄miſſarum vniuerſali exiſtente particularem eſſe ſyllogiſmum:vt darapti inter naturales. ⁊ baralipton inter artificiales. Et tunc patet ad tertiam confirmationem.nec enumerantur tres vocales vt tres p̄rões quibus ille tres vocales correſpondent ſint de eſſentia ſyllogiſmi. Sed tertia eſt reſpectu cuius premiſſe dicuntur naturalis ſyllogiſmus.aut non. ¶ Ad 9m. Admiſſo cõmuni modo loquendi q̄ conſequentia ſit ꝓpō rõnalis compoſita ex antecedēte ⁊ cõſequēte negatur q̄ ſyllogiſmus ſit conſequentia. Sed certa conſequentia eſt quid totum integrale ad ſyllogiſmum ⁊ ſyllogiſmus eſt pars conſequentie. ¶ Ad vltimum concluſionem eſſe de eſſentia ſyllogiſmi dupliciter intelligitur. primo q: cõcluſio ſit pars ſyllogiſmi aut cauſa aut principium eius .⁊ in hoc ſenſu negatum eſt concluſionē eſſe de eſſentia ſyllogiſmi. Aliomodo q̄ concluſio ſit pars diffinitiõis ſyllogiſmi ⁊ in hoc ſenſu verum eſt concluſionem eē de eēntia ſyllogiſmi.

De ſecūdo articulo.

Dico tres concluſiones. Quarum prima eſt hec. Cū fuerit propoſitio maior in figura prima neceſſaria: ⁊ minor non ſit poſſibilis erit concluſio neceſſaria: quia ſi maior ſit iſta neceſſario omne.b.eſt.a.⁊ minor omne.g.eſt.b.in actu erit concluſio hec. Neceſſario omne.g.eſt.a. Probatur. Quando predicatur aliqd de toto aliquo modo:⁊ de parte:eodem modo predicari habet. Sed.a.neceſſario de.b. predicatur. ergo a.de.g.q̄ eſt pars.b.neceſſario predicabitur. ¶ Secundo intentio maioris ex intentione dicti de omni in primo articulo dubio quarto:eſt vt ſit. a. predicatum neceſſario de omni diſpoſito per.b.in actu. ſed g.diſponit̄ p.b.in actu.ergo.g.neceſſario eſt.a. ¶ Secunda concluſio. Quando fuerit propoſitio maior inuenta. ⁊ minor non ſit poſſibilis erit concluſio inuēta.probatur eodem modo quo ⁊ prima· ex terminis etiam patet q̄ concluſio non erit neceſſaria.ſi ponat̄ loco.a.mobile loco.b.anial ⁊ loco.g.homo. ¶ Tertia concluſio. Quando fuerit propoſitio maior poſſibilis ⁊ minor ſit neceſſaria aut inuenta erit cõcluſio poſſibilis.patet ex intentione dicti de omni in propoſitione maiori poſſibili que eſt vt ſit.a. predicatū contingenter de omni diſpoſitio per.b.in actu.ergo ſi.g.diſponatur p.b.in actu.contingenter.g.erit.a. ſimiliter oſtenditur ſi maior vniuerſalis fuerit negatiua poſſibilis.

De tertio articulo.

Sciendum ſicut dicit Auer. primo prioꝝ capite. 15.in digreſſione illa q̄ Theophraſtus ⁊ Adimes ex antiquis Peripateticis:⁊ Themiſtius ex nouis ipſorum:⁊ qui ſequitur eos.volunt ex propoſitione neceſſaria admixta cum propoſitione inuenta q̄ modus concluſionis ſequatur modum propoſitionis inuente.q̄ probant tribus rationibus. ¶ Prima ratio ē ſecundum argumentum principale ſcilicet:q: modus concluſionis debet ſequi viliorem ⁊ debiliorem modorum propoſitionum. ¶ Secunda ratio. In omni ſyllogiſmo eſt aliquid currens curſu totius:⁊ aliqd

currens curſu partis: ſed quando maior propoſitio eſt inuenta ⁊ minor neceſſaria: quod currit curſu totius eſt terminus medius: ⁊ currens curſu partis eſt terminus minor: ſed quando predicatur aliquid de toto ꝙ eſt terminus medius aliquo modo oportet vt de parte illius totius eodem modo pdicetur. Et quando maior fuerit neceſſaria ⁊ minor inuenta: qd currit curſu totius eſt termin9 maior. ⁊ currens curſu partis eſt terminus medius. ſed quando predicatur pars que eſt terminus medius de aliquo aliquo modo oportet vt predicetur totum qd eſt maior extremitas de eodem eodem modo. ergo quomodocuq; ſit oportet vt ſit modus concluſionis ſequens modum propoſitionis inuente.

¶ Tertia ratio eſt. Tertium argumentum principale quia non ſequitur. Neceſſario omne ambulans mouetur. oīs hō ambulat. ergo neceſſario oīs hō mouetur. ¶ Sed dicit Auer. ꝙ confuſio manifeſta eſt in hoc ſermone. q2 experientia totius ⁊ partis ex parte qua ſyllogiſmus eſt concludens ſecundum dictum de omni non inuenitur in propoſitione maiori: ſed ē quidem in propoſitione minori ⁊ propter hoc conditionatur in ea vt ſit affirmatiua: ꝙ non conditionatur in maiore. Et ſic ſoluitur ſecunda ratio iſtorum. ¶ Qd autem dicitur ꝙ oportet vt ſit modus concluſionis ſequens debiliorem modorum propoſitionum ſicut eſt in affirmatiua ⁊ negatiua: dicit Auer. ꝙ ſyllogiſmus iſte eſt immaginarius. q2 concluſio non ſequitur propoſitionem negatiuam ex parte qua negatiua eſt vilior affirmatiua: ſed ex parte qua ē negatiua ⁊ abſoluta: ⁊ ſi eſt debilior eſt affirmatiua ⁊ non negatiua. ¶ Et quo augumentantur etiam quia non ſequitur ex minori abſoluta ⁊ neceſſaria maiori. Neceſſario omne ambulans mouetur: omnis homo ambulat. ergo neceſſario omnis hō mouetur. Dicit Auer. ꝙ error in hoc eſt: q2 ambulans non mouetur neceſſario in eo ꝙ homo ſed in eo ꝙ ambulans: ergo quādo conditionatur hec conditio in propoſitione maiore erit concluſio neceſſaria. Quia neceſſario omnis homo mouetur in eo ꝙ eſt ambulans.

¶ Cōtra cōcedit hic Auer. propoſitionem iſtam eſſe inuentam ſcilicet omnis homo ambulat: cuius oppoſitum dictum eſt in articulo primo dubio primo. ¶ Reſpōdeo propoſitio iſta non eſt propoſitio inuenta: quia quando miſcetur cum poſſibili non componetur: nec erit ſyllogiſmus concludens: vt dictum eſt. Non inconuenit autem apud Aueroim vt fiat ſyllogiſmus concludens cum huiuſmodi propoſitiones miſcentur cum propoſitionibus neceſſarijs.

Ad argumenta principalia.

¶ Ad primum ſecundum ⁊ tertium patet in vltimo articulo. ¶ Ad quartum Auer. primo priorum capite. 12. huiuſmodi ſyllogiſmi nō numerantur inter ſyllogiſmos de quibus eſt intētio in libro priorum: cum ſint queſiti hic quidem ſyllogiſmi ſup quos cadit cogitatio per naturam in comparatione ad queſita determinata.

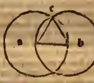
¶ Ex quo ſcias ꝙ quarta figura poteſt immaginari duobus modis: vno modo in comparatione ad queſitum cuius ſubiectum non ſit ſubiectum per naturam ⁊ predicatum predicatum per naturam. ⁊ hoc modo poſſibilis eſt. ſed non naturalis: quia huiuſmodi ſyllogiſmi non concludunt concluſionem illam quam anima noſtra ex natura ſua eſt apta elicere: ipſos enim non producit cogitatio abſq; conſideratione patet ex Auer. primo priorum capite. 5. ⁊ 6. ¶ Alio modo ī comparatione ad queſitum determinatum. ſic ꝙ ſubiectum ſit ſubiectum per naturam ⁊ pdicatū pdicatū p naturā. Et hoc modo non eſt poſſibilis: q2 vt dicit Auer. contra Galenum primo priorum capite. 27. diminutum eſſet dictum Ariſtotelis: quia non docuit in illa generationem ſyllogiſmorum. ¶ Secundo ſequitur ꝙ vnum ⁊ idem eſſet predicatum de ſe ipſo: ꝙ eſt impoſſibile cōſequentiā deducit Auer. primo priorum capite. 12. ⁊ cap. 28. quia ex eo ꝙ medium predicatur de predicato queſiti vt in maiori ⁊ ſubijcit ſubiecto eiuſdem vt in minori. Et queſiti ſubiectum eſt ſubiectum per naturam ⁊ predicatum predicatum per naturam ⁊ quicquid predicatur de predicato predicatur de ſubiecto: venit vt ſit idem reſpectu eiuſdem ſubiectum ⁊ predicatum ꝙ eſt abſurdū.

¶ Ex his patet qualiter reprehendi habet quidam dicens de mente Auerois ꝙ ſecunda ⁊ tertia figura non ſunt naturales: q2 in ipſis nō reſeruatur ordo triū terminorum ſecundum curſum rerum naturalium.

¶ Ad quintum dicitur ꝙ maior in quantum de omni ē falſa. Ex intētione. n. dicti de omni conditionata in propoſitione illa ſignificat ꝙ omne ꝙ contingit eſſe album contingit eſſe animal ꝙ eſt falſum. ¶ Correlarium. Non inconuenit aliquam propoſitionem in quantum vniuerſalem eſſe veram ⁊ in quantum de omni eſſe falſam. patet de propoſitionibus poſſibilibus quarum ſubiectum eſt terminus accidentalis ⁊ predicatum terminus ſubſtantialis patet etiam de aliquibus propoſitiōibus in diuinis ſicut ſunt: omnis eſſentia diuina eſt pater: omnis pater genuit. ¶ Ad ſextum: ⁊ ad confirmationem dictum eſt ꝙ propoſitio inuenta cum miſcetur cum propoſitione poſſibili debet eſſe propoſitio vera ſecundum omne temp9 aut ſecundum plurimum eius. ¶ Ad ſeptimum dicit Albertus ꝙ minor eſt diſtinguenda: quia aut accipitur iſte terminus niger pro qualitate primo ⁊ pro ſubiecto ſecundario. ⁊ tunc falſa eſt. aut econuerſo. ⁊ tunc vera eſt: quia ſubſtantie que iam nigra eſt contigit ineſſe album: ⁊ eo modo quo minor eſt vera ſequitur concluſio vera. eo modo quo minor falſa ⁊ concluſio falſa. Et hec de queſtione ſint ſatis.

VTRUM libri poſteriorum demonſtratio ſit ſubiectum. ¶ Rñ° ꝙ ſic. pro cuius declaratione erunt tres articuli. in quorum primo de precognitionibus erit ſermo. in ſcdõ de queſito. i tertio dubitabitur. ¶ Quantum ad primum principaliter conſiderandum eſt circa illam propoſitionẽ: omnis doctrina ⁊ omnis diſciplina intellectiua ex preexiſtẽti ſit cognitione. que ſic a modernis probatur omnis notitia intellectiua ex preexiſtenti ſit cognitione omnis doctrina. ⁊ omnis diſciplina intellectiua eſt notitia intellectiua igitur omnis doctrina ⁊ omnis diſciplina intellectiua ex preexiſtenti ſit cognitiõe. maior ſic oſtenditur: quia cognitio intellectiua aut eſt completa: aut incompleta. ſi completa: aut concluſionũ: aut principiorum: ſi concluſionum illa ſit ex cognitione preexiſtenti principiorum. ſi principiorum. illa ex preexiſtenti cognitione terminorum. ſi incompleta ſicut notitia terminorum illa ſit ex preexiſtẽti cognitione ſenſitiua interiore: ſenſitiua autem īterior ſit ex ſenſitiua exteriore ⁊ ibi eſt ſtatus. ¶ Sed ab Auerroe probatur deducendo ad inconueniens: quia ſi non diſcipulo non eſſet poſſibile vt doceatur aliquid. ¶ Hec tamen ꝓpõ ſm Jo. grãmat. a phi°. nõ ponitur vt concluſio. ſed tantum vt maior ſyllogiſmi cuius minor debet eſſe iſta: ſcientia demõſtratiua eſt doctrina vel diſciplina. ergo ⁊c̃. ¶ Sed huius propoſitionis veritas a phi°. inductiue oſtenditur: tam in ſcientijs mathematicis ⁊ doctrinalibus: quam in his: vt īquit Auerroes: quarum proprietas eſt vt adiſcãtur per ſermonẽ ſicut ſunt dialectica ⁊ rhetorica. ¶ Doctrina autem ⁊ diſciplina in propoſito non ſolum pro concluſionis habitu ſcientifico ſumitur ſed pro notitia quacunqꝫ de concluſione acquiſita ſiue illa per demõſtrationẽ ſiue per ſyllogiſmum ſiue per inductionem aut exẽplũ fuerit: patet iuxta philoſophi proceſſum. ¶ Cũ tamen demonſtratiua ſcientia ſit intellectiua ⁊ maxime ⁊ precipue ſit doctrina ⁊ inter omnes magis ſit hõ modo dicta diſciplina de ipſa precipue ẽ vera dicta propoſitio. ¶ Sed hec tria ſcientia doctrina ⁊ diſciplina: vt magnus alber. inquit. ſic differunt: quia ſcientia eſt habitus concluſionis. doctrina ſm ꝙ emanat ex principiis. ſed dicitur diſciplina: quia non niſi per medium ⁊ principia eſt ſuſcepta. ⁊ ſine quibus nõ ſuſciperetur. ¶ Per hoc aũt qd dicit: oĩs doctrina ⁊ oĩs diſciplina intellectiua achademicorum op° excludit qui omnia ignorari ⁊ nullã eſſe doctrinã intellectiuã poſuerunt. ⁊ per hoc ꝙ dicitur ſit platonicorum dicentium ꝙ ſcire non eſt ignotum addiſcere ſed oblitum reminiſci: illud. n. ſit qd de nouo acquiritur. ¶ Fit autem per poſitionem de preſenti ⁊ non per remotionem. ¶ Fit aũt omnis doctrina ⁊ omnis diſciplina ex preexiſtenti cognitione tanqꝫ ex diſpoſitione preuia ad illam acquirendã: quia ad doctrinam acquirendã cũ ipſa ſit habitus ſciẽtificus requiritur habitus ſiue cognitio principiorum in illam per ſe ordinatas: per talem aũt cognitionem diſponitur ⁊ habilitatur intellectus ad doctrine acquiſitionem. ¶ Fit ẽt ex preexiſtẽti cognitione tanqꝫ ex termio a quo quia ex medio ſyllogiſmo vel demonſtratiuo qd non ingreditur concluſionem. ¶ Nulla tñ doctrina vel diſciplia ſit ex preexiſtenti cognitione tanqꝫ ex cã efficiente non inſtrumẽtali: quia preexiſtens cognitio non ſic actiue ad notitiã concluſionis concurrit. premiſſe. n. ad notitiam concluſionis acquirendam inſtrumentalr̃ cõcurrunt. Et ideo efficientes ſunt vt inſtrumentum: vt patet phyſico. 2°. te. co. ꝫi. ⁊ 3° de aĩa cõmento. 35. Item omne per ſe actiue concurrens ad alicuius perfectiſſimã operationem qd paſſiue ſolum ad illam ꝯcurrit eſt illo perfectius. ergo cũ premiſſe ad doctrĩe vel diſcipline productionem actiue concurrãt. ⁊ intellectus noſter ſolum paſſiue: premiſſe erunt itellectu perfectiores: qd non eſt dicendũ. premiſſe igitur inſtrumentaliter ad ꝯcluſionis notitiam concurrunt. ſed itellectus agẽs qui vt inquit lincon. interius mẽtem illuminat ⁊ veritatem oſtendit effectiue concurrit: quicquid. n. producitur de potentia ad actum per aliquod actu vel virtute tale producit̃: ſi. n. calidi ī potẽtia producit̃ actu calidũ per aliqd aliud actu vel virtute calidũ producit̃: ſꝫ intellectus noſter de ſciente in potentia actu ſciens. ſit igitur per aliquod ens in actu ſciens. ⁊ non de ſe: quũ de ſe ſit in potentia. ¶ Nec aliqua doctrina vel diſciplina ex preexiſtenti ſit cognitione tanqꝫ ex cã materiali ⁊ ſubiectiuã: quia nulla cognitio ẽ ſubiectiue in alia: ſꝫ tñ in anima. ¶ Nec doctria vel diſciplina ſit ex preexiſtenti cognitione tanqꝫ ex partibus conſtitutiuis: licꝫ concluſio ſit ex extremitatibus que non ſolũ ſunt partes premiſſarum ſed etiam concluſionis. ¶ Sed cõtra ſecundum dictum ſolet ſic argui. terminus a quo non remanet in aduentu illius quod ſit ex illo: vt primo ⁊ 5°. phyſicorum habetur. ſed in aduentu doctrine ⁊ diſcipline remanet preexiſtẽs cognitio. ergo ⁊c̃. ¶ Ad qd reſpondeo ꝙ maior non eſt vniuerſaliter vera: ſed de primo termino a quo cõceditur ⁊ iſte in propoſito eſt. nõ doctrina. i. priuatio doctrine. ¶ Itẽ contra propoſitionem ſolet ſic argui. aut iſta preexiſtens cognitio de ſe ſufficit ad inductionẽ doctrine: vel aliquid aliud requiritur. ſi primum ſequitur qd ſtatim habita notitia principiorum in aliqua ſciẽtia ſcirentur omnes concluſiones eiuſdem ſcientie. qd ẽ falſum. ſi ſecundum maxime videtur diſcurſus. ſed contra intellectus ſubito diſcurrit. quare ſequitur ꝙ ſtatim poſt principia intellectus addiſceret oẽs concluſiones. ¶ Secundo nulla eſt prima precognitio intellectiua: quia quacunqꝫ precognitione intellectiua data illa eſt aliquãte intenſionis. ⁊ per cõſequens nõ eſt dare primum gradum illius in intellectu acquiſitum quare in precognitionibus procedetur in infinitũ. ¶ Tertio quicqd põt virtus īferior poteſt ⁊ ſuperior. ergo cõſenſus qui eſt virtus īferior intellectu poſſit habere notitiam nõ preexiſtente aliqua notitia ſenſitiua. i. etiã intellectus poterit habere notitiã intellectiuã nulla notitia preexiſtente ſenſitiua. ¶ Quarto omnium eorum q̃ ſciunt̃ põt eſſe doctrina: ſed principia ſciũtur. ergo principiorum eſt doctria: ⁊ tñ principia nõ ſunt ꝯcluſiones. minor probat̃ per quod vnũquodqꝫ illud magis eſt: ſꝫ ꝯcluſiones ſciũtur per principia. igit̃ principia ſciunt̃. ¶ Qd ſi negas maiorẽ. quia principia ſciunt̃ ſcientia magis ꝓprie dicta. ⁊ tñ eorum ſcientia nõ eſt acquiſita per doctrinam quia vt inquit linconienſis: nõ docemur neqꝫ addiſcimus niſi illud quod cum primo cõcipimus eſt nobis dubium vel apparet falſum. ¶ Cõtra ſcientia maxime proprie dicta ſciuntur cõcluſiones propter principia. ergo principia maxime ſciunt̃. ¶ Ad hec reſpõdeo primo ad primũ dicit̃ ꝙ preter preexiſtentem cognitionem requirit̃ diſcurſus. ⁊ alia multa ⁊ ad argumẽtũ in oppoſitũ: diſcurſus intellect° ſit ſu-

bito:concedo:q2 habitus premiſſis intellect⁹ ſubito infert cõcluſionem.⁊ deinde negatur conſequentia. ¶ Ad ſecundum nego aſſumptuʒ.⁊ ad probationeʒ conceſſo ꝙ illa prima precognitio intellectiua ſit aliquante intenſionis:non ſequitur quin ſubito ſit:in intellectu acquiſita.lumen.n.gradus habet:quia lucidus propinqꝫ magis illuminat q̄ꝫ remote ⁊ tamen ſubito acquiritur.nec aliqua doctrina eſt per parteʒ ante partem acquiſita·quamuis eſſet habitus aliqualiter intenſus.¶ Ad tertium.dicitur ꝙ in quocunqꝫ ſenſibili poteſt ſenſus ſentiendo in idem poteſt intellectus ipſum per abſtractionem intelligendo percipere.licet non ſimiliter:quia ſenſus nulla preexiſtente cognitione percipit ſenſibile:qd̕ non competit intellectui.¶ Ad vltimum negatur maior:quia vt dicebatur principia ſcientia magis proprie dicta ſciuntur quorum ſcientia non eſt per doctrinam acquiſita:⁊ tunc ad argumentum negatur conſequentia: quia ad veritatem predicte propoſitionis propter quod vnumquodqꝫ ⁊ illud magis.requiritur ꝙ cauſa ⁊ effectus conueniant in nomine.⁊ hoc vniuoce:q2 non ſequitur tu es albus propter albedineʒ.ergo albedo eſt magis alba.⁊ dico vniuoce quia licet calidum ſit in ſole non tamen formaliter:ſed virtualiter.ideo nõ ſequitur tu es calidus propter ſolem.igitur ſol eſt magis calidus. Et ſic nec ſequitur concluſiones ſciũtur propter pricipia ſcientia maxime proprie dicta. ergo principia maxime ſciuntur:quia ſcire maxime non competit principijs ſed vt magnus Albertus inquit in forma comprehenſionis neceſſariorum vno modo ſemper exiſtentiuʒ vniuoca eſt ſcientia premiſſarum,⁊ concluſionis demonſtrate.ideo loquendo de ſcire quod eſt apprehenſio neceſſariorum:ſiue ſint principia:ſiue concluſiones:iſto modo ſcire vniuoce competit principijs ⁊ concluſionibus.⁊ hoc modo principia ſunt magis ſcita q̄ꝫ cõcluſiones. ⁊ ſic neqꝫ ſciens neqꝫ melius diſpoſitus q̄ꝫ ſciens poteſt magis ſcire concluſioneſ q̄ꝫ principia ⁊ hic eſt intellectuſ Ariſtotelis vt expoſuit linconienſiſ.¶ Contra Auerrois commento 5°.ſuper textu illo.Non poteſt autem credere magis his que ſcit que non ꝯtingunt ⁊c̄. inquit principia ſciri ab homine ⁊ non concluſiones. ¶ Secundo ignis eſt cauſa per ſe totalis reſpectu caloris in ferro ⁊ vtrunqꝫ calidū eſt formaliter:⁊ tamẽ non ſequitur ferrum eſt calidum propter ignem.ergo ignis eſt magis calidus:quia ſenſu videmus qd̕ equalis quantitas ferri igniti vehementius combureret q̄ꝫ equalis quantitas ignis.¶ Ad primum.Auerrois non conceſſit ſimpliciter concluſiones non ſciri ſed eas non ſciri dixit:q2 concluſa per ſe ipſa ⁊ non ꝑ aliud non ſunt nota ⁊ ſcita ſicut principia que non ſolum dicuntur eſſe priora ⁊ indemonſtrabilia:⁊ ſcientiam eſſe primam de ipſis ſed etiam dicuntur eſſe pricipium omnis ſcientie.⁊ vt magnuſ Albertuſ inquit quia hec influentiaʒ ſue lucis intellectualis influunt ſuper omnia ſequentia.⁊ ideo magis ipſa nota ſunt ⁊ ſcita omnibus alijs merito eodem commento inquit Auer. ꝙ que fuerint nota per ſe apd̕ diſcipuluʒ ſunt que nominantur ſcientie nomine.Et commento 6.inuentio principij eſt demonſtratio per ſe. ¶ Ad ſecundum licet ferrum quia magis denſum iudicetur magis calidum q̄ꝫ certus ignis non tamen eſt ita.ſꝫ minor latitudo caliditatis eſt in eo.Unde ſi eſſet aliquod calidum non habens niſi ſex gradus caliditatis quod ſine appoſitione alicuius gradus caloris condenſaretur iudicaretur calidus q̄ꝫ certus ignis per condenſationem ſue materie q̄ꝫ alis eſſet minus calidum. Eſt igitur omnis doctrina:ex preexiſtenti cognitione.¶ Precognitio autem ante demonſtrationem eſt duplex.ſ.quid ⁊ q2.probatur tria ſunt precognita.ſ.dignitas ſubiectum:⁊ paſſio.ſed precognitione:quia eſt:precognoſcitur de dignitate·quid eſt:⁊ quia eſt de ſubiecto quid eſt:de paſſione:patet quia non ſimiliter vnumquodque horuʒ eſt nobis cognoſcibile ad demonſtrationẽ.¶ Sed quia dignitates principia completa ſunt que vt ſic non habent niſi eẽ verum.ideo precognoſcenda ſunt tantum quia ſunt ſ.q2 vera ſunt.ſubiectum autem:vt vnitas·quia incõplexum eſt ⁊ quid habet ⁊ completionem facit cum ſuo eſſe ⁊ independens eſt a ſua paſſione que in concluſione predicatur precognoſci oportet: quid eſt:⁊ q2 eſt nec dico:quia eſt:q2 ſit tale d̕ quo aliquid poſſit demonſtrari·hoc.n.modo proportionabiliter loquẽdo ⁊ de paſſione preſupponitur.quia eſt:quia dẽmõſtrator ſupponit eam talem q̄ poſſit de aliquo demõſtrari.Tum quia Auerroi hic contradicerem dicenti de ſubiecto:qd̕ precognoſcitur ꝙ ipſa res ſit inuẽtam commento.24.in ſubiecto quidem oportet precedere.⁊ concedere ex re ipſius:quoniam ipſum eſt inuentum:neqꝫ inquirere ex inuentione eius penitus: clare.n.patet aſſuetis in doctrina eius ꝙ rem inuentam eſſe apud ipſum nihil aliud eſt q̄ꝫ rem eſſe:predicatum autem quod paſſio:vel per modum paſſioniſ ſe habens.eſt vt triangulus: incomplexum quidem ens eſt:⁊ quid ⁊ eſſe proprium cum quo complexionem facit habet.ſed quoniam eius eſſe queritur: ſolum quo ad quid cognoſci oportet.¶ Inquit autem hic linconien.ꝙ Ariſtote.attulit exempluʒ de paſſione queſita:quia hoc eſt primum queſitum in geometria:eſt.n.hoc primum theorema ſuper omnem datã lineam locabilis eſt triangulus equilaterus. ⁊ ſunt ij.ſyllogiſmi ad oſtendendum primo ꝙ ſuper omneʒ datam lineam eſt triangulus.

¶ Primus ſit.a.b.recta.tunc circa.a.deſcriptibilis eſt circumferentia vſqꝫ in.b.⁊ circa.b.deſcriptibilis eſt circumferentia vſqꝫ in.a.ergo iſti.ij.circuli equaliter ſe ſecant.¶ Secundus ſit pũctum ſectionis circulorum.c.ſed ab.a.in.c.trahibilis eſt recta.ergo locabiliſ eſt triangulus.a.b.c.ſuper.a.b.linea.Et deinde alij treſ ad oſtẽdẽdum quoniaʒ equilaterus. ¶ Primus.a.b.⁊.a.c.exeunt ab eodem centro.a.recte in circũferẽtiam eiuſdeʒ circuli.ergo.a.c.⁊.a.b. ſunt equales.¶ Secũdus.a.b.⁊.b.c.exeunt ab eodem centro. b.recte in circumferẽtiam eiuſdem circuli. ergo.a.b. ⁊.b.c.ſunt equales.¶ Tertius.a.c.eſt equalis.a.b.⁊ b.c.eſt equalis eidem.a.b. ergo triãgulus ex illis eſt equilaterus.¶ Prima d⁹ quid eſt:⁊ quia ẽ: ſunt per cognita.ergo nõ precognitiones antecedens probatur precognoſcitur:quid:⁊ quia de ſubiecto.ergo qd ⁊ quia precognoſcitur.ergo precognita.¶ Secũdo precognitio:quia ẽ ſubiecti qua precognoſcitur ſubiectum abſolute eſſe eſt icompleta:precognitio vero quia eſt dignitatis:qua ſic vel ſic eſſe cognoſcitur eſt

noticis

notitia completa. ergo huiuſmodi notitie in nullo
vniuoco cõueniũt. ergo plures q̃ due ſunt precogni-
tiões. ¶ Tertio de ſubiecto precognoſcitur quid eſt
ſimpliciter. Sed de paſſiõe quid eſt quod ſignificat
per nomẽ ⁊ nõ ſimplr: quid eſt autem ſimpliciter: ⁊
quid eſt qđ ſignificatur per nomẽ diuerſe ſunt preco
gnitiones. ¶ Igitur ꝙ ſi dicas de ſubiecto non pre
cognoſci quid eſt ſimpliciter. ¶ Contra ꝙ quid eſt
ſubi mediũ eſt i demõſtratiõe ⁊ cauſa concluſionis
⁊ eſt ad quam oportet vltimo demõſtrationẽ propter
quid reſoluere: vt poſteriorum 2°. dicitur: cã aũt ãte ef
fectum cognoſcitur. ¶ Quarto. 9°. eſt aliquo modo
cognita ãte demõſtratiõem. ergo nõ tm̃ tria ſunt ꝑco-
gnita. ſed quattuor. ſ. pricipium: ſubiectum. paſſio: ⁊
concluſio. ¶ Quinto circa dignitatem. dignitatem eẽ
veram ſciri nõ põt niſi termini illam cõponẽtes intelli
gantur. Igitur cognitio: q̃ eſt dignitatis. neceſſario
preſuppõit cognitiõem quid eſt ipſius. Igitur nõ ta-
mẽ de dignitate ꝑcognoſcitur: quia eſt. ¶ Sexto po
ſteriorum primo commẽto ſcđo iquit Auer. Iamq̃
ſcitur nomẽ quid ſignificet ⁊ nõ ſcitur. iuẽtio ipſi°. ⁊
nõ cõuertitur hoc: q̃ oportet illum qui ſcit inuentio
nem rei: vt ſciat ſignificatiõem nominis. ergo ſi digni
tatis precognoſcitur inuentio: precognoſcetur quid
ſignificet nomen ipſius. ergo nõ tamen: q̃ eſt. ¶ Se-
ptimo. in demonſtrationibus quibus rem eſſe ſim-
pliciter demõſtratur de ſubiecto probatur eſſe. Qua
re de ipſis ſubiectis non precognoſcitur: quia eſt.
¶ Octauo circa cauſam aſſignatam. Quare de paſ-
ſione nõ precognoſcitur: quia dictum eſt. n. hoc eſſe:
propterea. Quoniam eſſe ipſius paſſiõis per demõ
ſtrationem queritur: q̃ nõ vr̃ vniuerſalr verum quo
niam experimur nos paſſiõem eſſe cognoſcere. ⁊ que
rimus an talis paſſio tali ſubiecto inſit: cõſtat autem
qđ tunc eſſe ipſius paſſionis nõ queritur: ſed ineſſe
eius huic. nõ ergo paſſionem eſſe precognoſcere in-
conuenit nec eſt cauſa ꝙ de paſſione: quia eſt: nõ pre-
cognoſcitur. Quoniam eſſe ipſius cõcluditur. ¶ Ad
primum negatur cõſequentia: quia: quia eſt: ⁊ quid
eſt ſubiecti: ſunt precognitiões ⁊ precognita ſed diuer
ſimode: quia vt ſunt quibus ſubiectum precognoſci-
tur: ſunt precognitiones: vt autem ſunt que de ſubie-
cto precognoſcuntur: ſunt precognita. ¶ Cõtra di-
ctum eſt tria eſſe precognita. ſ. ſubiectum: paſſio: ⁊ di
gnitas. ¶ Rñ° tria ſunt precognita mediata: quia
ſunt de quibus: quid eſt: ⁊ quia eſt precognoſcuntur.
¶ Ad ſm licet precognitio: quia eſt ſubiecti: rei incõ
plexe ſit precognitio: illa tamen nõ habetur niſi per
aliquod cõplexum. ſ. per propoſitionem de. 2. adiacẽ
te: quia hoc eſſe ſcitur. Quare ipſa cum precognitio
ne dignitatis cõmunicabit: poſteriorum. n. primo cõ-
mento ſecundo inquit Auer. ꝙ hec precognitio quia
eſt: eſt ſcientia que dicitur verificatio: quia cum ſcitur
ꝙ omne totum eſt maius ſua pte: ſcitur ꝙ ita eſt ex p
te rei demõſtrando ſignificatum illius propoſitionis
ſicut etiam ſciendo homiem eſſe ſcitur ita fore ex par
te rei. ¶ Ad tertium: dicendum ꝙ de ſubiecto nõ pre
cognoſcitur quid rei. ⁊ hoc voluit philoſophus di-
cens. Alia namq̃ quid eſt: quod dicitur intelligere os
vbi expreſſe apparet ꝙ diffinitionem quid rei exclu-
ſit dicẽdo quid eſt qđ dicitur. Ubi Auerrois. Et hec
eſt ſcientia ſuper quam ſignificat nomen rei. ⁊ eſt que
nominatur formatio. Tum quia vt pꝫ poſteriorum
2°. definitio ſubiecti proceſſu ſciẽtifico iueſtigatur.
Tum quia ex obſeruatiõe ipſius videtur: in ſciẽtia
n. de aĩa cuius ſubiectum eſt aĩa inueſtigat quid eſt
aĩa ⁊ nõ preſupponit: definire. n. aĩam eſt philoſophi
naturalis. Tum quia poſteriorum libro cuius ſubie
ctum eſt demõſtratiuus ſyllogiſmus iquirit quid eſt
demõſtratio. ¶ Ad ratiõem in oppoſitum. Reſpõ-
deo ꝙ nõ eſt intẽtio philoſophi ꝙ ſolum ſint tria pre
cognita ante cõcluſionem: ſed ante demonſtrationẽ.
Et ideo anteq̃ ſit inueſtigatum medium demõſtra-
tionis. ⁊ cõſequenter anteq̃ ſint premiſſe formate tã
de ſubiecto q̃ paſſione. ⁊ dignitate habetur preco-
gnitio: ſed nõ de medio. ¶ Ad quartum reſpõdeo
ꝙ quia cõcluſio nõ eſt dicẽda ſine additione aliqua
precognita: ſed cum cõditione diminuta dici debet
precognita: aliquo modo ſeu ſꝫ quid. merito illa nõ
erit inter precognita enumerata. Et ideo ad formam
argumẽti negatur conſequentia. cõmittitur. n. falla-
tia a ſꝫ quid ad ſimpliciter: precognita enim enu-
merata ſunt precognita abſolute. i. abſq̃ additione
aliqua cõcluſio autem non eſt precognita abſolute.
⁊ ideo eorum numerum nõ ingreditur. ¶ Ad quin-
tum reſpõdet Albertus magnus. ꝙ oportet vt demõ
ſtrator ſciat quicquid dicitur per nomia in dignita
te poſita: tamẽ quia ſciẽtia quid quod dicitur eſt per
definitionem. ⁊ definitio precipue eſt incõplexorum
⁊ nõ refertur ſciẽtia quid eſt ad cõplexa niſi per con-
ſequens. merito Ariſto. dixit ꝙ oportet de dignitate
precognoſcere: quia eſt: ⁊ tacuit de precognitiõe: qd
eſt. Dicẽdum autem ſm Io. grammaticum ꝙ de di-
gnitate q̃tum ad partes habetur precognitio quid
nominis. ſ. cognitio qua ſcitur quid per nomen im-
portatur: qualis de cõmuniſſimis haberi poteſt. Et
videtur ſententia Auerrois cõmento. 2 4. dum inquit
ꝙ in propoſitionibus oportet precedere ⁊ ſcire ex re
ipſarum: ⁊ quid ſignificent nomina ipſarum ⁊ ꝙ ſint
inuẽta. Ariſt. autem de ipſa quid nominis precogni-
tiõe nõ fecit mẽtionem: q̃ illa a precognitione. quia
eſt ipſius: preſuppõitur. ¶ Ad ſextum loquitur Aue.
de ſubiecto cuius: quia eſt in ſciẽtia habita per do-
ctrinam ipſum quid eſt precedit: ⁊ cuius eſſe: ſiue: q̃
eſt ſimpliciter ⁊ per eſſentiam vt magnus Albertus
dixit ſciri nõ: poteſt niſi quid eſt ſubiectum precogno
ſcatur: queſtio. n. que eſt ſi eſt ſciri nõ poteſt per ſe ⁊ ꝑ
eẽntialia niſi ſciatur ⁊ cognoſcatur queſtio quid eſt.
põt tamẽ ſciri per accidentalia ſi eſt ſubiectum etiam
nõ cognito quid eſt. ſicut etiam de paſſione nõ ſcitur
quia ẽ: niſi quid ẽ ſciatur: ſi per eſſentialia quia eſt de-
bet ſciri: Sed per medium accidẽtale ſciri poteſt q̃
eſt nõ precognitio quid eſt per eſſẽtialia. ¶ Ad ſepti-
mum. licet ante demonſtrationem quia rem eſſe ſim
pliciter demonſtratur: de ſubiecto nõ precognoſcat:
quia eſt. tamen ante quamlibet demonſtrationem: q̃
propter quid propria paſſio demõſtratur de ſubie-
cto: de ſubiecto precognoſci debet quia eſt. patet: q̃
niſi ipſum eſſe ſupponeremus fruſtra intenderemus
paſſionem illi ſubiecto ineſſe. ¶ Ad vltimum dici-
tur ꝙ de paſſione ↄtingit loqui dupliciter. vno mõ
mãliter: p re illa q̃ ẽ paſſio ꝓbanda de tali ſubo: alio
mõ formaliter: p re vt ẽ paſſio. primo mõ paſſionem
eẽ precognitã ꝙ ſit nõ incõuenit. ſꝫ nihil obſtat dictis
eo ꝙ de paſſione formaliter locutus ſum: quo mõ ſũ
pta paſſio vt paſſio ſubꝫ nõ qõcũq̃: ſꝫ ꝓpriũ reſpicit
⁊ aliđ eẽ vt ſic nõ hẽt niſi incẽ ꝓ ſubo. ⁊ ipoſſibile
ẽ ipſam ꝑcognoſcere eẽ añ demrationẽ terminantem.
Queſtionẽ q̃ ẽ: vt dictũ ẽ: Q̃m tale ieſſe q̃rit. ¶ Sꝫ
q̃rit an de paſſione poſſit ꝑcognoſci qd rei. ¶ Rñ-
deo ꝙ nõ: q̃ paſſiõis eẽ ẽ incẽ ⁊ añ demõſtrationem
ipſam ineẽ ignorat. ⁊ conſequẽter ipſam eſſe. ⁊ conſe-

quenter qd eſt. Quã qõ qd eſt pſuppõit qõnẽ: an eſt.
¶ Cõtra. vt ſupra non ſequit: nõ precognoſcit paſ-
ſionem ineẽ tali ſubo. ergo nõ pcognoſcit ipaʒ eẽ. Tum
qꝛ vt. 2. poſteriorꝝ vꝫ alia qõ eſt qõ an ẽ: ⁊ alia qꝛ eſt ꝙ
re de paſſione qrit qꝛ eſt: ⁊ precognoſcit an eſt. ⁊ ↄſe-
quẽter qd eſt. ¶ Dicit ꝙ ad habẽduʒ qd rei paſſiõis
nõ ſufficit qliter cũqꝫ ipſaʒ eẽ cognoſcere: ſʒ paſſionẽ
ineẽ ſ ſubo oꝫ cognoſcere. Quã ex pñcipijs pmi ſubi
cauſat. ⁊ defini t. ⁊ iõ valet in ꝓpoſito nõ cognoſcit:
ipſam ineẽ ſ ſubo. ergo nec ipſam eẽ ita ſufficienter qõ
poſſit haberi qd rei. ¶ Ad id vero ꝙ addit de qõni-
bꝰ an eſt: ⁊ qꝛ eſt dicit lʒ diſtincte ſint: dato etiam qõ
qõ an eſt qrat de paſſione: nihil aliud ſeqtur qꝫ ꝙ cõ
tigit pcognoſcẽ paſſionẽ eẽ nõ tñ talr ꝙ ſufficiat ad
definitioneʒ qd rei. Diuidit ẽt precognitio p prius ⁊
ſimul tpre. Quã cõtingens eſt in aliqua demõſtratiõe
ordine doctrie priꝰ tpre ſciri maiorẽ: minorẽ võ ſimĺ
tpre cũ concluſione. v. g. i demonſtratione particula-
ri cognitio huiꝰ. Iſte triãgulus q in hoc ſemicirculo
deſcribit habet tres angulos equales duobꝰ rectis
dependet ex precognitione huius: oĩs triãgulus ha-
bet tres. ⁊ ex precognitione huius: hec figura deſcri-
pta in hoc ſemicirculo eſt triangulus: quorum preco
gnitorꝝ primũ multo tpre añ cognouimus ſecũduʒ
aũt ſimul tpe ſenſu ⁊ non p mediuʒ precognouimꝰ.
ꝓpoſitio. n. minor. vt ait Auerrois: in hac ſcia ꝓuẽit
ex ſenſu. q eſt ꝙ eſt triangulus. Et ↄꝰ q eſt ꝙ huiꝰ triã-
guli anguli ſunt eq̃les duobus rectis ꝓuenit nobis
ex ꝓpõne maiore q fuit apõ nos ſcita ex pñcipio quã
fuit adiũcta ꝓpõi minori: q ꝓuenit ex ſenſu. Et h ẽ di
ſpoſitio. ingt Aue. oĩuʒ ſingulariũ cũ ſuis vniuerſalĩ
bꝰ notis añqꝫ ſciamus ea p ſenſuʒ. ſ. qꝛ ſunt ignota ex
pte. ſ. qua particularia: ⁊ nota ex parte alia. ſ. rei vlĩ
ↄprehẽdẽtis ipſa. ¶ Sʒ dubitat. maior illa: oĩs triã-
gulꝰ hẽt tres: nõ eſt p ſe nota: ſʒ demonſtrabilis vt pʒ
minor võ eſt p ſe nota ad ſenſuʒ: hec figura dſcripta i
h ſemicirculo eſt triangulus. ergo minor prius ſciri dʒ
qꝫ maior. ¶ Secũdo cuiuſlibʒ demrãtiõis pmiſſarũ
cognitiões ſunt cã ↄclonis. cognitionis ergo i qcũqꝫ de
mratione ambe premiſſe prius natura cognoſcunt
ipſa cõcluſione: ſʒ ↄñs eſt falſũ: qꝛ vbi fiat demratio
ab effectu ad cãʒ pmiſſe nõ prius natura ſciuntur cõ
clone: qꝛ dato oppoſito quũ in illis pmiſſis ↄtineat
effectꝰ ⁊ in concluſiõe cã ſequeret effectũ natura eẽ no
tiorẽ cã ꝙ ẽ ↄ cõiter philoſophãtes. ¶ Tertio ⁊ ẽ ar
gumẽtũ cõe. Ubi pmiſſe tranſponant: vt ex maiori fi
at minor ↄꝰ non videtur maiorẽ prius tempore ſciri.
Sʒ potiꝰ ↄꝰ. ¶ Ad primũ dicit ꝙ lʒ illa ſit p ſe nota
ad ſenſuʒ. nulla tñ eſt talis determiata ſingularis cuiꝰ
notitia ordie doctrie notitiã illius vlĩs: oĩs triãgulꝰ
hẽt tres pcedere debeat lʒ vlĩuʒ notitia ex ſingulari
bꝰ acquirat. ¶ Ad ſecũdũ dicendũ ꝙ aliqd prius nã
cognoſci qꝫ alterꝝ altero duorꝝ modorꝝ intelligi põt.
Uno mõ ſic ꝙ eiꝰ cognitio alteriꝰ cognitiõe natura ẽ
prior. Alio mõ qꝛ ipſʒ cognitione nature ſit priꝰ cogno
ſcibile. h mõ verũ ẽ ꝙ in qcũqꝫ demonſtratione am-
be premiſſe ipſa concluſione priꝰ nã cognoſcunt. ſed
nõ. 2. mõ. Et ſic cõiter phi loquũt dicentes cãs pus
naturalr cognoſci. ¶ Cõtra. Adhuc h mõ loquẽdo
vʒ ꝙ cauſa prius natura cognoſcatur qꝫ effectus: eo
ꝙ vbi ↄꝰ ex interpoſitione terre demonſtret lune ecli
pſis cognitio cãe erit cã notitie effectꝰ. Quare illo mõ
ſ non priꝰ natura cognoſcetur effectus. ¶ Dicit ↄceſ
ſo añte negãdo ↄñaʒ: ſtãt. n. iſta ſimul ꝙ cognitio. a. ef
fectꝰ ſit cognitione. b. cãe nã prior ⁊ ↄꝰ ꝙ b. cãe cogni
tio ſit. a. effectꝰ cognitione natura prior: nõ. n. ex ſola
cãe cognitione ad effectus cognitionẽ demõſtratiõe
ꝓpter qd predimꝰ. Sʒ ex alia. ¶ Ad tertiũ dꝫ cõiter
ꝙ poriſtice ſemp prima pmiſſa vocat maior. ⁊ ſcda
minor: ſʒ nõ poſterioriſtice: qꝛ poſterioriſtice vlĩs dʒ
dici maior ⁊ particularis minor. ¶ Sʒ hec reſpõſio cõ-
tradicit Auer. qꝛ porꝝ h capite. 5. 8. ⁊. 10. voluit ꝓpõeʒ
illam denominari minoreʒ in qua eſt extremitas mi-
nor. ⁊ in qua eſt extremitas maior maiorem. Tum qꝛ
vt ex ꝓceſſu eius videmus: ſemper ꝓpoſitio prima ẽ
minor ⁊ ſecũda maior. ¶ Ideo dicitur ꝙ quãdocũqꝫ
in tertio prime pmiſſe trãſponatur: vlĩs tñ ꝓpoſitio
ſiue prioriſtice: ſiue poſterioriſtice loquamur: p ma-
iori accipi debet ⁊ particularis p minori. ¶ Scias
tñ ꝙ contingit tam demonſtrationis vlĩs qꝫ particu
laris maiorem prius tempore ſciri qꝫ minorẽ. ⁊ econ
uerſo: poſſuʒ. n. dudũ ſciuiſſe triangulũ habere tres
⁊ nũc primo ſcire ꝙ iſocheles eſt triangulus: poſſuʒ
enim econuerſo dudũ ſciuiſſe iſochelem trianguli eẽ
ſpẽm. ⁊ nũc de nouo demonſtratiue addiſcere ꝙ oĩs
triangulus hʒ tres. ¶ Cõtingit ẽt concluſionẽ priuſ
tpe ſciri qꝫ aliquã premiſſarꝝ: qꝛ vbi aliqua ↄclo per
media plura ꝓbari poſſit ſicut iſta terra eſt ſperica:
põt tibi longo tpe demonſtrata fuiſſe p. a. mediuʒ. ⁊
vbi nunc primo p. b. mediũ tibi demonſtretur ↄclo
erit longo tpe prius nota qꝫ premiſſe. b. mediũ inclu
dentes. ¶ Concedit tñ ꝙ cuiuſlibet demonſtratiõis
vlĩs ⁊ pp qd: qua propria paſſio de ꝓprio ſubiecto
demrãtur minor ordine doctrine debet eẽ prius tpe
vel nã nota qꝫ maior. Ubi maior nõ fuerit p ſe nota.
Quia vel mediũ in demrãtione potiſſima ẽ definitio
ſubiecti: vel paſſiõis: vel aggregatũ ex his: vel paſſio
pcedens: qua ſit demrãtio ſequens: ſm diuerſas opi
niones. Si primo mõ tunc prius ordine doctrie me
dium ſubiecto intellectus applicare debet qꝫ mediũ
paſſioni: prius. n. animal rõnale hoĩ applicari debet
qꝫ diſciplinabili: vĺ qꝫ alicui tali paſſiõi. Si ſcdo mo
do: quũ illa cõiter ponatur definitio cauſalis paſſio-
nis. ſequit ꝙ ſicut tam ſubiectum qꝫ illa cauſalis de
finitio ſunt naturalr ipſa paſſione priores: ſic intell9
illam definitionẽ ſubiecto ordine doctrine prius ap
plicare debet qꝫ paſſioni. Eadem eſt rõ ſi aggregatũ
ex vtraqꝫ definitione ponat eẽ mediũ. Si vero dr vl-
timo mõ tũc prius ſubiecto pma paſſio applicat qꝫ
ſecũde paſſioni: ſicut prius ordine doctrie ſciri dʒ: ꝙ
oĩs hõ ẽ diſciplinabilis qꝫ ꝙ oẽ diſciplinabile ẽ riſi-
bile. ¶ Ipſa ↄclo aũt añqꝫ ſyllogizet eſt cognita ſm
qd: ignorata aũt ſimplr: patet deducẽdo ad ipoſſibi
le: qꝛ aliter redit ambiguitas menonis. ſ. aut nihil di-
ſcere: aut q nouimus: due. n. extreme opiniones circa
ↄclonis. precognitionẽ fuerũt: quarũ prima fuit pla.
dicẽtis cõclões ſimplr precognoſci. Scda fuit alio
rum dicentiũ ↄcluſiones nullatenꝰ pcognoſci. media
aũt eſt Ariſt. dicentis cõcluſionẽ aliquomõ qdem p-
cognoſci: ſimpliciter aũt ignorari. Et lʒ pma opĩ. po-
nens nos: aut nihil diſcere: aut ea q nouimꝰ multis ful
ta ſit rationibus: qs habes in alberto: Ab Ari. n. po
ſteriorꝝ h tñ vna adducta eſt: qꝛ vt alij dicunt: illã lo-
gici negotij ẽ diſſoluere famoſa ꝓo dubitatio qꝫ h i
loco poſteriorꝝ h tetigit Auerrois. hec ẽ: ↄclo qꝫ que-
rimꝰ aut eſt nobis nota: aut nõ: ſi nota. ergo diſcimꝰ
ea q nouimꝰ ſi ignota: ergo quum inuenerimus eam
neſciemꝰ nos ſcire illam ↄñs patet exemplariter de
querente ſeruum fugitiuũ: ſi. n. illum non nouit quuʒ
inuenerit neſciet ſe inueniſſe. Et ſoluitur dicendo: ꝙ
ↄclo ſic quidem precognoſcit idest ſʒ quid: ſimplici
ter aũt non. Nec intelligo per hanc ſolutioneʒ: ꝙ cõ-
cluſio

cluſio precognoſcitur in potentia ꝛ neſcitur in actu :
vt alij intellexerūt. Quā ſm hunc ſenſum non deliciū
tur aduerſarioꝝ rationes: non enim ſufficit ad noti/
tiam ſerui fugitiui ꝛ ſimilium cognoſcere ea in potē
tia: quia hoc nihil aliud eſt ꝙ͂ poſſe illa cognoſcere :
vt patet. Sꝫ intelligo ſm Auerroim ꝛ linconienſem qꝺ
ꝯclo eſt precognita in vniuerſali: non autem in parti
culari. ſiue in ꝓpria forma: habentur. n. prius preco
gnitiones ſubiecti paſſionis ꝛ dignitatis q̄ ſunt vni
uerſalis quedam cognitio ꝯcluſionis. Alij autem in
telligunt ꝑ hanc ſolutionem ꝙ ꝯclo ē precognita vir
tualiter: non aūt cognita ſimpliciter: cognoſci. n. vir
tualiter plus eſt ꝙ͂ cognoſci potentialiter: ſicut eē ho
minē plus eſt ꝙ͂ eē animal. Dicit autē cognita virtu/
aliter: q2 ē cognita in eius principijs in quibus v̄tua
liter cōtinetur ꝯclo ſicut in ſuis cauſis . Et hec de ꝑ.
¶ Quantū ad ſcđm pars q̄ſtionis affirmatiua con
ceditur: quia ipſa eſt in illa ſcientia ꝑ conſideratum:
patet ꝯña ex definitione ſubiecti. Ex ꝑmo eni poſte/
riorum textu cōmēti. 24. tria ſunt in ſciētia ꝑncipali
ter cōſiderata. ſubm: paſſio: principium. ſ. complexū:
non. n. concluſiones: quā de ſe euidētes nō ſint. hoꝝ
triū ſubiectū eſt ꝑ conſideratum paſſionis aūt ꝛ ꝑn
cipia ſecūdario contemplant principiorum aūt com
plexoꝝ vt cōmento. 8. phyſi. ꝑ dixit Auer. aliud eſt co
gnitionis tantum. ꝛ eſt ꝓpoſitio per ſe nota compoſi
ta ex ſigno aut cāto. vt motus eſt: in philoſophia na/
turali. Aliud cognitiois ꝛ eē. ꝛ eſt ꝓpoſitio per ſe no
ta compoſita ex cauſa ſeu ꝑncipio: vt natura ē in nā/
li. Et probatur antecedens: quia in libro poſteriorū
pricipalius ꝯſideratur genus ſpecies ipi᷒. vt demon
ſtratio q2 ꝛ propter quid. affirmatiua negatiua: vni
uerſalis: particularis : oſtēſiua. ꝛ ad ipoſſibile ducēs.
Itē proprietates ipſius: vt patet conſideranti. q̄cūꝗ
ēt ibi conſiderantur per habitudinē ad demonſtra
tionē conſiderantur: licet enim in ſecūdo de arte defi
niendi mentio fiat: hoc tñ fit pro q̄ſto definitio : de
mr̄ationis eſt principiū. Idem patet per linconienſeꝫ
in ꝑncipio expoſitionis huius libri: quaꝫ ingt. Intē
tio Ariſt. in hoc libro eſt inueſtigare ꝛ māifeſtare eēn
tialia demonſtrationis q̄ ꝓpter in ſcientia tradita in
hoc libro ē demr̄atio genus ſubiectū. Nec moduꝫ re
ſoluendi hui᷒ libri debet eſſe ſubiectū eo q2 cōiter in
titulatur liber poſterioꝝ analeticorum: dict᷒ eſt aūt
liber poſteriorum analeticoꝝ. q2 in eo de reſolutio
ne agitur conſequentis. Eſt eni reſolutio duplex: ꝯñe
ſeu ſylli in ſua pricipia materialia ꝛ formalia qua ſyl
logiſmum in modum ꝛ figuram ꝛ terminos. ꝛ ꝓpo
ſitiones reſoluim᷒ conſequentis. ſeu rei ꝯcluſe in ꝑn
cipia ꝛ cauſas ꝑ quas concluditur. qua quidem ꝯclu
ſionem in ꝑmiſſas ꝑmas veras immediatas prioreſ
notiores cauſaſꝗ ꝯclonis reſoluimus. ꝛ quū reſolo
ꝯñtie: reſolutione ꝯñtis ſit prior: quum ꝯñtis reſolu
tio ꝯñtie reſolutionem preſupponat. propterea libri
illi in qbus de reſolutione ꝯñtie tractatur: nō imme
rito dicti ſunt priorum analeticorum: ideſt reſolutio/
num. At ea volumina in quibus de reſolutione agit
ꝯñtis: poſteriora analetica iure nuncupantur.
¶ Contra de ſubiecto ꝑſupponit: quid ē: vt declara
tū ē. Sꝫ de demr̄atione poſterioꝝ libro non ꝑſuppo
nitur: quid eſt: quū Ariſto. demr̄ationis duas ingrat
definitiones. Igitur ꝛc̄. ¶ Secundo de demonſtra
tione non preſupponitur: quia ē: ergo demonſtratio
non eſt ſubiectum. probatur antecedens: quia demō
ſtrationem eē ꝑſupponi non poſſet niſi ſcire eē vel ſal
tem poſſe eē ſupponeret . Sed hoc non ſupponitur

ab Ariſto. poſterioꝝ libro. imo vt in prohemio pꝫ
ab eodem probatur. Igitur ꝛc̄.
¶ Ad primum dicit ꝙ quid nominis de demr̄atio
ne preſupponitur: quid rei aūt ipſius Ariſt. iueſtigat.
¶ Ad ſecundū negatur antecedens: Unū quelibet ſci
entia ſuū ſubiectum eē debet concedere : vel q2 illud
ē notum in ſe: vel q2 accipitur tanquā notum ab alia
ſcientia in qua declaratū fuit: vt cōmētator phyſico/
rū primo commēto vltimo dicit. Nec ſcire eē eo in lo
co demr̄ari poteſt: quia vt linconienſis inquit nulli᷒
artificis eſt ſtabilire ſuum ſubiectum: vel quod eſt an
te ſuū ſubiectum. Sed vt antiquorū opiniōes remo
uerent: modū quo ſcire ꝯtigit ꝛ aliqd addiſcere Ari.
declarauit. ¶ Circa hāc ꝓpoſitionē linconienſis. Nul
lius artificis eſt ſtabilire ſuū ſubiectum ꝛc̄. nō intelli
gas ꝙ nullo mō illō quod eſt ante ſubiectuꝫ demr̄a
ri poſſit. Quia phyſicorum primo materiaꝫ eſſe phi
loſophus probauit. Eſſet etiaꝫ illud contra Auerro
im pluribꝰ locis: vt phyſicoꝝ ſecūdo commēto. 22.
Ubi ingt ꝙ cauſe ſubiecti in ſcientia illius ſubi ſi la
tuerint poterunt demr̄atione ſigni demonſtrari non
autem demonſtratione ſimpliciter : nec demonſtra
tione propter qd. Et commēto. 26. eiuſdē libri. Dū in
gt ꝙ impoſſibile eſt aliquam ſcientiam: vniuerſalē. ꝛ
ꝑticularem ſubiectum eſſe declarare. ſiue per ſignuꝫ
ſiue per demonſtrationē. ꝙ non ē ita i cauſis ſui ſub
iecti. Quoniam declarat eaſ ꝑ ſignū nō ꝑ demonſtra
tionē ſimplr̄. hoc idē ſentit methaphiſice. 12. cōmen
to. 5. ¶ Contra philoſophus in libro de anima c᷒ ani
ma ē ſubiectum: ex operationibus anime: aiam eē ꝓ
bauit ſiċ ꝛ Auicēa. 6. ſuo nāliū. ¶ Scđo phyſicoꝝ ꝑ
ꝓbauit materiā eē. ergo principiū eſſe: patet ꝯña ab
inferiori ad ſuum ſuperius ſine impedimēto. ſed pri
cipium ē ſubiectum libri phyſicoꝝ. ergo ꝛc̄. ¶ Ter
tio. 8. phyſicoꝝ ſubm ꝑmus motor eſt . ꝛ ibi ꝓbatur
primū motorē eē. ergo. ¶ Quarto. Ignē eē. 4. celi: vt
cōmēto. 32. dixit Auer. demr̄at pho. Et confirmat: q2
2°. de aia demr̄atur eē ſenſus cōis. ꝛ 3°. de aia demon
ſtrat eē itellꝰ poſſibilis. ꝛ eē intellect᷒ agētis. ¶ Qꝺ
ſi dicas ſpēm ſubiecti poſſe demr̄ari. ¶ Contra op
poſitū dixit Auerrois. 2. de aia cōmēto. 27. ꝛ phyſi
coꝝ. 6. cōmento primo. ¶ Ad primū dicūt aliq ſubꝫ
poſſe demonſtrari a poſteriori: qꝺ pho ꝯdicit: q2 tūc
de ſubiecto non ſupponeret: q2 eſt . Et Auer. 2. de aia
cōmēto. 27. ꝛ phyſicoꝝ. 2. cōmento. 26. vbi ingt nul
lam ſciam ſiue vlis fuerit. ſiue particularis ſuū ſub
iectū eē aliquo genere demonſtrationis demōſtrare.
Ideo dr̄ ꝙ licet phus eo in loco ex opationibus aie
aliquid de aia: vt eē actum concludat. nunquā tamē
aiam eē concludit. ¶ Ad ſcđm negatur hec ꝯña: pro
batur materiam eē. ergo probatur principium eē: q2
principiū eē ē per ſe notum. nec ſic arguendo tenet cū
illo verbo: ꝓbo. ¶ Ad tertium demonſtrauit phus
primū motorem eē: vt primus motor eſt principiuꝫ
in phia naturali non autē vt ſubm. Solutio elicit ex
cōmento. 22. ſecūdi phyſicoꝝ. ¶ Ad quartū. Aliquas
ſpēs ſubiecti demonſtratione: q2 in ſcientia demon/
ſtrari poteſt. Ignis aūt corporis mobilis qꝺ in phia
naturali eſt ſubiectum: ē pars ſubiectiua. ꝯtradictio
aūt Auerrois ſoluit: q2 ſpēs ſubiecti in ſciētia nō poſ
ſe: nec a priori: nec a poſteriori demōſtrari non ē vni
uerſalr̄ verū. Sed ſolū hoc verificatur vt in pluribꝰ:
q2 qñ latent ꝓbari pñt. merito. 4°. celi cōmento alle
gato dixit Auer. ꝙ ignē eē demonſtratur. ꝛ eſt demō
ſtratio ſigni ad ſpecies ſubiecti : ꝙ raro contingit in
ſcientia. Et dixit raro : q2 vt in pluribus partes ſub

iectiue ſunt note in ſciẽtia per ſe:aut ſumũtur tãquã
note ex alia ſciẽtia:que ſolum poteſt illas demõſtra-
re.Sicut etiam principia ſubiecti quãdo latent a po
ſteriori in ſciẽtia cuius ſunt principia poſſunt proba
ri.ꝛ poſſunt illa principia in ſcientia ſuperiori a prio
ri demõſtrari:ſi in illa ſcientia alia principia priora:
que notiora ſint habuerit. Et hoc totum quando ta
lia pricipia fuerint ignota.merito poſtquam Auer.
phyſicorum ſcdo commẽto.22.Dixit principia ſub-
iecti poſſe demonſtrari a poſteriori in ſciẽtia cuius
ſunt principia:vel a priori in alia ſciẽtia ſuperiori:mo
do habeãt cauſas priores in illa ſciẽtia: addit vnam
lineam ſuper qua eſt cõſiderandum:dicens. Et hoc
totum erit quãdo cauſe ſubiecti latuerint. ¶ Argu-
mẽtum autem commune quo de demõſtratione nõ
haberi ſciẽtia probatur.quia de demõſtratiõe eſſet
demõſtratio.ꝛ ſic in infinitum. Soluitur cõcedendo
ꝙ per.a.demõſtrationem habetur ſcientia de demõ
ſtratione cõmuniter ſumpta per ſe primo. ꝛ cõſequẽ
ter de.a.demõſtratiõe ꝛ qualibet alia ſingulari per
eandem per accidẽs tãquam de ſingularibus cõtẽ-
tis ſub aliquo vniuerſali. ¶ Qd ſi dicas ſequi idē
notificare ſeipſum.ꝛ per cõſequens idem eſſe notius
ſeipſo.ex quo per a.demõſtrationem acquiritur noti
tia.a.demõſtrationis. ¶ Dicitur ꝙ aliquid alterum
notificare:vt propoſito ſpectat.eſt dupliciter primo
ſic vt per notitiam ipſius tãquã notioris in alterius
notitiam veniamus.ſcdo ſic vt per ipſum tãquã per
inſtrumẽtum notitia alterius nobis acquiratur. Et
iſto modo per a.demõſtrationem acquiritur notitia
a.demõſtratiõis.ꝛ nõ primo modo. Et hec de ſcdo.
¶ Quantum ad tertium. Dubitatur primo. Utrū
a.euidẽtia.b.cõcluſionis poſſit eſſe maior ꝛ minor.
¶ Rñº ꝙ non. ¶ Contra ſtante euidẽtia.b.ↄcluſio
nis per.d.premiſſas vt ſcdo demõſtretur eadem.b.
cõcluſio per.c.premiſſas in alio genere vt tria euidẽ-
tes:que cõcluſionis notitiam vt ſcdo producant. Et
ſequitur notitiam totam.b.cõcluſionis eſſe vt qua-
tuor. Ubi primo erat vt ſcdo. ¶ Reſpõdeo negãdo
cõſequẽtiam:quia euidentia.b.cõcluſionis per.d.ꝑ-
miſſas eſt vna.ꝛ euidẽtia eiuſdem cõcluſionis per.c.
premiſſas eſt alia. ¶ Admiſſo tamen ꝙ euidẽtie ille
poſſint remitti:vt euidẽtia.c.premiſſarum ꝛ.b.cõclu
ſiõis:hoc erit eque ꝓportionabiliter ꝛ eque cito. Sꝫ
nõ eque velociter. Quia aliter:aliquãdo eſſet premiſ
ſarum euidẽtia qñ nulla eſſet cõcl'onis:ꝙ eſt contra
phi determinatiõem:qꝛ ſtatim inducenſ cognouit.
¶ Dubitatur.2º. An demõſtratio quelibet ſit ex no
bis notioribus.quod nõ videtur:quia cauſe in phi-
loſophia naturali nõ ſũt nobis notiores.ſed effect⁹
vt in prohemio primi phyſicorum patet.ergo demõ
ſtrãdo a cauſa:vt primuſ motor eſt eternus.ergo mo
tus eſt eternus.antecedẽs eſt nature notius ꝛ nõ no-
bis. ¶ Secũdo quia ſi effectus oſtẽdit nobis cauſaꝫ
ꝛ cauſa effectum:tũc idem eſſet nobis notius ꝛ igno
tius. ¶ Tertio.ſi cauſa oſtẽdat de effectu propter qd
eſt tãtum.tũc effectus erit nobis notior qꝫ cauſa.
¶ Reſpõdeo.primo premitto quod duplex eſt de-
mõſtratio oſtẽſiua.ſcilicet ꝛ ad impoſſibile ducens
oſtẽſiua:que ex veris verum demõſtrat. Ad impoſſi
bile ducẽs.que ex vno impoſſibili aliud mãifeſtius
impoſſibile cõcludit. Item demõſtrationum oſtẽſiua
rum quedam eſt ſigni.quedam cauſe.ꝛ quedaꝫ cauſe
ꝛ eſſe.demõſtratio ſigni eſt demõſtratio compoſita
ex propoſitionibus cõſtãtibus ex ſigno eius quod
demõſtratur.ꝛ ſignum intelligitur nũc effectuſ vel cõ
mitãs effectũ. Demõſtratio cauſe ẽ demõſtratio oſtẽ
dens propter quid effectus nõ autem oñdens ꝙ effe
ctus ſit. Demõſtratio cauſe ꝛ eſſe ẽ oñdens effectum
eſſe.ꝛ oñdens cauſam propter quam effectus eſt:pa
tet diſtinctio ſcdo celi commẽto.35.ꝛ.5.colliget capi
te.24.ꝛ.8.phyſicorum. ¶ Sed qualiter bimembris
Ariſtotelis diuiſio demõſtrationis in propter quid:
ꝛ quia:ſe habeat ad trimembrem Auerrois diuiſiõeꝫ
demõſtratiõis in demõſtrationem:ſigni:cauſe:ꝛ cau
ſe ꝛ eſſe. Quattuor dictis declaratur. primuꝫ omnis
demõſtratio per effectum ẽ demõſtratio ſigni ꝛ non
econuerſo:quia datur demõſtratio etiam per cõmi-
tans effectum.vt verbi cauſa ſecũda paſſio ꝑ primaꝫ
demõſtretur:quia tam prima qꝫ ſcda paſſio ex prin-
cipijs ꝓmi ſubiecti cauſatur. Scdo omnis demõſtra-
tio ſigni ẽ demõſtratio qꝛ.ꝛ nõ ecõuerſo quia demõ
ſtratio per cauſam remotam ẽ demõſtratio qꝛ ꝛ non
ſigni.tertio omnis demõſtratio ꝓpter quid ẽ demõ-
ſtratio cauſe ꝛ nõ ecõtra:qꝛ demõſtratio.per cauſam
remotam nõ ẽ ꝓpter qd quamuis ſit cauſe. quarto
omnis demõſtratio cauſe ꝛ eſſe ẽ demõſtratio ꝓpter qd.ꝛ
nõ oĩs demõſtratio propter quid ẽ cauſe ꝛ eẽ:patet de
demõſtratione per cauſam propriam ꝛ adequatam cu
ius effectus ſit precognitus eẽ. ¶ Premitto ſcdo ꝙ
per notius natura itelligitur id a quo alterum depẽ
det:minus vero notum ẽ qd depẽdet.v.cã qꝛ apud
philoſophum a qualibet itelligentia omnis res ſub
lunaris dependet:omniſ itelligentia ẽ notior natura
re ſublunari. ¶ Notuꝫ vero nobis itelligitur cogni
tum itellectu:euidẽtiori modo qꝫ alterũ:minus no-
tum vero ẽ minus euidẽs:patet ex textu tertio primi
phyſicorum. ¶ Ad qõnem igitur pars affirmatiua
cõceditur:qꝛ aliter ↄñs nõ notificaret nobiſ ab añte.
¶ Ad primũ argumẽtum in oppoſitũ. Rꝫº negando
ↄñam:qꝛ añs illud qd ẽ nãe notius ẽ ẽt nobis noti⁹:
ẽ.n.nãe notius.qꝛ ab eo ↄñs depẽdet.ꝛ ẽ nobis noti⁹
qꝛ ẽ cognitum itellectu:euidẽtiori modo qꝫ ↄñs:tex-
tus aũt primi phyſicoꝝ dicẽs vlr negatiue. Nõ eadẽ
ſunt nobis nota ꝛ nature:ẽ de rigore ſermõis falſuſ.
Qꝛ ↄdictoria eius pticularis affirmatiua ẽ vera. Sꝫ
itelligitur:vt in pluribus nõ eadẽ ſunt nobis nota ꝛ
nãe. Et ideo vt in pluribus cãe nõ ſunt nobis notio-
reſ:ſꝫ effectus. ¶ Ad ſcdm dr ꝙ effectus oñdit de cã
qꝛ ẽ:ꝛ cã oñdit de effectu ꝑꝑ qd ẽ.ꝛ ſic nõ ẽ idem no-
tius ꝛ ignoti⁹ niſi diuerſimode. ¶ Ad tertiũ.rñdeo
ꝙ ſi cã oñdat de effectu ꝑꝑ qd ẽ tñ.tũc lꝫ cã nõ ſit no
bis notior qꝫ effect⁹:ẽ tñ nobis notior: qꝫ effectũ eẽ
ꝑꝑ talem cãꝫ.ſi aũt cauſa oſtendat de effectu ꝑꝑ qd ẽ
ꝛ qꝛ eſt.tunc cã eſt nobis notior qꝫ effectus.ꝛ qꝫ effe-
ctũ eſſe ꝑꝑ talem cauſam. ¶ Correlariũ hec ↄña non
valet.a.demõſtratio eſt ex nobis notioribus ꝛ nature.ꝫ
a.demonſtratio eſt demonſtratio ſimpliciter:pꝫ dato
ꝙ a.ſit demõſtratio propter qd tñ. ¶ Cõtra natura
demõſtratiõis abſolute eſt ipſa natura inductiõiſ:vt
poſterioꝝ ꝓmo cõmẽto.6.dixit Auerrois.ergo qꝛ idu
ctione oſtendit quod eſt magis notũ apud naturã ꝑ
noti⁹ apud noſ demonſtratione ſimpliciter oſtendet
qd eſt magis notũ apud naturã. ¶ Rꝫº Arguit Aue.
ↄ opinionẽ aſſerentem oĩum eſſe demonſtrationẽ ꝛ
ꝑ ↄñs circulariter demonſtrari. Quia ſi effect⁹ demõ
ſtret per cauſam.ꝛ cã per effectum:ſequitur vt ſit nã
demonſtrationis que eſt in vltimo certitudinis. Cõ de-
mõſtratiõis ſimpliciter ipſa nature iductiõis.qꝛ idu
ctione oſtenditur qd eſt magis notũ apud naturã ꝙ
ẽ vniuerſale ꝑ notius apud nos quod ẽ particulare.
Aut ꝙ altera demõſtrationum nõ eſt ſimpliciter de
monſtratio

mōſtratio. Et tūc nō hn̄ diffinitū; fuiſſet ſcire ſimpli
citer.ſ.ſcire eſt rem per cām cognoſcere ꝛc̄.
¶ Dubitatur 3°. quid per melius diſpoſitus q̄ꝫ ſci-
ens intelligendum. ¶ Rn̄° linconienſis Albertuſq̃ ma
gnus. ac. S. Thomas concorditer intelligunt meliuſq̃
diſpoſitum ſciente eſſe intelligentem. i. habentem ha
bitum primorum principiorum qui intellectuſq̃ voca
tur. ¶ Contra ſciens habet vtrumq̄ꝫ habitum. ſ. pn̄.
cipiorum ꝛ concluſionis intelligenſq̃ autē non opoꝛ
tet ꝙ habeat vtrumq̄ꝫ. ergo intelligens non eſt meli
us diſpoſitus q̄ꝫ ſciens. ſed ſciens eſt melius diſpoſi-
tus q̄ intelligens. ¶ Sequitur etiam ꝙ idem ſit ſci-
ens ꝛ melius diſpoſitus q̄ꝫ ſcienſq̃. ꝛ ſic ſuperflue Ar.
addit. Neq̄ꝫ melius diſpoſitus q̄ꝫ ſcienſq̃. ¶ Et confir
matur. q2 habitu principiorum cognoſcuntur con/
cluſiones in potentia habitu vero ſcientifico cogno
ſcuntur concluſiones in potentia: habitu vero ſcien-
tifico cognoſcuntur in actu. actuſq̃ autem nobilioꝛ eſt
q̄ꝫ potentia. ergo ꝛc̄. ¶ Ad hec dicitur ꝙ ſciens ꝛ in
telligens poſſunt comparari dupliciter: vno modo
per modum totius ꝛ partis: vt. ſ. ſciens eſt intelligēs
ꝛ ſciens ꝛ intelligēs eſt. intelligēs tn̄ū. ꝛ ſic nulli du
bium eſt quis eoꝛum eſt melius diſpoſitus q̄ꝫ ſciēs:
clarum eſt. n. ꝙ ſciēs eſt nobilioꝛ ſicut totum ſua par
te. Alio modo poſſunt comparari per modum dua
rum rerum quarum neutra eſt pars alterius: ſumen
do intelligentem formaliter ꝛ preciſe: vt. ſ. nouit pꝛici
pia. ꝛ ſic nobilioꝛ eſt intelligēs ſciēte. pꝛimo q2 qd̄ eſt
per ſe nobilius eſt eo qd̄ eſt per aliud phyſicoꝝ. 8°.
textu commēti. 39. ſed notitia pꝛicipioꝝ eſt euidēs. ꝛ
certa ex ſe: cōcluſionū autē per pꝛicipia. ergo. ¶ Se
cūdo q2 notitia q̄ꝫto certioꝛ ꝛ euidētioꝛ tāto nobilioꝛ
notitia autem pꝛicipiorum nō ſolum quo ad nos: ſꝫ
etiam ſm naturaꝫ eſt certioꝛ ꝛ euidētoꝛ. ergo. ¶ Ter
tio quia in cauſis eſſentialiter oꝛdinatis cauſa natu-
raliter pꝛioꝛ eſt perfectioꝛ: ſed notitia pꝛicipiorum ꝛ
notitia cōcluſionis īuicem eſſentialiter oꝛdinātur: ſic
vt notitia pꝛicipioꝝ ſit pꝛioꝛ. ergo. ¶ Quarto quia
quanto minus aliquid dependet tāto eſt perfectius:
ſed notitia pꝛicipiorum minus dependet q̄ꝫ notitia
cōcluſionis q2 a quocūq̄ꝫ depēdet notitia pꝛincipio-
rum: depēdet notitia cōcluſionis: ꝛ non ecōuerſo. er
go. ¶ Tum quīto: quia vt poſteriorum pꝛimo ꝛ ſecū
do colligitur pꝛimis pꝛicipijs humānus itellectus nō
poteſt diſſentire. Et q2 linconiēſis Albertus magn°
ꝛ ſanctus Thomas ſic comparauerūt ſcientem intel
ligēti: merito dixerūt ꝙ intelligēs eſt melius diſpo/
ſitus q̄ꝫ ſciens. ꝛ ideo ad pꝛimam obiectionem patet
reſpōſio: quia argumētum loquitur de ſciente ꝛ itelli
gēte vt vnus includit alterum: ꝛ nō formaliter ꝛ pꝛe-
ciſe. ¶ Secūda quoq̄ꝫ ex eodēꝫ fundamēto ſoluitur.
Et licet ſciēſq̃ vt icludit itelligēteꝫ itelligētiſq̃ additiōeꝫ
nō exigeret: tn̄ ſciēs formaliter exigit ꝙ ſibi addatur i
telligēs ꝛ q2 Ariſt. poſteriorum libꝛo formaliter de il
lis loquebatur. Ideo dixit neq̄ꝫ ſciens: neq̄ꝫ melius
diſpoſitus quam ſciens. i. neq̄ꝫ itelligēs. ¶ Et ad cō/
firmationem dicitur ꝙ habitus pꝛicipiorum ſm no
titiam cōcluſionum que virtualiter cōtinetur in eo:
habitui ſcientifico nō eſt comparādus: ſed exercēda
eſt comparatio ſm notitias actualiter in eis conten
tas. Unde licet habitu pꝛicipiorum habitus ſcienti-
ficus ſit nobilioꝛ: quo ad hoc quod eſt cognoſcere cō
cluſiones: quia ille actu: iſte in potētia cognoſcit eas:
habitus tamē pꝛicipiorum ſimpliciter ſcientifico eſt
nobilioꝛ: q2 notitia actualr̄ elicita ex illo: ſimpliciter
notitia actualiter elicita ex illo eſt nobilioꝛ. ¶ Licet
hec ſubtiliter dicta ſint: credo tn̄ de intētione Ari. ꝙ
melius diſpoſit° q̄ꝫ ſciēs ſit hō felix: q2 felicitas i no-
titia qua cognoſcimus ſubas ſeparas p eaꝝ eēntias
pꝛopꝛias cōſiſtit. vt. 2°. de aīa commēto. 36. ꝛ 9°. meta-
phiſice commēto vltimo voluit Auerois: q2 felicitaſq̃
nō eſt aliquid acquiſitum per ſciētias ſpeculatiuas:
ſed poſt ipſarum acquiſitiōeꝫ acquiritur. Eſt. n. deus
felicitas pꝛimo ethicoꝝ capite 4°. q2 felicitas eſt bo-
num excellētius ꝛ altius oīuꝫ bonorum. Et capite. 8.
q2 felicitas ē ſimplr̄ pfectū ſꝫ ſe eligibile ꝛ capite. 9.
ꝛ 19. q2 felicitas eſt optimum. Et capite. ii°. q2 felicitaſq̃
eſt optimum pulcherrimuꝫ ꝛ delectabiliſſimum. Et
capite. 14. q2 felicitas eſt: omnimode finis ꝛ pfectum
oīno. Et capite. 16. q2 felicitas eſt pꝛicipium bonoꝛuꝫ
ꝛ cauſa ipſorum. Qm̄ eſt res diuia. Et. 10. ethicoꝝ ca
pite. 7° q2 felicitas nullo indiget.
¶ Dubitatur. 4° An pꝛopoſitio hec: homo eſt: ſit p
ſe pꝛimi modi. Et videtur ꝙ nō. q2 nō pꝛedicatur de/
finitio: nec pars definitiōis de definito. ¶ Scd̄o.
An hec aīal eſt homo: ſit per ſe ſecūdi modi. Et videt̄
ꝙ ſic: q2 ſubiectum igreditur definitiōem pꝛedicati.
¶ Reſpondeo pꝛemittēdo pꝛimo: ꝙ pꝛopoſitiones
dicuntur per ſe pꝛimi ꝛ ſecūdi modi rōne pꝛedicato-
rum: quia per ſe pꝛimo. ꝛ ſecūdo modo dicit̄ de pꝛe-
dicatis iuxta modum loquendi philoſophi. ꝛ Auer-
rois hoc in loco poſterioꝛuꝫ pꝛimo. ¶ Pꝛemitto 2°.
ꝙ pꝛopꝛie dicitur aliquid de aliquo pꝛedicari: quūꝫ
illud vere. ꝛ nō ſicut inferius de illo pꝛedicatur qua
liter rationale ꝛ animal dicitur de homine pꝛedi-
cari. ꝛ vniuerſaliter omnia eius ſuperioꝛa vſq̄ꝫ ad ge
neraliſſimum. ꝛ iſte eſt modus pꝛopꝛius a quo ſum
pta eſt ratio pꝛedicati: vt capite de ſpecie voluit Poꝛ
phirius: dum īquit. Equa de equis pꝛedicari: vt hi-
nibile de equoꝛum maioꝛa de minoꝛibus vt animal
de homine: minoꝛa vero de maioꝛibus minime. q2
animal non dicis eſſe hominem: quemadmodum
dicis hominem animal. ꝛ Ariſto. in pꝛ̄dicamentis di-
cens. ꝙ a pꝛima ſubſtantia nulla eſt pꝛedicatio. idem
poſteriorum pꝛimo. ꝛ Auerrois pꝛioꝝ pꝛimo vocāſq̃
pꝛedicationes inferiorum de ſuperioꝛibus: pꝛedica-
tiones pꝛeter naturam.
¶ Pꝛemitto 3° ꝙ nulla pꝛedicatio pꝛeter naturam
eſt per ſe pꝛimi aut ſecundi modi: patet quia tunc eſt
pꝛimus modus dicendi per ſe: vt inquit linconien.
cum genus vel differentia ſubſtantialis a quibus
ſubſtantialiter ꝛ non per accidens egreditur quidi-
tas ſpeciei: pꝛedicatur de ſpecie. ꝛ cum accidens qd̄
eſſentialiter ꝛ non per accidens egreditur a quidita
te ſubiecti: pꝛedicatur de ſuo ſubiecto: eſt ſecundus
modus dicendi per ſe. ¶ Quod ſi Auerrois dicat
ſecundum modum dicendi per ſe eſſe pꝛedicata quo
rum ſubiecta accipiuntur in definitionibus ſuis: pa
tet ꝙ accipitur pꝛedicatum pꝛopꝛie ꝛ non ſm ꝙ eſt
pꝛedicatum pꝛeter naturam. ¶ Quod ſi adducas
Auerroim capite. ij°. pꝛedicatum quod non pꝛedica
tur ex via ꝙ quid eſt intrans eſt quodammodo in pꝛ̄-
dicationem per accidens. ¶ Reſpondeo intelligit
Auerrois pꝛedicatum non pꝛedicari ex via ꝙ quid
eſt cum ipſum non eſt de quiditate ſubiecti: nec ſub-
iectum de quiditate eius. Et hec ſunt pꝛedicata que:
nec in pꝛimo nec in ſecundo modo per ſe pꝛedican-
tur: vt expꝛeſſe dixit capite nono. ꝛ hanc accidentaleꝫ
pꝛedicationem tetigit Philoſophus poſteriorum pꝛ̄
mo poſt duos pꝛimos perſeitatis modos quecun-
que vero neutraliter inſunt accidētia ſunt ꝛc̄. ¶ Hec
autē pꝛopoſitio homo eſt: eſt per ſe in pꝛimo modo:

ſicut ⁊ quelibet iſtorum: homo eſt ens: homo eſt corpus: homo eſt ſubſtantia: quia predicata ſunt de diffinitionibus ſubiectorum: non enim ſolum predicata que diffinitionem ſubiectorum explicite ingrediũtur: de illis per ſe in primo modo predicantur: ſ; que implicite ingrediuntur. Nec ſolum definitio ſumpta a cauſa formali per ſe in primo modo predicatur de diffinito: ſed ⁊ que datur per cauſam efficientem: vel materialem. vel finalem. quia vt inquit lincoenſis: in hunc primum modum dicendi per ſe alterũ de altero cadunt omnes ille predicationes que predicant per ſe cauſam: vel efficientem: vel materialem vel finalem vel formalem de ſuo cauſato. Eſt eni; definitio quiditatis expreſſiua. ⁊ equiuocando de forma ipſa forma declarans quiditatem dicitur vt ex ſecundo phyſicorũ ab Auerroe comento. 3. colligitur. ⁊ 7° metha. te. co. 57. ſpeciem autem dico ꝙ quid erat eſſe. ¶ Inter iſta autem aſſignantur gradus: q2 vbi tota diffinitio predicetur de diffinito erit in primo gradu. Ubi vero genus immediatum aut differentia conuertibilis erit in ſecundo: ⁊ conſequenter vbi que ſuperiora ⁊ differentie alie ſuperiores predicentur. ¶ Ex his ſequitur ꝙ omnis propoſitio per ſe eſt de omni: vt linconien. ⁊ magnuſ alber. voluerũt dicẽtes hec tria ſe per ordinem habere ſicut magis. ⁊ minus vniuerſale ſcilicet neceſſariũ. de omni per ſe.

¶ Ultimo queſtiũculã impertinẽtem ſubnecta an ꝓpoſitio ſingularis ſit ſyllogiſtica.

¶ Reſpondeo tenet Alber. magnuſ ꝙ nõ ⁊ ideo ꝓ ꝯcluſione ſyllogiſmi non poſita. ⁊ ideo nõ ꝓprie habet nomen ⁊ rõnem propoſitionis. ꝙ ſi aliqñ in ſyllogiſmo ponitur: nõ ponitur vt ſingularis. ſ; vt particulare ad hoc vel illud determinatum pticulare. n. ẽ ꝙ ſubſtantialiter ſub vniuerſali accipit: vt ſub omni homine qdam homo. ⁊ ſingulare autem nec immediate nec ꝑ ſe ſumit ſub vniuerſale: q2 ſi dicat omnis homo currit nõ aſſumit ſor. niſi per hoc ꝙ ſor. eſt quidam homo. nec quidam hõ determinat ad ſor. niſi ꝑ hoc ꝙ accidit cuidam hõi ſortem eẽ: ⁊ propter hoc inquit alber. priorum primo nulla mentio fit de propoſitione ſingulari.

¶ Sed veritas eſt ad opm quia vt articulo ꝓ patet iſte eſt ſyllogiſmus. omnis triangulu; hab; tres angulos eq̃les duobus rectis. hic q eſt in ſemicirculo ẽ triangulus: cuius minor eſt ꝓpoſitio ſingularis: declarans . n. ꝓhiloſo. que ſint illa q̃ ſimul tempore cognoſcuntur cum concluſione inquit ꝙ in talibus vltimum. i. minor extremitas cognoſcit eſſe ſub vniuerſali. nõ per mediũ. ⁊ talia ſunt quecunq; iam ꝯtingũt eẽ ſingulariũ ⁊ non de ſubiecto aliquo dicunt. ¶ Itẽ vt priorum ꝑmo p; expoſitio fieri deb; ꝑ hoc ſingulare ſenſibile. ꝙ ſingulare ponet in ſyllogiſmo exponente. ¶ Item ſub ſubiecto vniuerſalis ad oia eius ſingularia copulatiue fit deſcenſus. ergo ſequit ois homo ẽ animal: ſortes eſt homo. ergo ſorte; eſt aial. ¶ Cũ vero dicit ꝙ priorum primo nulla mentio fit de propoſitione ſingulari. ¶ Reſpondeo ꝙ hoc eſt falſu;: q2 illa ſub indefinita comprehendit. aliter definitio ꝓpoſitionis indefinite alteri a definito conueniret: p; etiã per definitionẽ idefinite datã ab Auerroe: q2 ꝓpoſitio indefinita eſt illa in qua non coniungit clauſura penitus: vbi per clauſuram intelligit ſignum vniuerſale ⁊ particulare. ¶ Contra. indefinita ꝓpoſitio eſt illa in qua ſubijcitur terminus cõmunis ſine aliquo ſigno: vt ex cõmuni logica patet: ſubiectum autẽ ſingularis non eſt terminus communiſ. ergo. ¶ Secũdo ſi ſingularis propoſitio ſit ſyllogiſtica: quomodo reducet iſte ſyllogiſmus in baroco ad barbara: omnis homo eſt animal iſte lapis nõ ẽ aial. igit iſte lapis non eſt homo. ¶ Tertio auctoritate Auerrois phyſi. primo commentu. 3. indiuiduum non eſt pars ſyllogiſmi. ¶ Ad primũ neg. ida eſt maior ſm philoſo. ¶ Ad ſecundum ſyllogiſmus ille ſic reducit: ois homo eſt aial: omne qd eſt iſte lapis ẽ homo. igit omne qd eſt iſte lapis eſt animal. ¶ Ad tertiũ ſingularis ꝓpoſitio ꝯpoſita ex termino naturaliter ſignificatiuo idiuidui nõ eſt in itellectu: q2 ſingulare nõ hab; ſuam ꝓpriam ſpeciem apud intellectũ: ſ; intentio eſt vniuerſalis. ideo non eſt pars ſyllogiſmi: ſ; ꝓpoſitio cõpoſita ex termino ad placitũ ſignificante ſingulare: in intellectu poni põt: ⁊ ſic eſt in inductione apud intellectũ: ⁊ in demonſtratione ſingulari poſterioꝝ primo. ⁊ hec de queſtione dicta ſufficiãt ad laudem Dei ⁊ virginis Marie. Amen.

FINIS.

Regiſtrum.

a b c d e f g Omnes ſunt quaterni preter f g qui ſunt terni.

¶ Impreſſum Uenetijs per Gregorium de Gregorijs. Anno Dñi. M.ccccc.xiiij. Die. xv. Menſis Julij.

BIBL. NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE